Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE
RB
113
ROMA
R. B. 113.

A.B.113

ANTONII

DE MATTHEIS VETERIORI COGNOMINE DE PAPARESCIS ROMANI LEGUM INTERPRETIS, ET IURISCONS. CLARISSIMI.

Examen ad rubricam, & ad principium legis prime, necnon

REPETITIO

Ad.§.*nihil commune.in.l.naturaliter.*C V M *incluſis tractatibus,*

De cauſa poſſeſſionis & proprietatis.

De reſtitutione ſpoliatorum.

De cumulatione actionum.

Deque ordine cognitionum.

*ff.*DE ACQVIRENDA VEL AMITTENDA *Poſſeſſiõe.*

Motu proprio &c. Cum ſicut accepimus dilectus filius noſter An-
tonius de Mattheis I.V. D. ab annis uiginti plures, ac diuerſos in
iure ad communem omnium utilitatem tractatus compoſuerit &
in publicum ediderit impreſentiarumq; alios tractatus uidelicet de
cauſa poſſeſsionis, & proprietatis de reſtitutione ſpoliatorũ, de cumulatione actio
num, de ordine cognitioñ cum repetitione ad. SS. nihil cõmune ff. de acquireñ.
poſſeſſ. Item, & quaſdam additiones ad auc. ſacramenta puberum. C. ſi aduer.
ven. ſimiliter ad communem omnium utilitatem multis cum vigilijs compoſuerit,
& in lucẽ edere paratus ſit, cupiatq; ne ſine ſui expreſſa licentia opera talia ha
ctenus non impreſſa per decennium proximum futurum à quouis cuiuſcunq; digni
tatis, gradus, ordinis, conditionis uel præeminentiæ fuerit, & in quouis loco ea,
vel etiam cum alijs adiuncta ſiue collecta etiam cum vniuerſitate tractatũ seu re-
petitionum coniunctim vel ſeparatim imprimantur vel imprimi iubeatur, seu
procurentur auxiliumque impreſſoribus præbeatur, neque à quouis librario uel
cuiuſcunque profeſsionis uiro vendantur vendiq; procurentur. Motu ſimili, et ex
certa ſcientia noſtra quæ literatis uiris maxime legum profeſſoribus quorum etiã
doctrina (deo mediante) mundus regitur, & illuminatur ſemper fauere conſueuit
inhibemus omnibus & ſingulis Chriſtifidelibus tam in Italia quàm extra Italiam
exiſteñ. præſertim bibliopolis, ſeu librarijs librorumq; Impreſſoribus, & Mer-
catoribus in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub excommunicationis latæ ſententiæ
a qua niſi ſatisfacto de pœna infra appoſita abſolui non poſsint in terris vero san-
ctæ Ro. Eccleſiæ mediate, vel immediate ſubiectis omiſsionis librorum, & trecen
torum Ducat. auri pro tertia parte Cameræ Apoſtolicæ pro alia tertia Eccle-
ſiis maioribus locorum, & pro alia tertia eidem Antonio applicañ. per eos ſuper
nominatos eorumq; fautores, auxiliatores, & cooperatores cuiuſcunq; gradus, di-
gnitatis, ſtatus, & præeminentiæ ſint ipſo facto incurrẽda ne tractatus prædict.
& additiones coniunctim vel diuiſim vt ſupra hactenus non impreſſos imprimãt
vel imprimi faciant impreſſoribuſue ſub quouis colore auxilium vel cõſilium aut
fauorem præſtent, neq; venales habeant aut venditoribus conſilium vel fauorem
impartiantur per tempus decennij proxime futurum incohoandum ab operibus ip
ſis præfectis ſeu aliquo ipſorum, & in hac prima vice de licentia ipſius Antonij
prædicti impreſſo, & dicto decennio durañ ſine licentia, & in ſcriptis obtenta
ab ipſo Antonio eorundem tractatuum compoſitore. Mandantes vniuerſis venera
bilibus fratribus noſtris Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis eorumq; Vicarijs
in ſpiritualibus, ac officialibus, generalibus, & in ſtatu temporali S.R.E. etiam le
gatis & vicelegatis ſedis Apoſtolicæ, ac ipſius ſtatus, gubernatoribus, aut quotiens
pro ipſius domini Antonij parte fuerint requiſiti vel eorum alter fuerit requiſi-
tus vt eidem legitime perſonæ pro parte ipſius Antonij requireñ faciant auctori

ate noſtra inhibitionem noſtram huiuſmodi inuiolabiliter obſeruari, ac bibliopolas ſiue librarios Impreſſores, & Mercatores, necnō fautores quos huiuſmodi inhibitioni contraueniſſe eis conſtiterit excommunicationis, & alias cen̄. & pœnas incurriſſe declarent, ac pro talibus publice nunciari mandent, & faciant contradictores quoslibet, & rebelles per cen̄. eccleſiaſticas, etiam ſæpius aggrauan̄, & per alia iuris remedia compeſcen̄ inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſecularis, nō obſtan̄ fe. re. Bonifacij Papæ octaui prædeceſſoris noſtri de vna & concilij generalis de duabus dietis, ac alijs conſtitution̄. & ordinationibus apoſtolicis, cæterisque contrarijs quibuſcunque, & inſuper quia difficile eſſet præſentem motum proprium ad quælibet loca deferri, volumus, & auctoritate Apoſtolica decernimus ipſius tranſumptis vel exemplis etiam in ipſo opere impreſſis plenam, & eandem prorsus fidem vbique, tam in iudicio quàm extra haberi quæ præſenti originali haberetur, & quod præſentis motus proprij ſola ſignatura ſufficiat in iudicio, & extra regula quacunque contraria non obſtan̄ que hic pro expreſſa &c.

Placet Motu proprio. I.

Dat. Romæ apud ſanctum Petrum quartodecimo Calen. Decēbris Anno ſecūdo.

Extat & Priuilegium Regis Catholici pœnale, ne quis imprimat faueat uendat &c. ſicut in Motu proprio prædicto.

Extat etiam ſimile Inuictiſſ. Ducis Florentiæ ſub grauiſsimis mulctis.

& Senarum   A ij

LVDOVICO DE SIMONETIS. S. R. E.
Cardinali, & Sacroſancti concily Tridentini legato. Antonius de Mattheis Romanus. S. P. D.

COgitanti mihi Digniſsime præſul Cuinam opus nuper editum dicarem Religio, doctrina, humanitas, autoritas tuæ apparuerunt. Quo factum eſt ne meus animus (ultra quærendo) amplius laboraret, Nemo erat quem ob innu-meras uirtutes magis q́; te colerem & admirarer, nemo cui mea fidelius commendarem. cum enim ab ineunte etate Religioni lite-ris & moribus te ita dederis, ut omni ſemper uitii ſuſpitione ca-rueris. Cui magis mea credenda erant? & à, quo diligentius ſpeculari, rectius iudicari, gratioſius foueri poſſe arbitrarer? Tibi igitur mitto hunc librum non ad quorumdam conſuetudinem ela-boratum (non enim quòd in aliquibus legum materijs doctorum di-cta omnia congerantur ita ut eodem in loco abſq; plurium librorum reuolutione ſtudioſi edoceri uideantur, laudabile fore putaui. mi-nus utile exiſtimaui. niſi eo modo repugnantia diſtincta, & ſu-perflua reſecata, aut quedam addita aſſe inueniantur, quæ tanquã noua placeant & plures controuerſias dirimant. Nã tunc (ut non ignoras pater Ampliſſime) etiam legentium animos inflammant, ut ſubtilius iura ſpeculentur, ut maiorum interpretãtium dicta ipſa, magisq́; ab alijs recitata ne quandoq́; à, relatoribus parum cognita uel minus fideliter poſita tueantur) Sed mitto pro poſſe di-geſtum & uiribus ordinatum, ſi minus ſufficienter, nõ ignauie, cũ nec retro actorum temporum iniuria, neq. hominum iniquitas (qui-bus nulla maior aduerſaria eſt bonarum artium profeſſoribus) ſic affligere me ualuerint ut deterritus à, ſtudijs auocarer, ſeu labo-ribus feſſus à, iuris interpretandi more deu arer, ſed fortunæ ma-gis (Rogo) attribuere uelis. Certe ſedulo elaboraui. neq; diffido quin Pius Deus occũrrerit bonæ mẽti. Vale. Romæ idib. Decẽbr.

ANT. DE MATTHEIS
ROMANVS.

AD RVBR. AD L. PRIMAM. FF.
DE ACQVIRENDA VEL AMITTENDA POSSESSIONE.

DOMINVS RERVM OMNIVM CHRISTVS DISIPVLIS *dic[illegible] luceat lux ueſtra corã hoĩbus ut uideãt bona oƥa ueſtra illud ẽt nos docet ne hominũ oƥa poſsint uideri bona ſine lumine sui numinis ut ẽt diuus Iacobus ait, oportet id igitur ſuppliciter inuocari ubi maxime plenius consulendũ ſit ut in hac poſſeſsionis et proprietatis materia que ne dũ difficillima ſed & periculoſa reputatur dũ litigantium quilibet ſe poſſeſſorem contendit, dũq; uel ne eyciatur eiectusq; ne proprijs uiribus expiatur atq; ad arma irruatur iure medio prouidendũ eſt,*

Ante tamen quàm eã ingrediamur ne omiſsis innitijs atq; non habitis præfationibus que euidentiorẽ preſtãt intellectũ iuxta poſita in.l.prima.ff.de origine iuris incõueniens primordiũ fiat, examẽ suƥ rubrica necnõ suƥ principio legis prime, huius noſtri tituli.ff.de acquir.poſſeſſ.pro euidentialibus dicendorum in.§.nihil commune super.l.naturaliter faciemus. Vnde.

GLOSA rubrice diuiditur in duas partes in prima continuat, in ſecunda per modũ queſtionis opponit, ſecunda ibi, & nota. ¶ Communiter continuatur ꝙ dictum ſupra ſit qualiter iure gentium dominia querantur vt in titulo de acquiren. rerum dominio, nũc dicere cõueniat qualr iure ciuili. Quod ſit per vſucapionem, ad quam introducendam cum requiratur poſſeſſio, ideo de ipſa poſſeſſione ſequitur eſſe uidendum. Dicemus igitur ꝙ (quia ſit ad ſequentia) non proprie hanc debere dici cõtinuationẽ, ſed ſubordinationẽ ſicut opinatur purpur. in rubrica.C. de ædẽdo. Aretin. aduerſatur, ꝙ ſecundũ rõnẽ

predictam poſt hunc ſequi deberet titulus de acquir. rerum dom. cum non minus iuregentium dominia cum poſſeſſione quærantur. vt videre ē, in. l. 1. eodem. ibi dominiumq; rerum ex naturali poſſeſſione cepiſſe &c. Idē ſoluit per Albericum immo illo iure neceſſariam non eſſe poſſeſſionem. l. ſi fundum, & ibi glo. ff. de fundo dotali. Quæ lex (ſecundum Iaſonem) loquitur de acquiſitione iuris ciuilis, quem Florentini rephendunt quia contractus omnes dicuntur de iure gentium. l. ex hoc iure gentium. ff. de inſtit. & iure. & de contractu dotis loquitur ī ſpecie tex. in. §. per traditionem inſtit. de rerum diuiſ. Reſpondent ad. d. l. ſi fundum eſſe caſum ſpecialem, ꝙ dominium per nudam transferatur traditionem, vnde ſubintrat regula. l. ꝙ contra. ff. de legibus. ¶ Secūdo reſpondent, Aretino, in vtroq; iure neceſſariam eſſe poſſeſſionem, verum quia dum acquiritur de iure gentium, dominium & poſſeſſio, equaliter ſe habēt, eodemq; tempore naſcūtur. Sed dominiū dignius eſt poſſeſſione vt in. l. 1. cū notatis. C. ſi de momentan. poſſ. fuerit appel. ideo titulus de acquirēdo dominio præpoſitus fuit. Quæ dignitas non eo modo attenditur in dominio iuris ciuilis, quia poſſeſſio in acquiſitione eſt eo vetuſtior, vnde fuerat anteponenda, argumento l. prime, ſupra titulo primo, & l. ii. ff. de albo. ſcriben. ¶ Sed contra hoc Florētini quia quamuis dignius ſit vt ſupra, tamē dominium ē effectus poſſeſſionis, vñ poſſeſſio vt cauſans vbiq;, erat præponenda, arg. l. licet in. §. ea obligatio. ff. de procurat. Vnde volunt aliter, ꝙ iureconſul. hic loquatur de cō
17 tinuata poſſeſſione per quam dominiū, quæritur. l. iii. ibi per continuationem, infra titulo primo, nō de momontanea de iure ciuili, quæ dicitur occupatio iuriſgentiū dominium producens, nam hæc continuata iuriſgentium non eſt neceſſaria, ideo non præponitur illius iuris acquiſitioni. ¶ Aduerto, ꝙ continuatio non facit quin eadem poſſeſſio ſit, ex qua dominia (quouis iure) quæruntur, item non ideo minus hic dr̄ de momētanea, vt videre ē, in. l. prima. ibi quæ terra mari cœloq; capiuntur. Et in. §. itē acquirimus, & in. l. ſtipulatio iſta, in. §. hoc quoq;, de verb. oblig. vbi ſeruus ciuiliter non poſſidet. ¶ Conſidero igitur poſſeſſionem abſq; illo dominio iuris ciuilis, de ſe poſſe manere, ꝑambula enim eius eſt, ſatis antecedens, quæ quidem (vt id producat) aſſociari plerumq; debet cum bona fide. ac titulo iuris, vt in ſuis locis, ideo ſibi hunc titulum aſſignarunt ante dominiū eius effectum, de quo ſupra. ¶ Nō obſtat ordo codicis, quia cum ibi etiam tractetur de præſcriptione cui non minus poſſeſſio conueniebat, ideo inter titulum vſucapionis, & illum præſcriptionis, īntermediatus eſt ille de acquiren. poſſeſſione, ſic Azo in ſumma. ¶ Quem ſequamur, cum ſatis notum ſit continuationem poſſe ſubſtineri ex ratione particulari. Et hæc ſolutio dabitur Aretino, ꝙ poſſeſſio de qua hic intermediata ſit quia vtriq; conueniebat, ideſt dominio iuriſgentium de quo ſupra, & iuris ciuilis de quo infra. ¶ Nec obſtat Ruyn. ꝙ ſaltim ordine ītellectus poſſeſſio dominium præcedit, quo attēto erat præponēda. Quia dicerē hoc reſpectu fuiſſe ꝑpoſitam in. l. 1. ibi. quæ Terra Mari Celoq; capiuntur, itaq; ibi dicitur de poſſeſſione, poſt ſequitur de dominio, dum dicit capiētium fiunt. ¶ Præterea cum illo iure pariter procedant, & perdantur (veritate inſpecta) vt patet in. l. iii. ſupra titulo primo, ibi cum euaſerit &c. Quāuis aliter ex fictiōe, vt ibi (ſi eius rei difficilis perſequutio non ſit) dicere nō poſſumus in illo titulo de poſſeſſione non fuiſſe taliter dictum, ꝙ pro tali dominio iuriſgētium acquirēdo neceſſaria eſſet poſſeſſio de qua hic, & conſequenter, hoc habito reſpectu titulus hic præſupponēdus eſſet. Nam in titulo illo nō minus de ꝑdicta poſſeſsione quam de

dominio dicitur,quamuis ob maiorem dignitatem ſub nomine dominij titulus deſcribatur, itē quia poſſeſſio habebat titulum ſuum de quo hic, opportebat ut dominium titulo non careret, igitur &c. ¶ Nec obſtat, ꝙ dicebatur p. d. §. ea obligatio,quia quamuis vna ab altera deſcendat,tamen conſiſtunt in diuerſis perſonis,vna in perſonam debitoris, altera creditoris,vel dic immo non preponitur cauſans,vt patet in rubrica. C. de action.& obligat.igitur.&c. ¶ SE-
3 CVNDAM gloſæ partem aggrediamur, vbi per doctores fit examen,cōtrariorum quomodo ſit eadem diſciplina, Soccin.lucidando Bartolum,in.l.inter ſtipulante. §. ſacram.ff. de verb. oblig. explanat hāc Regulā in cognitione cognito enim ex.contrariis vno,nihil impedit alterum cognoſci,ſiquidē cognoſcimus animo ſolo perdi poſſeſſionem, remanet nobis cognitum eo ſolo retineri,ſic Florent.per.l.iii.in.§.in amittenda,in titulo noſtro, probaturque.ff. de his qui ſunt,ſui vel alien. iur.in.l.1.per quam Bal.infert non eſſe credendum teſti deponenti quē eē male famæ, ſi quando interrogatus neſciret que ſit bona fama ¶ Iaſon contra nam ſuperflue Rubrum poneret verbū (ammittenda) ſat. enim eſſet ſecundum hæc,ponere verbū (acquirenda) & ſimiliter in titulo,nihilominus dicitur de amittenda.l.iii.§.in amittenda.l.clam.§.qui ad nundinans, negat igitur, ꝙ ex vnius cognitioni cognoſcatur alterum,vt per Bar.in.l.1.in quarta & quinta quæſtione. Vnde vt ſaluet concluſionem negat hic eſſe cōtraria,cum a pari potentia non introducātur.l.ab emptione.C.de pactis, acquiritur enim animo & corpore,ſed amittitur animo ſolo. Quamuis Iaſon ipſe nō iſtis verbis vtatur, ſed dicat regulā procedere,vbi neceſſario per cognitionem vnius contrariorū,alterius cognitio ſequatur. ¶ Qua de re Florent.dicunt nō eſſe contraria, ſed diuerſa, pro quo. l. ſcripture.C.de fid.inſtrumen.contrari-

um quidem acquiſitionis eſt,non acquirere,amiſſionis,nō amittere,vt per glo. in.§.ſed & ipſis.ff.vt leg.nom. cauea.cepit à Decio in regula eius ē nolle ¶ Dicas tu contra iſtos quia ſi contrarium acquiſitionis eſt non acquirere,tāto fortius eſt amittere, quia qui amittit in eodem, non acquirit. ¶ Non obſt.dum conſiderant ꝙ ſuperfluæ poneretur verbū amittenda in rubrica, quia dico ꝙ voluit indicare modum idest in titulo dicere de modo acquirendi, & amittendi,ſic loquitur.l.quemadmodum, cum ſimil. ¶ Fateor ꝙ regula noſtra non procedit in modis, nam modi diuerſi ſunt & non aduerſi, vnde cognitio vnius non oſtendit cognitionem alterius, ſecus in cognitione prædicati, nam cognita acquiſitione per locupletationem cognoſcitur amiſſio que fit per deſinentiam locupletationis. ¶ Nō obſt.illud medium,videlicet non acquirere, quia reſpondeo ꝙ loquitur vbi quid actualiter fiat,& in eſſe deducatur, nam verba non acquirere,nihil in eſſe ponunt, ſed ſolam ſignificant deſinentiam,ergo non poſſunt pro facto contrario aſſignari, neq; pro medio impediente contrarietatem ſeu contrariorum cognitionem. ¶ Hoc modo intelligo regulam eius eſt nolle.ff. de regul. iur. nam eo ipſo quo cognoſco illud velle dicor cognoſcere poſſe nolle,nec illud mediū videlicet non velle,impedit contrariorū cognitionem. ¶ Contra hoc eſt tex.in.l. quēadmodū infra eodē, per quē Alexā. & Aretinus dicunt cōtrariorum eandē eſſe diſciplinam, qui de acquiſitione loquitur & amiſſione. Communiter ſoluitur,loqui vbi à corpore inciperetur,ſecus ab animo ſolo,vt nos,pro quo tex. in.l.peregre in.§.quibus. ¶ Aduerto ordinem litere in.d.l. quemadmodum, ꝙ ab animo incipiatur. Dic tamen ſpectari ordinem intellectus, probo cū aliter dicendo, ſequeretur ꝙ ſi corporaliter poſſidens deſineret habere animum poſſidendi,minus amitteret poſſeſſionem.

Quod eſt contra exempla,in.d.§.in ad mittenda in verſic.itaq;.¶ Tenerem igitur cum iſtis,& inferrem contra Bald. de teſte,nam contrarium dicto teſtis ẽ, non eſſe male famę. quamuis igitur neſciret quæ ſit bona fama,nõ per hoc tolleretur eius dictum de quo ſupra.¶ Secundo concluditur contrariorum eandem eſſe diſciplinam,quo ad iuris diſpoſitionem,vbi eadem ratio eſt,ſi igitur in aliquo caſu diſponeretur & in contrario diſpoſitum remaneret.¶ Exemplãt quia per partes cõpromiſſum fuit, ideo ſtatur ſententię inique, ſicut æqua,vt in l.diem proferre.§.ſtari,de arbitriis,ita Soccyn.hic,per Bart.in.d.§.ſacram.ad ꝙ inducũt tex. in l.fi.§.fin. de leg.iii.l. ſed & ſi contra,de vulg.& pupill. & in. l.ſecundum naturam.ff.de reg.iur.in.l. pen.C.de ſolut.l.ſicut maior. C. de reſpud hæred.¶ Sed dico ꝙ .l.penul.facit pro ſecunda,non autem pro prima cõclusione Soccyni.ſimiliter.d.l.& ſi contra,&.d.l.fin. ¶ Ex quibus infert hic Aretin. ꝙ ſicut ſententia lata ſuper repulſione exceptionis ẽ interlocutoria, ita ſuper admiſsione,quia quamuis peremptorie exceptionis,tamẽ ratio vtriq; eſt communis,illa videlicet, quia lis ſuper his non cõteſtatur, & vtraq; poſt ſe diffinitiuam expectat. ¶ Secus vbi eſſet ratio diuerſa,exempla per eum. ¶ Aduerte quia caſus noſter habet ſe quando in vno caſu diſponeretur, an in contrario caſu diſpoſitum cenſeatur, ꝙ autem ſupra dictum ẽ de compromiſſo, nõ diſponitur in vno caſu ſed indefinite, etiã lex diſponit indefinite ꝙ ſententiæ arbitri ſtetur ex ratione indefinita,quia cõcompromiſſum eſt, argum.l. pen.ff.de iudic.& in.l. 1.ff.de arbitr. Tũc enim in vno caſu dicendum puto cum æque ſententie ſtari partes profitentur,& non viderem rationem cur inique parere teneantur,immo ratio cõtraria quæ ſummitur ex ipſo dicto,effectum contrariũ operabitur,argu. l. cum ratio. C. de bon. dãnat. ¶ Vnde dico ſic, quod eadẽ rõ ne qua ſtatur æque non ſtetur inique, quia igr̃ diſpoſuerunt, vt ſtaretur æque diſpoſitum debet cenſeri (& ſi non ſit expreſſum) ne ſtaretur iniquæ argum. l. cum prætor.ff.de iudicis, niſi alia ratio exprimeretur in dicto quæ conueniret vtriq; contrariorum,puta ſi partes dixerint velle ſtare ſententiæ æquæ quia nõ amplius volunt litigare &c.¶ Sic exemplarem,& intelligerem verba Bartoli in d.§.ſacram. ibi,non circa id ꝙ eſt cauſa eius effectus &c. Et hoc modo intelligo Soccyn.ibi,ſecunda concluſio ẽ &c. Nam ratio & cauſa ſummitur ex ipſo dicto,vt in præfato exemplo, quandoque non ſumitur ex dicto, vt in terminis. l. cum prætor.ff.de iudic. vt per glo. ibidem declaratur, ſed ſumitur ex alia diſpoſitione ſeu alio dicto, nam ratio.l. fin.§.fin.de leg.iii.&.l. & ſi contra.ff de vulg.& pupill.ſumitur ex regula qui cõmodum lib.vi. ¶ Verũ hæc diſpoſitio eſt hominis,idẽ in iure dicetur,ius enim dixit habentem commodum ſentire incommodum,eadẽ æquitate ecõtra(quãuis non expreſſerit)interpretãdum eſt, vt.in.d.iuribus & mille darentur. Vbi per terminorum inhabilitatem non impediretur,arg.l.q teſt.ff.de teſta.¶ Vel ſpeciali ratione, vt per Alex.& Iaſon.in d.§.ſacram.per tex.in.l.fin. de verb.ſignifi.¶ Si mandatum ſit facultatibus eccleſiæ diminutis, vt clericorum numerus diminuatur, mãdatarius his auctis, numerum non augebit,quia ſpecialiter lege cauetur mandati fines diligenter eſſe cuſtodiendos, hoc modo concluſio limitatur. ¶ Sed Aretinus in Clement. de heret.contra hoc vltimum ꝙ immo cõcluſio noſtra procedit, etiam in his, quæ ſunt ſtricti iuris. Reſpondetur, ꝙ ſtrictius proceditur in mandato, ſemper enim in eo ꝙ non exprimitur pro omiſſo haberi debet,& ſi maior rõ ſubeſſet in non expreſſo, licet non ſic in iis quæ ſunt ſtricti iuris,vt patet in diſpenſationibus in. c. venerabilem, qui filii ſint legiti.cum ſimil. ¶ Conſidero ꝙ

in.d.c.

in.d.c.fin.natura illius verbi moderantes,potius operatur ne poſſit numerum augere,ſic ibi dicitur,& innuitur ꝙ ſi verbũ id non repugnaret,augeretur.¶ Dico tamen ꝙ ſi verbũ illud, vel ſimile diminutionem importans nõ poneretur, caſus noſter ibi adaptari nequiret, itaq; ſi augeret is cui mãdatum eſt,non id faceret ex regula contrariorum, recedo per hæc a limitatione. ¶ Regulam firmo ſeu concluſionem per.d. regulam. qui commodum,& in aliis per eũ allegatis iuribus,nam commodum & incommodum quamuis neceſſario contraria non ſint,quoniam eſt dare medium ſcilicet,non commodum, tamen illud medium non impedit contrariorum diſpoſitionem, & quin contraria ſint, per ea quæ in articulo prox. dixeram.

DEinde doctores inferunt ad queſtionem primam, nunqnid prohibita condẽnatione in materia ſtricte intelligenda,& abſolutio prohibita cenſeatur.glo. in Clemẽ. prima,de heret.tenuit negatiuam per illum text. vbi prohibetur Ep̄s abſque inquiſitore Hæreticum cõdemnare, nõ per hoc abſoluere prohibitus cenſeri debet,quam ſequuntur communiter canoniſte,ex ratione.l.precipimus in fin.C. de appell.& Decius in.l.nemo qui condemnare nõ poteſt.ff.de reg.iur. ¶ Aretinus hic Soccyn. poſt Ancharan. in.d. c.contrarium tenet,ex motiuis quæ breuitatis cauſa omittam. ¶ Et faciam plura capita,ꝙ aut quis nullo modo habet. iuriſdictionẽ abſoluere non poteſt,quia non condemnare, ſic Oldr. & Alberic. in.l.iii.ff.de re iud.intelligunt regulam præfatam,& iſdem ibi Decius,dum dicit nemmem qui condemnare non poteſt, abſoluere poſſe,ſic etiam tex. in.l.ſolet. ff.de off.proconſ. ¶ Cõſidero quod ita intelligendo ll.facte eſſent ſuper indubitabili,nam cuiq; notũ ẽ condẽnare neq; abſoluere poſſe niſi habẽtem iuriſdictionem,vera tñ cõcluſio eſt, quã exempla, vt non habeat iuriſdictionem in eadem ſpecie,puto in mero imperio habet tamen in aliis puta ciuilibus. ¶ Aut quis cum à principio habuiſſet cognitionẽ diffinitionẽq; modo prohibitus eſt condemnare,tamẽ abſoluere poſſet,eſt tex. in Clem.prefata,fortius ſi ordinarius vt ibidem,ad ꝙ.l.Arrianus.C.de heret. & l.abſentẽ.ff.de pœn.&.l.iii.§.adeo. C. vbi ſenat.vel clar.ad idem tex.in auct.vt clerici apud proprios Epiſcopos.in fine.Vide Cæpoll.in conſil.xli. ¶ Ad argum.ꝙ facit Iureconſul.in.d.l.obſeruare,ibi nec enim &c.dic. ꝙ ſub verbis gladii poteſtate comprehẽditur abſolutio, & poteſtas recipiendi accuſationem de qua ibi,& per doctores in. l. imperium. ff.de iuriſd.om.iudic.non autẽ,ſub verbo condemnare.¶ Non obſt.Aretin.p̄ regulam.l.ſi quis ſeruo.C.de furt.& per glo.in.l. ꝙ vero.ff.de legibus, quod ſi duo per legem antiquam equiparantur, diſpoſitum in vno trahitur ad aliud, & eſt interpretatio paſſiua.Quia reſponderem illud procedere vbi eadem ratio eſt equiparatorum,ita regula procedit, vt per doct.in.l.ſi vero in.§.de viro.ff.ſolut.matrim.ſed in terminis noſtris ẽ diuerſa,vt in.l.abſentem.ff.de pen. l.cum ſimilĝ &c. ¶ Non obſt.tex.notabilis in.§.ex his,in auct.de heredi, ab inteſt.dũ Imperator dicit ꝙ ex his quæ dicta ſunt in.l.corrigente ius antiquum circa ſucceſſionem cognatorum & agnatorum, apparet quid iuris fiat in tutela.¶ Quia reſpondebo illud eſſe propter ſucceſſionis emolumẽtum, ideo & tutele onus eſſe debet,dicit tex. in.§.fin.inſti.de legit. agnat.tutela,ad ꝙ regula qui commodum in lib.vi.vnde ſi vocantur cognati ad ſucceſſionem cum agnatis,ideo & ad tutelam vocabuntur,non tantum ex ratione æquiparationis quantum ex ratione præfati.§.fin. ¶ Nõ obſtan.Soccy. ꝙ arguere ſit in effectu de actore ad reũ, quo caſu bonum eſt argumẽtum,in materia correctoria,ad ꝙ glo.in Clem.ſæpe,in verbo.voluerit, de verborum ſi-

gnificatione. Quia nõ debent ad impar iudicari per.l.fin.C.de fruct.& lit.expẽſ. quia i ñdeo veꝝ eẽ ſicut ſupra, vbi eadẽ rõ ſit hĩ per oẽs in.l.ſi quis intẽtione ambigua.ff.de iudic. ¶ Non obſtat,l.ſolẽt ff. de offic.procõſ. quia ſupra rñſum fuiſſe puto. ¶ Non obſtat. iſdem dũ arguit de pſcriptione iuriſdictiõis vbi ſtricte magis proceditur quã in ſtatutis, vt per Bar.in.l.1.ff.de itin.actuq; priuat. & tñ pſcripta ptãte abſoluendi cenſetur ẽt pſcripta ptãs cõdemnãdi, vt per oẽs in.l. imperiũ, quia illud dico in odiũ patiẽtis pſcriptionem qui paſſus eſt & negligentẽ ſe habuit in eo in quo iura magis ſollicite ipſum habituꝝ fuiſſe volunt, atq; iubẽt.d.l.abſentem. ¶ Vñ propter maiorem rõnem & ptãs cõdemnandi pſcripta cenſetur, ratio enim præſcriptionis introducẽde fuit negligẽtia, vt in. l. fin. C.de Ana.except. Ergo &c.

SEcunda qõ eſt extante ſtatuto ne ſoror fratri ſuccedat, an frater excludatur à ſucceſſione ſororis, Bal.in. l.legẽ.xii.tabul.C.de legit. hered. dicit negatiuã per illũ textũ, vbi d media iuris prudentia exiſtit ſtatutũ, ne fœmine ſuccederẽt agnatis, & nihilominus agnati fœminis ſuccedebant. ¶ Secundo dato vno inconuenienti, ne videlicet ſoror &c. nõ debet aliud ſequi, hãc ibi Paul.Corn.& Alexander in.d.§.ſacram.Iaſon.hic, & eſt cõis opinio, potiſſimum quia maior rõ ſuccedẽdi viget in maſculo propter honorem familiæ cõſeruandum, argumẽto.l.quiſquis.C ad l.Iul.maieſt.& §.hoc quoq; inſti. p q̃s perſon.nob.acquir. & quamuis rõ hæc tolli videatur in.d.l.legẽ. tñ per ſtatuentes renouata eſt, ꝙ fieri potuit, nõ enim legi directo contrauenerũt, de quo Bar. in.l.oẽs populi de iuſti. & iur. in tertia queſt. principali, tunc enim id eueniſſet cum lege cautum eſſet ne ſoror à fratris ſucceſſione excluderetur, de qua in §. cæterum Inſtit. de leg. Agnat. ſucceſſione cum igitur rõ per ſtatuentes renouata ſit ne in fœminis locum vendicet, communis cõcluſio verificatur, nec erit contrariorum eadem diſciplina, nec regule correlatiuorum (de qua Soccy. hic & conſil.75) locus erit. obſt. ĩte rõne diuerſa. ¶ Neq; tex.in §.filium, in auctentico q̃bus mod.nat.effic. ſui. nobis obſtabit, quia loquitur in noua ſucceſſione inducta præter commune ius, nõ cõtra, ita doctores. ¶ Declaro, nam quando filius legitimatur, eo ipſo legitimus ſit cum qualitate vt ſoli patri ſuccedat, nunquam.n. in caſu fuit, quo ipſe agnatis vel ſibi agnati ſuccedere ſperarentur, ſi ergo ibi dicitur ne ſuccedat agnatis, equa rõne ſit econuerſo, ſed in caſu noſtro ſuccedunt ad inuicem iure communi, ſi demum vnus prohiberetur, nõ eſt dicendum alterũ prohiberi ad iuris correctionem, nõ enim patitur æquitas corrigi ius. Argumento l. ſancimus. C.de teſtam. ¶ Tunc quidem locus eſſet correlatiuis, cum nouiter in vno diſponeretur, puta. ꝙ adoptatus ſi poſt emanciparetur nihilomin' adoptiuo patri ſuccedat, profecto & patrẽ ei ſuccedere diſcẽdum eſſet. Et quamuis in caſu noſtro videatur iniquum repelli tantummodo ſororem, nihilominus ſeruari debet. l. proſpexit ff.qui & à quibus. ¶ Nec ob. tex.in §.cæterum inſti. de leg. agnat. ſucceſſ. ibi maſculi admittantur etiam ſi longiſſimo gradu ſint, itaq; videtur, ꝙ ſi non eſſet expreſſum non admitterentur. Quia dico verba illa non eſſe de media iuris prudentia, ſic Florent. probãt, quia tex. præfati §. retulit ſe ad.d.l. vbi dicitur hoc incognitum & inteſtinum non igitur expreſſum, quia tunc apertum & cognitum diceretur. ¶ Pondero verbum placebat in. d. §. quo capimus, ibi potius recitari ſubſtantiam, quam verba medie iuris prudentie, quæ ſubſtantia ſic ſumitur per argu. l. cum prætor. ff. de iud. ac ſi verbis exprimeretur, nunc nihil aliud ponam ſuper hac rubrica.

POSSESSIO APPELLATA EST A PEDIBUS, ET (VT LABEO AIT) QVASI PEDVM POSITIO QVIA NATVRALITER TENETVR AB EO QVI EI INSISTIT QVAM GRÆCI. &c.

PRÆMITTO
quæ ſuper rubr.
dictum eſt, ſum-
mabis per Bart.
& Alex. ¶ Diui-
ditur in tres par-
tes per doct. clari
us per Imolã dic
in duas. ſecunda ibi dominiũq; rerum.
¶ Et quelibet ſubdiuiditur in duas, in
prima particula prime partis ponit di-
ctum cum exemplo. ¶ In ſecunda eius
rationem, ibi quia &c. ¶ In prima ſecun
de ponit iuſgentium antiquum circa ef-
fectum poſſeſſionis. ¶ In ſecunda ibi
eiuſq; rei, quo modo effectus ille hodie
verificetur. ¶ In textu ibi à pedibus, pri
mo noto à pedibus poſſeſſionem eẽ de
nominatam, ab actu itaq; corporali qa
tenetur ab eo qui ei inſiſtit.

QVæritur cur potius à pedi
bus, quam ab alia corpo-
ris parte. Paul. de Caſtro,
quia immobilium poſſeſ-
ſio (quæ dignior eſt, vt in,
l. ſi rem mobilem, in eodem) capitur pe
dibus. Argumento .l. cum in diuerſis, de
relig. & ſump. funerum. ¶ Iaſon aliter,
ex ratione originis, primo enim immo-
bilium homines ceperunt poſſeſſionem
vt etiã ſumitur ex titulo noſtro. ¶ Op-
poneres forſitan. d. l. cũ in diuerſis. ff. de
relig. & ſumpt. fun. vbi caput ẽ dignius
cæteris membris, vt capite poſſeſſio ca-
piatur, videlicet & ſolo oculo. l. ꝙ meo.
in § ſi venditorẽ eod. Dico tamẽ illam
non fuiſſe primeuam, ſed caſu extrinſe-
cus poſtmodum ad inuentam, concur-
rente voluntate duorum, tradẽtis vide-
licet poſſeſſionem, & acquirere volẽtis,
non enim ſic acquiſiuit quis primã poſ-
ſeſſionem. ¶ Neq; ſedendo, vt quidam
dicunt à ſedibus, innuendo non aliter
quam ſedendo quem poſſidere, nec pri-
mã ſyllabam verbi poſſeſſio, reſoluẽtes.

QVæritur cur potius à
corpor̃ itaq; actu natu
rali, q̃ ab aĩo dicatur.
cũ nõ minus ĩ ea requira
tur. l. iii. § ĩ amittẽda,
ĩfra eod. Ita vt ſine ani
mo non poſſit acquiri quamuis maxi-
me quis corpore cõtingat, vt dicitur in
l. noſtra in § ſi furioſus. ¶ Paul. Dicit
quia corpus in acquirendo, eſt maximũ
quid. l. iii. & de iur. gent. (ſic iure priori)
corporalis introducta fuit, ſed illa ani-
mi iure ciuili. ¶ Iaſon cõtra, cũ animus
nobilior ſit. Not. in. l. iuſtiſſime. ff. de
edil. edic. item potentior tam in retẽtio
ne poſſeſſionis quam in amiſſione quæ
fit ſolo animo vt. d. § in amittenda. nõ
tamẽ corpore ſolo. l. clam poſſidere. §.
qui ad nũdinas infra eodem. ſed reſpon-
det iſdem, ꝙ in acquiſitione, magis cor
pus operatur. l. ii. § nerua filius ibi, qua
tenus ſub cuſtodia nr̃a ſunt, ideſt quate
nus ſi velimus earum naturalem poſſeſ-
ſionem nanciſci poſſemus, & acquiſitio
non retentio principaliter cõſideratur,
igitur &c. Argumento. l. ſi quis nec cau-
ſam. ff. ſi cert. pet. ¶ Florent. cõtra hoc

ex quo animus vt corpus in acquiſitio-
ne operatur. §. 1. infra eodem, vbi dici-
tur furioſum non incipere poſſidere,
quia non habet animum, qua de re ſol-
uũt, ꝙ qa poſſeſſionis acqſitio facti nõ
iuris eſt, vt in. d. §. ſed furioſus. ibi eam
rẽ facti non iuris eſſe. Et facta non ani-
mo ſed in corpore cõſiſtunt, igitur &c.
Ad ꝙ. l. deniq;. ff. ex quibus cauſis ma-
ior. ¶ Conſidera tamen ꝙ in. d. §. non
ſimpliciter approbant eſſe facti. ſed cum
adhærẽtia ciuilis poſſeſſionis, patet, dũ
dicit de intellectu, ſed hoc tollitur per.
d. l. deniq;. Dum dicitur ꝙ plurimum fa
cti habet, ſic ratio iſtorum ſubſtinetur,
ab eo ꝙ plurimum ineſt. ¶ Iterum op-
po. d. l. cum in diuerſis, vbi non attendi
tur corporis maior pars, ſed illa quæ re
putetur dignior, ideſt caput, ſed deberet
animus attẽdi, quia dignior ẽ, vt ſupra.
¶ Reſpõdeo quia ex capite quis cogno
ſcitur, ideo caput attendatur, & dignius
ẽ, quia plurimum operatur. vt ibi dici-
tur, vnde concludo, ꝙ quia ex aſſiſtẽtia
corporis cognoſcitur potius quem poſ
ſidere q̃ ex animo, cum hoc ſit, quid
intrinſecus, ideo magis a corpore deno
10 minetur, arg. l. dolum. C. de dolo. ¶ Se
cũdo notatur, ꝙ dominium cepit a na
turali poſſeſſione, itaq; dominiũ ſic iuſ
gẽtium primeuũ de quo in. l. ex hoc iu-
re gent. ff. de iuſti. & iur. cæpit originem
à iure naturali primæuo, quod quomo
do procedat vide Soccy. hic. Aduerte ꝙ
quamuis dominia contractusq; iuriſgẽ-
tiũ primeui fuerint introducta, illi ni-
hilominus bonam fidẽ (quam in his ad-
hiberi quandoq; neceſſarium ẽ, de qua I
l. 1. ff. de cõſt. pecun.) primæui iuris na
turalis eẽ dicem᷑, ſic ĩtelligo tex. in. c. ius
naturale, prima diſt. quã pro contrario
inducebãt. ¶ Tertio notatur valere ar
gum. ab ethimologia, de q̃ dicetur ĩ gl.

QVarto notatur, ꝙ capta
in bello ſtatim occupan
11 tium fiunt, quia in nulli-
us bonis ſunt, nam pari-
ficantur hic cum volati-
libus quæ ſtatim &c. vt patet in verbo,
protinus, adq; eſt tex. in. l. naturalem in-
§. fin. infra titulo primo ibi, quæ ab ho
ſtibus capiũtur ſtatim &c. ¶ Sed Alex.
contra, quia debent Imperatori ſeu Du
ci exercitus conſignari, qui diuidet inter
militer. l. ſi quis pro redemptione. C. de
donat. c ius naturale prima diſt. ¶ Dic
per Florẽt. capiẽtium fieri ſtatim quam
uis præſententur, vt quandoq; à magi-
ſtro militum diuidantur, hoc modo in
telligitur tex. in. d. l. ſi quis, ibi præſtat
iunctis ſequentibus ibi, vel de ſpoliis ho-
ſtium, quamuis reſpectu aliorum verbo
rum ibi. de ſua ſubſtantia &c. Importet
donationẽ. De qua in titulo illo. ¶ Di-
uiduntur (in quam) ex ratione Petri de
Bella pertica, ne plus conſequantur nõ
militantes vel ſegniter, quam acriter pu
gnantes, ſecundum merita enim diuidẽ-
da ſunt, vnde ſtatim capiẽtium fiebant,
ſed reuocabiliter. ¶ Neq; mirum eſt, ſi
hoc ad præfatum tex. in verbo ſtatim,
ſubintelligatur, cum in ſimili illud ſit,
ne etiam perfecte capientium fierent, ni
ſi intra præſidia deducerentur, Ang. hic
per tex. in. l. ſi quis in ſeruitutem, cum
ſequent. ff. de furtis, vide text, in. l.
poſtliminium. ff. de capt.

NOſtrum notabile procedit
ĩ mobilibus, immobilia ve
ro efficiũtur fiſci ſeu publi-
cãtur. Ad quod. l. in Agriſ.
ſup̃ titulo proximo. ¶ Et
procedit in bello iuſto. Alex. hic, ẽ tex.
in cap. ſicut, el. 3. de iur. iuran. ¶ Iuſtũ
bellum intelligas indictum per Princi-
pem, neq; noſtrum eſt dẽ cauſa inueſti-
gare, Ioan. Andreas in. c. olim cauſam
de reſtit. ſpoliat. nec attẽditur ꝙ ex par
te inimicorum ſit iniuſtum, nam. ll. ſim
pliciter dicũt ab hoſtibus capta fieri ca-
piẽtium. d. l. naturalem, neq; diſtinguũt
ex qua parte, ex vna tantum parte iniu-
ſtum eſſe oportebat. ¶ Nõ obſt. Abb.
in cap. ſicut, de iure iurau. nec tex. in. c.
iuſtũ. quia procedũt in foro poli. ¶ Nõ
obſt. ꝙ princeps quẽ directe ſine cã bo

nis priuare non poſſit, itaq; minus indi-
recte, arg. l. contra. l. ff. de leg. quia pro-
hibitum (quando venit in neceſſariã cõ
ſequentiam) attendi non debet, ita Bar.
in. l. 1. ff. de auct. pe. ſtan. ℂ Princeps
enim poteſt indicere bellum, ſi res poſt
modum capientium fiant illud eſt in ne
ceſſariam conſequentiam, ita reſoluũt.
ℂ Queritur cur de cauſa non curatur.
Dicunt quia principis auctoritas facit
vt videatur iuſtiſſime indictum arg. l. fi.
C. ſi contra ius vel vtil. publ. ℂ Mihi ve
ro non placet per. l. hoſtes. ff. de verb.
ſignif. vbi iuſtum bellum eſt, ꝙ ab exte
ris populo Romano vel Principi indi-
ceretur, in quibus iuſta (ſicut ſupradi-
cta) cauſa præſumi nõ poteſt, qua de re
concludẽdũ putarẽ eſſe iuſtũ, vt q̃a qui
indicunt credant eẽ iuſtam, idq; faciant
pro iuſtitia tuẽda, quod ſatis factũ eẽ di-
cetur ſi palam & cum ſolemnitate bellũ
indixiſſent. ℂ Non obſt. l. poſt liminiũ
ff. de capt. ibi, ꝙ hoſtes iniurioſe tenẽt,
quia ſunt verba noſtrorum, nec diſſimi
libus contra nos ipſi hoſtes interroga-
ti vterentur, rationiſq; rationem crede-
rem illam eſſe, quia non eſt dare maio-
rem. Qui de iuſtitia cogniturus eẽt, in-
ter Principẽ & ſuos hoſtes. ℂ Qua de
re ſi bellum indiceretur ab inferiore, nõ
putarem illud iuſtum eſſe per rationẽ
præfatam niſi cauſa euidenter iuſta pre
poneretur, vt quia Princeps moribus ti
ranicis publice vteretur vel ſuos mini-
ſtros vti pateretur argumento regule q̃
tacet, de regul. iur. vi. nam ipſo iure tũc
Principis poteſtatem (vt puto) perdit.
argumento. c. erit autem lex, prima di-
ſtinc. iiii iuncto textu in aũc. de conſuli
bus, in principio, & auctoritatẽ de qua
ſupra, cũ ĩ incertis nõ certis locus ſit cõ
iecturis, vulg. l. cõtinuus de verb oblig.
SEd notabile ab hoſtibus ca
pta fieri capiẽtium, nõ pro-
12 cedit in territorio alieno,
cõſuluit ita Soccy. argum.
l. præſenti, & l. denũciamus
. C. de his qui ad eccl. confug. Alienũ. n.

territoriũ ſicut Eccl'a prebet ſecuritatẽ
cõtrariũ tenuit Ioh. de Ricchis Florẽt.
p. l. ſi q̃s pro redẽptiõe, in. §. 1. C. de do
nat. ibi magiſtri militũ militi bus donãt
ſpolia, in quibuſcũq; locis degere noſcã
tur, põderat gñalitatẽ verbi quibuſcũq;,
vt cõprehẽdat capta in alieno, Soccy. di
cit illud verbũ ad bona nõ referri, ſed ad
pſonã magiſtrorum militum. Florent.
ꝙ immo ad bona tanquam ad proxima
. l. ſi idem cum eodem. ff. de iuriſd. omn.
iud. ℂ Nihil eſt, pondero verbum noſ-
cuntur, quod præſupponit nominati-
uum, ſed nominatiuus ibi nullus eſt pre
terquam magiſtri militum. igitur &c.
Preterea ſupra dixerat ſpoliis hoſtium,
non conuenirent verba ſequentia ibi de
gere noſcũtur, ſed poſuiſſet degẽtibus,
vel degentium. ℂ Secundo pro ipſius
parte inducebatur. l. diuus. ff. de ſeruit.
ruſt. præd. vbi quamuis dominus poſſit
prohibere ingredientem fundum, non
tamen impedit quin aues capte ingredi-
entis fiant, Soccynus dicit maiorem eſſe
publicam ſecuritatem, ita firmo. quia
publica ſecuritas omnium de ciuitate
prohibitio eſt, non ſolius particularis,
vt in. d. lege. ℂ Florẽtini firmant argu-
mentum de. d. l. diuus, iuncta. l. noſtra,
vbi capta in bello feris captis æquipa-
rantur, reſponderem in duo tantum fie
ri æquiparationẽ, videlicet, ꝙ iuriſgẽt.
ſimiliter occupãtium fiant, & ꝙ ſtatim,
ipſo quo capiuntur, Non autem in reli-
quis, cum diuerſa ratio laboret. d. §. idẽ
cœlius, nam nõ feris vel auibus, ſed ho-
minibus ſecuritas publica datur, ex qui-
bus diſtinguemus generalitatem. d. l. na
turalem, cum ſimil. vt non procedat in
occupantis in alieno, niſi vbi quis hoſtẽ
inſequeretur tranſeuntẽ in locum alie-
num, argumento eorum quæ dicuntur
in. l. pleriq;. ff. de in ius voc. per Bar. in
. l. ꝙ ait lex. in. §. 1. ff. de adult. ℂ Infe-
13 runt etiã ad quæſtionẽ. Iohannis Andr.
in addit. ſpecul. in titulo de rapt. Man-
tuani bona recuperauerunt occupata p
Veronenſes, quæſitum eſt an fierent re-

cuperantium, vel prioribus dominis reſtitui deberent, hoc vltimnm firmauit, p. l. ab hoſtibus la. ii. C. de capt. vbi ſerui a militibus capti dominis reſtituuntur, dicit ibi tex. receptos enim eos non captos iudicare debemus, & milites noſtros deſeſores eorum decet eſſe, nõ dominos. ¶ Secundo per. l. ſi captiuus. § ii. ff. de capt. vbi expulſis hoſtibus, agri prioribus dominis reſtituuntur. ¶ Tertio per. l. Pomponius. ff. de acquir. rerũ Dominio, de conſuetudine tamen contrarium ſeruatum & iudicatum fuit, ſequitur Angel. in. d. § ab hoſtib. ¶ Quã conſuetudinem limittant, niſi incontinenti recuperarentur, tunc non effecta hoſtium finguntur, arg. l. qui poſſeſſionẽ. ff. de ui & ui arm. itaq; dominis ipſis reſtituuntur. ¶ Diſtinguerem aut bona fuerunt comilitantium, vt arma, veſtes, æqui, tunt fiant recuperantium, niſi incontinenti &c. Tũc enim ſi commilito non aufugiſſet, ei reſtituerentur. ¶ Aut ſubditorum, tunc ſi immobilia prioribus dominis reſtituerentur. etiã ex interuallo recuperata, ex ratione ꝗa princeps tenetur defendere fideles, vt in titulo de pace conſtan. cum vulgar. & ſic non ſolum cauſa debellandi milites habere debet. d. l. ab hoſtibus. & eſt caſus in. d. § ſecũdo, vbi pondera ibi prioribus dominis, ad differentiam poſteriorum. ꝙ ẽ denotare dominium fuiſſe hoſtium, & recuperationem factam ex interuallo. ¶ Nõ obſt. conſuetudo, quia ĩ caſu hoc potius corruptela diceretur, nec per eam iudicandum eẽt contra caſum legis, & ſi diceretur iuriſgentium fieri recuperantium, vt hic nihil eſſe putarem cum fuerit alteratum a iure ciuili. d. § ii. ¶ Si mobilia habebit locum conſuetudo. niſi incontinenti &c. & niſi cõſiſterent in magno valore quia tunc immobilibus equipararentur, arg. eius ꝙ iure dicitur magnam cauſam pecuniariam equiparari cãe criminali Bal. in. l. parentes. C. de teſtibus recuperanti tamẽ aliquid datur pro recuperatione neminus conſequatur quam ſi recuperaſſet bona modici valoris.

14 DVo notat Soccy. ex tex. ĩ verbo. eiuſq; rei veſtigiũ, vnũ quod exprimitur daturq; nobis ĩ ſẽſu directo videlicet in rebus hic enumeratis & hodie ſola poſſeſſione dominium quæri, Quæ enim ſunt nullius occupantium fiunt, Bartolus in. l. remq; nobis. infra eodem. & nullius eſſe dicuntur ſi hominis artificio carerent, videlicet in alieno loco reperirẽtur. ¶ Adde tex. noſtrum ibi littoribus inuente, littus enim in bonis nullius ẽ, inſti. de rerũ diuiſ. de æquitate tamen pro parte fierent inuẽtoris, vt conſtituit Adrianus, recitatus in. § theſaurus. eodem. titulo. ſi ſint magni valoris bene poſſumus de theſauro dare partem, non ſic de re parui. ¶ Quæro quid ſi lapillus manu ornatus inueniretur in littore, dicerem nõ fieri occupantis per iam dicta, ſed aſſignandum eſſe fiſco tanquam vacantia bona, & obſeruabitur ſolemnitas vacantium bonorum de qua in. l. ſi vacantia. C. de bo. vacant. lib. decimo, nihilominus pars dabitur inuentori cuius fortuna fiſco profuerit argumento. l. pretor ait. ff. de eden. ibi equum eſt quod mei cauſa confecit. &c. ¶ Aliud Soccyni, ẽ ꝙ hic nõ exprimitur, ſed ex textu capitur per contrarium ſenſum, videlicet in rebus hic nõ enumeratis, poſſeſſione ſola non quæri dominium, vnde ſequitur verum eſſe quod Paul. de Caſt. dixit, videlicet bona immobilia nõ ſumi in bonis nullius ſed reipublice vel domini, ſub cuius territorio ſita inuenirẽtur, nã ab initio dominia diſtincta fuere. poſitiq; termini. d. l. ex hoc iuregentium. ff. de inſtit. & iur. vnde nequaquam in nullius bonis fuiſſe dicentur. ¶ Sed Aretinus conſuluit contra, fretus ꝙ ſequeretur in donatione Imperatoria de territorio, non venire id ꝙ intra territoriũ reperitur ſine dominio particulari, ꝙ iure non probatur. ¶ Secundo ꝙ tale

dictum eſſet contra vulgarem illã regulam, videlicet quæ nullius in bonis ſunt occupantium fieri. ℭ Tertio res habita pro derelicto non fieret occupantis. ℭ Quarto p Bar. in. l. ſi duo. ff. vti poſſid. concludentem ꝙ per occupationẽ probatur dominium directum in re q̃ per alium quandoq; occupata non appareret, nam non verum eſſet ſi concluſio ſtaret, cum præſumeretur in bonis ciuitatis. ℭ Sed ad primam ſecundam tertiam. Soccynus reſpondet, vt procedat in caſu quo appareret eas res fuiſſe quandoq; occupatas, veniunt. n. ipſe in donatione Imperatoris, non quas pateat occupatas nullo tẽpore fuiſſe. ℭ Ad ſecundum aliter dic. videlicet in lapillis gemmis vt hic, & in immobilibus, vt in. §. inſula. verificari. ℭ Ad tertium dicas vt dixit, ex quo nota ꝙ titulus pro derelicto, locum non vendicat in rebus quæ nunquam fuerint in bonis alicuius ℭ Ad quartum. dicit Bartolum. nõ preſupponere caſum in quo principaliter de dominio ageretur, tunc nec rei nunquam occupatæ dominiũ ex poſſeſſione probaretur vt idẽ in. l. rẽ que nobis, eodẽ titulo, ita cõtrarium ſoluit, ſed vbi dominium incidẽter ventilatur quo caſu vl' occupata vl' nuſquã res ipſa fuerit, dñium p eius poſſeſſionẽ probatũ ẽẽ dicetur, vt Bar. in. l. nam & ſi fur. ff. ſi cert. pet. ℭ Quinto cõtra Paulum Florentini mouentur. per tex. in. l. ſi vacantia. C. de bon. vacant. lib. x. vbi vacantia bona nõ prius incorporantur quã ſi per proclama perquiſitũ ſit an quis ſe ẽẽ dominum prætendat, non igitur vacantia ſtatim principis facta ſunt, vt Paulus præſupponit. ℭ Tu dic in titulo illo per totum de vacantibus propter mortẽ, vel delictum non alio modo tradi. ℭ Nec obſt. verba ibi. vel alio mõ, quia denotant modum delicti cũ ẽt mortis explicaſſet, itaq; vbi alio mõ vacarent, ſolemnitas non obſeruaretur, dictio. n. (alio) copulat ſimilia expreſſis, glo. in. l. ſi fugitiui. in verbo alia. C. de ſeruis fugitiuis. ℭ Sexto mouebatur per Abb. in. c. ſi diligenter, ſecundo notabili, de foro cõpeten. nihil ẽ, nec Abb. id probat. ℭ Septimo per. l. primam. §. ſi inſulam. ff. de flumin. vbi tex. ꝙ inſula nata in flum. publico, ſi agri fuerint limitati fit occupantis, non eorum qui prope Ripã prædia poſſiderent, patet igitur ꝙ nõ eſt in dominio ſeu bonis Domini territorii. ℭ Cui reſpondere ꝙ quia inſula eſt, que etiam nouiter naſcitur, vt inſti. de rerũ diuiſ. non poſſumus dicere pro certo ꝙ occupata fuerit eo tempore quo dominia diſtincta fuerunt, non enim illa tũc in rerũ natura erat, poſſideri igitur non poterat, arg. l. decẽ de verb. oblig. neq; videri, q̃ viſus ſaltem in acquirenda eſt neceſſarius. l. ꝙ meo in. §. ſi iuſſerim eodem. quamuis iure quo loquimur membris tantum corporis poſſeſſio detur, itaq; in inſula nunc nata. d. l. ex hoc iur. non verificaretur. hoc modo cum Paulo & cum Soccyno tranſirem. ℭ Nota per Alex. hic differentiam inter lapillos Gemmas, & Margaritas. inferentem ad quæſtionem, & Florent. ſaluant eum à Peruſinis, in lapillo enim præcioſo læſio non poteſt conſiderari, Bar. in. l. fin. ff. de public. ℭ Dũ Alex. infert. ad quæſtionem de inquiſitione dictante ꝙ Titius violenter cognouit bertam, communiter approbatur. ℭ Aretinus contra. cui Florent. reſpondent, ſequuntur ꝙ illud verbale videlicet violenter, poſſet, & ad tertium referri. puta ſi tertius compuliſſet quem, vt cum berta coiret, exẽplum eſt in. c. veniens de ſponſal. vbi pater inuentum cũ filia deſpõſare coegit.

L O. prima diuiditur, vt per alios. Contra primam eius partem Bar. oppo. ꝙ eius diffinitio non cõuertatur cõtra. l. 1. in. §. dolum. ff. de dolo. nam & ſine pedibus poſſeſſio eſſe poteſt habetur in. l. quod meo. in. §. ſi venditorem in. l. iii. in principio infra eodem. in. l. clauibus. ff. de contrahen. empt. vñ dicit hic nõ poni diffinitionẽ

ſed vocabuli alluſionem, ſeu deriuationem. ¶ Iterum oppono. per glo. in fin, ſic ſequor ordinem Bartoli legendo primam cum vltimam parte, ꝙ ſecundum hoc res mobiles non poſſiderẽtur, quia pedibus non calcantur, ꝙ eſſet contra. l. ſi rem mobilem, & l. rem quæ nobis, eodem. qua de re concludit ꝙ proprie
16 non poſſidentur. ¶ Ex cuius verbis doctores capiunt cõcluſionem ab alluſione ſumi propriam ſignificationem. l. tugurii de verb. ſignific. l. ii. in. §. appellata. ff. ſi cert. pet. melius in l. notionem in. §. inſtrumentorum. in verbo. proprie de verb. ſignif. & in. l. i. ff. ad municipa. & hæc opinio communis eſt. ¶ Iaſon ꝙ immo nec imobilia proprie poſſideantur per text. noſtrum ibi quaſi, que dictio denotat improprietatẽ. l. ii. ff. de vſufr. eaꝝ rerum quæ vſu conſum. cum ſimilibus, tamen ſoluit ꝙ quãdoq; exprimit veritatẽ. l. 2. ff. de tuto. ibi quaſi tuitores, nam vere ſunt tuitores. Concludenter poſt glo. iſti vidẽtur velle immobilia proprie poſſideri, mobilia vero improprie. ¶ Bartolus & magis cõmuniter tenent ꝙ etiã mobilia proprie poſſideantur, cui ſatis contrarius ẽ tex. in. l. vxorem. §. legauerat. de leg. iii. vbi quis dixit relinquo quicquid in patria mea gadibus poſſideo. tamen inſtrumẽtum calendarum non venitꝰ, neq; pecunia domi gadibus relicta. ¶ Reſpondetur per glo. ibidem & Florent. hic illud ex ratione, quia nec inſtrumẽtum neq; pecunia perpetuo ibi remanſura erant, ad ꝙ pondera verbum. reliqui, quaſi dicat relinquenda nõ erant. ¶ Quicquid ſit ſatis obſtat, cum indiſtinctæ loquatur, & clare ſe oſtendat ꝙ in præfatis verbis. ibi. quæ poſſideo, non contineatur. dicunt ꝙ quia ſi proprie poſſiderentur, titulus vtrobi eſſet ſuperfluus, cum ſuffeciſſet vti poſſidetis. nam ſub illo verbo poſſidetis, res mobiles comprehenderentur, & nihilominus diuerſi tituli in. ff. & C. poſiti inueniuntur.

EX dictis tamen Bart. infertur ad quæſtionẽ eius. qui reliquit ſuas poſſeſſiones, vel rerũ ſuarum, an & mobilium poſſeſſio relicta dicatur, affirmatiua videtur verior ꝑ Bartholum & communiter, vt ſupra. ¶ Petrus Cy. Bal. in. l. fin. C. de cõpenſation. & Alex. hic dicunt venire magis ꝑ communem loquendi vſum. ¶ Nihilominus & per ſuperiora. Cum iſtis tenerẽ, ſi reliquiſſet dicendo poſſeſſionem reꝝ ſuarum. ſed dicendo poſſeſſiones ſuas, venire putarem proprietatem ruraliũ immobilium ſecũdum communem loquẽdi vſum. ¶ Nam dum vulgariter dicitur poſſeſſio ſua, alꝭ la poſſeſſion ſua, ſignificat prædium ruſticum, ſiue rurale, in hoc puto fundatum textum in. l. ii. ff. de fideiuſſ. minor, & in. l. prima. C. de omni agro. deſert. lib. x. iuncta rubrica ſua. ¶ Redeundo ad primum dictũ. quando dixit poſſeſſionem rerum ſuarũ, clare demonſtrauit ſe excludere proprietatem, arg. l. cũm prætor. ff. de iudic. neq; communis loquendi vſus facit hoc importare proprietatem. benefacit importare mobiliũ poſſeſſionẽ. ¶ Sed tunc vt relictum tale non ſit abſq; vtilitate, contra propoſitum relinquentis, & arg. §. ſed ſi rem. inſti. de leg. & vt fugiamus fruſtratoriam diſpoſitionẽ, dicendum eſſe putarẽ ex verbis illis vſumfructum rerum cenſeri legatum iuxta titulum. ff. de vſufruct. earum rerum quæ vſu conſumun. ¶ Aut dixerit relinquo ea quæ poſſideo. tunc relicta proprietas etiam mobilium (vt puto) cenſetur, argu. dictorum Bar. dum tamen ciuiliter ſaltim poſſideãtur. ¶ Dubium facit an etiam iurium. videtur ꝙ nõ, quia incorporalia non poſſidentur. l. ꝙ ſeruus. §. ſeruitutes. infra eodem. & hoc firmarẽ i odioſis & ſtrictis iuris, argu. l. quicquid aſtringendæ. de verb. oblig. non in fauorabilibus. Argumẽto regulæ odia in vi. ¶ Aut dixit ea q̃ poſſideo i tali loco puta Romæ, tunc & mobilia venirent, ſi

tamen ibi perpetuo remanſura erant, ꝙ ex rerũ ipſarum natura ſumitur, vel deſtinatione.d.§.legauerat.

17 REdeũdo in hoc principio glo.tractatur an validum ſit argumẽtum ab ethimologia, per Bar. & doct. hic i.l.ii.§.appellata.ff.ſi cert. pet.in.l.omnes populi. In tertia quæſtione ſexte q̃ſtionis principalis. ff. de iuſt.& iur.dicitur ꝙ ſic.niſi diffinitio repugnet.nam non eſt teſtamentum quelibet teſtatio mentis, quia diffinitio repugnat, vt in principio.inſti.de teſtam. ¶ Sic in furto, non enim ſequitur nõ eſſe furtum, quia de nocte factum non fuiſſet.de quo in.l.1.ff.de fur. iuncto textu inſti.de oblig.quæ ex delict.naſc.Ratio illa eſt quia diffinitio debet naturam diffiniti enucleare.d.l.1.ff.de dolo, qua de re ſtatur ætimologiæ. & diffinitionem intelligas iureconſultorum uon eã que magiſtraliter poneretur, vt hic Iaſon. ¶ Inde ſequitur ꝙ ſi plus neq; minus eſſet in ethimologia quam in vocabulo ipſo, vt patet in donatione.que eſt doni datio.ſic in exceptione. tunc ex ea negatiue affirmatiueq; recte argueretur. vbi diffinitio non repugnaret dicũt moderni in.c.priuilegia.iii.diſtinc. ſic procedit inſtit.de interdictis vbi iter duos redditum, ẽ interdictum.&.l.1.ff.de fide inſtrumentum. ¶ Sed obſt. ꝙ diximus de tutore, non enim omnis qui tuetur ẽ tutor. ¶ Item contra de poſſeſſione non enim ipſius ethimologia plus minuſue continet. Reſpon. ꝙ in duobus iſtis iuriſconſ.nõ ſimpliciter dedit nobis ethimologiam, ſed adiunxit dictionem quaſi, vel dic ꝙ ethimologiæ tutoris diffinitio repugnat, de qua in.§.1. inſtit.de tutor. ¶ Et in poſſeſſione dic iuriſcõſ. non remanſiſſe in alluſione. Sed vlterius proceſſiſſe dicendo de gemmis, lapillis,&c. Quæ repugnant, ſic ab ethimologia non bene argueretur, intelligas affirmatiue non. n.eſt teſtamentum quia ſit teſtatio mentis, poſſent enim eſſe codicilli, legatum, vel quid ſimile. ¶ Sed negatiuæ procederet infallibiliter vt arguit iuriſconſ.in d.§.appellata, non ſit de meo tuum, per hoc non eſt mutuũ, habetur in cap.forus ĩ verbo, Iudex. de verb.ſignif. ¶ Quod intelligas per eos vbi ſumeretur ex eſſentiali natura ſui,& in.d.§.in exemplis, non quando ex accidẽti ethimologia veniret vel ex eo ꝙ rationabiliter eſſe deberet. ¶ Non.n. ſequitur ꝙ qui nõ auget Imperium, nõ ſit auguſtus, non facit pontem, ideo nõ ſit Pontifex. ¶ Sic reſpõdetur ad.l.noſtram. ꝙ animo poſſeſſio eſt,& ſi nõ ſit pedum poſitio, quia ꝙ pedum poſitio ſit, venit ex accidenti, vnde nec negatiue argumentum procedit. ¶ Sic in furto, eſt enim accidentaliter vt de nocte fiat. & nota verba, plerumq; in. d.l.1.ff.de fur. ¶ Et ſic eſt in.l.taberne ff.de verb. ſignific. accidentaliter enim euenit, vt taberna tabulis claudatur.

18 SEcundã gloſe partem aggrediamur, in qua poſſeſſio deffinitur primo ꝑ Iohannem gloſſatorem antiquum, ꝙ eſt ius quoddam rem detinendi. ¶ Vbi Bartolus contra quia facti non iuris eſt, Alex. ꝙ immo iuris, vt in.l.peregre, ibi ius poſſeſſionis infra eod. ¶ Sed eũdo per veſtigia Socyn.conſidero rei apprehenſionem, vel retentionem, aut propriam poſſeſſionẽ primum eſſe nudi facti, cadereq; in furioſo, infante vel mente capto. ¶ Non tamen ex tali facto inciperent poſſidere, cum nõ habeant affectionem, vt in.l.noſtra.§.furioſum.& in.l.pupillus. Vnde in apprehenſione requiritur & aliud factum videlicet animus. l. conſilio. C.de curato.furio.l.bonæfidei ſupra titulo primo,& hic ponẽda ſunt quæ hic Socyn.in primo membro. ¶ Ex quibus factis ius oritur, ꝙ ius poſſeſſio de nominatur, vt infra dicemus argu.l.ſi ex Plagis.§.incliuo.ff.ad.l.aquil. ¶ Secũdam itaq; retentionem eſſe facti, vel ſi conſideras actualẽ, vel cũ animo retentionẽ.

¶ Quæ ſi ſolo animo fiat cõſeruat poſſeſſionem, itaq; ius quæſitum, vt in.l.peregre & in.l.clam poſſidere.§.qui ad nũdinas, eodem. ſi etiã actualiter itaq; corpore nouum ius producere apta eſt videlicet poſſeſſionẽ. ¶ Vnde ſi cum pœnes me depoſitam rem animo poſſidendi retineam taliter vt non ſim amplius reſtituturus, tamen poſſeſſio quæſita ẽ.l.ſi rem mobilem infra eodem. ¶ Nec obſt. ꝙ conſtituatur in mala fide, nõ.n. poſſeſſio de mala fide curat, eſt text.in.l.iii.in.§.ex contrario. ¶ Tertium ideſt poſſeſſionem dicas eſſe ius Bart. hic Alex.in quarta col.Soccyn. in quinta, eam conſiderando prout eſt quidditas ſeparata ab actu apprehenſionis, & retẽtionis, nõ tñ ſine facto ſcilicet aĩo ſtare, poteſt.d.§.furioſus. ¶ Pone caſum ꝙ poſſidenti ſuperuenerit furor. ¶ Per hoc vltimum firmarem cum Aretino ꝙ poſſeſſio ſit quid iuris & facti. ¶ Et moueor ex.l.nemo.C.eodẽ. ibi nemo ambigit poſſeſſionem duplicem eſſe rõnẽ, alia quæ in iure conſiſtit alia quæ corpore. Et moueor ex. l. poſſeſſio.§.1: (quã ipſe dixit) ibi poſſeſſio nõ tñ corporis ſed etiam iuris eſt. ¶ Nec Soccy. obſt.dicens nõ tantum eſſe facti videlicet apprehenſione ſed etiam iuris poſtquam acquiſita eſt ideo vt nõ cadat in ſeruum, quia dico etiam poſt acquiſitionem eſſe facti cum nõ minus factum ſcilicet animus, quam ius in ipſa verſetur. ¶ Itẽ tex. ille ſimpliciter loquitur, comprehenditq; omne tempus. Item ibi videtur expreſſum, dum tex. dicit tenere ac poſſidere, ſic comprehẽdit tempus, & poſt corporalem apprehenſioẽ. ¶ Nec Florent.ſaluabũt, per glo.in verbo manumitti.l.ii.de officio proconſul. quia procederet ſi expreſſe alibi caueretur poſſeſſionem tantummodo iuris eſſe, ſed non cauetur igitur eadem res diuerſo iure cenſeri non debet. Argu.l. iam hoc iure.ff.de vulgar.& pupill. ¶ Pro hac opinione pondero.d.l.peregre, ibi ius poſſeſſionis, que verba ſic ponũtur, ad differẽtiam facti poſſeſſionis, quod videlicet vertitur in poſſeſſiõe, itaq; animi. ¶ Vt etiam põdero. d.l. nemo. ibi ius poſſeſſionis iũcto principio. vbi patet in poſſeſſione ius & factũ pariter verſari. ¶ Sic itelligo.l.nõ ideo. minus.C. de lib.cauſa.Ad.d.l.poſſeſſio, pondero ibi mutuetur, ergo & de facto ẽt. ¶ Nõ obſt.verbum ibi plurimum, quia procedit in eo caſu, vt habeat plurimum. Vide glo.ibi & in.§.pupillus in.l.noſtra'ĩ verbo.eam rem. ¶ Nõ obſt.ꝙ ideo dicatur ius quia de facto habuit ortum.§.in cliuo, quia diceremus nõ ſolum ortum ex facto habuiſſe, ſed ẽt nullo tempore ſine facto ſtare poſſe vt ſupra poſuim⁹, merito & facti eſſe dicemus tanquam ad eius eſſẽtiã factum ſicut ius requiratur, ſic ceſſat arg.Alex.& Iaſonis. ¶ Item & aliter his dicas ꝙ nõ ſequitur id ꝙ ex facto habuit ortum, ideo eſt iuris nõ facti, vt proſupponebãt, nam ſi factum vt ius in eſſentia eius neceſſarium eſt, nõ viderem cur minus facti quam iuris debeat denotari. ¶ Eo fortius quia ius illud ex facto habuit ortum; arg.§.affinitatis in ſti.de nupt. ¶ Nam obligatio (quæ ẽ ius) ex cõtractu ſic ex facto naſcitur.l. cõſilio.C.de cur.furio.nõ tamẽ in ipſa verſatur factum vt ĩ poſſeſſione. ¶ Nõ obſtat cõcluſioni.l.ſi ea in fin.ff. de actio.emp.ibi tuẽdus eſt qui prius ius apprehẽdit, ideſt cui prius poſſeſſio tradita eſſet, quia dico, ex eo ꝙ ibi dr̃ ius apprehẽdiſſe cui tradita eſt &c. Nõ ſequi poſſeſſionem nõ eſſe facti, nam quamuis factum illud traditionis euanuerit. (qa trãſitorium eſt) nihilominus aliud factum permanẽs ſcilicet animus durat: ¶ Præterea & aliter dicam, ꝙ verbum poſſeſſio in.d.l.ſi ea. per actuali tãtum capiatur poſſeſſione, nõ ea de qua loquimur videlicet quidditatiua, patet dũ ibi refertur ad verbum tradita. Item nõ cõueniebat dicere apprehẽdit factum, nã in ſe ipſo apprehẽdens erat factum, ideſt animus. ¶ Non obſt. l. liber homo in.§.fi.ibi.excepto eo ꝙ ius ẽ, ſupra titulo

primo,quia dico illud referri,ad vſuca-
pionem,quæ eſt ius,vt inſti.de vſucap.
¶ Et ſi referres ad poſſeſſionem faceret
pro nobis,quaſi dixerit ibi ꝙ illud ius p
manens in poſſeſſione, liber homo bo-
na fide non acquirit,vnde dicendo vt ſu
pra,indicat nobis aperte facere illam ex
ceptionem ad differentiam facti perma-
nentis in poſſeſſione. ¶ Non obſt.l.ſti
pulatio iſta in.§.ſi qs forte ibi,ſi de poſ
ſeſſione vel alio iure de verb.oblig.que
verba alio iure implicant,vt in.l.ſi fugi
tiui.C.de ſeruis fugitiuis. (Itaq; oſten-
duut nobis poſſeſſionem eſſe ius) quia
dico per hoc nõ ſequi quin etiam ſit fa-
cti. ¶ Nõ obſtat Innocentius in.c.Epi
ſcopi,de reb.eccle.non alien.dicens ſu-
per poſſeſſione cenſeri cauſam commiſ
ſam,vbi ſub illa forma committeretur,
videlicet ſuper iure ꝙ habet eccleſia,'qa
dico non eſſe mirum cum poſſeſſio ſit
iuris & facti per participationem igitur
iuris cauſa cenſebitur commiſſa , nõ.n.
hoc repugnat,quin etiam facti ſit. ¶ Ex
quibus meis dictis habebitis reſponſio-
nes ad argumẽta omnia contrariæ par-
tis & reprobatas diffinitiones Iohannis
& Bartoli dum ſimpliciter diffiniebant
poſſeſſionem eſſe ius. ¶ Itẽ dum dicunt
ius inſiſtẽdi rei,aperiunt ꝙ illud inſiſte-
re cauſatur a iure, & tamen contrarium
eſt,vt in.l.noſtra.vbi ius ab eo qui inſi-
ſtit cauſatur. ¶ Itẽ inſiſtere actu corpo
ris ſolum verificatur,& tamẽ ẽ dare poſ-
ſeſſionem abſq; corpore vbi animo reti
netur.ex his duobus nõ ſolũ illam Bar-
toli ſed Ang.& Imole.tollo diffinitio-
nes. ¶ Adherẽdo diffinitioni gloſ.poſt
Azon. ¶ Forſitan diceř poſſes ꝙ poſſeſ
ſio ẽ corporalis rei retẽtio, iuris & facti
adminiculo concurrente. ¶ Dictum eſt
corporalis per ea que glo. hic allegat.
Addo.l.ſeruus.§.incorporales ſupra ti
tulo primo. ¶ Dixi rei vt mobilia cape
rem & immobilia vt in Rubr.ff. ſi cert.
pet. omnes tradunt. ¶ Dixi retentio,vt
acquiſitam diffinirem poſſeſſionem per
ea quæ Bartolus hic poſt Dinum,& qa
verbum retentio magis generale ẽ, quã
detentio retentio enim verificatur & ani
mo tantum ſi poſſideatur vt quãdo cor
pore,vt in.§.qui ad nundinas vbi nõ ſi-
ne miniſterio ponitur hoc verbum.ſed
detentio tantummodo quando corpo-
re ſimul cum animo &c. Vt in.l.noſtra
¶ Dixi iuris & facti quia concurrunt vt
p ſuperiora. ¶ Nõ dixi corporis & ani-
mi ſicut glo.locuta eſt, nam vtrumq; ẽ
facti ſufficit igitur dicere facti. ¶ Sed cõ-
tra iſtam diffinitionem dupliciter , pri-
mo quia verificaretur in ſola detentatio
ne,neq; ſoluatur per id ꝙ Alex.hic dicẽs
nõ inconuenire ſi poſſeſſio taliter diffi-
niretur ꝙ comprehenderet etiam nudã
detentationem cum reſpondeat Soccy.
Mẽtem Bartoli fuiſſe diffinire ipſam vt
differt a detentatione,vt ſumitur ex ſuis
verbis vbi poſuit ius,prout differt a de-
tẽtatione. ¶ Addo tex.in.l.iii.§.fin.eo-
dem.quo in loco patet ꝙ longe differt
ab ipſa. ¶ Secundo diffinitio dicta & in
vſufructu verificaretur, qui nõ eſt aptus
producere vſucapionem vt poſſeſſio ip
ſa multũq; differt a poſſeſſione vt in vul
garibus ẽ videre. ¶ Neq; perceptio fru-
ctuum prouenit a poſſeſſione,ſed iure ip
ſo ſeparato percipiendi fructus, vel a do
minio. ¶ Item vſufructuarius tantum-
modo naturaliter poſſidet . l . naturaľr
infra eodem,itaq; actu.nos vero diffini-
mus quidditatiuam . ¶ Vnde finaliter
primo deffiniam largo modo poſſeſſio
nem vt ſit ius,vna cum rei vera vel ficta
retentione acquiſitum per veram vel fi-
ctam apprehenſionem. ¶ Proprie vero
ſi diffinire vis,dicas ꝙ eſt ius cum reten-
tione acquiſitum per apprehenſionem.
¶ Ad primã redeamus dixi ius,per tex.
19 d.l.poſſeſſio cũ ſimil. vt ſupra diximus:
& mihi videtur apertus tex. in.l.cum he
redes infra eodem.dum excipit. ibi.poſ
ſeſſio autem,que dictio excipit,exceptio
de regula ẽ,declaratur per deci.in rubr.
de reg.iur.ſed regula in.d.l.loquitur de
iuribus,ergo & poſſeſſio ius eſt. ¶ Di-
xi vna cum ad denotandum ſimultatem

equalitatēq; iuris & facti.d.l.&.l.nemo. ¶ Poſui vel ficta, fingitur quādoq; quē retinere qui vere non retinet, puta quia nō habet animum patet in.l.iuſto.§.eū qui, īfra titulo primo, nihilominus poſſeſſio eſt, cum operetur effectum preſcriptionis. Arg.l.deniq;.ff.quibus ex cauſis maiores &.l.prime.§.ſceuola.ff.ſi quis teſto lib.eſſe iuſſus fuer. & in regula ſine poſſeſſione. ¶ Item ſpoſui tale verbum propter incorporalia, quæ veræ nō poſſidentur.d.l.ſeruus §.1. ſupra titulo primo, ſed quaſi poſſidētur patet, quia pro ipſis dātur interdicta quaſi poſſeſſoria, vt eſt tex. ſingul. in fin. in.l.ſi ædes de ſeruitu.Vrban.præd.& ī.l.quotiens de ſeruit.titulo generali. ¶ Dixi retentione, quia ipſa facti ē, ſiue corpore, ſiue cum ſolo animo eam conſiderares. l.bonæfidei ſupra titulo primo, & dixi ad differētiam detētationis quæ non verificatur quando ſolo animo poſſidentur.d.§.qui ad nundinas iūcta.l.noſtra ſicut retentio ē. ¶ Dixi per apprehēſionem veram vel fictam, de vera patet in.l. noſtra in principio, de ficta in l.ſi inſſerim, & in.l.clauibus de contrahen emp. ¶ Item poſui hæc verba, vt excluderē vſumfruct.nō enim ille quæritur per apprehenſionem, ſed pactionibus & ſtipulationibus, vt inſt.de vſufruct. ¶ Et excluderem detentationem, vltra tradita per Alex.& Soccyn.hic, nam non quæritur detētatio per veram vel fictam apprehenſionem, ſed tātum modo pactionibus vel per Iudicis decretum.d.l cum legat.ff.ex quibus cau. ī poſſ.eatur hoc eſt Aret. ¶ Si opponeres de ſeruo qui rē aliquam apprehendendo dicitur detinere cum poſſeſſio (quæ eſt ius) non cadat in ipſo.l.quod attinet.ff.de leg.iur. reſponderem illam eſſe aſininam detentationem quam clarum erat in hac diffinitione non comprehendi cum non ſit ius, ſicut illa de qua in.d.l.cū ex legati. ¶ Si diceres immo eam eſſe iurilgēt.primeui, neq; ſufficeret.cum diffinire velimus poſſeſſionem quidditatiuam omni iure.inſpecto, ita me reſoluerem in larga diffinitione poſſeſſionis. ¶ Si ſcire velles quomodo ſtricte ac proprie diffiniretur, tollas ex ſupra poſita quodq; verbum in portās fictionem, & improprietatem, cōſiderabis tantummodo veritatem apprehenſionis ſic in principio l.noſtræ fuit cōſideratum. vnde cum dixerim apprehenſionem poteris ſumere, verba cum retentione verificari tantum in re corporali, cū īcorporalia minime apprehendantur ſicut neq; aer.

20 GLosā ſecūdā diuiſit Iaſō.ī ei⁹ pncipio diſputatur an poſſeſſio ſit de iuř gētiū primeuo, vel potius de ſecundario, dř de primeuo, ſi eā in abſtractu caperemus, vt patet ibi, cōis omniū poſſeſſio, in.c. ius naturale prima diſtinc.ꝙ de primeuo patet quia originē habuit cū iure naturali, quāuis differāt qa id iuſgētiū ſolis hoībus, hoc & brutis commune eſt. ¶ Sed vř immo eam de iure naturali vt in.d.cap.dic ibi poni ius naturale pro iuregent. ſicut & in.§.ſingulorum inſti.de rerum diuiſ. ex cauſa quia prouenit a ratione hominis naturali vt in.§.ꝙ vero inſti,de iur. nat.gēt.& ciuil. ¶ Aut loquimur de poſſeſſione diſtincta illius videlicet vel iſtius, Martini Petri &c. Tunc ſecundarii iuriſgentium eſt, quo dominia diſtincta fuerunt.d.l.ex hoc iur.gent. ¶ Conſidera tamen vnicam tātummodo dari poſſeſſionē, nec illud quia Martini facit qn eadem ſit, quia etiam vnum tantummodo vid.tur iuſgent.eſſe, vt Archidiaco. in.d.c.omnes, prima diſtinct.quē Aret. Soccyn.& Florent.ſequuntur hic, maxime per.l.manumiſſiōes &.l.ex hoc iur. gent de iuſt.& iur.dum ſe referunt omnes ad.l.1.in fin.ideo poſſeſſio, vt iuriſ gent.eſſe dicatur. ¶ Et quia tale ius humanis poſtmodum neceſſitatibus alteratum fuit, ideo & vt ſerui poſſeſſionis capaces nō eſſent effectum eſt, cum illo eodē iure ſtatus eorū fuerit anihilatus

(poſſeſſionis iniquam producentis ciuiles effectus) ſed eo ipſo dominis ſuis acquirant quo percipiunt eius commoditates, in iſto enim crederem verificari communem opin. ſe habentem duplex iuſgentium eſſe.

21 IN eadē glo. ibi. item nota. diſcutitur quomodo naturalis poſſeſſio perdatur, prima opinio eſt quorundam dicētium eatenus naturalem poſſeſſionem retineri, quatenus inſiſtatur, quod adeo ſtricte intelligebant, vt etiam eius fundi partes naturaliter poſſideri non dicerentur, in quibus non inſiſteretur, ſed ciuiliter tantū, patet in verbis gloſe. ibi. in partibus. ¶ Nunquam mihi hæc opinio placuit, per tex. in. l. iii. in principio infra eodē. ibi. ſed ſufficit quālibet partem eius fundi introire, ſi enim illud eſt in acquiſitione, tanto fortius dicam in retentione per glo. in fin. in opp. Ioannis. ¶ Alex. aliter hic reſpondebat, ꝙ ideo & cæteras fundi partes dicimur poſſidere, quia oculus eſt inſtrumentum corporale aptum ad retinēdam poſſeſſionem, ſic velle videtur ita demū cœteras partes poſſideri ſi oculis ſubiacerent, quod maxime reſtringeret præfatam. l. iii. vbi ſola cogitatio ſufficere videtur. ¶ Vnde cōcluderem conſiderādo duos caſus. Aut quis fundi partem naturaliter corpore poſſideret, tunc & totum poſſidere dicatur, dummodo habeat poſſidendi affectionem, nec de oculo curatur, ſic loquitur præfata. l. iii. non obſt. iura allegata per Alexandrum, quia loquuntur vbi nullo modo eſt ingreſſus ille qui dicitur poſſidere. d § ſi iuſſerim cū ſimil. ¶ Aut nō inſiſteret in aliqua parte eius, tunc ſi nunquam ſit corporaliter adeptus non diceretur poſſidere. l. quemadmodum cum ſimil. eodem. niſi intermi nis. d. § ſi iuſſerim. ¶ Si adeptus tñ exiuerit a tota quamuis animum poſſidendi habeat non tamen diceretur poſſidere, niſi oculus adiuuaret, ꝙ intelligas vt eſt diſtinctio Ioānis quam Paulo poſt aggrediemur. ¶ Secūda oppoſitio Placent. & Azo. eſt, ꝙ nunquam naturalis poſſeſſio perdatur quocunqꝫ vadat ille qui poſſideret, gl. & Bartolus hic reprehendunt, quia ſic nunquā daretur caſus quo naturaliter vnus poſſideret atqꝫ alter ciuiliter. nec daretur ciuilis ſine naturali, contra. l. primam. § deiicitur de ui & ui armat. l. ii. § primo. ff. pro herede. cum ſimil. ſaluarentur vbi vna poſſeſſio eſſet. Nihilominus quia duplex inuenitur videlicet ciuilis & naturalis, reprehendi merentur, ſic Alex. ¶ Tertia Alani. ꝙ eo ipſo quo de fundo exiretur naturalis poſſeſſio perdatur, ciuilem q exit acquirat, ſi rediret introeundo fundum, ciuilem amittat, naturalem autem acquirat. ¶ In omnibus reprobatur, non enim quis exiēs de fundo perdit naturalem cum animus requiratur. l. iii. §. in amittenda, ſic Alex. ¶ Sed mihi non placet per ea quæ Bar. hic, nam nō perdi ſine animo, procedit. vbi & animo retineri valeret, ꝙ non eſt in naturali, ſi enim animo retineretur non variaret a ciuili. & natural'r poſſidere diceretur, g eam nec in conſpectu haberet, quod eſſet contra Iohānem Bartholum & omnes. ¶ Bartholus aliter reſpondet ꝙ exitus non eſt cauſa perdende poſſeſsionis d. § in amittenda, tu aduertas ibi dici de ciuili tantum, vel ſaltim ſociata cum ciuili, prout ſimultanee conſideraretur, vt quando diffinitur, ſed vbi ſolam naturalem conſiderares eo caſu crederem exitum cauſare amiſsionem sicut introitus parit acquiſitionem, vt contrariorū eſſet eadem diſciplina, vt in Rub. per doctō. dictum eſt, finaliter dic Bar. dum dixit exitum intellexiſſe ſolū & ab animo denudatum, ſic ſequutus eſt Alex. ꝙ vero requiratur vtrumqꝫ patet in. l. quemadmodum, eodem. vbi pro ratione dari crederem præfatam regulam contrariorum, ſic bene reprehenditur Alanus conſiderans ſolum exitum cauſare naturalis poſſeſſionis amiſſionem loquendo

tamen in integrali poſſeſſioñ prout dif-
finitur. ¶ Dum vero dixit ꝙ redeundo
perdit ciuilem peius loquutus eſt, per ꝑ
dicta, &.i. diceñda, ciuilis enim animo re-
tinetur. l. clam. §. qui ad nundinas, quo
modo ergo dicemus per ingreſſum ani
mum tolli? qui immo augeri potius di-
ci deberet, arg. l. ſi quis in fundi vocab.
de leg. iii. &. l. quod labeo. §. idem tu-
22 bero de ſuppellect. legat. & in aliis rep-
hendas per Alex. ¶ Quarta opin ẽ Io-
hannis diſtinguentis vt in glo. & cõmu-
niter approbatur, ex cuius dictis plures
capiuntur concluſiones. ¶ Prima quã-
do per me ciuilem & naturalem poſſeſ-
ſionem haberem, vel per alium, puta ꝑ
ſeruum in rebus peculiaribus non in iis
de quibus in. l. iii. In. §. ſaltus in eadem,
tunc ſi detentans exiret etiam per deci-
mum lapidem naturaliter poſſidere di-
ceretur dum tamẽ animum habeat poſ-
ſidendi & rem ipſam in cõſpectu ſit. Ra
tio datur in glo. quia & eodẽ modo poſ
ſeſſio queritur l. ꝙ meo. §. ſi venditorẽ
infra eodem. Et communiter proba-
tur. ¶ Si non ſit in conſpectu ſtatim ta-
men eam ingredi poſſit. Naturalis poſ
ſeſſio retinetur, arg. l. clauibus. ff. de con
trah. empt. ibi poſſeſſio tradita videtur
ſi claues apud horrea tradite ſint. ¶ Si
vero non ſtatim, naturalis amiſſa eſt
Sed retinetur ciuilis donec aliquis eam
ingreſſus nos non admittat reuertẽtes.
Aut ſi animo noſtro poſſidere deſina-
mus, eo quia ſuſpicemur nos repelli ab
eo qui poſſeſſionem ingreſſus ſit. Ita po
nitur in. d. l. ſi id ꝙ in. §. fin. infra eodẽ.

Circa hæc gloſa quærit, ſi il
le qui per exitum vel abſen
tiam naturalẽ amiſiſſet vt
ſupra, nũc reuerteretur ta-
liter ꝙ prope ſit ſiue de ꝓ-
ximo. An (eo ipſo quo prope eſt) eam
recuperare dicatur concludit affirma-
tiuam dummodo res in conſpectu ſit.
¶ Sed Iacobus de Arena aliter, videli-
cet tũc per exitum non fuiſſe amiſſam.
Arg. l. penul. C. de curat. furioſ. ¶ Con
tra quem Bartholus quia nunquam al-
ter intrans caperet poſſeſſionem, ſi qui
exiuerit retineret. Cum pœnes duos in-
ſolidum eadem eſſe nõ poſſit. l. ſi vt cer.
§. ſi duobus vehiculum ff. commod. &
tamen clarum eſt ꝙ intrans quãuis vio-
lenter eam acquirit. ¶ Quod intelligũt
in caſibus prædictis ꝓſupponendo quẽ
naturaliter & ciuiliter poſſidere. Sed ſi
naturaliter tantum, vt eſt vſufructuari-
us. d. l. naturaliter, tũc & ſolo animo ab
ſens eaam retineret cum iſtis gloſe di-
ctis doctores communiter tranſiuerũt.
¶ Concluſionem hanc videlicet recu-
perari poſſeſſionem eo ipſo quo in con
ſpectu eſt. Amplia & ſi non ſit in cõſpe
ctu ſi tamen de proximo eſſet recupera-
bilis vt in glo. noſtra. ¶ Quæ vera eſt
cum de facili res ad ſui naturam reuer-
tatur. l. ſi vnus. §. pactus ne peteret. ff. de
pactis. Naturalis enim ſemel cum ciui-
li fuit vnita, non mirum ſi ex aſpectu, vł
ſola vicinitate Reunitio fiat. vt hic Soc-
cynus poſt Cumanum. ¶ Secus igitur
eſſet vbi nouiter de acquirenda poſſeſ-
ſione vacante daretur caſus, tunc enim
& corpore opus eſſet, vt in. l. iii. in prin-
cipio. melius in. l. quemadmodum infra
eodem, quod vltimum nõ intelligas vbi
cum aſpectu concurreret voluntas tra-
dentis, vt in. §. ſi iuſſerim. in. l. noſtra.
¶ Præterea concluſionem intelligas &
ampliationem vbi poſſeſſio vacaret eo
tẽpore quo qui amiſerit, reuerteretur.
Alias neq; per aſdectum, neq; per vicini
tatem recuperari poſſet. Etiam ſi alter
qui poſſideret abeſſet. vt Soccyn. hic ex
ratione quia cum primus poſſeſſor (qui
per abſentiam amiſerat naturalem) poſ
ſideat ciuili modo, ſequitur ꝙ ſecundus
poſſideat naturaliter quo ad primum.
¶ Que naturalis per abſentiã non amit
titur, vt in ſequenti concluſione gloſe.
Qua de re quãuis abſit iſte ſecũdus, nõ
tamen (ſi primus reuertatur) per aſpe-
ctum vel vicinitatem naturalem. acqui-
rit, ſiue recuperat. (ſtante illo impedi-
mento videlicet. duos inſolidum eodem

tempore poſſidere nequaquam poſſe). ¶ Et aduertēdum puto, ꝙ quamuis de naturali tantum proferant quam habet vſufructuarius, nihilominus ex ratione gloſe ibi. quia animus nō impeditur &c. Etiā de cuiuslibet alterius naturalis intelligetur. ¶ Quo vero ad aliam cōcluſionem illam videlicet. naturalem retineri ſi de proximo regredi poſſit non parum dubitarem, nam ꝙ (ſi non eſt in conſpectu) retineat naturalem pœnitus eſt contra naturam naturalis, cuius eſſentia eſt vt corporeus actus neceſſarius ſit, arg. l. noſtre, ſed vbi eſſet in aſpectu ſat in oculo corporeus actus verificatur. ¶ Nec obſtat. d. l. ꝙ meo. in. §. ſi iuſſerim. Et. d. l. clauibus. quia in terminis earundē res erant in conſpectu. Præterea quamuis iura fingant in caſibus illorum iurium contra naturam naturalis, & ſpeciali ratione non ideo ad caſus noſtros ampliabuntur arg. l. ꝙ contra ff. de legibus. Argum. l. precipimus, in fine. C. de appellat. non enim in his caſibus dici conuenit vt res ad ſui naturam reuertatur, vt per Soccyn. ¶ Immo retorquerem quia res incideret contra naturam naturalis vt dixi. ¶ Neq; dici poteſt ꝙ ſicut naturalis trahit ad ſe ciuilē. d. § qui ad nundinas, cum ibi not. ita ē conuerſo vt Soccyn. loquutus eſt, quia reſpondeo diuerſam eſſe rationem cum ciuilis non poſſit ad ſe trahere naturalē contra naturam naturalis. Quæ eſt ne corporeus actus deſit, vt in. l. noſtra.

¶ SECVNDA principalis concluſio
23 ſio gloſe ſumitur, ꝙ vbi per alium puta filium ſeruum, tutorem vel procuratorem haberet quis naturalem. Et per ſe ciuilem, licet detētor exeat poſſeſſionē (animo tamen eam retinendi) nec vicinus neq; in aſpectu ſit, nihilominus naturalis poſſeſſio per dominum retinetur. ¶ Idem gloſa vult in naturali poſſeſſore, vt ē vſufructuarius retinet enim quouis eat. l. 1. § interdictum. ff. de ui & ui arm. iuncta. l. iii. in. § vnde ui. ¶ Querit huius vltimi dicti rationem reſpondet eadem animum eius qui naturaliter & ciuiliter poſſidet ſatis defatigari (ſi abſit) in retentione ciuilis, ſatiſq; in ea operatur nec vlterius operari valet in retentione naturalis, cum duobus inſeruire nimium ſit. Quod ceſſat in vſufructuario, cuius animi onus ſ ſola naturali cōſiſtit, nec in eiuſdem. retentione (quamuis abſit) nimium defatigari dicetur, argum. l. ꝙ labeo. ff. de compenſ. & communiter hæc ſequuntur. ¶ Sed Soccyn. cōtra. fretus quia in vna eademq; re naturalem in altera ciuilem habere poſſum, in decem rebus & pluribus naturalem, in totidemq; & pluribus ciuilē, nec animus ex eo nimiū defatigari opinabitur. item in terminis queſtionis videtur potius dicendum retineri melius naturalem propter auxilium ciuilis quū vt communiter argumentati ſunt, argu. l. qui patri. vbi doctores. ff. de acquir. hæredit. ¶ Addo textū in. l. iii. in. § neratius. ibi, quia ꝙ deſit naturali poſſeſſioni id animus implet, infra eodē. ¶ Alex. dat aliam rationem ꝙ qui habet vſufructum eſt in quaſi poſſeſſione iuris vtendi fruendiq; tam ciuiliter quam naturaliter, vt eſt glo. ſingularis. in. l. ait prætor, in. § Item ei. ff. quibus ex cauſis maiores. Vnde ſi abeſſet retineret quaſi poſſeſſionem ciuilis iuris, non mirum ſi nō perdit illam quaſi naturalem. ¶ Addas ponderādo verbum videtur in principio, in. d. l. naturaliter & adde gloſam in. l. licet in fine. C. eodem, ibi ratione iuris poſſident. ¶ Nihilominus hæc ratio nō tollit iudicio meo dubium quando quis vere poſſidet retinēdo ciuilem non retinet naturalem vt ſupra narratum eſt, tanto fortius concludendum ꝙ quando quis ficte poſſideret retinendo quaſi ciuilem, nequeat retinere quaſi naturalem. ¶ Soccynus aliam rationem aſſignabat, ꝙ quando naturalis iuncta eſt ſeu vnita cum ciuili, parum intereſt quod vel ex eo patet, quia nullū vel ſaltim ex eo paruum præiudicium ex eius amiſſionem infertur. tex. ē in. l. licet. C.

eodem & in.l.clam.§.qui ad nundinas infra eodem. Ideoq; quando reuertitur abſens de nouo quærere poſſeſſionem minime dicẽdum ſit ſed potius cõtinuare vt dominus Antonius.& Abb.in.c.cũ veniſſent de reſtit.ſpoliat. Inde etiam ſequitur, ꝙ pro ipſa remedium retinende iuribus minime datum inuenitur. ¶ Nec obſtat Aretin.dicẽs per Principem nõ poſſe tolli qñ vnita reperitur, ex quo patet intereſſe vnita vel nõ ſit, iuxta ea ꝗ habetur in.l.fin.C.ſi cõtra ius vel vtilit. public.quia immo tollitur iuxta tradita,in.l.quotiẽs.C. de precipibus Imperatori offeren.ita Soccyn. ¶ Cui reſpondẽdum puto immo præiudicium & magnum eſſe propter fructus & naturales acceſſiones, de quibus Bart.in diffinitione naturalis.

24 ¶ TERTIA Concluſio gloſe principaliter ſe habet, eẽ duas poſſeſſiones ciuilem videlicet, & naturalem. Bar. tertiam addidit. Corporalem, cum quo Rom.per.l.1.C.de fund. patrim.lib.x. Eſt tex.in.l. ꝙ ſeruus ifra eodem,& in.c.ꝙ autem, de iure patron. & in.c.cum aliquibus, ibi corporali, de re iudic. ¶ Sed ibi duplicem. Vnde per eos poſt Iohannem hic. Et Dynum in Regula ſine poſſeſſione cõcluditur poſſeſſionem in genere ſumptam in duas diuidi ſpecies, quarum vna ciuilis altera naturalis appellatur, ciuilis per Bar. & omnes hic diffinitur. ¶ Item naturalis per eundem diffinitur, vt ſit ius aptum producere ciuiles effectus reſpectu alicuius iuris a dominio ſeparati, & reſpectu naturalium acceſſionum. ¶ Sed Alex. cõtra quia. non illa naturalis poſſeſsio vſusfructuarii producit p̃ſatos effectus, ſed quaſi poſſeſſio iuris vtẽdi fruendiq;, & hæc ẽ ſecunda ratio reprobãdi diſtinctionem trimembrem cum ratio differẽtiæ ceſſet. ¶ Vnde deffinit naturalem illo modo quo per Bart. corporalis diffinitur. addito verbo corporalis, dicẽs ſic. naturalis ſiue corporalis poſſeſſio, ẽ ius inſiſtẽdi rei non prohibite poſſideri retẽtionis,& recuperationis producens effectus. ¶ Redeundo ꝙ ſpecies poſſeſſionis due ſint, probari dicunt per textum, in.l.nemo.C. eodem ibi corpore & animo. ¶ Sed euitatur quia quãuis dicat requiri vtrumq;, corpus & animum non ex eo ſequitur eſſe ſpecies differentes, ſic etiam reſpondetur ibidem in verbo, duplicem rationẽ, immo retorquetur ille textus, dum loquitur in ſingulari, ibi poſſeſſionis. ¶ Secundo per textũ in.l.ii.in.§.1.ff.pro herede ibi, ſic accipiẽdum eſſe vt poſſeſſio non ſolum ciuilis, ſed ẽt naturalis intelligatur. ¶ Sed Bar. ibi intelligit de detentatione, vt per ſequen. dum dicitur de depoſito. ¶ Iaſon ꝙ immo de naturali. Et ꝙ iuriſconſultus ibi arguit a fortiori, quia ſi naturalis poſſeſſionis cauſam quis abſq; noua ſuperuentione ſibi ipſi mutare non poteſt, tanto minus poterit detentationem. Motus per textum, in.l.non ſolũ, in.§.1. ifra titulo.i. vbi argum. hoc à fortiori videtur expreſſum. ¶ Florentini replicãt ꝙ.d.lex. aliter loquatur dicendo, cum hæc recipiantur in eo qui poſſeſſionem habet, vt ſi ab initio male fidei poſſidenti ſuperueniat titulus, & bonafides incipiat poſſidere, quãto magis in colono qui nunquam habuit poſſeſſionem. Quaſi dicat in colono minorem fuiſſe dubitationem, cum regula ſe habens, ne quis ſibi ipſi cauſam poſſeſſionis mutare poſſit. in colono clarã eſſet, ꝙ locum nõ haberet ſtãte (vt ſtat) apud colonum nullam poſſeſſionem eſſe, arg.l.decẽ, de verb.oblig. ¶ Sed iſtis contrariaret per verbum, hæc, ibi. poſitum in plurari ad omnia prædicta ſe referentem. Nam ſupra dixerat poſſeſſorem ſibimet poſſeſſionis cauſam mutare non poſſe, dum igitur arguit a multo magis, nulli dubium eſt quin idem replicat in detentore. ¶ Et ꝙ Iaſon bene intellexerit pondero, ibi. nec colonũ cuius dictionis natura ẽ, vt ponatur inter diuerſa. Bar. in.l.ſæpe. ff. de verbor. ſignific. Vnde cũ de colono,& aliis nudam detentationem habẽtibus dixerit,

aperire videtur ꝙ ſupra de poſſeſſore loquutus ſit. ¶ Nihilominus ad.d.l.nõ ſolum. Reſponderem vt hoc velit, videlicet, ꝙ quamuis vtraqꝫ ratio in poſſeſſione alicuius vigeat, de quibus rationibus habetur in.d.l.nemo.non tamen ſibi ipſi quis cauſam poſſeſſionis mutare queat. ¶ Et aduerto ad uerba ibi, ſic accipiendum eſt &c. Oſtendunt enim, vt præcedẽtia ibi, cauſam poſſeſſionis, declarẽtur ibi, non tam ciuilis &c. ¶ Vñ cõcludo, ꝙ verbum ciuilis importet cauſam, & ſimiliter verbum naturalis. Et conſequenter vnam, & eadem poſſeſſionem eſſe, duabus cauſis, ſiue rationibus firmatam, vt vere quis poſſidere dicatur. iuxta.l.nemo. ¶ Cã naturalis eſt cauſa eſſentie, iuxta.l.iii.i.eodem. ¶ Cã ciuilis, eſt quæ parit ciuiles effectus, de quibus Bar.in diffinitiõibus. ¶ Tertio pro iſtorum opinione datur.l.1.in.§.deiicitur.ff.de ui & ui arm. ibi ſiue naturaliter, ſiue ciuiliter poſſideat, nam naturalis poſſeſſio, & pro ſuo, ad hoc interdictum ptinet, ſunt hæc verba illius textus. Qui tunc minime loquitur de ſola detẽtatione, vt in ſequẽtibus verbis patet, dum detentori vult cõpetere interdictũ. ¶ Soccinus vult ibi, non poni naturalem ad differentiam ciuilis, ſed vt actum corporis denotaret, vt in.l.noſtra, cui adde ꝙ infra dicam, ꝙ aduerbialiter &c. ¶ Florentini replicant, per verbũ ibi pro ſuo. quod ciuilẽ ſignificare velit, de quibus ob maiorem commoditatẽ inferius dicere propoſui. ¶ Quarto pro eorũdem opinione textus, in.l.iii.in.§.nerua filius, ibi eatenus res mobiles nos poſſidere, quatenus ſub cuſtodia noſtra sũt, ideſt quatenus ſi velimus eaꝝ naturalẽ poſſeſſionem nãciſci poſſemus. ¶ Bar. tamẽ dicit, ibi loqui de detẽtatione, pro quo Florentini ponderant verbum cuſtodia, arg.l.cũ legati.ff. quibus ex cauſis in poſſeſſ.eatur. vbi patet id verbum ſolam ſignificare detentatiõnẽ ¶ Quod nihil eſſe puto. Cum eo mõ verba principii, ibi . poſſideri, reſtringerentur.

¶ Ad verbũ, cuſtodia, dicas p eũdẽ i eo non ſe firmaſſe iureconſultum, ſed vlterius proceſſiſſe, ibi quatenus earum poſſeſſionem &c. ¶ Poſſes tamen reſpondere, vt in precedenti Soccynus dixit, & aliter nunc dicam in contraria opinione. ¶ Quinto pro eis textus in.l.iii.ff. ad exhibendum, ibi ſciendum eſt hanc actionem competere aduerſus poſſeſſorem, non ſolum eum qui ciuiliter, ſed ẽt eum qui naturaliter incumbit poſſeſſioni, reſpondetur eum loqui de detẽtatione, patet in illatione ſequẽti, dum loquitur de creditore, itaqꝫ de detinẽte. Arg. l.hæredes palam.§.ſed ſi notam ibi, vicinis ſcripturis.ff.de teſtam. ¶ Sed nihil eſt, vt ibidem per gloſam, cum allegatis ſuis. ¶ Cui tamen poſſes reſpõdere, ꝙ verbum (ciuiliter) denotet qualitatem ſiue actum corporis, vt ſupra, & ponatur aduerbialiter, vt impleat illud verbum. Et declarant grammatici, iccirco vt qualificet, & per iſtum textum videtur apte probari, ꝙ verba ciuilis, & naturalis in.d.l.ii.ff.pro hærede.denotent qualitatem non autẽ ſpeciem diuerſam. Aliter etiã inferius reſpondebo. ¶ Sexto textus iii.l.quemadmodum.i.eodem ibi.nulla. Soccyn. reſpondet intelligi de iuſta, ſiue iniuſta idcoqꝫ, ex qualibet cã, non ꝙ duas ſignificet inueniri. ¶ Septimo tex.in.l.acquiritur, in fine, ſupra titulo.i.ibi naturalis non ſufficit ad preſcriptionem, ergo differt a ciuili. ¶ Soccynus ꝙ ibi eſt propter malam fidem. Cui replicatur, ꝙ ibi.due rationes oſtẽduntur, quarum vna eſt, quia non poſſidet ciuiliter, vt glo.declarat, vnde ſufficit vnam verificari.§.affinitatis inſti.de nupt. ¶ Item reſpõdet ꝙ ex eo quia nõ ſufficit ad præſcriptionem non inducitur ſpecifica differentia, probat iſto modo, iniuſta non ſufficit, iuſta ſic tamen iuſta nõ differt ſpecifice ab iniuſta. l.iii.§.ex cõtrario.i.eodem. ¶ Octauo mouentur Bar. & Alex. quia duo non poſſunt inſolidum poſſidere.d.§.ex contrario, ſed in.d.§.qui ad nundinas, dicitur

ꝙ ingreſſus acquirit poſſeſſioné & ab-
ſens retinet. Ergo due sũt poſſeſſiones.
¶ R ſidetur ꝙ diuerſis reſpectibus conſi
deratis bene duo poſſideret inſolidum,
patet in.l.fin.ff.vti poſſid. vbi vſufruari-
us & vſuarius eiuſdem fundi habent in-
terdictum. Quod non datur niſi poſſi
déti. ¶ Aliter Soccy · ꝙ regula·§·ex cõ-
trario, procedit quando ratio naturalis
obſtat. ¶ Sed Florent. cõtra eũ per ver-
bum videaris, bis ĩ eadem. l. repetitum.
¶ Dicas tu ꝙ illud oſtendit ocularem
demonſtrationem non improprietaté.
Vnde ratio naturalis eſt illa, quæ ibi re
pugnat, vt etiam videre eſt in principio
paragraphi dum dicitur ibi, contra na-
turam quippe eſt &c. Vñ ſtantibus dua-
bus ſolutionibus maxime prima nõ ſe-
quitur ꝙ in·d·§·qui ad nundinas, vt ſu-
pra ponderato probetur duas inueniri
poſſeſſiones. ¶ Nono pro eadem parte
eſt textus, in.l.pupillus ſupra titulo pri
mo, ibi nec alienare poteſt poſſeſſioné
quæ eſt naturalis, reſpondetur ꝙ verba
quæ eſt &c. ſtent declaratiue non ꝙ di
uerſam ſpeciem oſtendere velint, nã tũc
ſequeretur abſurdum id videlicet, vt pu-
pillus ciuilé poſſeſſionem alienaret con
tra menté illius textus. ¶ CONTRA
RIAM vero partem videlicet, vnicã
inueniri poſſeſſionem tenuit Azo. qué
hic ſequitur Soccy. per tex.in.l.licet.C.
eodem vbi dicitur, ꝙ licet poſſeſſio nu
do animo non acquiratur, nudo tamen
animo retinetur, cũ igitur verbum, poſ-
ſeſſio ſemel poſitũ ad primam & ſecun-
dam referatur orationem, ſat oſtéditur
eandem quæ corpore acquiritur eé que
animo retinetur, nec animum neq; cor-
pus facere ſpeciem ſeparatam, prout ip-
ſi profitebãtur animum facere ciuilem,
corpus vero naturalem poſſeſſionem.
¶ Florentini reſpondent ꝙ ibi ſit repe-
titio poſſeſſionis non tamé eiuſdé, pro-
bãt, ex ratione quia naturalis poſſeſſio
non retinetur niſi ab eo qui ei inſiſtit, vt
in tex. noſtro, niſi loqueremur de natu-
rali formali, vt eſt illa vſufructuarii, vn-
de cum repetat eandem. concludunt ne
procedat argumẽtum illud, vnam vide-
licet reperiri poſſeſſionem. ¶ Quibus
replicarem ꝙ quamuis naturalis poſſeſ
ſio corpore tantum teneatur vt hic, nõ
tamen ſequitur quin in.d.l. licet, eadem
poſſeſſio ſit. Et ꝙ immo eadem proba-
tur in verbo retinetur ꝙ differt à verbo
tenetur de quo hic. ¶ Nec mirũ ſi ſolo
aĩo &c. Quia reſpõdebis, ꝙ turpius eii-
citur quã non admittitur hoſpes d.l.ii.
ff. de his, qui ſunt ſui vel alieni iur. ¶ Ité
probatur per illum tex. in verbo tamé:
Cuius natura eſt, repetere precedentia
Bar.in.l.omnes populi in. x. col. ff. de
iuſtit. & iur. Alex.in.l. filius a patre. ff.
de liber. & poſtum. ¶ Secũdo quod vni
ca tantum poſſeſſio ſit, mouebatur per
rubricas noſtras in. ff. & . C. & per tex.in
l.iii.in·§·in amittẽda. ff. eodem, ſi enim
eſſent plures poſſeſſiones non in ſingu-
lari rubrice loquerentur. ¶ Sed Floren
tini ꝙ in rubricis ponitur vt eſt genus,
quod diuiditur in pluribus ſpeciebus, vt
in nigro. Sed hoc falſum eé nunc oſten
dam. ¶ Tertio pro eis tex. in.l.iii·§·ge
nera, præmittendo per Bar. hic bonam
& malam fidem non eſſe qualitates in
poſſeſſione, vnde Soccynus arguit ꝙ ſi
naturalis poſſeſſio eſſet ſeparata ſpecies
ſicut ciuilis, genus poſſeſſionis in.d·§·
non diuideretur in illas qualitates, quas
vocat ſpecies, ſed in ſui proprias ſpecies
naturalem ſcilicet & ciuilé. ¶ Florenti-
ni reſpondere conantur, ꝙ ſpecies po-
ſuerat alibi & ibi voluit ponere qualita
tes. ¶ Nihil (vt puto) dicunt, nam res
non debet diuidi per qualitates ſed per
ſpecies quæ diuiſio ibi exprimitur, mil-
le inſuper modis reſponderetur. ¶ Cõ-
cluderem finaliter cum iſtis vnicam tan
tummodo inueniri poſſeſſionem, quæ
quandoq; conſiſtit apud duos, diuerſis
reſpectibus conſideratis. Reſpõdeamus
ad verba ciuilis & naturalis l.d.ll. vt poſ
ſidendi, modum & qualitatem impor-
tent. Quorum vno ſublato non muta-
tur ſubiectũ. arg.l.tex.l.i. in·§·Ariſto.

ibi.eſſe enim vetum hoc anno non ui, vel clam.ff.de aqua quotid.& eſtiua. & ꝙ modi ſint,& qualitates īfra melius de clarabo. ℂ Quibus ita ſtantibus ad.d.l.ii.ff.pro hæred.dico ꝙ ibi ciuilis & naturalis ſunt qualitates,quæ ſe referūt ad vnam poſſeſſionē.Ideo in ſingulari prolata ē. ℂ Si replicares ꝙ quia vnus ciuiliter poſſidet alter naturaliter,ideo non poſſit eē vna,ne deueniatur ad abſurdū, pœnes duos inſolidum poſſeſſionē eandem permanere contra.l. ſi vt certo.in.§.ſi duobus vehiculum.ff.commod.& d.§.ex cōtrario.i.titulo noſtro.ℂ Triplicarem non ex hoc ſequi duas eē poſſeſſiones,immo vna eſt, vt per ſuperiora,quæ diuerſimode ſicut ſtellio ſe oſtēdit & verba ciuiliter & naturaliter potius qualitates ſunt ac modi poſſidendi quod etiam ſumerem ex.l.iii.§.fin.ff.ad exhiben.ibi ciuiliter & naturaliter incūbit poſſeſſioni.Itaq; eidem cum loquatur in ſingulari. ℂ Ad ꝙ.l.bona.i.eodē allegata per Soccynum hic reſpondentem,ꝙ quia genus inuiſibile eſt ideo verbū (poſſeſſioni) in dictis legibus in genere capi non poſſit. Cum non conueniret cum verbo (incumbit) ſibi iūcto. ℂ Ad.§.ex contrario,& ad.d.§.ſi duobus vehiculum. Reſpondetur procedere vbi ratio naturalis repugnat videlicet in corporali poſſeſſione, non enim tu ſedere poſſes vbi ego ſed affectus animi pœnes plures eiuſdem rei permanere poſſet ergo &c.Ad quod.l.1.§.ſiue autem.ff.de ui & ui arm.ℂ Eodem modo reſponderem ad.l.1.in.§.deiicitur, eodem illo titulo & ad.l.iii.in.§.nerua filius.i.eodem. Et ad.l.iii.in.§.fin.ff.ad exhiben.& ad.l.acquiritur in fine ſupra titulo.i.& quāuis ibidem dicatur,ꝙ naturalis non ſufficit ad præſcriptionem debet tamen intelligi ꝙ modus taliter poſſidendi (videlicet naturaliter) nō ſufficiat ita ꝙ ſola qualitas illa effectum pſcriptionis operetur. ℂ Quicquid ſit in hoc diſputabili puncto vltimo loco dico ꝙ poſſeſſionis genus de quo in rubrica noſtra. Et in ſimilibus legibus id ponētibus in ſingulari.diuiditur in duas ſpecies,probo per textum,in.l.quem admodum ibi,nulla.i.eodem cuius dictionis natura eſt,denotare pluralitatē.§.nulli.inſtit.de patria poteſt.&.l.nulli C.de Epiſc.& cleric.cum ſimil. ℂ Itē per tex.in.l.ii.ff.pro herede in verbo vllam.Quæ due (ut puto) ille ſunt quæ ponuntur per iureconſultum, in l.iii. infra eodem.ibi bone fidei,& non bone fidei. ℂ Quas declaro ſic,ꝙ bone fidei pariat ciuiles effectus acquiſitionem dominii per vſucapionem & acquiſitionē fructuum vnde pp iſtos ciuiles effectus iſta poſſet denominari ciuilis. ℂ Non dico ꝙ vbicunq; de ciuili dicatur hæc tantum ſignificetur cum & quādoq; ciuilis appellatur propter animum quem ius ciuile I poſſeſſione requiri vult ſi volumus ex ea patrocinari.vt in.l. noſtra in.§.ſi furioſus & ita procedunt aliqua iura pro communi opinione allegata, quæ iura modum poſſidendi importāt vt prædixi ſeu in poſſeſſione requiſita. ℂ Dico igitur ꝙ poſſeſſio bonefidei uidelicet quæ cum bona fide aſſociata apparet vna ſpecies eſt & non bone fidei poſſeſſio (hoc eſt quæ aſſociata cum bona fide nō pateat) altera ſit ſpecies. ℂ In quo aduerto plus eſſe dicendo non bona fide,quam dicendo male fidei ſeu mala fide vt dicit gloſa in.l.iii.in.§.genera infra eodem omnino videnda. ℂ Quæ ſpecies videlicet bona fide vocatur (vt puto) iuſta in.d.l.ꝙ ſeruus.i.titulo noſtro ad differentiam corporalis vt ibidem videlicet poſſeſſionis enudate ab adminiculo iuris. ℂ Nec obſtat ſi quādoq; iniuſta pariat ciuiles effectus videlicet præſcriptionem de iure noſtro ciuili,vt eſt tex.inſti.de vſucapion. ℂ Quia reſpōdebimus illud ibi eſſe ſpeciale propter odium negligentium vt in.l.fin.C. de annali except. ℂ Item in caſu.l.prime.ff.de ui & ui arm.ſpeciale eſt vt delinquēdi materia euitetur vbi videas gloſam in verbo ciuiliter.per quam (reſe-

rentem opinionem irnerii) habes id ꝙ ſupra tenui circa ſpecies poſſeſſionis, de ciuili hoc eſt iuſta & de naturali, hoc ē iniuſta. ¶ Ad tex. in. l. iii. in. § ex cōtrario, ibi nec intereſt iuſte vel iniuſte &c. Reſpondeo per eundem tex. ibi, quantum ad hoc &c. arg. l. ius ſingulare. ff. de legib'. ¶ Ad id ꝙ Soccyn hic ſubtilizat rn̄deo ꝙ ſumus legiſte nō dialectici.

25 QVærit Bar. hic de quaſi poſſeſſione incorporalium vtrum in ciuilem & naturalem diuidatur. Opinionibus relatis concludit affirmatiuam communiter ſequuntur. ¶ Ipſe declarat, ꝙ naturalis quaſi poſſeſſio ē illa, per quam ius reale (puta ſeruitutis) retinetur. Et eam vocat naturalem quia nullum hominis factum in eius retentione neceſſarium ē, ſed fundus ipſe dominans de per ſe retinet poſſeſſionem ſi cauſam continuam haberet. l. qui fundum. ff. quemadmodum ſeruit. amittatur. l. 1. § quæſitum. ff. de aqua quotid. & eſtiu. ¶ Tunc dicitur continuā cām habere, cum abſq; hominis facto nunquā fluere deſinat. ¶ Quaſi continua qn̄ de ſe apta eſt fluere, vt eſt aqua de cœlo cadens. l. foramen. ff. de ſeruit. Vrban. prædiorum in verſic. at que de cœlo cadit &c. ¶ Non continuā nec quaſi continuam, vt eſt ſeruitus itineris. l. ſeruitutes. ff. de ſeruit. titulo generali, vbi glo. magiſtra, vel aqua cadens ex pauimēto dum lauatur. d. l. foramen. ¶ Redeūdo fundus de per ſe abſq; hominis facto & animo retinet ſeruitutē hæc enim fundo ipſi debetur ab eodēq; retinetur. l. q̄ in aliena, in fine. ff. de negoc. geſtis, ideo dr̄ naturalis. ¶ Sed quaſi ciuilis. Illa ē quæ præſcribitur egetq; animo poſſidēdi, ita vt putet vti iure ſuo. l. 1. & ii. C. de ſeruit. & aqua. Ideoq; propter animum dicitur ciuilis. ¶ In hoc tamen nos aduertit, quia fundus ipſe præſcribere dicitur. d. l. qui in aliena. Qua de re præſcriptio non procedit, niſi continuam cauſam haberet. d. l. foramen, vel niſi tanto tēpore cuius contrarium memoria non habeatur curſus effluxiſſet. ¶ In quibus cōſidero quod (ſi fundus præſcribere dicitur (vt vult) & fundus poſſidere dicatur arg. regule ſine poſſeſſione vſucapio non procedit, de regul. iuris. Et ibi. Dyn.) ſequitur ꝙ quaſi poſſeſſio qua ſeruitus retinetur eadē ſit que præſcriberetur, itaq; ſequeretur non eē duas, videlicet quaſi ciuilē, & quaſi naturalē. ¶ Præterea dum Bar. vult non eē neceſſarium animum in quaſi poſſeſſione quæ retinetur, cum eo non aſſentirē, per totum textum, in. d. § Ariſt. maxime ibi, eſſe enim verum hoc anno nō ui, non clam, nō præcario vſum. ¶ Nō obſt. § quæſitum, quia fingitur ibi animum interueniſſe, ad quod pondera illa verba, ibi quaſi duxiſſe videatur. Iuncta. l. ſi me in vacuam. ff. de acquir. poſſeſſ. Cum igitur ibi fingatur, patet neceſſarium fuiſſe, ne dici poſſit fruſtratoria lex. hoc eodē modo loquitur. d. l. q̄ fundum in verbo retinetur, vbi glo. ibi nam fingitur &c. in. d. § queſitum. ¶ Et idcirco concludo illam quaſi poſſeſſionē iurium realium incorporalium potius ciuilem dici, quam naturalē. ¶ Moueor quia potius in his incorporalitas conſideratur, quam corporalitas, vt. d. l. ſeruitutes, titulo generali, quāuis ſine corporalitate non ſit videlicet, ſine prædio. ¶ Itē ciuili iure fuit inducta quaſi poſſeſſio. l. 1. & 2. C. de ſeruit. Et eſt melior tex. in. l. ſi edes. ff. de ſeruit. Vrban. ibi natura enim ſeruitutum eſt, vt poſſideri videantur. ¶ Et finaliter dico ꝙ, neq; inuenitur quaſi ciuilis quinimmo ſed ſimpliciter dicatur ciuilis, bene verū puto ꝙ reperiatur quaſi naturalis, non autem in iſtis terminis ſed in terminis. § ſi iuſſerim, cum ſimil. vbi lex fingit, quem naturaliter, ſeu corporaliter acquirere, quod verē non ſit. d. l. quod meo. in § ſi venditorem. Et habet eoſdem effectus ques habet vera naturalis poſſeſſio de qua ſu. p̄ dixi.

QVærit Bar. an detentatio ſit iuris, vel facti concludit eam eẽ facti quia que iuris ſunt non cadunt in ſeruum. l. quod attinet. ff. de regul. iur. detentatio vero ſic. l. ſtipulatio iſta, in. §. hæc quoq; de verb. obligat. ¶ Ad. l. ſi finita, in. §. ſi quis metu. ibi, ius detentationis, reſpõdet illam loqui de queſito per detentationem. Ita Rom. hic, & Paul. in. l. peregre. i. eodẽ, per. d. l. ꝙ ſeruus, tamen ꝙ aliquando ſe cum habeat admixtum ius, vt in illa Coloni & inquilini qui animo retinẽt quãuis corpore non inſiſtant. l. colonus. i. eodem. ¶ Pro hac opinione eſt, quia vbi de iure ſimpliciter fit mentio, intelligitur de illo, quod nõ cadit in ſeruum. l. illa verba arbitratu Lucii Ticii de verbor. ſignif. ¶ Sed tamen ꝙ ſit ius, tenuerũt Cyn. Dyn. in. l. licet. C. eodem. Ang. Paul. hic Imol. & Alex. per. d. §. ſi quis Metu & per. l. ii. circa princ. ff. pro hærede, ibi ius pignoris retinebit. Iũcta. l. peregre, vbi quia dicitur ius poſſeſſionis fuit concluſum poſſeſſionem eſſe ius, ita dicendum eſt in dictis verbis ius pignoris. Item quia detentatio eſt iurigentium cuius iuris eſt capax ſeruus. ¶ Ad. §. hæc quoq;, reſpondent ꝙ loquitur de detentione introducta per ſtipulationem inuentam poſt quam ſeruitus, in eẽ venit. l. ex hoc iure. ff. de iuſtit. & iure non mirum, ſi ſeruus ſit capax detẽtationis talis, ſed in eo quod comprehendit ius, in eo non cadit ¶ Ad. l. illa verba dicunt ꝙ loquitur ĩ arbitrio ſeu compromiſſo, quod non cadit in ſeruum. l. pedius. ff. de arbitris. ¶ Itẽ ſi argumẽtum cõtrariorum ſumeretur ex illa lege, ius primeuum (ꝙ cadit in ſeruum) non diceretur ius, quod eſſet cõtra. l. ius naturale. ff. de iuſtit. & iure dicit hoc Alex. ¶ Nõ obſtat detentationem fieri quandoq; iniuſte, quia immo detentator iniuſtus, habet ius recuperandi. c. reintegranda tertia quæſtione. i. & in. l. 3. §. ſi quis ui. ff. de ui & ui armat. ¶ Quapropter Alex. ipſe probat Angeli definitionem ꝙ detentatio eſt ius inſiſtendi rei aptum ad cuſtodiam eius & conſeruationem, & qñq; ad fructuũ acquiſitionẽ, ꝙ ſit ius vidimus, ꝙ aptum ad cuſtodiam, patet ĩ. l. ſi ex legati. ff. quibus ex cauſ. in poſſ. eatur ꝙ ad fructuũ acquiſitionẽ patet in. d. titulo in. l. Fulcinius in. §. fin. & in. l. ſi fur. §. locaui. ff. de furtis. ¶ Ego vltimo loco concluderem detentationem eſſe facti, ſicut Bartol' p. d. §. hec quoq;, nec illa ratio eſt propter quam ſeruus habet detentationem, ſed eſt quia detentatio ẽ quid nudi facti, quod ſumitur ibidem ex præcedentibus verbis. Dum dicitur de poſſeſſione naturali. ¶ Secundo moueor per. d. l. illa verba. Non obſtat ꝙ (hoc ſtante) ius naturale, non diceretur ius, quia replicarẽ ius naturale fuiſſe añquam eorũ ſtatus introduceretur eorumq; conditio annihilaretur vt diximus in rubrica non mirum igitur, ſi dicitur ius & cadit in ſeruũ. ¶ Sed poſt ſeruorum ſtatũ annihilatum, quicquid iuris introductum fuit non cadit in ſeruum. d. l. illa verba. Et dicitur ius ciuile. d. §. hæc quoq;, nam de ciuili diſputatur, & ponitur in diffinitionibus vt vidimus in diffinitione poſſeſſionis. ¶ Modo dico ſic, nam contratenentes mouentur ex. d. l. ii. ff. pro hærede & ex. d. §. ſi quis metu, vbi videtur nominari ius, quibus reſpondeo, ꝙ leges ille loquũtur de iure ciuili patet, quia de pignore prætorio, quod pignus nemini dubium ẽ, fuiſſe inuẽtum poſt condictionẽ ſeruorum annihilatam. Et conſequenter poſt ius gentium, non enim per hoc dicunt illi textus, ꝙ detentatio ſit ius nam male loquerentur, cum ipſa cadat in ſeruum in quo ius minime adheret. ¶ Ad quod pondero textum ĩ. d. §. ſi quis metu, ibi ius detẽtationis, nõ. n. puto verba illa ſignificare detentationem eſſe ius, ſed immo facti a quo ius oriatur. Quaſi dicat ius quod oritur ex facto illo, ſeu detẽtatione, arg. l. ſi ex plagis. ff. ad. l. Acquil. ¶ Et ſi diceretur, ꝙ quia ex detentaio-

nẽ oritur ius.d.§.ſi quis metu &.d.l.ii.
ideo non cadat in ſeruum, Reſpondere,
ꝙ regulariter cadit in ſeruum.d.§. hæc
quoq; fallit in detẽtatione iudiciali, que
videlicet iudicio mediante haberetur, vt
per Imol.hic ex ratione. l. ſeruus.C.de
iudic.hoc modo loquuntur iura præfa
ta. ¶ Et in iſtis terminis detentatio ab
abſente retinetur propter vinculum de
creti. Ad quod facit quia talis detẽtatio
eſt de iure ciuili vt per Bar.infra, in ver
ſic.item quæro num. 13. ¶ Quod intel
ligas non inſpecta ſerui eſſentiali natura
ſed iuris ciuilis confirmatione, arg. l.ii.
ff.de origin.iur.ibi omnia noſtra faci-
mus &c. ¶ Nõ obſt.l.peregre, quia non
determinarem per eam ſolam legem ꝙ
poſſeſſio ſit iuris, ſed ꝑ alias leges vt ſuo
loco dictum eſt. ¶ Præterea ſi per ſimi
le præfate legis peregre, detentatio dice
retur eẽ ius concluderetur ꝙ detẽtatio
eſſet pignus, ſed quam longe ab eo diffe
rat, ex eo etiã videre eſt, quia pignus cõ-
ſtituitur per decretum, vel conuentio-
nem. Atq; aliter detentatio. ¶ Vltimo
loco vel dicam detentationem eſſe quid
facti, quo res detenta cuſtoditur aptum
producere eius cõſeruationẽ, & fructuũ
acquiſitionem. ¶ Dixi aptum produce
27 re, quia non ſemper ſed quandoq; con-
ſeruationẽ rei producit. ¶ Quid ſi res
eẽnt, q̃ ſeruãdo ſeruari nõ poſſunt, de q
bus in titulo de vſufruc. earum reꝝ q̃
vſu cõſumũtur &c. ¶ Et quod dixi fru-
ctuum acquiſitionẽ, verificatur in detẽta
tione habita iudicis decreto.

QVærit Bar.quo iure poſ
ſeſſio ſit inuenta conclu-
dit & vide, cũ quo Alex.
ſed tenendo ꝙ vnica tan
tum poſſeſſio ſit. Cõclu-
28 dendum erit inuentam de iure gentium
primeuo. ¶ Modum tamen poſſidendi
ciuiliter videlicet, vel naturaliter iuſte,
vel non iuſte bona fide, ſiue non bona
(vt ſupra declaraui) eſſe de ſecundario
de quo in.d.l.ex hoc iure ff.de iuſtit. &
iure declaratum tamẽ a iure ciuili, nam
poſſeſſio ciuilis, itaq; illa qualitas magis
dicitur propter declarationẽ, & appro-
bationem iuris ciuilis, quam ꝙ ab ipſo
originem traxerit animo enim poſſide-
batur de iure gentium, vt ſumitur ex.d.
l.ex hoc iure &.l.noſtra. ¶ Vel dicas
vnicum ius gentium eſſe, vt per Aretinũ
& Soccyn.hic. ¶ Quæritur quo iure
quaſi poſſeſſio incorporalium inuenta
ſit. Et concluditur de iure gentium, vt
in.§.fin.inſtit. de vſu & habit. vbi dici-
tur qualiter iuregẽtium res acqurantur,
iuncto eo quia ſupra dixerat de ſeruitu-
tibus, ſic & Alex. ¶ Sed conſequentia
hec mihi non applaudet, & contrarium
tenerem. Nam quaſi poſſeſſio eſt poſ-
ſeſſio ficta, fictiones autem iure ciuili in-
uẽte ſunt.l.ſi is qui per emptore, Bar.&
doct.ff.de vſucap.igĩ &c. ¶ Nõ obſt.d.
.§.fin.quia (ſi aduertes) in ſuperioribus
titulis non traditur quo iure quaſi poſ-
ſeſſio ſeruitutum inuenta ſit. Sed quo iu
re ſeruitus conſtituatur & dictum eſt iu
regẽtium & ciuili, vt in.§.fin. de ſeruit.
ruſtic.prediorum, ibi pactionibns & ſti
pulationibus. ¶ Itaq; dictum eſt de ip-
ſarũ quaſi dominio quod longe diſtat
a quaſi poſſeſſione, ſicut de verbo domi
nio dicitur ꝙ diſtet a poſſeſſione, vt in
l.naturaliter, in.§.nihil commune.i.eo
dẽ & ideo ꝙ in diuerſis titulis ponãtur.
¶ Neq; nocebit ꝙ de poſſeſſione qñq;
dictũ ſit, cum id incidẽter euenerit in iis
videlicet quorum dominium non eſt ſi
ne poſſeſſione vt i volatilibus, eodẽ mo
do dicendum eſt incidẽter eueniſſe vbi
aliquẽ caſum poſuerit quaſi poſſeſſiõis.
Principaliter enim de dominio dicere
promiſit in titulo de rerum diuiſ. Quã-
obrẽ nõ viderẽ Bartoli conſequentiam
de.d.§.fin.procedere potuiſſe.

SEquitur Bar.quo iure dete
tatio ſit introducta diſtin-
guit illam coloni eſſe iuriſ
gẽtium, quia contractus lo
29 cationis eiuſdem iuris eſt,
illam ex decreto iuris ciuilis, vt per glo.
in.d.l.& per.l.ii.§.poſt originem.ff.de

origin. iuris, iudicia enim ſunt de iure ci
uili, vt ibidem. Sic Alex. qui tamē putat
detētationem ſimpliciter ſumptam iure
gētiū primeuo inuētam, quia ſeruus de-
tinere poteſt. l. ꝙ ſeruus et ſecunda-
rio fuit annihilatus. d. l. ex hoc iuregen
tiū. ℭ Hoc ſequor conſiderando eſſen-
tiam quæ in ſola coſtodia conſiſtit. d. l.
cum ex legati cauſa. ff. ex quibus cauſ. in
poſſ. eatur, quamuis quādoq; per ius ci
uile cōcedatur, vt i. d. l. nō tñ cocēditur
ſeruis. d. l. ꝙ attinet. ff. de regul. iur.

GLoſa in verbo, in his, cōclu
dit eorū quæ in nullius bo
nis ſunt, eo ipō quo capiun
tur dominium quæri poſ-
ſeſſionēq; nec vnum ſine al
tero acquiri, ſecus vero eē in cœteris re
bus. l. 1. & per totū. C. de præſcript. lon
gi tēporis vbi poſſeſſio quæſita eſt, nō
tamē dominium, niſi titulus preceſſerit
habilis ad præſcribendum & tēporis cō
tinuatio. ℭ Dixit hoc Alex. eſſe verum
ſi a poſſeſſione inciperetur, ſecus ſi a do
minio, quia & nō exiſtētium in alicuius
bonis dominium quandoq; quæritur
abſq; poſſeſſione. ℭ Iac. de Aren. &
Imol. exēplant, ſi homo liber bona fide
poſſideatur dominium poſſeſſori quæ-
rit, non aūt poſſeſſionem. l. homo liber
ſupra titulo. 1 vbi ratio eſt, ꝙ quia poſ-
ſidetur ipſe aliud poſſidere nō intelliga-
tur. ℭ Aliter ēt exemplant, ſi verus do
minus rei (quā nō poſſideret) puta per
alium occupate) dominium in alterum
transferret. l. iii. § ex contrario. i. eodē.
l. ſi duo. ff. de precario, certe ſi actuali-
ter tradidiſſet dominium trāsferret, nō
poſſeſſionē. l. ſi fundum. ff. de fundo do
tali. ℭ Item & aliter. nam in legatarium
transfertur dominium non poſſeſſio. l.
a Titio. ff. de furtis. ℭ Item & rerum he
reditariarum. l. cum hæredes in princ.
i. eodem. ℭ Item in Eccleſia, vt in. l. fin.
C. de ſacro ſanct. eccleſ. ℭ His tamē om
nibus non obſtantibus opinio mea eſt,
Alexandrum in hoc parum aduertiſſe.
Quia. d. l. homo liber. loquitur i rebus
aliorum non in iis, que in nullius bonis
ſunt. apparet quia loquitur in terminis
vſucapionis & ſimiliter. d. l. ſi fundum,
&. d. l. fin. ſed vbi daretur caſus i iis, quæ
ſunt in nullius bonis dñium a poſſeſſio-
ne non ſeperaretur, incipias a quo uis.

30 GLoſa in verbo primi,
diuiditur i duas prin-
cipales partes, de ſe
patēt, in ſecunda par-
te querit, an dominiū
rerum quæ in nullius
bonis ſunt, eo ipſo quo quis in conſpe-
ctu ſit cum animo acquirendi acquira-
tur, diſtinguit, vt in ea. ℭ Quam exami-
nando Bar. quærit de poſſeſſione, nō ꝑ
hoc dicas eum a gloſa variare, cum lo-
quatur de illa per quam dominium que
ritur nec obſtat ſi iura Bartoli loquan
tur de poſſeſsione alterius, quæ etiam a
dominio ſeparari poteſt. Quia recte in-
tuendo gloſa vtitur ſimili modo, habita
etiam occaſione vnius & alias immiſcet,
argum. l. naturaliter. ff. de preſcript. ver
bis. ℭ Ex dictis Bartoli primam euelli-
mus concluſionem ꝙ animalium poſ-
ſeſſionem, niſi actualiter capiamus mini
me acquirere dicimur. l. naturaliter. §.
illud & l. in laqueum ſupra titulo. 1.
ℭ Quam etiam acquirimus per equipol
lens, vt in terminis. l. noſtre, in. § ſi iuſſe
rim, & l. ꝙ meo, in. § ſi venditorem in-
fra eodem, ex ratione quia voluntas tra
dentis operatur ac ſi res actualiter trade
retur, dummodo voluntas acceptantis,
& in rei præſentia ſint. l. ſi ſeruus teſt. ff.
de ſtipul. ſeruorum. ℭ In hoc non dif-
ferūt ab inanimatis vt cōmuniter doct.
volunt damnantes gloſam in. § item la
pilli, inſtit. de rerū diuiſ. quæ tamen, vt
credo poſſet in theſauro ſaluari. ℭ Sed
aduertendum eſt ꝙ gloſa noſtra in ſe-
cūda particula ſecūde partis refert quoſ
dam eſſe in diuerſa opinione ꝙ immo
res de quibus in textu per ſolum aſpectū
(animo concurrente) acquirantur. per
d. § ſi iuſſerim, & § ſi per venditorem.
ℭ Bart. reſpondet eā loqui in rebus ab

alio poſſeſſio, non que ſint in bonis nullius. ¶ Cõtra eoſdem glo tenet hic. per l.ii.§.inde neratius reſpondens eiſdem non referre, ꝙ in.§.theſaurum non poterat ſicut hic videri, nam non viſus particularis (dummodo ſciatur locus) nõ eſt cauſa impedimenti, vt patet in.d.l. clauibus.ff.de contrah.empt. ¶ Sed eoſdem gloſa ſaluare conatur ꝙ in.§.neratius, ille ſciebat eſſe theſaurum in fundo non tamen de loco particulari eiuſdem noticiam habebat, ſecus in.l.clauibus & hic. ¶ Aliter etiam conabatur ꝙ ibi loquitur de poſſeſſione hic de dominio, quod deſtruitur quia ex poſſeſſione dominium quæritur, vt Bar. hic. ¶ Aliter ꝙ in.d.§.tractabatur de rebus quærendis per inuentionem, hic per apprehenſionem. Quod neq; placuit, vt Bart. hic motus quia inuenire eſt, per apprehenſionem.l.ſi Barſatoram.C. de fideiuſſ. & reſidet ꝙ in.d.l.clauibus loquatur textus de re per alium poſſeſſa, nõ ipſa quæ in nullius bonis eſſe reperiatur de qua in.d.§.neratius. Videtur igitur adherere opinioni præfate, ꝙ per ſolũ aſpectũ poſſeſſio eoꝝ (de quibus in textu) Quæratur. ¶ Sed ſi recte ſua verba intuebimur dum põderat verbum, apprehẽderit, his contradicit. ¶ Ex eius nihilominus dictis in hac ſecũda particula gloſe.

31 ¶ PRIMAM habes concluſionẽ, ꝙ in terminis.d.l.clauibus, ad hoc vt poſſeſſio quæratur, oportet nõ ſolũ ſcire ipſas in domo incluſas, ſed locũ particularem domus. ¶ Imola cõtra, quia nimis reſtringeretur. ¶ Et ad.§.neratius, ꝙ loquatur per inuentionem que importat apprehenſionem. Nos vero quãdo per occupationem quo caſu ſciẽtia particularis neceſſaria non eſt, vt ẽ caſus, in.l. clauibus. ¶ Hoc ſequuutur Ang.in.l.ſi quis in.§.differẽtiam ĩfra eodẽ, & Alex. hic. ¶ Claudius & Florentini, aliter ſoluunt, ꝙ aliud ſit ĩ fundo aliud in domo in qua facilior perſcrutatio eſt, fundus enim totus ſubuerti deberet, vt ſciri poſſet quid intus eſſet. ¶ Pro hoc textus in l.iii.in.§.nerua filius infra eodẽ, vbi res dicitur per nos poſſideri ſi ſit in cuſtodia noſtra licet non inueniretur, ſi tamen diligens inquiſitio ceſſet. ¶ Vnde per clauium traditionẽ dicitur per nos poſſideri. Ad quod.l.quorundam infra eodem, in verbo cuſtodia. ¶ Addo textum in.§.apium, inſtit. de rerum diuiſ. ibi, donec in cõſpectu, nec difficilis &c. Qua de re quia perſecutio difficilis conſideratur dicemus Bonam eſſe horũ ſolutionẽ.

¶ SECVNDA concluſio gloſe eſt in terminis.d.l.clauibus, oportere ꝙ in cõſpectu domus claues ipſe tradãtur, gl.in.§.ſi iuſſerim, & final. verbis Bar. in eadẽ.l.in.§.penul. ſequũtur hoc Iaſon Claudius & Florentini. ¶ Sed Alex. contra, per gloſam noſtram ſuperiorem, in verbo naturaliter, vbi ſufficit eſſe prope domũ licet domus nõ ſit ĩ cõſpectu. d.l.clauibus. ¶ Florentini ſol

32 uũt, ꝙ illa loquatur de acquiſitione poſſeſſionis domus, nõ autem mercium in ẽa poſitaꝝ. ¶ Dici poſſet in dicta lege. nõ tractari de domus poſſeſſione, vnde ꝙ gloſa non apte inducatur. ¶ Tu ſalua ꝙ ſicut acquiritur poſſeſſio merciũ, & ſi non inſpiciantur, ſi tamẽ domus in cõſpectu ſit. Ita poſſeſſio domus de qua gloſa. Et ſi domus minime videatur, ſi tñ de proximo apparere poſſit. ¶ Nõ obſtat. Alex. dicẽs, ꝙ nihil clauium traditio operaretur, ſi per ſolum aſpectum cum voluntate tradentis poſſeſſio ipſa acquireretur.d.§.ſi iuſſerim. Quia bene dicunt illud, videlicet per ſolum aſpectũ &c. Procedere in domus acquiſitione. Non rerum intra poſitarum quia tunc clauium traditio neceſſaria eſt. ¶ Item ſi verum diceret Alex. ſequeretur in.d.§. ſi iuſſerim, & in.d.§.ſi venditorem, acquiri poſſeſſionẽ, & ſi res minime inſpicerentur, ſi modo de facili poſſet apprehendi contra textus illos. ¶ Non obſtat, dictio apud, ponderata per Alex. quia reſpondent eam ſignificare coram l.coram.ff.de verb.ſignific.l. eum pro

33 quo.ff.de in ius vocam. ¶ ALIA concluſio

cluſio gloſe ponitur, ꝙ modus acquirẽ-
di per inuentionem, intelligitur per ap-
prehenſionem cum non dicatur inuen-
tum ſi non ſit apprehenſum vt eſt text.
in. § neratius & in.d.l.ſi Barſatoram, ꝑ
quod Alex. hic reprobat gloſam l. § itẽ
lapilli inſtit. de rerum diuiſ. ¶ Sed Guil.
de Cunio quem in.d. § ſequitur Soccyn:
contra. Et Florẽtini ponderantes, quia
ſimpliciter iura loquuntur per verbum
inuenerit, ad quod eſt glo. in.l. 1. C. de
theſaur. lib. x. dicens cum inuenire: qui
primo viderit vel apprehẽderit cum vo
luntate quærendi. ¶ Reſpondent ad §.
Neratius ꝙ loquatur in poſſeſſione, quæ
neq; beneficio legis acquiritur abſq; ap-
prehenſione, vt eſt tex. in.l. commiſſa. ff.
de publican. ¶ Quia tamẽ mihi ipſi per
ſuadere non poſſum vt dominium ſolo
viſu quæratur, vel poſſeſſio quouis affe-
ctu interueniente. Concludo in.d. § the
ſauros, eſſe ſpeciale, vt inuentori acqui-
ratur, non tantum quia beneficio prin-
cipis &c. quantum ꝙ eſt donum fortu-
ne vt in.l. ſi quis in aliena, in. § 1. ſupra
titulo. i. ab ipſo Principe approbatum.
¶ Taliter ſalutarem gloſam in.d. § Itẽ
Lapilli & Bartholum hic non in conclu
ſione, ſed dum regulam conſiderauerit,
nam cum in.d. § ſpeciale ſit. Regula fuit
bene conſiderata, arg.l. ius ſingulare. ff.
de legibus. ¶ Non obſt.l. ſi Barſatorã,
quia iam dixerunt ibi verbum inuenire
propter partium mentẽ denotare appre
henſionem, nam iam conſtauerat eſſe la-
tronem & promiſſio nil ibi afferret niſi
verbum illud eo modo intelligeretur.
¶ Aliter conſidero. ꝙ ſpondens eſt de-
curio qui latrones apprehẽdit, vñ ſubie-
cta materia operatur vt illud verbum eo
modo ĩtelligatur, arg. l. ſi vno. ff. locati.
¶ Vel ſi dicere velles non eſſe ſpeciale,
in.d. § Reſpondeas ꝙ quamuis verbum
(inuenerit) ibi non importet apprehen-
ſionem nihilominus illa ſubintelligere-
tur, quia veriſimile non eſt queni inueni
re theſaurum, nec apprehẽdere, arg.l. cũ
de indebito C. de probat. Ideo ſolo ver-
bo inuenerit vſus eſt. ¶ In quo ne repli
cares, ꝙ ſecundum hoc ſola inuentio nõ
parit acquiſitionem, concludo quot per
ſolam inuentionem vel viſum theſaurũ,
quis acquirit, ſi tamen id aliquo modo
proferat, exemplum in pueris Romanis
cum quid inueniunt, ſtatim proferunt
id videlicet, ſenza parte, quod eſt dicere
volo totum, quo prolato ſi alter proxi-
mior id capiat (puta aureum) non ſit ca
pientis, ſi vero qui prius viderit nihil di-
xerit, fortuna dedignatur. Et immeritũ
priuat, nam poſt hæc occaſio calua eſt.
& hoc puto voluiſſe glo. in. d. 1. C. de
theſ. ibi cum voluntate quærendi, ſic in-
telligo. d. § item Lapilli. ¶ Speciale igi-
tur eſt vt ſola inuentione cum volunta-
tis declaratione acquiratur abſq; appre-
henſione. ¶ Et vbi donum fortune ceſ-
ſat, itaq; ratio ſpecialitatis acquiſitio nõ
procedit, vt ẽ videre in. § fere igitur be-
ſtie, inſtit. de rerum diuiſ. ¶ P E R Hec
infero ad queſtion. Bartoli & firmarẽ cũ
34 Ang. Imola & Soccyno in.d. § Nerati-
us contra communem opin. nam quam
uis inuentus cum armis non ſit appre-
henſus, puniri debet, extante ſtatuto, ꝙ
inuentus cum armis puniatur. ¶ Non
obſt.l. præſes &.l. ſi de interpretatione.
ff. de penis, quia loquũtur in moderatio-
ne pœnarum in dubio fienda nos in di-
uerſis terminis & in quibus conſideran-
dum eſt maleficia impunita non rema-
nere, quod publice ĩtereſt, iuxta.l. ita vul
neratus. ff. ad.l. acquil. ¶ Non obſt. Bal.
in. § Item Lapilli. Dicẽs mulieres inuen
tas cum perlis & non apprehenſas non
puniri extante banno inuentas puniri.
Quia loquitur ſine lege & contra prædi
cta, nam ad verificationem verbi inuen-
tionis non requiritur apprehenſio ſed
bene ad verificationem acquiſitionis, re
gulariter vt ſupra dixi, vnde punientur,
& maxime vbi honeſtatis ſeruande cauſa
apprehenſe non fuiſſent. Argum.l opti
mam. C. de contrahen. & committen. ſti
pul. ¶ Non obſtat Albericus in.l. ꝙ ait
lex, per illum textum. ff. de adulter. dicẽs

inuétum ludere taxillis nō puniri ſi tūc
non ſit apprehenſus, & ſi ſtatuto cauea-
tur taxillis inuétum puniri. Quoniam re
ſponderem illa apprehenſionem ſiue oc
ciſionem in.d.l. de ſe eſſe illicitam, arg.
l. extat. ff. ꝙ metus cauſa, ibiq; tollerari
quia difficile eſt iuſtum dolorem tempe
rare, ac repentinum non mi᷑ ſi ex poſt
facto deprehéſus occidi nō poſſet, in ca-
ſu vero noſtro deprehēſio licita ē, extan
te ſtatuto, vnde etiam ex poſt facto ſiet.

QVærit Bar. an tutor, vel cu
rator abſq; ſpeciali manda
to per aſpectum poſſeſſio-
nem transferre poſſit nega
tiuam firmat, quia vere vo-
luntas tradentis non concurrit ſed tan-
tummodo ficte ſimiliter in generali pro
curatore. ¶ Secundo per. l. quáuis in. §.
i. eodem. huic tamen legi reſpondetur
ꝙ non habet hic generalem &'liberam
adminiſtrationem ſicut habet tutor.
¶ Tertio per. l. & iuſiurandi. in. §. tutor
. ff. de acceptilat. vbi præfati non faciunt
acceptilationem, itaq; fictam ſolutioné.
¶ Quod ſequitur Alex. ſubdendo ꝙ etſi
alias per conſtitutum vtraq; poſſeſſio
transferatur. l. ꝙ meo infra eodem, &
per præcarium naturalis tantum. l. & ha
bet. §. eum. ff. de præcario, non tamen
procedit vbi tutor, vel curator venderet
pupilli rem conſtituédo ſe emptoris no
mine poſſidere. ¶ In quo puto aduer-
tendum, ꝙ præfata procedunt in ſimpli
ci caſu, non vbi pateſieret tutorem ipm
a pupillo poſſeſſionem abdicare voluiſ-
ſe per. d. l. quamuis, ibi vtriq; mercedem
præſtiterit, per quæ ibi poſita, glo. dicit
non transferri poſſeſſionem cum p mer
cedis ſolutionem pateat noluiſſe auferre
poſſeſſionem a locatore primo. ¶ Vn-
de ſequitur ꝙ ſi appareret eum voluiſſe,
poſſeſſio daretur qua de re contra Bart.
Alex. Iaſonem, & alios teneri poſſet cū
opinione Angeli Raphaelis, & Cumani.
¶ Non obſtat. d. §. tutor. Quia non vi-
deo eum loqui de transferenda poſſeſ-
ſione. Sed de acceptilatione quæ domi-
nium importat, qui per actum tacitū nō
transfertur. l. traditionibus. C. de pactis,
niſi vbi ſpecialiter lege caueretur, iuxta.
l. a Titio. ff. de furt. Poſſeſſio vero ſic. d.
. §. ſi per venditoré in. d. l. ꝙ meo. ¶ Nō
obſtat. d. l. ꝙ meo, in fine quia ibi nulla
voluntas tradentis tacita vel expreſſa cō
currebat. Ideo poſſeſſio partis fūdi quā
non habeat minime transferri dicitur,
hæc pauca ſuper rubrica & in. l. i. tan-
quam euidentialia pro dicendis in. §. ni
hil commune dixerim in cœteris cum
ſcribentibus tranſibo. Antonius de
Matthæis Doctor minimus.

INDEX.

1 *Continuatur, & cur titulus iſte poſtponatur titulo de acquiren. rerum dominio contra ordinem codicis,*

2 *Intellectus in titulo iſto, & precedenti.*

3 *Contrariorum quomodo eadem ſit diſciplina, quo ad cognitionem, vt videlicet cognito altero eo ipſo contrarium eius cognitum remaneat in.l. quemadmodum eo.*

4 *Quomodo quo ad iuris, vel hominis diſpoſitionem.*
In.l.diem proferre.§. ſtari de arbitr.
In.c. fin.de verb. ſignific.
In regula qui commodum in vi.

5 *Probibita condemnatione in materia ſtricta, vtrum & abſolutio probibita cenſenda ſit.*
In regula nemo qui condemnare non poteſt de reg.iur.
In.l. ſolet.ff. de officio proconſul.
In Clemen. prima de hereticis.

6 *Statuto extante ne ſoror fratri ſuccedat, an frater excludatur à ſucceſsione ſororis.*
In.§. filium in auct. quibus mo. naturales effici ſui.
In.§. ceterum inſti. de leg.agnat. ſucceſsione.

7 *In bello capta, vtrum capientium fiant.*

8 *Lex noſtra diuiditur, & cur à pedibus magis quam ab alia corporis parte poſſeſsio dicatur.*

9 *Cur à corpore potius, quam ab animo.*
In.l.1.§. ſed furioſus.
In.l.cum in diuerſis.ff. de relig.

10 *Rerum dominium quomodo ceperit à iure gentium primeuo.*
In.c.ius naturale prima diſtinct.

11 *Capta in bello, an occupantium ſtatim fiant. Quid de bello iuſto, vel in iuſto & an in bellum à principe illatum, vel ab alio iuſtum preſumatur, ita vt expreſsio cauſæ neceſſaria non ſit.*
In.l.hoſtes.ff.de verb. ſignific.

c 3

In.l. poſtliminio.ff.de capt.
12 ¶Quid ſi alieno in territorio caperentur.
In.l.ſi quis pro redemptione.§.1.C.de donat.
In textu noſtro.
13 ¶Recuperata an prioribus dominis reſtituenda ſint, vel an recuperantium fiant, & quid de conſuetudine.
In.l.ſi captiuus.§.ii.ff.de cap.& poſtlim.reuer.
In.l.ab hoſtibus la.ii.C.de capti.
14 ¶In rebus hic enumeratis, quomodo ex poſſeſſione dominium quæratur, & an & quando mobilia, vel immobilia preſumantur nullius, vel cuius, & an includantur in territorio conceſſo per Imperatorem.
In titulo pro derelict.
In titulo de bonis vacant.lib.x.& in.l.ſi vacantia.
In.l.1.§.ſi inſulam.ff.de fluminibus.
15 ¶Differentia inter lapillos, & ſi inquiſitio ſtaret Titium violenter cognouiſſe bertam, quomodo & reſpectu cuius intelligenda violentiam ſit.
16 ¶Ab alluſione vocabuli an, & quando ſumatur propria ſignificatio, & quid relictum cenſeatur ab eo qui dixit, relinquo poſſeſſiones meas, vel dicendo rerum mearum, ſeu ſimpliciter dicendo, quæ poſsideo aut etiam ſubiungendo, in tali loco.
In.l.ii.ff.de fideiuſſ.minorum.
In.l.1 C.de omni agro deſerto.
17 ¶Argumentum ex ethimologia, an & quando validum in iure ſit.
18 ¶Diffinitio poſſeſſionis qualiter per doct. figuretur.
In.l. poſſeſsio.§.1.eodem.
In glo.ſuper verbo manumitti, legis prime de officio conſul.
In.l. peregre;eodem.
In.l.nemo.C.eodem.
In.l.non ideo minus.C.de libera.cauſa.
In.d.l. poſſeſsio.
In.l.ſi ea.ff.de action.empt.
In.l.liber homo.§.fin.ſupra titulo primo.
19 ¶Diffinitio poſſeſsionis vera quæ ſit.
20 ¶Poſſeſsio an de primeuo, vel ſecundario iure gen.dicatur.
In.c.ius naturale, in prima diſtinct.
21 Poſſeſsio naturalis quomodo perdatur, vel retineatur, quid de ciuili, & an & quando exitus cauſet poſſeſsionis amiſsionem.
22 ¶Si tam per me ciuilem & naturalem quam ſi per ſeruum in rebus pe

culiaribus retinerem, & de recuperatione poſſeſsionis per aſpectum, vel per vicinitatem.

23 ℭ Quid ſi per filium, ſeruum, tutorem, curatorem, vel procuratorem quis naturaliter, & per ſe ciuiliter poſsideret, cur naturalis tantummodo poſſeſſor per exitum non amittit poſſeſsionem, ciuilis idem & naturalis (execundo) naturalem perdit.

24 ℭ Quotuplex poſſeſſor inueniatur.

In.l.nemo.C.eodem.
In.l.ii.ff. pro herede.
In.l.iii.§.nerua filius.
In.l.acqritur i fine ſupra titulo primo
In.l.iii.§.ex contrario.
In.l.licet.C.eodem.
In.l.ii.ff. pro herede.
In.l.i.§.deiicitur.ff.de ui & ui arm.
In.l.iii.ff.ad exhibend.
In.l.acquiritur ſupra titulo primo.

25 ℭ Quaſi poſſeſsio incorporalium, an diuidatur inter ciuilem & naturalem.

In.l.i.§. Ariſto.eodem.
In.l.i.§.queſitum.ff.de aqua quotid. & æſtiua.
In.l. ſi ædes.ff. de ſeruit. vrb. præd.

26 ℭ Detentatio an iuris, vel an facti ſit.

In l.illa verba.ff.de verb. ſignific.
In.l.ſtipulatio.§.hæc quoque.ff.de verb. obligat.
In.l. ii. ff. pro hærede.
In.l. ſi finita.§. ſi quis metu.ff.de damno infecto.

27 ℭ Detentatio quid ſit, ſeu quomodo deſcribatur.

28 ℭ Poſſeſsio quo iure fuerit inuenta, & an eodem iure quaſi poſſeſsio incorporalium.

In.§. fin.inſti.de vſu.& habit.

29 ℭ Detentatio, quo iure ſit inuenta.

30 ℭ In ijs quæ nullius bonis iudicantur, an eo ipſo quo capiũtur dominium quæratur, ita vt ſine poſſeſsionenon ſit. ſic econuerſo, & an quæratur per aſpectum, quid de rebus animatis, vel inanimatis.

31 ℭ In terminis.l.clauibus.ff.de contrahen.empt.an quis vt acquirat poſſeſsionem neceſſe habeat ſcire in quo loco domus res ſite eſſent, & an neceſſarium ſit ꝙ ipſe adſit in horrei conſpectu.

32 ℭ Per inuentionem, res quomodo quæſitæ dicantur, & quid ſi theſaurum inue

nirit, nec apprehendit, an illum acquirat.
In.§.theſauros, inſti.de rerum diuiſione.
33 ℂ Statuto ſtante vt inuentus cum armis cadat in penam, inuentus non appre-benſus an puniatur.
In.l. ſi preſes,&.l. ſi de interpretatione.ff. de penis.
In.l.quod ait.ff.de adulter.
34 ℂ Tutor, Curator, ſimileſque babentes generalem adminiſtrationem, an poſſeſſionem per aſpectum tradere poſſint.

ANTONII DE MATTHEIS VETERIORI COGNOMINE DE PAPARESCIS ROMANI LEGVM INTERPRETIS, ET IVRISCONS. CLARISSIMI.

REPETITIO

Ad.§.nihil commune.in.l.naturaliter. CVM *incluſis tractatibus,*

De causa poſſeſſionis & proprietatis.

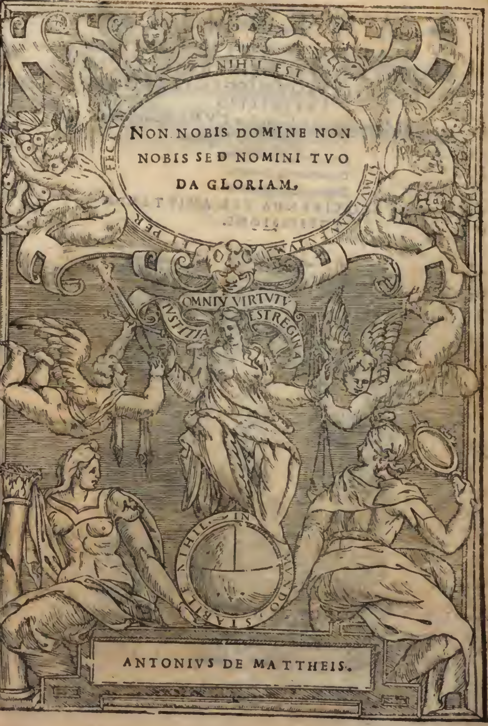
De reſtitutione ſpoliatorum.

De cumulatione actionum.

Deque ordine cognitionum.

ff. DE ACQVIRENDA VEL AMITTENDA POSSESSIONE.

NIHIL EST
NON NOBIS DOMINE NON
NOBIS SED NOMINI TVO
DA GLORIAM.
OMNIV VIRTVTV
IVSTITIA EST REGINA
IN MVNDO STABILE NIHIL
ANTONIVS DE MATTHEIS.

VLPIANVS.

L. NATVRALITER VIDETVR POSSIDERE IS QVI VSVFRVCT. HABET.

§. Nihil Commune habet proprietas cum poſſeſſione, Et ideo non denegatur ei interdictum vti poſsidetis, Qui, cœpit Rem vendicare. Non enim videtur poſſeſſioni renunciaſſe qui rem vẽdicauit.

1 PVlcra, ſubtilis & quotidiana ẽ. ꝑp cõmodũ poſſeſſionis, qđ cõſiſtit in pcipiendis fructibus. vt in.l.noſtra in fin.
princip. in tribuendo dominium. l. 1.
ſupra eod. & in titul. de Vſucap. de
præſcrip. ff.&.C.atq; aduerſarium one
rando ꝙ probet, ſi periculum litis euita
re velit. §. commodum Inſt. de inter-
dict. &. i. l. qui accuſare. cum ſimil.
C. de edend. Refectioniſq; expenſarum.
iuxta.l.eum quẽ temere.ff.de Iudic.cla-
rius in.l.properandum. d. tit. & in. §.
2 oportet.in auc.eod. de Iudic. ¶ Pro cuius materie euidentia, neceſſaria ſunt que diximus in leg.prima.& quomodo verbum. proprietas (De quo textus hic) intelligi debeat ſtatim aperietur. ¶ Nec non inſpiciendi ſunt tex. in. l. ii. ff. de interdict. inſti. d. tit. de interdic. in. l. officium. ff. de Rei. vend. iũcta. l. prima. ff. de Alien. Iud. mutand. cauſa. facta dum volunt quòd (rem vendicando) quis profiteri videatur aduerſarium a ſe conuentum (de facto ſaltim) poſſidere: Adeo ꝙ ſi vere poſſideat ipſe actor, ſibimet ipſi videatur preiudicaſſe, ne pro poſſeſſore (rexpectu rei cõuenti) amplius habeatur. ex quo oritur dubitatio propter quã hanc literã iureconſultus poſuit. ¶ Inſuper pro euidentialibus aſſigno dicta D. Abb. in cap. olim. primo. De Reſtitut. ſpol. nu. ix. xi. xii.

3 SCiendum eſt. ꝙ verbum. proprietas. quandoq; própríe ſumitur quandoq; minus proprie. Sumitur, propriæ quando diſtinguitur ab vſufructu formali. Secundũ Paul. de Caſtro, in.l.proprietas.C.De probation. pro quo eſt tex. in. l. ſi tibi proprietas. ff. de vſufruct. accreſcen. & in. l. iii. §. ne tamen. ff. De vſufruct. Cuius diffinitionẽ dicit Placenti. in. l. iiii. ff. De vſufruct. eſſe dñii partem. ¶ Huic aduerſatur tex. in. l. Recte dicimus. ff. De verb. ſignif. ibi eum fundum eſſe totũ noſtrũ cuius vſusfruct. alienus eſt. Reſpódetur ad. d. l. iiii. (ꝙ quia dicit in multis caſibus) non ideo ſimpliciter dominii pars appellari meruerit, immo ſit ſeruitutis. ſtante. Regul. dicta. l. Recte. Concludi poſſet proprietatem eſſe dominiũ in re denudatũ à iure percipiẽdi fructus, & à poſſeſſione. ¶ Exemplum eſt in puris terminis verbi, non aliquo

modo alterati, puta. dono ſiue promitto proprietatẽ illius. ¶ Quod ſit dominium. videtur in tex. d. l. Recte. ibi vſusfructus neq; pars dominii eſt. & dicitur proprietas quaſi proprie tua. probatur in. d. l. iuncto eo. quia id proprie dicitur alicuius, ꝙ cõpetit ei ſoli. Io. Andr. in cap. ſi Papa De Priuilegiis in VI. Hoc fortaſſe modo intelligẽdus eſt tex. in. d. l. proprietatis dominiũ. C. de probation. do ĩ ſimil. tex. in. l. 1. C. de Pact. ibi conditionis incertũ, & legitur conditio quæ eſt incerta, vt ſic declararetur proprietas, quæ eſt dominiũ. ¶ Tũ videtur obſtare qa in. d. l. proprietatis. ſumitur pro dñio pleno, pro ut ẽt ius percipiendi fructus cõprehendit, Paulus & Floren. reſpondent. ꝙ ibi ſumitur largo mõ, itidem Abb. in cap. 1. De Caus. Poſſe. & Propriet. ſicut ponitur in. l. pmiſcere. i. eod. in. § nõ ſolum inſt. per quas perſon. nob. acqui. in. l. per procuratorẽ. C. eod. in l. ſi de vi. ff. de Iudic. in. l. qõ. ff. de verb. ſignifi. ¶ Mihi videtur in d. ll. concordantibus non cõprehendi ius percipiendi fructus, minus in. l. noſtra. cum in. d. § nõ ſolũ. ſeparatim ponatur à poſſeſſione. ſine qua vix erit ius percipiendi fructus, vt ſumitur ex. l. noſtra in princi. ſui. & Ad d. l. proprietatis. reſponderẽ, ꝙ ibi nõ ex verbi natura ſed imperatoris expreſſione comprehenditur ius percipiendi fructus, nam dixit dominiũ. vt denotaret exercitiũ vere ſeu denudate proprietatis nã alias dicendo eſſet verbũ ſuperfluum. ¶ Vel ecõuerſo dici poſſet, dominiũ proprietatis, hoc eſt reſtrictum ad ſolã proprietatem. id eſt denudatũ. vt puta quia ſic in facto contingit. Nam principum reſcripta ſecundum factorũ contingentiam impartiebantur vulg. § ꝙ principi. Inſt. de Iur. nat. gen. & ciuil. ¶ Ad. tex. in. § 1. inſti. de vſufruct. ibi nudam habet proprietatẽ, quaſi velit ne ex verbo proprietas excludetur ius percipiẽdi fructus niſi expreſſiſſet, nudam. Rerſponderi poſſet id poſitum ad maiorẽ expreſſionem. nam & ſine ipſo excludebatur. vt oſtenditur in ſequentibus verbis ibi. legatarius. iuncta Reg. l. cũ prætor. ff. De Iud. & euidens eſt in. l. vſufructus pluribus. ibi. ſed & proprietas. ff. de vſufruct. ¶ Vnde cõcludo ꝙ non verbum proprietas. ſed nomẽ ipſius rei (puta fũdus) eſt qui ius percipiendi fructus includit. vt mihi eſt tex. in. l. idem neratius. in. § non ſolum, vbi propterea eſt locus iuri accreſcendi. ff. de vſufruct. accreſcen. Ad ꝙ eſt tex. in. l. ſequen. in verb. ſi tibi proprietas iũctis ſequen. ibi. & triens vnus proprietati miſcebitur. Vnde (vt ibi ſumitur) De ſe nõ includebatur. Ad glo. 1. ibidem nudam dic. ꝙ argueret Iurecõſultũ. ꝙ abſit, vt in vulgar. ¶ Ad. d. l. vſufructus pluribus, ibi detracto vſufructu (quibus verbis videtur excludi ius percipiendi fructus, non autẽ ex natura verbi proprietas) Reſponderetur illa verba eſſe Iuriſcõſulti non autem facientis legatum, ꝙ probatur in. l. ſi alii. ff. de vſufruct. legat. ibi. nã detracto vſufructu proprietatem &c. ſi enim verba iuriſconſulti denotarent verba legãtis, ille verſiculus qui ibid. ſeqtur, vano poſitum eſſet.

¶ Vnde infero, ex prædictis, quòd nõ inuenio verbum. proprietas. plenum ſignificare dominium, ſed denudatum. vt diffiniui. & per. l. noſtram. & voluit Paulus de Caſtro in. d. l. proprietatis. in princip. ibi item plenam &c. & ſi alicubi pro pleno reperiretur, illud ſit vel ratione verbi adiuncti, arg. l. ſi vno. ff. locati, vt ẽ in. l. fœminæ. in. § illud, ibi pleno proprietatis vſu. C. de ſecund. nup. vel vbi ſubiecta materia ſuaderetur vt hic. in verbo vendicauit. iuncto eo, quia vendicatio ſoli domino competit. § ſic itaq; inſt. de Action. facit. l. ſi inſulam. ff. de præſcript. verb. ¶ Sed verbũ dominium abſolute loquẽdo, poſſeſſionem, & ius percipiendi fructus (hoc eſt cauſalem vſumfructum) oſtendit. vt in titulis. ff. & C. de Acquir. Rer. Dom. eſt tex. in. l. 1. ibi dominiumq; rerum ex na

turali poſſeſſione cæpiſſe &c.ſupra eod.
ibi aperta eſt differentia inter proprie-
taem & dominiũ. ℭ Non tamen hoc
procedit vbi aliud verbũ ei adiiceretur,
puta verbum poſſeſſio. ſiue vſufructus.
Arg.Regul.generi per ſpeciẽ De Reg.
iur. in vi.nam ratione verbi adiuncti ſe-
pe verba ne dum reſtringuntur,ſed etiã
impropriantur.de quo.eſt tex. in.l.fin.
ff.de vſufr.ear.Rer.quæ vsu.cõſum. ibi
qa erat reſtituẽda,& in.l.iubemus.C.de
Sacroſanc. eccleſ.vbi verbum proprie-
tas exponitur, ideſt poſſeſſio ſiue vſu-
fructus. ea ratione dicit glo.ibid. quia
nunq̃ proprietas ab eccleſia ſeparatur
in caſu illius legis. itaq; niſi eo modo
exponeretur,imperatoris elocutio non
conueniret: Hoc etiam modo intelli-
go tex. i cap. 1. de in Integr.reſt.vbi eſt.
videnda glo.in verbo redire. ℭ Vlteri-
us Dicẽdo dominium (largo ſaltẽ mo
4 do) directum atq; vtile comprehendi-
tur,ſed proprietas vtilis non reperitur.
Bald.in.l.ii.C.de cond.Inſtitu.Aretin.
hic Iaſon.Claud. & Florentini.inferen
tes ad libellum, vbi (ſi cõcludatur rem
ad ſe ſpectare ratione proprietatis,& in
proceſſu de vtili dominio tantum pro-
baretur) obtineri non poſſet. Alex.in
.l.ſi finita in·§·ſi de vectigalibus. ff. de
dam. Infect. Doct. nouiſſimi. in cap.
conſuluit de appell. ℭ Inuenitur tamẽ
quaſi proprietas.in.l.ii.in·§·quædam.
inſti.de Interdic.quo caſu videtur ſub-
ſtineri libellus per ea quæ ponit Bart.
in.l.ſed & ſi poſſeſſori in·§·itẽ ſi iuraue
ro.ff.de iure Iuran.Quicq̃d de Vtili di-
xerit Ripa hic. Nam cõtrarium tenuit
Alex. in conſil. 202.in ſecũdo volum.
ꝙ immo nõ ſuſtineatur,niſi & vbi ver
bum fieret quo veriſimiliter de quaſi
proprietate vel de dominio intellexiſ-
ſe ſumatur. vt per Bart. in.d·§·ſi de ve
ctigalibus. ℭ Sed ſi in libello ſimpli-
citer dictum ſit ad ſe rem dominii ra
tione pertinere, probando de vtili tan
tum, libellus teneret.& ſententia ſuper
eo fundaretur. Iaſon.Hic.& quauis Bal.
in.l.ſi domus.ĩ·§·ſi fundus.de.legat. 1.
contradixerit,quem diſputando hic ſe-
quutus eſt Claud. tamẽ Iaſonẽ appro-
barem. & Ad.dictum·§·ſi fundus.reſpõ
derem,ꝙ ideo in fin.illius tex. domi-
nus dicatur,qui tantummodo directum
habet,quia eluceſcit ibi alium habere vti
le.arg.l.ſi vt certo in·§·ſi duobus vehi
culum.ff.comod. ℭ Non obſtat.l. 1.in
·§·in perpetuũ. ff. ſi ager vectig. necnõ
tex. in cap. ſi Papa. de priuileg. in.vi.
quia quo ad ſuſtinendum libellum ver-
ba impropriantur, & tenerem contra
Bald. ſed ꝙ in dubio dicendo domi-
niũ, comprehendatur tantũmodo vti-
le,ſequor eoſ.per d·§· ℭ Addo ꝙ non
dicitur propie tale ꝙ eſt cum adiuncto.
l. 1.cum not.ff.de don.cã.mor.ſed ap-
pellatur dominium vtile,ergo non pro
prie dominium eſt. Præterea emphiteo
ticario non datur actio directa, neq; ei
qui præſcripſiſſet.nõ igitur proprie do
mini appellari merentur hæc eſt opi-
nio cõmunis & notanda pro ſtatutis.
iuxta.l. 1.ff. de exercito. Act. faciũt quæ
in prima cõcluſione prime gl.examina-
buntur. ℭ ISTE·§·diuiditur in tres
5 partes,vt per Bart. & aduerte ꝙ ex hac
prima parte colligitur ratio rationis
decidendi,quæ ratio decidendi ponitur
in vltimo dicto.taliter itelligo tex.hũc,
& ſecunndum talem intelligentiam fi-
gurarem caſum iuncta figuratione Ale-
xandri.

6 NOtatur primo ex hoc tex.
quod nihil cõe hẽt proprie-
tas cũ poſſeſſione.de quo l.
l. pmiſceri.i.eod.i.l. ſi duo
·§·ſi.& in.l. 1.ĩ·§·huius au
tẽ.vti poſſidetis, ibi ſeparata debet eſſe
poſſeſſio a proprietate, & ibi Aliter qui
dem &c.& in.l.mulier·§·ſi poſſeſſionẽ
.ff.quod met.cauſ. vt hic Iaſon.& in·§·
retinende inſti. de interdict. & in. l. in-
ter litigatores. ff. de Iudic. & in. l. &
an eandem in·§·ſi. ibi.quoniam in in-
terdicto poſſeſſio in hac actione pro-
prietas venit.ff.de except. rei iud. Quæ

iura omnia(pro dicendis infra)hoc in
loco citari expediens erit. ℂ Ex hoc
notabili Iaſon. & Claudius colligunt
dominium non præſumi ex poſſeſſio-
ne,pro quo addunt glo. in.l.ij.& in.
l. cum eo.C. de probat. Niſi domi-
nium incidenter deduceretur. moti ex
.l. 1.ff.famil. herciſ. ex. l. ſicuti·§·ſed
ſi queratur. ff. ſi ſeruit. vendic. per ea
que Bart. in d.l. cum res. per glo. &
docto.in.l.quidam in ſuo.C. de cond.
inſtit. ℂ ET ex hoc notabili infert
7 hic Ripa ad infinita pene, in quibus ex
diuerſis non fit illatio. mihi non con-
uenit hoc repertorium,quia magis in-
terpretationi quàm recitationi & car-
tarum repletioni incumbendum eſt,nō
vt quidam vltra montes qui ditantur
impreſſores. ℂ IN HOC tamen ad-
uertam dum Bartolus in. l. ſi non
ſortem·§·libertus.ff.de cond.indeb.di-
xit perſonarum ſeu temporum diuerſi-
tatē arguere etiam factorum(niſi modi
ca diuerſitas eſſet,vt per eund. in.l.ple-
rumq; per illū tex.ff. de iur. dot. quam
hic ſequutus eſt Claudius,& ꝙ ideo nō
attēditur in.d.ſcio.quia rei maiori præ
iudicaretur) nam nec etiam attenditur
(exiſtimo) quia receditur a iure com-
muni,arg.l.præcipimus. C. de Appell.
ergo ſecus eſſet in caſu ſimplici, vt no-
ſter eſt. ℂ Semper igitur dicerē ex di-
uerſis uon fieri illationem ſi diuerſa ra
tio eſſet,que præſumitur.per.l.inter ſti
pulantē in·§·ſacram.de verb.oblig.ſi ve
ro eadem ratio ſit,ex ma xime tunc di-
uerſis faciam illationē.nec enim parui-
tas ad hoc me faciet variare:Arg.l.quæ
de tota.ff.De Rei.vend. ℂ Nihilomi-
nus cū Bart.trāſirem in fauorabilibus,
& in iſtis puto loqui prætorem in.l.pri
ma.ff.de vētr.iſpic.du de minimis nō cu
rat,ſecus ī odioſis.vt in.d.l.ſaciūt quæ
p doct.in.l.ſi coſtāte. ff. ſolut.matrim.
8 NOtatur Secūdo per Alex. &
nouiſſi·nos, ꝙ qui rem pe-
tierit(etiam iudicio penden
te(poſſeſſorium retinēde in
choare nō impedietur vt hic. Item re-
cuperande,per.l.cum fundum. in·§·fi.
ff.de vi. & vi arm.nec nō adipiſcēde,per
ca.paſtoralis.de cauſ.poſſ.& propriet.
ℂ Quod procedit ante concluſionem
in cauſa.vt.in.d.cap. & in.l. noſtra,ibi.
cepit.non poſt cōcluſionem,quia tunc
potius finitum dicitur ꝗ cæptum, cum
ipſa concluſio ſententiæ equiperetur.ni
ſi ex iuſta cauſa quis iuuaretur vt in.d.
cap. de quibus dicam in combinatio-
nibus.
9 NOtatur Tertio, non videri
quem(eo quia petitorio a-
gere cæperit)poſſeſſioni re
nunciaſſe.propter ꝙ Iaſoni
videtur rei vendicationem
cōpetere poſſeſſori, cōtra.l.primā.ff.de
alien.Iud.mut.ca.fact. ℂ Quidā(vt hoc
euitent)intelligūt hanc l.ibi poſeſſioni,
non de naturali quæ ſemper præſup-
ponitur penes cōuentū, vt in.d.l. vel ſi
De naturali, non de nuda detentione,
cuius cauſa rei vēndicatione agi ceptu-
m fuerit. iuxta.l.officiū.ff.de Rei vend.
ſed in tertia lectura dicam. ꝙ natura-
lis erat penes reum conuentum in ter-
minis iſtius legis. nihilominus hoc ex-
plicabimus in lecturis.
10 CApiam glo.primam in ver-
bo. nihil. primo exemplat.
Secūdo opponit. Tertio ſo
luit.cautæ dat exēplū. nā p
tex.in.l.& an eād.in·§·fi.ff.
de excep.Rei Iud.non daretur conue-
niens exemplum ad ſecundam partem,
neq; conueniret illationi huius literæ,
in ipſo enim·§·ponitur caſus contra
rius,quia primo loco poſſeſſoriū cepit,
hic ſecus, vt dicunt Io. de de mōte Spe-
rello et Alexan. ℂ In Secūd.a parte glo.
oppo. vt proprietas & poſſeſſio habeāt
quid commune,videlicet incorporali-
tatem. ut ſoluat, exponit verbum ni-
hil. pro non omne. Bologninus cō-
tra.quia Petrus homo eſt, & Albus,
& ſimiliter Martinus, non tamen ſe-
quitur eos habere aliquam ſimultaneā

communionem,vt loquitur hic tex. in dictione cum. de qua Bald.in Rub.de Inſtit. Quod autem quid commune non habeant glo.probat,quia non datur poſſeſſio propria in incorporabilibus.dominium vero ſic.l. iiii.ff.de vſu fr.l.qui vſufrnctū. ff.ſi vſufruct.petatur.

11 ¶Nihilominus & ſi hæc ſolutio non conueniat, ex ea tamen duæ capiuntur concluſiones. Prima dum dicit ibi dominium incorporale eſt, ꝙ vſufructum vel aliam ſeruitutem habens dominium habere dicatur. ¶Secunda ꝙ habentes ipſas ſeruitutes (que iura ſunt .l.ſi ſeruus·§·incorporales ſupra titulo. primo.l.iii.i.eod)minus proprie poſſidere dicantur. Et quia ſtatim hæc expeditur, in primis eam examinemus. Iaſon pro hac mouetur per tex.in.l. penul.ff.de ſeruit.ibi.ego puto vſum eius iuris pro traditione poſſeſſionis accipiendū eſſe. & per tex.in.l.ſi ædes in ·§·fin.ff.de ſeruit.ibi libertas ſeruitutis vſucapitur ſi ædes vſucapiantur,quare ſi hic (qui altius edificatū habebat) ante ſtatutum tempus ædes poſſidere deſiit, interpellata poſſeſſio eſt.vnde nouus poſſeſſor integro ſtatuto tempore libertatem vſucapiet &c. quare Iaſon. ipſe dicit ꝙ in iſtis iuribus improprie ſumitur per iura ſuperiora. ¶Sed aduerto ꝙ in.d.l.ſi ædes.verbum.poſſeſſio.refertur ad corpus, & non ad ius. non igitur probat ꝙ iura poſſideātur. Ita Petrus de Bellapertica,& Claudius. Vnde inferrem ad intellectum d.l. penul. dicentis pro poſſeſſione haberi,vt intelligatur corporis, ſeu fundi per quē via debetur. ¶Et intelligo quatenus vie ſpatium extendatur. arg.·§·noſtri. Intelligo id etiam de naturali tantum poſſeſſione, vel Aſinina detentatione. ¶Necnon ſequor Claudium ipſum ꝙ ex duobus conſter vſufructus,videlicet corporali poſſeſſione,vt in hac.l.& Patientia domini ipſius fundi, per quam quaſi poſſeſſio iuris vtendi fruendi acquiri dicnnt.d.l.qui vſumfruct. & declaratur per tex. in.l.ii. l·§·dare.ff.de vſu fru. Qua de re putarem Iaſonem parum aduertiſſe ad. d. l. ſi ædes.

12 ¶NVNC autē redeundum eſt ad primam Concluſionē. ꝙ vſumfructum habens vel aliud ſimile ius,dominium habere dicitur,quam communiter ſequuntur. SED Iaſon.aduerſatur.per.d.l. qui vſufruct.vbi verbū. poſſeſſio intelligitur de quaſi vt retulimus,eodē modo vult eſſe dicēdum quaſi dominium vſufructus.arg. l. nā hoc iure.ff.de vulg. & Pupill. non enim proprie dominium eius eſt,cum recognoſcat ipſius rei dominum vt ſuperiorem. ITEM dominium proprie diffinitnr per Bart. in.l.ſi qs vi. in·§·differentia,i,eod. quod eſt ius diſponendi perfecte de ipſa re. Sed vſufructus eſt ius vtendi fruendiq;.Cui Florent. reſponderit ex dictis Bart.in.l. qui vſūfruct.ff.de Verb.oblig. Dominium in genere & in ſpecie debere conſiderari,in genere vt eſt totum quid & vniuerſale,vt Animal.ꝙ etiam comprehendit hominem. vt ſic dominium in genere capiat proprietatem nudam & vſumfructum,omnis ēnim qui habet ius in re dicere hoc poteſt,illius rei dominū habeo.d.l.qui vſumfruct. ITEM quia ſpecies dicuntur proprie de genere.d.l.ſiquid earum·§·inter emptum. de legat. i. ideo vſusfructus proprie dominium eſt appellandus. ¶Ad.l. qui vſumfructum.dicunt ꝙ ibidem proprie atq; improprie ponitur neq; mirum eſt,habetur in.l.ii.ff.de off.conſul. maxime ſtante ratione diuerſa.per quā ceſſat Regul.d.l.iam hoc iure.in Incorporalibus non eſt dare propriam poſſeſſionem quæ ex eſſentia uaturali cauſatur.l.p:ima ſupra eod. vnde non cōuenit his que corpore caret, Dominium vero ſic. Non ob.l. ſi vſusfructus. ff. de Iur.dot.dum vult vſumfructum alienari non poſſe, neq; cedi. quia ibi ex accidenti illo procedit videlicet quòd a perſona ſeparari non poteſt. loquitur enim de vſufructu formali, ſed cō

moditas percipiendi fructus eſt aliena-
bilis vt glo. Bart. & Areti. in. §. finitur
inſtitut. de vſufruct. Ad id dictum ꝙ
recognoſcat ſuperiorem, reſpõdetur. ꝙ
non ideo ſequatur non eſſe dominum
illius iuris. Ad Bart. in. l. in venditio-
ne. ff. ex quibus, cau. maior. dico nõ ſe-
qui ꝙ (quia largo modo icluditur) ideo
non proprie &c. nam conſideratur vt
ſpecies. ergo proprie vt ſupra. ¶ Finali
ter com. opin. mihi videtur dura quia
(cum directum dominium proprium ſit
penes proprietarium, vt alias declaraui
mus. per. d. l. recte dicimus. de Verb. ſi-
gnif.) dicere parum conuenit, vt ſit pe-
nes vſufructuarium. arg. l. ſi vt certo
in. §. ſi duobus vehiculum. ff. cõmod.
& q̃uis ſit dominus illius iuris non ta-
men abſolute dominus (de quo loqui-
mur) dicetur. cum diffinitio ſupra di-
cta repugnet. Minus id obſtat quòd
poteſt alienare. Nam & conductor
ſuam commoditatem alienat, qui ta-
men nullo reſpectu dominus vocari
meretur. ¶ Ex quibus puto conſidera
tionem Bart. illam ſpeciei dominii (vt
ſupra) fruſtratoriã & nego ex acciden-
ti eſſe Inalienabilem. dico immò ꝙ ſui
natura ſit. & ob id appellatur ſeruitus
perſonalis vt in vulg. Nec nõ dico ꝙ in
d. l. qui vſumfructum. tex. improprie
loquitur. ſicut de poſſeſſione, & pariter
ponuntur: arg. d. l. iam hoc iure. ff. de
Vulg. & pupill. atq; defendo opinio-
nem glo. in. d. l. iiii. ff. de vſufruc. Bart.
in. d. §. differentia. & Alex. hic. Præte-
rea cõcludo ſeruitutes ruſticas & vrba-
nas tanquã partes prædicamẽtales, & ſu
13 biectiuas. dominia proprie vocari, ex ra
tionibus antedictis, neq; mirũ eſt, cum &
in alio differat ab vſufructu. vt not. in.
d. l. iiii. ¶ Sed ex cõmuni opin. infertur
ad queſtionem. quis in libello ſimplici-
ter dixit ſi eſſe dominum, & probauerit
tantum ſe eſſe vſufructuarium. Bald.
in. d. l. qui vſumfructũ. & Alex. hic vo-
luerunt ſibi ſufficere ad obtinendum
in vſufructu, quãuis improprie vſufru-
ctuarius dicatur dominus. Dicit idem
Soccin. Aretin. atq; nouiſsimi. Secus vbi
ſe dominum eſſe fundi libellaſſet, per
ea que in. c. examinata. de Iud. & per
glo. in prin. de cond. inſtitu. ¶ ITEM
quia diuerſum eſt dicere dominum fun
di, à domino vſufructus. vnde ſuccedit
Reg. l. habebat. ff. de Inſtit. & ꝙ habetur
in. l. 1. C. de eden. ꝙ deducẽdo quis vnũ
ſi aliud probet, in vtroq; nihil agat.
¶ Neq; mouebor ꝙ verba improprien
tur ad libellum ſubſtinendum. l. ſed &
ſi ꝑ poſſeſſori in. §. item ſi iurauero. vbi
Bar. ff. de Iur. Iur. quia hic neq; impro
prie ſub alterius vocabulo cõprehen-
ditur alter. ¶ Soccinus hic dicit ꝙ im-
mo vſusfructus eſt pars integralis do
minii, conſequenter dominium. vt per
Bar. in. l. qui vſumfructum, de Verb.
oblig. Florentini reſpondent ꝙ Bart.
ibi loquatur de vſufructu cauſali. pro
Socin. eſt tex. in. d. l. iiii. ¶ SED ad-
uerte quia dicit in multis. quaſi velit
vt ſint caſus ſpeciales. Et contra eũd.
habeo tex. in. d. l. qui vſumfruct. dicen-
tem ꝙ qui ſtipulatur vſumfructũ, de-
inde fundũ, ſimilis eſt ei qui ſtipulatur
partẽ deinde totũ, ſi ſimilis ergo nõ idẽ.
vulg. l. ꝙ nerua. ff. depoſiti. ex his igitur
deciſos habes duos caſus. ¶ TERTI-
VS caſus eſt vbi quis dixit ſimpliciter
in libello ſe eſſe dominum, tamẽ vſus
eſt actione ſiue remedio ſoli domino
non autem vſufructuario competenti
puta Rei vendicatione. arg. l. 1. cũ ibi.
not. in prin. ff. ſi vſusfruct. petatur iũ-
cta. l. in rem. ff. de Rei vendica. deinde
probauit ſe fructuarium Bald. in. l. ii.
C. de iuſtit. & ſubſtit. ſub. cond. fact. per
rationem quia libellus interpretatur cõ
tra libellantẽ, velle videtur. vt nõ obti
neat. Contra quem Socin. quia (cum
abſq; cauſe expreſſione libellus ſubſti-
neatur) tanto fortius vbi cauſa inepta
expreſſa eſſet. C. dilectus vbi Abb. de
Iudici. ¶ Aduerto hæc procedere ibi
clare conſtaret vſumfructum eſſe peti-
tum vel apta vel inepta cauſa petita fuiſ

ſet vt libellus tunc ſubſtineatur. Nec diuerſimode intelligerem tex. in.l.ii.in ·§·1.ff.ſi ſeruit.vend.vbi ponitur vendicatio pro confeſſoria,allegatum hic per florent. ¶ Et ſequitur Socin. hæc hodie parum attendi, quia in libellis inſeruntur ille clauſule,videlicet. omni meliori modo &c. & petens ſibi ius & iuſtitiam miniſtrari,ex quibus obtinetur cauſa probata,licet non deducta. vt per Alex.i.l.ita ſtipulatus in·§·Criſogonus.de Verb.oblig. ¶ Nihilominus aduerto ipſas clauſulas non operari in his que nullo modo narrata fuerunt, Corneus in conſil. 218 in 2.colum.lib.1.Alex.in conſ.121.lib.1.viſo proceſſu.Aretin.17.conſideratis in 4.colu. Neq; in his que repugnantiã continerent Alex.in conſil. 96.conſideratis.in penul.col.verſ.2. Reſpõdeo &c. SED vſusfructus formalis & proprietas repugnant inter ſe vt in eod. ſubiecto non veniant igitur &c. ¶ Item quis dicendo ſe eſſe dominum fundi.nullo pacto videtur expreſſiſſe ſe eſſe vſumfructuarium, per ea quæ diximus. non igitur cum Soccini. dicto tranſibo. Plures notabiles & quotidianos effectus prouenientes ex clauſulis perfatis.deſcriptos habes hic in addit ad florent.alias hormandotium.

¶ Secunda ſolutio glo.noſtræ ad primã ſui oppoſitionem iſta eſt, ꝙ quia non vt paria.non vt oppoſita,nec vt pars & totum habent ſe ad inuicẽ proprietas & poſſeſſio. conſequenter quia nec poſitiue neq; remotiue de vna ad aliam infertur,ideo hic in tex.dicitur ꝙ nihil commune habet &c. Declara per cumanum & Florent.ſubdentes tertiam ſolutionem glo. hanc eand. eſſe quãuis Bart. aliter loquatur. ¶ Op-

15 ponit 2. glo. quòd ex poſſeſſione dominium cœpit. Vnde ꝙ reſpectu antecedentis & conſequentis communionem habere dicantur,ſed hoc non tollitur per ſolutiones glo.Dicit Alexan. hic. VIDETVR tamen tolli per ea quæ Bar.dicẽs illud eẽ reſpectu iuris primeui non hodierni, quo hodierno & ſine poſſeſſione dominium queritur. SED pro glo.dicunt Iaſo. & Aretin. quia immo & hodie Regula incontrarium eſt. arg. l. omnis diffinitio. ff.de Reg.Iur.quæ regularia attendi debent vulg.l.nam ad ea.ff.de eod.& demõſtr. Quibus Florenti.reſpondent immo in rebus occupatis per alium(etiam iure veteri)ex ſola poſſeſſione dominiũ non queri.l.nunquam ſola.ff.de acqui. rer. domin.cõſequẽter(omni Iure inſpecto) volunt ex ſola poſſeſſione dominium non queri. Soluit aliter Aretin. connexitatem illam originis (ꝙ ex vno aliud oriatur) non cauſare indemnitatem reſpectu ſubſtantie, nam ab obligatione naſcitur actio.l.licet·§·ea obligat. ff.de procurat.diuerſa tamẽ habetur. ¶ Aduerto tamen ꝙ hic tex.dicit nihil commune.non autem ꝙ ſint idẽ, vt loquitur Aretin. ET Redeũdo cõcludo ꝙ(quia non abſolute verum eſt etiam iure veteri ex ſola poſſeſſione dominium quæri,vt ſupra)ideo tex.hic Regulariter loquitur. & contrarium ſoluo. ¶ Opponit glo.iterum.d.l.procuratorem.C.eod.& ſoluit ꝙ ideo ibi dominium à poſſeſſione non ſeparatur, quia erat mens concedentis.non ex natura ſupra poſitorum.doct.communi-

16 ter hoc ſequũtur. SED Bologn.Claudius,& Florẽt. Aliter moti sũt per illũ tex.dicentem, & ſi proprietas ſeparari non poſſit &c.vt præſupponat Regulariter ſeparatam. ¶ Aduerto ꝙ(etiam hoc ſtante)ſolutio non facit,nam & ſi quidã ſpeciales caſus inueniantur in quibus quid cõmune haberẽt(vt iſti pſupponunt)non ideo ſequitur vniuerſalẽ negatiuam(de qua tex.noſter, verificari, quæ vbi redditur in aliquo falſa)tota remaneat vitiata. vt per Bart. & communiter.i.l. ſi is qui ducenta.in·§ vtrũ .ff.De Reb.dub. ¶ Finaliter veriorem puto eſſe communem ſolutionem, ꝙ ibi ſit mens concedentis,que mens quia

extrinſecus eſt. Lex vero noſtra loquatur in ſimplicibus terminis.arg. l. quæ extrinſecus. de Verb.oblig. ¶ Et quoniam per id quod dixi de vniuerſali negatiua videtur deſtrui ſolutio ſuperior in antecedenti oppoſitione, illa videlicet ꝙ Regularia debent attendi. Quod autem deſtruatur probo per illam vulgarem Regulam habentē ſe,ꝙ qui omne dicit nihil excludit, ideo tutior videtur ſolutio, exponendo verba, nihil commune.hoc eſt non omne cōmune. vt in glo.& ex iſtis do limitationem ad
17 .d.l.nam ad ea.¶ Bartholus extra glo. oppo. d.l.interdum.de Verb.ſign.Iiſdē ſoluit & communiter ſequūtur, ſed in hoc me remitto maxime ad Claud. hic num. 15 ¶ GLOSA final'. hic ponit quinq; lecturas.quarum primam doctores dicunt non conuenire. quia nullo modo hic mentionatur de abſolutoria lata anteq̃ Interdic.vti poſſidet.inchoaretur. in ſe tamen vera & notabilis eſt. ¶ Et Dum glo.concludit ꝙ per abſolutoriam in petitorio latam non præiudicatur in poſſeſſorio, de quo lata diſtinguit hic Bart.in poſſeſſorio retinēde,recuperande,adipiſcende. ¶ Plures
18 capiuntur cōcluſiones. Prima ꝙ in poſſeſſorio mixtā habēte cauſam proprietatis, vt eſt illud de itinere actuq; priuato, de quo in.l.ii. in·§·quedā. Inſtit. de Interdic.Sentētia lata in petitorio parit exceptionem Rei Iudicate in poſſeſſorio. Socin.& nouiſſimi firmant hoc in terminis præfati·§·quoniam quis agere non poteſt ad vie refectionem, niſi qui habet quaſi dominium ſeruitutis. l.ii.ff.ſi ſerui vend. itaq; tunc alter ſine altero non eſt. l. iii·§·hoc autem interdicto. ff. de Itin. actuq; priuat. Secus eſſet ſiquis ageret ex alio capite interdicti,puta dicēdo ſe ius ſeruitutis habere. nam tunc & poſt ſuccumbentiam petitorii.pro poſſeſſione ipſius vie agere poſſet.quia tunc alter ab altero non depēdet.vt in.d·§·hoc interdicto.¶ Videtur propterea ex iſtis quòd (quia Bart. & omnes præſupponunt ſententiam ſuper petitorio tantum.fuiſſe prolatam)ideo vt Doctores extra terminos loquantur in vltima.q.Bart.ibi pro declaratione &c.Nam l.d·§·quedā. ſuper vtroq; lata fuit,euidens eſt,quia in illis terminis vtrunq; probari oportet. Probari inquam,ſe ius habere reficiendi,nec non ipſam poſſeſſionem.vt eſt tex.i·§· hoc autem Interdic.l. prima ff.de Itin. actuq;.prin. ¶ Quorum habita occaſione(quāuis docto. hoc examinent in vltima queſtione)nūc declarabo. Alex. hic xii. column.vult ꝙ in terminis.d·§· quedā.Sententia lata ſuper vno non tollat quin alterum inchoetur. nam quando agitur pro itineris refectione,quaſi dominium venit incidenter.non igitur tollitur quin poſtmodum principaliter deduci poſſit. Ad ꝙ.l. ſed ſi ante.ff.de except.Bart.in.l. qui Rome.in·§·duo Fratres.de Verb.obl.in vi oppo.¶ Bologn. & Claudius contra dicunt, & ꝙ immo ibi veniat principaliter, & ſumitur ex.d·§·hoc autē interdicto. & iſto caſu verificant cauſam poſſeſſionis mixtā proprietatis cauſam habere.¶ Sed vbi incidenter(ex quo tunc per ſolam poſſeſſionem quaſi dominium probaretur.l.ſicuti·§· Sed & ſi queratur.ff.ſi ſeru.vendic.) Concluſio noſtra nequaquàm verificaretur.vt. d.l. ſed ſi ante. Nam ſi peto viam tali fundo,incidenter dico eum eſſe meum,& in hoc vltimo ſaluant Alexandrum. ⁋ Aliter loquitur Bald.in.l.edita in Paduana. C. de edend.ꝙ.d.l.fundum.ff.de exceptio. loquitur ne per maiorem cauſam minori preiudicetur, quem hic ſequutus eſt Claudius à cumano defendit, Breuitatis cauſa omittam. ⁋ Aliter Claudius ipſe in.d.l. ꝙ quando primo loco queſtio dependens,poſtmodum principalis initietur,tunc principalis diuerſa nec dependens à prima dicatur, ſed ꝙ Bart. loquitur quando mixte non ſeparate eſſent.ergo &c. ⁋ Alio modo loquitur cumanus in.d·§ duo fratres.

ꝙ in

ꝙ in d.l.ſed ſi ante. non conſtat vt ea ratione,quia non erat dominus ſuccubuerit ipſe actor.vnde putat magis ea ratione,quia non probauit,arg.l.qui accuſare.C.de eden. Qua de re tunc non eſt neceſſe id (de quo in primo iudicio ſit iudicatum) deduci in ſecundo,ſicut debet in caſu Bart.de quo tamen Iaſon. in d.§.in.2.colum.dubitauit. ¶ Finaliter cumanum ſequor.ꝙ generalitas tex. in d.§.quedā.diſtinguatur,vt iura iuribus cōcordentur.arg.c. cum expediat. de elect.in vi.& ſic contrarium d.dict.§. euitetur. Ad.§.duo fratres. Repeten. dicunt,quod per viam exceptionis id fuit in primo iuditio diſcuſſum.vt p Bart. in.l.ii.in.§.primo.ff.de vi. bon. rapt.

VNDE concluſio Bart.defenſatur,ꝙ ſi quid in primo iudicio incidenter cognitum fuiſſet,vt in ſecundo etiam iudicio principaliter deduci poſſit.& e conuerſo. Nouiſſimi dicunt Hic,ꝙ ſententia lata ſuper petitorio mixtam habente cām poſſeſſorii, ſuper poſſeſſorio ipſo ſit exceptionem paritura. ¶ Adde in d.l.ſed ſi ante.vtrūq; videri petitorium, ſi enim primo petii viam, nihil aliud ꝗ Ius eundi dicor petiiſſe,itaq; iuris quaſi dominium,ſi poſt peto fundum, ipſius tantum fundi dominium petere videor.arg.l.Recte dicimus.de verb.ſignific cui fundo viam deberi profitebar.

¶ Nam & ſi tex.(dicēdo de via) de poſſeſſorio loqueretur, nihil aliud vellet ꝗ quaſi poſſeſſoriū illius iuris,ſed petitorium eſt diuerſi fundi,quia tamē in hoc textu preſupponimus petitoriū & poſſeſſorium eiuſd.rei,non viderem qua ratione tot à ſcribentibus in intellectu illius legis fuerit variatum.

SEcunda cōcluſio Bart. hic poſt Dinum in Regula. ꝗ ad agendum. in vi. quod quia nil commune habet proprietas cū poſſeſſione, ideo ſequitur ꝙ ſi reus in petitorio iudicio ſit abſolutus ea ſola ratione quia dominum ſe probauerit, non tamen per dominii exceptionem repellet eund.iterum agentem poſſeſſorio reintegrāde. Hoc voluerūt glo.l.c.ſollicite in verb. cum. de reſtitut.ſpol.& in. c. paſtoralis.i verbo.cauſe. de cauſ.poſſe. & propri. Hanc ſequuntur Bald.in.l.ordinarii. C. de rei vend. in verſic.viii.quero. Socci.hic Claudius.Bologni.& Florēt.

¶ Pro hac moueor ex dictis Soccini. nam fatentur contra tenētes.ꝙ per ſententiam latam in petitorio, non oritur exceptio rei Iud.in poſſeſſorio recuperande. Quin in iudicio deduci poſſit, immo poſſet & dominium (ſuper quo ſententiatum eſt) in dubium refragari, per ea de quibus l.l.poſt Rem.ff.de trāſact. ¶ INTELLIGO Hoc modo Soccinum,ꝙ(quia in caſu noſtro praeſupponitur De dominio incidenter. fuiſſe pronunciatum, cum incidenter euenerit reum petitorio conuentum de dominio excepiſſe probaſſeq; ſtante Regula.d.l.qui accuſare cum ſimil. qua ſola mediāte veniebat abſoluendus) ideo illud idem principaliter, in alio iudicio in quo modus agendi variaretur (vt eſt caſus noſter) deduceretur. in quo ſecundo Iudicio recuperande ageretur. Sic puto ꝙ intelligat d.l.ſed ſi ante.& Bart. in.d.§.duo fratres.atq; velit ꝙ Bar.l.d. l.ii.ff.de vi.bono.rapt. loquatur vbi in primo iudicio ſuper facto principaliter iudicatum extitiſſet. ¶ Nec obſtat ꝙ iudicatum dominium (vt eſt caſus noſter)non amplius in dubium refrigetur: ex quo,Secundum iudicium non ad dominium ſed ad poſſeſſionē eſt directū. vt per Bald.in.l. poſt ſententiam. in 2. colum.in verſic.venio ad ſecūdum. C. de ſententiis. Eo Addito quia notorium in prima ſententia ſeu iudicio factū durat in ſecundo vt Florentini dixerūt. Quia reſponderem quod eadē ratione attenta,ſequeretur quod agēti nunc recuperande exceptio dominii nō obſtaret.etiam ꝙ principaliter cognitum eſſet,& concluſio ampliaretur. ad quod facit quia nihil commune habet &c. vt

in tex.noſtro. Addo ꝙ infra dicam ibi quarto Iaſon. &c. ¶Secundo Soccinus dicit tria copulatiue requiri perſonarũ, Rei petite, atq; cauſe identitatem, vt exceptio Rei iudicate obſit. Sed in noſtro deeſſet identitas cauſe, nam dominium eſt cauſa petitorii, poſſeſſio vero ipſa poſſeſſorii. Ad quod eſt. d.c. paſtoralis ergo. ¶TERTIO pro hac Bologn. ait quod ſicut finito poſſeſſorio, quis petitorium inchoare non impeditur l.& in eandẽ §.fin.ff. de except. rei iud. ita dicendum eſt in caſu noſtro vbi petitorium prius terminatum extitiſſet ex ratione maxime illa, quia poſſeſſio non à dominio cauſatur, ſed vtriq; à poſſeſſione diuium. vt in. l. prima. ſupra. ¶Quarto mouetur Iaſon quod ſtant iſta ſimul, vt Reus (pro quo ſententia lata fuit) dominus debeat eſſe. Actor vero poſſeſſor ſaltim largo modo. vt eſt creditor qui poſſidet pignus, vel is qui fecit in ipſa re melioramenta. Cui Florent. reſpondent noſtram concluſionẽ eſſe intelligendam, vbi res ipſa petita penes dominum permanere debeat, vt q a non probetur apud alium debere eſſe. argum. l.prime, ſupra eodem, &. l. officium. ff. de rei. vendic. ſecus vbi ex iuſta cauſa per poſſeſſorem retineretur vt declarat Paul. de Caſtro in. l. ſi de eo in. §. fin. i. eod. ¶SED replicarem ꝙ ex quo per ſententiam latam ſuper ſolo dominio apparere nõ poteſt apud quẽ poſſeſſio debeat eſſe. Cum ſit poſſibile alium quàm dominum debere eſſe poſſeſſorem, vt ſupra dictum eſt, ideo concludendum puto in poſſeſſorio recuperande eum eſſe audiendum. vt ſciatur apud quem poſſeſſio ipſa permanſura ſit. Quod verum credo & ſi qui ſuper dominio obtinuiſſet nõ tantum ſupraſitam preſumptionem exceptam ex d.l. i. eodẽ. &. l. officium. haberet. ſed & alias multas. nam non operarentur vt alia diuerſa cauſa que eſt poſſeſſorii nequeat inchoari, & ſi quandoq; in alio fortaſſe caſu ſuper ipſa cauſa diuerſa preſumptiones prefatas operari contingeret. ¶Infero igitur ex iſtis ꝙ in quocunq; poſſeſſorio exceptio dominii ſit nocitura, ad effectum vt dominus debere poſſidere præſumatur, ſic puto procedere gl. in. l. ſi de vi per me ſupetius alligatam. Non autem ꝙ probato dominio per ſententiam ſuper eo latam vel alio modo, correlarie ſequatur vt ſuper poſſeſſorio cõcludenter ita fuerit probatum, ꝙ apud reum ipſum conuentum poſſeſſionem eſſe debere clarificatum ſit. conſequenter ꝙ ante omnia ſpoliato poſſeſſio ipſa non ſit reſtituenda. ¶ET concludo ſuper poſſeſſorio cognoſcendum eſſe, moueor quia replicatio illa excludens Regulam dolo facit &c. (de qua. in d. glo.) locum habere poſſet vt quia ſecundum ius & iuſtitiam actor Reo declarato Domino poſſeſſionem (quia penes ſe debeat eſſe) nõ eſſet reſtituturus. ¶Nõ ob. tex. in. c i. de reſt. ſpol. quia ibi actor cepit ſuper poſſeſſorio, vt oſtenditur ex his verbis dum philaſius eſt conqueſtus, & in illis verbis. ibi. quàmuis debuerat &c. SED quia philaſius poſtea conſentit vt Reus (etiam ad effectum vt a poſſeſſorio ipſe actor excluderetur) ſup dominio probaret, ſibimetipſi conſentiendo, præiudicauit. quaſi fatendo non iuſte poſſeſſorio egiſſe, vbi de Dominio ipſius cõuenti probaretur. ꝙ poſt inueni fuiſſe conſideratum per Alex. in conſil. 85. in 5. volum. quæ ratio ceſſat in caſu noſtro, vbi actor non à principio poſſeſſorium inchoauit, arg l. Decẽ de verbo. oblig. ſed petitorium erg. &c. Ad ꝙ eſt vulg. Reg. l. papinianus exul. ff. de minor cum ſimil. ¶Non obſtat. l. ſi is, qui deſtinauerat. ff. de Rei vend. quia hic bene loquitur Bolognius, id ibi eſſe ratione commodi poſſeſſionis & oneris transferendi probationem dominii in adnerſam partem. non autem ex eo ſequi ꝙ ſi contra me in petitorio diffinitum ſit, quin poſſeſſorio Recuperande, & ante omnia reſtitui valeam. ¶Huic

minus obſtare poſſet ꝙ(quia ſpreuerim cõſilium d. l. ſi is qui deſtinauerat) ideo ſuper dominio mea volũtate fuerit diffinitum, & conſequenter ꝙ in poſſeſſorio mihimetipſi præiudicauerim prout in terminis præfati cap. primi. Nam Reſponderem in. d. c. conſtare de voluntate expreſſa, hic non. ITEM ibi de dominio ſuper poſſeſſorio haberi cognitionem conſenſum eſt. Item hic ſuper dominio cognoſci in hoc tantũ cõſenſum eſt, vt (eo probato) ſuper poſſeſſorio poſtmodum inchoando præſumptionem haberet. ℂ SED Hoc in terminis præfati cap. non conuenit. & tanto fortius quanto ꝙ in terminis noſtris incidenter ſuper dominio ventilatum eſſe declarauimus. quam incidentẽ cognitionem impedire non poteram etiam inſtando ne Reus poſſeſſorio cõuentus ſuper dominio pro ſe propoſito audiretur. erg. &c. ℂ Non obſt. ꝙ p ſententiam fuerit dominium factum notorium, iuxta l. emptorem. ff. de Action. empt. conſequẽter vt exceptio notorietatis impediat poſſeſſorio agentem vt hic per Alex. quia ſatis ex prædictis puto colligi reſponſionem vt ſupra proximo verſic. infero &c. & per tex. noſtrũ. Iuncta, l. Papinianus exul. ff. de minoribus. ℂ NON obſtat. c. ſignificaſti de diuort. quia Reſpondet Cardin. Zabarel. ibi illud impedimentum fuiſſe mixtum cum alia cauſa videlicet cum timore futuri ſcandali nam ꝙ vxor adulterata viro reſtituatur, periculum equidem eſt. ℂ Approbo per tex. in præcedenti capitulo ibidem, vbi non attenditur notorietas. NON Ob. glo. in c. ad decimas. de Reſt. ſpoliat. quia eã intelligo vt in proximo dixeram: & vt ſic loquatur dũ allegat. c. ſignificaſti. ℂ VNDE Aduertendum eſſe puto, ꝙ vel ſcandali futuri periculum, vel illa mixtura habẽs defectum poſſeſſionis & proprietatis, impedit inchoari poſſeſſorium Recuperande. non obſtante notorio allegato. Erit exemplum in 2. caſu ſi laicus ſpoliatus à quaſi poſſeſſione exigendi decimas reſtitui peteret. profectò non auditur. ex ratione quia talium quaſi poſſeſſio ad laicos minime pertinet. c. cauſam quæ. de præſcript. Alex hic i colũ vii. poſt Bald. & Rom. ℂ Non ob. c. conſtitutus, de filiis præsbyt. vbi iudicatur in petitorio, etiam ꝙ illi ſpoliato poſſeſſorium recuperandę competeret. Quia reſpondet Bologninus illud fuiſſe de voluntate agentis vt glo. dicit. & hoc pro condigno contrario. non debuiſſent allegari. ℂ Non ob. Aretinus ꝙ(quia in petitorio ſuccubuerim) ideo & à poſſeſſorio vt euidens calumniator ſim repellendus, quia Bologn. tollit hoc per tex. in. §. Recuperande. inſt. de interd. vbi ratio maior eſt, & calumnia euidentior, cum admittatur ad rem recuperandam quæ clareſcebat eſſe non ſua. Præterea longe maior eſt in prædone, & nihilominus admittitur vt in. c. literis de Reſt. ſpoliat. ℂ Aliter dicam conſequentiam illam ꝙ(quia dominium aduerſarii notoriũ eſt) ideo in poſſeſſorio ſim calumniator, non procedere. nam poſſibile eſt. vt alter ꝗ Dominus debeat eſſe poſſeſſor vt milies retulimus. ergo. ℂ Non ob. Ioan. de Imola dicens circuitus eſſe euitandos. l. dominus. C. de cond. ind. itaq; victus in petitorio nequeat agere in poſſeſſorio. Quia nego argumentum vbi circuitus afferret vtilitatẽ. l. ſi ita ſtipulatus à te fuero. cũ ibi not. ff de fideiuſſoribus. ℂ Declaro circuitus euitari eſt fauor actoris. d. l. dominus, & in l. 1. C. comm. de leg. in caſu vero noſtro fauor actoris eſt non euitari circuitũ, cum inchoauerit petitoriũ credens probare ſe dominum etiam ad effectũ vt poſſeſſor præſumeretur, itaq; vt facilius in poſſeſſorio poſt obtineret. ergo dicendum eſt vt eadem ratio ne qua circuitus eſt introductus in caſu hoc auferatur. arg. l. nihil naturale. ff. de reg. iur. De circuitu hic multa Claudius cumulauit num. 19. ℂ Non ob. doctrina Bart. in l. 1. in. §. ts cui ff. de nou. op. nunc. vbi qui ante operis

deſtructionem audiri nõ deberet, ſi pro-
poneret ꝙ tempore nunciationis mani-
feſtum erat nunciandi ius ſibi compe-
tere auditur. Quia reſpondendum eſſe
puto id procedere ex illa æquitate ne ci
uitas deformetur. arg. l. ii. C. de edifi-
ciis priuat. itaq; caſus eſt maximi præ-
iudicii quia publici. ſed in terminis no-
ſtris modici preiudicii iudicandus eſt
arg. l. 1. C. ſi de moment. poſſeſ. fue. ap
pell. vnde videmus ꝙ poſſeſſoriũ pro-
batur per vnum teſtem vt hic Bologn.
20 multa congerens. ¶ Defenſata modo
opinione contraria communi conclu
do non tantum præfatam d. l. ſi quis
ad ſe fundum ibi, ante omnia, per do-
minium ſicut ſupra non eſſe limitandã,
ſed neq; d. l. ſiquis in tantum. C. vnde vi,
nam exceptio dominii etiam per ſenten
tiam notoriati non impedit poſſeſſori-
um recuperande vt diximus. multo mi-
nus dicemus id impedire in terminis. d.
legis, vbi Reus excipiens quia pendente
lite vim cõmiſiſſet (vt intelligo illum
tex. in verbis ante euentum iudicialis.
Arbitrii. ſicut eſt tex. in. l ſi conſtiterit.
ff. fin. Regund.) odioſior eſt quamuis
in terminis præfate legis. non fuerit in
penã (de qua ibi perditionis dñii) con
demnatus. ¶ Non enim quia non eſt
condemnatus Reus ſi exciperet de do-
minio notorio per ſententiam audiri
meretur, vt hic dicit ang. contra Bald.
Alex. & ſequaces volentes Reum de tali
dominio excipere poſſe, vbi ſuper pena
(de qua ibi) pronunciatum non fuiſſet
per glo. ibid. in verbo. Amittam. Nam
vt puto Rectius loquutus eſt Angelus.
21 ¶ SED Cinus in l. incerti. C. de inter-
dic. cuman. hic Paul. Angel. Alex. &
communiter (vt dicit) necnõ Canon.
communiter in. c. paſtoralis de cã poſ-
ſeſ. & propr. tenuerunt contra Bart. &
eius ſequaces. Niſi ageretur pro ſpolia
tione facta poſt ſententiam abſoluto-
rie latam ſuper petitorio, de qua ſupra.
tunc enim eſſemus in terminis. l. ſi ma
ter §. eandem. de excep. Rei iudicate.

Mouentur potiſſime quia ſententia pro
dominio Rei conuenti producit noto-
rium inter eaſd. partes. c. veſtra de co-
hab. mul. & clericor. Vñ per excep. ip
ſius notorietatis, ipſe excludetur. c. ad
decimas de Reſtit. ſpol. in vi. probatur
in. c. ſignificaſti de diuortiis. ET Reſ-
pondet ad. d. l. ſiquis à te fundum. ꝙ ibi
notoriatum non ſit per ſententiam de
qua nos, vnde ceſſat ꝙ hic dixit Iaſon.
per. c. ex conqueſtione. eodem. Qui-
bus Replicat Cardinalis Florentinus in
Clem. vltima de cã, poſſe. & propriet.
in § fin. colum. per hanc notorietatem
nõ tolli poſſeſſorium ꝙ habuit ortum
priuſquã, ipſa notorietas oriretur, hoc
eſt ante latam ſententiam. nam ex facto
ſuperuenienti non tollitur ius queſitum
l. fin. ff. de Pact. ¶ FACIT ꝙ hic ponit
Claudius non caſus ſuperuenientes eſſe
attendendos. ſed primam originem ſem
per iterandam, etiam ꝙ non violenter
ſpoliati extitiſſemus. c. Reintegranda.
iii q. 1. l. ſi coloni. C. de Agric. & cen-
ſit. lib. xi. Cui vltimo dicto non oberit
ꝙ in terminis præfati. c. 1. oporteat vio
lentiam probari. Sed hic fuit actus iudi
cialis propter ꝙ videtur non eſſe in fe-
rendũ, Quia dici poſſet vt ſufficiat nos
de Antiquiori poſſeſſione eſſe probatu
ros. Quæ (priuſquã ſententia ſuper do
minio promulgaretur) ortum habuiſ-
ſet. & hæc communiter à canoniſtis fir
matur in. c. ſepe. de. Reſtit. ſpoliat.
Ad. c. ſignificaſti. reſpon. per eos vt in
Bartoli opinione ſupra diximus. ¶ Fi-
naliter tuendo communem concludo
notorietatem, de qua ſupra, ſuperueni-
entem. ideo auferre ius queſitum, quia
ſuperuenit conſenſu eius, à quo, ius il-
lud aufertur, ad ꝙ eſt Regul. damnum
ꝙ quis ſua culpa &c. eſt tex. in c. 1. eo-
dem. vt dicunt hic Imola, & Alexander
ex quo limitatur. c. Reintegranda.
¶ Vrget etiam quia textus, in. d. c. 1.
loquitur in debilioribus terminis dum
præſuponit caſum in quo non ſit ſen-
tentiatum ſed tantũmodo probatum.

¶ ERIT igitur cautela ei qui petitorio agit, vt proteſtetur Reum à ſe conuentum non debere audiri ſuper exceptione dominii ad præiudicium ſuorum iurium ſuper futuris litibus, ſimilem proteſtationẽ ponit Boerius in Deciſ. 238. NAM talis proteſtatio ſi non impediet exceptionem dominii vt ante poſuimus tamẽ remouebit actoris conſenſum vt ſic ex eo in futurum poſſeſſorio agens non impediatur ante omnia reintegrari. Qui conſenſus (etſi tacitus ſit) quia tamen eſt iudicialis, conſentienti obeſſet arg. l. De etate. ff. de interrogat. action. Hic maxime vbi actor inſtructus venire debuiſſet, iuxta. l. qui accuſare. C. de edend. ſi replicares obeſſe quo ad actitata non autem actitanda cũ ſibi conſenſum liceat reuocare arg. l. 1. C. de ſacroſanc. Eccleſ. tollitur quia cõſentiendo cognitioni allegauit ſe diffinitioni arg. l. de qua Re. ff. de Iudic. ¶ FACIVNT que dixeram in principio mei tractatus editionis, dum diſcutio qua ratione fuerit editio introducta. Faciũt quæ Iaſõ. in. l. patre furioſo. ff. de his qui ſunt ſui vel alien. iur. & quæ ponit Rip. Hic. Et ideo dico ꝙ in hac patientia fundatur communis opinio, non autem in illa dũtaxat ratione quia poſſeſſio penes dominum in dubio eſſe preſumatur d. l. officium. ff. de rei vend. De quo etiam videtur expreſſus tex. in. c. ad decimas de Reſt. ſpoliat. vbi tex. velle videtur ꝙ ex dominio vniuerſali vt patet ibi earum Parrochia &c. præſumptio orta vt ſupra, excludat agentem recuperande, ideo & ꝙ tanto fortius dicendum ſit hoc ex dominio particulari arg. Regule per ſpeciem de reg. iur. in vi. ¶ Nam (vt puto) Hæc ſola ratio eſſet nimis generalis ad offendendum d. l. ſiquis ad ſe fundũ. Contra ea qua infra dicam in. 8. fallen. in qua. l. ſiquis. interuenit violentia. non autem in. c. ad decimas. ¶ Non ob. c. audita de Reſtit. ſpoliat vbi litere poſteriores minime iuri quęſito nocẽt, quaſi erit reſpondere ꝙ ibi abſq; partis conſenſu impetrate fuerunt. & ibidem, præſupponitur. Ad ꝙ eſt. l. fin. ff. de pact. ¶ Vnde Retorqueo tex. d. l. fin. & erit ſecundum meum motiuum, dum dicit ꝙ pactum factum cum principali ne à ſe pecunia peteretur in eo ꝙ prodeſt fideiuſſori non tollitur per aliud pactum ab eodem, vt peteretur, cum ſemel ius fideiuſſori quæſitum ſine ſuo facto à ſe non auferatur. Nam in caſu noſtro factum ſuum interuenit hoc eſt patientia iudicialis, ergo &c. facit quod Hipol. per multa in ſingul. ſuo incip. calor iudicii. ¶ TERTIO pro cõmuni opin. moueor ex notatis per gl. magnã in. l. ſi de vi. vbi dicitur quòd (ex quocunq; genere interdicti agam) Reus de dñio ſuo incontinenti probare volẽs, auditur. propter regul. dolo facit q, petit &c. de reg. iur. i vi. fortius igitur dicemus hic, vbi pſupponimus pronunciatum eo conſentiente. VNDE reſpondeo ad. d. l. ſi quis. ne procedat, in dominio cõſenſu partis (mediante ſententia) notoriato. & hoc modo intelligo procedere quòd dicit ſpecul. in §. quoniam in 14. fallen. de petit. & poſſeſſ. ¶ Non ob quòd ex poſſeſſorio tanq̃ diuerſo, ad petitorium non inferatur, & e, contra vt in tex. noſtro. Quia dico ꝙ cum poſſeſſio penes dominum ipſius rei eſſe iura præſumant d. l. bona fides. ff. depoſiti. cum ſimil. & eſt bonus tex. in. c. cum dilectus de cauſ. poſſe. & propriet. vt dicit hic Alex. num. x. VEL addita ratione illa quia Reus cõuentus actore conſentiente dominium deduxit probauitq; ad effectum ne rem petitam vigore. l. officium. reſtituere teneretur. ideo ꝙ quia per ſententiã effectum eſt notorium vt ſupra, conſequenter ſuper reſtitutione quacunq; fienda & ſucceſſiue poſſeſſorio reintegrande, non amplius actor ipſe audietur. NAM dolo faceret petẽdo ꝙ eẽt reſtituturus, quæ. ratio procedit poſt ſententiam ſuper dñio latam. VEL tertio dicemus

eum non debere audiri ex ratione ſolius & nude cognitionis, nam quia ſuper dominio ad impediendam poſſeſſionis reſtitutionem cognoſci paſſus eſt, ideo & ſi non ſit diffinitum in petitorio, poſſeſſorium inchoare impeditur, nam cognitio trahit ad ſe diffinitionē. l. de qua re. ff. de iud. & ſic ampliatur ratio precedens. ¶ VNDE ex diuerſitate dictarum rationum diſcurro plures caſus vario modo eſſe decidendos. Primus erit
22 vbi petitorium ſimul cum poſſeſſorio ab eodem inchoarētur, & de dominio rei conuenti Actor excipi patiatur, tunc non expectato dominio per ſententiam notoriato Actor inq̄ ſibimet ipſi preiudicaſſe videtur, vt non ante omnia veniat reſtituendus, cum inficiari non poſſit quin dominii exceptio vtrunq; videlicet petitorium & poſſeſſorium tunc reſpicere videatur, arg. l. iam hoc iure. ff. vulg. & pupill. & allego deciſ. Bellemere. 416. omnino videndam, & hoc tenuit Soccin. ¶ Sed contrariū cōcludo
23 eidē reſpondendo in fallen. 57. ¶ Secundus erit vbi ſolum petitorium intentaſſet ratione puta ſolius detētationis, iuxta. d. l. officium. vel ēt poſſeſſionis. tñ anteq̄ peteret erat ſpoliatus, tūc non ſufficit ſola cognitio ſed ſententia requiritur ſuper dominio rei conuenti, vt ante omnia reintegrari actor impediatur. ¶ Quare ſi per ſententiam notoriatum eſt quàmuis ceſſet ratio prædicta ibi vel addita, &c. tñ quia ſuccedit alia ratio ſuperior ibi. l. bona fides. concluderem non eſſe ante omnia reſtituendum. cum in iſto caſu in quo actor ſuper violentia non inſtetit, non tantum rationem de qua in. d. l. ſiquis ad ſe fundum. videlicet violētię attendere debeamus, quãtum ꝙ actor ipſe ſpreuerit illa legem in. l. is. qui deſtinauerat. ff. de rei vendic. ſciens diſpoſitionem d. l. bonefidei. ꝙ præſumitur per. l. ii. ff. de iur. & fact. ignor. Propter quam aſpernationem cum ſcientia iunctam, tenerem (etiam in terminis violētię) illud quod poſuit Bellem. in deciſ. 404. poſt glo. & Innocen. in. c. cōſtitutus de filiis presbyt. & habetur in. c. ſignificaſti de diuort. iuncto cap. veſtra de cohab. mul. & cleric. Vt etiam non lata ſententia, nec facta concluſione in cauſa, fiat notorium ex ſolis probationibus admiſsis, & reſtitutio ipſa ſeu reintegratio impediatur. ¶ Et in hoc addo præfatam rationem ibi vel tertio dicemus &c. quã intelligo vt hic, niſi per aliqualem idoneam probationem, dubie rei conuēti probationes ipſe reddantur. ¶ NEC obſtaret ſi poſſent impugnari, nã ita poſſet & quælibet notorietas. c. fin. de confeſſ. l. inde netatius. ff. ad. l. aql. ſic Bellem. NON ob. quod dixit ēt Innocen. in. c. ſignificauerunt de teſtibus, videlicet tunc tantum dici ꝙ liqueat de cauſa quãdo fuerit concluſũ. Quia reſpondet Bellem. ibidem, in Deciſ. ſequēti videlicet. 405. ꝙ quo ad hoc non eſt locus impugnationi, & quod ante dicatur liquere, probat. per. ꝰ. fin autem geſtis in. l. properandum. C. de iudic. ¶ Secus ſi poſt iu-
24 dicium ceptum in petitorio fuiſſet ſpoliatus, q̄uis ante ſententiam ſuper dominio latã. quia tunc omnes prefate rationes ceſſarent. CEPTVM inquã & de dominio rei conuenti exceptum, vt dixeram. ad ꝙ. l. non poteſt. ff. de iudic. ¶ Præterea concludo in eo ꝙ dixeram actorem conſentiendo ſibimet præiudicaſſe, hoc ſolum procedere in terminis d. l. ſiquis ad ſe fundum, in quibus nõ attenditur iuſta poſſeſſio vel iniuſta ſpoliati, quominus ante omnia reſtituatur. SED tamen audiretur ſi poſſeſſionem ſuam vellet iuſtificare, hoc eſt penes ſe permanere debere. eo enim caſu ceſſat Regula dolo facit qui petit quod reſtituturus eſt. &c. & eo probato reintegraretur per. c. reintegranda iii. q. 1. TALI modo intelligo procedere Regulam legis noſtræ ꝙ nihil commune habeat &c. & id ꝙ dicitur poſſibile eſſe dominium apud vnum poſſeſſionē verò apud alterum eſſe collocãdam, ſicut

diximus. Faciunt ea quæ dicam in pri
ma fallentia. ET in iſtis terminis ſalua
remus opinionem Bart. & aliorum nõ
autem in terminis d.l.ſiquis ad ſe fun-
dum. ¶VBI autem poſt petitori-
um inchoatum fuerat ſpoliatus, & eſt
25 tertius caſus cõmunẽ opin. ſequat, de
qua ſupra, in verſic. ſed Cinus &c. VEL,
dic melius, anteq̃ ſuper dominio rei pe
titorio conuenti, cognoſceretur. puto
ſi in illo medio tempore quod flueret
inter actoris petitionem & rei conuenti
exceptionem actor ipſe ſpoliatus fuiſ-
ſet, de quo poſt articuli huius examẽ. di
cam in prima fallent. ¶SED aduer-
tendum eſt, quod etiam in iſto caſu ra-
tiones ceſſare videntur. Nihilominus
dicendum eſt ꝙ ex quo. contra exce-
ptionem non replicauit de ſpolio vt pri
us reintegraretur, ſat dicitur aſpernaſſe
remedium. d.l. is qui deſtinauerat, &
cõfeſſiſſe ſicut ſupra. NON Obſt.
Claudius dicens ꝙ (quia ſententia lata
contra me in petitorio non impedit
quin poſſeſſorium retinende incipiam
vt per Bart. hic in 2. membro diſtinctio
nis) ideo quod poſſeſſorium recuperã-
de (quod priuilegiatum eſt) multo mi-
nus impediat. Quoniam, vt puto, ex p̃
dictis reſpõſum eſt, nam in poſſeſſorio
retinende, ceſſat Regula dolo facit qui
petit &c. cum non aliquid ſibi reſtitui
petat, ſed non moleſtari. ¶ET ſi in-
ſtares, ꝙ immo reſtitui petitur, puta na
turalem, propter cuius occupationem
actor dicit ſe moleſtari in ſua ciuili &
ob id retinende agit. Reſponderem a-
lio modo ꝙ Bart. hic concludens in re
tinenda ſe fundat in hoc tex. vbi nõ præ
ſuponitur aliquam ſententiam pro reo
conuento fuiſſe latam, immo ſecundũ
quoſdam ponderantes verbum cæpit.
hic nulla ſententia fuit. igitur &c. Qui-
nimmo præſuppoſito ꝙ lata ſententia
fuiſſet (vt hic voluit Bologninus p ver
bum vindicauit) nihilominus non de-
bemus concludere eo modo latam
videlicet ad Reum conuentum pertine-
re dominium. cum in dubio nõ ſit præ
ſumendum vt Reus onus tale probandi
dominium ſuſceperit, qui abſq; tali one
re veniebat abſoluendus per. l. qui accu
ſare. C. de edendo. igitur &c. arg. l. cum
de indebito. C. de probat. ¶ITEM
Bart. in ſua diſtinct. præſupponit iuſtã
poſſeſſionem eſſe penes agentem, non
caſum in quo agens ſit eã reſtituturus.
¶NON obſtant ea que ponuntur
hic per Claud. & Bolognin. ꝙ certitu-
do iuris ſpoliantis, & non iuris ſpoliati,
non eſt tanti effectus vt tollat remediũ
reintegrãde ꝙ ſumitur ex ·§· reintegran
de inſtit. de īterdic. ibi licet is ab eo &c.
addita declaratione illius gloſe. Quia
reſpõdi poſſe puto id procedere in ſim-
plicibus terminis non autem vbi actor
ſibimet ipſi præiudicauerit, patiendo
ſuper dominio rei conuenti haberi co-
gnitionem vt eſt caſus noſter. ¶Non
obſtat Iaſon. per. c. porro de Diuort.
vbi parentele notorietas non attendi-
tur ad impediendum poſſeſſorium re-
cuperande inchoari. Quia Florentini
reſpondent, illud cauſari ex defectu ſen-
tentie. Nã (vt dicunt) in tali notorie-
tate requirebatur ſententia, Sed hic præ
ſupponimus fuiſſe ſententiatum, igitur,
&c. Item illa notorietas nõ fuit cauſata
ex conſenſu partiũ ſicut hic ergo. &c.
¶NON Obſtant Florent. ſubdentes
ſententiam latã in petitorio debere pro
bari in poſſeſſorio vt operetur ſecundũ
Bart. hic in prima, & ſecũda queſt. dum
loquitur de interdicto adipiſcende per
l. cum antea in final. verbis. C. de arbit.
& ideo ꝙ agens recuperande cõtra Re
um de ſententia ſua excipientem poſſit
replicare, non eſſe audiendum attenta
Regula illa ꝙ ante omnia ſpoliatus eſt
reſtituendus. ¶Quia puto aptam eſſe
reſponſionem ꝙ Bart. præſupponit tri
bunalia & iudicia diuerſa, vt ſumitur ex
l. q̃ allegat, nos hic non diuerſa vt pa-
tet in. d. c. & in. c. ad decimas in lib. vi.
ideo hic non eſt opus noua productio-
ne de qua in. d. l. cum antea. ſed ſola

ſufficit verbalis de qua in.l.ii.C.de edendo.igitur &c. ¶ Aduertendum eſt quia ſecundum hoc nimis reſtringerentur ea quæ dicentur in fallen.17.vnde concludo ꝙ quia non reintegraretur niſi probato ſpolio vt.d.l.ſi quis.cum ſimul.imputãdum eſt ipſi Reo ſi interim nõ produxerit inſtrumentum ſententie in diuerſo tribunali late ſeu cõfeſſionis quã productionem illo tẽpore iudex admittere debet,arg. eorum que per Ianfred. in Deciſ.408. non autem aliud genus probationis.

26 SED anteq̃ primam ex predicta communi concluſione fallentiam declaremus, Aduertendum eſt quia Regula.d.l.ſi quis ad ſe fundũ C.ad.l.Iuliam vi.habens ſe ꝙ ſpoliati vel vi deiecti ante omnia(videlicet anteq̃ ſpoliatores in aliquo. audiãtur) ſunt reſtituendi,& dicitur in.l.1.C.ſi per cũ vel alio modo,ibi ſine vlla cunctatione reſtituant.& in.c.1.vbi glo. prima. declarat,vt in.C.literas,& in.c. item cum cum quis.vbi Abb.De Reſtitu.ſpoliat. alias eodem. habet rationem illam quia ſpoliator ſemper deliquit,nõ reſtituendo rem . vnde oportet purgare delictũ anteq̃ audiatur.ſecũd.Bald.in cõſil.84. in primo volum. ¶ V E L illam quam ponunt Lucas de Penna in. l. ſi coloni. C.de agric.& cenſ.lib.x.& Abb. in.d.c. 1.videlicet odiũ ſpoliatoris, vt ſic propter id priuilegietur interdictum reſtituende vt dicit Boeri.in deciſ.238.in 2 lib . ¶ Sed aduerte ꝙ odium deſcendit ex delicto vnde prædicta ratio erit rationis ex qua etiam Regula ſubſtãtiatur. ¶ D V M modo ipſi ſpoliati probent requiſita,hoc eſt poſſeſſionem ſuam fuiſſe tempore ſpolii,& ipſã ſpoliationẽ. vt in.l. 1.in.§.reſtiſſime.ff. de vi. & vi. Arm.vbi Bart.Alberic.& Doct.canon. in.c.conſultationibus de offitio delegati in.c.olim cauſam De reſtitu.ſpoliat. ¶ In beneficialibus vero,& prophanis habentibus cauſam proprietatis admixtã, requiritur probatio iuris vel ſaltim color tituli vt dicemus in fallen.4. & 22. I T E M ꝙ vere perdiderit poſſeſſionẽ vt Albericus ibidem.ET ꝙ eo die(quo poſſidebant) ſpoliati fuerunt. ſecund. Innocen.in.c. qualiter & quãdo de Accuſat. Quem ſequitur Angel.Aretin.in .§. quadrupli inſti . De action . dicens de hoc eſſe apertum textum.in d.l.1.ff. da vi. & vi Arm.in.§.interdictum.in dictione.tunc. que dictio tẽporis extremitatem importat.vt habetur in . l. iiii.ff. de cond.& demonſt.& ſequitur Franciſcus Curtius in conſil.70. Necnon Boerius in præfata Deciſ. ¶ S E D Aduerto ꝙ Innocen. nõ facit mentionem de die prout inducitur per iſtos,ſed ſimpliciter dicit de tempore. ¶ Item loquitur de deiectione itaq; violento ſpolio & expulſiuo,ſicut etiã loquitur text.in. d.§.interdictũ,& patet ex ſui rubr. arg. l.Imperatores.ff.de in diem,adiect.nihilominus eſt dare ſpolium ſine violentia expulſiua vt patet in.d.c.reintegranda iii.q. 1.iunctis declarationibus infra ponend.in.iii.fallent. ET concluſio noſtra videtur habere locum tam in ſpolio non violento ,q̃ in violento. vt patet in.l. 1.C. ſi per vim vel alio modo. I verbis.vel alio modo.poſitis in Rubr. vel melius me iudeas in fallent.51. ¶ Q V A D E R E Dicendum putarem ꝙ ſi loqueremur in non violento,probationes ſpoliati nimium coarctarentur. Contra vulg. Regulam De qua Bald.in auct.qui ſemel.C. de probat.in 1.colum.& in.l.quoniã vbi Bar. C . de heret . ex quo nunquam pene per eum probari poſſet quod eodẽ die poſſidebat quo ſpoliatus extitiſſet.& ex hoc via aperiretur procurandi ſpolia contra.l.conuenire.C.de pact.dotal.& d.l.meminerint,cum de facili ſpoliarẽt ea die qua deeſſent circũſtantes . ¶ Nec non ſecundum hoc illa Regula quæ ſe habet ꝙ poſſeſſio recentior preſumitur vitioſa de qua glo.& Doct.in.l.ſi de eo. in.§.fin.l.eodem,fruſtratoria pene redderetur

deretur vt ſpolium preſumptū (de quo
dicam in xx.ampliat) vano conſiderare
tur. ¶ Vnde puto concludendū ꝙ in
non violento ſpolio neceſſe nō ſit pro-
bare tempus ſpoliationis.& in violento
ꝙ ſufficiat probare de eodem menſe
hoc eſt ꝙ ſpoliatus eodem menſe quo
fuit ſpoliatus habuerit poſſeſſionem,cū
violentum ſit delictum & magis punien
dum.vt patet in. d. l.ſiquis ad ſe fundū
dixi in.d.fall. vnde probationes ſiēt vt
l.libellorum.ff.de accuſat. Hoc modo
nō aliter intelligerem.d.§.interdictum.
Nam in remedio recuperande nō eſt ne
ceſſe probare tempus ſpoliationis,quia
non infamat. ſecus eſt in interdicto vn-
de vi,dicit afflict.in Deciſ. 250. ¶ Ne-
que mirū eſt pro quo allego glo.inſtit.
de verb. oblig. in verb. confectim.vbi
doct. Nec obſt.d.l.iiii.quia dictio. tūc.
importat extremitatē.hoc eſt non ante
ex ratione (credo) quia verba legantis
ante verificari non poſſent. ITEM ibi
fauetur grauato hic ſpoliato. Vnde cō-
cludamus, ꝙ dictio. tunc. ſummenda
ſit cum temperamento, propter dictas
rationes vt in ſimili dicitur & notatur
per glo.inſtit.de verb.oblig. de verbo
confectim, & hoc modo obſeruarē q̄c-
quid aliter domini mei dixerint.

17 EX quibus dictis capitur pri-
ma fallētia ad Regulā. d.l.
ſi quis ad ſe fundum.C.ad.
l.Iuliā de vi habētem ſe ſpo
liatum ante omnia eſſe re-
ſtituendum, ꝙ non procedat vbi Reus
poſſeſſorio conuentus (excludendo a-
ctorem) excipiat de dominio ſuo. Su-
per quo ſententia daretur. nam tūc per
ſententiam dicitur eſſe dominium noto
riatum.& actor excipi de dominio paſ-
ſus ſibimet preiudicauit. Cum debuiſſet
replicare,non eſſe Reum ſuper domi-
nio audiendum priusq̄ reſtituta ſibi res
fuiſſet ex priuilegio.d.l.ſi quis in odiū
ſpolii.ceſſaret enim tunc ratio (que eſt
conſenſus) iſtius fallentie. Que etiam
ceſſat vbi ſpolium poſt talem ſententiā
commiſſum eſſet,vt per Ioh.an.in.c.pa
ſtoralis.in penul. col. de cauſa poſſeſſ.
& propriet. Cyn.in.l. incerti.C. de in-
terdic. Innoc.& omnes.in.c.dilectus.di
cto.titulo.Cuman.& Paul. de Caſtro.
Alex.poſt Bar.& cōmuniter. doc. hic.
¶ Ex ratione (vt dicit Ripa) quia ſpo
liatus & poſt ſententiam dominium ac-
quirere potuiſſet. Clariorem dat Ale-
xan.quia ſentētia nequit claudere.Cau-
ſam ſpoliationis que tunc nata nō erat.
Sequor nunc iſtam & ab illa recedo,
quia dominium præſumitur non reuo-
catum vt dicit Iaſon.in.l. de euictione.
in.§.in pecunia.de legat.primo. necnō
ſecundum Ripe rationem,ſequeretur ꝙ
ſpoliatus ante petitorium a, ſe ceptum
(vbi victus in ipſo petitorio eſſet & vel-
let ante omnia reintegrari) per domi-
nii exceptionem non excluderetur,
cum illo medio tempore dominium al
teri queri potuiſſet. Quod falſum com
muniter dicunt igitur &c. ¶ Quo ad ra
tionem Alexandri dico non eſſe ſenten
tiam que impediat reſtitutionē de quā
ſupra,ſed conſenſus actoris, vt diximus
ex patientia iudiciali.ad tex.in.l.de eta-
te.in.§.q tacuit.ff. de interrog. action.
pro quo induco Bal.in.d.l.incerti. Di-
centem ꝙ ſententia lata in poſſeſſorio
non per modum excluſiui dominii, nō
præiudicat in petitorio. vult igitur ſe-
cus eſſe vbi per modum excluſiuum. iti
dem dicamus hic.paſſus eſt cognoſci ſu
per dominio per modum excluſiuū poſ
ſeſſionis, Pati etiam debebit ſuper eo-
dē diffiniti.per.l. de qua re.ff. de Iudic.
¶ Mea hec opinio (ni fallor) magnū
operatur effectum de quo dicam in am-
pliat.43.& eſſe concludendum puto ꝙ
etiam ſi ſpoliatio commiſſa eſſet ante
ſententiam dummodo poſt ceptam ſu-
per dominio cognitionē,exceptio (nō
dicam dominii cum ad huc non fuerit
declaratum, & quādo declaratum fata-
lia poſſeſſorii (de quibus in.d.l.ſi quis.
ibi ante omnia) tranſiuerunt) ſed co-
gnitionis ſuper dominio minus habeat

impedire quominus ante omnia reſtituatur.vt ſupra. ¶ Secus in ſpolio commiſſo antequã ſuper dominio cognoſci cepiſſet. Eſſet enim tunc exceptio(vt puto) præiudicialis. Induco tex. in.l. fundum.& in.l.ſed ſi ante. ff. de except. vnde poſt petitorium(vt ſupra) ceptũ ſpoliatori agenti vt ante omnia &c.obſtaret.neq; aliter fallentie locum darẽ. q̃uis doctores indiſtincte concludant. ¶ Exemplum primi caſus erit. hoc eſt ſpolii ante cognitionem. Actor (cum crederetur dominus)poſſidebat per ſeruum vel per procuratorẽ. Qui rem puta pignoraſſet. vel alio modo detentationem nudã contuliſſet. ¶ Nam ſi dñs ipſe contra detentorem petitorio ageret iuxta.l. officium.ff.de rei vẽdic. Detentor vero ſe dominum eſſe diceret, Atq; pendente iudicio ipſe actor ſpoliaretur,timẽs forſitan ſe poſſe repelli, vel propter minas alterius q̃ aduerſarii (nã tunc attentaretur) vel etiam(cum accederet) nõ admiſſus poſſeſſionem animo deſeruiſſet. Iuxta ea , que habentur in.l.clã poſſidere in.§.qui ad nundinas .i.eodem, non eſſet imputandus. Cur videlicet prius poſſeſſorio non egiſſet, vel cur ſuper dominio excipi paſſus eẽt, vnde ante omnia reintegraretur. ¶ Hec procedunt in terminis. d.l. ſi quis. ibi. ante omnia. Sed diuerſum dicemus in terminis.c.reintegranda.iii.q.prima,vt communiter intelligitur, tunc non ante omnia petitur. Sed ſimpliciter petitur,quo caſu neq; cognitio, minus diffinitio poſſet poſſeſſorio obſtare. Si actor poſſeſſionem penes ſe eſſe collocãdam oſtenderãt. Poſſibile enim eſt dominium vnius poſſeſſionem vero alterius eſſe,argumento noſtri textus. I.

28 QVE Noſtra fallentia procedit etiam in terminis. l. ſi quis in tantam. C. vnde vi. Nam (vt hic Ripa dicit) actor ſpoliatus dum proponit petitorium, ius omne ſuum deducere videtur. Iuxta.l. & an eandem.in.§. actiones.ff.de except.rei iudic. Qua de re concludo ꝙ ſi contra Reum de dominio excipientem,nõ replicauerit id ſibi amiſſum ex.d.l.ſi quis in tãtam(q̃uis ex poſt facto) ſibimet omiſſio ſua præiudicauit.vt ſic ne dum petens ante omnia reintegrari non obſtante dominio pro parte conuenti declarato,nõ ſit audiendus (minime loquor in terminis. c.reintegrãde.de quibus ſupra) ſed nec aliquo pacto ſuper dominio ſibi iure queſito ex.d.l.ſi quis in tantã.Hæc procedunt vt communiter ea lex. interpretatur. ¶ Sed prout eam intelligo in ſpolio commiſſo pendente lite. per verba ibi.ante euentum iudicialis arbitrii. nõ videtur adaptari vt actor omne ius ſuũ deduxiſſe viſus ſit. Do textum in.l.non poteſt videri.ff.de iudic. Oporteret igitur ſecundum hunc vel ponere caſum, in ſpoliato non poſt iudicium ceptum ſeu litis conteſtationem ſed ante,tamen poſt petitorium inchoatum. quod etiã ſuccederet dũ fierent præparatoria per ea que recentiores in rubrica.C.de edendo. ¶ Verum videor nimis reſtringere d.l.ſi quis in tantam.Sed tamen hec pono conſiderando conuentum ipſum extitiſſe ſpoliatorem.Poſſet etiam in actore verificari qui (non expectato fine litis a, ſe in petitorio mote) eundem ipſum Reum poſſidẽtem ſpoliaſſet. ¶ Ex quibus inferam ꝙ ſi Reus conuentus cõtra petitorem (de quo ſupra) ſuũ dominium eſſe dicẽs, poſtea eundem actorem ſpoliet. q̃uis ante poſſeſſorium ab actore ceptum,ſuper ipſo dominio conuenti pronunciatum ſit, Non tamen actori ſpoliato agenti exceptio notoriti dominii obſtaret. Si replicaret actor id Reum amiſiſſe vigore. d.legis.nã ſententia ſuper dominio non reſpexit ſpoliationem que poſt litem conteſtatam (ſaltim largho modo) ſuper dominio Rei conuenti accidiſſet. Argumento d. l.non poteſt.ff.de Iudic. ET Quãuis ſententia lata eſſet poſt ſpoliationem (Qui caſus magis cõuenit præfate legi

Si quis.vt eam intellexi tamē retro trahitur ad petitorium ac ſi ante lata eſſet. d.l.non poteſt.ff.de iudic. ℂ Neq; obſtaret actori Regula.Dolo facit qui petit quod eſt reſtituturus.in lib.vi.Quia dicemus actorem nō eſſe reſtituturum, ſaltim ꝙ conſtare incipiat eum non eſſe reſtituturum ſtante pena præfate legis. in.l.ſi quis.in tantam.

29 II.

REGVLA.d.l.ſi quis ad ſe fundum fallit vbi dominus non vi ſed clam ſpoliaſſet. Dynus in Regula qui ad agendum in lib.6. Bal. hic. Ang.in.l.ſi quis emptionis.§.ſed hæc ſuper illis.C.de præſcript.xxx.annorū. Volunt enim iſto caſu agentem repelli a,conuento de ſuo dominio excipiēte. per tex.in.l.ſi de eo.in.§.fin.eodē.vbi traditum eſt quem in ſua re dici nō poſſe Clandeſtinum poſſeſſorem, aduerto ꝙ non præſupponimus dominium inter partes notoriatum, ſed ſimplicē dominii exceptionem. ℂ Contra præfatos Imola Alex.& communiter nouiſſ. Maxime tranſierunt.per tex.in.l. ſi coloni.C.de agric.& cenſit.lib.xi.vbi aufugerat colonus qui(& ſi non vitioſe ad manus prætendentis ſe eſſe dominum perueniſſet nihilominus (priuſquam ſup dominio diſcutiatur)bonefidei poſſeſſori reſtituendus eſt. Quod propterea Ioh.an.in.c.primo.de reſt.ſpoliat. Innoc.Butrius Abbas in.c.in literis.d. titulo.tenent. ℂ OPINIO prima ſaluatur.vbi poſſeſſorio reſtituende agens iam vacantem poſſeſſionem dimiſiſſet, ita Socin.in.l.rem que nobis. eodem. Ita interpretatus legem finalē. in verbo ignorantia.C.vnde vi. ℂ Saluatur ſecundo ſi clandeſtinæ (abſq; tamē vitio) ad ipſum dominum perueniſſet, Atq; actor reintegrari ſimpliciter petēs nil clandiſtinitatis profiteretur. Eo.n. caſu quia dominus potior eſt reiiceret agentem. Arg.l.Bonefidei.ff.depoſiti.&.l.iii.C.de edict. diui Adriani tollen. ℂ Sed videtur contrariari Socinus dicens poſſeſſionem rei conuenti tanq̄ poſteriorem debere preſumi Clandeſtinam.vt per glo.Bart. & doct. in. l.ſi de eo.in.§.fin.eodem. Reſponderē id procedere vbi Clādeſtinitas allegaretur nō præſuppoſito dominio rei conuenti de quo ſupra,per quod præſumptio clandeſtinitatis purgata remanſit. vt dicūt. Sed incōtinenti dominiū probari oportet vt euitetur contrarium. d. ſi coloni, ℂ Quia tamen ille textus loquitur indiſtincte non attento an ex interuallo vel incontinenti &c.puto addendum vt dominus probare teneatur. ꝙ ſine vitio poſſeſſionem fuerit adeptus.(puta)quia vacantem poſſeſſionem ſue rei ſit ingreſſus. Quod probat. l.fin.C.vnde vi. ibi ridiculū &c. ℂ Vel quia ſpoliū ignorās cum titulo colorato ſaltim poſſeſſionē a,tertio habuiſſet. vt habetur per glo. Bar.& Alberic. in.l.cum a,te ff.de vi & vi arm.& per corn.in conſil.56. in litera.3.in vol. 2.nā tunc præſumpta clandeſtinitas (de qua Socin.) nihil operaretur. & ſi allegata fuiſſet. ℂ Nec obſtat.d.l.ſi de eo. in.§.fin. vbi abſq; eo quod hæc requirētur, ſufficit illa ratio. ne dominus videatur clam poſſidere. Quia dici poſſet procedere reſpectu delict.videlicet ne incidat in penam. d.l.ſi quis in tātam.vbi glo.omnis enim cauſa (& ſi minima ſit) a, delicto excuſat. Alex.in conſil. 127.in 4.vol.cum allegatis. ℂ ITEM Aduerto ꝙ lex. in.l. ſi coloni præſupponit bonefidei poſſeſſorem reintegrari, nos vero indiſtincte (q̄uis malefidei ſit) vt ante omnia reſtituatur ſiue reintegretur. Finaliter concludo ꝙ exceptio dominii incontinenti probandi operetur, non obſtante ꝙ vitioſe ad manus domini perueniſſet. Dicit Ioh.an.contra Inno. Refert & ſequitur Abbas.in.c.olim. num. 23. eodem.ſic puto loqui.d.§.fin. ℂ Niſi prius bona fides illius (qui petit reintegrari) probata ſit. vt in. d. l. ſi coloni. ℂ Neq; etiam tūc ſufficeret bona fides,

vbi ex aduerſo probaretur poſſeſſionē
vacātem ab aduerſario fuiſſe dimiſſam.
Vel ꝙ aliter bona fide (vt ſupra) ad do-
minum perueniſſet, vel etiam ſi mala fi-
de in transferendo cum poſſeſſoris trāſ-
ferēdis conſenſu. vt. 1. in fallen. 67. hoc
modo cum Baldo & Dino tranſibo, re-
mota. d. l. ſi coloni vbi hæc minime re-
30 quiruntur. ¶ Vlterius infero ꝙ in ter-
minis iſtius fallentiæ, prædo ſpoliatus
ab eo qui ſtatim ſe eſſe dominum oſten
dat, nunquam reſtituēdus ſit. Dolus. n.
cum dolo, Culpa cum culpa compenſa
tur. vt per eundem Ioh. an. vbi ſupra.
¶ Quam opin. Baldi ſubſtineo in ter-
minis. d. l. ſi quis ad ſe fundum. Non au
tem vbi ſpoliatus (non obſtante ꝙ al-
ter dominus eſſet) onus aſſumat probā-
di ſuam debere eſſe poſſeſſionem. tunc
enim eſſemus in terminis. c. reintegran-
31 da. iii. q. prima. prout communiter in-
telligitur. Et habetur per Alex. in. con-
ſil. 6. in. 3. vol. Quāuis aliter ſit meus
intellectus de quo dicam infra. Non n.
in. d. c. ponuntur verba ante omnia. de
quibus tex. in. d. l. ſi quis ad ſe fundum.
neq; illa de quibus in. d. l. ſi coloni. ibi
celeri reformatione. que faciūt in peti-
torio differri. ¶ MODO Examen
32 d. Canonis reintegrāde ſe nobis offert.
Doctores inter ſe longe variarunt vt re-
tulit Iaſon in. l. rem que nobis, eodem
& Abbas in. c. cum ad ſedem. eodē nu.
25. Cōmunis eius intellectus eſt vt de-
tur cōtra quēlibet poſſeſſorem. quāuis
non vitioſum ſed ignorantem alicu-
ius ſpoliationis vt per glo. in. d. c. & in.
c. ſepe. titulo noſtro. hoſtiens. Butrius
Ioh. de Lignano Abbas & omnes. in. d.
c. cum ad ſedem poſt Bar. in. l. fin. C. de
furtis. & in. l. Rem que nobis eodem. &
in. l. ſi coloni. C. de agric. & cenſitis. li-
bro xi. Lapus in allegat. 52. dicit ſic pra
tichari. ¶ OBSTAT tex. in. d. c. cū
ad ſedem. vbi non datur interdictum vn
de vi contra eum qui non probetur de-
iecisse, neq; deiici mandaſſe, minus deie
ctionem ratam habuiſſe) Itaq; nō ſit re-
ſtitutio. & conſequenter concludendū
eſſe videtur, vt Canon reintegranda. nō
detur contra quēlibet poſſeſſorem. Si
enim competeret, ſequeretur fruſtra fu
iſſe poſterius factum. c. cum ad ſedem.
Abbas reſpondere conatur ꝙ in. c. cū
ad ſedem. termini ſint vbi libellaſſet
interdictum vnde. vi. dicas ꝙ non pro-
pterea papa reſtitutionem denegaſſet.
ſtante. d. c. reintegranda. ibi. per violen
tiam &c. ¶ OBSTAT Secundo. c.
ſepe. non diuerſe vt ſupra arguendo, nā
& id poſt. c. reintegrāda. fabricatū fuit.
vano enim in eodem ſtatutum fuiſſet vt
ſucceſſor in vitium violenti, pari modo
vt violentus ipſe reſtituere teneatur. te-
nebatur enim, ex. c. reintegranda. Si lo-
quitur indictincte vt volūt. vnde vt hæc
euitentur, concludere opus eſt vt nō ita
indiſtincte loquatur. ¶ Sed Calderinus
& Ioh. de Lignano aliter euitabant. ꝙ
in genere tamen pro rebus eccleſiaſticis
& clericorum tantum. & ſatis illi i textui
conſonat. ¶ Butrius ꝙ immo. & laico
rum. & in foro ciuili propter periculū
anime euitandum. quod ſequitur Alex.
in conſil. 6. vol. 3. Angel. in cōſil. 151.
Rom. in. l. rem que nobis. & Apoſtillæ
ad Abbatem. in. c. cum ad ſedem. ¶ Vl-
terius dicam ꝙ quāuis daretur pro re-
bus tantum eccleſiaſticis non tamen re-
moueri cōtrarium d. dicto. c. ſepe. & c.
cum ad ſedem. ¶ Aliter mihi vr̄ poſ-
ſe concludi, ꝙ quāuis loquatur in gene-
re vt communiter voluerunt, tamē eius
diſpoſitio ſit in diuerſis terminis ab illis
præfatorum capitulorum. Sui enim ter
mini ſunt (dum loquitur de rebus pro-
fanis quas Epiſcopus velit recuperare)
vt eidem agenti nō ſufficiat probatio ſo
lius poſſeſſionis. niſi etiam dominiū ea-
rundem ſuum eſſe probet. vt pondero.
ibi ſuas res. Et ibi. Eccleſiæ ſuæ. Cuius
genetiui natura dominium eſſe oſtēdit.
vt per omnes in rubrica. ff. de nou. ope-
ris. nunciat. ¶ Sed in præfatis capitulis
illud additum vt ſolam ſufficiat probaſ-
ſe poſſeſſionem, dummodo antiquiorē.

vt ſic dicatur ſpoliũ re ipſa vt alias dictũ
eſt. Qnod re ipſa dicitur, niſi ſecundus
poſſeſſor bonafide ſub tituli colore poſ
ſeſſionem adeptus probaretur. Vnde
ammodo intelligo textum in.c.reinte
granda. ꝙ velit vt (probato dominio
rerum Epiſcopi vel Eccleſiæ) non cure
tur de bona fide poſſidentis. vt ſic rein-
tegranda ſine omnia Epiſcopis ſpolia-
tis. non attento ꝙ bona ipſa nunc non
apud ſpoliantem (itaq; nõ ſit ſpolium
re ipſa) ſed alterum bona fide poſſiden
tem eſſe reperiantur. & forſitan cum ti-
tulo. nam remedium d. Canonis datur
contra titulo poſſidentẽ. vt dicũt Inno-
cen.in.c.ſepe. Caldar.in.c.cum ad ſedẽ
& communiter in eiſdem locis omnes.
¶ Abſq; eo igitur vt vendicẽtur vult eis
eſſe reſtituenda. Abſq; eo etiam ꝙ eo-
rum anteriorem probent poſſeſſionẽ.
dummodo dominium probẽt. ¶ Hoc
vltimum meum verbũ ẽ contra textũ.
ibi. ſpoliatis, & ibi vi eiectis. Niſi intelli
geres. hoc eſt aſſertis. vt in ſimili expo-
nitur per glo.in.d.l.ſi quis ad ſe fundũ
in verbo. Intulit. hoc eſt intuliſſe dici-
tur. ¶ Hoc modo ſaluarem Bartolum
in.l.rem que nobis. Contra quẽ tenue-
runt ibidem Alex. Iaſon. num. 19. & in
plurimis conſiliis necnõ Caſſiador. in.
deciſ. 7. ſub rubrica. de reſtit. ſpoliat. di
cens communem opinionem eſſe cõtra
Bartolum tamen rem eſſe dubiã. ¶ Cer
te ſi communis opin. ſtaret non viderẽ
euitari poſſe fruſtatoriam diſpoſitionẽ
præfatorum capitulorum. Item nõ vi-
derem quomodo ille textus ad res pro-
fanas extenderetur propter periculum
animę vt ſupra. nam & probato domi-
nio Eccleſiæ non propterea poſſidens
bona fide cum titulo eſt in peccato poſ
ſet enim cogitare ipſam rem tranſiſſe
per plures manus necnon inſtrumenta
fuiſſe deperdita igr̃ &c. ¶ STANTE
33 opinione communi queritur an reme-
dium Canonis in foro & rebus laicorũ
exerceatur. Abbas.in.d.c. cum ad ſedẽ.
videtur velle affirmatiuam. vt euitetur
periculum animę. dico poſſe hoc reſpe-
ctu rerum tolerari. non autem reſpectu
fori. pertinet enim ad Eccleſiaſticũ oc-
currere animabus. c. nouit. de Iudic. cũ
vulgar. Ratio igitur ipſa trahit exerci-
tium diſpoſitionis. Vnde adeundus eſt
eccleſiaſticus ab eo qui illo remedio vti
velit. Laicus vero Iudex non ex Cano-
ne illo, ſed ex officio ſuo forte reſtitu-
tionem fieri faciet vt dicit Bart. in.d.l.ſi
coloni. ex ratione quia quod de meo
ad te peruenit equum eſt mihi reſtitui
ne locupleteris cum iactura mea per.l.
ſi me & ticiũ. ff. ſi cert. petatur. & ita for
taſſe concordarentur opiniones diuer-
ſe de quibus Alex. in conſil. 91. num. 2.
in fine numeri. vol. v. ¶ Et Cõcludo id
(quod dicit Imola in. d.c. cum ad ſedẽ.
ꝙ communiter ſeruatur in praticha vt
remedium. d. Canonis detur laicis pro
rebus profanis) nõ aliter verum eſſe pu-
to q̃ ſi Iudex Eccleſiaſticus adeatur per
ſuperiora. ¶ Nihilominus attendendũ
eſt ꝙ ſi ratio Bartoli dicta per. l. ſi me
& ticium. Sic ſimpliciter vt per eũ ſum-
pta, vera eſſet. nunquam illa Regula ꝙ
in pari cauſa melior eſt conditio poſſi-
dentis (de qua. iſdem ibidem Bar. & in.
l. rem que nobis. eodem. & Angel. in. l.
ſiue autẽ. ff. de public. Paul. de Caſtro.
in. l. ii. C. de furtis per Alex. in cõſil. 94.
vol. 5.) locum ſibi vendicaret. ¶ Ad. l.
ſi me. & titium reſponderem. ꝙ in illo
caſu. pecunie mee ad te peruenerũt mei
voluntate. Iunta tui voluntate ſuper pe
cuniis reſtituendis quãuis error fuerit
in perſonam. poteſt igitur illa ratio ibi
dem operari. Nec a, regula illa ꝙ me-
lior conditio poſſidentis &c. lederetur.
¶ Secus in terminis noſtris. non. n. ap-
paret vt poſseſſio penes te ſit illo animo
vt alichui eãdem reſtituere tenearis. qua
de re. d. Regule locus erit, Et cõſequen-
ter concludo ne vllo pacto in ſimplici-
bus terminis anterioris & poſterioris
poſseſſionis (nulla preſuppoſita vi ſe-
cundi poſseſsoris) Iudex laicus pro re-
ſtitutione ſe intromittere poſſit. Item.

l. triticaria loquitur in violenter eiecto vt patet. in. l. 2. ibidem. ſimiliter in. l. ſi coloni. Qui caſus differt a, nr̃o. Igr̃ &c.

34 III.

FALLIT vbi non expulſiue neq; ablatiue quis poſſeſſione priuetur puta ſi metu deterritus eam reliq̄ſſet quã alter ingrederetur. nam ſi ante omnia reſtitui vellet exceptione dominii per conuentum propoſita excluderetur. Bal. Imol. Alex. hic & Canon. in. c. primo. de reſtit. ſpoliat. ¶ Sed Claudius in repetitione hic aduerſatur. per tex. in. l. Medicus. ff. de variis & extraord. cognit. Vbi compulſus a, Iudice metu ammittendorum oculorum eidem ſuas contulit poſſeſſiones. nihilominus non obſtante dominio in medicum tranſlato (de quo forſan exciperetur) ad ipſas reintegratur & inducunt nouiſſ. textum in. l. fin. §. fin. ff. ꝙ metus cauſa iungendo rubricam. vbi cõpulſus a, Iudice metu mulctarum nõ repetit ſolutum ſi id deberi probaretur. ¶ Secus in expulſiua vel ablatiua. puta Iudex mitteret exequutores ad quem de poſſeſſione expellendum, eſſet enim tunc reſtituendus. vt hic Ripa. per. l. meminerint. C. vnde vi. Anchar. in conſil. 112. videtur &c. ¶ Opinarer ſuper hoc nõ differre compulſiuam ad expulſiua, cum equiparentur. In. c. ii. &. iii. eodẽ. ideſt. de reſtit. ſpoliat. & I. c. ſuper hoc. de renunciat. ¶ Ad tex. in. d. c. §. fin. dico ꝙ loquitur in metu commiſſo per Iudicem, non alterum ex litigantibus. Nam factum Iudicis tunc demum cenſetur partis, cum rite ac recte proceſſiſſet. eſt dictum Baldi. in conſil. 61. vol. 2. refert Crauett. in conſil. 5. in principio ¶ Vel rñde ꝙ loquitur vbi ſtatim conſtet pecuniam eſſe debitam, pro qua fuit exequutum, patet in verbo. ibi profecerunt. Vnde caſus eſt ſimilis ad caſum in quo dominium inter eaſdem partes notoriatũ extitiſſet. quo caſu ante omnia reſtituitur vt diximus in prima fallentia. ¶ Pro hac reſponſione facit Regula dolo facit. Que etiam magis facit in. d. §. finali quanto ꝙ non impeditur per regulam noſtri. §. nihil commune &c. ¶ Non obſtat. ꝙ coacta voluntas eſt voluntas. vt hic Ripa per tex. in. l. mulier. in. §. final. ff. ꝙ metus cauſa. vnde vt eidem exceptio dominii magis obſtet q̃ violento, quoniam Bar dicit rationem hanc non eſſe curandam in poſſeſſorio recuperãde dixit in l. penult. ff. de condit. ob turpem cauſam. Miror Alexandrũ non aduertiſſe ad verba Bartoli & Baldi. in. d. l. penul. Dicũt per ſolutionem purghari metum, ſi ex interuallo poſt metum interueniſſet. volunt igitur ꝙ vbi incontinenti, voluntas nõ dicatur libera ſed facta propter eundem Metũ. Infero ex his melius eſſe poſſeſſoriũ reintegrande inchoare q̃ actionem ꝙ Metus cauſa. ¶ Minus obſtabunt ea quẽ Azo in ſumma. C. ꝙ Metus cauſa. ex qua etiam regitur Corſettus. in ſua fallentia 32. ſuo ſuo titulo de poteſtate Regia videlicet ꝙ in vi cõpulſiua datur remediũ, ꝙ Metus cã cõpetens illi ſoli cuius interſit, vt in ſuis titulis. ff. &. C. contra quem dominiũ exceptio obſtat ex ratione quia ſua non intereſt reſtitui ſibi, cum eandem domino vendicãti reſtituere teneretur per. d. regulam. dolo facit. Qm̃ reſpõſionem puto, argumentum procedere ſi euidenter cõſtaret poſſeſſionem apud ſpoliatum eſſe permanſuram. vt dictum eſt in fallen. 2. dum reſpõſum eſt ad. §. fin. ff. ꝙ metus cauſa. Sed vbi hoc nõ eſſet clarificatum Regula noſtri. §. obſtaret. ideſt non inferendum eſſe de dominio ad poſſeſſionem. Propterea licitum non ſibi fuit compellere quem ad dimittendam poſſeſſionem, vt facilius eundẽ (ingrediendo) ſpoliare valeret. facit rubric. C. ne quis in cauſa propria. Et id quod infra dicam de voluntate coacta. ¶ Addo. l. interpoſitas. C. de tranſact. vbi Bonus eſt textus. Et in auc. ſacramẽta puberum. C. ſi aduerſus vẽdit. ibi per

vim autem vel iuſtum metũ. equiperan-
tur. ℭ ET hoc modo reſpondebo
ad Veron. in conſil. 19. ciuilium. dum
in poſſeſſorio recuperande vult cõpul-
ſiuam (vt eſt quando quis fideiuſſorem
de non recedendo a, loco dedit) ab ex-
35 pulſiua. Vel ſaluando eum dicas id nõ
proueniſſe ex Metu quod caderet in vi-
rum conſtantem. ℭ VLTIMO lo-
co fallentiam ſaluandam putarem, vbi
compellens ipſam poſſeſſionem non in
grederetur. Nã ſi Meticuloſus ante om
nia reintegrari vellet, contra Metum in
ferentem ſimulq; de ſuo dominio exci-
pientem, atq; poſſeſſorio adipiſcẽde in-
ſtantem, audiri (vt puto) non deberet.
Nota iſtum caſum. ac vide que in am-
pliat. 54. dicam. ℭ Poſtremo aduerto
ꝙ ſi Metu non ſimpliciter poſſeſſionẽ
a, ſe abdicaſſet vt noſtra fallentia ſe ha-
bet. Sed, iuri ſuo ſiue dominio renun-
ciaſſet, facerem differentiam inter pro-
fana & beneficialia vt dicã in fallen. 14.
ℭ Quia tamẽ dubium poſſet oriri, cur
in profanis relinquenti Metu poſſeſſio-
nem exceptio dicta non obſtet, tamen
obſit ei qui Metu renunciaſſet iuri vt
in eadem fallentia poſui, ſolutionẽ hãc
aſſignarem ꝙ renunciando quis aper-
tam voluntatem profert vnde tunc Re-
gula ſuccedit ꝙ coacta voluntas &c. Iũ-
cto quia natura Meticuloſi actus nõ eſt
vt pariat nullitatẽ vt in titulis ſuis. ff. &.
C. niſi ratione particulari fieret vt eſt in
beneficialibus propter periculum pec-
cati. ſed relinquendo poſſeſſionem non
eſt aperta voluntas. quo caſu regula di-
cta non ſuccedit & per hec cõcludo do-
minii exceptionem nihil obſtare. facit
in ſimili dictum id maius eſſe delictum
in committendo q̄ in omittẽdo. vt per
plura Alciatus. in. § Cato. l. eandem de
verborum oblig. num. 4. ℭ Que autẽ
in hac fallen. dixi ante omnia reſtituen
dum Intellexi ab eo qui Metum intule
rit. ab alio vero nõ. ſed ſolum per. c. re
integranda. ſi tñ in vitium nõ ſucceſſit.

IIII.

36 FALLIT in poſſeſſorio
tangente cauſam proprie-
tatis. per tex. in. §. quedã.
inſtit. de interdic. vt ẽ qua-
ſi poſſeſſorio iurium in-
corporalium. de qua. in. l. §. hoc autem
. ff. de itinere actuq; priuato. Et in. l. fin.
cum ibi notatis. ff. quemad. ſeruitus am
mittatur. Pro exemplo non alibi que-
ram q̄ in antiquis Rota. xi. deciſ. ℭ Sed
aduerto ꝙ in terminis. d. §. volebat refi
cere iter. quo hoc ãno nõ vi, minus clã
deſtine, vſus erat. prout in. l. iii. §. ait p̃-
tor. ff de itinere actuq; priuat. per vim
tamen a, domino fuit expulſus. Et petẽs
reintegrari ad eius refectionem non au-
ditur (hoc erit exemplum huius fallen-
tie) niſi de ſuo iure probet. Quod fieri
vix credam, quia expellens erat & domi
nus fundi atq; in preſumpta poſſeſſione
libertatis. Pro quo do illum ſimilẽ tex-
tum in. c. ad decimas. eodẽ. in. vi. Qua
de re dicere poſſumus ad. d. §. ꝙ mani-
feſtum erat expellentis ius, prout in. d.
c. expreſſum eſt. vnde illud ſolũ puto
quod operetur id quod alias dicitur, de
poſſeſſorio quod habet cãm proprieta-
tis admixtã, hoc eſt vt expediri nõ poſ-
ſit niſi cauſa proprietatis, vel quaſi pro-
bata. non autem aliud hoc eſt ꝙ ea pro
bata quis in terminis. d. §. nõ reintegre-
tur. Quinimmo & ea non probata re-
ſtituendus eſt. vbi ius expellentis non ſit
manifeſtum. ℭ Vel hoc modo conclu
de, ꝙ fallit ſi manifeſtum ſit ius expellẽ-
tis Nam tunc expulſus non ante omnia
reſtituẽdus eſt. cum prius oporteat pro
baſſe ius quaſi proprietatis. d. §. ſecus
vbi poſſeſſoriũ cauſam proprietatis ad-
mixtam non haberet. nam tunc & ſi ma
nifeſtum eſſet ius ſeu dominium expel-
lentis, nõ tamen impediet quin ante om
nia ſpoliatus reintegretur. exceptis be-
neficialibus & ſpiritualibus de quibus in
c. in literis. per Abbatem. num. 18. & ni-
ſi eaſdem partes (vt in prima fallen. di-
ximus) notoriatũ per ſententiã fuiſſet,

V.

37 FALLIT vbi reſtitutio abſque preiudicio irreparabili vix fieret. tunc enim (vt id euitetur) minime fiéda eſt. ſi ſpoliator id incontinenti probet. Super quo iudicis arbitrium erit habetur per Abb. in.c. literas. in penul. notabili. eodem vbi tex. glo. & doctores. in textu dicitur ꝙ ſi mulier ſe in caſu prohibito vxoratam probare in promptu velit, non eſt maritus ad carnalem copulam reſtituendus. Quia tali caſu preiudiciũ irreparabile eſſet. ¶ Vnde infert hic Alexan. ad dictum Pauli de Caſtro. in. l. ii. C. de edicto diui Adriani tollen. ꝙ petens ſe ad fortilitium reintegrari, a Reo de ſuo dominio excipiente incontinentiq; probante, minus erit audiendus. Cum poſtea fortiliciũ difficillime recuperationis eſſet. Idem Iaſõ in. d. l. Socin. in conſil. 87. viſa inueſtituta. col. finali. Alexandrinus cõſil. 13. num. 17. Ruinus. in cõſil. 43. num. 14. vol. 3 & in conſil 37. in. 4. vol. volens idem eẽ vbi proprietatis cauſa ſalua nõ remaneret. ¶ IN his tamen aduerto videri nimiam reſtrictionem ad. d. l. ſi qs ad ſe fundum. cum ſimil. indiſtincte loquentibus. vt in ſimili dicit Alex. in conſil. 91. in vol. primo odium enim violentie quod eſt fundamentum ipſius regule, recuperationi difficili preponendum eſt, cum vim inferre minime debuiſſet. Violentibus enim nunquam iura ſubueniunt, immo reſiſtunt. vt in titul. ff. ꝙ vi aut clam. & l. meminerint. C. vnde vi. cum vulg. Item ex dicto Pauli occaſio delinquendi preberetur, quia domini videntes res ſuas ab aliis poſſideri violenter occuparent contra. d. ll.

¶ Non obſtat quod Alexãder dixit. nõ enim de caſu diſſicultatis ad irreparabile preiudicium inferendum eſt. In iſtis terminis intelligo. c. non debet. xi. q. 3. c. non inferenda. 23. q. prima. ¶ Neq; Angelus obſtat. Quia dico ꝙ in allegato textu ſecundus poſſeſſor alias monaſterium de quo in. c. ex parte. eodem alias. de reſtit. ſpoliat. nullam violentiam commiſit non igitur ibi mirum eſt ſi nõ ante omnia &c. Item illud etiam particulari fit ratione videlicet ne religio cõtemnatur ſeu ridicula fiat commutãdo modo iſtum modo habitum illum pro qua reſponſione do poſita per Federic. de Senis. in conſil. 173. ¶ Vltimo loco fallent iam hanc reſtringendam eſſe puto ad caſum neceſſitatis. Ex ratiõn potius quia neceſſitas non habet legem. vulgata. l. prima. de officio cõſulis q̃ per textum in prefato. c. Nam recte intuendo nunquam in eiuſdem terminis fuerat in poſſeſſione carnalis copule, quãuis in quaſi poſſeſſione matrimonii fuiſſet. vnde non conuenit id dicere ꝙ quo ad carnalem copulam reintegrande poſſeſorio ibi agatur. argumento. l. decem. de verb obligat. cum ſimil.

¶ REDEVNDO aliud exemplum fallentie illud ſit, vbi de viri maxima ſeuitia timeretur, non enim tunc vxor ſibi reſtituitur. Caſus eſt in. c. ex trãſmiſſa. eodem. vbi omnes. Et ponit Abbas quid inde fiet, apud quem ipſa collocabitur, & quid petens hãc reſtitutionem probare debebit, videbitur etiam caſus in. c. literas. in ſecunda. reſponſ. eodem. vbi Abbas in vltimo notabili ponit eſſe in arbitrio iudicantis que maxima ſeuitia dici mereatur. ¶ ALIVD eſt vbi vir ipſam vxorem capitali odio proſequeretur, vt dicit Innoc. in. c. ex cõqueſtion. eodem. Addas regulam. l. prime. C. quando liceat vnicuiq; ſine iudice ſe vindic. non enim tunc reſtituetur (quãuis odium id propter vxoris adulteriũ prouenilſet) vt volunt per tex. cum gl. in. c. de Benedicto. 32. q. prima. Sic Abbas. in. c. literas. num. 23. vbi ad num. 7. dicit iſtas eſſe cauſas ſeparandi matrimonium quo ad thorum. Sic afflictio quandoq; additur afflicto. ¶ His caſibus exceptis mulier viro reſtituenda eſt ſaltim quo ad alia ſeruitia q̃ carnis copulationem quo vltimo caſu quando ſienda ſit queue cautio preſtanda. ponit Abbas.

Abbas.in.c.ex parte.num. 25. vbi etiã de reſtitutioñ mulieris quam animo cõ trahendi nuptias ea ſciente ac patiente cognouiſſet. ℂ Que reſtitutio vltra a⸗ lias reperitur priuilegiata, quia fiet etiã ꝙ coniuges ad inuicem ſe ſeparaſſent animo vt poſſeſſio inter ſe nulla eſſet. nam & ſi poſſeſſio ſolo animo perda⸗ tur .vt.in.l.ſi quis vi.in.§.differentia ti⸗ tulo noſtro,non tamen hec. quin ad in uicem vel ſaltim vnus alteram vel e,con uerſo repetere poſſit.ponit Abbas.in.c. literas.num.9.ℂ CREDEVNDO ad fortilicium itaq; caſum difficultatis.ob ſeruarem vt iudex ad ſe poſſeſſionem a⸗ uocet vt ſic difficultates de quibus Cur⸗ tius Iunior. in conſil.67.vol.19.ceſſet ſuper quo etiam aduerto ꝙ parum diſ⸗ ferre exiſtimarem an actor ſiue reus ſub potenti iudice ſint de quo Boerius in de ciſ.138. cum melius ſit futuris vt ſupra ſcandalis obuiare. argumento. d.l.C. quando liceat &c. ℂ Hec procedunt ni ſi qui vellet reintegrari, offerret idonee velle cauere de reſtituendo.ſi pro domi nii Rei conuenti iudicaretur. Abbas in c.veniens. ſecundo de teſtibus.quẽ Boe tius in prefata deciſione.colum. penul. ℂ Item vt puto procedit niſi que de do minio excepiſſet de ſpolio anteriori (ꝗ uis & interuallo commiſſo) oſtendere incontinenti paratus eſſet. & ꝙ ab hoc eodem ſpoliatus fuerat. hoc idem puto voluiſſe Alexandrinum in conſil.dicto. num.17.in verbis. ibi. Quia Claudius loquitur in eo qui ſpoliauit & nunquã fuerat ſpoliatus. & ibi anteceſſores ſpo⸗ liati quo caſu mihi videtur eſſe limitan dam.regulam illam ꝙ vim propulſare tantum incontinenti licet. de qua in.l. vt vim.ff.de inſtit. & iur. cum ſimil. & vulgatur atq; opinionem Pauli de Ca⸗ ſtro ſequar & ſi non eſſet difficilis recu⸗ perationis. Videndus ſum in. fallen.9. 13. & 49.

VI.

38 VALLIT vbi reſtitutio an tequã ſuper dominii excep⸗ tioñ diſceptaretur,ſiue ma⸗ gno ſcãdalo fieri nequiret, Nam tunc non ante omnia fiet. Butrius in.c.ex parte. col. fin. eo⸗ dem. Ripa hic fallẽtia ſua 9.per Felyn. in.c.nihil cum ſcandalo.in 6.fallen.de preſcript. ℂ In qua vt minus Regula.d. l.ſi quis ad ſe fundum. offendatur. iux⸗ xta.l. precipimus.in fin. C. de appellat. Et ne ſpoliator ex delicto commodum reportet, ita dicã. ꝙ & ſi reſtitutio fien⸗ da nõ ſit vt ſcandalum euitetur vt dixi. tamen ꝙ neq; ſpoliator ipſe poſſeſſio⸗ nis commodum ſit habiturus. ſed ean⸗ dem iudex ad ſe auocare teneatur, niſi taliter eſſet iudex impotẽs, quo caſu ſal lentiam obſeruare neceſſe eſſet. Puta vbi inter magnates & potentes ſcandali timor eẽt vt loquitur ſpecul.de cã poſſ. & propriet.in.§.primo.in verſic. illud.

VII.

39 VALLIT vbi ſpoliatus a⸗ gens contra exceptionem dominii a, Reo propoſi⸗ tam,non incontinenti re⸗ plicaſſet. hoc eſt ſi ad ali⸗ quod quãuis minimum, pro exceptio⸗ ne iuſtificanda procedi conſenſiſſet. ar⸗ gumento.l.cum oſtendimus. ff.de fide iuſ.tutor.eo.n.caſu quãuis ſententia la ta non ſit,quia lis pendeat, non erit lo⸗ cus Regule noſtre. Probatur in.c.pri⸗ mo.eodem.ibi. eo conſentiente. vt hic Ripa dicit.num.72. ℂ Preiudicium ex eo oriri declaro quia (non replicãdo) cõſenſit exceptioni ipſius conuenti(qua tenus probaretur) vt apud eum poſſeſ ſeſſio collocanda ſit,ſiue firmanda. Iux ta Regulam.l.bonefidei.ff. depoſiti. ℂ Quod tamen limito in cauſa appel⸗ lationis vt dicam in ampliat.46.& etiã pro hoc vide fallen.proximam.

VIII.

D

33

40 FALLIT vbi contra ſpoliatum iuris preſumptio iugeret. non enim tunc ante omnia &c.c.ad decimas.de reſtit.ſpoliat.in.6. Aduerſatur tamē Ripa hic ex ratiō̄ qa ſecundum hoc nūquam predo reſtitueretur, quod falſum eſt. per.l. primam ꝟ· ſiue a,me.ff.de vi.& vi arm. Iſdem ſaluando reſpondet intelligi hic vbi nedum preſumptio ſpoliati iniuſtam poſſeſſionem oſtendat, ſed etiam iuſtificet illam ſpoliatoris.vt loquitur ·d.c.ad decimas.

¶ Affirmo quia ſi illud eſt in præſumtiō̄ orta ex iure vniuerſali, vt ibi. eorum parrochia conſtitutis. fortius dicetur in proueniente ex iure particulari, quod eſt dominium. argumento Regule generi per ſpeciem in.lib.6.cum quo in dubio poſſeſſio coniungenda eſt.d.l· bonefidei. ¶ P R O. Quorum declaratione primo poſſet opponi ꝙ ſecūdum hoc ſemper qui notorium dominiū allegat (cum dominium pariat preſumptionem vt ſupra) poſſeſſorio obſtaret.cōtra ea,que.ſupra ī prima fallē.diximus, niſi exceptioni dominii conſenſiſſet vt ibi. Preterea vbi conſenſiſſet & ſuper dominio cognitum eſſet.. noſtra fallentia non procederet. Nam (eo ſtante) cum poſſeſſorium reintegrande ſit ſemel per dominium excluſum, non amplius inchoari valeret obſtante re iudicata. per que videtur contra concluſionem abſolute dici poſſe. niſi eius reſtrictio fieret ad ſpiritualia vt loquitur. d.c.vel ſaltim ad ea duntaxat profana que in quaſi poſſeſſione alicuius iuris puta ſeruitutis in aliena re conſtitute,conſiſtunt. nam hec ſpiritualibus aſſimilantur. Si enim non patiaris me ire agere per fundum tuum ſeu ex eo ducere aquam prout hactenus conſueueram eo ipſo dicor a, te ſpoliari: vt in ampliat. 59.per glo.in c. vnico.de foro competen.in.6. Propter quod reintegrari ſi poſtulem, per vtile interdictum vnde vi. vt dicā in ampliat. 31. Exceptio dominii per ſententiā obtenti quāuis non ad effectum excluſiuū poſſeſſionis,minus inter eaſdem partes notoriati,mihi obeſſet. ¶ Vnde cōcludimus hanc fallentiam verificari in omnibus poſſeſſionis habentibus cām proprietatis admixtam de quibus in·ꝟ·quedā inſtit.de interdic.& ſupra. in quarta fallen.& in 22. Ceterū cū ſit dñs tanto fortius obiicere poteſt quo ad te liberas edes habeo, vt loquitur Innoc. in.c. in literis.vbi Abbas.num.9.per.l.loci. in·ꝟ·competit.ff.ſi ſeruit. vendic. Et ſic declaro mentem gloſe. in.d.c.ad decimas,ibi. Proprietas igitur pro Reo probata ipſum in poſſeſſiō̄ defendat.

¶ Ad regulam.l.extat.ff. ꝙ metus cauſa. Et rubr.C.ne quis in cauſa propria. Arguendo a,fortiori. Reſpondere rerū ſupradictarum ſiue iurium veram poſſeſſionem ſine titulo haberi non poſſe. vt in fallē. 12.& in 22.& dicemus per Abbatē in.c.ex tranſmiſſa.eodē. ꝙ nō tantum in ea factum inſpicitur quantū ius. Ideo non poſſeſſio ſimpliciter ſed quaſi poſſeſſio denominetur. Et concludenter ſi non poſſidebat minus dici potuit ſpoliatus. vulgata. l. decem. de verb. oblig. poſuimus in declaratiō̄ Regule necnon in fallen. 16. Vltra induco textum.in.l.prima·ꝟ·cū ꝗ.ff.de vi & vi armat. vnde potius concludendum eſt ꝙ dominus illum non ſpolietur ſed libertatis iure ſuo vtatur neminiq; iniurietur. Argumētō.l.gracchus.ff.de adult. l. non videtur. ff. de Reg. iur. Ita contraria ceſſent.

VIIII.

FALLIT vbi dominii exceptio per tertium non habentem cauſam a. ſpoliato. re in mediū deduceretur.
41 tunc enim nō ante omnia &c.Salyc.in.d.l. ſi quis ad ſe fundū. per l.bonafides.ff. depoſiti Butrius Abbas & doctores in.c. in literis. eodem lapus in alleg. 25. Rota in nouis. 149. qa ratio militans contra violentum,nō operatur in tertium.d.l.bonafides,vbi Bar. Alex.& Ripa hic vltimo loco dicens ꝙ

vbi per tertium ad reſtitutionem impediendam opponatur,tunc ſi id vtile etiã eſſet ſpoliatori (puta ratiõ iuris connexi)fallentia non procedat. Alias ſic.argumento notatorũ in.l.1.ff. de autor.pſtan.Et aliter loquitur ꝙ aut ſpoliũ ratione communionis tertio prodeſt, vera non ſit.Ne violentis via paretur.contra.l.conuenire.ff.de pact.dotal. aut nõ prodeſt, & procedit. ℂ ADVERTO ad primum quia non reſtituere eſt gaudere,vnde ſemper ſpoliatori prodeſſe videtur. Niſi vel dicas tertium non ſimpliciter de non reſtituendo inſtare, ſed ſibi rõne ſui iuris eãdem cõſignari. Iuxta.l. officiũ &.l.qui reſtituere.ff.de rei vẽdic. ℂ Vel adipiſcẽde interdicto.vel pro ſua ciuili tuẽda vti poſſidetis interdicto agat ſi poſſeſſorii viã eligere velit. ℂ Quibus caſibus exceptis reſtitutio nõ ĩpedietur. Etiã ꝙ per viã attentatoꝝ petita nõ fuiſſet.de quo.Abbas. in.c. bone de appellat. Quicq̃d Abbas in.c.veniens. de teſtibus.vbi Felyn.& ambo in c. Itẽ cũ quis. de reſtit.ſpoliat.alias eodẽ. ℂ Quorum fundamentis per Ripam hic relatis hoc ſolo verbo reſponde. ꝙ ex reſtitutione Ablate poſſeſſionis nõ excluditur tertii fauor.pro vt in.l.2.C.de in ius vocã.neque tertio ꝑiudicatur.Dic niſi ex ipſa reſtitutione durior aduerſarius eidem conſtitueretur iuxta.l.primam. C. ne liceat potent.vt alibi dicit Abbas in.c.1.eodẽ. num.6,in fine.quo etiam caſu vix auditur tertius,cũ prima facie durior ſe oñdat qui ſpoliauit.argumento. regule ſemel malus.in 6. ℂ Et cõcludamus cum falleia vbi durior &c.vt ſupra.Et vbi tertius cũ dñio ſuo &c. et vti poſſidetis aut interdicto adipiſcende vtatur. ℂ Quibus caſibus etiam ꝙ impedimentum reſtitutionis contineret ſpoliantis vtilitatem puta ratione iuris connexi (non tamen principaliter) nihilominus fallentia ob ſeruarem.argumento.c.ſacris.de ſepult. Neq; aliter procedere puto opinionem Cyni & Baldi.in.l.ſi quis.C.locati.Guidonis Pape in conſil. 176. Corſeti. de poteſtate Regia in fallen. 71. Felyn in. c.primo de preſcript. Nec non Boerii in deciſ. 238.quãuis indiſtincte loquantur. ℂ Atq; iſtis in caſibus ſaluo opin. Abbatis.in.d.c.in literis.in fine qnam ſequitur Corſetus. in ſua fallen. 38. per tex.in.l.ſi communem.ff.quemad. Seruit.amit.& per.l.argẽtarius in.§.cogentur.ff.de edendo.Que iura (vt puto) parum faciunt. ℂ Vnde pro ſecundo fallentie exemplo tranſibo contra Ripam in primo ſuo dicto.non autẽ in ſecundo cum hoc vtriuſq; principaliter vtilitatẽ, & ex communione prouenientem contineat. Item & principaliter eque venit quando tertius ſit ſucceſſor ſpoliatoris. ad.§.cogentur.in.l.argentarius.ff.de edem. ℂ Quibus de commnnione minus obſtabit, id quod Abbas vltimo loco dixit.in.c.in literis.eodem. Arguens ne propter malũ bonus puniatur. & quod Corſetus vbi ſupra. Quoniam reſponſio ſit,illud locũ vendicare vbi clareſceret poſſeſſionem penes ipſum tertium eſſe permãſuram. hoc modo habetur in. d.c.ſacris.ſed in terminis noſtris hec certitudo ceſſat,cum poſſibile ſit penes alterum q̃ dominum eſſe poſſeſſionem collocandam.argumento.noſtri.§.merito &c.Quam tamen opinionem in fiſco.limito infra.in fallen.63. ℂ IN CASV tamen opinor tertium de ſuo dominio ſimpliciter excipientem impediturum reſtitutionem. Vbi puta incontinenti ſe probaturum offerat ſe ab iſto (qui nunc reintegrande poſſeſſorio agit) ſpoliatũ ab eadẽ re extitiſſe. Nam tunc vt circuitus euitetur per.l.dominus. ff. de cõdit. ob turp.cauſam. Vtq; lites dirimantur. c.finem litibus de dolo & contum. Concludendum eſſe puto ne reſtitutio fiat. ℂ Et minus huic tertio q̃ fuerat primo loco ſpoliatus,ſi & quando vltimus ſpoliatus ſe eſſe dominum docere vellet, & ſi non incontinenti offerat,ſed erit queſtio dominiorũ. In qua potior qui erit & poſſeſſionẽ obtinebit. per. d. l.bonefidei.ff.depoſ.ad quod facit ꝙ alias dicu

D ii

tur poſſeſſorium poſſe cōfortari & corroborari titulo tam ex parte ſpoliati q̃ ſpoliantis. Zabbar. in conſil. 114. Decius in conſil. 57. Guido Pape in deciſ. 71. ℂ Pro qua mea concluſione Addo Caſſiador. in deciſ. 9. num. 12. dicentem ꝙ cauſa commiſſa in petitorio, videtur cōmiſſa in poſſeſſorio. quāuis non e, cōtra. per glo. ii. in. c. paſtoralis eodem. ℂ Sed ſi vltimus ſpolians de dominio ſuo non excepiſſet tertius primo loco ſpoliatus reſtituetur. per. c. reintegranda. vt communiter intelligitur. Non dicas per. d. l. ſi quis ad ſe fundum. cum ſimil. volentibus ꝙ ante omnia &c. Cum vltimuus ſpoliās nullo modo cōtra prius ſpoliatum deliquiſſet quod delictum in. d. l. rationem facit. ad quod induco Rotam in nouiſ. 428. X.

42 FAllit vbi ſpoliantis exceptio talis eſſet, q̃ neceſſario cōcludat ſpoliatū poſſidere non poſſe. Bal. hic. in. l. ii. C. de edict. diui Adrian. tollen. Angel. ibidem & hic Alex. exemplum vbi ſpoliatus beneficio vel alio iure ſpirituali diceretur laicus. q ſpiritualia poſſidere non poteſt. c. cām. de ṕſcript. ℂ Exceptis. decimis. de q̄bus bene francus in. c. ad decimas. eodē. in. 6. neq; de his niſi de titulo edoceret vt per Abbatem in. c. ex parte. eodē. num. 19. ſi modo ſuper his non autem ſuper ſolis fructibus ageret vt ſaluat ibidem Bal. de Bartolin. ℂ ALIVD exēplū erit vbi contra agentem ad reſtitutionem vxoris opponatur ꝙ ſacerdos ſit ſiue monachus. Abbas in. c. ex parte. col. finali eodem. Dicens exceptionē hanc eſſe anormalā & ad petitorium & poſſeſſorium opponi poſſe. dummodo notoria ſit. Ad quod Rota in antiquis. 370. & ad merita, nec nō ad proceſſum, vt ibidem. ℂ Qui ſeqtur ꝙ exceptio ſpecialis reſeruationis beneficii (ex quo reſeruatio apoſtolica inficit titulum & poſſeſſionē. c. ſi eo tempore. de elect. lib. 6. Rota in nouis. deciſ. 16. in antiquis deciſ 7. per Innoc. in. c. vt noſtrū de appellat. num. 7. 56. 371. 475. lapus in allegat. 24.) et ꝙ ſpoliatus titulo colorato ſuam poſſeſſionem iuſtificaret (vt in iſtis beneficialibus & ſpiritualibus opus eſt. per Innoc. in. c. conſtitutus. de filiis presbyter. per Rotam in antiquis. 678. Dicam in fallen. 21.) nihilominus impediet reſtitutionem. vt communiter hic dicunt. Quā opinionem Ripa hic defendit ab Aretino. Vide omnino Rotam. 474. & que dicam in fallen. 38. ℂ Addo ꝙ in beneficialibus poſſeſſorium dr̃ cauſam proprietatis habere admixtam. Geminianus in. c. ad decimas. Que mixtura id operatur vt in eis ſemper fallentia procedat. Etiam ſi minime exciperetur ꝙ laicus ſit, vnde in his fallentia inepta reddatur. ℂ In ſe tñ eſt vera, quāuis exempla ipſa parum couenire dicātur. cum excipiendo ꝙ ſit laicus, vel monachus, non ſit illa dominii alteriusve iuris de quo diſceptatur, ſed inhabilitatis agēdi. Que in quacunq; iudiciali petitione litis etiā ingreſſum impedit. vt illa tu es ſeruus. ad. l. ꝙ attinet. ff. de regul. iur. Que ſimili modo hic. ℂ Niſi nomine dñi poſſidens ſpoliaretur eodemq; nomine & is ſeruus in iudicio audiretur reintegrareturq;. Simili modo monachus. Dicit Abbas in. c. ex parte num. 21. eodem. vnde infero ad aliam fallen. ideſt. XI.

43 FAllit in ſpoliato excommunicato, qui ab agēdo reiicitur. glo. in. c. primo. in verbo audiētiam 23. diſtinct. Abbas in. c a, nobis. de except. Quiue nouum ius nunciare nō poteſt. Naq; demolitorium interdictum inchoare. ad hoc ē. c. intelleximus. de iudic. ℂ Quod de maiori non autem de minori excommunicatiōn intelligendum ē. doct. in. c. primo. de reſcript. in. 6. Et incontinenti probanda vt in fallen. 18 Dum nō conſtaret iniuſtę fuiſſe excommunicatum ſiue ſuſpēſum. Specul. de poſſeſſ. & petit. in. §. quoniam. in fallen. 21. ℂ Nam neq; procedit vbi

excommunicatus ageret vt ad commu-
nionem hominum (a , qua per excom-
municationis ſententiam eiectus extitiſ-
ſet) reſtitui deberet.d. Antonius • in.c.
cum inter in col.7.de except.Itē vbi ex-
municatus propter ſpoliū actus ſibi per-
miſſos exercere non impediretur Abbas
in.d.c.intelleximus colum.3.℄ Neq; in
telligi vr̄ vbi ſpolians eſſet de fuga ſuſpe
ctus,Abb.in.d.c.cum inter.colum . 5 .
Quod notat hic Ripa pro extenſione
textus in.l.ait pretor.in·§·ſi debitorem
ff.de his que in fraudē credit.℄ Vel vbi
ageret ad reſtitutionem vxoris Abbas
in.c.finali colum.5.de ordiū cognit. &
in.c.literis.vbi late.eodem . Quod limi-
to in fallen.55. Verūtamen hec reſtitu-
tio magis officio iudicis expeditur ſpe-
cul.de poſſeſſ.& petit·§·quoniā.in verſ.
quid ſi vir.℄ Vel niſi ageret pro reſtitu-
tione tenute aduerſario conceſſe vigore
primi decreti.Fely.in.d.c. intelleximus.
col.ii.per Alex.in.l.de pupillo . in ·§· ſi
procurator.ff.de noui operis.℄ Neque
hec fallentia procedit vbi excommuni-
catus ſpoliaretur lite pendente propter
quod attentatorum remedio vti vellet .
Rota in antiquis.deciſ.13.℄ EX HIS
ad hereticum infertur qui nihil poſſide-
re poteſt.c.1.&.2.23.q.7. Abbas.in.d.
c.ex parte.num.19.parum poſt princi-
pium numeri.Et in.c.itē cū quis num.5.
cum ſequen.eodem . vbi de exceptioni-
bus iſtis detrahentibus iuri.agendi plu-
ra ſimilia ponit.Sed in hoc prefate decla
rationes minime conuenirent cum ex
cōmunicato deteſtabilior ſit nec ad vxo
ris reſtitutionem admittetur.c. inter.de
purgatiō canon. c. quanto de diuort.
℄ INFERTVR Etiam ex iſtis ad
alias doctorum fallentias quas ſub hanc
vndecima comprehendam ideſt ad aſſaſ
ſinos & ſimiles criminoſos. Qui ob cri-
mina poſſeſſiō priuādi eſſent , habetur
44 in.d.c.item. ℄ Sic dicunt in Simoniaco
ſpoliato.c.tanta.c.accuſatū . de ſimon.
glo.in.c.primo. eodē titulo de Simon .
Item in tiranno ,fortius Antipapa ſpo-
liatis.hec enim crimina & alia(quorum
quedam vel inhabilitēt perſonam ad iu-
diciū vel ad agendū ſiue ad poſſidendū)
ipſo iure reſtitutionem impediunt. Se-
cus vbi non ipſo iure. Sed per ſentētiam
ob crimen poſſeſſiō priuādus veniret:
Innoc.in.c.inter dilectos . de ordiū co-
gnit.Compoſtell.in.c.ꝙ ſicut . de elect .
℄ In aliis autem criminoſis non inhabi
litatis ad poſſidendum, quantūcunq; cri
mina ipſa inficerēt proprietatem , & no-
toria ſint,exceptio talium criminum op
poſita per ſpoliatorem , reſtitutionem
non impediret.In profanis. Secus vero
in bñficialibus vt dicunt.Ita doc.℄ Sed
Abbas contra per caſum in.c.inter dile-
ctos.iūcta glo.de exceſ. prelatorum vbi
Archidiac.& per textum indiſtincte lo-
quentem.in.d.c.Item cum quis. Et per
c.ſin.de ordin.cognit.volens non differ
re a,profanis. Atq; ſubdens tāto minus
admittendam exceptionem vbi notoria
non eſſent ſed tantum manifeſta.de quo
rum differentia ponit ibidem apoſtilla.
℄ Vbi ēt dicit ꝙ iudex ex officio extra
illam inſtantiam (ſi eſt notorium facti
permanentis , itaq; inficiari non poſſit
neq; probatio aut ſolemnitas proceſſus
requiratur.Iuxta. c. euidentia . de accu-
ſat.cum ſimil .) reſtitutionem fieri non
faciet.Cum incontinenti priuandus ve-
niat,& circuitus euitādus eſt.vulg. l.do-
minus. ff.de condit.& demonſtr. Itaque
concludit hunc eſſe proprium caſum.c.
ad petitionem.iuncta glo. ibi,reſtituen-
dus. ff. de accuſat. ℄ ADVERTO
dum Abbas vult non differre ā,profanis
&c. Immo contrarium vbi peccatum ,
&c.vt dicam in ſequen.fallen . Exemplū
vbi crimen occaſione talis poſſeſſionis
beneficii committeretur, ſeu cum eiuſdē
commoditate , non propterea per hec
intelligas ꝙ ſpoliās ſit, poſſeſſionem re-
tenturus.Dicam in fallen. 16 . in verſic.
accedat &c nam reſtitutio cum peccato
fienda non eſt.c.literas. eodem. Et ideo
dicit Abbas in . d . c . Item cum quis .
num.x.ꝙ quāuis exceptio non ſit noto-

.ria neq; manifeſta conſequenter nō ad-
mittēda,& ſi famoſa ſit, tamē ſi talis eēt
que ipſo facto beneficii priuationem in-
duceret, atq; Reus excipiens vellet eam
incontinenti probare iuſq; ſibi compe-
tere, ex iudicis officio amittetur.
¶ ET procedunt hec in iudice eccleſia-
ſtico,cuius & non alterius peccatorum
iuriſditio eſt.c.nouit.de iudic. Laicus
enim iudex peccati rationem non atten
dit.Sed illam Abbatis.in.d.c.Item.dicē-
tis ꝙ quantumcunque ſit crimen verum
& notorium, reſtitutionem minus im-
pediat. Nam aduerſarius remanet in
ſuo iure. Cum exceptio non priuati-
uum ſed ſolum expulſiuum effectum o-
peretur. vt probatur in. c.ii. de or-
dine cognit. facit quod Abbas.in.c.
literis.eodem num.xi. XII.

45 FAllit vbi ſi reſtitutio fieret,
reſultaret peccatum. pro-
pter ꝙ Abbas in.c.in lite-
ris.eodem. num.28. dicit
ꝙ quanuis exceptio ſolum
concernens defectum proprietatis in be
neficialibus notoria non ſit, minus in-
continenti probari offeratur, nihilomi-
nus eſſet(reintegrari quem ante omnia)
impeditura. Ex ratione quia ſi vera eſt
reſtitutio non fieret abſq; peccato nam
daretur vitioſus ingreſſus.contra.c.du-
dum.ii.de elect.¶ Redeundo ad fallen-
tiam & exemplum ſi ſpoliatus agat ad re
ſtitutionem vxoris excipientis de con-
ſanguinitate vel affinitate. c. literas vbi
glo.&.c.1.eodem. ¶ Quod procedit
in gradu prohibito iure diuino vbi Pa-
pa diſpenſare non valet. Secus poſitiuo
vt hic Ripa.Subdēs ꝙ alia ratione tunc
exceptio obſtaret, quia cauſa matri-
monii habet cauſam proprietatis admi-
xtam.l.1.ff.de liber.homine exhib. Vn
de antequam reſtituatur titulum matri-
monii (ſi id negaretur) probare habet.
¶ Pulchrior vē illa quam ponit Abbas
in.c.ex tranſmiſſa. ꝙ poſſeſſio perſone
libere ſine titulo haberi non poſſit. An
autem & carnalem copulam probari ſit
opus remitto me ad eundē.in.c.ex par
te.& ad Felyn.in.c.cauſam. vltimo de
probat.Subdentes in dictis locis ꝙ qñq;
titulo & copula probatis, plures excep
tiones contra agentem ad reſtitutionē
vxoris proponuntur de quibus in fallen.
52. Quia tamē in cauſa matrimonii ſpe
ciali ratione procedunt, neq; reſpiciunt
impedimētum generalis noſtre conclu-
ſionis habētis ſe ſpoliatum ante omnia
eſſe reſtituēdum. Remitto ad.c.literas.
eodem.c.ſignificaſti de diuort.¶ SED
vnum non pretermittam ꝙ vbi excipe-
ret vt in dictis exemplis dixi,neceſſe non
haberet probare ꝙ incontinentī &c.nam
& ſi non incontinenti, tamen impedit.
Attento ꝙ cauſam proprietatis habet
admixtam. Vnde ſpoliationem pro-
baſſe non ſufficiet.vt in fallen.22.Secus
vbi non admixtam &c. nam excipiens
de peccato incontinenti probare habet.
hoc modo reſtringho ea que Corſettus,
in ſua fallent. 36. XIII.

46 FAllit in ſpoliato in Bello
qui poſt initam pacem in-
ter Duces belli reintegrari
ſeu reſtitui peteret. Pro-
prietatis enim exceptio tūc
obſtaret. vt Bald. in titulo. de pace
conſtantie. Aretin. hic Ripa.ſi noto-
rie de pace conſtet. XIIII.

47 FAllit vbi reintegrande con
uentus exciperet profitēdo
dominium ſibi poſt ſpoliū
fuiſſe queſitum. Puta renun
ciatione actoris vel negligē
tia.vt per glo.magn.in.c.ſuper hoc. de
renunciat. Alex.in conſil.259.colū.3.
in 2.vol.Arguendo per.l.ii.ff.quod me
tus cauſa. ¶ Sed cōtrarius videtur text.
in.c.ſollicite.eodem.ibi quia non eſt ve-
riſſimile ꝙ ſpoliatus iuri ſuo renunciet.
Socin.in.l.rem que nobis.in ſiue.9.que
ſtionis reſpondet, ꝙ ibi loquitur in be-
neficialibus aduerto ꝙ in beneficiali-
bus loquitur.d.c. ſuper hoc. in princi-
pio. Qua de re melius dici poſſe puto.
per glo.magnam. circa med. in. d. c.ii.

dum vult ꝙ in terminis illius textus nõ petebatur reintegrari neq; profitebatur ſe ſpoliatum, ſed ſimpliciter beneficium poſtulabat,aliter dicam infra. ¶Non obſtat Soc. ꝙ per renunciationem ſeu ceſſionem iuris ſpoliati fit notoriũ ius ſpoliantis, quoniam hoc tantum verifi caretur vbi puta per inſtrumentum ha bens paratam exequutionem iuſtificare tur,alias notorium non eſſet,vt Peruſi ni dicũt hic. Et Corſettus in ſua fallen. 35.Clarius ponam.in.64. Tunc enim ſpolii vitium purgatum eſſe dicendum eſt. Ex quo tunc poſſeſſionis cauſa con uenti proprietate abſorbetur. vt per Ab batẽ.in.d. c.Nam per renunciationem quis rem pro derelicto habere videtur, non dico poſſeſſionem quam illo tem pore non habebat quo iam fuerat ſpo liatus. Minus igitur ius recuperande ar gumento.l.qui actionẽ. ff.de regul.iur. ¶QVE Noſtra concluſio tanto for tius in beneficialibus procedit, quanto ꝙ in his (abſq; ſaltim colorato titulo) ſpoliatus non reintegretur. vt in fallen. 38. Niſi ſpolium violentum eſſet. vt in. 16.& in. 22. Necnon in ampliat. 12. dixi. Nam tunc & ſi renunciatio ſequa tur, non tamen impedit (vt credam) quin ante omnia reſtitutio fiat. Motus ſum ex violentia precedenti vt Meticu loſe renunciatum debeat cenſeri. Do textum in.d.c.ſollicite. Cui talem reſ. ponſionem aſſigno. ¶IDEO etiam in iſtis terminis Dico. ꝙ ſi poſſeſſoriũ haberet cauſam proprietatis admixtã, ſpoliatus agens nõ haberet probare mi xturam.de qua in.4.fallen. dictum eſt; nam ſpolians acceptando renunciatio nem factus eſt ius proprietatis ſpoliati. arg.l.decẽ.de verb.oblig. Maximẽ in ſui odium ſpoliãtis. ¶CREDEVNDO intelligo hoc & predicta vbi facto ſpo liati proprietas (vt hic) ſuperueniſſet quod etiam verificatur vbi ſententia in ter eaſdem partes lata eſſet vt in ſprima fallentia relatum eſt. Ad quod vide Caſ ſiador.in deciſ.prima.de reſtit. ſpoliat.

num.61. Item non intelligo hec in Ec cleſiaſticis,vbi metus vt ſupra vel aliqua vis in renunciatione interueniſſet. tunc & ſi non perſonalis violentia ſeu expul ſio interueniſſet, & ſi alias metus nullita tem non operetur,vt in toto titulo.ff. ꝙ metus cauſa. Nihilominus iſto caſu nullitatem operari dicam ac ſi renũcia tio eſſet nulla. Moueor quia ceſſat om nis purgatio ſpoliantis. Item quia ſe fo uens in actu Meticuloſo eſt in peccato propter quod Canonica iura reſiſtunt. vt in vulg. vide Rotam in nouis. 55.& quinta fallen. 12. ¶ Quid autem ſit vbi poſt renunciationem adhuc qui renun ciauit poſſideret & a,tertia perſona ſpo liaretur,an reſtitutio ſibi fiat, ſi tertius ipſe de renunciatione obiiceret. Di cam. in. ampliat. 14. vide in fallentia quinta.circa finem. Atq; melius in am pliat.xi. Ex quibus patet ꝙ hec impro pria fallentia eſt. XV.

48 FAllit vbi adminiſtratorio nomine quis reintegrande ageret.puta prelatus eccle ſie nomine. Tutor pupil li.nõ enim prius reſtituen tur q̃ ſi titulũ(hoc eſt ſe eſſe tales)oſten diſſent. ſi tamen ex aduerſo inficiatum ſit.Bal.Alex.& communiter hic. ¶Sed Socin.in.l.rem que nobis.in.iii.col. cõ trariatur,dicens ꝙ quantũcũq; notorie conſtaret de non iure primi poſſeſſoris non tamen abſq; iuris ordine qs eſt poſ ſeſſioñ priuandus.c. licet Epiſcopus.de preben.in.vi. Quem Claudius hic ſeq tur per textũ.in.c.cũ ſuper.de cã poſſeſ. & propriet.vbi ſubdiaconus nõ obſtãte ꝙ minus iuſtũ titulũ habuiſſet quod & iudici liqueret, ad poſſeſſionẽ Eccleſie ſancti Sepulchri reintegratur. ¶ Cũ q bus quieſcã ſi adminiſtrator ipſe ſpolia tus extitiſſet. Moueor ex ratioñ Socini: ſic intelligo d.c. Cũ ſup.Si vero nõ ipſe eccleſia ſpoliata fuiſſet a,cõi opin.nõ de uiarẽ. niſi in Cardinalibus q titulũ iuſti ficar nõ tenẽtur. vt p Deciũ ĩ cõſil. 157. poſt Petrum de Peruſio. XVI.

49 FAllit ſi per Actoris confeſ
ſionem vel per probatio-
nes in iudicio admiſſas iu-
dici liqueret poſſeſſionem
non eſſe reſtituendam. c.
ſignificaſti. de diuort. vbi Innoc. Rota.
385. Alex. hic & recentiores. per. c. ad
decimas. eodem. in. vi. & canon. in. c. cō
ſtitutus. de filiis presbyt. facit Rota in
nouiſ. 55. vbi dr̄ quod ad inſtantiam
illius de cuius non iure clare conſtat at
tentata. lite pendente. non ſunt reuocā-
da ſicut in interdicto vnde vi cum etiam
appareat ꝙ ſua nō intereſt ſecus in pro-
fanis. Rota in antiquis deciſ. 7. & 624.
per Dinum iu regula qui ad agendū in.
lib. vi. ℂ Cum reuerētia patrum ſum al-
terius voti. ꝙ immo idem nec diuerſum
ſit in profanis. Moueor per vnum ver-
bum Antonii de Butrio dicentis in. c.
in literis. num. 24. in. iii. col. prope finē
verum eſſe predonem ante omnia reſti-
tuendum, niſi euidenter conſtaret eum
eſſe predonem vel iniuſtum poſſeſſorē.
Et aliter glo. loquitur ibidem dicens ni-
ſi ſit talis predo cuius vite nemo parce-
re debet. Mihi ſufficiat id quod Butriu:
dummodo iudici vt iudici conſtet q̄ uis
in cauſa diuerſa. pro quo facit. Ianfrē-
dus. in libello ſuo deciſ. 408. Intelligo
iniuſtum ſimilē predoni (hoc eſt illum.
de quo in. l. fin. C. vnde vi. ibi. vt predo-
nem intelligi) non quēlibet nō iure poſ
ſidentem. ℂ Ad. l. ſi quis ad ſe fundum.
cum ſimil. Reſpondeo rem ne in iſto caſu
loquantur. Pondero verba. d. legis ibi.
Si crimen non potuerit comprobare.
Preſupponit igitur diuerſam deciſionē
vbi crimē comprobatum eſſet. vt ſic nō
ante omnia primo ſpoliatori reſtitutio
fiat. ℂ Ad. l. primā. in. §. qui a, me. ff. de
vi & vi armat. & ad. §. recuperande. in-
ſtit. de interdic. ibi. licet is a, me &c. non
diuerſo modo dicam quam intelligen-
do in terminis quibus id dicatur, & alle-
getur. non autem ſi euidenter cōſtaret
&c. nam tunc Butrium ſequor. ℂ Huic
interpretationi Addo gloſam magnam
in. d. l. ſi quis. Circa medium. dum expo
nit. verbum intulit. hoc eſt dicitur intu
liſſe. Et dum dixerunt in profanis ad-
uerto tanto magis in beneficialibus dici
deberet, quanto ꝙ in his ſpoliantes ſunt
odioſiores. vt dicam in fallen. 14. argu-
mento. c. eum qui. in verbo eo ipſo. de
preben. in. vi. Itaq; facilius in his reſtitu
tio fienda eſſet. Et nihilominus non fit
vt in. d. Rota. Minus igitur hic fieri dice
tur. ℂ Huic vltimo parum obſtare pu
to generalitatē. d. Rote in antiquis de-
ciſ. 7. & 624. per quam reſtituendum vi
detur quāuis notorie conſtaret eum eſ-
ſe predonem. Quia reſpondendo faciā
vnum, & PRIMVM Caput ne lo-
quatur. in notorie attētatis cum violen-
tia ſeu expulſione. nam tunc puto noto
rium non ius petentis reſtitutionem, eſ-
ſe parum attendendum induco textum
in. d. l. ſi quis ad ſe fundum. in verbo in-
tulit non impropriando. Importat. n.
notorietatem & nihilominus indiſtin-
cte ſpoliatus reſtituitur. ℂ Quod tamē
limito niſi ſpoliatus ſuum ſpoliatorem
prius eodem modo ſpoliaſſet, motus ſū
ex illo textu. ibi ſi crimen violentie non
potuerit comprobare vnde diſponit in
caſu dubio. Atq; aliud aperte vult vide
licet ne ante omnia ſpolians reſtituere
teneatur ſpoliato cuius ſpoliati crimen
(hoc eſt alterius primi ſpolii. a, ſe com-
miſſi) eſſet comprobatum ſeu notoria-
tum. ℂ ITEM Moueor quia noto-
rietas violentie prime cum inſtantia ſeu
petitione reſtitutionis per quam in pri-
ma violentia ſe foueri petit. Contra. l.
meminerint. C. vnde vi. iuncto quia Iu-
dex quē in delicto auctorizare non de-
bet. vt per Rotam in ātiquis. deciſ. 347.
(nō obſtante ꝙ ſecūdus ſpolians quan-
do primo loco fuit ſpoliatus, remediū,
d. l. prime, neglexiſſet) operari dicendū
eſt impedimentum fiende reſtitutionis.
Argumēto. l. continuus. in. §. cum ita.
de verb. oblig. Sic ſaluo Innoc. in. d. c.
in. literis. ℂ Nec obſtat ibidem Abba-
contra Innocentium ꝙ ſi tex. ibidē non
intelligeretur

intelligeretur de eo quem conſtet eſſe p̄donem vana fieret illa ibidem argumentatio, quoniam aliter (vt puto) argumētatio ibidem ſe habet. hoc eſt quia ſpolians non auditur dicens eum eſſe p̄donem quominus reſtituere teneatur minus debet audiri dicens non fuiſſe canonice inſtitutum. ¶ Addo predictis Rotam in nouis. 393. in fine. Quam ſequitur Francus in beneficialibus in.c. ad decimas. in fine, nam ibi Reus conuentus recuperande excipiendo dicebat de notorio non iure actoris expulſi, tamen non auditur attento notorio non iure ſuo. de quo vt ibi replicaretur Et vide rationes in rota prefata. In quo etiam illud addendum puto ꝙ notorietas (ne fiat ad differendum) incontinenti probanda ē. vt Abbas in.c. in literis. num. 30. ¶ VLTRA Induco & vrget quod poſuit Innoc. I.c. ſignificaſti. de diuort. de notorio adulterio viri & de notorio vxoris atq; vt clarius procedamus exēplum erit. Sū a, te ſpoliatus ſiue eiectus. & peto reſtitui. excipis de notorio non iure meo probando per confeſſionem vel alias vt in principio huius fallen. Si replicarem ꝙ notorie cōſtat me eiectū a, te fuiſſe. Poteris triplicare de anteriore eiectione qua te ſpoliarim. adeo ꝙ reſtitutio impedietur. dēpta triplicatiōn ante omnia fiet. Etiam (vt putem) in beneficialibus. dummodo color tituli obſeruetur prout in. fallen. 22. quod ē in odium violētie, per quam ius quod ſpolians ex confeſſione ſpoliati acquiſierat, amiſit vigore. d. I. ſi quis in tantam. C. vnde vi. vt communiter intelligitur nō reſtringendo ad litis pendentiam, itaq; remaneret color ſpoliati. ¶ SED obſtat quia ſi triplicatio admiſſa eſſet, vltimum ſpolium factum per reum conuentum minus purgaretur. contra vulgares regulas habentes ſe vltimum ſpoliū debere purgari. vt per doct. in. d.c. in literis arguendo de. I. cum fundus. & .I. colonus. ff. de vi & vi arm. primo dicā ꝙ quāuis ſit purghandum tamen ꝙ nō ſit iſto modo purgandum hoc eſt ad inſtātiam illius de cuius malo iure in poſſeſſiōn conſtet argumento. poſito rum in. d. Rota. dum loquitur indiſtincte. ¶ Item quāuis purgandum ſit, ꝙ ante omnia ſit reſtituēdus. cum per domiii probationem remanſerit purgatum. ¶ Vel tertio moueor. quia odii ratio maior eſt in primo. ſpoliatore. Attento ꝙ expulſio cum notorio nō iure ſuo aſſociata erat. Quia (puta) conſtabat rem aduerſarii eſſe. Vnde puto hūc eſſe etiam predonem vel iniuſtum poſſeſſorem de quo Antonius de Butrio. differentem ab eo cuius vite nemo parcere debet. Itaq; vides quomodo aliter intelligo predonem q̄ Butrius in. d.c. in literis. Intellexiſſet. num. 7. in fine dum allegat. I. primā. in. §. qui vi a, me. ff. de vi & vi arm. Et finaliter ſic intelligo Regulam. de vltimo ſpolio purgando. ¶ Et infero ad tollendam diſcordiam ſcribentium ꝙ intelligendo predonem vt hic loquutus ſum, predo eiectus ab aſſerente ſe dominum reſtituendus ante omnia non ſit. Immo Innocentii & Butrii opinio verificetur. de qua in apoſtilla ad Abbatem in. d.c. in literis. num. 9. ¶ Sed intelligendo predonem vt ibidē intellexit Abbas hoc eſt de cuius nō iure non notorie conſtabat, eius opinio procedit videlicet eum ab expulſo a, ſe poſtmodum expulſum ante omnia eſſe reſtituendum. non eum reſpiciendo vt predonem ſed vt ſpoliatum vt alias dixit Paulus de Eliazariis. in. d.c. col. 3. ¶ Alter & tertius predo ē vite cuius nō eſt parcendū qui a, quocunq; ſpolietur ēt ſe dn̄m non pretendente minime reſtituetur vt in. xi. fallen. dixeram.

Venio ad ſecūdum principale caput. aut nō attētauit minus taliter eiecit ꝙ notoria violētia dicatur. tūc in beneficialibus rein regrande agēti notorius defectus ſui iuris obſtabit. Ex ratione quia de iure ſine tituli colore non poſſidentur. d. c.

E

37

conſtitutus.de filiis presbyt.cum ſimil. in.8.fallen.dictis. Qui notorius eſt vbi ex titulo ſua poſſeſſio nõ coloraretur. vt in fallen.21. ſi igitur non poſſidebat ſpoliatus minime dicetur. vulg.decem. de verb.oblig.hoc modo argumẽtum, dictum ſupra ꝙ in eis violentia eſt odio ſior,ceſſat. Quod intelligo procedere quãuis ipſe ſpolians in ſuo iure deficeret puta ꝙ nõ fuerit inſtitutus, vel aliter vt iam dictum eſt. Moueor quia in pari cã melior eſt poſſidentis vt alias Abbas in c.ſepe num.x.eodem.Neq; audietur volens reſtitui vt alteri facultatem habeat reſtituendi vt intra dicam in profanis. Quia(vt.D.Antonius dicit)hoc nõ pertinet ad ſe,ſed ad verum Eccleſie Rectorem qui celeriter animarum periculo ſit obuiaturus. Sic Abbas in.d.c.in literis num.xi. ℂ ET nihilominus iſto caſu iudicis officiũ erit prouidere ne (ſpolio probato) ſpoliantem poſſidere ſinat. Argumẽto.c.beneficium.in lib.vi. Immo ſequeſtrari iubebit. ad titulum. de ſequeſtr.poſſeſſ.& fruct. & per Franchũ in.d.c.bone.de appell.in.vi.Quod etiam nota in caſu poſito ad primũ caput. ℂ Secus vero erit in profanis in his enim notorius iuris defectus obſtare nõ debebit cum poſſeſſionis titulũ quis in iis oſtendere non teneatur.l.cogi.ff.de petit.heredit.2.q.v. ℂ HOC modo neq; aliter procedere poſſe puto rotã in antiq.decis.7.& 624.p.l.primã.ff.de vi & vi arm. & que. per Dynũ in regula q ad agendũ. Quia tamen hec iura loquuntur omnia in vi expulſiua amplie mus ea ad non expulſiuam & erit.

TErtium Caput per.l.primã. C. ſi per vim vel alio modo & per.c.reintegrãda.iii.q. prima. vt magis communiter intelligitur, & ſi aliter opinatus ſum in fallen.2.forſitan cũ ſupportatione verius. ℂ Et dicamus idem eſſe in profanis quãuis non violenter ſpoliaſſet, vt ſic minus de notorio non iure agentis excipere poſſit. Dummodo tale non ius illud ſit quod minus iuſtificet illud ius excipientis. de quo in principio fallentie.8. Sed in beneficialibus dic vt in fallen.22.in fine. ℂ Huic dicto de profanis, minus obſtabit, ꝙ ſi reſtitueretur inde fieret abſurdum vt notorie ius nõ habens fructibus gauderet. Itaq; incideret in peccatum. Propter quod euitandum onus iudicis erit inhibere ne peccet eſt tex. cum glo. in.c.ad audientiam de ſponſal.vnde per hec reſtitutionem denegare.vt in addit. Rote in nouis.55.p Ioh.an. ad ſpecul. in rubr.eodem.tit. noſtro. per Abbat. in.c.in literis.num.29. Que ratio pariter in profanis viget cum agatur de peccato.habetur p Canon.in.c.1.de nou. operis nunc. ℂ Quoniam reſponderi poſſe puto ꝙ ſtante hac ratione, Maius ſcandalum & peccatum oriretur. Cum quis inſpiciendo aduerſarium notorio non iure poſſidere inuitaretur vt eum (etiam violenter) expelleret contra.c. nihil cum ſcandalo.de preſcript.bonus eſt textus in.d.l.meminerint. Sed quia de pluribus malis maius euitandum eſt. l.abſentem ff.de penis.cum ſimil.(non obſtante ꝙ cum peccato fructus ſit percepturus) reintegrabitur a,iudice tamẽ laico.qui de peccato nequaquam ius dicit. Sed illam duntaxat rationem reſpicit videlicet quia poteſt dicere quo ad te liberas edes habeo.vt in.l.loci.§.cõpetit.ff.ſi ſeruitus vendic. glo.in.c.1.de preſcript.in.vi.Abbas in.d.c. in literis. in num x. ℂ Demum illa facta eccleſiaſticus iudex inibebit vt a, peccato deſiſtat. Neq; aliter mihi verba poſita in addit.ad prefatam rotam.55. ſatisfacere poſſent. ℂ Stant enim iſta ſimul vt reſtitui petat neq; ipſe fructus percipere velit. Sed principaliter inſtet vt iniuria ſibi ſatiſfactum ſit.quia tamẽ hec nõ procedit in ſpolio non violento. Vel clarius dicamus vt ipſe rem eandem alteri ſit reſtituturus.vt dixit Abbas.num.9.vbi ẽt. Paul. de Eliazar.arg.l.1.in.§.ſi ꝓ do.ff.depoſiti. Quod reſtituere minus

ꝯpreſumendum eſt in nõ ſpoliante de cu
ius notorio non iure conſtat quicquid
Abbas.ad.d.num.9 ibi quantũcũq; cõ-
ſtet &c.contra quem do Regulam vul-
garem.in regul.ſemel malus.in. vi. vn-
de tantiſper expectandus eſt vt a,pecca-
to deſiſtere velit. Et conſequenter con-
cludamus ꝙ vbi notorium non ius a-
gentis cognoſcatur per notorium ius
ſpoliati ibidem ſpolians excipere vale-
at quia hec ratio ceſſaret. Niſi violenter
ſpoliaſſet nam tunc attenderetur iniu-
ria de qua ſupra. XVII.

50 FAllit vbi exceptio ſpoliãtis
talis eſſet que concluderet
abſq; vlla probatione. ol-
trad.in conſil. 224. incip.
ſuper iure & 274. Qui vlte
rius ſequitur Bal. in.l.penul.C.de cõ-
penſa.in vltima.col.vt quia ſufficiat al
legare. Do exemplum ſi actor iam iudi
cialiter confeſſus ſit dominium eſſe rei
conuenti,vt in prima fallen. dictum ſu-
pra fuit. hec igitur fallentia nil opera-
tur niſi quãdã gñalitatẽ cũ plura nego
cia ſint q̃ vocabula rerum. XVIII.

FAllit vbi nomine Eccleſie
exceptio dominii inconti-
51 nenti probãdi in medium
deduceretur. Bal. & Alex.
hic ita intelligentes glo.in
l.ſi de vi.C.de iudic. Quod Ripa exten
dit ad Ciuitatem arg.l.fin.C. de ſacro-
ſanc.Eccleſ. ¶ Sed aduerto hoc eſſe cõ
tra generalitatem.d.c. 1.eodem.vbi pa
tet ꝙ ſi ſpoliatus nõ cõſenſiſſet prelatus
in ipſo petitorio minus audiretur.vt ẽt
dicit Corſettus in fallent. 37. Et eſſet cõ
tra textum in.c.antiquitus.ii.q.iii. Vlte
rius non inueni Eccleſiam in hoc priui
legiatam ergo &c. argumento.l.ius ſin
gulare.ff.de legibus. Eam nihilominus
tenerem in ſolo caſu quo per inſtrumẽ
tum publicum Eccleſie dominium in-
continenti pateat argumento,textus in
l.iii.C.ſi minor ſe maior.dixerit. ¶ Sed
in ratione fallentie ſequor Alexãdrum
quia prelatus ipſe ſpolians non facit in-
cidere Eccleſiam in penam. l. ſi *quis in*
tantam.C.vnde vi. Vnde ſuccedit vt di
cunt quod poſuit Bal.in.l.fin.C.de cõ-
penſ.& Ang.hic ꝙ vbi quis non incidit
in dictam penam poteſt excipere de ſuo
dominio quãuis minime notoriato.
Exempla dat hic Alex. ¶ Generalitas
iſtius dicti mihi nullatenus placuit. Nã
intelligo illam legem in ſpolio facto
pendente iudicio.vt dixeram in fallen.
prima.non ſic ſe reſtringit. d. l. ſi quis
ad ſe fundum. Item ſi dictum ſtaret via
ſpoliis committendis aperiretur cõtra
l.conuenire.C.de pactis dotal.cũ vulg.
Vlterius in.l.ſi quis in tantam punitur
ſpoliãs in amiſſionẽ dominii rationẽ tan-
tum occupationis ipſius rei non autem
propter vim perſonalem.Vnde eodem
modo punitur hoc eſt ipſam rem ami-
tit. Sed in.l.ſi quis ad ſe fundum violen
tia eſt perſonalis, vnde perſona puni-
tur. Ne ſuper iure ſuo audiatur a,iudi-
ceq; repellatur,vbi pars id obieciſſet.eo
dem modo puto dicendum eſſe hic. Ne
prelatus audiri mereatur. Neq; ſibi via
detur ſub vmbra aſſerti dominii Eccle-
ſie alteri vim inferre.Quod vltimũ ceſ-
ſat vbi cum inſtrumento dominium o-
ſtendat iuncto quia non eſt quid ſit Ec-
cleſie imputandum.Nam quãuis prela-
tus iſdem ſit qui inſtrumẽtum inducat,
quiue ſpoliarit,nihilominus vt ipſa Ec-
cleſia itaq; vt perſona tertia comparere
videtur. Per ea que in 8.fallentia pro-
tulimus. ¶ HOC modo fallentiam
hac reſtringo nec non ad argumentum
cõcludo ꝙ valeret in caſu affirmatiuo.
dicendo vbi procedit.l.ſi quis in tãtam
ibidem.l.ſi quis ad ſe fundum. Non au-
tem negatiue vt loquimur reſpectu rein
tegrationis ante omnia fiende. Maior
enim odii ratio videtur ineſſe in.d.l. ſi
quis ad ſe fundũ. quia odioſior eſt vio
lentia perſone q̃ in ipſa re de qua.l.ſi qs
in tantam. argumento. ꝟ. primi. inſtit.
de iur̃ perſon.quãuis.d.l.habeat princi
pium magis auſterum.ibi furoris auda
cia verum ꝙ prout ipſam.l.intellexi.cõ

ſideratur illud ſpernere iudicem, dũ ſpo
liauit iudicio pendente. ¶ Vnde finali-
ter quia ſecundum hoc Argumentum,
Alexandri minus concluderet in ſpo-
lio ante iudicium itaq; non eſt genera-
lis mihi non ſatisfacit. fallentiam tamẽ
vt ſupra ſequor. ¶ Ad argumentũ Cor
ſetti reſponderem ꝙ textus in. d. c. ꝑ. nõ
ſe fundat in conſenſu Prelati non enim
dicit quia conſenſit ſed quia obtulit ſe
probaturum. Dictio quia eſt redditiua
rationis & cauſe dicit Bar. in. l. demon-
ſtratio. in. § quod autem. ff. de condit.
& demonſtr. col. 3. & refertur ad verba
ſe probaturum. Sed verba ibi conſen-
tiente Philaſio proferuntur incidenter
tanquam denotantia factum & maiorẽ
deciſionis rationem. ¶ Qua de re. non
inepte diceretur ſubaudiri debere dictio
nem. Maxime, iuxta verba ibi conſen-
tiente Philaſio, & puto hoc eſſe neceſſe:
cum in Eccleſia omnis ratio excludens
dominii exceptionẽ (de qua ſupra) ceſ-
ſare videtur. ¶ Aduerto ſecundum hoc
fallẽtia procederet vbi tutor pupilli no
mine conuentus, exciperet de dominio
pupilli. Cum eidem pupillo ratio nul-
la predictarum legum conuenire videa
tur. neq; imputari quid ſibi poſſet. Item
vt tertia perſona. de qua ſupra. foue-
ri deberet a, regula dolo facit. Nihilo-
minus contrarium firmo. quoniam res
pupillorum non ſunt vt hec publici iu-
ris habetur in fallen. 22. In iſtis enim
publica vtilitas preualet vt in vulgar.
¶ Niſi pupilli eẽnt pauperiores in iſtis
enim, idem quod in Eccleſia ſeruarem.
per ea q̃ Bald. in. l. penul. in. § fin. in 3.
col. C. ad trebell. generaliter de paupe-
ribus dicit. Et Bertacchinus in verbo
pauperes. in verſic. 35. dũ põderat gl. in
l. fin. C. de ſacroſanc. Eccleſ. XIX:

52 Fallit. vbi agenti iudicio re
integrãde, oponeretur ex-
ceptio alterius ſpolii. c.
fin. de ordiñ cognit. quod
dic vt in 24. ampliat. in fi
ne. Idem eſt ſi per modum exceptionis
cauſa reintegrande opponeretur cõtra
eum qui agere petitorio cepiſſet. vt ibi-
dem & in glo. magna. Quia licet ſuper
exceptione ante omnia cognoſcendum
ſit, non tamen iſto caſu excipiens ante
omnia reſtituetur. Nã (vt dicunt) ex-
ceptio non parum operatur, dum actio
nem impedit. c. cum dilectus. de ordine
cognit. Quando autem de ſpolio ſim-
pliciter excipiendum ſit vel ſimul reſti-
tutio petenda, declarat glo. in. c. antiq-
tus. iii. q. ii. ¶ ET Aduerto ꝙ ſpolii ex-
ceptio alias omnes priuilegiatas, tollit
vt actionem depoſiti atq; alias paratam
exceptionem habentes niſi pro eorum
obſeruantia iuratum extitiſſet vt dicũt.
Butrius & Abbas in. d. c. cum dilectus.
Capicius in Neapol. deciſ. 167. exẽplũ
predictis pono. Si nudam rei detenta-
tionem haberem. puta penes me depoſi
tate, cuius occaſioñ quis a, me vendica-
bat. Iuxta. l. officium. ff. de rei vendic. ſi
exciperem ꝙ me ſpoliauerit, id ſolum a,
me fiet vt actor ipſe repellatur, non au-
tem vt ante omnia ad poſſeſſionem re-
ſtituendus ſim. Sed ſi caſum ponimus
ꝙ poſſeſſorium reintegrande cõtra me
agi ceperit, eo quia ſpoliaſſem, contra
quem excipiam de priori ſpolio, vel ſi
eum reconuenerim, fallentie non cõue-
niret. niſi ſecundum ſpolium incõtinen
ti poſt primum commiſſum eſſet. pro-
ut in. l. 1. in. § ſi qs vi a, me. ff. de vi & vi
arm. vnde per hec ſequor ꝙ. XXI

53 Fallit. vt modo dictum eſt.
per caſum. d. § ſi quis vi. &
ſic intelligo tex. in. d. c. cũ
dilectus. quãuis ſimpliciter
loquatur. Atq; in iſto caſu
minus proprie dicam excipientem debe
re reintegrari. de ſe enim ipſo reintegra
tus eſt. Argum. l. decẽ. de verb. oblig.
Iuncta. l. gracchus. ff. de adul. ¶ Vel reſ
pondeam ad. d. c. ibi. donec reſtitueren
tur ab ipſo, ideſt plene. Nam non pro-
pterea ꝙ illi nobiles de artona ſpoliaue
rint vt dicitur in principio ibidem, ap-
parent ꝙ in totum reintegrari ſint. & ꝙ

dixeram incontinenti, motus ſum quia
alias q̃ hoc modo intelligendo, via De-
lictis pararetur. cõtra. d. l. meminerint.
C. vnde vi. cum ſimil. Quando vero di-
catur ex interuallo plene Abbas. in. c.
olim, num. 15. eodem. Alex. in cõſil. 76
in p̃. libro. ¶ Huic tamen mee conclu-
ſioni videntur obſtare, que dicũt Alex.
in conſil. 94. in. 5. vol. in. 6. col. in fin.
Capicius in deciſ. Neapol. 77. ꝙ reme-
dium reintegrande non competit male
fidei poſſeſſori cõtra eque malefidei poſ
ſeſſorem cum in pari cauſa melior poſſi
dentis conditio ſit. Reſponderem hoc
procedere in ſpoliatore expellẽte, ex ra-
tioñ, quia Predoni etiam ſpoliato poſ-
ſeſſio reſtituẽda eſt. vt in prima dicemus
ampliat. Nec inuenio ꝙ Alex. illud in
d. conſil. dicat. & ꝙ dixi modo inconti-
nẽti &c. Praticarem vt in 24. ampliat.
in fine. Necnon aduerto in iſtis duabus
fallẽtiis ꝙ p̃ſuppono ſpoliationes hinc
inde factas non ſuper diuerſis rebus tũc
.n. procedũt q̃ dicã in fallen. 5. XXI.

FAllit in ſpoliato a re mo
bili. tunc enim dominii
exceptio ſi incontinenti
54 probari offertur añ om-
nia reintegrari impedimẽ
to eſt Bal. in. l. requirendi ad finem. C.
de ſeru. fugit. Ripa tamen hic num. 96.
Refert Baldum voluiſſe contrarium in.
l. in ciuile. C. de furtis. Saluat tamen ne
loquatur vbi vellet incontinenti &c. vt
ſupra. Iterum ſaluat ꝙ in. l. requirendi
non dicatur vbi per vim ſed vbi clã ſpo-
liaſſet. tenerem primam opinionẽ & fal
lentiam ſequor. Vidẽdus ſum in prima
& 8. ampliationibus. XXII.

FAllit. in cauſis ſpirituali-
bus & beneficialibus, I eis
enim non prius ſpoliatus
55 reſtituendus eſt, q̃ pluri-
bus concurrentibus, p̃ q̃
poſſeſſionem probauerit ſaltim per cla
uium traditionem vt dicit Rota in anti-
quis. 716. Vel per tactum ãnuli ſere ſeu
ſerature ianue bñficii ab altero non poſ
ſeſſi vt in. d. Rota. habetur in vltimis de
ciſ. 8. verſic. an inductus ſecus vero dicẽ
te vbi ab altero poſſideretur quia tunc
ad tradita tantum poſſeſſio reſtringere
tur. ¶ Item & ſecundo non priuſquam
ſuum titulum iuſtificauerit vel ſaltim ex
titulo poſſeſſionem colorauerit. Rota
in antiquis. 678. & in nouis. 439. poſt
Innoc. in. c. conſtitutus. de filiis p̃sbyt.
in. c. in lr̃is eodẽ. ideſt. de reſtit. ſpoliat.
Volens ꝙ etiam non ſit neceſſaria colo
ratio etiam ꝙ ius commune reſiſtat pe-
tenti reſtitutionem. Motus ex. c. ex inſi
nuatioñ. d. titulo. de quo dicam infra.
¶ Que coloratio fit etiam per cõfeſſio-
nem ſpoliatoris de titulo ſpoliati Rota
in nouis. 421. Caſſiad. I p̃ma deciſ. Ab-
bas in. c. in literis. eodẽ num. 22. quãuis
Rote per eum allegate parũ ad propoſi
tum faciant. Et fit in beneficialibus, do-
cto de inſtitutione quãuis non de p̃ñta-
tioñ. Rota in. nouis. 188. & 189. fit
etiam eo ipſo quo ſuperioris autoritate
poſſeſſionem habuiſſe doceret. Licet in-
ſtitutio vel electio in veritate vitioſa eſ-
ſet Francus in. c. ad decimas eodem in.
vi. per Rotam in nouis. 393. ex quibus
patet aliter dicendum eſſe vbi non auto
ritate ſuperioris &c. tunc enim vitiũ fa
cit ne poſſeſſio colorari dicatur. vt eui-
tetur vitioſus ingreſſus. c. vnico. de eo
qui immit. in poſſeſſ. cauſa rei ſeruã. ibi
dem. canon. Neq; ſufficeret ſola ſcien-
tia ſuperioris ad effectum vt poſſeſſorio
reintegrande agatur dicit. d. Ant. ¶ ET
ꝙ fiat per vnum teſtem. & quomodo.
Bellẽ. deciſ. 50. & 98. vbi ẽt dicit. ꝙ ſũ-
marie probatur titulus neq; requiritur
plena probatio quia tunc petitoriũ nõ
inducitur propter ſe principaliter ad af
fectum vt ſuper eo pronuncietur ſed in-
cidenter vt coloretur &c. que ratio in
multis notanda eſt. Vult igitur conſilia
rius ad deciſ. Bellem. 98. ꝙ ſi titulus nõ
ſit probatus, non tamen ſentẽtia in poſ-
ſeſſorio lata ipſo iure nulla eſſet. Etiam
ꝙ tale poſſeſſorium proprietatis cauſã
admixtam haberet. tituliq; probationẽ

requirat. ex ratioñ quia illa probatio non eſt propter ſe vt ſupra. Sed ē ad colorandam poſſeſſionem atq; tollēdam poſſeſſionem agentis. d. c. ad decimas. vbi Innoc. Item quia nec eſt conſiderādus titulus in diſpoſitione ad ꝙ l. ex his C. de teſtamento. milit. Et ꝙ coloratio fiat docto de prouiſione ſubexequutoris iſdem in. deciſ. 556. Et ꝙ pro coloratioñ ſufficiat aliqualis preſumptio. Ioh. an. in. c. ex parte. eodem lapus in allegat. 30. in 3. col. ¶ Sed Rota in antiquis. deciſ. 65. vult ꝙ ſi beneficii reſtitutionem ſpoliatus obtinere velit, opus ē vt beneficii poſſeſſionem ab eo (qui habet poteſtatem inſtituendi) habuiſſe oſtēdat per Innoc. in. c. in literis. eodē. per Ioh. an. ad ſpecul. ſub rubr. d. titul. in addit. parua hoc eſt ab ordinario vt dicit Lapus ꝙ tenet Curia Romana.

¶ Quod aliter intelligā vbi diu in poſſeſſioñ ſtetiſſet. de quo. infra. Pro quo Addo id quod Abbas in. d. c. in literis. num. 24. in fine. ꝙ quia Clericus nō debet eſſe abſq; beneficio. c. cum ſecundū de preben. in. vi. poſſeſſio quam habet preſumetur iuſta, vt ſic titulum probare neceſſe non habeat niſi eidem ius cōmune reſiſtat. Cum quo tranſirem ſi diu &c. vt ſupra. hoc eſt per triennium pacifice poſſediſſet iuxta regulam Leonis decimi. ¶ Quibus etiam addendum eſt ꝙ poſſeſſor conuentus colorare nō teneatur. quia. c. ad decimas. loquitur in actore. vt dicitur in nouis. 259. & per eundem Bellem. in 213. Vbi etiam dicit ꝙ articuli quo ad colorandum poſſeſſorium dati poſt ſuſpēſionem petitorii admittendi ſunt necnon eis reſpondendum eſt. Et de coloratione tituli fienda per ſucceſſorem. Vide omnino per Caſſiador. in deciſ. 2. de cā poſſeſſ. Et propriet. vbi de titulo preſumpto & de poſſeſſioñ triennali cedentis, vel decedētis. Aliis etiam modis poſſeſſio ex titulo coloratur, quāuis non in totum iuſtificetur. vt per Caſſiador. deciſ. 8. de reſtit. ſpoliat. Vbi dicit ꝙ ad obtinendum in interdicto recuperande poſſeſſionis domini de Rota per plurima argumenta ibidem relata voluerunt ꝙ ſufficiat ſupplicatio. ſeu gratia ſignata. & ꝙ datata ſupplicatioñ, abſq; literarum expeditione titulus (qui requiritur in beneficialibus vt habetur per Innoc. & communiter vbi ſupra) coloratus habeatur. Itē etiā coloratur ex logiſſima poſſeſſioñ. Innoc. c. ii. de in integrum reſtit. quem citat Abbas in. d. c. in literis. num. 17. & an Cardinales colorare teneantur. vidimus in fallen. 15. ¶ Sed in predictis aduertendum eſt ꝙ non procedunt vbi ꝑ viam attentatorum ageretur tunc enim poſſeſſionem ex titulo colorare non tenetur. Bellem. in deciſ. 49. per. c. ii. cum ibi not. vt lite penden. in Clementinis. Ratio eſt contemptus ſuperioris & integritas ſtatus cauſe quinimmo neq; poſſeſſionem ſed ſolum cauſe primum ſtatum in vltimis deciſ. in deciſ. 18.

56 ¶ SEQVITVR hic non. incōmode videndum eſſe cur agētes reintegrande ad Eccleſiam, beneficiū, aliaq; publici iuris, ſeu adminiſtrationis, vel etiā ad vxorem ex titulo poſſeſſionem colorare teneātur. Bellem. in deciſ. 27. Reſpōdet ꝙ in illis colorata poſſeſſio abſq; titulo haberi non poteſt. Non enim (dicit) ex propriis actibus noſtris abſq; titulo eorundem poſſeſſiones & ſine alicuius ſuperioris conceſſione nobis acquiri poſſunt. Vt in ſimili de interdicto, quod pro ductu aque ex caſtello publico ducende. vel pro rebus ſacris, nobis competere diceremus. Inde eſt ꝙ proprietatis cauſam admixtam habere dicuntur. l. ii. in. ꝙ permittit. ff. de interdic. Vlterius dicit ipſe ꝙ ſi reintegrande poſſeſſorio agens pro aliis ꝗ pro dictis rebus diu non poſſediſſet, neq; pro domino publice reputatus eſſet, non ad colorandam poſſeſſionem ex titulo, ſed potius ad colorandam bonam fidem iudex ipſius bone fidei ex aliquibus ꝓſumptionibus ſe informare debebit. per ea que Innoc. in. c. ii. per gl. in verbo. Mo

nachos.num.6 de in integrum reſtit.ſecus in interdicto vnde vi,vel vti poſſidentis,in quibus de actoris bona fide minime curandum eſt. Cum tunc vt puto in apprehenſioñ requiratur. vt dicit Dyn. in.l.Cum querebatur.C.vñ vi. ¶ SED his doctorum dictis aduerſantur que dominus Abbas.in.c.in literis num.24. ꝑ c.ex inſinuatioñ,eodem.vbi prius mandatur reſtitui ꝗ de titulo inquiratur. Reſponderem illud ibi quo ad plenam cognitionem,attento ꝙ vtrunq; videlicet prebendam & Archidiaconatum(vt etiam fatetur Abbas)eodem tempore habere non poterat. Quia ius commune reſiſtebat. Vnde ſi eam perpetuo tenere volebat plene probandus titulus erat vt verior eſt ibidem intellectus in verbo probandus. Non propterea ſequitur quin in reſtitutioñ(de qua ibi) poſſeſſionem ex titulo colorare neceſſe ſit. Inimo preſupponit colorationem. vt patet.ibi ſi eius reſtitutioni aliud Canonicum non obſiſtat. Que verba generalia ſunt,nec per exempla gloſe ibidem reſtringentur.l.damni infecti la.2. ff.de dãno infecto. ¶ Nihilominus quia ſatis id quod Abbas ibidem obſtare videtur,dicens ꝙ cum ius tolleret talem poſſeſſionem donec a,iudice iuris ordine ſeruato non ſpolietur. vt patet in.c. ſi Eps.de p̃ben.in.vi. Ratio non ſubeſt cur ſi ſpolietur abſq; alia coloratioñ reintegrandus non ſit. ¶ Vnde puto concludendum ꝙ vbi ius reſiſtit ſpoliato agenti,vt in caſu. c. ex inſinuatione. vel quia ſpoliatus ſit inhabilis,cum quo tamen diſpenſari potuiſſet. Neceſſaria coloratio non ſit. Etiam ſi id quod reſiſtit actori minus ipſi Reo foueret·vt ꝑ Franchum.in.c.ad decimas.num. 9. eodem in.vi.Sat.n eſt(vt dicit)ꝙ de notorio defectu non iuris agẽtis opponi poſſit. vt in nouis.393. ¶ Ad.c.ſi Eps.Dicerẽ ꝙ ibi p̃ſuppõitur omni alio reſpectu beneficium ab eo teneri potuiſſe.argumẽto.l.cum p̃tor.ff.de iudic.p̃terquã in caſu quo beneficium conſimile habuiſſet.

Pro quo etiam facit quia p̃ſumendum eſt Epm ſcire titulos beneficiorum ſibi ſubiectorum.argumento, ſacri Euangelii.vbi.Dominus glorioſiſſimus noſter. Dicens ego cognoſco oues meas,&c. ¶ Vel etiam dici poſſet ꝙ ibi fuit lõga poſſeſſio itaq; tempore colorata.vt per Lapum.in deciſ.63.ſequitur Abbas. in c.in literis.num. 63. ¶ Facit etiam (vti credam) quia quãdo ius reſiſtiti ſpoliatus dũ poſſidebat videbatur iura ſpoliaſſe,ſpoliatorem igitur potiorem eſſe videtur. Cum in pari cauſa poſſidentis cõditio melior eſſe debeat.vt dicit Abbas. in.c.ſepe eodem num.x. ¶ HEC procedunt vbi non aperte de non iure petentis reſtitutionem conſtet puta per confeſſionem. Sed ſi de non iure ipſius aperte conſtaret, ne dum colorare ſed & probare titulum teneretur, taliter ꝙ notorium non ius remaneat purgatum. Qui caſus difficilis eſt reſolutionis.niſi illud notorium non ius ex errore potius proueniret.de hac materia ꝑſequere vt per Ioh. Andr. ad ſpecul.in rubr.eodem. Conferunt que in fallen. 13. ¶ ET Hec procedunt niſi violentum ſpolium eſſet. Ratio enim violentie que eſt odium in legibus canonizatum,p̃fate legi meminerint.C. vnde vi. &.c.in literis.eodem.p̃ponderare dicendum eſt. Cum contineat in ſe crimen & certam intruſionem.vt in. d.l.ſi quis ad ſe fundum.ibi & alias penas &c. Que nõ ſemper certa eſt ĩ poſſeſſore primo. Videlicet actore. Induco dictum Dyni ſupra poſitum. ibi ſecus vero &c. ¶ ILLVD etiã aduertẽdum,ꝙ vbi de non iure petentis reſtitutionem aperte nõ cõſtaret. Nihilominus non ſemper poſſeſſorio recuperande agens(cui ius reſiſtat)ex titulo poſſeſſionem colorare tenetur. Nam vbi talis iuris poſſeſſio eſſet ꝙ ex aduerſarii ſola patientia iuſtificaretur, Puta ſi eum in quaſi poſſeſſione eligendi paſſus eſſet, quod ſit nõ contradicendo,ſed ſubſtinendo electum ab eo vt loquitur Innoc.in.d.c.in literis.

num.9. Vt etiam in caſu.c. cum Eccle-
ſia Sutrina de cauſa poſſeſſ. & propriet.
Secundum intellectum.d.Antonii ibidē
& Ioh.and.in.c.ad decimas, tunc ex ti-
tulo poſſeſſionem colorari non opor-
teret. ¶ Neq; ī caſu quo ius ex ſolo poſ
ſeſſionis bonefidei commodo alicui cō-
petat. vt eſt ius eligendi ſecūdum alium
intellectum .Ioh.and.ad.d c.cum eccle
ſia. Item ius decimandi ſecundū Fran-
cum in.d.c.ad decimas, quod nō aliter
intelligam q̄ ſi ſit illo iure vſus. Puta de
cimas exigendo vt per Innoc.in.d.c.in
literis,num.12.tunc enim colorari &c.
non oportebit. ¶ DVM autem dictū
eſt ex ſolo poſſeſſionis commodo &c.
Aduerto ꝙ immo ex ſola patiētia vt ſu-
pra. per hec videtur vt intellectus inanis
ſit. ¶ Colorari neq; oportet ī caſu quo
longeua poſſeſſio eſſet. Secundum aliū
intellectum.in.d.c.ad decimas vt proſe
quitur Francus. ¶ NEQVE vbi reſti-
tutio per viam attentatorum peteretur
vt eſt ſingularis textus.in. c. ſi conſtite-
rit.de accuſat. ¶ VBI etiam notatur ꝙ
tunc tituli notorius defectus reſtitutio-
ni non obeſſet. vt ibidem Petrus de Pe-
ruſio, atq; Imola ad quod Rota. 160.
Quod notandum eſt pro ampliatione.
d. legis. ſi quis in tantam ſi verus eſt
ibi meus intellectus ꝙ loquatur in ſpo-
lio facto pendente iudicio itaq; in atten
tatis. ¶ NEQVE titulum colorari
opus eſt vbi non de graui preiudicio a-
getur vt alter intellectus eſt ad.d.c.cum
Eccleſia. Secundum Anchar. in d.c.ad
decimas. Sed Geminianus ibidem con-
tra. Quem ſequitur Francus. Ex ratiō
quia ꝙ reſtitutio fiat preiudicium gra-
ue non eſt. vt dicit glo.in.c. ex inſinua-
tiō.de procurat.in verbo clerici. Cir-
ca medium, dicens ꝙ per reſtitutionem
actori (cum ſibi ſalua ſit actio) in modi
cum preiudicatur. Nil allegat.] ¶ Quia
tamen poſſeſſionis commodum eē ma-
ximum credo vt in principio huius ope
ris dixeram aliter ſentire. ¶ REDE-
VNDO ad ꝑm principale caput. Aut
ius actori non reſiſtit. & tunc abſq; ali-
qua tituli coloratioue, Concludo ſpo-
liatum ante omnia eſſe reſtituendum. ꝑ
rationem.d.l.ſi quis ad ſe fundum.in.c.
ꝓ.in.c.grauis.eodem per poſita per Ab
bat in.d.c.in literis.eodem.num.23.dū
tamen perſonalis violentia eſſet vt dixe
ram in fallen. 14. ¶ Nam etiam ꝙ de
non iure agentis notorie conſtaret per
confeſſionem puta ſeu probationes in
iudicio admiſſas, vt per Innoc.in.c.con
ſtitutus. de filiis pſb yter. & conſequēter
quod ſua nō intereſt, propter quod nō
intereſſe quis a, limine iudicii repellen-
dus eſt, etiam ꝙ per viam attentatorum
veniat in quo iudex quoq; offenſus fuit,
vt per Imol. & Francum. in.c. bone. de
appellat.in.vi.per Rotam in nouis. de-
ciſ. 14. per Probum in addit. ad mona-
chum in.c.ad decima..per Neapol. in
deciſ. 324.num.3.& 352.Nihilominus
reſtituendus eſſet. Quia quādo violen-
tia eſt perſonalis vt in terminis noſtris
non tantum agentis intereſſe quantum
odium ſpoliantis attendendum dicunt.
Et vide. fallen. 16. euidēs ē in. d.l.ſi quis
ibi. & alias penas. ¶ Quod etiam Abbas
in.d.c.in literis. Dixiſſe videtur num. 5.
& 8. concludens ꝙ vbi notorie conſta-
ret de non iure agentis, quāuis ei nō cō-
petat interdictum vnde ui minus actio
ad exhibendum cum ſua non interſit, a-
gere tamē poſſunt per.c. reintegranda.
iii.q.prima. de quo dubito ſed potius
credā per.d.l.ſi quis ad ſe fundum. Iun-
cto quia violentia hec odioſior Canoni
eſt argumento.c.ſi quis ſuadente. 17.q.
prima. & p.d.c.ꝓ.&.c.grauis. Eſt enim
hec violentia taliter odioſa ꝙ fur ſi ſpo
liatus ſit reintegrari debebit quāuis non
per.c. reintegranda. Sed per actionem
triticariam vt dicit Bar.in.l. Itaq; fullo.
ff.de furtis. ¶ SI VERO violentia
non perſonalis interueniſſet. Obſerua-
rem vt aliqualis ꝓſumptio ſuffectura ſit.
de quo Lapus in allegat. 30. Rota 65.
vbi ſupra. Quod procedere puto vbi
agens eſſet habilis argumēto, dictorum
in fallen.

in fallen. & procedit magis de ſtilo q̃ de iure dicit Rota in nouis. 393. num. 3. ex ratioñ vt tollatur vitioſus ingreſſus, vel ſaltim vt ei obuietur. c. vnico. de eo qui immit. in poſſeſſ. cauſa rei ſeruã. Sed ſatis mihi videtur de iure eſſe cum ſub eadem ratione includatur. Argumento l. non poſſunt. ff. de legibus. vulg. l. illud. ff ad. l. acquil. XXIII.

57 FAllit in ſpoliato ab eo quẽ ipſe prius ſpoliaſſet. Si tamẽ p̃. loco ſpoliatus hunc (quia iudicis copia ſibi defuiſſet) de poſſeſſioñ eieciſſet. non enim vltimo ſpoliatus añ omnia &c. Bar. in. l. ſi alias. in. §. Belliſſime. ff. quod vi aut clam, & in. l. q vitem. in. § qui ianuam. d. titulo, Bal. in d. l. ſi quis ad ſe fundum. per. d. § vbi gl. hoc in ſpecie dixit. Innoc. & Abbas in. c. olim. eodem. Cum allegatis per Ruynum. in conſil. 43. in. q. vol. ¶ Fallentiam ſequor dummodo omnia (de quibus in prefata Rota) concurrant. Nec ſolam iudicis deficientiam ſufficere putarẽ, Niſi vel ob enorme dãnum (quod pateretur) euitandum. ¶ Vel ſaltim qa periculũ eſſet in mora (vt Bal. poſt Cynum. in. l. ſed nec. in. § ait p̃tor. ff. ex quibus cauſis maiores) ſpolium committatur. Quicquid Alex. contrarium voluerit in. l. prima. in. § nunciatio. ff. de noui operis nunciat. Et Ruynus in. d. conſil. 43. Quorum opinionem tanquam inuitantem ad ſpolia committendum. contra. l. meminerint. C. vnde vi. cum ſimil. Nequaquam obſeruarem. ¶ Ad. l. generali. C. de decurion. lib. x. Et ad tex. in. l. ait p̃tor in. § ſi debitorẽ. ff. de his que in fraudem credit. Dico ꝙ in ipſarum legum terminis periculum erat in mora. Quinimmo dico in his diſtinctionem illam Allexandri de qua. ſupra (an iudex abſens ſit vel nõ ſit de proximo reuerſurus) neceſſariam nõ eſſe. ¶ Que omnia procedere etiam puto & in immobilium poſſeſſione de quibus in. d. l. ſi quis. ¶ VLTERIVS in his dico ꝙ non tantum vbi periculum ſit in mora ſed etiam ſi non ſit ſi tamen euidẽs dãnum puta ſucceſſiuum pateretur (puta vites aut arbores ob nullam vel malã culturam deſcriberentur) tunc ſuã diſtinctionem non obſeruatem. Cum ſua iura. ideſt glo. in. c. ꝑ. de conſuetud. recti feudi. in verbo expectandi. Damnum de quo nos minime p̃ſupponãt. Minus ad caſum hunc noſtrum adaptarentur. Sed vbi non daremus damnum de quo ſupra. Sed tãtum periculum eſſe in mora, vt dictum eſt, vel alio modo exemplũ daretur, tunc in immobilibus ſuam diſtinctionem tenerem. vt minus q̃ poſſibile ſit Regula. d. l. Meminerint offendatur. Argumento. l. ſi qnando. C. de in offic. doctibus cum ſimil. ¶ Cum alia tamen ſubdiſtinctioñ videlicet. An periculum nõ imineat quod euenire poſſet in terminis quibus domus ruinam minaretur, & tunc ſi iudex de proximo ſit reuerſurus, expectetur. Aut iminet, (puta p̃dium fieret arenoſum ob alluuionẽ ſi q̃ primum non prouideretur de quo aliquid per Ruynum in conſil. 45. vol. 4.) Et ſequar tunc opinionẽ Cyni Baldi ſimpliciter nõ diſtinguendo vt faciebat Alexander ad hoc ẽ textus in. d. § ſi debitorẽ vbi piculũ ẽ I mora. XXIIII.

58 FAllit vt puto vbi reus petitorio conuentus ſimpliciter exciperet dicẽdo ſe fuiſſe ſpoliatum, non exprimendo per quem. Cũ etiam id a, tertia perſona fieri potuiſſet. In ſimili do rotam in nouis deciſ. 156. ibi poterat eſſe &c. Quo caſu exceptio ſpoliationis non impedit petitorium inchoari, vt tenuit Abbas in. c. cum dilectus. num. 12. de ordiñ cognit. & per rotam in nouis. 438. Exceptis criminalibus vt dicũt, volunt enim ibi ꝙ licet exceptio ſpoliationis impediat exequutionem vt per doct. in. c. cum ad ſedem. eodem, non tamen iſto caſu cognitionem & diffinitionem impedit. Cum quis alterius odio minime grauandus ſit vt in

Regula non debet.in lib.vi. ¶ Vnde p hanc rationem in iſtis duobus caſibus fallentiam exemplabo & conſequenter in his dicemus,nedum non operari reſtitutionem ante omnia eſſe fiedam ſed minus effectum ſuſpēſum in petitorio, licet regulariter contrarium velint. Innoc.in.c.Ex conqueſtioñ. eodem. Et
69 Paul.de Caſtro in cõſil.272. per textũ in Clemen. prima. de cauſa poſſeſſ. & propriet. Quinimmo ſubdens verã eſſe cõmunẽ concluſionem, & Regulã vbi poſſeſſorium poſt litem cõteſtatam in petitorio inchoaretur. ¶ SED in hoc vltimo aduertendum eſt quia Canoniſte varia variarunt. Et textus in Clemẽtina prefata in beneficialibus tantum diſponit quanuis per ſuam rationem Abbas in profanis idem eẽ velit. In quibus omnibus obſeruantia mea eſſet. ꝙ ſi in poſſeſſorio nõ tm̃ poſſeſſionẽ ſibi reſtitui peteret ſed aduerſarinm a,iure domi nii (ſi quod in re ipſa habuiſſet) ob ſpolium cecidiſſe per.l.ſi quis in tantam in ſuis terminis vt diximus in prima.& 18: fallentia) tunc non ſolum poſt conteſtationem ſed etiam poſt concluſum in cauſa (ſi poſſeſſorium propoſitum ſit) petitorium ab aduerſario inchoatũ ſuſpendat. Moueor non ex Clementina prefata. Sed ex regula de qua in.l.fundi & in.l.fundum.ff.de except. ¶ Nã quia tunc ſententia(ſi feratur in poſſeſſorio) tolleret ſeu tollere apta eſt (vt loquitur Bar.in.l.edita.C.de edendo.num.) effectum in petitorio. Cum tollat dominium (ſi quod habuiſſet) per.d.l. ſi qs in tantam. Ideo nedum ipſius petitorii diffinitionem ſed etiam cognitionem p ea que Bar.& cõmuniter in.d.loco impedire dicendum eſt. Quod hoc in loco poſuiſſe volui quãuis extra noſtrum thema videatur cum ante conteſtationem inchoatum eſſe ꝑſupponamus.
¶ In quo etiam aduerto dum hoc dixeram non fieri per.d.Glementinam. Quoniam apertum feci volentẽ vti poſſeſſorio tali poſt conteſtationem audiendum (expenſis prius non refectis) minime eſſe.de quibus Bar.in.d.l.Quicqd aliter Anchar.in Clem.prefata. Cuius ratio ceſſat ſi Clementina loquitur in profanis minus extendenda eſt vt infra.
¶ SED ſi ſimpliciter (nil proponendo de l.ſi quis in tantam) poſt conteſtationem in petitorio contra ſe moto ratione puta ſolius detentationis iuxta. l.officium.ff.de rei vendic. vel etiã ignarus ſue poſſeſſionis reintegrari peteret. Superſedendum eſſe minime putarem. Immo potius ꝙ ambo iudicia procedant vt dicebat hoſtiens.in.d.c. Relatus per Imolam.in.d.Clemen.col.7. Moueor quia prius in petitorio litẽ cõteſtari paſſus eſt. de qua patientia dixeram in fallen.prima.& eſt expreſſus textus in.c.inſinuante.de officio delegati. ibi conſenſerit litigare. Et ideo dicit Abbas in.d.c.ex conqueſtioñ Reum in petitorio dum conteſtatur lis debere proteſtari vt exceptiones dilatorie ſibi ſalue ſint.quod obſeruatur nam ſi poſtea poſſeſſorium inchoatet in petitorio cõtra ſe moto, ſuperſederi obtinebit.
¶ ET ſi diceretur per Abbatem in.d. c. ꝙ non in vim exceptionis ſed cõuentionis (que petitorium in odium violẽti vt in prefata Clementina ſilere facit) queſtionem hic mouere poſſet. Quod declara per ipſum. Breuiter concludo hoc in noſtris terminis procedens non poſſe moueor quia per conteſtationem ius parti queſitum eſt.vt in l. Pomponius.in.§.idem ſcribit.ff.de procur.a,ſe igitur abſq; ſuo facto auferri nõ potuit. vt in regula.id quod noſtrum eſt in lib. vi. ¶ Ad ratione.d.Clementine dico eã eſſe limandam in beneficialibus. Argumento.l.in agris limitatis.ff.de acq ren. rerum domin. In quibus violẽtia odioſior eſt.adeo ꝙ lacrime debent eſſe arma Clericorum. Ex eo etiam notũ eſt quia violenter beneficium occupans ſi qua iura i eo habet ipſo iure perdit. ſed in profanis ſententia pro eo neceſſaria eſt.de qua in.l.ſi quis in tantam. Argu

mento.hoc vtitur Ancharan. in c.eum
qui.de ṕbend .in. vi. Cum igitur in his
odii ratio maior q̃ in profanis ſit conſe
quentia dicta non tenebit vt per omnes
in.l.ſi vero.in·§·de viro.ff.ſolut. matr.
¶ ET ꝙ in beneficialibus & ſpirituali-
bus ſeu matrimonialibus de quibus in.
d.c.ex conqueſtione,ſit caſus ſpecialis
ibidem.d.Antonius.in prima.ſolut.Re
latus per Imolam in Clemen.dicta,ſub-
ſtinuit.¶ Que prima ſolutio verior mi
hi viſa eſt.quáuis ab ea recedere videan
tur ob maxim̃ rationem quia ius oppo
nendi de pendentia poſſeſſorii poſt litis
conteſtationem originari videtur vnde
concludunt poſt litem conteſtatam op
poni poſſet.d.c.inſinuante. Nam reſ-
ponderem ꝙ tunc originari videretur,
cum Aduerſarii facto id ante conteſta-
tionem proponere nequiuiſſet. Quia
tamen id ſuo facto extitit cauſatum iux-
ta.l.is qui deſtinauerat.ff. de Rei védic:
Pro quo eſt etiam videnda glo.in.d.
c.inſinuante.in verbo.poſtmodú. Ideo
ſecundam eorum ſolutioné Cauilloſã
atq; verbalé eé putaré.necnó dicamus.
ꝙ.d.l.ſi quis ad ſe fundum. XXV.

60 FAllit. vt ſic nó procedat.
vbi poſt litem conteſtatã
in petitorio ab Aduerſa-
rio inchoato ſuper eadé
re poſſeſſoriũ reintegran
de ſeu reſtituende moueretur. Tunc re-
gula ꝙ ante omnia &c. non procedit.
Niſi in bñficialibus & matrimonialibus
vt dixerã. Inter que bñficialia & profa-
na pro nũc alia differétia in métem ve-
nit, ꝙ cótra agétem poſſeſſorio reſtitu
ende ſi opponatur de notorio non iure
agentis in beneficialibus reſtitutionem
impedit,ſecus in profanis. Rota. in an-
tiquis.deciſ.7.dixerã.in.fallé.16.& 22.
ad verſic.Redeundo &c. XXVI.

FAllit.In ſpoliato qui lite
pendente poſſeſſioné adé
61 ptus erat.non enim reſti-
tuendus veniet. vt extat.
ſummarium ad rotam in
antiquis.428. Conſidero ꝙ illa deciſio
minus ṕſupponit ſpolium de quo agi-
tur. Immo contrarium profitetur dum
vult ꝙ exequutorum autoritate, qui ṕ.
loco extitit ſpoliatus, nunc in poſſeſſio
ne ductus reperitur. Cum neq; alterius
poſſeſſionem eẽ debuerit opinari vt ibi-
dem. Vnde contrarium innuit in eo ꝙ
malitioſe ſaltim ſi non violenter poſſeſ
ſionem ingreſſus eſſet. Vt ſic iſto caſu
Aduerſarius (quáuis lite pendente poſ-
ſeſſionem adeptus ſit) nihilominus reſti
tuendus. Facit quia prédo etiam &c.vt
diximus in fallen. 26. Dicemus in am-
pliat.prima.¶ SED Quoniam inſta-
ri poſſet ne tuendus ſit vbi eum eſſe ṕdo
né cóſtet vt ſupra.in fallen. 16.Itaq; mi
nus iſte de quo nos cum in.d.deciſione
profitetur adeptum eſſe poſſeſſionem
contra.c.Si contra quos. vt lite péden.
Tranſibo per mediam viam ꝙ ſi qui pri
us lite pendéte ſpoliauerit & violéter ip
ſe fuerit ſpoliatus, reſtitui debebit. per.
d.l.ſi quis.vbi qui ſe prius ṕtendit. ſpo-
liatum reſtituere cogitur. vt pondero
verba ibi crimen violentie opponat,
Quod etiam Rota in nouis.55.velle vi
detur.vbi dicitur ꝙ ad inſtantiam illius
de cuius non iure clare conſtat (Quem
nos intelligimus etiam hunc violétum)
attentata non reuocãtur.per ea que In-
noc.in.c.conſtitutus.de filiis ṕsbyt.&.
c.ſignificaſti.de diuort.Quod intelligo
niſi cum violentia attentata eſſent. Nã
ſi attentans deinde ſpoliatus ſit,non re-
ſtituetur. Motus non ex illa ratione ꝙ
in pari cauſa melior ſit conditio poſſi-
dentis que mihi ſuper hoc nó ſatisfacit
vt dixi ad fallen.20.Sed potius quia ma
ior eſt odii ratio iſto caſu in attétante.
Nam & iudicem ipſum ſpreuit. vt Rota
illa per.c.non ſolum.de appell.in.vi.
¶ Necnon reuocabuntur ſaltim per of
ficium iudicis.vt mihi videtur dicere il-
le textus in.d.l.ſi quis in tantam.ibi.an-
te euentum iudicialis arbitrii. Quem in
telligo.in iſto caſu vt dixeram in. fallé.
2.Et in.18. ¶ Redeundo ſi nó violéter

(etiam ꝙ clam ſpoliatus ſit) ſine vitio tamen per ea que in ſecūda fallentia poſueram, non reſtituetur. per rationes de quibus in prefata Rota. vbi quia poteſt agere de attentatis lite pendente reuocandis. Multo magis poſſidens excipere poſſe dicetur. vt in regula cui actionē damus. in. lib. vi. XXVII.

62 FAllit in Militie Ruſtico, & ſimilibus qui ab ignorantia iuris excuſaretur, Nam ſi ſpoliarent eum a, quo ipſi prius ſpoliati fuiſſēt (quāuis ex interuallo necnō id violenter facerent) Nihilominus per dominii exceptionem vt puto incontinenti probandi poſſeſſorio recuperande agentem repellere poſſent. de quo vide in Ampliat. 24. XXVIII.

63 FAllit vbi reintegrande cōuentus offerat ſe probaturum negatiuam videlicet actorem non fuiſſe ſpoliatum. In quo caſum ponere oportet in ipſa conteſtatiōe litis nō ſi poſt excepiſſet. nā ſi cōuētus tacuiſſet donec actori terminus probatoribus cōſtitueretur, ſibimet ſua taciturnitas piudicaret p ea q̄ i prima fallētia poſuim⁹. Exēplū fallētie fit excipiendo ꝙ ſpolii p̄tenſi tempore non ipſe agens, ſed alter poſſidebat. vel ipſe conuentus. Argumēto. l. decem. de verb. obligat. Abbas in c. p̄. in. penul. col. eodem. ibidem Imola. Socinus in Regula ſpoliatus an̄ omnia. in. 6. & 7. fallentia: Fran. Curtius. in conſil. 71. Socin. in conſil. 106. vol. 2. per. l. colonus. ff. de vi & vi arm. Boerius in deciſ. 238. Qui ſubdit allegādo Alex. hic. in. x. col. verſic. xvi. Fallit &c. ꝙ talis exceptio poſſet opponi a, tertio inſtante, ne res ipſa (quia ſua eſt) agenti reſtituatur. Non obſtaute ꝙ ipſe tertius ſpolianti aſſiſtat. vt per Cyn. & Bal. in. l. ſicut. C. locati. per Guid. Pape in. ſingul. 276. in commento ſtatuti. ſi quis per literas. Faciunt ſuper his que in fallen. x. Poſuimus, item inducit plura & Rotam in nouis. 259. vbi ꝙ dicenti a, decem annis citra ſe fuiſſe ſpoliatum, obſtaret excipiens ꝙ a, Centum annis & vltra per tempus quo in contrarium memoria non extat, ipſe in poſſeſſiō ſemper hucuſq; fuit. ¶ IN Quibus aduerto ꝙ ſecundum hoc illa rota ſe fundat in titulo iuris hoc eſt p̄ſcriptiōi orta ex longeua poſſeſſione, iuxta regul. ſine poſſeſſiō. in. vi. iuncta. l. traditionibus. C. de pactis. per quod apparere videtur vt non completa p̄ſcriptione eiuſdem temporis poſſeſſio non ſufficiat cōſequenter hoc eſſe cōtra poſita per Boerium fundantē ſe in ratione poſita in. d. rota. 259. illa videlicet ꝙ qui cōtinuata non ſpoliat. ¶ VNDE diſtinguendo concludo ꝙ aut ſumus in profanis, & tunc (cum in eis neceſſarius color tituli non ſit ſed ſola poſſeſſio ſufficiat ad quem reintegrandum) procedat concluſio Boerii. in p̄fata deciſ. vt ſic Reus conuētus in ſua ſimplici exceptione (ꝙ ipſe vel alter tempore p̄tenſi ſpolii poſſidebat) repellat agētē. ¶ Aut in beneficialibus & ſimilibus. puta in terminis c. ad decimas. eodem. in vi. tunc non ſufficiat ſola poſſeſſio, conſequenter minus exceptio nuda. de qua ſupra (niſi colore tituli poſſeſſio corroboretur) ſed requiritur titulus p̄ſcriptionis ad tollendū ius ſpoliati. vt in. d. rota. ibi per quorum primum tollitur ius percipiendi p rectorem iuxta poſita in. c. de quarta. de p̄ſcript. Vnde oportet vt excipiat nedū de continuata poſſeſſiōe ſed etiam de p̄ſcriptione, vel tanto tempore quod ſufficiat ad p̄ſcriptionē. Simili modo quādoq; in profanis dicēdum eſt vt in habentibus cauſam proprietatis admixtā. vt in fallent. 8. dixi. facit quia in iſtis magis ius attenditur q̄ factum vt infra fallen. 36. XXIX.

64 FAllit. in Monacho obtinente Prioratum ad nutum Abbatis, Aut beneficium amouibile, nam ab Abbate ſpoliatus (etiam

pendēte inquiſitione cōtra ipſm Abbatē per ipſum Monachum procurata)non erit ante omnia reſtituendus. Innoc.in c.olim.de accuſat.in vltima col. ¶ Sed dum dicit pendente inquiſitione, Aduerto ꝙ Rota in antiquis deciſ. prima. & 358.Et Bellem.255. contrarium velle videntur,ꝙimmo pendente inquiſitionē reſtituatur. Et ꝙ Innoc. in vltima opinionē hoc voluerit. ¶ Mihi videtur ꝙ Innoc.totum oppoſitum velit. Quod etiam dicit in Apoſtilla ad. d. prima deciſ. Vnde miror. Niſi concludamus Rotales ipſos primam Innocentii opinionem ſeruare voluiſſe. Que etiam mihi videtur equior ex ratione quia quando Abbas ipſe ſpoliat (dum inquiritur, ad occultandam veritatem id facere videtur·vt etiam colligo ex mente. d. c. cum olim.vbi quāuis de tantummodo reſtituendo ad Eccleſiam loqui videatur,ſeu ad Monaſteria,ſalua ordinis ꝓrogatiua,vt in.d.apoſtilla nihilominus eadem ratione in prioratu & obedētia dicendum eſſe puto. Et concludamus ꝙ remota inquiſitione prefata. Hec fallentia probetur per.l. ſi quis conductionis.C.locati. XXX.

65 FAllit vbi Princeps in poſſeſſorio ſuperſederi mandet Abbas in.c.in literis. in.x.col.eodem.Alex.in conſil.54.in.2.col.vol.v. Veron.in conſil.60. in penult. col. verſic.& maxime &c.nam tunc non ante omnia &c.ſed in petitorio ſolo procedetur q̄ fallentia nulli vnq̄ dubioſa fuit cū ipē ſit viua lex.vt in auc.de cōſul.& l.deprecatio.ff.ad.l.rod. XXXI.

66 FAllit vt puto quādo princeps poſt ſpolium priuet de ipſius rei dominio ſpoliatum. Nam ex hoc etiā poſſeſſione (ſi quam haberet) ſpoliatus remaneret. Ergo dicēdum eſt actione ad ipſam poſſeſſionem recuperandam.argumēto.l. qui actionem.ff. de regul.iur. Diſpoſitio enim collata in vnum caſum trahitur ad aliū in quo maior rō ſubſiſtat.notant doct. in.l.ſi vero.in·§·de viro. ff. ſolut. matrim.facit quia alias dicendo illa priuatio parum operaretur,cum dominii potior effectus ſit ipſa poſſeſſio. Facit ꝙ in alio propoſito habetur per Caſſiador. in deciſ.5.&.9·in titulo. de cauſa poſſeſſ.& propriet. ꝙ petitorium habet in ventre poſſeſſorium quāuis non econuerſo taliter ꝙ iudex datus ſuper proprietate iudex etiam erit ſuper poſſeſſione.licet in hoc aliter communiter dixiſſe videantur.vt per Abbatem in.c.p̄.de ſequeſtr.poſſ.& fruct.col.3.per.l.ſi de proprietate.C.ſi a,non competen.iudice. Cui Caſſiad.in.d.deciſ.reſpondet.

¶ Pro quorum declarationē id notandum eſt, ꝙ licet hec priuatio abſq; cauſe cognitione fieri nequeat, nihilominus ſi res reducatur ad primeum ſtatū, ſiue dominium,hoc eſt ad ſpoliantem dominum,& ſine cauſa quandoq; fiet. Nec de hoc aliquis queri poſſet. Eſt gl. communiter approbata quāuis non loquatur in iſtis terminis i. c. ab exordio. 35.diſtinc.per.l.ſi vnus·§·pactus ne peteret.ff.de pactis.Bar.& doct.in.l.ſi conſtante.ff.ſolut.matr.facit quod dicam in fallen·67.¶ An autem & quādo per Principem ſeu ciuitatem talis priuatio, & ſine cauſa fiat hr̄ per Bar.in prohem. digeſtorum,vbi de danda recompenſatione ad plenum & per doct.in.l.item ſi verberatū.ff.de rei vendic.Addo Rom. in conſil.310.Paul.de Caſtro. conſil. 105. Deciū conſil. 269. & 390. Gozad.in conſil. primo, & quāuis hæc non ſit noſtra materia tamen hoc vnum dicam per Bart. in.d.l. per. l. ſi priuatus. ff. qui & a, quibus. ꝙ iuxta cauſa eſt quando vnius rem alteri ob remunerationem conferat ſic intelligit. l. ſi venditor. in·§· ſi conſtat. ff. commun. prediorum. Quem non aliter intelligo q̄ in terminis publice vtilitatis. vt quia donatarius quid pro vtilitate publica geſſiſſet. XXXII.

FAllit in eo qui ipſo iure
cecidiſſet a iure.quod in
ipſa re habebat,tũc enim,
67 ſi ſpoliaretur ab illo ad
quem res ipſa ventura eſt
(puta ſi emphiteota qui non ſoluiſſet
canonem ſpoliaretur a, domino dire-
cto) Reintegrari non debet Alex.in cõ
ſil.6.vol.3.col.5.&.6. Iaſon in.l.2.C.
de iure emphiteot. Caſſiad. in deciſ.2.
ſub titulo.locati. ℂ Ipſo iure intellige
oſtenſa domini voluntate.per tex.in.c.
potuit locati vbidem Apoſtilla.& in al-
legatis in .d. deciſioñ. ℂ Itẽ intelligas
de eo cui obuentura eſt vt ſua . ſi volu-
mus euitare contrarium quod daretur
de.c.ſi Eps.de cõceſſ.ꝑben.in.vi. ℂ Ob
ſtat nihilominus glo.ibidem dum dicit
de vſufructuario.cogita. ℂ Concluſio-
nem non intelligo in ſpolio violento.
arg.d.l.meminerint. nam tunc nedum
reſtituere debet.per.d.l.ſi quis ad ſe fun
dum. Sed etiam ius obuentum amiſit. ꝑ
l.ſi quis in tãtam vbi amiſit id quod pri
us habebat, & minus perſonalis vis fue-
rat commiſſa. niſi dicas. ꝙ illud pẽden
te iudicio.vt poſuimus in prima fallen.
& in. 8. ℂ Et tunc, ſi emphiteoſim erit
Eccleſiaſtica minus (ſi pẽdente iudicio
vis commiſſa ſit)habet in iure tali obue
niente Eccleſie preiudicare. Cum ꝑlati
delicto nullo modo Eccleſie ꝑiudicium
afferri poſſit vt in alio propoſito dixit
Abbas in.d.c.potuit. XXXIII.

FAllit in Principe qui etiã
ſi violenter quem de ſua
68 poſſeſſione priuet. Spo-
liatus nõ reſtituetur. Bal.
in conſil. 399. ſeu 345.
vol.ꝑ. cum in Principe violentia nõ ꝑ-
ſumatur. Immo eo ipſo dicitur declara
re ius poſſidenti non competiiſſe,ſeu eũ
a,feudo cecidiſſe. Crauett. in conſil. 5.
num.7. ℂ Subdens illud idem eſſe in iu
dice inferiore abſq; citatione aliquẽ ex-
pellente. Sed contra eſſe dicendum opi
nor,atq; moueor per ea que in. 18. &
31. Ampliationibus dicam. Reſpõdeo
ad Baldum in conſil.27.vol.5. in fine.
ꝙ non loquitur in caſu iſto vbi ratio.
d.l.meminerint. aliud operatur. Neq;
obſtat quod Decius in conſil. 191.quia
loquitur in dubio quo caſu iudex pro-
cedendo ſeruatis ſeruandis cõcluſio ſua
tenet.nec ꝑſumitur ſpolium niſi de no-
torio nõ iure immiſſi in poſſeſſione cõ-
ſtaret.vt per eundem Decium & in fal-
len.16.dixi. Ad quod me videbis in am
pliat.26.dum de ꝑdone loquar. ℂ Sed
ſi dum in poſſeſſionẽ immittit ſine cau-
ſe cognitione, non ſeruatis ſeruandis,
vel ſine citatione procedat. quãuis no-
torie conſtaret de nõ iure ſpoliati agen
tis,tamen poſſeſſionem reſtituere eun-
demq; reintegrare debebit. Cum eundẽ
ſine citatione poſſeſſione priuare nõ de
buiſſet,conſequenter ſpoliare. d. l.me-
minerint. Quod intellige niſi ſpoliatus
iã prius in ea re occupãda vim perſone
intuliſſet.vt dicam.in fallen.44.in quo
ſaluarem Crauettam. XXXIIII.

FAllit in his iuribus que
69 non ſunt iuxta de ſe penes
priuatas perſonas ſeu que
ſunt ꝑter legem, nam ſpo
liatus ab illis nullo mo-
do reſtituẽdus eſt. niſi de ſuo titulo edo
ceret,Cyn.& Petrus in .l. ſolẽnibus. C.
de fide inſtrum.Vnde Florian.in.l.ſicu
ti.iu.§.ſed ſi queratur.ff.ſi ſeru.vendic.
dixit ꝙ quando ꝑſens ſtatus origini nõ
contradicit,neq; conſenſit, ſed eſt ꝑter
eius rationem ſiue naturam , vt quia
quis in quaſi poſſeſſione vectigalis exi-
gendi eſſe reperiatur vel in loco iuriſdi-
ctionis exercende ſimiliũq;, tunc quaſi
poſſeſſio nõ prodeſt niſi de titulo edo-
ceatur,ad quod Bar.in.l.herẽnius.ff. di
decur. Vñ Lucas de pẽna.in.l.quecunq;
C.de fundis limit.lib.xi.Dicit ꝙ ſi aliq̃s
reperitur poſſidere regalia in terris de-
manii Regis aut demania baronum in
terris eorum ea niſi oſ̃dat priuilegium
tenẽdi dimittere tenetur. Quod ẽt refert
Capicius.in deciſ.77.& vide ſuꝑ. falen.
22.verſic.ſequitur. XXXV.

FAllit in poſſeſſore ficto vi
gore ſtatuti vel conſuetu
dinis qui vere poſſeſſioné
70 non apprehendiſſet. Exé-
plum vbi ſtatuto cauetur
poſſeſſionem defuncti heredibus conti-
nuari. que de iure non cõtinuatur vul-
gata. l. cum heredes. ff. de acquiren. here
dit. Nam ſi heres ſpolietur non gaude-
ret beneficio reiutegrande. ſed tantum
vti poſſet interdicto adipiſcende. l. fin.
&. l. inuaſor. C. vñ vi. Bar. in. l. ſi de vi.
ff. de iudic. Bal. in auc. defũcto. C ad ter
tul. in col. penul. quem ibidem in addit.
ſequitur Alex. & in ſuo conſil. 37. in p̃.
vol. Boerius in deciſ. 238. in fine. Sub-
dens per Iohã. Fabrum. in. §. p̃. & in. §.
retinende. inſtit. de action. Eum agere
poſſe de vi turbatiua. Que tamé fallen-
tia limitanda ẽ in terminis. l. ꝙ meo. &
l. prime. in. §. ſi iuſſerim. l. titulo nr̃o.
Late dicemus. in ampliat. 44. ¶ Per
que ibidem dicenda de Principe inueſti
ente, per anulum, hec fallentia reditur
periculoſa. Niſi vel dicas ꝙ in terminis
iſtius fallentie non preſupponimus actũ
corporalem, de quo ibi. Sed ſolã & ſim
plicé ſtatuti diſpoſitioné cõtinuantis, &
nó ſubdétis, vt talis ficta pro vera poſſeſ
ſióe héatur. de quo ibi dicá. XXXVI.

FAllit in eo qui de benefi-
71 ſio ab ordinario proui-
us eſt, nam ſi ab alio qui
prouiſus eſſet a, Papa de
eodé beneficio (quod pu
ta vacauerat in vno de ſex menſibus per
Regulam Cancellarie reſeruatis) ſpolia
retur. Reſtitui non deberet. Bellem. in
deciſ. 342. Ex ratione quia reſeruatio
nedum titulum ſed etiam poſſeſſionem
inficit. vt not. in. c. ſi eo tempore. de e-
lect. lib. vi. & in. c. vt noſtrum. de appel-
lat. habetur in antiquis deciſ. 7. &. 56:
Caſſiador. in prima deciſ. de reſtit. ſpo-
liat. ¶ Reſeruatio enim id operatur ne
videlicet. poſſeſſionem habere dica-
tur. Dummodo ſpecialis non genera-
lis reſeruatio eſſet. vt in. d. deciſ. 7. niſi
generalis eſſe notoria de qua cóſtaret.
& cum decreto irritans. &c. iuxta. c. li-
cet. de p̃ben. in. vi. Nam tale decretum
habet implicitam inhibitionem, vt ecó-
tra Caſſiad. vbi. ſup̃. deciſ. 2. Vnde re-
ſeruationes Capellanorum Collectorũ
Subcollectorum, non impediunt reſti-
tutionem cum poſſit eſſe dubium vtrũ
talia beneficia reſeruata dicantur. cõſe-
quenter in reſeruatioñ de qua ſupra cõ-
prehendantur. hec Rota in nouis. de-
ciſ. 16. ¶ Sed aduerto ꝙ hac ratione ſtã
te videlicet ꝙ poſſit eẽ dubiũ &c. deſtrui
videretur id quod vltimo loco Caſſia-
dorus dixit in prima. deciſ. ꝙ in literis
prouiſionis beneficiornm collectorum
dicitur. dudum beneficia collectorum
reſeruauimus irritum decernentes &c.
Itaq; generaliter vult ꝙ vbi decretum
apponatur ibidem reſtitutio impedia-
tur. Sed hoc videtur eſſe falſum per ra
tioné de qua vbi ſupra. per Rotã in no-
uis. Vnde dubius eſt paſſus vt dicitur in
in fine p̃ſate Rote ac ſuper [illegible] cogitan-
dum. ¶ Contra fallen. faci[illegible] quia in re-
medio Canonis reintegrande. 3. q. pri-
ma. ſola poſſeſſionis probat[illegible]o ſufficit.
vt per. d. Antonium, in. c. ſep[illegible]. eodem
poſt Innocen. vbi etiam Abbas. & in. c.
cum ad ſedem. Qua de re videtur eſſe di
cendum ne infectio cauſata ex. d. reſer
uatioñ obſeruari debeat. Item ſi fal-
lentia ſtaret via procurandi ſpolia eſſet
aperta cótra. l. meminerint. C. vnde vi.
c. licet. Ep̃s. de p̃bend. in. vi. & quis ſibi-
met ius diceret. Contra. rubr. C. ne q̃s
in cauſa propria &c. Sed reſpondetur
ꝙ per reſeruationem tollitur omnis ef-
fectus iuris atq; fit ne poſſeſſor beneficii
(quiue de eo ſpoliatus ſit) Remedio. d.
Canonis vti valeat dumo reſeruationis
inſtrumentum, notoriam rem hoc eſt
notorium non ius agentis reintegrande
reddat. nam ex tali reſeruatione poſſeſ-
ſio dicitur diſcolorata. nó autem quan-
do de non iure agentis aliter conſtaret
vt per Caſſiad. vbi ſupra num. 6. hoc ẽ
non ius ipſius nõ cõſtaret ex facto ſuo.

vbi vide. Quod rem notoriam reddit vbi contra illud inſtrumentum nil coloratum opponatur iuxta not. per. d. Antonium, in. c. in literis. de reſcript. p Ioh. an. in addit. ſpecul. in titulo de exceptionibus. §. 1. verſic. Aureus. ¶ Vel minus poſt concluſionem in cauſa notorium fiat. Nam tunc probationes rē notoriam reddunt. vt per Abbatem & Imolā. in. c. ſignificauerunt, de teſtibus. ¶ Per quam ſolam rationem videlicet quia tollitur effectus iuris &c. (ſi recte in tueberis) Socin. in. l. rem que nobis. in 6. queſtiō. dedit vnam reſponſionem argumentis Aretini in. §. noſtro. in penul. col. ¶ In quo tamen aduerto ꝙ nō eſt ius agentis id quod reſtitutionē ante omnia fiendam competere faciat. Sed odium ſpoliatoris. vt etiā dicit Abbas. in. c. ſuper queſtionum. in num. 8. eodem, & probatur in Clementina prima, vbi Paul. de Eliazariis, & Ioh. de Ligna no, de cauſa poſſeſſ. & propriet. Propter quod Socini reſponſio inepta eſſe videtur. ¶ QVAPROPTER cōcluderem, ꝙ ſi ſpolium in perſonā vim inferendo commiſſum eſſet. fallētia nō procedat. Sed diſpoſitioni. d. l. ſi quis ad ſe fundum locus exiſtat. & l. ſi quis I tantam in ſuis terminis vt alias in prima fallentia intellexi. hoc eſt ad ſimilitudinē illius legis ius reſeruationis amittat. Do rotam in nouis. 393. num. 4. facit quia Clericorum arma ſunt lacrime vt dixeram in fallen. 24. Circa finem. Ergo &c. ¶ Nec obſtat ꝙ reſeruatio operetur ne talis poſſeſſionem habere dicatur, quia illud procedit ficte nos autem pſupponimus veritatem. ꝙ videlicet vere ſpoliauerit vt ſupra. In qua vera violentia ſuccedit odii ratio. ex qua leges ꝑfate fundantur. Veritas enim fictioni ꝑferēda eſt. vt in noſtra materia ab aliud propoſitum dicit afflictus in deciſ. Neapolit. 299. Ergo &c. ¶ AVT Spoliū ſine violētia perſonali de qua ſupra fuiſſet, & tunc fallētia noſtra procedat. ſaluata vt ſupra per Socinum, ac ſi reſeruatiuus nō ſpoliaſſet. Neq; cōtra poſſeſſorē ius ſibi dixiſſet. Ex quo vigore notorie reſeruationis pro poſſeſſore non habebatur vt ſupra. Sed potius vacantem poſſeſſionē adeptus eſſe videatur. Quicquid quidā dixerint volētes per reſeruationē non eſſe infectam naturalē ſed ciuilē tantum poſſeſſionē, de quibus in antiquis deciſ. 56. nam in remedio reintegrande circa beneficialia ius magis attēditur ꝙ factum. Inde ē ꝙ reſtitutio abſq; titulo ſaltim colorato non datur ſecundum oēs in. c. in literis. per rationē ſepe dictam, ne detur vitioſus ingreſſus contra. c. vnico. de eo qui immittitur in poſſeſſ. cauſa rei ſeruā. in. vi dixeram. in fallē. 22. Exēplatur per Caſſiador. eodē. in deciſ. 8. ¶ Que in ſpolio non violento vt ſupra procedūt, niſi poſſeſſor ipſe ſpoliatus lite pēdente extitiſſet. nam tūc ad recuperandam poſſeſſionē iudicis officinm daretur. Quod nedum poſſeſſori ſedet nudo detētori pro recuperāda impartitur. vt notat Innoc. in. c. dilecti. de maior. & obedien. dicit Rota ꝑfata. 56. Melius tñ dr̄ per Caſſiad. in deciſ. 3. eodē. Quod in viridi obſeruantia eſt, vt iudex notorie non ius habēti reſtitui non permittat. Et ex officio ſuo reuocare attētata non poſtponat. In antiquis. deciſioñ. 5. ſed ſequeſtret vt tenuerunt Butrius I. c. i liter. & Frācus. in. c. bone. de appell. in. vi. ¶ Quod aūt dixi mō de lite pēdente, intelligo ſi per attētatorum viā reintegrari petatur. & tūc non oporteat titulum colorari. Rota. ,in nouis. 14. quāuis Abbas in. c. in literis. eodē. num. 26. aliud velit. Atq; dicunt non colorari titulnm cum & ſi non apparet de non iure agētis tñ quia ius offenditur, & iudex, reuocantur. Si vero appar et non fiet reſtitutio eidē. Sed ab habētē poteſtatē tertie perſone prouidēdum ē vt hr̄ in. d. Rota. 14. vbi quatuor differētie ponuntur, An per viam attētatorū vel per viam interdicti vnde vi ad poſſeſſionē recuperandam procedatur. Vidēdus ē Caſſiadorus in deciſ. 3. vbi ſuꝑ

ſignan

ſignans alias differentias remiſſiue vt p
Butrium,& Abb.vbi ſupra. ℭ Que etiá
de ſpolio ſiue violentia procedunt niſi
agés poſſeſſorio ipſo,initatur etiam re-
ſeruatione vt quia veniat ex collatione
inferioris a,Papa beneficia huiuſmodi
conferendi poteſtatem habentis.ℭ Vel
ex collatioe exequutoris deputati a,Pa-
pa in forma communi, nam tunc ratio
ne deficiente fallentia ceſſat. vt Bellem.
deciſ.6. ℭ An autem poſita ſub hac fal-
lentia procedunt in decreto irritãs &c.
.Adpoſito (vt conſuetudinis eſt magis
q̃ de iure)in literis acceſſus,& regreſſus,
atq; cohadiutorie,cum futura ſucceſſio
ne que in reſeruatiõ ſpeciali &c.Caſſia
dor .eodem de reſtit.ſpoliat.dicit ꝙ ſic.
Secus in decreto alternatiue Epõ cõceſ-
ſo. Vbi etiam dicitur ꝙ hec in decreto
beneficii vacaturi procedunt non aut
in appoſito iuxta prouiſionem vacãtis
(quod non eſt obliuioni tradendum)
ſuper ratione diuerſitatis Dñi de Rota
variarũt adeo ꝙ vltimo loco recurſum
habuerunt ad.l.nõ omniũ rõ reddi po-
teſt.ff.de legibus. XXXVII.

FAllit in intruſo cõtra for-
72 mam.c.ii.vt lite penden.
nã ſi ſpolietur vigore exe-
quutorialium ab eo qui
in poſſeſſorio obtinuiſſet
non erit reſtituendus vt per Caſſiador.
deciſ.9.de cã poſſeſſ.& propriet.cũ alle
gat.Immo ip ſa intruſio per viam atten-
tatorum reuocaretur. Sicuti fieret trãſ-
latio poſſeſſionis ĩ alterũ facta,verbi gr̃a
permutationis in alterũ facte Rote ĩ no
uis deciſ.3.In antiqs.5.Caſſiad. vbi ſu-
pra.ℭ Quis aũt dicatur intruſus Calde
rinus poſuit in cõſil.12.nedũ. qui bñfi-
ciũ ſine titulo vel tituli colore occupat.
ſed & ſi cũ colore non tamen canonico
Addas.l.fin.C.vn. ui. XXXVIII.

FAllit in poſſidente vigo-
re reſignationis in ſui fa-
73 uorem facte in manibus
Pape cum ſimpliciter ad
mittẽtis de beneficio ele-
ctiuo , puta Abbatiatus decanatus ſiue
prioratus alteriuſue ſine conſenſu elige
re debentium. nam ſi intra trimeſtre tẽ
pus,quod datur eligentibus poſſeſſiõ
ſpoliaretur nedum non ante omnia ,
ſed nec aliquo modo reſtituendus eſt .
Boerius in deciſ. 2.in lib.p̃.num. 34.ex
rationẽ. Quia in p̃iudicium eligere debẽ
tium aliquo modo reſignari non potu-
it.per.c.1.& 2. de elect. Cum quo tran-
ſirem in ſimplicibus terminis admiſſio-
nis,& non alio modo,nam Papa ſimpli
citer admittendo velle non videtur iuri
tertii derogare,dicit enim princeps quã
uis legibus ſoluti ſumus tamen legibus
viuere volumus·l. ex imperfecto . C. de
teſtam.l.digna vox.ff.de legibus.eſt bo
nus tex.in.c.propoſuit . ibi intentionis
noſtre non eſt.de conceſſ.p̃ben . Indu-
co etiã Andr.de Silua in tractatu de be-
nef.in tertia parte in prima queſt . dum
vult ꝙ litere Pape nunquam p̃iudicant
electoribus niſi exprimatur.Vnde poti-
us dicendum eſt ꝙ Papa ſimpliciter ad-
mittendo non fuerit recordatus licet
enim diuinare vt legum correctio euite-
tur.c.cum expediat.de election.Item in
duco quia in dubio non cenſetur Prin-
ceps vti poteſtate ſupra legem.habetur
in.l.ii.C.de teſtam.milit. ℭ Quare cõ-
cludo talem ſimplicem admiſſionẽ nul-
lum tribuere ius,conſequenter ſpoliato
agenti poſſe obiici defectum notorium
ſui iuris.de quo in.c.ad decimas.eodẽ.
in.vi. ℭ Vel notoria exceptio defectus
proprietatis.de quo in.c . conſtitutus.
de filiis p̃sby.habetur in.c. in literis eo-
dem,& pluries diximus . ℭ Quod tamẽ
limito niſi in literis cauſa clauſa in cor-
pore iuris inſerta eſſet . ℭ Vel tali ra-
tiõ ſubnixa, que Papã ad derogandũ
veriſimiliter traxiſſet . argumento . c.
ſuper literis. de reſcript . ℭ Vel ſi cau
ſa non ſit,nihilominus idem ſi Papam
plenitudine poteſtatis vti voluiſſe pare-
ret. In bñficialibus enim dicere poteſt.
Ita volo.ſic intelligo textũ in. d.c.pro-
poſuit.ibi qui ſecundum plenitudinem

poteſtatis de iure poſſumus ſupra ius
diſpēſare.ſic etiam.habetur in.c.ii.de ꝓ
ben. Videndus eſt Silua. in ſecunda par
te in.q.prima.de bñf. XXXIX.

FAllit.in eo qui naturali-
74 ter tātum poſſidebat,qui-
ue a,ciuiliter tantummo-
do poſſidente ſpoliatus ex
titiſſet. Ex ratione Bartoli
in.l.1.§.interdictum.ff. vti poſſid. Illa
videlicet quia naturaliter poſſidens ſem
per ciuiliter poſſidentem turbare vide-
tur. Vnde etiam violenter expelli potu
it. Iuxta.l.vt vim.ff.d iuſtit.& iur. Abb.
& doct.in.c.cum veniſſent. eodem. etiā
cum armis,atq; frangere hoſtium clau-
ſum,ſi propter clauſuram naturalē poſ
ſeſſionem recuperare impediretur.Bar.
in.l.3.in.4.queſtion.C.de pignor.Cor
neus in conſil.193.in prima colū. & in
conſil.28.col.3.lib.3. Curtius Iunior.
53.col.fin.Crauet.conſil.6.num.12.
¶ Intelligitur tamen habere ciuilem ne
dum qui propter abſentiam ſuā,& igno
rantiam occupationis facte de naturali,
ſed ꝙ oporteat eum probare neminem
in fundo illo reliquiſſe. Alias per eum
qui in fundo remanſiſſet puta colonum
ſicut etiam ciuilis & naturalis retinetur,
ita (& eo deſerente) amitteretur.Socin.
in conſil.15.col.ii.lib.4.dūmodo tota
familia expulſa fuiſſet.vt per Gozad.in
cōſil.86.& Crauett.vbi ſuꝑ.¶ Redeun
do ſi naturaliter tantum poſſidēs expel-
latur,nedum non ante omnia, ſed nec
aliquo pacto erit reſtituendus. faciunt
que Imola in.c.potuit.locati. ¶ Que
ratio dicta concludit ne hoc procedat
in vſufructuario qui naturaliter tantum
poſſidere dicitur.vt in.l.noſtra vel in a-
lio qui iuſte naturalem poſſeſſionem re
tinere poſſet. talis enim naturalis alio
reſpectu appellatur ciuilis vt dixeram l.
l.1.num.24.Vbi tenui ꝙ ēt ciuiliſſima
appellari meruiſſet. Propter quod ſi
vſufructuarius ab alio ſpoliatus extitiſ-
ſet nihilominus & ipſe ciuilem (hoc eſt
ea que in animo tantum fundata eſt vt
cōmuniter vocant) habere dicetur.Ap
pellaturq; ciuiliſſima vt oſtendatur ad
ſe trahere naturalem.non obſtante ciui
li apud alterum vel etiā ipſum proprie-
tariū (de quo Abbas.in.c.olim. num.
12.eodem) exiſtētem. ¶ Fallentia hec
eſt ſatis optima qua de re concludendū
eſt ꝙ ſi reuerſus a,nundinis. de quo in.
l.clam poſſidere. Violenter expelleret
naturaliter ingreſſum vt ſupra. (dūmo-
do quāprimum ei facultas competiſſet
id feciſſet) expulſus non ante omnia re
ſtitueretur. Secus ſi non quāprimum vt
ſupra. Sed paſſus eſſet alterum aliquan-
tiſper in poſſeſſione morari, nam tunc
ex illa patientia ſua etiam ciuilis perde-
retur.Bar.& omnes.in.l.ſi de eo.in.§.ꝓ
eodem.Abbas in.cum veniſſent eodem
in vltima col. Crauettam vide referen-
tem oltradum in conſil.72.Incipiente.
ante contra ſaracenos in fine dicentem
ꝙ id quod agit ſpoliatus pro recupera
tione Rei ſue dicitur defenſio & ſpolia-
tionis nomen ignorat. XXXX.

FAllit vbi qui ſpoliauit in
ipſa poſſeſſione per Papā
ex certa ſcientia ac ſpolia
75 tionis,ſeu intruſionis, mē
tione facta cōfirmaretur.
vt Rebuffus in tract. de Pacificis poſſeſ
ſor num.259. Latius in Ampliat.
19. dicam. XLI.

FAllit in eo ꝗ quāuis a,poſ
76 ſeſſione deiectus ſit nihilo
minus eam retinere dici-
tur,ſi eius ſeruiētes adhuc
in eadem. poſſeſſione cō-
morentur. non enim tunc ſpoliatus di-
ceretur. eſt tex. in.l.prima,in.§.non
alii.ff.de vi & vi arm. Refert afflictus
in Neapol. deciſioñ. 300. in fine.
Credo tamen ꝙ ſi deiectus Redeun-
do ad poſſeſſionem per occupantem
nō admittatur. Bñficiū.d.l.ſi quis ad ſe
fundum.vti poſſet.vel.c.reintegranda
vt cōiter indiſtincte cū intelligūt Argu-
mēto dictorū in.4.ampliat.dū dixerā ꝙ
ſi deficeret vnus nūmus &c. XLII.

FAllit in ſpoliãte qui voca
batur puta.C.& agit peti
torio non voluntarie ſed
77 potius coacte. hec eſt fa⸗
cto aduerſarii ſui.B.Nam
quãuis Aduerſarius ipſe inſtet ante om⸗
nie reintegrari, vel ſaltim poſſeſſorium
terminari . non propterea reſtituendus
eſt. Ex quo ipſe . B. Aduerſarius ſimili
modo ſuſpenſo poſſeſſorio reintegran⸗
de (ſuper quo fuerat condemnatus &
ante exequutionem ſpoliatus a.C) age⸗
re petitorio ceperat contra . A . qui ip⸗
ſam condemnationem obtinuit. Ratio
illa eſt quia ſi.C.ſciens cauſam petitorii
per.B.cõtra A.agitari taceret, ſibimet i
petitorio ꝑiudicari poſſet. Iuxta.l.ſepe.
ff.de re iudic.habetur.in. c . cum ſuper.
eodem titulo , Clarum exemplum eſt in
vltimis deciſ. Rote. 18.I verſic. Ricchar
dus. Et imputandum eſt eidẽ.B.Qui an⸗
te finitum poſſeſſoriũ.contra petitoriũ.
A.inchoaſſet vt in eadem Rota. XLIII.

78 FAllit in intruſo in Roma
nam ſedem violenter.qui
ſi ſpoliaretur nõ ante om
nia (hoc eſt antequam ſu
per electione cognoſca⸗
tur) reintegrari deberet. Dicit ſpecul.
in titulo de Petitor. & poſſeſſ.in.§.quo
niã.per tex.iii.q.prima. c. fin.·§·patet .
Per rationem quia ſi reintegraretur non
adeſſet iudex coram quo conueniri poſ
ſit hec ratio ceſſat in Epis inferioribus
vnde in eis fallentia ceſſet. XLIIII.

79 FAllit in ſpoliato ab admi
niſtratione propter pro⸗
batã dilapidationem.c. li
cet Ely·§·quia vero.de Si
mon . Specul . vbi ſupra
quod eſt rõe criminis cõmiſsi.❡ vñ gña
liter dicendũ ẽ in ſpoliato a,iudice pro⸗
pter delictũ ita ꝙ ſpolium vel pars pene
vel tota dicatur . In qua gñalitate pluri⸗
mo caſus quos ibidem ſpecul.fallentias,
vocat dum allegat.c. de manifeſta. 2.q.
prima.&.c.euidentia.de accuſ. in hac ſo
la comprehendamus.❡ Et nihilominus
aduertendũ eſt ꝙ quia in his iuribus ha⸗
betur iudicem (vbi notorium delictum
eſſet) ex officio quem poſſeſſione priua
re poſſe,vt etiam notatur in. c . accuſa⸗
tum de ſimonia.ideo magnam limita⸗
tionem ad ea que diximus in fallen. 39.
in fine dum ibidem dictum ẽ ſpoliatum
etiam violenter non poſſe ex interual⸗
lo ſuam poſſeſſionem recuperare habe
mus.nam p.d.iura patet id limitari vbi
notoria violentia eſſet qa ex officio iu⸗
dex prouidebit. Argumento,rubrice.C.
ne liceat potentior.nã talis violentia de
lictũ eſt.faciũt que infra in. fallen. 58.&
vide ſupra in. 33.fallen.cõueniũt hic po
ſita.in.c.ſignificaſti.de diuort. XLV.

80 FAllit in ſpoliato qui per
viã exceptionis non actio
nis ſpolium propoſuiſſet
non enim ante omnia re⸗
ſtituetur etiam ꝙ per pro
bationes iã factas de ſpolio notorie con
ſtaret , ex ratione quia exceptionis finis
non conſequi eſt ſed ſe tueri. Quod pro
intellectu.c. Ecce. 24.q.iii.dum dicit cri
mina vbicũq; clareſcãt punienda eſſe,no
tãdũ eſt.❡ Pro hac fallent.facit Abbas
in.c.cum dilectus in.6.not.de ordiñ co
gnit . vbi quãuis loquatur de exceptio⸗
ne propoſita cõtra ciuilem actionem ea
dem rõne tenet qñ cõtra criminalem.Se
quendo ſpecul.&.d. Antoniũ , ad num.
18.vide glo.in.d.c.in verbo.in modum
necnõ diſtingue aut crimina talia ſuper
qbus ex officio procedi valeat.& fallen⸗
tie ſit locus alias minime,etiam omnino
vide que in ampliat. 51.dicam. XLVI.

FAllit in ſpoliato qui pe⸗
tat reintegrari ab eo qui
81 prius cõtra ſe diuerſo mo
do egiſſet , nã ſecũda que
eſt qõ ſpoliationis nõ fa⸗
ciet in prima ſuperſederi. Sunt enim mu
tue petitiones vt dicit glo.in.d.c.cũ dile
ctus.in verbo modũ.de ordine cognit:
❡ Niſi prima queſtio mota criminali⸗
ter fuiſſet vel in ſpolio de maiori parte
bonoꝝ vt ſpecul.dicit in rubr . de petit.

& poſſeſſ. nam quia taliter ſpoliatus ob
facultatuū defectū cauſam perdere poſ-
ſet, ideo ſuccedit id quod nec nudi con-
tendere neq; inermes inimicis oppone-
re nos debemus. habetur in. c. oportet.
& in. c. frequens. de reſtit. ſpoliat. in. vi.
Vnde ante omnia hoc eſt antequam ſu-
per prima cognoſcatur, in his duobus
caſibus eſt reſtituendus. & hec fallentia
limitatur ſic per ſpecul. de cā poſſeſſ. &
propriet. §. p̊. verſic. illud. quem Abbas
in. c. cū dilectus de ordiñ cognit. num.
17. Sequutus eſt. Referens hoc eſſe mi-
rabile ꝙ actio operetur effectum ſuſpen
ſiuum cuius natura eſt operari effectum
cōſequutiuum. Quod vltimum tu ſubli-
mita vt dicam. in ampliat. 51. XLVII.

82 FAllit i ſpoliato ab eo quē
ipſe paulo ante ſpoliaſſet
dicitur enim non ſpoliaſ-
ſe ſed ſuam poſſeſſionem
continuaſſe. Abb. in. c.
olim. el. p̊. nu. 9. eodem. non ſic ex in-
teruallo tunc enim dicitur guerra ſiue
vindicta. vt ibi Abbas. de hoc in. 19. fal-
lē. dixi. dicā in ampliat. 24. in fine per q̄
hic non me extendam. XLVIII.

83 FALLIT in ſpoliato qui
a non malitioſe abſente
integrari petat ſpecul. vbi
ſupra. per. c. conſultatio
nibus. de officio deleg.
Nam non reintegraretur quamuis in
poſſeſſ. cauſa rei ſeruande mittendus ſit
vt ibidem notatur deinde procedendum
erit ad ſecundum decretum cum hic ſen
tentia diffinitiua non requiratur. Vnde
hoc abſq; litis conteſtatione ſit vt Ab-
bas ibidem. ℂ Quod minime eſt in poſ-
ſeſſ. recuperande ſiue adipiſcende. Sunt
enim hec maximi preiudicii, propterea
(vt dicit hic Bar.) ordo neceſſarius erit
itaq; conteſtatio litis. que contra abſen-
tem fieri nequit auc. offeratur. C. de li-
tis conteſt. ℂ Sed aduerto ꝙ hec ratio
conuenit & ſi nō iuxta de cauſa abeſſet.
Item regulariter alteri conditio iniqua
ferenda non eſt vt in vulg. ſpoliato igi-
tur p̄ñti alterius abſētia iuxta nō hēt p̄iu
dicare. ℂ Vñ cogito rōnē in. d. c. eē. illā
quia ſpoliatus illas lr̄as impetrauit conti
nētes cām decidēdam poſſeſſionēq; reſti
tuendā i eē infra certū tp̄s. in quo abſens
ſui p̄ñtiam exhibere nō potuiſſet. Abſen
ti igr̄ iuxta de cā per p̄ñtem illo mō im-
petrātē iniqua cōditio afferri nō debuit.
hoc mō nō aliter cū hac fallētia tranſibo
videlicet infra tempus veriſimilis noticie
& infra quod abſens comparere potuiſ-
ſet. iuxta. l. primam. ff. ſi quis caution.
ℂ Quā tñ limito non procedere vbi cū
perſonali violētia ſpolium commiſſum
fuiſſet. hoc modo reſtringo diſpoſitio-
nē prefati capituli, vt minus regula no-
ſtra offendatur. argumēto. l. ſi quando.
C. de inoffic. dot. cum ſimil. & vulgar.
Eo enim ipſo quo violentiam perſonalē
commiſit cogitare debuit ſpoliatum eſ-
ſe reclamaturum. Pro quo do textū in.
d. c. olim. El. p̊. in verbis. ibi & quos con
trouerſiam ſe moturos ſuſpicari debue-
rat. eodē. titulo. nr̄o. in odiū igitur vio
lēti puto abſq; litis cōteſtatione ac tēpo
ris curſu expectationeq; ſpoliatū eē reſti
tuendū. ℂ Atq; finaliter cōcludo, ꝙ hec
fallētia nō procedat i terminis d. l. ſi quis
ad ſe fundū. vbi perſonalis eſt violētia. vt
eā intelligo. & in examine ip̄i⁹ regule di-
xerā ſed tñ in terminis. d. l. ſi quis in tan
tam, vbi vis non dr̄ perſonalis. Sed ē rea-
lis. vt ibi alienarum reꝝ &c. ℂ Que lex.
videtur obſtare ſi recte intueberis quia ſi
mili modo vult ſpoliatum añ omnia eſ-
ſe reſtituendum. nam quia vult ſpolian-
tem ſi quod ius habebat amiſiſſe, multo
fortius ſpoliatum eſſe reſtituendum. cū
ſi dominiū p̄dat de eo excipere nequeat
igitur vt reſtituat. argu. l. ii. ff. de iis qui
ſunt ſui vel alieni iur. ſed dic illud a, pre
ſente quāuis de dñio excipiēte. XLIX.

84 FAllit in ſpoliato cui poſ-
ſeſſio ſub conditione tra-
dita eſſet nam ſi conditio
ne pēdente ſpolietur non
eſt reſtituēdus. d. c. olim.
El. 2. eodem. Quod procedit quia con-

ditio reſpicit ſpoliantem ipſum hoc eſt
ſi voluerit talis & ille talis fuerit ipſe ſpo
lians eo enim ipſo quo ſpoliat, tacite ſe
nolle declarat. conſequenter eum non
poſſidere. & quoniam primus ille qui de
dit poſſeſſionem a ſe aqdicauit ſequitur
ꝙ ipſe ſpolians vere ſpoliare non dici-
tur, ſed vacantem poſſeſſionem occupa
re. tanquã ſibi ratione ſui iuris pertinen-
tem, & reuertentẽ vt ibidem. ℂ Quod ẽt
procederet vbi ſpolium fieret cum vio
lentia per eandem rationem, quãuis vio
lentia quoquomodo tunc punibilis ſit.
cum crimina vndecunq; claruerint pu-
niẽda ſint vt l iurib' vulg. nõ ſic vbi a, ter
tio ſpoliaretur tũc. n. rõ de qua ſupra ta-
cite declarationis ceſſat. igitur &c. L.

FAllit in ſpoliato qui con-
85 tra leges poſſidebat non. n.
reſtitueretur vt eſt textus
in. l. fin. C. vt nemo priuat.
titulos prediis ſuis &c. Vn
de poſſidens publicas res vt ſuas impune
atq; violenter expelli poſſet. nec reſtitue
retur. ad ꝑ eſt tex. in. c. quia quorundã.
de exceſſ. prelatorum. LI.

FAllit in colono ſpoliato
86 a, domino ipſius Rei con-
ducte nam quãuis violen-
ter nõ tamen reſtituetur.
l. cum fundum. ff. de vi. &
vi. arm. vbi glo. in verbo poſtea dũ po
nit opin. Ioannis. ℂ Quod intellige vbi
prius ipſe colonus dominum in poſſeſ
ſione ſua nõ admiſiſſet, vt sũt termini p̃-
fate legis. Alias vis quoq̃uo puniretur.
nec alio mõ id quod ſpecul. in fallẽ. 17.
ponit, procedere puto. dũ loqtur de ſpo
liato qui p̃cario vel gr̃a poſſidebat, hoc
ẽ abſq; tẽporis p̃nitione. al's ſi infra tẽpus
ſpoliaretur eatenus reſtituẽdus eẽt quate
nus de facto poſſidere debuiſſet. argu. l.
que de tota. ff. de Rei vendic. LII.

FAllit in ſeptem caſibus in
87 quibus maritus vxorẽ ſpo
liatus nõ eſt reſtituẽdus.
Puta ſi vxor probet ali
quod impedimẽtum ma
trimonii ſeu conſanguinitatem. Sed an-
tequam illud probet reſtituetur. opor
tet igitur ꝙ incontinenti parata ſit. c. ex
conqueſtiõn. eodem. ℂ Vel ſi vir ſit ni-
mis auſterus ſeu eam violenter iniuſteue
poſſideat. & virgo ſit atq; corrumpi ti-
meatur. cum ceteris vt per ſpecul. de pe-
tit. & poſſ. in fallẽ. 26. & ponit Abbas. in
c. ex tranſmiſſa. eodem. ℂ In quo tamẽ
notandum eſt ꝙ quãuis maritus (quia
ſit excommunicatus) non audiatur pe-
tens reſtitutionem vxoris, nihilominus
ex officio iudex eam reſtitui faciet. Ar-
gumento. c. p̃. & c. debitores. de iure iu-
ran. ſic ſpecul. vbi ſup̃. Quod ſit ob eui-
tãdũ periculũ fornicationis. dicit Felyn,
in. c. fin. num. 22. de ordiñ cognit. arg.
c. ex parte de conuerſ. coniugat. LIII.

FAllit vbi Predo ſpoliatus
88 reintegrari petat a, ſpoli-
ante a, quo ſimili modo
Dominus ipſius Rei rein
tegrari velit excipiendo
contra predonem ipſum ne reſtituatur.
nam Predo ipſe audiri non debebit. l.
bonafides. ff. depoſiti. c. in literis. eodem
ſpecul. vbi ſupra. Socin. in regul. ſpolia-
tus autem omnia. dixi in fallen. 9. circa
medium. vbi pono caſum in quo prius
dominus ipſe ſpoliatus extitiſſet hic ve-
ro non. Qua de re vt hec fallentia pro-
cedat opus ẽ vt de dominio ſtatim oſtẽ
datur argumento, tex. cum gloſ. in ver
bo. sũmatim. in. l. prima. ff. ad exhiben.
ℂ Puto etiam ꝙ ſi tantummodo. Semi-
plene fuiſſet oſtenſum quandoq; ſuffici
at ad differendam reſtitutionem ſpolia
to fiendam vt in. d. l. prima. arguendo
per locum a, ſpeciali. C. de dilat. ℂ Vñ
ſecundum facti qualitatem arbitrium fe
rendum eſt, verum (& ſi non plene pro
baſſet) reſtituendus ſit. antequam actor
ipſe audiatur. Pro quo Addo vnam de
ciſ. Caſſiad. 2. ſub rubr. de dilation. & id
quod dixit Abbas. in. c. 2. de ordine co
gnit. num. 35. ℂ Nihilominus quia nil
commune habet propriet cum poſſeſ
ſione. vt hic. & ex diuerſis illatio nõ fiet

maxime in alterius impedimentũ. quod
cõtra hanc nſam concluſionem ſatis vr-
get, opus erit ꝙ iſte dñs excipiens inter-
dicto adipiſcende vtatur, vt alias. in fal-
lentia. 3. in verſic. vltimo loco &c. & in
fallen. 9. dictum eſt. ℂ Quis autem ſit i-
ſte p̃do declaraui in fallen. 16. in verſic.
aut nõ attentauit &c. Addo etiã ꝙ in poſ-
ſeſſorio hñte cãm proprietatis admixtã
eo ip̃o quo 'q s q ſpoliauit cũ violentia
nõ probat q̃ſi proprietatem illius iuris
dr̃ eſſe predo vt dixi in fallen. 8. LIIII.

89 FAllit ubi ſpoliator nõ eſt
ſoluendo c. olim. el. 2. de
reſtit. ſpoliat. Quod intel
ligo ſi nec in equiualenti
vt ibi glo. magna. nã ina-
nis eſt actio quã inopia debitoris exclu-
dit. vt ibi text' niſi Iopia ſit ob cãm ſpo-
liatoris q ad ludũ vel ſcortũ diſſipaſſet,
nã tũc reſtitutionis loco triremes dãda
eſſet. ſiue bannũ. impropria fallẽtia eſt.
ſimilia vide in Ampliat. 23. LV.

90 FAllit ubi ſpoliaretur nudus
detentor ipſius rei. c. olim.
el. tertio eodem. late in am
pliat. uigeſima tertia di-
cemus. LVI.

91 FAllit ubi malefidei poſſeſ-
ſor ſpoliatus extitiſſet. atq;
res ipſa ſine uitio ad verum
dominum perueniſſet. c. ii.
de ordin. cognit. in uerſic.
uerum. ubi Abbas. num. 13. ibi ſine do-
lo & uiolentia, & per Bal. in. l. ſi quis em
ptionis. ī. ꝗ. ſed hec ſuper illis. ubi ponit
bona uerba. C. de p̃ſcript. 30. ãnorũ. Hu
ic fallentie addo gloſã in. c. ad decimas
in fine. eodem in vi. ibi proprietas ergo
p reũ probata ip̃m in poſſeſſione defen
dat. ℂ Si uero nõ ſpoliatus ſed ip̃e poſ-
ſeſſionem trãſtuliſſet & ſi dolo ductus &
bonefidei erat. uide in fallen. 67. LVII.

92 FAllit ubi ſpoliatus ageret
petitorio & poſſeſſorio
ſimul. tunc enim ſi Reus
conuentus de ſuo domi-
nio excipiat, actor nõ añ
omnia reſtituetur. Socin. in regula ſpo-
liatus ante omnia. per. c. ſolicite ubi gl.
in uerbo eum tantum. eodem. ℂ Aduer
to ꝙ ratio in contrarium que ponitur
in illa glo. (illa uidelicet ꝙ ideo nõ ob-
iiciatur dominii exceptio ſeu non Ca-
nonice Inſtitutionis, ſpontanee renun-
ciationis, uel abiurationis, quia hec tan-
gunt ius proprietatis non autem poſſeſ
ſionis, inter que omnimoda differentia
eſt. ut in tex. noſtro) locum habere ui-
detur & ſi non ambo ſimul proponeren
tur. Sed reintegrande poſſeſſorium tan-
tum. ℂ Neq; obſtare puto conſiderata
per Socinum ꝙ id procedat ex. defectu
agentis qui uno tantum hoc eſt poſſeſ-
ſorio uti debuiſſet. Quia nõ uiderem cur
ambo proponendo in aliquo ſibi preiu
dicatum ſit profecto ſecundum cuiuſli-
bet naturam propoſuiſſe cenſetur. argu
mento. l. cũ in teſtamento. ff. de teſtam.
& ſecundum regulam. d. l. ſi quis ad ſe
fundum. facit regula. l. non omnis. ff. ſi
cert. petatur, & l. cum de indebito. C.
de probat. Non enim deduxit domini-
um ſeu ius proprietatis ad impedien-
dum effectum reintegrãde ſibi poſſeſſio-
nis ſed ad effectum ut nedum reſtitutio
ſibi fieret ſed & dominii ius ſuum decla-
retur, & ſic in dubio interpretãdum eſt.
per. l. ſi quis intentione. ambigua. ff. de
iudic. que declaratio in rei uendicatio-
ne qđ ẽ principale, cum reſtitutio ſecun
dario & per officium iudicis fiat. l. offi-
cium. ff. de rei uendic. Qua de re in ca-
ſu iſto culpa nulla ſibi poteſt imputari.
Sicut imputatur ei qui cognoſci ſuper
dominio ad effectum excludendi poſſeſ
ſorium a, ſe propoſitum, paſſus eſt, ut
habuimus in 2. & 7. fallent. in caſu no-
ſtro ſolum ad effectum excludendi peti-
torium a, ſe propoſitum quatenus do-
minium de iure ſibi nõ cõpeteret, patie-
batur facit. C. ſicut urgeri. prima. q. 1.
Stant enim iſta ſimul ut Reus conuen-
tus debeat eſſe dominus & nihilominus
ꝙ ſpoliauerit actorem & reſtituere te-
neatur, quinimmo quandoq; ultra reſti

tutionem dominium perdat. quia ſpoliauit d.l.ſi quis in tantam. vrget igitur d.c.vrgeri. ¶ An autem vtroq; propoſito per actorem ſententia ſuper poſſeſſorio conuenti p̃iudicet petitorio actoris, doctores hic dicere videntur ꝙ ſic. Vnde Boerius in p̃fata deciſ. 238. concludit debere in proponendo poſſeſſorio proteſtari ꝙ nō alias petitoriũ proponit q̃ pro poſſeſſorii cōfortatione. Cōtrariũ tenerẽ p.d.c.ſicut vrgeri niſi ideo ſñia pro cōuento lata eẽt q̃a probaſſet poſſeſſionem debere ſuã eſſe. LVIII.

93 Fallit vbi ſpoliator talis eſſet cui iuris ignorantiam allegare liceret. vt minor, ruſticus, & miles fortius mulier, nō enim in dubio fraudolenter ſpoliaſſe dicentur. Induco glo. magnam. in.l.regula.ff. de iuris & facti ignor. ibi ſecus ſi putem mihi licere rem meam auferre. nã quãuis prima facie illa glo. contraria videatur. dum dicit nō excuſor a pena. d.l.ſi quis in tantam. ¶ Nihilominus ſi recte intuearis tunc loquitur in maiore vt ſupra ſumitur in alio caſu. dum loquitur de maiore decem & octo annis. de quo infra dicam. ¶ Ad id quod dicit Bal. in.d.l.ſi quis in tantam. in.7. queſtion. C. vnde vi, reſpōdebo ꝙ immo ſit fauorabile nobis. ibi niſi error iuris prouẽiret ex alia cã rationabili ſed in terminis noſtris cã rationabilis erat quia minor ignorans ius & videns alium rem ſuam occupare credidit ſibi etiam ex interuallo eã ingredi & occupare. nam quia p̃ſuppoſuimus ipſum minorem eſſe dominũ, cũ vel ſi ex iuxta cauſa hoc putet, videns p tẽpus ſe poſſediſſe vel anteceſſores ſuos, nil aliud dici poteſt niſi ꝙ tractet de dãno euitando. quo caſu iuris ignorantia eum excuſat. vt in.l.2.ff.de iuris & facti ignor. Iuncto iure gentium ſibi cognito quo iure domini poſſidere debent.l. prima, ſupra, eodem. Que tanto fortius procedere puto vbi minor ipſe ſpoliatus quamuis ex interuallo extitiſſet:

¶ ADVERTO tamen quia videor tenere cõtra gloſam Bal. Salyc. & doct. in.d.l.ſi quis in tantam dicentes ꝙ illi quibus ius licet ignorare vt miles ruſticus &c. (Cum violentia ſit delictum cõtra ius gentium vulg.l.vt vim. ff. de iuſtit. & iure. in quo nulli parcitur) a, penam.d.l.ſi quis in tantam non excuſantur reſponderem hoc fortaſſe procedere vbi tales perſone prius ſpoliate non extitiſſent. nam his ſpoliatis adeſt rationabilis cauſa de qua ſupra. ¶ Immo dicam ꝙ ipſi maiores non inciderent in penam.d.l.niſi pẽdente iudicio ſpoliaſſent vt in prima fallẽ. declaraui. ponderando verba ibi ante euentum iudicialis arbitrii. Puto tamen verum ꝙ maiores reſtituere teneantur. per. d. l. ſi quis ad ſe fundum. ¶ Redeundo concludendum eſt perſonas de quibus ſuperius minores vel &c. non tantum non incurſuras penam.d.l.ſi quis in tantam. vt etiã tenuerũt Odofredus ibidem & Iacobus de Aren. contra glo. & Baldum (intelligo ſi incontinenti dominium probare vult & de mente ipſorum eſt) ſed etiam non compellendos eſſe ad reſtitutionẽ ante omnia faciendam. ſtantibus verbis Baldi. de quibus diximus. ¶ Etiam ꝙ ipſi minores violenter ſpoliaſſent, ſi iam ſpoliate (quãuis ex interuallo) extitiſſent. Moueor quia cum nulla temporis p̃ſcriptio eis obſit.l.ſin.C. de annali excep. Ideo dicendum ſit eas ſemper incontinenti vim repuliſſe quinimmo cõcludendum puto per prius ſpoliate ab eodẽ ſimili mō extitiſſent ꝙ ẽt ſi eorum dominium non probent reſtituere non teneantur per rõnem dictam. LIX.

94 Fallit vbi ſpoliãs conuentus exciperet ſeu reconuẽiret de ſpolio facto ab actore contra eundẽ conuentum ſuper alia re. tũc enim conuentus non ante omnia reſtituere tenetur. Immo ſuper vtroq; ſpolio procedendum eſſet. Secus excipiẽdo vel agendo de ſpolio ſuper eadem; ꝛ

antea facto eſt tex.in.c.fin.de ordine co
gnit. Quem ex doctorum mente domi-
nus Abbas ita intelligit. Dãs optimam
rationem ad num.xi. ꝙ ſi exceptio pri-
me ſpoliationis ſuper eadem re commiſ
ſe admitteretur vltima violentia impu-
nita remaneret. Quod eſſe non debet.
Attento ꝙ ex interuallo etiam ſuũ ſpo
liaorem ſpoliare non licet.d.l. prima.
ff.de vi & vi arm. Sed ſuper diuerſa re in
quolibet ſpolio procedetur. ¶ Dubita-
ri hoc in loco poſſet, quid ſi excipiendo
diceret ſe non ex interuallo ſed inconti
nenti ſuum ſpoliatorẽ ſpoliaſſe vel me-
liu. recuperaſſe dico ꝙ & ſi incontinen
ti licitum ſit. vt in.d.l.alio tamẽ modo
atq; verborũ forma excipere debet. vt
dicam in ampliat. 23. L X.

FAllit vbi ſpoliatus ad aliã
95 rem (q̃ ſuper illa de qua
per aduerſarium contra
iſtum ſpoliatum petito-
rium iudiciũ ceptum ſit)
reſtitui peteret. nõ enim petitorium in-
choatũ ſuper diuerſa re, ſuperſederi de-
bebit. ex regula. noſtra. Cum ceſſent
iſto caſu rationes.d.l.ſi quis ad ſe fun-
dũ. vt dicit Abbas I.c.ex queſtioñ num.
7. eodem. quod ſi verum eſt etiam pro-
cedit vbi de re ipſa qui petitorio agit &
pro alia poſſeſſorio conuenitur ſpolia-
tus eſſet. ¶ Hec enim fallentia vera eſt
non p̃ſuppoſito ſpolio violento. Alias
non viderem cur ratio. d.l. ſi quis (que
eſt odium reſpiciens principaliter perſo
nam) non habeat in diuerſa re ſicut in
eadem operari. nam quãuis caſus in ea.
l. ſit particularis, ratio tamen generalis
eſt. necnon & verba diſpoſitionis gene
ralia. ibi ante omnia &c. Quod etiã qui-
buſdam rationibus a, me dicẽdis in am-
pliat. 61. oſtendi videtur. ¶ S E D hu-
ic mee concluſioni commniter docto
res aduerſari videntur in.d.c. ex cõque-
ſtioñ. vbi per illum textum ita Innoc.&
Abbas tenẽt. Dicitur ibi ꝙ mulier agẽs
ad reſtitutionem mariti impedit ipſum
maritũ ſuper viribus matrimonii itaq;
ſuper eadem re litigare. niſi vxori prius
reſtituatur, ergo (vt dicunt) ſuper di-
uerſa re nõ impediret. ¶ Primo reſpon
dendum eſſe puto, ꝙ illa decretalis plu
res lecturas habet. Vnde ſuper eam nul
lum fundamentum fiet vt dicit Bar. ſup
hoc vbiq; allegatus in.l.in ambiguo.ff.
de rebus dubiis. ¶ Secundo dico ꝙ nõ
propterea (quia ſic in facto contigerit)
inferendum ſit ad generalem concluſio
nem illam ꝙ poſſeſſorium reintegran-
de non faciat in petitorio diuerſe rei ſu
perſederi. non enim ſummus Pontifex
ibi loquitur magiſtraliter quo caſu ge
neralis concluſio ſumeretur ſed caſuali
ter in matrimonio. Argumento.l.neq;
natales. C.de probat. Poterat enim alia
ratioñ in illo particulari caſu moueri,
q̃ quia ſuper diuerſa re &c. Quid ſi ti-
more fornicationis motus fuerit, vt in
ſimili dicitur de muliere que redditur vi
ro ſuo quãuis excõmnnicato ne vir for
nicetur vt dicit felyn. in.c.fin.num. 12.
de ordin.cognit. Nonne etiam ex hac
moueri potuiſſet vel ex alia. Vnde ſuf-
ficit dare diſtantiam.c.vrgeri.prima.q.
prima, conſequẽter &c. ¶ Hoc eodem
modo reſpõderem ad.c. in literis de re-
ſtit.ſpoliat. non enim magiſtraliter &c.
vt ſupra. ¶ Sic dicam ad tex. in . l.ſi de
vi.C.de iudic. fuit enim caſus corã Im-
peratore propoſitus ſuper eadẽ re, nec
apparet ꝙ imperator (ex eo quia ſuper
eadem res) ſic diſpoſuerit. ¶ Vlterius
dici poſſet ꝙ quãuis communis Moder
norum intelligentia ad.d.c. vera eſſet,
nihilominus aduertendum eſt ꝙ nõ lo-
quitur de ſpolio violento de quo nos:
nullam enim ibidem expulſiuam violen
tiã indicat. Super qua vis(vt ſupra)& du
bitatio noſtra conſiſtit. ¶ Immo aper-
te caſum violẽtum excludit, vt patet ibi
antequã citarentur ab eo &c. Vnde vult
aliud eſſe poſtquam ſuper eiuſdem Rei
petitorio citata fuiſſet vt ſic petitoriũ
tunc impedire non habeat. Patet igitur
ꝙ non loquitur in vi expulſiua, quia ſic
ſi loqueretur. diſpoſitio. d.l.ſi quis ad ſe
fundum

fundum correcta remaneret. Que tamē
indiſtincte tam ante, q̃ poſt citationem,
petitorium impediri vult cum ante om
nia &c. Quia tamen correctio euitanda
eſt vulg. l. ꝓcipimus. in fin. C. de appell.
cum ſimil. & vulg. igitur &c. ¶ Nō ob⸗
ſtant rationes inducte per. d. Cardinalē
quia reſpondet & Bene. d. Abbas. in. d.
c. ex conqueſtione num. 7. quāuis ali⸗
ter deinde concludat. ¶ Minus obſtāt
rationes d. Abbatis in quibus conclu⸗
ſionem fundat. illa videlicet ꝙ ante re⸗
ſtitutionem rei ſubtracte de eadē re quis
litigare non debet. Cum quilibet ſpo⸗
liatet poſtmodum ad ſupplectandum il
lum (qui reſtitui petit) litigaret. Item
quia ſpoliatus inermis & nudus litigare
non cogitur. c. frequens eodem. & Res
(vt dicit mali exempli eſſet, nō ſic vbi
ad diuerſam rem &c. Quibus reſponde
rem eſſe maiorem ſupplantationem vbi
ad diuerſam rem, maxime coram iudice
diuerſo. Moueor quia pluribus inten⸗
tus nō ē ad ſingula ſenſus. vt per ſpec. de
aduoc. ꝯ. ix. Itē id ꝙ nō debeat litigare
inermis, tā ſuper diuerſa re q̃ ſuper eadē
verificatur. nam vtraq; effecta eſt litigio
ſa, vt ſic de ambabus diſponere nequeat.
vt in titulo. C. de litigioſ. ¶ Vlterius di
co ꝙ non hec ſunt rationes, Cur in peti
torio (quāuis ſuper eadem re moto)
audiendus non ſit. Sed eſt odium violē⸗
ti facti. reſpicientis perſonam violēti ho
minis. vt in d. l. ſi quis. vbi pondera ver
ba. non autem diuerſitatem rerum ſiue
cauſarum. ¶ Finaliter concludo ꝙ aut
ſpolium fuerit non violentum, & tūc ſi
a, ſpoliante petitorium prius ceptum fu
iſſet, per poſſeſſorium recuperande de⸗
inde motum ab aduerſario non impe⸗
dietur. nam vigilantibus nō autem dor⸗
mientibus iura ſubueniunt vt in. c. vigi⸗
lanti. de pſcript. debuiſſet enim ſpolia⸗
tus incontinenti iudicem adire iuxta. l.
qui prior ff. de iudic. c. ii. de ordiñ co⸗
gnit. Et iſto modo procedat fallen. ſup
46. Quod videtur dicere textus in. d. c.
ex conqueſtioñ. ibi priuſquam a, iudi
cibus mulier citaretur. ¶ Si vero non
prius petitorium inchoatum fuiſſet, &
tūc per poſſeſſorium ſuperſederi debet
ſecundum eorum intelligentiam, quam
pro certo puto ꝙ Papa minime ſenſe⸗
rit. ¶ Aut ſpolium fuerit violentum vt
in terminis Regule noſtre tunc parifor
miter putarem tam diuerſe Rei q̃ eiuſ⸗
dem, petitorium impedire donec poſſeſ
ſorium terminetur. Minus etiam atten⸗
to an prius petitorium inchoaſſet. hec
ita rationibus magis q̃ aliorum auctori
tatibus ductus obſeruarem. LXI.

96 TAllit vbi poſſeſſorio cō⸗
uentus atq; de ſuo domi⸗
nio excipiens, illud nedū
in promptu probare vel
let, ſed & probatio ipſa pa
ratam exequutionē ſecum haberet. alias
probatio parata minus ſufficeret Cor⸗
ſettus. de poteſtate Regia. in fallen. 35.
Cepit a, Bar. hic, dum in prima lectura
vult paratam probationem admitti in
poſſeſſorio adipiſcende non autem re⸗
cuperanda, quod Moderni Peruſini ſe⸗
quuntur. ¶ IN QVO Aduerto ꝙ
eadem ratione qua dominii parata pro
batio nō operatur quominus ante om⸗
nia reſtituendus ſit, hoc eſt odium vio⸗
lentie vt milies dictum eſt ſecūdum om⸗
nes iuncto quia nihil cōmune habet &c.
vt in. §. noſtro. nec parata exequutio
poterit operari. Nam ſi operaretur id
fieret, ꝙ iſti habenti paratam exequu⸗
tionem & ex interuallo, necnon etiam
violenter, ſpoliare liceret. Quod q̃ fal⸗
ſum ſit cuiq; patet. per. d. l. primam. ff.
de vi & vi arm. d. l. vt vim ff. de iuſtit. &
iure cum ſimil. & vulgar. hoc modo cō⸗
tra Corſetti fallentiā cōcludo. ¶ SED.
vbi non violenter itaq; non in terminis
noſtris &. d. l. ſi quis ad ſe fundū, ibi an⸗
te omnia, ſed ſimpliciter reſtitutionem
poſtularet per. c. reintegranda. iii. q. 1.
Vis non ſtat in eo videlicet an paratam
exequutionem &c. Sed alio videlicet an
inſtrumentum inter eaſdem partes con
fectum eſſet, vt is qui conuenitur dñs eē

debeat. Et probatio parata ſufficiat mo
ueor ex regula. l. ii. ff. de his qui ſunt vel
alieni iur. iuncta. l. bone fidei. C. depoſi-
ti. ¶ Aut inſtrumentum inter alias par-
tes confecerit & exequutio parata non
ſufficit. vt in rubr. C. res inter alios acta.
Sed actor reintegraretur non obſtante
regula dolo facit. Cum certum non ſit
iſto caſu actorem eē reſtitutum quo ca-
ſu regula procedit. nam poſſibile eſt ꝙ
poſſeſſio nō penes dominum ipſum col
locari debuerit & argumento. §. noſtri.
deinde ſi Reus ſe habiturum poſſeſſionē
intēdit, rei vēdicatione vtatur. ¶ Aliud
vero dicam in poſſeſſorio adipiſcende
in eo enim dominium ad ſe poſſeſſionē
trahit. d. l. bona fides. atque in eo
omne ſpoliantis odium ceſſat. ex quo
in mente Bartoli dictam differentiam
genitam eſſe puto. LXII.

97 Fallit vbi exceptio domi-
nii incontinenti proban-
di pro publica vtilitate
principaliter proponere-
tur. Ex his moueor que
in. 18. fallen. loquutus ſum. & infero cō
tra poſſidentes ea. que publici iuris ſunt
de quibus in. §. riparum. Inſtit. de rerū
diuiſ. ꝙ ſi inde expellantur reſtituendi
non eſſent. faciunt tituli. ff. ne quid in lo
co publ. ne quid in flumiñ publ. Nam
quāuis de dominio ad poſſeſſionem re-
gulariter nō ſit inferendum vt per tex.
noſtrum. Nihilominus publica vtilitas
in hoc ꝑualet. Induco Bal. in. l. ſi quis
conductionis circa finem. C. locati.
¶ QVERI poſſet de fiſco ſpoliante
an poſſeſſorio conuentus de ſuo domi
nio excipere poſſit. Videtur ꝙ non. ar-
gumento. l. nō puto. ff. de iure fiſci. Cō-
cludo affirmatiuam & moueor quia fiſ-
cus ſuper dominio priuilegiatur ita
ꝙ alterius etiam lōgiſſima poſſeſſio nō
ſit ei nocitura. vt in. §. Res fiſci noſtri.
inſt. de vſucap. Vnde quia in ipſo Fiſco
nulla vis per eum commiſſa ꝑtendi po-
teſt, & ſi ſi eius Procurator eam commi
ſiſſet, conſequenter ratio. d. l. ſi quis ceſ-
ſat, ideo &c. Pro hoc ē textus l. l. 2. l. §.
Item diuus. ff. de iure Fiſci. Faciunt que
in tractatu editionis poſui ad num. 18.
Impreſſo de āno. 1543. Hec in Fico ma
xime procedunt vbi fiſcus non vt ſpolia-
tor ſed vt tertia perſona compareret vt
dixeram in fallen. 9. & ita reſtringo. d.
l. ſi quis. in primo verbo. ibi. ſi quis.
& vide que de fiſco dicam in vario ca-
ſu in Ampliat 53. LXIII.

98 Fallit ſecūdum Corſettū
in ſua fallen. 49. vbi Ca
pellāus ſuis Parrocchia
nis ſacramēta denegaſ-
ſet. nā ſi poſtea decimas
ab eis peteret, exceptione ſpoliationis
ſacramentorum repelli poterit. per tex.
in. c. cum dilecti. de ordiñ cognit. Iſto
enim caſu dicit, ꝙ Capellanus non eſt
ſpoliatus vt per Barbat. in. d. c. 22. col.
& ibidē Butrius poſt lapum in allegat.
nam qui non facit ꝙ debet non recipit
quod oportet. vt per glo. in. l. ſi nō fue-
rit. ff. de iure iur. Ad quod Bal. & Salyc.
in. l. cum proponas. C. de Pactis. ¶ Ad
do aliam rationem nam Capellanus nō
propterea q̄ſi poſſeſſioñ iuris deciman-
di priuatur. Si igitur ex ea non eſt ſpo-
liatus neq; ipſis decimis ſpoliat' dici po
terit cum nunquam decimales Res poſ-
ſediſſet, vnde quāuis in ſe fallentia vera
ſit non tamen ad propoſitum facere vi-
detur. arg. l. decem. de verb. oblig. nam
vbi non datur poſſeſſio (ficte ſaltim) ibi-
dem non datur ſpolium. c. ex parte. vbi
glo. antepenul. eodem. ¶ Niſi conſan-
guinee reſtitutio peteretur vt in. c. lite-
ras. eodem. ¶ Vel ſeruus Res domini
abſentis, quas ipſe de iure nō poteſt poſ
ſidere, petat. l. 1. C. ſi ꝑ vim. vel alio mo
do. Aut ſi vxor reſtituatur ad res ſibi a,
viro datas, nam eas poſſidere non po-
teſt. l. prima, in. §. deiicitur. ff. de vi & vi
arm. In quibus caſibus ideo in pro-
priam ſpoliationem eſſe dicendum eſt.
Et his exceptis non poſſidens, non
ſpoliatur. d. l. decem. & conſequen-
ter non reſtituitur. LXIIII.

99 FAllit vbi Mulier a, Marito propter dotem eidem promiſſam & non ſolutã expelleretur. c. veſtras. vbi doct. de donat. inter virum & vxorem. l. fin. vbi Bal. & Salyc. C. ad velleian. Alex. in. l. ſi cum dotem. ·§· ſi autem in ſeuiſſimo. ff. ſolut. Matr. Doctores. i. c. ſalubriter. de vſur. & in. c. quemadmodum. de iure iur. Cum allegatis per Corſettũ in fallẽ. 45. LXV.

100 FAllit quando pro recuperãda poſſeſſioñ (que tempore quo fuit occupata ab ipſo reo, vacabat) ageretur. vt eſt gl. notabilis & communiter approbata. in. l. fin. C. vnde vi. Angel. in. l. ii. C. de edict. diui Adriani tollen. Ratio in promptu eſt, quia caſus hic nõ cõuenit ad. d. l. ſi quis, in verbo. Expulſus. & ibi vim poſſidenti intulerit. Vnde id ſequitur, ꝙ cui verba nõ conueniunt nec eius diſpoſitio. l. iiii. in ·§· totiens. vbi Bar. ff. de damn. infect. larga fallen. eſt. LXVI.

101 FAllit in caſu quo Sacerdos corpoř mortuo ſpoliatus eſſet. & corpus ſepellitũ inde ſit, nã vt euitetur corporis humãi vexatio non reſtituetur Innoc. in. c. cum liberum. de ſepult. Etiam ſi per attentatorum viam (quod pinguius eſt) ageretur. Rota in antiquis. 351. Felyn. in. c. ſicut Iudei. de Iudeis. Addendo tex. in l. ſunt perſone ibi. ne inſepulta corpora. iacerent. ff. de religioſis. hyppol. in ſingul. 199. LXVII.

102 FAllit vbi quis dolo duct' poſſeſſionem ipſius Rei ad verum dominum trãſtuliſſet. tũc enim (vt puto) ne dum nõ ante omnia, ſed nec vllo modo reſtituetur nam dominus ipſe iuris auctoritate nũc poſſidere Reperitur. argumento. l. bonefidei ff. depoſiti. Et ſine vitio Moueor quia (quãuis vitium interceſſerit in trãſferendo) non tamen eſt in poſſidendo d. l. ſumitur hec fallẽ. ex dictis Bal. in. l. fin. ff. ꝙ metus cauſa. & hoſtienſ. in. c. olim cauſam. in verbo duxeritis. eodem titulo noſtro recitatis per Tiraquel. in prefactione retractus. num. 70. ℂ Que tanto magis procedit in vſufructuario per dolum inducente quem ad ſibi tradendam poſſeſſionem in qua ius vſufructus habet, quanto ꝙ in eo Regula. noſtri ·§· Ceſſat, facit id. dolus an virtus quis in hoſte requirat. Sic limitandum eſt. c. reintegranda. ibi per dolum &c. vide ſupra, fallen. 56. LXVIII.

103 FAllit ſecũdum Iaſonem in. l. prima. ff. de noui operis nũc, in tertia col. vbi ſpolians poſſeſſorio conuentus ad probandum de ſuo iure ſeu proprietate de facto a, iudice admittatur & admiſſus probaret, nam tunc pro Reo iudex ſententiam ferre debet. vt dicit tenere Innoc. in. c. conſtitutus. de filiis presbyt. ℂ Hec fallentia (vt puto) periculoſa eſt, quaſi dans iudici poteſtatem, que iuribus inhibetur. neq; Innoc hoc mihi dixit, ſed loquitur de notorietate illa quam allegaſſe ſufficiat. vt in fallen. 17. poſui. Sed vbi probari deberet non viderem admodum quomodo iudex reum conuentum citra agentis conſenſum admittere poſſet. atq; beneficium iuris: ſeu. d. l. ſi qs, actori ſpoliato auferre. eſſet enim iniuſtitia manifeſta que nullitati equiperatur vt in iuribus vulg. ſaluetur tamen Iaſon vbi actor a, tali admiſſioñ non appellaſſet, minus proteſtatus de nullitate eſſet, quia tunc conſenſiſſe videtur. Argumento. l. de etate in ·§· qui tacuit. ff. de interrog. action. & eorum que in fallen. prima. diximus. LXIX.

FAllit in herede qui perſonam defuncti repreſentat. vt in auć. de iure iuran. a, morien. preſtito que ob id reſtituere te-

netur per.c.reintegranda.nõ tamen an-
te omnia.de quo principal'r loquimur.
Et quid de ſucceſſore particulari an &
quando non teneatur dicam ad plenũ
in Ampliat. 20.

E XPLICITIS
fallẽtiis quas(cũ
non omnes con
1 ueniant Amplia
tionib' ſicuti re-
gule) retrogra-
pho aliorum or
dine volui ꝑpo-
ſuiſſe, nunc Ampliationes capiã. Vnde.
¶ Primo.d.Regula. l. ſi quis ad ſe fun-
dum.C.ad.l.Iul.de vi. Ampliatur pro
cedere quãuis ſpoliatus in eadem re Pre
do fuiſſet.vt plene Abbas in c.in literis.
eodẽ.de reſtit.ſpoliat. Aliter & plene di
xerã in fallẽ.xvi.Maxime circa finẽ. II.

2 A Mpliatur ſecundum om-
nes procedere & ſi clam ſi-
ne pcario ſpoliatus a,ſpo-
liante poſſideret habetur
inſtit.de interdic. in.§.re-
cuperande. Quod intelligas de preca-
rio ad tempus determinatũ, ſecus ſi ad
bñplacitũ.p ea.dixerã in fallẽ.49. III.

A Mpliatur vt Perempta re
ad quã reſtitui peteretur,
3 vt procedat ad eiuſdem rei
extimationem.nõ obſtan-
te compenſatione cuiuſuis
liquide quantitatis.l.fin. C. de cõpenſ.
In quo ſpecul. in titulo. de accuſat. in
verſic.ſed q d ſi Cappa.in.8.col. Rota.
in vltimis deciſ.18.in verſic.vtrum & in
fra dicam in Ampliat.23. IIII.

A Mpliatur vt ne dum ad ip-
ſam rem ſed & fructus eiuſ-
4 dem. Expenſas erogatas
in lite.omnia damna. paſ-
ſa & intereſſe ob ſpolium
commiſſum. c. accedens.el.2. vbi Ab-
bas in notabilibus.vt lite non conteſt.
Quinimmo & ad omnes vtilitates ob
ſpolium amiſſas. Specul.in titulo. de re
conuen.in.§.nunc.num.iiii. Et ad fru-
ctus veriſimiliter percipiẽdos.c. grauis.
eodem.Bar.& doct.in.d.l.ſi quis.Rota
in.nouis.25.vbi ꝙ ne dũ violentus ſpo
liator (de quo nos loquimur) eos qui
p veteres poſſeſſores percipi potuerũt,
ſed etiam non violentus (ſi tamen atten
tauerit) cum dicatur doloſus, temera-
rius, contemptor iuris & mũdi, reſtitue
re.vel extimationem ſpoliato preſtare
tenetur. Niſi quoquo errore probali ex
cuſationem mereretur vt per Cyn.in.l.
Certi.C.de rei ven. ¶ CIRCA Fru
ctus duo videri oportet. vnum de perce
ptis,aliud de percipiendis. Ad primum
eſt deciſ. Rote in antiquis.83.ibi plene
reſtitutus &c. Iunctis dictis per Archid.
in.c.quia ſepe.in fine.de elect. in. vi. &
vbi concluditur vt ſupra. ¶ Quod de
perceptis limitatur in beneficialibus ex
rationẽ quia fructus ſunt res profane, &
Rerum profanarum exceptio(cum agi
tur de beneficio)non admittenda eſt.c.
frequens.in.fine. de reſtit. ſpoliat. alias
eodẽ in.vi.ſic loquitur in.ãtiquis. 553.
¶ CAVE Nam.c.frequens. loquitur
de ſpiritualibus vt gl.ibidem, ſic etiam
ſpecul. de petit. & poſſeſſ.§.p. num.xi.
Nihilominus alia ratione cum glo.trãſi
bo.dum videlicet.Allegat. C. de com-
penſat. Dumq; dicit Eccleſiaſtica publi-
ci iuris eſſe. ¶ ET Contra Rotam fa-
cit quia & ſi res profane ſint, tamẽ acceſ
ſorie.ſed negari poteſt poſtquam ſunt
a,ſolo ſeparati.habetur per Bar.in.l.ex
diuerſo.& in.l.eius.ff.de rei ven.vel ſal-
tim conſumpti. ¶ Sed quia inſtaretur
ꝙ in odium violenti non habentur pro
ſeparatis.vt etiam ratio lucrorum futu
rorum haberi debeat vt i ſuprapoſitis &
allegatis. Tutiorem opionem exiſtima-
rem. Quam tenuit Paulus de Eliazar.
in rubrica eodem.dicẽs fructus peti poſ
ſe interdicto. Cũ acceſſoria & ſine prin-
cipali cum interdicto petãtur. per text.
in.c.grauis.eſt tex.cũ glo.in.l. ſi de poſ
ſeſſione.C.vñ.vi.arguẽdo.a,fortiori.&
in.l.prima.ff.de vi & vi ar.vtrobiq; gl.
& hoc tenet Archid.in.c.reintegranda.

iii. q. prima . que ratio ceſſat in . c . frequens.cum ſimil. vbi non veniunt acceſſoria.ſic igitur ibidem puto diſtinguendum eſſe vt minus.d.regula offendatur. Argumento.c.cum expediat.de elec. in vi.cũ ſimil. Vnde quia ratio que eſt odium ſpoliatoris tam in fructibus viget q̃ in principali vt per archid..vbi ſup̃.igr̃. &c.Quod etiã Rota in vltim. deciſion. Biſigneti incipien.ſpoliator. ſequuta ẽ. hoc addo ad Abbatem in .c. in literis. num.7.eodem.dum vult in cõſumptis dari conditionem ſine cauſa in extantibus vero rei vendicationẽ. ¶ Crede tamen dari interdictum in quo ſummarie magis proceditur q̃ in actionibus prefatis.argumento, eorum, que dicã in ampliat.59. Ad contrarium reſponde ꝙ non petuntur fructus a,ſpoliato vt cum ſpoliatore agente petitorio vel poſſeſſorio compenſatio fiat. nã quia ſpoliator eſt condemnatus liquido fructus debentur. Sed hoc non p̃ſupponitur in.d.c. non igitur ad non liquida per ſpoliatorem compẽſanda in illo caſu & lege cogitatum eſt.arg.l.fin.C. de compenſat. Item quia neq; in hoc cogitari potuiſſet cum compenſando eſſet committere ſimoniam.c.cum eſſent.c.tua nos. de ſimon.cum ſimil. Qua de re ſum in opinion. ꝙ beneficialia nõ differant a, profanis vt ſic ſpoliator fructibus prius integre non reſtitutis neq; audiatur.niſi ad diuerſum beneficium ageret quo caſu ea differre puto a,profanis & ſic limito que poſueram in fallen.60. vel niſi facultate reſtituendi careret vt dicemus in ampliat.23. ¶ VIDENDVM Eſt de fructibus percipiendis. Ad eos etiam teneri violentum ſpoliatorem certũ eſt per.c.grauis.eodem Rota in nouis.25. niſi iudicis autoritate excuſaretur.& tũc puto diſtinguẽdum vt per Abbatem in. c.cum cauſam.de officio delegat. num. 5, ꝙ aut iudex erat incompetens & ſpoliator nullo modo excuſaretur.cum titulus ab eodẽ habitus pro nõ titulo reputetur.de quo incõpetenti.in ampliat. 16.dicã,ſecus vbi cõpetens & exẽplũ ſit vt in eadem.hoc tamen limita niſi a,pupillo ſpoliator cõuenitretur. eſt ſingul. dictum Romani.in conſil. 454. refertur i apoſtill.ad Abbat.vbi ſup̃. ¶ Et ꝙ dixi de incompetenti procedit ſecundũ Felyn.in.d.c.cũ cauſa num.6.in eo tantum qui nullam iuriſdictionem haberet ſecus ſi aliquam quãuis non in illa cauſa,iſtius enim auctoritas a, percipiendis excuſat. ¶ Quod nõ aliter intelligerẽ q̃ ſi auctoritas ſit illius qui ſit partium ordinarius iudex,per priuilegium tamen aut exemptionem ſeu delegationẽ in ea cã incõpetens erat. ¶ Nihilominns & in hoc aduerto ꝙ aut p̃tendens ſe a,tali iudice ſpoliatum priuilegium ſeu exẽptionem dictam allegauit aut non p̊. caſu cum nulliter ſit proceſſum nulli dubiũ reſtat eum eſſe ſpoliatum & ad percipiendos reſtituendum,nam probata exẽptio tam iudicem ipſum q̃ aduerſarium conſtituit in.mala fide.argumẽto . l.cũ poſtulaſſem ff.de damn.infect.l.mora. ff.de vſur.cã ſimil. ¶ Secũdo caſu quando nõ allegauerit exemptionem ſeu delegationem & tunc (cum renũciaſſe viſus ſit iuxta.l.ſi quis in conſcribẽdo.C. de pactis conſequẽter iuriſdictio ſit prorogata ſeu ſaltim vel proprius loquẽdo non declinata.de quo in.l. prima.ff. de iudic.& in.d.l.ſi quis)iudicium & ſentẽtia tenuerũt . vt videre eſt per totũ meũ tractatum prorogationis fori ſeu de fori prorogatioñ. Impſsũ de ãno. 1547: conſequenter ſpoliatus non diceretur. Vnde vix videtur inueniri caſum ĩ quo a, percipiendis excuſetur. niſi daremus terminos in quibus per errorem iudex aditus fuiſſet iuxta.l. ſi per errorem . ff. de iuriſd.om.iudic. de quo plene.in.d. tractatu in verſic. veniamus ad tacitam. tunc bene crederem excuſari.nihilominus quia tunc non eſt violentum ſpoliũ de quo nos , minime viderem exemplũ adaptabile pro Felyno in iudice incompetenti.ſed potius in competenti qui nõ rite neq; recte quem eiici de ſua poſſeſ

ſione feciſſet itaq; ui ſpoliaſſet vt in.d. ampliat.nã tũc eius actoritas a,percipiẽdis excuſaret. ¶ Que de fructibus & expenſis dictum eſt adeo procedunt ꝙ niſi in totum vſq; ad vnum nummum ſatisfactum fuiſſet ſpoliator non eſſet audiendus.Bal.in.c.conquerente. & notatur in.c.Piſanis.eodem.in.c.ſignificauerunt de teſtibus.Rota in nouis.319. Abbas vbi ſup̃.Crauett.in conſil.140. limito tamen vt in ampliat.23.¶ REDEVNDO non ſic dicemus e, conuerſo,vt habetur in.d.rota(hoc ẽ ſi ſpolians eẽt abſolutus ea ration̄ quia minime ſufficiẽter actor ipſe probaſſet)nã q̃uis ipſe ſpoliatus expenſas in quibus cõdemnatus extitiſſet & vigore exequutorialis aſtringeretur, nõ ſoluiſſet. nihilominus petitorio agere nõ propterea impedietur cum odium ſpoliantis(in quo fundatur deciſio ãterioris mõ poſiti caſus) hic ceſſet. ¶ Et circa fructus vide rotã in antiquis.192.& 883.vbi etiam dicitur ꝙ ſi ſpoliatus conceſſiſſet dilationem ſpolianti ad reſtituendos fructus, & ea pendente ſoluti non fuiſſent, nihilominus a,ſpoliãte petitorium inchoari poſſet,quia nouatio facta dicetur.vt I l.iii.& in.l.ſi ex conuentione.ff. de re iudic.& in.l ii.C.de excep. rei iudic. Poſuit Rota Biſigneti.ad Carte.132.incipiẽte ſpoliator. ¶ AMPLIATIONEM. In fructibus percipiendis nõ aliter obſeruandam dicas, q̃ ſi perſonalis vis in ſpolio commiſſa fuiſſet. nec ſu.ficere vim in rebus,puta hoſtium frãgendo ſpoliato abſente. Specul.de petit.& poſſeſſ.in.§.fin.in verſic. item nota.vbi docet Amicum poſſe prodeſſe Amico. Ad quod Rota in ãtiquis.406.& in nouis 156. ¶ Que tamen diuerſo modo loquitur.in antiquis.129. vbi vult idẽ eſſe contra doloſum vel poſſeſſorem ex cõtractu reprobato.dum allegat.l.ſed & partus.ff.ꝙ metus cauſa.&.c.grauis. eodem.ſed in d.l.pondero verbum potui.& in.d.c.verbum. percepiſſent. ea. enim mihi dant intelligentiam fructuũ pendentium.Qui cum pars fundi dicantur,vt in.l.ex diuerſo.ff.de rei võdic.nõ veriſimiliter percipiendi ſed certitudinarie percipiendi (remoto caſu fortuitu) appellari merentur. inde eſt ꝙ in rei vẽdicatione quodue in hereditatis petitione venire indubitatum ẽ.vt per iura gloſe in.d.c.vbi de male fidei poſſeſſore traditur plene.¶ Vide pulcre per Rom.in ſingul.33.&.39.hec Addo ad Abbatẽ. in.d.c.num.7.Atq; recedo a, Rota.d. 129. Inherendo potius Rote in antiqs 406.quam intelligo in percipiẽdis tantum per ſupradicta. ¶ Ad verbum percepiſſent.in.d.c.etiam alio modo dico ꝙ ibi loquitur de in perſonali. pondero verbum.grauis. & verbum. iniuriis. non mirum ſi etiam veriſimiliter percipiendi venirent. ¶ Quod cum verum ſit qualitas perſone ſpoliati atq; peritia (ſibi prius in litem iuramẽto delato per iudicem) attẽdenda eſt. Do.Rotam.in ãtiquis.408.nam & pro aliis rebus que tunc veriſimiliter in loco erãt,defertur iuramentum vt per Caſſan.in conſil.5. & Rotam.in nouis.157. V.

AMpliatur procedere vt res libera hoc eſt in eadẽ ſtatu quo ſpolii tempore eſſe reperiebatur,reſtituẽda ſit.c.Piſanis.vbi Butrius & Abbas.eodem.Vlterius dicit Abbas in.c.venerabili.per glo. primam de officio delegat.Spoliantem nõ prius audiri q̃ ſi ſpoliatus per tãti temporis ſpacium poſſederit,quanti ſpolians poſſediſſet,& per tex.in.c.ii.&.c. quãdiu.iii. q.ii. ¶ Aduerto ꝙ iura ſua non minus in ſpoliato ab vnica tantum re loquuntur.iũcto.c. oportet. Eius tamen dictum pro ſingulari tenuerunt Curtius iunior.in cõſil.91.Crauett.in cõſil.40. ¶ Quod tñ limitarẽ nõ procedere vbi ſpoliãs de ipius tpis ĩtereſſe ſatisfaciſſet. & moneor qa ẽt publice ĩtereſt ne dñia ſint in incerto,inſtit.de vſuc.que rõ ceſſat in.d.c.p̃.&.c.q̃ diu.¶ Addo per tali dicto exemplum.in ampliat.38. VI.

6 Mpliatur procedere adverſus eum qui ſpolium ſuo nomine factum ratificaſſet.l.prima. in·§·quoties.ff.de vi & vi arm. vbi glo.in·§·ſed cum quis. Paul. de Caſtr. in conſil. 262.incip.videtur. ¶ Que ratificatio etiam tacite reſultat ex facto ſequuto.argumento.l.ſi tamen·§·p̄.ff.de Edilic.edict. & allegatorum per Deciū in conſil. 54.Non obſtante quauis proteſtatione cum tanq̄ cōtraria facto nō admitteretur p ea q̄ doct.in.l. nō ſolū·§·morte.ff. de noui operis nunc. ¶ Ratificatio fit in extranea perſona cooperando.vt ſi extraneus meo nomine ſpoliauerit,atq; a,me in eo poſtmodum fomentum habuerit.¶ Fit etiam in omittendo vt ſi cum viderem ſpoliū fieri per filium ſiue ſeruū quibus iubere poſſum, nihil dixerim.vt in ſimili do rotā in nouis.418.& Bellem.in deciſ. 511. ¶ Sed Abbas.in.c.cum ad ſedē num.29.vult contra dominum nō dari directum, ſed tantum vtile interdictum vnde ui.Bene dicit in caſu quo res occupata ad dominum poſtea perueniſſet. Sed aliter opinor vbi vides occupari cum poſſet prohiber̄ neglexiſſet vt dictū ē.ipe.n.dñs ſeu pater occupare videretur eſt text.in.l. prima.l·§·deieciſſe.ff.de vi & vi arm.ibi Rectius enim dicitur ratihibitionem in maleficiis mandato equiperari. VII.

7 Mpliatur procedere quāuis dubitetur an q de dominio excipit ſit is q ſpoliaſſet.Bal.l.c.p̄.i 2.col. quib' modo feud.amitt. per tex.in.l.ſi cum exceptioñ·§·in hac. ff.φ meus cau ſa.quem intelligam in terminis reſtituti onis fiende ſecus in caſu pene inferēde. de quo.in.d.l.ſi quis.ibi. & alias penas.tunc enim clariores probationes requirūtur.l.ſciant.C.de probat.cum ſimil. Ad φ vide glo. in. d. l.ſi quis ad ſe fundum,in verbo deſtinatus, que ampliatio ſimpliciter intelligi videtur in terminis.d.c.reintegrande. iii q. prima.nō aut.in terminis.d.l.ſi quis.ibi ante omnia nam ibi p̄ſupponitur nullā ineſſe dubitationē.dum dicit vim intulerit.glo.tamen diuerſe exponit. hoc eſt intuliſſe dicitur opinio mea eſt φ Actori ſufficiat probaſſe violētiam in ſe ſpoliando illatam,nam ex quo Reus cōuētus poſſidere nunc reperitur,ipſe nō alter violentus eſt reputādus.& ſi recte reſpexeris probatur hoc in.d.§.in hac.vbi nulla alia ratio melior cōueniret. & ſic intelligam gloſam.in.d.l.ſi quis.niſi p̄ſumptio purgetur vt quia poſſidens ex non ficto titulo bona fide iuuaretur de quo in ampliat. 20. VIII.

8 Mpliatur procedere etiā quandoq; ſpolio nō probato. quod euenit vbi actor probaret ſe poſſediſſe nunc autem φ poſſidet ipſe conuentus,nam ſecunda poſſeſſio p̄ſumitur vitioſa ideo dicitur hoc eſſe ſpolium re ipſa.Innoc.in.c.ii.de in integr.reſtit.& in.c.Sep.eodem Alexā. in conſil 142.p̄.vol.Decius.252.in 2. vol.Ruinus.51.in 4.vol.Franc.de Curte.71.Ampliatio tamen hec non cōuenit.ad.d.l.ſi quis.vbi nedum ſpoliū ſed etiam violētiam probari neceſſe eſt.ſed ad.c.reintegrāda vt communiter intelligitur Aduerto tamen φ cum in p̄ſumptione fundetur & alia contraria p̄ſumptioñ tollitur iuxta.c.illud.de p̄ſumpt. cum ſimil. ET ideo cōcludo φ quāuis hec vera ſit in auctore ipſo vt ſpoliū re ipſa dicatur,& reintegretur.non tamen vt procedat i eius ſucceſſore quāuis vniuerſali. niſi vel probet ignorātiam auctoris ſui de poſſeſſioñ conuenti,hoc eſt φ neſciuerit quis fuerit ſecūdus poſſeſſor, vel ipſius auctoris interpellationē.alias cum auctor ſciuerit per alium poſſideri & nihil operatus ſit,conſenſum p̄ſtitiſſe videtur alterius poſſeſſioni,per regul.q tacet la prima.in. vi. in eo videlicet ne vitioſa eſſet.non enim ante interpellationem couſtituitur quis in vitio.l.cum poſtulaſſem.ff.de damn.infect.l.mora.

ff. de vſur. l. ꝙ te. ſi cert. pet. neq; ſic de facili vitium ꝑſumédum eſt, arguméto. l. merito. ff. pro ſocio. Ad id ꝙ dicebát ſecundam poſſeſſionem ꝑſumi vitioſam non aliter conſentirem q̄ ꝙ interpellatus vel extra iudicium reſtituerẽ poſtponat, tunc enim ꝑſumendum eſt ea cũ vitio tenuiſſe. quia quo animo quis eſt in ꝑſenti ꝑſumitur in ꝑteritum. & cóſequéter dico ne ſucceſſor (q ſquis ſit) ex perſona auctoris tanquam ſpoliati reintegrationem petere poſſit. Argumento. l. decem. de verb. oblig. Minus ex perſona ſua cum nunquam in poſſeſſioñ fuerit, é tex. in. l. cum heredes. ·. eodem. & ita limito. l. heredem. ff. de regul. iur. vt etiam ſimiliter eandem limito in Ampliat. 20. vbi differre etiam pono ſucceſſoré ab auctore. Inuenio iſtius met opinionis fuiſſe Cagnolum in. d. l. heredem per auctoritaté cornei in conſil. 329. ꝑ. vol in col. 7. nullam tamẽ rationem aſſignátis. ¶ Ex quibus declaratis ét infero ꝙ vbicunq; vitium ꝑſumptum ſuper quo ſpolium hoc re ipſa dictũ contraria ꝑſumptioñ tolleretur, tũc & aduerſus ipſum auctorem primum poſſeſſorem iſte ſecũdus ſe tueri poſſet, exemplũ vulgare eſt vbi emiſiſſet alioue, titulo (ex quo ſumitur bona fides) habuiſſet & cõcludéter vbicũq; ex titulo poſſeſſio coloraretur de quo in fallé. 22. IX.

9 AMpliatur ad ſpoliatũ de re mobili ita doct. hic a, quibus diſcreparem tum quia textus in. d. l. ſi quis, ad mobilia nó aptatur, tũ etiam quia certius eſt mobilium poſſeſſionem apud dominum earundem eſſe laxandum alias dominium id pene inutile redderetur, cum talia conſumentur vtendo vt in ſuo titulo. ff. de vſufru eaꝝ rerum que ipſo vſu &c Inde dicitur eaꝝ vilis & abiecta poſſeſſio vt notatur i. d. l. rem que nobis. eodem. Vñ ratio maior eſt in iis vt de dominio ſuo excipiens Maxime incontinenti probare volens q̄ in immobilibus. facit glo. in. l. 3. ·§· vnde vi interdictum. in verbo non admiſit. ff. de vi & ui arm. vbi mobilium poſſeſſio ab abséte perditur immobiliũ vero ſecus. facit quia interdictum vnde ui non datur pro rebus mobilibus Rota faſtioli ſub dubio. 17. in quinta cá. ¶ Nihilominus obſtat illa ró ꝙ ſic via committendis ſpoliis aperiretur. contra. l. meminerint. C. vnde ui. niſi uel dicas pro uiolentia non haberi ſi uidens aliquem cum re mea tranſeuntem ui auferam ab eo, Argumento. l. ait pretor in ·§· ſi debitoré. ff. de his que in frau. Credit. Pro uiolentia nó haberi dicam quo ad diſpoſita in. l. ſi quis ad ſe fundũ. non tamen quin ſecundum eius qualitatem punienda ſit nam vndecunq; delicta claruerint puniri debent. auc. qua in prouincia. C. ubi de Crim. agi oportet. Argumento. l. congruit. ff. de officio preſidis. Ampliationé. finaliter ſaluo ubi ré mobilem quáuis meam de domo alterius uiolenter auferrem domus enim ſua cuiq; refugium eſt. l. plerīq; ff. de in ius uocá. l. qui in domum. ff. de iniur. nam quáuis. d. l. ſi quis, loquatur de immobilium poſſeſſioñ ut etiam ibidem gloſella dicit in uerbo quodcunq;. Nihilominus verba ſua. ibi vim poſſidenti intulerit. in quibus eſt tota vis legis in iſto caſu conueniũt é. n. veꝝ vim poſſidéti illatã q̄uis nó principaliter vt de domo eũ expelleret, qua de re ſuccedit ꝙ ubi conueniũt uerba legis. & eius diſpoſitio. l. 4. ·§· totiés vbi Bar. ff. de dãn. ifect. hec Addas ad fallen. 21. Quod ſi vtrũq; ageret. hoc é de domo expelleret & ibidem res mobiles exiſtétes occuparet an añ oía & ad mobilia reſtituédus ſit. Abſq; dubio Ampliatio procedit ſic ét Ang. Aretin. in ·§· recuperáde. inſtit. de iterdictis. faciũt que dixerã in Ampl. 4. 5. X.

10 AMpliatur procedere non obſtante ꝙ ſpoliatus anteq̄ reſtituende iudicium inchoaret ſe non acturum intuitu ipſius ſpolii promiſiſſet. nam & poſtea agés ante omnia

reſtituendus

reſtituendus eſſet. Secus ſi poſt inchoa
tum ſpolium promitteretur Abbas in
c.ii.eodem. ℭ Aduerto ad duo tempo
ra. Vnum eſt ante ſpolium, aliud poſt,
ſed anteq̃ ſuper eo litigium fiat. ℭ Ad
primum dico per promiſſionem ante
ſpolium factam p̄ſtari conſenſum, ac ſi
dixerit conſentio vt propria auctorita-
te poſſeſſionem ingrediaris. non enim
refert quid ex equipollentibus fiat. l. diſ
cretis. C. de teſtam. ℭ Niſi ironice vel
coacte promiſiſſet, do rotam in nouis.
5 3. ibi ſpontanee &c. ℭ Nec iſto caſu
curo ꝙ ex interuallo ſpolium commit
tatur, vt mouetur Abbas in terminis re
nũciationis. in. d. c. ii. num. 6. Quia reſ
ponderem Pactum eſſe contrahentium
legem, vulg. l. legem. C. de Pactis. Intelli
go veſtitum de quo in. l. petens. d. titu-
lo. Cuius legis natura eſt pariter reſpi-
cere futura. Ex interuallo ſicut inconti
nenti. Ad ꝙ induco Bal. in. l. Memine-
rint. in fine. C. de legit. hered. ergo &c.
ℭ Sed in renũciatione ratio diuerſa vi-
get cum renũciando quis ſe ipſum ſpo-
liet. vt ibidem. dicit Abbas. num. 6. poſt
Innoc. & Ioh. an. ℭ Quo facto quis in-
continenti poſſeſſionem vt vacantẽ oc-
cupat. & licite (cum poſſeſſor eam dimi
ſerit) ingredi poteſt. ℭ Volũtas dimit
tentis ex renunciatione, licentia ingre-
dientis ex ipſa voluntate non reuocata
impartita eſt. Qua de re ſuccedit regula
ꝙ volenti non fit iniuria neq; dolus, de
regul. iur. in. vi. Sic ceſſat fundamẽtum
abbatis ibidem in fine. ℭ Nõ ſic ſi poſt
ipſam renunciationem alter ex interual
lo ingrediatur. Nam perſiſtens in poſſeſ
ſione poſt renunciationem videtur pe-
nituiſſe atq; ipſam renunciationem re-
uocaſſe. plus enim, ẽ facto q̃ verbis ope-
rari. l. de quibus. ff. de legibus. Vnde q̃-
uis male poſſideret per regulam quod
ſemel placuit. ff. de regul. iur. cũ ſimil.
tamen poſſideret, conſequenter tuẽdus
eſſet. Nam & predo tuetur vulg. l. iii ff.
de vi & vi arm. & ſupra. in Ampliat. pri
ma. ſic declaro & intelligo Innoc. in. d.

ſollicite. alias. ii. eodẽ. & in. c. ſuper hoc.
de renunciat. ℭ QVE DICTA
non intelligam in ſpolio violento ſeu
perſonali, non enim puto ꝙ quis in pa
cto ſeu renunciatione vim ſibi inferri,
atq; dedecorem ſuum comprehendiſſe
voluerit. argumento, regule in generali
ff. de regul. Ad quod. c. ii. eodem. iuxta
illud honorem meum nemini dabo. ii.
q. prima. c. nunc. Vide. Ampliat. 57.
ſic ampliatio procedit, & ratio ẽ ne de-
tur materia delinquẽdi. Quod etiam
Bal. in. l. iii. C. de pignor. (dum loqui-
tur de Pacto ingrediẽdi propria aucto-
ritate) voluiſſe, viſus eſt. ℭ Subdens, ni
ſi ſpecifice dictum fuerit vt etiam violen
ter expelli poſſit, de quo vltimo dubita
rẽ argumẽto, eius ꝙ hr̃ in. l. Itẽ mela ff.
ad. l. acquil. & l. l. i ſeruoꝝ. ff. de Penis.
vbi ꝙ mẽbroꝝ ſuoꝝ nemo dñs ẽ. XI.

11 AMpliatur procedeř, vbi
poſt ſpolium ſpoliatus
omni iuri ſibi ſuper eadẽ
re competenti (ante ta-
men q̃ ſpolium inchoa-
uerit) Renunciaſſet. per tex. in. d. c. ii.
eodem. eo. n. non obſtante ſi velit ante
omnia reſtituetur. ℭ Nec obſtat ꝙ Re
nunciando quis rem pro derelicto ha-
bere videatur, quoniam Innoc. in. c. ſu
per hoc. de renunc. Reſpondet, illud in
iure Reali procedere non autem in per
ſonali, vt eſt ius competens per interdi
ctum vnde ui, cauſatum ex violentia il-
lata contra perſonam, nam tale ius per
ſonale eſt quãuis in rem ſcriptum. vt in
l. prima. in fine. ff. de interdic. ℭ Proce-
dunt hec & ſi cum iuramento renuncia
tum eſſet, quia non aliter id q̃ ſecũdum
naturam actus ſuper quo interponitur
interpretandũ eſt. l. fin. C. de non num.
pecun. Milies dixeram in auc. ſacramen
ta puberum. C. ſi aduers vendit. Publi-
cato. de anno. 1541. hec videntur ex-
preſſa in. c. ii. eodem. ℭ Nec obſtat Ab
bas in. c. in literis. col. ii. eodem. quia lo
quitur vbi expreſſe dixerit ſe renuncia-
re iuri agendi ſuper poſſeſſorio. ſic etiã

loquitur Rota in nouis.401. que vidẽ
da eſt. ¶ Hec niſi cum renunciatione
interueniſſet ceſſio iurium vt ibidẽ per
eum. ¶ VLTERIVS ibidem dicit
Abbas.num.7.Reſtituẽdum eſſe in be-
neficialibus,dũmodo in ſuperioris ma-
nibus poſt ſpolium vel ante renunciatũ
non fuiſſet.¶ Vel in iudicio.aut extra,
ſi hoc vltimum fieret per inſtrumentũ
publicum,ſeu tot p̃ſentibus teſtibus ꝙ
inde notorium eſſe dicatur. Nã in iſtis
(vt dicit) notorius defectus ſui iuris.ſeu
proprietatis obſtat.c.ad decimas.in vi.
cum.ſimil.Milies allegatis. ¶ ET quã-
uis ipſe loquatur in terminis primi tem
poris,itaq; p̃cedentis Ampliationis, &
contrarium velle videatur in hoc tem-
pore,vt patet ad num.x.dans nouũ in-
tellectum.ad.d.c.ii·videlicet ꝙ ita diſpo
nat quia renunciatio non facta in ſupe-
rioris manibus nõ tenet. Nihilominus
puto ſuam intelligẽtiam eſſe contra il-
lum textum.ibi. antequam &c. vbi pa-
tet ꝙ poſt renunciationem eum admit-
tit.quem non admitteret ſi non teneret
cum fruſta fiat quod factum non rele-
uet.l.prima.C.de theſaur.lib.x.&.l.ni-
hil fruſta &c.l. ſi qñ. C. de in'off.teſt.
cum ſimil. ¶ Vnde do alium inellectũ
ad.d.c.ii. ꝙ Renunciatio non corã ſu-
periore teneat ſi cum iuramẽto, in p̃iu
dicium tamen Renunciantis,ſic ibidem
loquitur. Et tunc dico ſic ꝙ aut eſt no-
toriata.& loquimur nos vt obſtet, aut
notorianda puta per ſententiam tũc mi
nus obſtet & ſic loquatur.d.c. ¶ QVE
dicta procedunt niſi poſt Renunciatio-
nem per longum tempus ante ſpolium
poſſeſſionem continuaſſet, vt per lapũ
in allegat.89.per Anchar.I cõſil.117.
hoc eſt vel ſaltim triẽnium. Caſſiador.
in deciſ.4.num.5.de reſtit.ſpoliat.iux
ta regulam·Leon.de triennali pacifico
poſſeſſore. ¶ QVERI hoc in loco
poſſet an agens interdicto recuperãde,
repellatur a tertia perſona de ceſſione
excipiente, concluditur negatiue. ob
rationem quia ſufficit quo ad tertiam

perſonã dici poſſe ꝙ ſpoliatus p̃illo tem
pore de facto ſaltim poſſidebat. Caſſia-
dorus vbi ſupra. ¶ Et hec omnia in ſpo
lio violento procedunt prout nr̃a Re-
gula ſe habet. ¶ Quid autem ſit in non
violento,an qui poſt ſpolium renũcia-
uit, ſi reſtitui añ omnia petat, recipen-
dus ſit. vidiſtis in fallen.14. XII.

PRocedit etiam ſi ſpolia-
12 tus cõtra ſe petitorio agi
conſentiret. Nam eo nõ
obſtanle,pro ſpolio pri-
us commiſſo reintegran
de iudicio agere poſſet'. Ripa hic poſt
Bar.in.5.combinatioñ. ¶ Exemplum
ſi ſpoliatus ſim deinde quoquo modo
ipſius rei nudam conſequar detentatio-
nem cuius occaſione agi contra me pe-
titorio ceptum ſit iuxta. l. officium.ff.
de rei vendic. Non propterea quia nõ
obiecerim petitorio impediar quin poſ
ſeſſorio vti valeam,& quin in petitorio
(donec ante omnia reſtituar) ſuperſe
dendum ſit. ¶ Dũtamen ſuper eo non
fuerit concluſum,nam concluſio in cã
ſententie equipẽratur, dictum eſt in pri
ma fallen.vnde petitorium non ſuper-
ſederetur. ¶ Niſi in caſu quo ſpoliatus
vltra ſe offerat probaturum ꝙ (nõ ob-
ſtante dominio alterius) poſſeſſio pe-
nes ſe eſſe debeat. Tunc obſeruarem in
petitorio,non obſtante cõcluſione.qui
nimmo ſententia (ſi eam exequi pete-
retur) eſſe ſuperſedendum. Et mo-
ueor ex vulgari regula ꝙ turpius eiici-
tur q̃ non admittitur hoſpes. l. ii.
ff. de his qui ſunt ſui. Item & vt cir
cuitus euitetur. per. l. dominus. ff.
de condit. & demonſtr. ¶ Redeun-
do Ampliatio vera eſt. quia quãuis
ſpoliatus petitorio agi conſenſerit,non
tamen id factum eſſe dicetur ad poſ-
ſeſſorium excludendum. vt in prima
fallen. dixi. nam dominium non vt
poſſeſſorii excluſiuum ante poſſeſſo-
rium ceptum, intentatum fuit argu-
mẽto.l. decẽ.de verb.obligat.pro quo
vide.Bal.in.l.incerti.num.8. XIII.

13 AMpliatur procedete in ſpoliato a ſua libertate. Puta quia bona equiualentia poſſidebat, & nihilominus pro Ciuili debito extitit carceratus. Eſt enim ante omnia reſtituendus. Bar. in. l. ii. in. §. fin. ff. de cuſtodia reorum. Lapus in diſput. incip. iniuſte carceratus Alex. in. l. legata inutiliter. ff. de adim. legat. Felyn. in c. cum dilectus. col. iii. de reſcript. ¶ Nã quãdo indebite carceratur, vim dicitur pati. vt eſt tex. vbi Bar. Bal. Paul. & omnes. in. l. pleriq;. ff. de in ius vocan. & dicitur vis ſpoliatiua libertatis, vt ibidem & in. l. prima. ff. de liber. homine exhiben. De quo Bart. Veron. in conſil. 19. Ciuilium. Ergo &c. vt etiam per glo. & doct. in. c. cum inter. de except. ¶ IN quo eſt, aduertendum non dici libertati reſtitutum eum, qui fideiuſſoribus relaxatus eſt, vel ſub qua (etiam minima) promiſſione de repſentãdo, vel redeundo. Dummodo carcerationi non conſenſiſſet, quod eſt ſi ante proteſtatus eſſet, vt per eundem Veron. ¶ Quibus etiam adendum ꝙ libertas eſt inextimabilis res. l. inter ſtipulantem. §. ſacrã. de verb. oblig. Vñ tãto maior ſpoliatio dicetur. vt alias dixit Bar. in ſua diſput. incipiẽ. Lapꝰ fuit captus. facit. l. in ſeruoꝝ. ff. de penis. ¶ HEC tñ ĩpropria ẽ ãpliatio, q̃a liberi hominis poſſeſſionẽ nemo habere dr̃, ẽt ſi in vinculis eũ teneret. vt ẽ tex. in. l. cũ heredes. 1. eodẽ. Iuncto q̃a reſtitui petẽs aduerſarii poſſeſſionẽ ꝓbare tenetur, vt ĩ. c. cõſultationibꝰ. de iuř pron. & dicit Abbas ĩ. c. ex pte. eodẽ. ¶ Hec dicta nedũ ꝓcedũt ſi ab aduerſario qõ ſup eodẽ, ul' diuerſa re mouere tur, ſed & ſi ab alia pſõa, hoc mõ ĩtelligo veronẽſẽ vbi ſup̃. nu. 6. ñ ãt ubi diſputari cõtingeret ſup captura vt p eũd. XIIII

14 PRocedit etiã ſi Eccleſiæ noie quis ſpolietur. Abbas. in. c. p. eodẽ. Ripa hic. Videda eſt fallen. 8. ¶ ET Aduerte ꝙ ſi (dũ ſe tueatur) aduerſus Clericum ſpoliantem iniiciat manus violentas (cum ſibi ac ſua tueri licuerit) minus in penam. c. ſi q̃s ſuadente. 17. q. 4. incideret. Innoc. & Ioh. an. in. c. ſi vero. de ſententia excõm. Abbas in. c. olim. eodẽ. num. 20. dũmodo modum non exceſſiſſet ut per eoſdem. ¶ Quid autẽ ſi ignoranter manus violẽtas iniiciſſet, & qñ vltra excõmunicationẽ tẽporali pena ſic afficiendus, item quando irregularitas incurratur Abbas. vbi ſupra. XXV.

15 AMpliatur procedere quãuis non ſuo nomine ſed alterius (pro quo de Rato promittat) quis veller ante omnia reintegrari. l. prima. C. ſi per vim. vel alio mõ. vbi tex. glo. Bal. & Salyc. ¶ Subdentes ꝙ ẽt inhabiles perſoñ (ſi inde ſint expulſæ quo alterius nomine poſſidebant) ad recuperandam admitterentur, ſed hec impropria Ampliatio eſt ad. d. l. ſi quis. ibi ante omnia. quia parum aptaretur, ſed potius conuenit ad. c. reintegranda. iii. q. prima. XVI.

16 PRocedit in ſpoliato a iudice tanquam a priuata perſona tradit Abbas. in c. dilectis. in. vltimo. not. de reſcript. vbi Felyn. Multa congeſſit. & in. c. cum cauſa. de officio delegar. videnda eſt bona additio ad deciſion. Toloſan. 490. ¶ Nã non tantum reſtituet, ſed & poſſeſſione reſtituta, non amplius vt iudex (ſi recuſatur) procedere valebit. cum non immerito ſuſpectus dici mereatur. Abbas in. c. conquerente. num. xi. eodem. Ad quod glo. in. c. ſtatutum. in verbo. Copia. de reſcript. in. vi. ¶ Item concluſio procedit in iudice incompetẽti qui procederet tanquam competens ad ſe poſſeſſionem auocando, tunc enim ſpoliare dicitur, ſic loqui puto. d. Antonium, in. d. c. conquerente. Nec non Socinum in conſil. xii. col. ii. in lib. p̊. ¶ Inter alia exempla conuenit illud Decii in. conſil.

125. in clerio ſpoliato ſecularis iudicis auctoritate, in terminis Ancharani in conſil. 249. oſteſo de clericatu, alias nõ reſtituetur. ¶ Item in iudice competenti, qui abſq; alia cauſe cognitione proceſſiſſet. Olrradus. in conſil. 227. Butrius in conſil. 61. Veron. in conſil. 19. Rom. in conſil. 157. Socin. in cõſil. 12. I lib. p̄. Decius vbi ſupra. Crauett. 124. ¶ Nã quãuis iuſte poſſideat qui Auctore p̄tore poſſidet, vt in. l. Iuſte. i. eodem. tamen id verum eſt ſi auctoritas legitime interceſſiſſet, alias ſpoliatus alter diceretur, per. l. Meminerint. C. vnde vi. vbi Cyn. Bal. & Ang. & habetur in. d. c. conquerente. Et per Decium in. c. referente. de p̄ben. in cõſil. 191. Calcan. in conſil. 120. num. 2. Boerius. in deciſ. 138. in. 2. parte. ¶ IDEM ſi cum cauſe cognitione, tamen ipſe iudex. ad exequutionem poſt interpoſitam appellationem proceſſiſſet. ii. q. 6. c. Appellation̄ interpoſita. ¶ Vel interpoſita falſi querela puta dicẽdo ſentẽtiam fuiſſe latam per falſos teſtes, quãuis hoc vltimo caſu non ante omnia reſtitutio fiet ſed falſitate probata ſic ſpecul. de petit. & poſſeſſ. num. 4. ¶ Que omnia largo ſaltim modo in verbis. d. l. ſi quis. ibi ꝙ ſi omiſſa Interpellation̄ vim poſſidẽti intulerit, comprehẽduntur. XVII.

17 Ampliatur vbi occaſiõe ſententie (aliter tamen q̃ vt ſupra) nulle videlicet quia exequute, quis fuerit ſpoliatus Bal. Ang. Salyc. & alii in. d. l. Meminerint. C. vn. ui. ẽ tex. in. c. cauſa. vbi Abbas & doct. de officio deleg. volens etiam ꝙ poſſeſſionem adeptus ex tali ſentẽtia ius omne (ſi quod in re habebat) amiſerit, per. l. ſi quis in tantam. C. vnde ui. ¶ Nam ut hic Ripa dicit, eſt in lata culpa iuribus per eundem faciũt que glo. & doct. in. c. cauſa matrimonii, de officio delegati. Quod nõ aliter intellexerim q̃ ſi ſciẽs eẽ nullam pro exequution̄ inſtetiſſet. ¶ ET noto in his quibus ignorantia iuris minus damnoſa eſt. ¶ Aliarum vero perſonarum ſciẽtia ipſa vel citationis defectu, Mãdati, ſiue incompetẽtie iudicis argueretur ſũt enim naturalis rationis defectus, nõ ſic vbi Ciuilis tantum ratio deeſſet, ita Felyn. in. c. cum cauſa, num. 4. prout ẽt ordinis peruerſio eſt. ¶ Quod vltimũ Felyn. in ſimplicibus terminis procedere dicas, non vbi ex aduerſo de nullitate proteſtatum eſſet, nã tũc dicitur Culpoſus cum peritiores conſulere debuiſſet, & hoc eẽ puto de mẽte Felyni vt ſumitur ex ſuis verbis, ibi ſcire deberet. ¶ Dum autẽ a, minore ſeu ruſtico &c. Excipit mulierem ex ratione quia non excuſatur aliter q̃ in caſibus iure expreſſis, vt per Bal. in. l. fin. C. de iuris & facti ignoran. vt ſic neq; a, defectu ciuilis rõnis excuſetur, Mihi minime ſatisfacit. Ad iudicia enim pertractanda pari modo mulier eſt inhabilis l. ii. ff. de regul. iuris. l. prima. ff. de poſtul. ¶ Vtcunq; ſit, ſi defectu ciuilis tantum rationis ſententia ſit nulla opinor vt exequutio ante omnia retractetur. Sic ſpoliatus ſit reſtituẽdus. Non autem is qui dicitur ſpoliator ius (quod in re habet) amittat. cũ neq; verba. d. l. ſi quis in tantam. conuenire poſſint ¶ PRO Iſtis videnda ſũt ſupra proxime allegata. & que infra. in 27. Ampliat. XVIII.

18 Ampliatur ad caſũ i quo validam & iuſtam ſententiam quis obtinuiſſet, nihilominus de facto & reſiſtente poſſeſſore poſſeſſionem adipiſcatur, Bar. & cõmuniter doct. in. l. iuſte poſſidet. i. eodẽ. ¶ Eiectus enim ante omnia reſtituendus eſt, etiam ꝙ eiiciens tãquam exequutor ſententie ſue poteſtatem ingrediẽdi propria auctoritate habuiſſet ita Bar. in. l. creditores, ſ, 17, col. C. de pignor. in. iii. principali queſtion̄. Bal in auc, omnino. in penul. col. C. ne vxor pro marito. Ang. Imol. Paul. in. d. l. iuſte. per tex. in. l. nõ eſt. ff. de regul. iur. ¶ Volentes capturam etiam perſone poſſe committi par

ti,dúmodo ſiñ ui. Ad ꝙ Abbas.in.c.de
cetero.de re iudic.i penutl. col. ¶ Vbi
quáuis Felyn. videatur eſſe cõtrarius ta
men remouetur vt in apoſtill. ibidem.
Que allegat Bar.in.l fin·C. de edict.di
ro Adrian.tollen.in.iii.col.& Anchar.
atq; Gemin.in·c.fin.de reſcript. in. vi.
volentes licẽtiam intelligi citato prius
poſſeſſore.atq; eodem permittẽte cum
multa ad impediendam exequutionem
ſententie valide opponi poſſent vt in ea
dem apoſtill. ¶ Ripa tamen hic Felynũ
ſaluare conatur. In caſu ſaltim in quo
contra poſſeſſoris reſiſtentiam ingredi-
ens ſine magno periculo vl' ſue verecun
dia ceſſare nõ potuiſſet per ea que Bar.
in.l.vt vim.ff.de iuſtit.& iure. Cui reſ-
põdendum putarem culpam ſibi impu-
tandam.argumento Regule damnum.
in lib.vi.Debuiſſet enim prius aduerſa-
riũ citare vt ſup̃.iuxta.l.qui accuſar̃.C.
de eden. Iũcta.l.de vnoquoq;.ff.de re iu-
dic.&.l.ii.ff.de iur.& fun.igno. XIX.

AMpliatur ad caſum in
quo ſpolians per Prin-
19 cipem cõfirmaretur, vt
in. l. auctoritatem. vbi
Bar.Bal.C.vnde ui vi-
dendus eſt Iaſon in.l. Clam poſſidere.
in·§·fin.i.eodem & Bal.in.c.p̃.ad finẽ.
de natura feudi volens ꝙ Principis con
ceſſio de feudo per vim occupato nõ te
net. Idem vult Felyn.in.c. poſtulante.
in.c.in noſtra.de reſcript. ¶ Quod tan
to fortius procedit in ſpoliato lite pen-
dente quanto ꝙ odioſior eſt per ea que
Rota in nouis.deciſ. 14.& in Antiquis.
prima.in fine, adeo ꝙ per ſpoliatorem
exceptio alterius ſpolii. opponi nõ poſ
ſet.vt eſt glo.in.c.ii.& in.c.bone.de ap
pellat.vbi Abbas. AMPLIATIO
hec ceſſat vbi Princeps ſcienter hanc au
ctoritatem interpoſuiſſet ſecundum Pe
trum. Argumento.l.Princeps. ff. de le-
gibus.&.l.quidam conſulebat in fine.ff.
de re iudic.habetur in Addit. ad Bellẽ.
in deciſ. 105. ¶ A,quibus diſcreparem.
niſi appareat ex iuſtiſſima cauſa Princi-
pem fuiſſe motum, Puta pro bono pu-
blico & pacifico ſtatu regni vt per Capi
cium.in Neapol.deciſ. 69.Ita & Barto-
lus prius in tractatu tirannidis. queſt.x.
¶ Nec obſtat ſi diceres ꝙ Bartolus cõ-
tradicit,dum p̃ſupponit ꝙ de cã nõ ali
ter pateat,ſed conſiſtat in mente ipſius
Principis. Quia (ſi recte intueberis) tũc
loquitur vbi de euitando periculo vni-
uerſali tractetur. & ob id tirannidem cõ
firmaret que ratio in terminis iſtis ceſ-
ſat.vbi de commodo particulari &c.nã
publica vtilitas priuate prefertur vt in
vulg.Item caſus Bartoli eſt vbi confir-
mat Princeps ex magna neceſſitate. hic
ſecus. Ergo &c.l.prima.de officio con-
ſul.cum ſimil. ¶ Nec obſtat dicendo ꝙ
iuxta cauſa in Principe p̃ſumatur, quia
communiter reſpondet,vt per Felyn.in
c.cum olim.xi.col.de re iudic. nam cũ
ſciẽter Princeps electionem confirmet
inficiari nequiret quin improbe factum
ſit. Ad quod ẽ tex. in.verbo improbe.
in.l.auctoritate. C.vnde ui. Quod etiã
Puto voluiſſe Bal.in.c.nihil.in. iii.no-
tabili.de p̃ſcript. ¶ Facit id, ꝙ alias di-
citur & probatur per.l.ſerui.C. quibus
ex cauſ.pro p̃mio libert.ſerui accipiũt:
vbi not.Bal.& per Deciũ. in cõſil. 157.
Incip.in caſu.& in cõſil. 373.& hyppol.
in ſingul. 200.videlicet ꝙ ſi ex cã Prin-
ceps quem ſua re priuet.ſibi,p̃cium re-
fundi debet.& facit quia Princeps & ſi le
ge ſolutus ſit,non tamẽ illa honeſtatis.
Hipp.in vult.ſingul. 100. ¶ Non ob-
ſtant allegata per Petrum vbi ſup̃.quia
reſpõſio Bona erit, vt ſic dicamus Prin
cipem ante ſpolium auctorizando id de
liberate facere,hoc ẽ vt expulſio ſequẽs
pro ſpolio non ſit habẽda. Vnde ſequi-
tur ex facto illo ꝙ ſpoliato nullum ius
queſitum eſſe dicatur.conſequẽter neq;
ius petẽdi reſtitutionem.argumento.l.
ii.ff.de iis qui ſunt ſui vel alien. iur.&.c.
ſi Motu proprio.de reſcrip.in.vi. ¶ Et
in iſto caſum dico procedere id quod
Felyn.vbi ſupra.videlicet. ꝙ in Princi-
pe non p̃ſumitur violẽtia. ¶ OBSTA

RE videtur ṗdictis.id quod poſuit Sa-
l;c.in.l.auctoritatē.C.vnde ui. ꝙ Prin
ceps confirmando ſpolium antea factū
videtur remittere violētiam.atq; de no-
uo poſſeſſionē conferre. Propter quod
Rebuffus ī tractatu.de Pacific.poſſeſſ.
num.257.tenet ꝙ Papa ex certa ſcien-
tia inuaſionis & intruſionis. Confirmās
intruſum ſeu melius loquēdo de nouo
concedens dicatur purgare vitium ſic
vt non amplius violētus dici arguatur.
¶ Mihi videtur poſſe reſponderi (ſi ve-
rum eſt) ꝙ id ſolum in Papa procedit
cuius poteſtas in bn̄ficialibus maior eſt
q̄ illa Imperatoris in tēporalibus. ¶ Be
neficialium enim penes beneficiatū nul
lum eſt dominium ſed duntaxat admi-
niſtratio ſimplex.Gemin.in.c.ad deci-
mas,in.vi.Dicitur & eſt procurator nō
dominus.c.ii.de donat. Archid.in.c.
quia ſepe.de elect.in.vi. In quo uidēdus
eſt Socinus in.conſil xiii.in prima par-
te. ¶ Sed Beneficialium quia ſunt Chri-
ſti.(Et intelligas ſano modo hoc ē nul
lum ſuper iis humanum dominium re-
peritur, non autem quin omnia alia ce
li & terre ſint Chriſti)cuius Vicarius in
terris ē Papa cum omnimoda poteſta-
te,ſolus ipſe diſponere ad libitū poteſt.
neq; etiam dici poteſt earundem domi
nium apud aliquam Eccleſiam eē vt di.
cit Paul.de Caſtro.in conſil.281.& Fe
lyn.in.c.que in Eccleſiarum.de cōſtit.
num.4.vbi apoſtill.vnde non eſt argu
endum ad temporalia.quorum particu
lare dominiū particulariū perſonaꝝ eſt
vt in.titul.ff.& C.de acquiren.rerum
domini, igitur &c. XX.

AMpliatur procedere cō
tra ſingularem ſucceſſo
rē in re & in uitium uio
lēti. Quod uitiū quoq;
10 uerificatur ſi in loco ſi-
ue oppido illo uioléta expulſio eēt no-
toria ſic Abbas.in cōſil.100.in ṗ.vol.
Capicius in deciſ.Neapol.69.num.33.
¶ Vel ſucceſſor expellentis eſſet uel cō
ſanguineus,aut Affinis qui a,communi
ter accidentibus talia ſciūt,aut aliter ex
coniecturis ſciētia pateret vt dicit Abb.
in.c.ſepe num.14.eodem. nam quāuis
iuř ciuili ſucceſſor ſpoliato reſtitueř nō
teneatur.l.cum a,te.ff.de ui & ui armat.
ex ratione Bal.in conſil.33.& 321.in
tertio uol.quia interdictnm vnde ui per
ſonale eſt ſecus tamen eſt iure canon.di
cit Innoc.in.d.c.ſepe. Subdens idem eē
quāuis Res trāſiret per mille man' itaq;
in ſucceſſore mediato qui mala fide poſ
ſideret vt ibidem Abbas qui inde ponit
ꝙ ſi eiiciēs ipſe deinde ab eadem re inua
ſa eiiceretur (quia in inuaſionis ſue pec
cato fundare ſe non poſſet) & ſi habeat
interdictum de quo in.l. cum fundum:
ff.de ui & ui arm.non tamē reſtituēdus
eſt.Sed ṗ loco ſpoliatus reſtituetur per
cōditionem ſeu actionem deſcēdentem
ex.d.c.ſepe.¶ Ius.n.Canonum vbi agi
tur de peccato & in ciuili foro obſeruā-
dum eſt dicit ibidem Butrius num.7.&
Abb.num.4.quāuis aliud uelit in.c.cū
ad ſedem.num.27.faciunt que Bar.in.
l.ſi coloni.de agric.& cēſit.lib.xi. Ang.
in conſil.156.Alex.conſil.6.in vol.ter
tio.¶ Vn̄ per hec Addo ꝙ ipſe raptor
iterum ſpoliatus vt ſupra non impedi-
retur interdicto recuperande vti,donec
per iudicem Eccleſie ſibi inhibitum nō
fuiſſet ſuper quo nullus alter q̄ Eccleſia
ſticus adiri poterit ad quem animarum
cognitio ſpectat.c.nouit.de iudic. cum
ſimil.Credo etiam dixiſſe in fallen. 2:
ADVERTO ꝙ remedium canonis
reintegranda.datur & cōtra bone fidei
poſſeſſorē qui nec ipſe ſpoliarit ſpolia-
riq; fecit ut dicūt Archid.ibidem.& ho-
ſtien.in ſumma.in.§.tertio.ī verſic.ſed
conditione.eſt glo.in.d.c.cum ad ſedē.
vbi Abbas declarat in tertio intellectu.
& in.c.ſepe.Lapus in allegat.52.& com
munis intelligeentia.quod ṗdictis ob-
ſtare vř. ¶ Nihilominus dic ꝙ bone fi
dei poſſeſſor reſtituere tenetur ſed non
ante omnia quominus de iuſto titulo
docens quem aliunde habuiſſet audien-
dus ſit, male fidei uero ſecus,nam ante

omnia tenetur &c.niſi ſpoliatus de ſuo dominio cognoſci paſſus eēt. ut habuimus in fallen.prima. ¶ Sicut ēt in alio differunt quia ſi non uitioſe poſſederit quis minus ad fructus teneretur. c. grauis.ubi per omnes.eodē. Vitioſum poſſeſſorem intelligo eum qui omni tempore male fidei poſſeſſor fuiſſet, ſecus ubi duntaxat ex poſt facto, per ea que Socin.in.l.rem que nobis,eodē. ¶ Hūc enim puto ꝙ in aliquo a, ſuo differat auctore; Auctor enim eo ipſo quo poſſidere reperitur dicitur eē ſpoliator cum in dubio iura ſecundam poſſeſſionem uitioſam eſſe pſumant vt dicunt Innoc. in.c.ii.de in integr.reſtit.niſi per longū tempus in poſſeſſiō fuiſſet vt per rotā in nouis deciſ.4.per Alex.in cōſil.142, in p̄:vol.Frāc.de Curte.cōſil.71. abſq; alia igitur (vt dicūt)probatiō primus ſpolians ex generalitate. c. reintegranda.reſtituetur..Innoc.in.c.ſepe.eodem Abbas.in.c.cū ad ſedem. Decius in cōſil.252.ſecūdo uol.Ruinus.51. uol. 4. ¶ Non ſic dicendū eē credam vbi quis ut ſucceſſor poſſidere reperiatur. Iuſtā enim iſte cauſam ignorātie habet.l. qui in alterius.ff.de regul.iur. Sed & ſi ex poſt facto ſibi notuiſſet ſpolium actoris duntamen oneroſo titulo eam cōſequutus eſſet de quo in fallen.22. ab eodem (qui etiā communi reputatione dominus habebatur.de quo Bellem.in deciſ. 594.)etiam per.c. reintegranda(vt puto) reſtituere nō teneretur. ¶ Niſi actor potiorem dominium oſtēdere paratus eſſet vt intellexi.d.c.ibi ſuas res &c. tūc enim verteretur proprie periculum anime ſuper quo ſecundum doct.fundatur ille textus.vt dicit Innoc.& Abb. in.d. c.ſepe.quicquid Boerius.deciſ.7. ¶ Vel niſi poſſeſſor prior ſe ab auctore ſecundi violenter ſpoliatum oſtendiſſet quo etiam caſu nec indiſtincte credam hunc ſucceſſorem compelli ad reſtituēdum. ¶ Quid ſi potiorem in dūio ſuum auctorem fuiſſe edoceret.profecto contra ſpoliatum etiam violenter, excipere de tali dominio poſſet de quo minus Auctor eius potuiſſet vt diximus in prima fallen.neq; mirum eſt cum interdictum vnde ui ſit perſonale vt ſupra diximus & eo modo etiam dicamus eſſe remediū d.l.ſi quis ad ſe fundum, nō enim alterꝫ violentia reſpicit q̄ inferentem, Probo per uerbum ibi alias penas, natura dictionis alias eſt copulare ſimilia expreſſis.glo.in.l.ſi fugitiui.in verbo alia. C. de ſeruis fugit. ergo celeris reſtitutio de qua.ibi. ante omnia &c.pena eſt. ſed pena tenet ſuos tantum auctores. Hypp.in conſil.64.&.73. Propter quod fit ut crimina morte extinguantur Allegatis per Felyn.in.c.a,nobis el.2.de ſentētia excōmunicat. Igr̄ &c. ¶ Hec Addo ad Franc.de Curte in conſil.70.in prima col.in verſic.pmiſſis &c.dum ponit qua tuor neceſſaria ut quis ſpolio agere poſſit,quem ſequuti quidā fuerunt in.l.prima.in.§.rectiſſime.ff.de ui & ui armat. nec non Boerius in deciſ.238.Vide.fallen.56.&.59. ¶ Nō obſt.Capici' i Neapol.deciſ.prima. ꝙ ſucceſſor melioris conditionis eē non debeat auctore ſuo per glo. ſecūdam.in.l.ſi duo.ff.vti poſſidet.quam ſequuntur Bar.& Ang.quia vt puto nō ſufficit iſta ratio in terminis noſtris neceſſe enim eſt extare qualitates omnes de quibus in.d.l.ſi qs.ibi poſſidenti intulerit.& in.d.l.ſi qs in tātam. ibi furoris audaciam. Que verba reſpiciunt perſonam duntaxat inferētis vim quibus detractis diſpoſitiōes ille ceſſāt. argumento.l.in delictis.in.§.ſi detracta ff.de noxal. ¶ Vñ dico ꝙ quāuis res ui tioſa ſit reſpectu reſtitutionis vt nō obſtante temporis curſu reſtituenda ſit & dicam in Ampl.35.non tamē eſt reſpectu celeritatis niſi in perſonam violenti ſpoliatoris vel ſcientis a,principio ſucceſſoris.credam igitur deciſionem ipſā Neapolitanam potius adaptabilem ad interdictum vti poſſidetis.& de qualitatibus uide Abbat.in.d.c.ſepe.num.13. ¶ Circa ſcientiam dicendum eſt in dubio non preſumendam vt dicit Abb.in

d.c.num.14.argumen.l.merito.ff.pro
ſocio. Aliter ſi probaretur, nam tūc an-
te oia &c.vt in.d.c.In quo(ſtāte purifi-
catione)talia uerba ſubintelligētur per
regul.l.filiū hēo.ff.ad macedon.nā rem
acceptās a,qua eiectū quē ſciuiſſet ratifi
caſſe vr̄ vt dixerā in.11. Ampliat. Et in
hoc rō p̄ſata ne melioris cōdōnis&c.ſub
intrat. ¶ Quod ītellige ſi principal'r ac
ceptet vt q a ſit pticularis ſucceſſor ſec'ſi
vniuerſalis arg.l.ī modicis.ff. d cōtrah.
ēpt.de quo oīno uide ī āpliat.40.XXI.

21 AMpliatur vt ante omnia
ſpoliatus reſtituatur ne
dum ad ipſam rem a,qua
ſit eiectus.ſed & alias om
nes res que ſub illo iure,
quo mediante earūdem poſſeſſionē ade
ptus eſt clauderentur. exemplum heres
hereditatem vt adiret unius tantum he-
reditarie rei poſſeſſipnem adeptus eſſet
a,qua deinde per pretendentem ſe here-
dem expelleretur,nedum ad eam ſed &
alias omnes hereditarias occupatas per
eūdem (quāuis nūquam ab herede ſpo-
liato poſſeſſas reſtituendus eſſet.Mo-
ueor per ea que Innoc. in. c. in literis.
num.8.in verſic.vnde &c. eodem. vbi
vult ꝙ canonicus vtens aliquo iure ca-
nonicali vt aliorum iurium poſſeſſionē
acquirat omnium quorūcunqꝫ poſſeſ-
ſionem ſeu quaſi acquirit.Rota in no-
uis 277.Videndus eſt Ancharan.in.c.
ſine poſſeſſioñ in.vi. Melius mihi dicit
Dinus in.c.p̊.in eodem libro,quāuis id
eſſe aſſerat de rigore ſatis enim equum
puto eſſe priuilegium ſpolii. fundatum
etiam eſt in regula equitatis de qua in.l.
nā natura.ff.de cōdit.indeb. ¶ Modifi
carem cōcluſionem procedere vbi ſpo-
lians ſciret eo ipſo ꝙ ſpoliatus pro he-
rede poſſideat.in iſtis enim terminis In-
noc.vbi ſupra loquitur.¶ Itē modifica
rem ne procedat vbi occupaſſet aliquas
eo tempore quo ſpoliatus ,a diuerſis re
bus adhuc ſe heredem eſſe non profite-
batur, tunc enim primas non ante om
nia &c.quāuis ſub eodem iure claudan-
tur , ſed & nō prius reſtituere tenetur ꝗ
ſi hereditatis petitioñ fuerit conuictus.
In iis enim potior erat conditio poſſi-
dentis argumēto.l.ſiue autem.§.ſi duo-
bus.ff.de public.facit Innoc.in.c.olim:
&.c.cum veniſſent.eodem.dicens ꝙ qui
continuat non ſpoliat. Et hec procedūt
conſtito ſpoliantem heredem non eſſe
ſecus vero vbi lis ſub dubio certamine
reperiretur. Induco rotam.8.in vltim.
deciſ. in verſic. mortuo quodam.vbi
ꝙ agens nomine prebende ſpoliate
ad reſtitutionem quarundam rerum
non auditur. Si Aduerſarius ſe nomi-
ne prebende in quā ius habet illas poſ-
ſidere dicat.& videnda eſt quia late hinc
inde arguendo diſputat. XXII.

22 PRocedit in nudo detēto
re qui tamen lite penden
te quāuis nō violēter ſpo
liatus extitiſſet nā añ om
nia venit reſtituendus.ꝗ
dicam ut materiam plene tangamus nā
non conuenit ad.d.l. ſi quis cum reſti-
tutio hec per iudicis officium explice-
tur notat Innoc.in.c.dilecti de maior.
& obedien. Rota in Antiquis. 56.¶ Se-
cus ubi lis non pēdeat vt hic Bal.de Bar
tolinis.in fallen.16.Quem ſequitur ene
as de Falcon.in tract.de reſeru. benefic.
in.xi.effectu ad cart.36.Vbi late de ſpo
liato a,beneficio reſeruato ne ſit reſti-
tuendus. Cum reſeruatio nedum poſſeſ
ſionem ſed etiam detentationem infici-
et.ut per Bellem.in deciſ.536.& in An-
tiquis.deciſ.prima. ¶ Sed quoniam in-
ſiſti poſſet,in dubio magis poſſeſſorem
ꝗ detentorem eſſe p̄ſumendum, ut alias
diximus per tex.in.l.& habet.in.§.eum
qui.ff.de p̄cario.& in.l.prima.ibi.ab eo
qui inſiſtit. ſupra titulo noſtro. Opus
erit ſpolianti probare incontinenti ſpo
liatum vel p̄cario vel alias eius rei nudū
eſſe detentorē. Rota in Antiquis. 274.
Innoc.in.c.in literis.eodem.¶ Secus ſi
ab altero ꝗ ſpoliante detentor eſſet nā
indiſtincte tunc reſtituetetur non. per.
d.l.ſi quis.uel interdicto.Sed extra ordi
nem

hem officio iudicis.vt eſt textus vbi.bona glo.in.l.& ideo.in.§.neratius.ff. de condit.furtiua.& in.l.non tamen.ff.de petit.hered. Redeundo pro ampliatione induco textum in. l. ſi quis in tātam. C. vnde ui.& eum intelligo in lite pendente &c. vult enim ſpoliantis dominiū per di ergo, ꝙ nullo mō excipiat qn añ cla &c.limita niſi de nō iure agētis clare cōſtaret ut poſuerā in fallē. 16. XXIII.

83 AMpliatur ut ſi ſpoliator reſtituēdi facultatem habere deſiiſſet (etiam ſine dolo nam ſufficit ꝙ ſemel in culpa fuerit ut dicit Abbas in.c.ſepe.num.xi. & 21.) nihilominus de dominio excipiens non prius ꝗ eius. Rei (a,qua deieciſſet) eſtimationem ſpoliato ſoluat, Audiri debebit.vt in tertia.diximus Ampliat. ℂ Dubium fieret quid ſi ſpoliatus agens inſiſtat in re nec eiusdē valorem uelit. pro certo uidetur ut Ampliatio ceſſet per regulam.cum non ſtat per eum.in.lib.vi. ℂ Rota in Antiquis. 84.videtur contrariari dum indiſtincte vult ſpoliatorem fraudolentum ſi velit cedere bonis vt petitorio agat,non audiri. Qui caſus recte intuendo capit Rei eſtimationem. ℂ Itē obſtat in verbo fraudolētum. in fine deciſionis ac ſi diceret ſecus eſſe in nō fraudolento. Puta eo qui credens eſſe ſuam rem alienaſſet. vt ſic cedens & ſi bona non equiualeant audiendus ſit. Facit. Azo.in.d.l.ſi quis.ibi intuendum ē quo animo uim intulerit habetur in glo.magna. ℂ V N D E concludo ꝙ ſi ſpoliator rem poſſidere deſierit ita vt etiam reſtituendi facultate careat offerens eius valorem vt petitorio agat ſpoliato renuenti nequaquā audiendus ſit. ℂ Si argueres ꝙ hoc ſtante fieret inconueniēs, vt & ipſa re atq; eiuſdem valore ſpoliatū carere cōtingat.eiq; afflictio adderetur. cōtra.l.iure ſuccurſum.ff. de iure doct. Reſponſio ne dum illa eſt ꝙ ſibi ſit imputandum qui valorē non acceptet, ſed & alia cum remedium agendi cōtra poſſeſſorem ſibi minus deſit,ut in alio propoſito ponit Abbas in.d.c.ſepe. ℂ Qua facta reſtitutione neque credas in petitorio ſpoliatorem audiri,nam cum fraude a,ſe illam abdicauerit, & eo animo vt ſpoliatus eius commodo careret, ex ipſo ſpolio vis ſpoliantis (que quādoq; dominium in penam aufert vt in.l.ſi quis in tantam.C.vnde ui) colligitur manifeſta, & ex ipſa cōtractatione poſt interpellationem in ſe factam colligitur fraus.l.cum poſtulaſſem.ff.de dān. infect. l.Mora.ff.de vſur. ℂ Vel etiā poſt vim commiſſam cum ſuſpicari debuiſſet ſe interpellari ut dixi in fallē.48. ℂ Cum igitur omnia que potuerit improbe fecit ut alter a,rei dominio caderet,dedignari non debet. ſi & ipſe in eodem audiri nō mereatur.facit rubr. ff. ꝙ quiſq; iur facit pfata Rota. 84. dū indiſtincte vult ēt ꝙ bona ſpoliantis cedere volētis valorē excedant eū nō audiri. ℂ A V T non doloſe habere rē deſiiſſet, quod ex ipſis rerum argumētis percipi poteſt vt dicit glo in l.dolum.C de dolo. tunc ſatis eſt vbi tantundem offerat uel eſtimationē ad hoc vt ſuper dominio ſuo debeat audiri. Puta contra ſpoliatū nudum detentorem contra quem nudum etiam petitorio agi poteſt.per.l.officiū ff de rei vendic . cum ſimil . ℂ Intereſt enim ſpoliatoris declarari dominium ſuum.non ad effectum impediende reſtitutionis cum iam ſpoliato de iure reſtitutum ſit, oblatione de qua ſupra facta vel apud iudicem de qua in l.obſignate. C.de ſolut.ſed ut a,detentore ipſo vendicet.d.l. officium. ℂ Qua uendicata eius ēt eſtimatio (prius per ſpoliantem ſpoliato datam vt ſupra eidem ſpolianti per iudicis officium reſtituenda ē. ne alter cū iactura iſti' locupletetur. vulg. l.nam natura ff de condit.indeb. Argumento.l ſi inter me & titium.ff. ſi certū petatur. ℂ Prepoſitis Addo,vbi facultate reſtituēdi careret quia ad ludum , vel ad ſcortum erogaſſet,ita ꝙ neq; valorem ſpoliato daret obſeruari glo.fin.ff.

de in ius voc. ꝙ qui non habet in ere
luat in corpus. XXIIII.

24 AMpliatur ad bn̄ficialia. I
qbus requiritur tituli co
lor ut in. 22. fallen. dictū
eſt, nam non obſtante ꝙ
ſpoliis de intruſione ſpo
liati uel nō canonica īſtitutione, itaq; ui
tioſi ingreſſus excipiat ſpoliatus (dum
colore foueatur) ad beneficiū reſtituen
dus eſt. ut habetur in. c. in literis. & in. c.
Item cum quis. eodem. Rota in nouis.
439. Minus obſtante exceptiōn Reſer
uationis niſi id incontinenti edoceatur
per ea que Innoc. ibidem & Rota in an
tiquis. deciſ. 274. ℂ Dubitatur vbi alio
modo exciperetur, puta dicēdo ꝙ alter
(per cuius obitum ſpoliatus beneficium
& eius poſſeſſionē obtinuiſſe aſſerat) tē
pore ꝑtenſi ſpolii uiuebat. Omnes ꝑter
vnum in. d. Rota. concluſerunt excipiē
tem (quāuis ſpoliantem) eſſe audiendū
quominus ante omnia reſtituere tenea
tur. ℂ Ille ſolus. i. Guilielm. de Alam.
collector nouaꝝ deciſ. cōtr. ꝑ tex. in. d.
l. ſi quis ubi quāuis ſolā dominii excep
tionem excludere uideatur, eius tamen
rō. ideſt odium violēti in omnibus ſpo
liantem excludit. & reſpōdet ad id quod
dicitur ſpoliantē ſe poſſe defendere mul
tis modis procedere in terminis rein
tegranda. iii. q. prima. non autem dicte
l. ſi quis. ℂ Concludo ꝙ aut exceptio tē
dit ad ius hoc eſt ſpoliatum illo tempo
re non de iure poſſidere. tunc plurium
opinio procedat cum ſatis ſibi ſit de fa
cto in poſſeſſione eſſe. nam & Predo re
ſtituendus &c. d. l. prima. ff. de ui & ui
arm. ℂ Si uero tēdit ad factum ut in du
bio interꝑtanda ē. per tex. in. l. prima. ſu
pra eodem. tunc aduerto ꝙ aut prima
facie de expulſione ipſius agentis con
ſtat. & ipſius. d. Guil. opinio procedat.
Pro quo induco textum in. l. vnica. C.
de edict. diui Adriani tollen. & fortius
hic ubi uiolentie odium &c. ℂ Aut pri
ma facie non cōſtat, & Rota procedat.
Cum taliter excipiendo nil aliud in eſſe
ctu cōcludat q̄ negatiuam hoc ē actorē
nō fuiſſe ſpoliatum. Argumēto. l. decē.
de uerb. oblig. nō igr̄ dici poſſet cur mi
nus conuentus in ſua negatiua q̄ Actor
in affirmatiua audiēdus ſit. ſtāte regula
non licet. de regul. iur. in. vi. V ſi pariter
audiētur & q meli' ꝓbabit obtinebit ut
ꝑ apoſtil. ad. d. regul. nō licet. faciūt plu
rima argumēta, rote ī ātiqs. deciſ. 54. et
Addo ꝙ Abbas ī. c. ii. de ordiñ cognit.
nu. 22. ibi. & quando de depoſito non
conſtat & reus dicit ſe ſpoliatū equum
eſt eum audiri. XXV.

25 AMpliatur ad res Eccleſie
vacantis nam ſi violēter
ablate fuiſſēt ſiue occu
pate prelatus deinde pro
iis omnibus īterdicto vti
poterit. ac ſi ipſe poſſidens fuiſſet expul
ſus. Innoc. in. c. cū ſuper. de cauſa poſſ.
& propriet. Rot. ī ātiqs. 226. ℂ Quod
procedit niſi & ipſe ſpoliator ſe eſſe ꝑla
tum, & eo nomine poſſidere profitere
tur. Rota in antiquis. 541. & in ultimis.
in verſic. Mortuo &c. in ultima col. Cir
ca medium ibi. ℂ Nec obſtat ꝙ ꝑbēda
fuit ſpoliata. Nomīe Cuius &c. vbi hoc
idem expreſſit. conferunt que in. 22.
Ampliat. diximus. XXVI.

AMpliatur procedere ī eo
26 qui ſpolium fieri mādaſ
ſet uel ſuo nomine factū
ratum habuiſſet Rota in
nouis. 150. ſic intelligēs
regulam. c. cū veniſſent. eodē. ℂ Quod
etiam procedit ſi debitor ſoluat alicui
tanquam recipienti de mandato tuo, vl'
ſciat ſic tibi nomine ſuo ſolui, puta pen
ſionem nam ſi poſtmodum penſionem
ſoluere denegaret, is qui recipiebat (cū
in quaſi poſſeſſione exigēdi ſit) añ oīa re
ſtituatur. Rota ī Antiqs. 25. XXVII.

27 AMpliatur ad Monachū.
Qui pendente inquiſitio
ne contra ſuum Abbatē
(quē ipſe Monach' pro
ſequebatur) ab eodem
Abbate ſpoliatus extitiſſet. nam quāuis

erat amouibilis ad nutum Abbatis, tamen reſtituetur. Argumento.l.ſi quis conductionis. C.locat.Innocen. in.c. olim.in uerbo reſtitutus I ultima opin. de accuſat.Rota in antiquis deciſ. prima.quãuis aliter Innoc.uelle uideatur l.c.inſinuãte.q cleri.uel uouen. ¶ Ampliationem ſequitur Bellem.deciſ. 251. vide in fallen. 29. XXVIII.

28 Ampliatur vt ante omnia reſtituatur etiam ſi non ipſe ſpoliatus, extitiſſet, ſed facto illius per quem poſſidebat puta colonũ ſeruum, ſiue procuratorem, quorũ q s alteri ſeu extraneo poſſeſſionem contuliſſet. Caſus eſt in.l.fin.C.de acquir.poſſeſſ.iũcta glo.mag. in fine ibi amittit ſed recuperabit per hanc legem &c. De cuius tamen intellectu & de quatuor caſibus ibidem poſitis in glo. per Iohannẽ glos. antiquũ. Videndus eſt Bellem in deciſ. 104. Butrius, Abbas in.c.olim. num.xi.eodem.vbi de colono, mancipio, ſeu penſionario expulſo, de quo iſdem in.c.cum ueniſſent.num. 6. ¶ Et in hoc Ampliatio conuenit.non autem in malitioſe tradẽte, uel eam deſerente, de quibus iſdem ad plenũ.in.d.c. olim. nam tunc nõ ante omnia vt hic. ſed per c.reintegrãda, & p.d.l. fin. reſtituetur. Et in hoc parificatio Abbatis ibidẽ non ſuccedit. ſed in eo an ciuilis poſſeſſio tñ uel an utraq; per dominum perdatur. ¶ Dum autem Abbas uult ꝙ proprietarius nõ perdit ciuilem ubi uſufructuarius expellatur, uel alteri poſſeſſionem traderet, ideo aduertendum eſt proprietarium deiicere poſſe poſſeſſorem tanquam ſue ciuilis turbatorem, nam tunc ſe tueri diceretur, ut in.l.iii.§.cum igitur.ff.de ui.& ui arm.l.fin.C. vnde ui facit Abb.in.c.cum veniſſent eodem, num. 5. non enim apud iſtum naturalis poſſeſſio dicetur iuſta, ex eo ꝙ ab uſufructuario tradita ſibi fit. nã ius uſufructus perſonale eſt. vt in.§.finitur. Inſtit.de action. ad quod Decius in Conſil. 204. a, quo iure iuſtitia illius perſonalis pendet igitur &c. XXIX.

29 Ampliatur ad eũ cui quandoq; poſſeſſio ualide collata fuiſſet, puta ſi Papa mandet Epo ne Prioratus Monachorũ uel monialium reuocet, cũ abſq; cauſa nõ ſint ſpoliandi, tamen Epiſcopus reuocauit atq; alteri prouiſo poſſeſſionem dedit. nam quamuis prouiſio atq; poſſeſſio datæ ualeant, nihilominus priuans (inſtante priuato) tenetur ſuperiorem de cauſa docere. Ponit hec Bellamer. in deciſ. 255. ¶ Alias officium ſuperioris imploraretur puta Patriarce uel Archiepiſcopi uel Papæ vt Prioratus ante omnia reſtitui deberet. Argumento. d.l.ſi quis ad ſe fundum. Vel melius dic ꝙ nõ añ oĩa ſed p c.reintegranda. iii.q. prima ut dixerã in fallẽ, 2. XXX.

30 Ampliatur ad quaſi poſſeſſionem incorporalium. vt ſi tu cui ex cõſuetudine ſaltim fructu sconſignari debuiſſent. fueris, ſpoliatus, quia puta qnis ſibi conſignari uiolenter coegiſſet. uelles reintegrari, pro certo vtili cõditione ex.d.l.ſi quis. vt in ſimil. Bar.in.l.iii.ff.de ui & ui arm. reſtituendus eẽs. Bellam.in deciſ. 466. incip. ſed dubitatur. ¶ Queri cõtingit quid ſi nõ violẽter, an reſtituatur per.c.reintegrãda. omnes in.d.deciſ.negarunt exceptis duobus cum iſtis opinio mea eſt per declarationem quam ibidem Bellam. ponit. ¶ Sed quando fructus percepti eẽnt vt caſum ponimus, non uiderem aliter in Praxi deduci poſſe, q̃ qui percepiſſet iudicialiter declarando ad ius percipiendi reſtituere cogatur. vel ſi potius excoriari pateretur iuxta.l.ii. C. de hered, inſtit. Iudicis declaratiõ fiat. nam quoniam iurium poſſeſſio tradi nõ poteſt ſicut neque aeris aut ignis. ſufficiet hec declaratio. ALIVD Exemplum eſt ubi is a, quo fructus exegiſſem ſoluere recuſaret, ex eo.n. ſolo ſpoliatus di

dicor, vnde reſtituendus ſum. Etiam ſi unius tãtum ãni. recuſaſſet, & in ſequentibus ſoluiſſet, vt in ſimil. Rota in vltimis. deciſ. 18. ℭ Ampliatio probatur quia ſpoliato a, iure percipiendi fructus competit interdictum vnde ui. Rota faſtioli in cauſa quinta. ſub dubio. 17. nõ igitur in quauis alia quaſi poſſeſſioñ iurium incorporalium diuerſum erit. Puta iuris eundi agendi, vel colligendi paſſagium, aliarumue ſeruitutum, ꝙ autẽ vtile non directum. tradit glo. & Bar. in l. iii. §. vnde ui. ff. de ui & ui arm. ℭ Alia exempla ponit Abb. in. d. c. ex conqueſtioñ. num. 9. eodem. ℭ Sed aduerto ad primum exemplum minus proprie dici ſpolium, cũ in incorporalibus difficilius q̃s poſſeſſioñ priuetur. Vnde vult Innoc. in. c. ii. de in integr. reſtit. & Anchar. in c. fin. eodẽ in. vi. ꝙ in iſtis etiã ex interuallo propria auctoritate poſſeſſionem recuperat. ℭ Ampliatio igitur procedit, niſi quis ab eo quẽ ipſe prius ſpoliaſſet ſpoliatus extitiſſet. Quod ultimum ad ſecundum exemplum illud videlicet quando ſoluere recuſaret adaptabile non eſt. que quaſi poſſeſſio eſt vſus cum patientia aduerſarii Bar. vbi ſupra. num. 12. XXXI.

31 AMpliatur ad casũ ĩ quo tempore cepti poſſeſſorii recuperãde ſpoliatus vere nõ erat. Sed iudicio pendente ſpolietur moueor ex poſitis per Bellẽ. in deciſ. 512. vbi vult ꝙ ſi dicat ſuperior commendator ſe non ſpoliaſſe inferiorem cõmendatorem ſed dediſſe Cuſtodem bñficio vacanti non defenditur in iudicio reſtitutorio. Cum eo ipſo quo venientem non admittit, ſpoliet. vt in ſimili dicam in. 39. Ampliat. Itaq; patet ꝙ poſt inchoatum poſſeſſorium, ſpoliatur. ℭ Et dixi eo ipſo vt remouerem cõtrarium. de. l. non poteſt. ff. de iudic. ℭ Quod iudicium pẽdere largo modo capiamus. non a, ſola litis conteſtatioñ. dẽ quo in. auc. offeratur. XXXII.

32 AMpliatur vt quandoq; ſpoliatus reſtituatur licet aliter de ſpolio non conſtaret. Exemplum vbi ſpoliator contumax eſſet. ℭ Reſtituatur tamen ſub conditioñ ſi & in quantum a, contumace ſpoliatus extitiſſet Rota in Antiquis. deciſ. 106. per not. per Innoc. in. c. g. perpetuus. de fide inſtr. iuncta. l. conductores C. locati. ℭ Que rota idem vult ubi ſpoliatus appellaſſet contra ſpoliantem, cum appellatio vim citationis habeat. Vñ ſat e probare ſpoliũ añquam ſpoliator reuertatur quia ſtatim recuperat. Hec minus cõuenit ad. d. l. ſiquis. ibi añ oĩa ſed ad. c. reintegrãda. XXXIII.

33 AMpliatur ut ſpoliat' ante omnia reſtituatur ad feuda etiam ꝙ de titulo non doceret. ex ratioñ quia feuda quandoq; ſine titulo queruntur, puta ſucceſſione, inueſtitura, uel quia ipſa tenuerit p Annos. 40. faciendo ſeruitia Regi. ut concludit Iſernia in. l. Imperiale. §. preterea. de prohib. feudi alien. per Federicum. ℭ Que in officiis per Rege conferendis minime cadunt. Ita Capicius in Neapol. 77. atq; reſpondet ad ſupra dicta. in. fallen. 31. ℭ Sed infra annum in feudis poſſeſſoriũ recuperãde non poſt inchoari poſſet afflictus ĩ Neapol. deciſ. 196. poſt Iſerniã vbi. ſup̃. XXXIIII.

34 AMpliatur procedere in eo qui renũciauit ſeu ceſſerit ſuo dominio & poſſeſſioni in fauorem alterius. Nam ſi a, tertio violenter ſpolietur, ante omnia reſtituendus eſt. Quia quãuis de iure non tamen de facto poſſeſſionem amiſit. vnde hoc vltimum ſat ẽ. per rõnem. d. l. ſi quis rota in nouis deciſ. prima. Innoc. in. c. ſup hoc de renunc. Quod procedit in profanis. ut per Caſſiad. I deciſ. 4. de reſtit. ſpoliat. Secus dicunt in beneficialibus. ℭ Aduerto ꝙ rationes iurium de qui-

bus ibidem & in profanis vigent. quia per renunciationem perditur naturalis ſicut Ciuilis.l.iii.§.in amittenda.vbi gl. Alexan. & communiter ſupra. eodem. ¶ Vnde in iſto caſu credam profanorum reſtitutionem potius officio iudicis q̃ remedio d.l.ſi quis.ſiendam eſſe ſicut in ſimili de aliis detentoribus concludit Abbas.in.c.contingit. de dolo, & cõtum.num.20. ¶ Inter quos tamẽ illa differentia eſt, quia qui precario vel &c.detentori conceſſit, aget reintegranda. vel alio mõ vt ibidem Abbas. ¶ Nõ ſic is cui renũciatum eſt, nam poſſeſſionem (& ſi renunciatus amiſerit) non tamen ipſe acquiſiuit.l.cum heredes.i. eodem. Ergo minus ſpoliatus. vulg.l.decẽ de verb.oblig.vt in alio propoſito dicit Fran.de Curt.in conſil.70. in ſecunda col.verſic.q̃nto &c. ¶ AMPLIATIO procedit in beneficialibus, puta ſi poſt renunciationem ante ipſam ſpoliationem renuncians per triennium pacifice poſſediſſe repertus ſit. & quia ius ſibi de nouo queſitum eſſe pſumitur, itẽ quia ordinarius eum ſine titulo tãto tẽpore non ſuſtinuiſſet vt dicit Lapus.in alleg.89. Milis in verbo bñficium impetrans.in repertorio ſuo. Anchar. in conſil.117.Caſſiad vbi ſupra.eſt regula Leonis.X.de triennali poſſeſſore nõ moleſtando.& in deciſ.incip.Lapi allegatio.ſub titulo.de cã poſſeſſ. ¶ AMPLIATIO procedit ſi cum perſonali violentia ſpoliatus extitiſſet, & poſtmodum iuri ſuo renunciauerit vt dixeram in fallen.14. ¶ ITEM procedit in bñficialibus quãuis non cum perſonali ui ſed metu ſpolium cõmiſſum ſit atq; poſtmodum renũciatum. iis enim caſibus ante omnia reſtituetur. vt ibidem dictum eſt.

XXXV.

35 AMpliatur procedere nõ obſtante quauis ẽt lõgiſſimi temporis pſcriptione, nam quando res ipſa violẽter poſſidetur ſui natura impſcriptibilis eſt.§.furtiue.iuſtit, de vſucap.c.poſſeſſor.de regul. iur. in. vi. Abbas in c.cum ex officii.col.4. de vſucap. Caſſiador.de reſtit.ſpoliat.decis.6.num.5. ¶ Dubium eſt vbi nõ violẽter, vna pars & communior dominorum tenuit idem. ¶ Alia minor pars (in vno voto tantũ) reſedit vt iuri agendi per.c.reintegrãda.ſpatio triginta annorum inter pñtes vel.xl.inter abſentes pſcriberetur, per.l.ſicut &.l.cum notiſſimi.C.de pſcript.xxx.ãnorum. ¶ Iſtorũ fundamentis.potius moueor de quibus in.d.deciſ. ¶ Non obſtant verba in.d.l.ſi quis.ibi quacunq; conditione temporis.quia iungo cum aliis.ibi.dolo aut violentia maiorum. itaq; textus ibi loquitur in terminis d.§.furtiue. & c.cum ex officii vbi Abbas in prima. & iii.col.de pſcript. Adde.l idẽ.eſt.§.hoc interdictum.ff de ui & ui arm. Hoc modo tollo potiſſimũ fundamẽtũ cõtrarie opinionis. Dico. n ꝙ in illo. c. Canonum pſcriptio non reprobatur niſi vbi ui vel dolo ſpoliatus a, maioribus extitiſſet. ¶ Nec obſtat ſi pſcribens cũ aliena iactura locupletari dicatur, cõtra.l. nam natura.ff.de condit.indeb. Quia dicere ſufficiet ꝙ ſic legi placuit. arg.l. fin.C.de annali except que lex. (Remota mala fide) iure Canonum obſeruanda ẽ per ea que doct.in.c ꝑ.de nou.operis nunc. Allego etiam textum.in Regula malefidei poſſeſſor.iu.lib.vi. Quia, ſenſu contrario vult bone fidei pſcribere poſſe. ¶ Hoc tenerẽ dummodo ius expſſe pſcriptionem non reprobaret, vt etiã in.d.deciſ.recitatur. num. 5. ſed duntaxat reſiſtat.atq; is (contra quem agatur) & bona fide, atq; titulo (puta ſpoliatoris ſucceſſor eẽt iuxta. l. qui in alterius.ff.de regul.iur.) per tempus immemorabile poſſediſſet. Secũdum Cardinalem & ſequaces relatos in.d. Rota. num.4.in fine.non enim contra talem remedium d.Canonis daretur vt iſdem Caſſiador. referens ſuper hoc Felynum in.c.cum cauſa.de re iudic. in col.iiii. ¶ Non obſtat Alex.in conſil. 6.num:

iii. vol.iii.Quia vt opinor min' loqtur
vbi titulus cũ longiſſima poſſeſſioñ, bo
na ꝫ fide vt hic cõiungantur.hoc mõ re
ſtringã Caſſiad.in deciſ.7. XXXVI.

36 AMpliatur vt etiam in ca-
ſibus quibus agenti recu
perande dominii excep-
tio obſtaret. de quibus
in prima fallentia habui
mus Regula noſtra procedat ſi tamen
ſpolians per prius rem ipſam a, poſſeſ-
ſore ipſo poſtmodum ſpoliato condu-
xiſſet quod ſpolium eo ipſo committi
dicitur quo finito conductionis tempo
re ipſam rem conductam reſtituere de-
negaret vt in terminis.l.ſi quis cõductio
nis.C.locati vel nõ adhuc finito tẽpore
ipſi locatori penſionem perſoluere re-
cuſaret vt in ſimili de ãnuo cẽſu de quo
ſupra.30. nam ante omnia reſtituetur
vt in.d.l.quam ſequitur glo.in.l. nõ ab
re.C.vnde ui. ¶ Secus ſi ipſe dominus
conducens eſſet etiã poſſeſſor quia tũc
(& ſi ſciens ſe eſſe dominum & poſſeſſo-
rem ipſam rem cõduxiſſet per quod poſ
ſeſſionem amiſiſſe videtur cum iure can
tum ſit poſſeſſorem eẽ eum qui locauit
ad Bar in.l.non ab re.ff. de iur. & facti
ignor.)non tamen ſequitur vt poſſeſſio
locatori queratur ita vt a, conductore
(Reſtitutionem denegãte vt ſupra) ſpo
liatus dici poſſit. Et conſequenter reſti-
tuendus ſit.Sic Odofredus Iac. de Are-
na.Iac.Butric.Albericus.Bal. Salyc. &
communiter in.d.l. ¶ Quod ſecũdum
quoſdam procedit etiam ꝙ inter eaſdẽ
partes dominium notoriatum eſſet. nã
conducendo locatoris poſſeſſionem af
firmat. ¶ Quicquid ſit concludo cum
predictis nam & error in conducendo
interuenire potuit. Argumento.c.ſicut
vrgeri.prima.q.prima. XXXVII.

37 AMpliatur procedere ĩ eo
qui ad ſuam poſſeſſionẽ
redire prohibeatur, pro-
pter quod ſpoliari dici-
tur.vt per Bal. in conſil.
177.lib.3.Anchar.in conſil 227.Cor
neus in conſil. 207 .lib.ii.¶ Idẽ ſi ſpon
te recedẽs reuerſus nõ admittatur Alex.
in conſil.78.in.lib.vi. ¶ Quemadmo-
dum ille eſt cui debitor annui cenſus ſo
lutionem denegaret.Innoc. in.c.olim.
El.iii.eodem.c.ſuborta .de re iudic.Cra
uetta in.conſil.140.per repetentes in.l.
Clam poſſidere.in.§.qui ad nundinas.
eodem.¶ In eo tamen differentia nota
eſt, ꝙ nõ ita iuris percipiẽdi annui cen-
ſus quaſi poſſeſſio recuperatur, & arma
ta manu,ſicut corporalium reꝝ de qui-
bus in.c.olim.El.primo.vbi gl.& om-
nes.eodem.l.idem eſt.§.eum. qui. ff.
de ui & ui arm. XXXVIII.

38 AMpliatur procedere nõ
obſtante feriarum dico
meſſium vindemiarumqꝫ
exceptione,vt in deciſ.to
los.159.per.c.fin.de iu-
dic.Quinimmo neqꝫ feriis obſtan.ĩ ho
norem Dei,ſi per prius ſpoliatum eum
eſſe conſtiterit.Federic. de Senis in con
ſil.139 ſentiens tunc nudam exequutio
nem fieri poſſe vt etiam in apoſtill. ad
d.deciſ.¶ Sed hac ratione ſtante.ſimili-
ter fiet per.c.reintegranda. vnde nõ per
l.ſi quis.ibi ante omnia.neqꝫ.priuilegiũ
poſſeſſorii eſſet. ¶ Et circa exequutio-
nem in diebus feriatis quãuis idẽ quod
Federicus videatur velle glo. in.Clem.
prima de offõ delegati.& ſpecul.d feriis
.§.ii.in verſic.& quid ſi tunc &c.nihilo-
minus contrarium tenuit Bar. in.l.pri-
ma.C.de feriis alias in.l.omnes. & Ioh.
An.in addit. ad ſpecul. de libelli con-
cept.§.nunc dicendũ in verſic.25.alias
30.Alex.in cõſil.53 in.v.vol.poſt Bu-
trium in.c.fin.de iudic.dicens hanc eſſe
communem concluſionem ibidem vbi
idẽ tenuit Abbas. ¶ Subdens ꝙ quãuis
illo tempore exequutio non fiat ſi tamẽ
facta eſſet(licet peccatum cõmiſſum fue
rit) valeret,itidẽ dicit de teſtium recep-
tioñ que facta in die feriata in honorem
Dei tenet licet fieri non debuiſſet. nam
non eſt vt dicit actus iudicialis.¶ Aduer
to ꝙ in contrarium vrget textus in.l.ii.

C.de feriis ibi & ꝙ circa hoc factum fue
rit ſit irritum & inane & in. l. omnes. in
vltimis verbis. ibi priuatorum debito-
rum differatur exactio vnde non recedā
a, communi, niſi aliter ex pape tolleran
tia obſeruaretur. ¶ Alias exequut. tan-
quam iniuſte reſiſti impunē liceret vt di-
citur quando notorium eſt doct. in. l.
vt vim. & ſi reſiſti non valuiſſet tunc cre
dam ꝙ aut Creditor eodem die fieri
mandaſſet aut non. primo. caſu puto ꝙ
creditum amittat ſiue dominium ſi pro
rei vendicatione ſit exequutum. per tex.
in. l. ſi quis in tantam. C. vnde ui. ibi an-
te euentum iudicialis arbitrii. vnde for-
tius dico eſſe, quando contra euentum
&c. ꝙ eſt in die Dei. Et per. l. fin. C. de
feriis per quam exequutor puniendus
eſſet. ¶ Secūdo caſu ſi neq; ratū habuit
Creditum non amittet ſed tamen debi-
tor vt ſpoliatus ante omnia reſtituetur.
argumento. eorum que in ampliat. 16.
diximus. in fine. ibi idem ſi cum &c. nec
non exequutor nedum puniatur ſed &
officio priuetur per. d. l. fin. C. de feriis.
¶ Quero q d ſi alter exequutor ordina
retur vt eo ipſo quo rei reſtitutio fieret
iterum exequi debeat. & an exequutio
talis teneat. quod videtur cum omnino
ſententia ſit exequenda. l. a, diuo Pio. ff.
de re iudic. cum vulgar. Contrarium
tene per ea que in. 5. Ampliat. dixeram.
ibi per tanti temporis ſpacium &c. Et
dic ꝙ ſi interim debitor rem amouiſſet
ſibi ipſi met Creditor imputare habet
quia mala electio ſibi &c. §. preterea. in-
ſtit. quibus mod. re contraitur oblig.
& hec procedunt niſi periculum eſſet in
mora nam tunc etiam in perſonam exe
qui licet vt per Bar. in. d. l. ait pretor. in
§. ſi debitorem quo caſu ampliatio ſal-
uaretur. ¶ Vel etiā ſalua in caſu quo ſi
exequutio illo tempore non fieret ſu-
per immobili re puta domo ſpolians
ſic ſe de facili munire poſſet ꝙ difficilis
eiuſdem rei eſſet recuperatio, argumen-
to. dictorum in. fallen. 5. per Paul. & Ia
ſon in. l. 2. C. de edicto diui Adrian. tol-
len. expedit. n. omni tpe futuris ſcādalis
obuiare. arg. l. unice. C. quando liceat ſi
ne iudic. ſe vindic. XXXIX.

AMpliatur procedere ut
35 quāuis in petitorio con-
tra poſſeſſorem ſententia
lata ſit ab eaque appella-
tum ſi appellatione pen-
dente ſpoliās ſpolietur ante omnia etiā
per viam attentorum reſtituendus eſt.
c. ex parte. c. bone. de appell. vbi nō di-
uerſimode hr̄ quo ad fructus. p Ruyn.
conſil. 76. vol. 5. XL.

PRocedit etiā ab heredi-
bus vt quis añ omnia re-
ſtitutus, nā vt dicit Caſ-
40 ſan. in cōſil. 7. num. 52.
quāuis interdictum vnde
ui ſit odioſum, tamen ad heredes trāſit.
p. l. iii. in fine. vbi glo. ff. de ui & ui arm.
not. in. c. ſignificauerūt. de teſtibus. hoc
procedit in rebus ſpolii que ad ipſos he
redes ſpoliantis perueniſſent vel dolo fe
ciſſent quominus peruenirent ut dicit
Bal. in conſil. 331. in tertio vol. ſi vero
non perueniſſent neq; feciſſet &c. vt ſu-
pra. tunc heredes rerum eſtimationem
ſpoliato (ne alieno ſcelere ditentur)
preſtare tenens p ea que diximus in 23.
Ampliat. Non tamen ante omnia hoc ē
antequā ſuper dominio eiuſdem rei ad
ipſos heredes aliūde q̄ ex hereditate per
tinente uel compenſatioū fienda audiri
mereantur moueor quia vim non intu-
lerunt neq; ratam habuerūt &c. de quo
in Ampliat. 20. & argumento Rubrice.
C. ne ex de hic. defunc. ¶ Quinimo per
hāc rationem puto heredes etiam de do
minio habito ab ipſo defuncto contra
violenter ſpoliatum excipere poſſe vel
etiam compenſare dūtamen non proba
retur ipſos heredes non ignoraſſe ſpo-
lium tempore quo hereditatem adiue-
runt hoc verbum addo ad vigeſimam.
Ampliat. dum ibi induco. l. in modicis.
nam ſi ſciuerint quāuis de eorum domi
nio aliunde habito excipere poſſint vt
puto quia nō principaliter, & p ea ſola

re hereditatē acceptaſſent. arg. l. ſi quis
nec cauſam. ff. ſi cert. pet. non tātum de
dominio habito ab ipſo auctore ſeu de-
functo ſicut neq; poterat ipſe defunctus
vt in regul. qui in ius. XLI.

41 REgula noſtra procedit nō
obſtante ꝙ contra agentē
poſſeſſorio redintegrāde op-
poneretur ꝙ ab ipſo ſpo-
liāte rem in depoſitum ha-
buiſſet quodue prius depoſitum conſi-
gnari debuiſſet exemplum ſpoliatus p
antea rem a, ſpoliante in depoſitum ce-
pit itaq; nudam habebat detētationem
hec Ampliatio procedit. vt puto etiam
ſi ſuper depoſito iuratum fuiſſet moue-
or ex dictis domini Antonii de Butrio
quem ſequitur Abbas in. c. cū dilectus.
de ordine cognit. Et Capicius in Nea-
pol. 167. vbi vult ꝙ exceptio ſpoliatio
nis impediat agētem actioñ depoſiti, ni-
ſi iuratū ſuper depoſito facto poſt ſpo-
liationem fuiſſet itaq; non ante. ¶ Ergo
concludo ꝙ tanto fortius actio ſeu con
dictio ex. l. ſi quis ad ſe fundum que pri
uilegiata eſt non minus q̄ illa depoſiti
habet impedire exceptionem depoſiti.
que exceptio ē debilior actione de qua
Butrius &c. induco per hoc. Regul. cui
competit actio. in lib. vi. Nec obſtat ſi
videantur contraria dum de iuramento
ſe habēt ꝙ nō ante &c. vt ſupra quia reſ
pondeo ꝙ ideo non attēditur iuramen
tum in hoc caſu, quia facto recipiētis il-
lud iurans ſpoliatus ab eodem ſeruare
nō pōt, que res ceſſat hic. imo reſtituen
dus ē qa ſua intereſt vt formiter reſtitu-
endo depoſitū. iuram̄ obſeruet. XLII.

42 PRocedit Regula noſtra
& ſi nō ipſe ſed eius Pro-
curator e, poſſeſſione eie
ctus extitiſſet, nō obſtan
te ſcientia domini de ip
ſius Procuratoris poſſeſſioñ. Argumen
to. l. prime. in. §. per Procuratorem.
ſupra. eodē. &. l. ſi Procurator. ff. de ac-
quir. rerum domin. Eſt gl. in. l. ꝙ meo.
in princ. eodē. Nam dominus ipſe ſpo-
liatus dicitur. Afflict. in Neapol. 300. ꝑ
not. in. cum veniſſent. i. eodem & in. c.
ex parte de reſcript. ¶ Quod verum eſt
ſi Procurator conſtitutus fuiſſet ad ca-
peſſendam poſſeſſionem. vt in. d. deciſ.
¶ Sed ſi negociorum geſtor, meo nomi
ne qui eram ignarus, poſſeſſionē adep-
tus fuiſſet a, qua inde expellatur, mi-
hi non competeret interdictum. Minus
condicto. d. l. ſi quis. neq; ratihabitio ef-
fectum operari poterit cū re integra fie-
ri debuiſſet. l. Bonorum. ff. rē rat. habe
ri. integra vero non eſt poſt ſpolium ſe
quutum. Quod ēt Bal. in c. ꝑ. in princ.
quo. tēpore Miles. Ad quod Innoc. Bu
trius Abbas in. c. cum veniſſent. eodē. &
Alex. in. l. quod meo. i. eodē. ¶ IN cō-
trarium ē. deciſ. Afflicti. in Neap. 300.
per doctrinam Alberici in. l. ſi ego. ff. de
negoc. geſt. vbi Iac. de Arena. & Cynus.
Ex ratione quia ratificatio retro trahi-
tur ac ſi a, principio dominiū & poſſeſ-
ſionē habuiſſet. ¶ Sed tranſibo cum pri
mis per. d. l. bonorum. & Addo ꝙ fictio
ſuper impoſſibili de natura non proce-
dit. cum naturam imitetur. §. Minorē.
inſtit. de adopt. cū ſimil. hī in. l. ſi is qui
pro Emptore. de vſucap. per Bar. ſed
impoſſibile eſt vt ignorans poſſideat. l.
prima in. §. ſi furioſus. eodē. Vñ quia
neſciebam illum nomine meo poſſide-
re, neq; credere poteram cum non mā-
dauerim vt poſſideret, itaq; nec in gñe
ſciētia daretur, impoſſibile erat me ne-
ſcietem poſſidere. Vñ ratihabitio ſequu
ta ad tēpus neſciētie non poterit opera-
ri, ſic firmo cū prima opinione. ¶ Nihi
lominus & ſecundam ſaluarē in termi-
nis quibus meo nomine captam poſſeſ-
ſionē non ignoraſſem. Nam tunc (quia
in mei vtilitatem conſentire videor. vt
in Regula. Qui tacet. in libro. vi.) quā-
uis non ante ſpolium ratihabuerim ſed
poſt, tamen ratihabitio operabitur. ac
ſi res integra eſſet. Ex rationē quia prius
poſſidere videbar ſtante prefata regula.
Et ratihabitio nil aliud eē videtur q̄ ꝙ
quedā expſſio eius quod intus habebā.

Iuxta. l.

Iuxta.l.iii.ff.de legat.p̃.¶ Item Aduer
to ꝙ primi non tam ex virtute ratihabi
tionis mouebantur,q̃ ex ration̄. Quia
is (cuius nomine poſſeſſio capta erat)
nūc ſuſpicatur ſe poſſe repelli, ideo ſpo
liari dicitur. iuxta not.in.l.iii.in.§.in-
terdictum.ff.de ui & ui arm. & in.l.clā
.§.qui ad nundinas.per doct.i.eodem.
Que rō eſt Baldi in ſua diſput.incipien.
Accuſat.de ui turbatiua. ¶ Vnde con-
clude hoc Argumentum duntaxat poſ-
ſe procedere in terminis quibus añ ſpo-
lium ſciebat ſuo nomine poſſideri,poſt
ſpolium vero ſuſpicatur ſe poſſe repel-
li.itaq; perdit quā prius habebat.vulg.
l.decem.de verb.oblig.vbi, ꝙ priuatio
p̃ſupponit habitum. ¶ Sed ſi neſciebā,
quāuis & qui nomine meo ceperit poſ-
ſidere,& qui ſibi poſſeſſionem tradidiſ-
ſet vnanimiter in eo vt mihi poſſeſſio q̃
ratur conſenſiſſent non! propterea vi-
derem nec vere nec præſumptiue me
poſſe dici poſſeſſorem.ita vt locus ſit ar
gumēto Baldi de quo ſupra videlicet vt
ſuſpicās poſſe ſſionē perdā &c. XLIII.

PRocedit in cauſa Appel-
lationis.nam nō obſtan-
43 te ꝙ ſpoliatus in prima
inſtantia paſſus ſit ſuper
dominio conuenti ad ef-
fectum excludēdi poſſeſſorium cogno-
ſci, de quo habuimus in fallen. prima:
nihilominus a, ſententia contra ſe lata
ſi appellet inſtans ante omnia (hoc eſt
antequam ſuper exceptionibus dñii diſ-
cuſſis cognoſcatur) reintegrari, Audi-
endus eſt.Butrius.in.c. paſtoralis.§.ſi
vero.de cauſa poſſeſſ.& propr. ¶ Quē
(quāuis Rota in nouis.Deciſ.205.Re-
prendiſſet in profanis per Clem. vnic.
de cauſa poſſeſſ.& propriet.) tamē Car
dinalis & Abbas in.d.c.ſubſtinebant.
Quos Aretinus hic ſequebatur.Et couſi
lium Neapolitanum. vt per Capicium.
in deciſ.28. ¶ Declarando tamē eos lo-
qui, vbi dominiū a, reo poſſeſſorio re-
integrande conuento iam principaliter
& non per viam exceptionis deductum
fuiſſet.nam tunc ab Ampliatione de iu
re tamē ciuili recedebāt.per ea que Bar.
& Iaſon hic.Iure autem canonico in ea
dem.ſtabant ſic etiam loquitur (ſi Ad-
uerto) d.Rota ¶ In quibus omnibus
attendo, ꝙ (dum dictum eſt de iure ci-
uili &c.) limitaretur in caſu quo poſſeſ
ſorio ageret per viam attentatorum. vt
ſi poſtquā appellaſſem a, ſententia pro
dominio tuo lata me ſpoliaſſes. nam
(vt puto) eo ipſo quo de hoc ſpolio cō
ſtare ceperit (me petente) ſuperſederi
in petitorio debebit. Quia plene proba
to ante omnia ne dum reſtituendus ſū,
ſed dominium tuū acquirā.per.l.ſi quis
in tantam.C. vnde ui. ¶ SECVNDO
in iis conſidero dum dicebant per viam
exceptionis iure ciuili &c. Immo tunc
fortius ab Ampliatione recedendum eſ-
ſe.Moueor ex his que poſueram in fal-
len.prima. ꝙ Actor patiēdo ſuper dñio
cognoſci per modū excluſiuū ſibi met
ipſi p̃iudicauerit magis q̃ per ſententiā
ſequutam,vnde quoniam appellatio re
ducit cauſam ad tempus poſt conteſta-
nem.vt in.l.ita demū.C. de Procur.vbi
Bar.& notiſſimum eſt, nō viderem quo
modo ius cognoſcendi vt ſup̃ queſitū
in conteſtatione, per appellationē acto
ris ab inuito Reo auferri poſſit. Argu-
mento,regul.quod noſtrum. de regul.
iur.in.vi. ¶ TERTIO Conſidero
minus iure canonico locum eē amplia-
tioni ſi pro Rei dominio in prima in-
ſtaniia principaliter ab eo moto cōtra
Actorem reintegranda. Iudicatum ſit:
nam.d.Clemen.non p̃ſupponit eſſe iu-
dicatum,immo cōtrarium vt patet.ibi:
ante concluſionem &c. ¶ Item neq; p̃-
ſupponit in prima inſtantia poſſeſſorio
fuiſſe actū,nam concurrentibus his duo
bus in prima inſtantia inciperet conſta
re de non iure agentis.Cum eo ip̄o quo
pronunciatur pro petitorio conuenti
(quāuis ab eodem prius & principaliter
intentati) appareat,ſeu ſaltim apparere
incipiat agētem poſſeſſorio reintegran-
de tituli colore carere. quo cau in bñfi-

cialibus non auditur. vt diximus in fallen. 22. nam appellans pſumitur habere malam cauſam pronunc. induco Bertach. in verbo appellans num. 90. Iuncto quia canones fugiunt vitioſum ingreſſum vt diximus. in fallen. dicta, quo modo igitur dici poterit in ſecunda inſtantia petitorium ſuperſederi. Immo eo fortius in petitorio debere procedi. Vnde concludo ꝙ in vtroq; etiam iure canonum procedendum ſit. ¶ Non obſtat. c. paſtoralis. de cã poſſeſſ. & propriet. Quia dico ꝙ ibi ab eodẽ vtrunq;, hic ab vtroq; vnum propoſitum fuit. uidelicet. ab vno petitorium, ab altero poſtea poſſeſſorium. ¶ Non obſtat clem. dicta: Quia loquitur vbi ſpolium in prima inſtãtia nunquam agitatum fuiſſet, vt ſuadent verba ſua. ibi appellanti ſpolium intentare. ¶ Nec obſtat. c. ex conqueſtiõ. eodem. Quia mihi videtur vt ſit pro noſtra opinione, nam appellatio fiebat ibi non a, ſententia ſuper petitorio lata (nam lata non erat) ſed a, proceſſu. Ad verba ibi. Reſtitutione denegata. dic ꝙ intelliguntur vt ſonant. hoc eſt quatenus de facto denegabatur non in vim decreti. Seu interloquendo, Ita ꝙ tale decretum non aperit notorium, nõ ius alterius partis. de quo dixi. ¶ Nõ obſtãt Neapolitani in deciſ. pfata, Quibus reſponde ꝙ quãuis verum ſit quedã poſt appellationẽ fieri poſſe, que in prima inſtantia fieri non potuerunt. vt per doct. in allegata. l. Admonendi. ff. de iure iurando. tamen hoc ad noſtrum nõ eſt propoſitum, nam hic facta fuerũt in prima inſtantia. hoc eſt pſtitus conſenſus. vt ſumitur ex patiẽtia iudiciali. d. §. qui tacuit in. l. de etate. ff. de interrogat. action. Et in iudicio quaſi contrahitur. l. Pomponius. §. idem ſcribit. ff. de Procur. Itaque ſicut ex contractu ius parti queſitum eſt. quod a, ſe auferri &c. vt ſupra. d. l. id quod noſtrum. ¶ Si vis alia pro intellectu Clementine prefate. & pro. c. ex conqueſtion. vide ſupra in fallen. 24.

XLIIII.

44 PRocedit in terminis. l. ꝙ meo in. §. ſi venditorem. & l. prime. in. §. ſi iuſſerim. 1. eodem. & l. Clauibus. ff. de contrah. empt. quãuis non vere ſed ficte poſſeſſionem adeptus ſim, concurrente volũtate trãſferentis eam & acquirere volentis in cõſpectu ipſius Rei, non propterea ſi alter violenter eam occuparet, minus ero reſtituẽdus. ¶ Nam & ſi quis in poſſeſſionem Eccleſie clauſe (cuius cuſtodia in tempore vacationis alteri data eſſet nõ tamen poſſeſſio vt dicit Compoſtellanus in. c. tranſmiſſa de elect.) immitteretur, non aliter q̃ per anulum ſere ſeu ſerature, tamen ſi a, Cuſtode nõ admittatur, dicitur ſpoliari. Iuxta poſita per Bart. & doct. in. l. clam poſſidere in. §. qui ad nundinas. eodem. & ante omnia reſtituendus eſt Rota in vltimis deciſ. 18. in verſic. an inductus, & equidem uis eſt perſonalis. que requiritur vt añ omnia &c. d. l. ſi q ſibi expulſum. & ibi vim poſſidẽti. ¶ Nihilominus quia ſimplex verbalis nõ admiſſio differt a, facto (qd factum in. d. l. requiri videtur) oportet ſaltim ꝙ cum verbali aliqua verba minatoria ſeu ſimilia aſſociata fuerint, ut ante omnia &c. Itaq; ſi agẽs ante omnia velit &c. neceſſe eſt eum diligentiam introeundi ac poſſeſſionem habendi peregiſſe. neq; ex ſimplicibus verbis deſtitiſſe niſi vel ſaltim minis fuerit reiectus. ¶ QVIBVS etiam addendum eſt ꝙ poſſeſſio quandoq; ficte transfertur nõ datis clauibus, minus Rei aſpectu cõcurrente, vt eſt exemplum in eo qui auctoritate domini ſeu poſſeſſoris pẽſionem vti ſuam a, locatore exegiſſet. (vt ſuam ĩtellige iuxta titul. ff. pro ſuo. & per gl. in. c. cum veniſſent vbi Abbas. num. 11. eodem) nam acquirit ipſius autorizantis poſſeſſionem non autem alterius ſi ab altero poſſideretur. vt dicit Bart. in. l. quãuis. 1. eodẽ. Calcan. in conſil. 55. ¶ ITEM illa etiam ficta eſt vbi quis rem ſuam ſciens conduxiſſet ab altero

reſpectu enim conducentis ille alter acquiſiuit poſſeſſionem. etiam ꝙ merces non interueniſſet. Socin. in conſil .̇xi. vol. 3. ℂ Simile in donante, vel vendente, nam (retinendo vſufructum) videtur ciuilem poſſeſſionem tradidiſſe. l. quiſquis. C. de donat. Nec eſt hoc ſpeciale fauor̄ Eccleſie immo in omnibus generale ē vt ibidem dicit Abbas. num. 14. contra Innoc. ℂ Aliud ſimile eſt in Principe per anulum vel Biretrum quem de feudo inueſtiente, declarando eum velle per hoc ſignum poſſidere. Nam ſicut conſuetudo (nedum ſtatutum) illius eſt potentie, vt (interueniente aliquo actu loco apprehenſionis) poſſeſſio queratur, vt dicit Bald. in rubr. de cauſa poſſeſſ. & propriet. ita & fortius ipſe Princeps qui viua lex, & generalis eſt in terris. vt in auc. de conſul. ℂ Sic Rex in Regno qui iura Principis habet. Afflictus in Neapolit. 299. ℂ Limitans hec procedere vbi preſens ſit qui poſſeſſionem tali modo querit. ℂ Neq; ſufficeret eſſe preſens ſi poſſeſſio eſſet penes alterum nam alter ipſe ciuilem retineret quam iſte ſic non acquirit. ℂ OMNES enim ſupradicti fictam poſſeſſionem habentes etiam habent ſecundum quoſdam interdictum recuperande, ſi alter res eaſdem occupaſſet. ℂ Melius tamen videtur dicere Bald. in. d. Rubrica. ꝙ talis ficta poſſeſſio non parit interdictum recuperande ſed adipiſcende, habens tamen vim recuperande, in eo videlicet vt contra id exceptio dominii opponi non poſſit. hoc ſequuti ſunt Neapolit. in. d. deciſ. ℂ Et concludo ꝙ aut in conſpectu Res erat quando per Biretrum vel alio modo ficto fuerit (vt ſupra) collata poſſeſſio. Aut non in conſpectu: primo caſu competat interdictum vel condictio ex. l. ſi coloni. C. de agric. & cenſit. lib. x. non autem. ex. d. l. ſi q̄s ad ſe fundū niſi nō fuerit admiſſus vt ſupra, ſcdo caſu cū Baldo tranſibo & videndus ſum in fallen. 35. XLV.

PRocedit nō obſtante ꝙ Aduerſarius (antequam
45 remedium regule noſtre inchoaretur) vti poſſidetis interdicto agere cepiſſet. Debebit enim ſuperſedere in interdicto retinende vt habetur in vltimis deciſion, Rote. XLVI.

46 AMpliatur procedere nō obſtante ꝙ vni quis poſſeſſionem transferat (nō animo vt eidem ſed alteri poſſeſſio queratur) & recipiens habeat animum vt ſibimet, vel alteri (non illi) acquiri debeat. Plus enim recipientis animus q̄ tradentis in querenda poſſeſſione operatur. licet in dominio ſecus ſit vt dicunt. D. Neapolit. per afflictum in deciſ. 301. Reſpondendo ad. l. ſi me in ſtatuam. i. eodem. Vnde ſi is qui recepit violenter ſpolietur, non iſdē ſed cui voluit acquiri ante omnia reſtituendus eſt. XLVII.

PRocedit in ſpoliato iure permittente. Puta propter magnam infamiam
47 delicti a, ſe perpetrati. nā ſi de innocentia doceret, ante omnia ad famam reſtituetur. c. ſuper cauſa. ii. q. 5. ℂ Quem textum alio inducit ſpec. in titulo. de petit. & poſſeſ. in. § quoniam. Ego ītelligo ꝙ ſi ſe purgauerit, ante omnia (hoc eſt antequam iudex ad nouam cognitionem ſuper eodem delicto vel altero procedere valeat) ad famam (pronunciando iniuſte infamatum fuiſſe) reſtituetur. ℂ Simili modo ſuſpenſus ab officio propter notoriam criminis contra ſe obiecti infamationem. Suſpenſus inquam (ne ex eius celebratione ſcandalum animarum immineret iuxta. c. preſbyter. ii. q. 5.) peracta purgationē, reſtituetur. ℂ Sub hac impropria Ampliationī ponendus eſt caſus. c. accuſatum. c. tanta, de ſimon. & iii. q. 9. c. decernimus. vbi ſpoliatus eſt ob contumaciam in non comparendo. ℂ Caue tamen

ꝙ non hoc ſpolium eſt & ſi ſpecul.
ita loquatur. XLVIII.

48 PRocedit in ſpoliato exci
piente contra ſpoliãtem
a,quo prius criminaliter
fuerat conuentus. Nam
probato ſpolio (anteq̃
ſuper criminali procedatur) reſtituen-
dus eſt. ¶ Qui dicitur caſus mirabilis
Quia exceptio operatur effectum con-
ſequutiuum cuius natura ē operari tan-
tum effectum repulſiuũ. vt dicit Abbas.
in.c.ii.nu.17.de ordine cognit. ¶ Sed
videor mihi ipſi contrariari dum aliter
loquutus ſum in fallen.45. Concludo
cum iſtis hic. per rationem quia nec nu
di contendere neqꝫ inimicis inermes op
ponere nos debemus. vt melius decla-
rat Abbas vbi.ſupra. ¶ Reſtituendus
eſt inquam non principaliter cum natu
ra exceptionis repugnet neqꝫ per ſe, &
ſic procedit ipſa fallentia & opin.d. An
tonii vt in ea.& Abbatis. Sed ſecunda-
rio,atqꝫ culpa accuſantis ſeu inſtigan-
tis.ſic ſaluo.glo.in.§.in.ſumma.ii.q.ii.
¶ Sed ſi accuſans ab accuſatione deſi-
ſtat. locus eſſet nature exceptionis.
¶ Exemplum quis ciuiliter & crimina
liter eiuſdem Rei occaſione agere cepit
puta furti & rei vendicatione cõtra quē
de ſpolio Reus excepit ſi Actor a,crimi
nali deſiſtat hoc declarãdo vtiqꝫ excep-
tio nõ operaretur effectũ cõſequutiuũ,
ita declaro.& vide.d.fallen. XLIX.

49 PRocedit vſqꝫ ad vnũ nũ-
mũ,vt ſi añ oia reſtituen
dus ſit.& in quauis mini-
ma re,priusq̃ aduerſario
rñdere cogatur. not. in.
c.Piſanis.& p Bal.in.c.cõquerēte eodē.
Iaſon in.l.Qui rē.num.15.&.16.C.de
ſacr.ſanct.Eccleſ.cũ aliis ſuꝑ allegat.in
ampliat.4.in verſic.vidēdũ in fine. L.

50 AMpliatur.diſpoſitio.d.l.
ſi q s ad ſe fundũ. vt quan
doqꝫ ex officio & non pe
tēte parte expediatur,pu
ta inter miſerabiles perſo
nas.quas ex officio iudex ante omnia re
ſtitui faciet. Argumento.C.quando Im
perator inter pupill.& vid.vt in alio ca-
ſu dicit Hoſt.in.c.ſolite.eod.vbi Io.an.
Quos refert & ſeqtur Ang.areti.i tract.
malefic.ſub verbis.hec eſt quedã inqui-
ſitio.videlicet vbi Ep̄s illud inter Cleri-
cos ſuos. impartiatur. LI.

PRocedit Regula noſtra
in ſpoliato violentia le-
51 gali.do exemplum in eo
a, quo vſurarius vſuras
exegiſſet,non enim vſu-
rarius agens ad ſortem prius audiendus
eſt q̃ de vſuris ſatisfiat.hec forte rõ erit
cur vſure in ſortem computantur. in.c.
ſalubriter.de vſur. cum ſimil. ꝙ autem
exigens vſuras ſit ſpoliator & raptor. ē
tex.in.c.qui vſuram.14.q.4.per Rom.
in ſingul. 46. LII.

AMpliatur ad mulieres
vel ſimiles perſonas que
52 quãuis non violēter eie-
cte de poſſeſſioñ fuiſsēt,
ſi tamen dolo circundu-
cte eam tradidiſſent (vt puto) ante om
nia reſtitui deberent moueor in talibus
quia doloſa perſuaſio pluſquam violē-
ta coactio eſt dicit textus in.l.vnica.
C.de rapt.virgin. LIII.

AMpliatur fauore Eccle-
53 ſie.vt ſic ſi prelatus no-
mine Eccleſie poſſeſſo-
rio agēs paſſus ſit de ſpo
liantis dominio excipi
(ad effectum poſſeſſorii propoſiti ex-
cludēdi de quo in prima fallē.diximus)
nihilominus iſdem inſtare poterit.vt ec
cleſia ante omnia reſtituatur. ¶ Quin-
immo etiam ꝙ dominium inter eaſdem
partes notoriatum ſit, moueor quia p̄-
latus taliter conſentiendo minime po-
tuit eccleſie in iure queſito preiudicare
vt dicit Abbas.in.c.potuit.locat.poſu
ram in fallē.18.ſimili modo in aliis re-
bus publici iuris dicēdum eſſe puto.per
ea que in fallen.62. ¶ Non tamen in fiſ
co ſi Procurator Fiſcalis de dominio

conuenti excipi vt ſupra, paſſus eſſet, argumento.l.non puto.ff.de iure Fiſci qui caſus,ab illo poſito de Fiſco in.d. fallen.62.longe varius eſt. LIIII.

54 AMpliatur ad iuriſdictionalia, nam quãuis in eis pſonalis violẽtia de qua. in.d.l.ſi quis. connenire non videatur,nihilominus,vis equidem magna eſt vbi a, dignitate (cuius intuitu ſibi iuriſdictio competebat) excludatur. In eaq; alter intrudatur de quo Innoc.in.c. literis, eodẽ. ¶ Inficiari minime poteſt quin Epiſcopo vis inferatur, dum volens in certa parrocchia ſiue diocefis iuriſdictione vti a,populo non admittatur. Atq; de cenſuris (quibus vti velit contra nõ admittentes) vilipendium fiat de quo Abbas.in.c.olim.eodem. Tales enim expulſores ſunt vt dicit glo.in.Clem.vnica.de foro competen. Vnde includi dicentur in.d.l.ſi quis.in verbo expulſis. ¶ Alias dicendo nunquam poſſeſſio talium iurium que competũt reſpectu certi ſubiecti, ſeu dignitatis (vt ſunt iſta) perderetur quod eſſet contra. c.cũ Eccleſia Sutrina.de cauſa poſſeſſ. & propriet.&.c.ſuborta.de re iudic.Sic arguit Abbas.in.c. olim.num.17.tacite,Reſpondens ad Innocentium,volentẽ iſto caſu ꝙ ſi Epiſcopus reſiſtat (quãuis populus non obediat)ne dicatur ſpoliari, neq; ab eo poſſeſſio pdi. ¶ Pro quo vr̃ eſſe caſus in.d.c.ſuborta. ¶ SED ſi ponimus ꝙ Epiſcopus ſciens per alium iuriſdictionem ſuam in populo exerceri, atq; a,populo obſeruari de quo Innoc. in.d.c.olim.& Bald.in.l.ii.C. de ſeruit. tacuiſſet. Cum iſto caſu perſonalis violẽtia non inferatur ſed potius quia deſidia vel metu quieuit, minus cadẽte in conſtantem virum (nam eſt puſillanimitas vt dixit Abbas) & cum poſſeſſionem deſeruiſſe in aliumq; transtuliſſe uideatur Argumento.l.ſi forte in.§.p̃.ff. ſi ſeru.vẽdic.&.l.ſi ego.in.§.p̃.ff.de public.vt dicit Innoc. communiter, Approbatus ſi Abbati credimus. dũ excludit in.d.c.num.9.regulam. l. is qui tacet.in.lib.vi. tunc non ante omnia reſtituendus eſt per regulam noſtram.ſed bene reſtituetur per.c.reintegrãda, vbi non eſt priuilegium ꝙ ante omnia.&c. de quibus dixeram.in pluribus locis.vt in fallen.prima,& ſecunda. ¶ NON obſtat quod habetur in.d.Clemen.vnica.nam dico ꝙ (quia nullus alter Epiſcopus in illis terminis ſe intruſerit)ideo & ſi Epiſcopus fuerit expulſus,non propterea dicatur ſpoliatus. Immo ꝙ iuriſdictionis quaſi poſſeſſionem retinuerit. Quod etiam mihi videtur vt in illo textu pſupponatur.dum nõ reſtituitur ac ſi amiſiſſet, ſed habilitatur ad ipſam in vicina dioceſi exercendam. non attenta.lege in.l.extra territorium. ff. de iuriſd.om.iudic. ¶ AD EA Que notãtur in.l.clam.§.qui ad nundinas.1.eodem. ꝙ non admiſſus dicitur ſpoliari. Reſpõderem procedere illo modo quo Doctores.ibidem declarant.hoc eſt vbi res ipſa (in qua nõ admittatur)per aliũ occupetur. Sed in terminis clementine nullus erat occupator, quãuis Epiſcopus expulſus vt ſupra igitur &c. ¶ Contra meam hanc ſolut. ẽe videtur textus. in.d.c.ſuborta vbi & ſi alter non ſit intruſus,tamen videtur Epiſcopus ſpoliatus. Dico hoc poſſe procedere ĩ illis terminis quia Monaſterium de quo ibi extraordinẽ Epiſcopo ſubiacebat nec intra dioceſim,pondero.ibi.quaſi.que dictio exponitur ac ſi. Vnde cũ quaſi poſſeſſio ſubiectionis,extraordinaria eẽt facilius amiſſa eſt.Argumento.l. eius militis.in.§.Militia miſſus.ff.de milit. teſtamẽto. ¶ Hoc eodẽ modo intelligo. c.cum Eccleſia Sutrina.de cauſa poſſeſ. & propriet.ibi ſecundum ſtatuta Canonica.nam de facili Res reuertitur ad naturam ſuam vulg.l. iuriſgentium in.§. pactus ne peteret. ff. de pactis. ¶ ET ex iſtis infero contra. d.Abbatem in.d. c cum olim.num.17.dum vult ꝙ Epiſcopus non admiſſus a, ſuis ſubditis in

63

certa villa vel caſtro (quantumcunq;
excommunicationis mucrone vtatur)
iuriſdictione tñ ſpolietur. ¶ Simili mo
do ſi in loco ſue diœceſis commoretur
tamen iuriſdictioni ſibi reſpectu ſue di-
gnitatis competenti non obediatur.
¶ Nam certe ſi alter ipſius loco a, ſub-
ditis non ſit aſſumptus quo caſu aſſum
ptus ipſe diceretur intruſus & ſpoliator
vt in.d. Clem. vnica, non viderem apte
poſſe dici Epiſcopum ſpoliatum. nam
iam habuimus i poſſeſſorio reintegran
de requiri etiam ſpoliatoris poſſeſſionẽ
vt. in declarationñ regule. i verſic. ſed an
tequam primam &c. per. l. primam in
.§. rectiſſime. ff. de ui & ui arm. vbi Bar.
& doct. per Canon. in. c. conſultationi-
bus. de officio delegat. per Abbat. in. c.
ex parte. eod. ſed ꝙ ſubditi Epalẽ iuriſdi
ctionẽ poſſideãt ita ꝙ reſtituer̃ teneãtur
mihi nõ ſuadetur niſi certo mõ dicatur
ſpoliat' obediẽtia. & ṕdicta itelligo d vti
li cõditionñ. ex. d. l. ſiqs, p ea q̃ i ápl. LV.

AMpliatur procedere i ſer
uis eiectis qui nomine do
55 minorum poſſidebant cũ
neq; alio modo poſſide-
re poſſent vt iſtit. p quas
perſo n. nobis acquirit nam quãuis ad iu
dicia inabiles reputẽtur. l. ꝙ attinet. ff.
de reg. iur In recuperãda tñ audiẽdi sũt
p tex. in. l. prima. C. ſi p vim vel alio mõ
quia tñ ipſi petitorio nõ cõueniũtur. d.
l. ꝙ attinet ideo ſi eorũ dñi conueniren
tur non ante reſpondebunt q̃ ſi eorum
ſerui vt ſupra reſtituãtur. LVI.

PRocedit in caſib' qb' re
56 gul'r ñ añ o ĩa ſpoliati re
ſtituũtur ſi tñ ſpoliatorẽs
d fuga ſuſpecti ſint arg. l.
ait p̃tor. in. §. ſi debitorẽ.
ff. de his que in fraud. credit. Impro-
pria hec eſt vide in. 9. LVII.

57 PRocedit in eo qui a, ſuo
honore ſpoliaretur ſi. n.
eundem ſpoliator ad ali
quam rẽ cõueniret quã-
uis hoc quid diuerſum
ſit non eſſet prius (vt puto) audiendus
q̃ ad honorem eundem reſtituiſſet pro
quo ẽ. c. notum, ii. q. prima. vide in Am
pliat. 47. & ideo ſum etiam iſtius opi-
nionis ꝙ ſi dum agitatur duellũ vt mo-
ris eſt hinc inde mittendo prouocatio-
nes vnus ab inimico in iudicio vocare-
tur ſi prius honore ſe ſpoliatum p̃tendiſ
ſet & ob id prouocaſſet, reſpondere nõ
teneretur quouſq; diffinitum ſit. quod
iure ciuili procedit ſecus canonico iure
quo duellaria certamina prohibẽtur. vt
in. c. p̃. de purg. vul. & ibi gl. maxime in
terris Eccleſie vt ibi textus. LVIII.

AMpliatur ad caſum in
quo ab arbitrio ſuo li-
58 bero ſpoliatus extitiſſet
puta per vim aut metũ
cadentem in conſtãtem
virum ad contrahendum & iurandum
inductus fuiſſet, nõ enim aduerſarius ad
contenta ſub iuramento audiendus eſt
priuſquam relaxauerit iuramentum, vl'
per iudicem relaxatum ſit vt dixeram.
ſuper auc. ſacramenta puberum in ver-
ſic. reſtat ſecundũ principale &c. Quod
procedit ſi de ui conſtet ſiue metu alias
inſtrumẽtum, guarentigiatum exequen
dum eſſet deinde repetat. Argumẽto. l.
ii. C. de edict. diui Adrian. LIX.

59 PRocedit non obſtante
nullitatis exceptione pu
ta ſentẽtiam habuit pro
reſtitutionñ Aduerſarius
dicebat eẽ nullam. huic
enim beneficio reſtitutionis nulla exce-
ptio obſtare videtur. Rot. in antiquis:
46. p. c. fin de ordin. cognit. & c. i lr̃is.
eodẽ. dũ rota dicit nulla declara nulli-
tatis & intellige tribus exceptis. LX.

AMpliatur vt puto ad cõ
ſulentem nam ſiquis fue
60 rit expulſus a, B. de con
ſilio. C. ſine quo ipſe B.
nõ erat id facturus quo
caſu pariter puniũtur. vt per canon. in
c. p̃. de officio deleg. & ab ipſo. C. cõue-
niretur. vt puto excipiet ñ audiri p̃uſq̃

a,B.reſtituatur & moueor quia celeris
reſtitutio eſt ad penam violentie, patet
in.d.l.ſi quis.ibi.& alias penas & ibi.cri
men &c. ¶ Argueres ꝙ immo ſpolians
ipſe conueniens ad diuerſam rem nō re
tardetur.vt Abb.in.c.ex conqueſtioñ.
num.7.eodem.Dixeram in fallen.60.
tāto minus igitur ipſe ſpolians, reſpon
de per ea que ibidem contra. d.Abbatē
poſui.quinimmo ſi dictum de quo ibi
Abbas attendatur non tamen in termi-
nis noſtris vbi ratio maior eſt quia cō-
ſulens odioſior,vt dicit Felyn.in.d.c.p̃.
ibi plus eſt perſuadere q̃ facere. Addo
tex.in.l.vnica.C.de rapt.uirgin. ibi do
loſa perſuaſio pluſquam violenta coa-
ctio eſt,Addo ꝙ ſpolians vnum dunta
xat hoc eſt ſpoliatum offēdit conſulēs
ſeu perſuaſor duos ideſt & illum cui per
ſuadetur. Cum legibus obnoxius fiat.
d.l.ſi quis.& alium cui non aliter id ac-
cidiſſet. Et quoniam ratioñ odii ſit cele
ris reſtitutio vt in alio propoſito. dixit
Abbas in.d.c.num.8.igitur. LXI.

AMpliatur procedere ne-
61 dum in eo qui naturaliter
poſſidēs de poſſeſſioñ eie-
ctus fuiſſet ſed etiam ſi ci-
uiliter tantum . ſpoliatus
enim e,ciuili reſtituendus eſt per inter-
dictum vnde ui dicunt glo.Bar.Alexan.
Aretin.Socin.in.l.clam.in.§.qui ad nū
dinas.i.eodem.per.l.primam. in.§.ſiue
autem.ff.de ui & ui arm.ſed videtur hoc
impoſſibile cum ciuilis conſiſtat in ani-
mo vt dixeram in.l.prima.ſecundū om
nes & animus cogi non poteſt minus
ab eo quid eiici.l.ii.C.de hered. inſtit.
Tū aduerto ꝙ ciuilis poſſeſſio non ex
ſolo animo procedit non enim eo ipſo
quo animo ſtatuatur quid poſſideri
poſſeſſio queſita eſt, quo caſu argumen
tum forſan locum vendicaret. ſed cum
animo corporalis extrinſecus actus eſt
neceſſarius.vt in. l. quemadmodum.i.
eodem.& Bar.& omnes.vnde lex ipſam
talem inuenit acquiſitionem lex igitur
ipſa adinuenire potuit amiſſionem arg.
l.nil.naturale.ff.de regul.iur.& quoniā
animus non aliter probatur q̃ ex conie
cturis vulg.l.dolum . C. de dolo . ideo
lex coniecturata eſt ꝙ eo ipſo quo redi-
ens quis ad poſſeſſionem (quam habe-
bat) amittat.vt per Bar & omnes in.d.
.§.q ad nūdinas.¶ Idē ſi non rediret ta
men relatum ſibi eſſet quem de Magna-
tibus poſſeſſionem occupaſſe,vel nō de
potentioribus ſed tamen occupantem
talem cuſtodiam preparaſſe ꝙ ſuſpice-
tur redeundo ſe poſſe repelli. iſtis enim
duobus caſibus volunt omnes in.d.§.
Quem ſua ciuili poſſeſſione dici eiectū
ſiue ſpoliatum.atq; eſſe reſtituendū per
īterdictum vñ ui. ¶ Nihilominus dubi
tatio conſiſtit in.l ſi quis.in verbis ante
omnia . que verba excludunt omnem
exceptionem vt milies dictum eſt maxi-
me in prima fallen.& videtur ꝙ non cō
ueniant verba.d.l.in iſto caſu.dum ma
xime ibi dicitur vim poſſidenti intule-
rit.Itaq; denotatur expellentis corpo-
reus actus. ¶ Vñ concludamus in pri-
mo Exemplo ꝙ ante omnia reſtituen-
dus ſit.quia (nō admittendo) vim vt ſu-
pra committit . & per hoc facit quia in
iſto caſu ita competit interdictum vnde
ui directū ſicut vbi uis in corporali poſ
ſeſſioñ committatur Bar.in.l.prima.in
.§.ſiue autē.vbi cōmuniter doct . ff. de
ui & ui arm . ¶ Sed in ſecūdo caſu vide
licet vbi ſuſpicatus &c. verba.d.l. ſi qs.
nullo modo conueniunt.vnde nec eius
diſpoſitio vulg.l.iiii.§.totiēs.ff.de dān.
infect.videtur enim ex ſe ipſo magis ſpo
liatus vnde nec directum ſibi competit
interdictum vt dicit Bar.in.d.§.ſed tan-
tū vtile. ¶ Et ſi argueres ꝙ ſimili modo
competat vtilis cōdictio.d.l.ſi quis, reſ-
ponderem, ꝙ immo ſibi minus compe
tat vtile īterdictum vnde ui (quāuis hoc
dixiſſe nefas videatur cum Bartolus te-
ſtetur opinionem ſuam ab aliis teneri)
nam cum reuerentia magis mihi ſatisfa
cit opinio Hugonis de Porta Rau . &
Placentini volentium indiſtincte ne cō-
petat interdictū. ¶ Primo moueor per

ſundamẽtum dictũ.per·§·totiens. ¶ Se
cundo.per.l.fin.C.vnde ui.ibi quia ve-
teres leges nec interdictũ vnde ui conce
debãt. ¶ Tertio quia nõ video ex inter
pretationẽ iuriſconſultorum interdictũ
vnde ui extendi ad iſtum caſum. Immo
factum eiicientis de quo ille tex.pariens
maiorem rationem excludit extẽſiuam
interpretationem, ergo minus compe-
tit vtile, I hoc moueor per doctrinã Bar
toli in.l.prima.num.primo.ff. vti poſ-
ſid. ¶ Non obſtat reſpoſio Bartoli vbi
ſupra,quia quãuis ratio gloſe qua ipſe
ſe fundat vera ſit & procedat reſpectu
amiſſionis poſſeſſionis,vt ſic poſſeſſio-
nem amiſerit eo ipſo quo ſuſpicatus ſit
ſe poſſe repelli & ſi ad locum non acceſ
ſiſſet &c.Nihilominus non concluden-
ter ſequitur vt ſibi competat interdictũ
& vide Bartolum.vnde ſuccedit. l. neqꝫ
natales.C.de probat. Item nec indiſtin
cte dicam eſſe veram Bartoli rationem,
& gloſe.quid ſi non attento ꝙ ſuſpice-
tur accedat cũ armis & paratus eo mo-
do quo pateat eum nõ habere animum
amittendi Nihilominus ne me reſtrin-
gam ad hunc ſolum caſum ſequor ma-
gis rationẽ predicta Hugonem & Pla-
cen.& conſequenter vt minus vtile in-
terdictum cõpetat. ¶ Sed opponi poſ-
ſet de.l.prima.C.ſi per vim vel alio mo
do.ibi ſine vlla cunctatione reſtituant.
Reſpondeo ꝙ loquitur de poſſeſſionẽ
abſentium hoc eſt peregrinantium vt
ibi textus.quorum Imperator miſera-
tus eſt.ad quod auc.habita.C.ne filius
pro patre.& ẽ caſus ſpecialis.vt in prin-
cip. Quorum numero fui per multos
annos. ¶ Redeundo reſpectu ciuilis tñ
quam amiſiſſet vt ſibi competat reme-
dium Canonis reintegranda in ſui ge
neralitate vt communiter intelligitur
vel ſecundum alium intellectum de quo
in ibi competat officiũ iudicis. de quo
in.l.ſi me & Ticiũ.ff.ſi cert.pet.hoc mo
do in ſupradictis opinor. & ꝙ dixi de
non admiſſionẽ.vide.ſupra in Ampliat.
44. ibi nihilominus &c. LXII.

62 AMpliatur ad Papam,qui
ſtatim ꝙ ẽ electus ſi ſpo-
lietur nõ obſtante ꝙ Pa
patus poſſeſſionem adep
tus non videatur conſe-
quenter ſpoliatus dici non poſſit,ſi ite-
rum de Papatu alterius electio fiat vel
alio modo eiiciatur,ante omnia & ante
quam criminibus contra ſe obiectis reſ
pondere teneatur eſt reſtituendus. 2.q.
7.c.nos incõpetẽter.§.fin. ¶ Non ob-
ſtat ꝙ dixerimus in fallẽ.xi. Quia illud
diximus in intruſo qui nulla preceden-
te electionẽ Papatũ occupaſſet.ad quod
vide tex.in.c.deus ergo iii.q.prima.&
in.c.ſi quis.79.diſtinc. ¶ Ad argumen
tum,ꝙ fieri poſſet ne.reintegrari debe-
ret quia non ſpoliatus cum poſſeſſionẽ
non ſit adeptus per regul. 1. decem.de
verb.oblig. Dicendum eſſe puto ꝙ eo
ipſo quo eligitur quo ad hoc introniza
tur vt ſumitur ex tex.in.c. i nomine do
mini.23.diſtinc.in verſic. plane. Que
reſtitutio ſi non aliter ob diſcordiam
fieret eſſet vna cauſa conuocandi conci
lium Argumento,notatorum per glo.
in.c.nullus.in eadem diſtinc.79. Adde
predictis Bal.in tract. de ſciſma, dicentẽ
ꝙ ſtatim quo Papa eſt electus conſequi
tur plenitudinem poteſtatis.

QVoniam hucuſqꝫ tra-
ctauimus cauſam poſ
ſeſſionis recuperande
& proprietatis per re
um propoſite in mo-
dum exceptionis ad
impediendam reſtitu
tionem actori ſpoliato fiendam,conſe-
1 quenter pro poſſe diſcuſſimus materiã
ſpoliatorum reſtituendorum, opere-
precium eſt ut proſequamur eandẽ cau
ſam poſſeſſionis recuperãde & proprie-
tatis propoſite per modũ actionis atqꝫ
interdicta poſſeſſoria ſeparatim ponen
do vnumquodqꝫ tamen cum petitorio
ſeu cum cauſa proprietatis iunctum de-
claremus. ¶ Vnde dicendum eſſe puto
ꝙ quandoqꝫ petitorium ſeu cauſa pro-
prietatis

proprietatis proponitur ab eodem a quo cauſa poſſeſſorii reintegrande. ¶ Quæ reintegrande ſeu recuperande cauſa diuerſimode petitur ſecũdum diuerſos caſus & leges de quibus omnibus (excepto remedio competenti ex l.ſi quis ad ſecundum in quo magis ſir mauimus hũc tractatum) poſuit & Lapus allegat. 52. Robertus Maranta, de ordine Iudiciorum in 7. principali diſtinctiõñ ad charta 46. ¶ Nos ãt hic non aliter caſus ipſos q̃ ſparſim ponamus cum earum legum diſpoſitio illa ſit ꝙ vel reſtituunt ante omnia vel non ante omnia primo caſu cũ cauſa proprietatis regulantur prout dicemus de l.ſi quis ad ſe fundum. Secundo caſu prout de.c.reintegrãda. in ſui generalitat? iii.q.prima. de quorum differentia vide ſupra num. 21.28.29. per totum. Et in Ampliat. 8.15.36.38.55. & motibus in 20.in 28.& 61. ¶ Redeundo quandoq; proprietatis cã proponitur ab aduerſario ſuo. ¶ Quandoq;.vtraq; ab vtroq; Itaq; tria capita faciamus. ¶ Circa primum diſtinguã per tria membra· ¶ Qd aut quis ꝑ. Petitorium & poſtea illo pendẽte poſſeſſeorium inchoauerit. ¶ Aut e,conuerſo. ¶ Aut vtrunq; ſimul. ¶ In Primo membro Bar.in prima Combinatione cõcludit poſſeſſorium hoc ab eodem qui petitorium cepit proponi poſſe. Neq; cõcurſus impediatur per glo. in l. cũ fundus.in fine. ff. de ui & ui arm. ¶ Item quia ceſſant omnes regule cumulationum impeditiue. ¶ Nec non reſpondet ad illam regulã.l.ordinarii. ne procedat vbi vtrũq; iudicium ab eo dẽ ſponte atq; tali animo vt in vtroq; probaret, inchoaretur. vt hic. ¶ Nã quãuis ꝑ. loco propoſuerit vnum nõ propterea per id ſibi ipſi proponens preiudicaſſe viſus eſt, quin aliud proponere deinde valeat. Inducta enim in augumentum non habent operari diminutionem ſeu contrarium effectum. l.ſi mancipia.ff.de fund.inſtruct.l.non omnis.ff.ſi cert. petatur. vt etiam hic Hormã.Florẽ.dicit. ¶ Secus ſi nõ ſponte &c.vt proſequitur Bar.Sed actor ipſe perſiſteret dicendo ſibi ſufficere de violẽtia cõuenti probaſſe,tũc.n.concursũ impediri vult. ¶ Qui ſenſus nõ põt(vt puto) intelligi ex parte actoris quia cũ nolit,ſe ipſum impedit. Et nulli de hoc dubium eſſet,ſed intelligetur ex parte rei cõuenti volẽtis petitoriũ ab actore inchoatũ proſequi.& hoc verũ ẽ ſecundum Relaros per Innocẽt.in.c Paſtoralis in fin.eod.Quos tñ ipſe reprobat adeo ꝙ Bartolus videatur vano loquutus. ¶ Sed Ioh.de Imol.& Alex.hic.aliter intelligũt verba Bartoli. vt velit ꝙ ſi actor violentum ſpolium probaret, abſq; alia dominii ſui probatiõñ, & in petitorio ſibi remaneat obtẽtũ. ¶ Cũ Bar.tenuerunt Innoc.in.d.c.Paſtoralis.eodem alias.de cauſa poſſeſſ.& pro priet.(ſi credimus Alexandro) Nec nõ Cuman.& Rom.hic p tex.in.l. ſi quis emptionis.in·§· Sed hac ſuper illis.C. de preſcript.xxx. annorũ vbi ſola probatio violentie operatur ꝙ cõtra agentem dominii, queſtio tanquam iudicata a, violento inuaſore nequeat moueri,niſi ſpoliatus ipſe agens conſentiret. ¶ Breuiter dicat in per Soc.hic. ꝙ Bartolus non habuerit talem mentem nõ enim eſt inferendum de onere probationis de quo. Bar.ad ſentẽtiam.l.quomodo ferendã ſit,vt Socin. ipſe declarat. ¶ Addo ꝙ immo Bart.cõtrarium voluit,vt caperem ex eius verbis ibi.vt ſciatur cui onus probãdi &c. quod eſt dicere vt reſtituta poſſeſſiõe onus probandi dominium incumbat ipſi reo cõuento,ergo vult ne in petitorio iudicatũ dicatur ſeu pro iudicato habeatur. nam tunc eueniret ne vllo modo reus ad probandum admitti poſſet toto titulo.ff.de re iudic. ¶ Nec obſtat Innoc.nam non loquitur in ſimplicibus terminis prout ſe habet cõcluſio Imole,ſed alteratis hoc eſt vbi facta per cõuentum reſtitutione. per eundem reũ

M

inſtaretur petitorium inchoatum ab
actore finiri. nā tunc verū eſt ꝙ Actor
(non probante reo ipſo) pronuncia-
retur abſq; alia ſua probatione domi-
nus. ℂ Atq; conſidero ꝙ reus inſtādo
in eo fecit ſe actorem attento ꝙ actor
agere deſierit. argumēto rubr. C. vt ne-
mo inuitus. ℂ Quod etiam probo nā
cum hincinde coram iudice inſtatum
ſit oportet pronūciari. l. iii. §. iudican-
di. ff. de muner. & honor. & ſuper eo de
quo cognitum fuiſſet. l. de qua re. ff. de
iudic. ſed quoniam onus probationis
incumbit ipſi reo vt hic per Bar. ſe mo
uentē per. l. vis eius. C. de probat. Cla-
rum eſt eo non probante ſententiam
contra ſe ferri. argu. l. qui accuſare. C.
de eden. conſequenter in fauorem acto
ris ℂ Modo ſic, actor petierat ſe decla
rari dominum ergo eo modo neq; ali-
ter ſententia ferri debebit, vt ſit libello
conformis de quo in. c. quoniam con-
tra. de probat. Si volumus eā valide pro-
mulgari, vt ibidē. ℂ Que rō ceſſat vbi
reus cōuentus nouum iudicium ſuper
petitorio inchoaſſet, tunc enim eo nō
probante reus (qui alias erat actor in
ſolo poſſeſſorio) nunc minime pro-
nunciaretur dominus, ſed ſimpliciter
abſoluetur d. l. qui accuſare. ℂ Vnde
melius erit nouum incipere alias ſucce
deret regula dānum quod quis ſui cul-
pa ſenſit &c. de reg. iur. in. vi. ℂ Non
obſtat Imol. Alex. Aret. Claudius, &
Bologn. hic dicētes ꝙ actor qui vtrūq;
iudicium propoſuit ſi nō probaret cō-
demnaretur in expenſis, necnon pro-
nunciaretur eum non eſſe dominum.
moti primo per Bal. in. d. l. vis eius. C.
de probat. dicentem ꝙ iudex non po-
teſt declarare ſup dominio in quo nō
cognouerit per probationes. ℂ Quo-
niam reſponderi poſſet non tam fuiſ-
ſe mentem Baldi non enim dixit pro-
nunciari contra actorem, ideſt non eſ-
ſe dominum, ſed dixit non pro actore.
Ideſt non pro dominio actoris argu-
mento. l. neque natales. C. de probat.

ℂ Itē neq; preſupponit caſum in quo
reus inſteterit finiri petitorium actoris
vt ſupra. per quod ſuccedit. d. regul. dā
num. patet in ſuis verbis. ibi ſeparata ē
enim cauſa delicti a, dominio. Qua
dere patet reum ſuper dominio nō in-
ſtetiſſe. nam in caſu iſto Bald. aliter re-
ſpondiſſet ideſt actorem pronuncia-
ri dominum. ℂ Secūdo mouentur per
l. is qui deſtinauerat. ff. de rei vendic.
Sed reſponderem per ea que ponit In-
noc. in. d. c. ꝙ quāuis inepte actor ege-
rit & contra conſilium iuriſconſulti ni
hilominus deterior eſt malitia ſpolia-
toris & vide que dicam. in poſſeſſorio
retinēde in ſecūdo capite principali in
verſic. reſtat modo ſcire &c. ℂ Item
attenditur inſtantia rei conuenti ſuper
dominio actoris que cauſauit cauſam
diffiniri, eoq; modo pronunciari, cum
neq; aliter potuiſſet d. c. quoniam con
tra. ℂ Non obſtat argumentum, Bal-
di ſup quo ſe fundāt hic maxime Ale-
xander. habens ſe ꝙ ſi concluſio Barto
li teneret id ſequeretur vt quis abſq; sē-
tentia dominium perderet quod eſſet
contra. l. ſi quis in tantam. C. vnde ui:
vbi glo. cōmuniter approbata. in ver-
bo amittam. ℂ Quin dicerē id forſitā
poſſe procedere ſi concluderemus ꝙ
eo ipſo quo actor in poſſeſſorio obti-
nuiſſet dominium ſibi queſitum ſit, vt
Bartolum intelligebant. Sed nos dici-
mus ſententiam eſſe ferendam attenta
inſtantia cōuenti ergo &c. ℂ Nec ob-
ſtat. c. ſignificauerunt de teſtib. vbi fini
to poſſeſſorio poſtea deuenitur ad pe
titorium cum ambo a, principio pro-
poſita eſſent, quia intelligo iſtū textu z
volēte actore ſuper petitorio finiri, ſed
ſi nolit non erit aliter finiendum cum
iudex non niſi parte petente officium
in ciuilib. impartiatur. l. iiii. ff. de dān.
infect. vnde reuerēter dicam ꝙ Innoc.
in. d. c. paſtoralis. num. 2. ibi ſed pēde-
bit negocium ſi poteſtas volet proce-
dere &c. mihi non ſatis facit. ℂ Rede-
undo ſed ſi pars conuenti velit vt ſuo.

prout hic periculo finiatur &c. finiri
debebit. argumento regule. damnum.
in. lib. 6. ¶ Non obſtat. c. cum eccle-
ſia Sutrina. de cauſa poſſeſſ. alias eodē
quia dico ꝙ ibi actor obtēto in poſſeſ-
ſorio. ſponte atq; credens ſe poſſe ob-
tinere petitorium proſequebatur. ta-
men quia probare non potuit conuen
tus abſoluitur. Non tamen ibi dicitur
ꝙ ſi actor proſequi noluiſſet pronun-
ciaretur ſe non eſſe dominum, ¶ Im-
mo facit contra dū vult ꝙ ſponte pro
ſequendo & ſuccumbens non illo mo-
do ꝓnūcietur ſed ſimpliciter reus ab-
ſoluatur addita ratione quia actor nō
probauit. ¶ Vnde concludendum pu
to abſq; eo ꝙ actor (qui in poſſeſſo-
rio recuperande obtinuit) aliquid de
ſuo dominio probet, ſi reus inſtet fini
ri Iudicium ſuper actoris petitorio pri
mitus inchoato, neq; probauerit ſe eſ-
ſe dominum, vt debeat ipſe actor do-
minus pronunciari. ¶ Sed Nicholau-
us de Mattharellis. Ioan. de Imola &
Alexander itidem concludebant etiam
ꝙ reus ipſe non inſtetiſſet vt ſupra. &
mouebantur per texxtum in. dicto. §.
ſed hec ſuper illis. ¶ Dico ꝙ bona eſt
reſponſio Baldi ꝙ ibi preſcripſerat is
qui reintegrari petebat vt patet in ſupe
rioribus verbis ibidem, non mirum ſi
aduerſarius reus ſuper dominio nullo
modo auditur. ¶ Ad tex. in auct. ſi ſer
uus. C. de Epiſ. & cler. cum ſimilibus.
Reſpondet Alex. vt ſint ibi caſus ſpe-
ciales fauore hominis. ¶ Pro certo mi
hi videtur debere dici totum contra-
rium ibi Immo fauore hominis diſpo
ni aliter. ¶ Ideſt ꝙ nedum violentiam
ſed etiam dominium dominus proba-
re teneatur attento maxime primeuo
ſtatu quo omnes liberi naſcūtur. l. ma
numiſſiones quoq;. ff. de Iuſt. & iure.
¶ Vnde aliter concludo ꝙ ibi reſtitu
tio fiat abſq; dominii probationē. vt di
cit tex. in. l. liberis. §. fin. C. de liber. cā.
non tñ ſequitur quin ſi reus vellet pro
bare ſe liberum audiēdus ſit, & hoc vo-
luit glo. in. d. Auc. ſi ſeruus. non autem
prout ipſi eam inducebant, volētes eo
ipſo quo. probatum ſit ad eccleſiā ſer-
uum cum vitio perueniſſe, cenſeri etiā
eius dominium fuiſſe probatum. nam
hoc verum eſt preſumptiue non con-
cludenter, ita ꝙ aduerſarius a, proba-
tionē dominii ſui cenſeatur excluſus.
¶ Hoc etiam modo reſpondeo ad. l.
vis eius. C. de probat. iūcta. l. liberis. §.
fin. C. de liber. cauſa & ad ea que poſu-
it Veronenſis in. conſil. 66. in col. pe-
nul. in 2. dubio. ¶ Redeundo ad termi
nos iſtius caſus. quando ab actore ſe-
cūdo loco poſſeſſorium propoſitum
ſit. Quero an ſi cōtra petitoriū primi-
tus inſtitutū reus de dūio ſuo obieciſ-
ſet, ipſe actor poſſeſſoriū cumulare im
65 pediatur. ¶ Refert an ante poſſeſſori-
um ab actore inchoatum reus ſuū do-
minium probaſſet. ¶ Aut non. ¶ Si
probaſſet etiam puto diſtinguendum
videlicet an agatur pro ſpolio cōmiſ-
ſo ante q̄ ſuper petitorio lis conteſta-
retur ſeu anteq̄ a conuento de domi-
nio ſuo exciperetur. ¶ Aut poſt. ¶ Si
ante pro certo credam (probato do-
minio conuenti) non poſſe actorem
poſſeſſorium q̄uis reintegrande cumu
lare, tali modo limito Bartoli & com-
munem cōcluſionem. ¶ Moueor per
ea que dixeram, in examiū. Reg. ſupra
num. 25. Et ſi cumulatū eſſet ante pro
bationem factam ſuper dominio con-
uenti hoc eſt ante concluſionem in cā
concludo (cognito de dominio cōuen
ti) debere in poſſeſſorio ſuperſederi cū
peruenerit ad caſum a, quo incipere nō
poteſt iuxta regulam. l. pluribus. §. fi.
de verb. oblig. & ex ſententia poſtmo-
dum ſuper dominio conuenti lata poſ
ſeſſorium extingui. ¶ Sic etiam limito
prefatam doctorum concluſionē mo-
ueor ex his que ſupra conſideraueram.
num. 23. cum ſequentibus vbi pleū.
¶ Si vero actor agat pro ſpolio com-
miſſo poſt litem in petitorio conteſta
tam tunc dicam ꝙ habita in petitorio

cognitio poſſeſſorii cumulationē non
impediret. Cum neq; impediat actorē
ipſum ſpoliatum reintegrari ſi ſenten-
tia pro dominio conuenti prolata eſ-
ſet & moueor per ea que dixeram. nu.
24. ℭ Quinimmo ante omnia hoc eſt
ãteq̃ i petitorio inchoato vlterius pro
cedatur ſpoliatus reſtituēdus eſt & vl-
terius quandoque dominium perdit
66 per . l . ſi quis in tantam. C. vnde ui.

ET quoniam paulo ante
dixiximus actorem qui
in poſſeſſorio reintegrā-
de obtinuit nihilominus
deſiſtere a , petitorio nō
poſſe, ſi reus cōuentus proſequi id vel-
let quãuis periculo ſuo ſit vt ſubſtinui
mus. ℭ Queri modo poſſet an actor
ipſe (qui poſſeſſorio deinde egerit) in-
uito reo petitorium a, ſe prius inchoa
tum ſuſpendat . Videtur prima fron-
te dicendum ꝙ non per auc. qui ſemel
. C. quom. & quãdo iudex. & per ea que
diximus vbi poſſeſſorium finitum fuiſ
ſet. ℭ Sed ex dictis Bartoli Cumanus
cōcludit ꝙ ſic. limitãdo. dictã. auc. pro
pter odium inuaſoris itaq; vt ſit ſpecia
lis caſus. vt dicunt . d. de Rota in no-
uis. 382. p clem. vnica. eodē vbi Paul.
de Eliaz. Ioan. de Lignano. necnō In-
noc. & Abbas. in . c . ex cōqueſtioñ. de
reſtit. ſpoliat. ℭ Ceſſat enim in hoc di
ſpoſitio auc. prefate. vt dicunt Innoc.
& Abbas in. c. paſtoralis eodem. quod
odiũ ceſſat poſſeſſorio finito vt quia ſi
bi reſtituta res fuiſſet. & conſequenter
ceſſat argumentum factum ex ſupradi-
ctis. ℭ Quinimmo domini volunt ꝙ
pluries id ſuſpendere valeat non ob-
ſtante ꝙ per contrarium actum vide-
licet ꝙ iterum reuertendo ad petitoriũ
a, prima ſuſpenſioñ. receſſiſſe videatur
ℭ Vlterius dicũt ꝙ in omni parte pro
ceſſus ſibi liceat, dummodo violentia
purgata remaneat. ℭ Immo ſi in ſuſpē
ſioñ petitorii proteſtatus eſſet ꝙ ab ea
recedere nollet niſi expreſſe , tamē per
contrarium actum hoc eſt petitorium
reaſſumendo expreſſe recedere dicere
tur Rota, in nouis. 350. ℭ Item nedũ
in prima inſtantia (Ante tamē couclu
ſionē in cauſa de iure canon. vt dicit In
noc. in. c. paſtoralis) ſed etiam in ſecun
da & tertia, niſi in ipſa tertia fuiſſet con
cluſum in cauſa que eſt concluſio to-
tius proceſſus vt in. c. cum Ioannes. de
fide inſtr. ℭ Itē in cauſa appellationis
Rota in nouis. 417. & 205. ℭ Nihilo
minus dum dicunt pluries poſſe ſuſpen
di, limitarē nō procedere vbi ſuper pe-
titorio ipſo reus de ſuo dominio exce
piſſet habito ab actore quod vel publi
co inſtrumēto. demonſtraret. aut per
ſententiã alias obtētam . Tunc enim
neq; ſemel (vt putarim) ſuſpendi ab
actore liceret. per ea que in prima fallē
tia (quam poſueram ad regulam ſpo
liatus ante oīa) loquutus ſum. ℭ Pro
hoc induco rotam in antiquis. 69. per
not. in. c. paſtoralis ab Innocētio eod.
ℭ Nō obſtat Rota in nouis. 394. quia
quãuis videatur contraria num. 2. ibi.
tamen etiam quia cauſa petitionis &c.
nihilominus non eſt contraria. Cum
loquatur in terminis lōge a, noſtris de-
bilioribus . noſtri enim ſunt vbi inter
eoſdem partes dominium fuiſſet noto
riatum. Quod valde differt a, notorian
do de quo ibi. ℭ Addo pro hoc ꝙ eli
as dicitur de ſententia iuris & ſententia
hominis. ꝙ prima dependet ex futuris
probationibus. non autem ſecunda vn
de prima ſtatim exequi non poteſt. Se-
cunda ſic. Rota in nouis. deciſ. 16. & ē
vna additio de hoc ſi recolor ad ſpe-
cul. de petitorio & poſſeſſ. ℭ Que pro
cedunt niſi contra dominii exceptionē
proteſtatus eſſet de quo dixeram ante
primam fallentiam vt in ea. ℭ Secun-
do limitarem non procedere vbi ite-
rum ſuſpēdere volens nullo modo de
ſpolio probaret, hoc eſt ꝙ ipſe fuerit
ſpoliatus ſed tantum in proceſſu inue
niretur ſimplex petitio ſua. nam cũ nul
lo modo de odio cōſtare incipiat iſto
equidem caſu tenerem aliam opinionē
poſitam

poſitam in d.Rota. ¶ Ad quod faciũt notata per Paul.de Eliazar. in. d.Cle- men.vnica in glo.penul.eod. ¶ Indu- co etiam textum in.l. ſi quis in §. pre- tor ait.ff.de eden. ibi ei qui iterum edi petit &c. Immo dicendum eſt eum qui iterum ſuſpendere querit vt fruſtari vi- deatur vt in.d.§. que fruſtatio inhibi- ta eſt per ea que in.d.auc. qui ſemel.

67 SEcundum mẽbrum pri- mi capitis faciamus per Bart. quando primo lo- co poſſeſſorium, Secun- do petitorium ab eodẽ moueatur. tunc admittitur cumulatio. ¶ Addo Ioan.Calderinum & d. Anto nium, in.c.cum dilectus, eodem, dicen- tes ſententiam latam in tali poſſeſſorio non eſſe parituram exceptionẽ rei iudica te in petitorio.p.l.ſed ſi ant.de excepti. ¶ Quod dicas procedere in ſimplici- bus terminis non autẽ vbi reus in poſ- ſeſſorio obtinuiſſet quia probaſſet ſe eſſe dominum prout habuimus in pri- ma fallen.ad regulam ſpoliat.ante om nia. ¶ Vnde per ibidem poſita conclu damus non admitti hanc cumulationẽ vbi actor poſſeſſorio agens paſſus eſſet aduerſus ſe excipi de dominio conuen ti. moueor ne lites litibus inculcentur vt dicitur.in clem.prima.eod. ¶ Nihi- lominus ꝙ quis onus dñi ſui probãdi aſſumat ſi ſit reus ẽ quid irregulare. ar gumento. l. qui accuſare. C. de eden. ideo cumulationem hanc regulari- ter admitti concludamus.

NON ab re queramus hic an ſententia lata ſu- per petitorio preiudicet in poſſeſſorio vel e, con uerſo. ¶ In iſtis ter- minis conſidero ꝙ aut Actor peti- torium inchoando dixerit ſe velle in poſſeſſorio ſuperſederi quod etiam reo inuito fiet vt per rotam in no- uis. 205. & 417. per gloſ. 4. in. c. paſtoralis eodem. ¶ Et quando facta eſt ſuſpenſio quo ad vnam par- tem intelligitur etiam quo ad aliam li- cet petita non ſit notatur. in antiquis. 625. niſi ratio diuerſa &c. ¶ Aut nõ dixerit ſuperſederi. ¶ Primo caſu lata ſententia pro dominio conuen- ti in petitorio, minus Actori nocebit quin poſſeſſorium reaſſumere ac pro- ſequi valeat, nam poſſibile ẽ vt reus de- beat eſſe dominus Actor vero poſſeſ- ſor argumento textus noſtri. ¶ In eo tamen puto eam eſſe nocituram quia non ante omnia ipſe actor prout ſi a, principio inſtetiſſet, reſtituẽdus eſſet. cum obſtaret dominium ex ſententia notoriatum vt diximus in fallẽ. prima. ¶ Neq; hoc poſſet euitare dicendo ꝙ exceptioni per conuentũ de ſuo domi nio propoſite non conſenſiſſet ad poſ ſeſſorii preiudiciũ vt ex ipſa ſuſpenſioñ colligi poſſet, ſed in petitorio tantum ſi & quatenus id reus ipſe probaret. ¶ Quia vt puto reſpondebitur per ea que dixeram in examine regule in ver- ſic. tertio pro communi &c. ¶ Aduer- to tamen quia ibi videor variare a, po ſitis in fallentia. 57. ſed modo conclu- do ꝙ ſola cognitio ſuper conuenti do minio habita de cõſenſu actoris vt hic nõ impediet quin ante omnia reſtitua- tur. vt tenui in.d. fallen. Diffinitio ve- ro ſic. vt I.d.verſic, tertio &c. ibi ſecun dus caſus. num. 23. Sed vbi ſolum poſ- ſeſſorium inchoatũ fuiſſet ſola cogni- tio impediret vt in.d.verſic. ¶ Nihilo- minus iterum contra hoc facere vide- tur quia fauorabilius eſt poſſeſſori- um intentatum ſine petitorio ꝙ̃ cum ipſo. ſimilem diſtinctionem facio in ma teria fructuum quando ſimul intentan tur ſi actor obtineat i poſſeſſorio (pro pter quod & res & fructus ſibi reſtitu- untur) tamen ſi ſpoliator obtine- at in reaſſumpto petitorio recuperat fructus non ſic vbi duntaxat ſpolium actor inchoaſſet rota in. antiquis. 192 ¶ Sed reſpondeo ꝙ ibi preſupponi- tur non eſſe ſententiam latam pro do- minio conuenti in poſſeſſorio actoris

nam tunc neq; poſſeſſionis reſtitutio
fienda eſſet vt in.d.fallen. prima. ¶ Et
concludo ꝙ qui ſuccumbuerit in Peti-
torio prout ſupra. poſſeſſorium reaſ-
ſumẽdo minus iuuaretur ex.d.l. ſi quis
ad ſe fundum.C.ad.l.Iul.de ui.& ex.d.
l.prima C.ſi per vim . vel alio modo .
Sed tantum ex.c.reintegranda. 17.qõ.
prima.ſi tamen doceat ꝙ non obſtan-
te alterius dominio eẽ debeat ipſe poſ-
ſeſſor prout prefati. c . eſt cõis intelli-
gentia de qua dixeram.ad regulã ſpo-
liatus ante omnia in fallẽ.prima. & an
te eam num.24.¶ In ſimili Do Inno-
centium in.c.paſtoralis. quem ibidem
ſequitur Abbas.num.30. ꝙ agens peti
torio & poſſeſſorio ſi obtineat in poſ-
ſeſſorio non habet probare dominiũ
prout ſi nõ obtinuiſſet.ſed eo ipſo quo
obtinuit onus probationis reo incum
bere cepit de quo late diſputauimus.
¶ Ita dicam, hic ꝙ non aliter Actor ẽ
audiẽdus q̃ ſi probet poſſeſſionem ad
ſe de iur̃ ſpectare.¶ Iuuaretur tñ actor
ipſe ex.l.ſi quis in tantam. C . vnde ui.
ſecundum aliorum intelligentiam per
glo.ibidem.ante &c.ideſt vbi actor in
poſſeſſorio primitus inſtituto inſtaſ-
ſet ꝙ reus ſi quod dominium in re(ad
cuius poſſeſſionem ante omnia reinte
grari petitur) habere pretendat, ami-
ſiſſet. ¶ Sed quia ego non aliter id pro
cedere iudicaui q̃ ſi ſpolium a, conuen
to iudicio pendente commiſſum fuiſ-
ſet.per illum textum ibi ante euentum
&c.hoc eſt preſuppoſito principio añ
finem ne verba illa fruſtatoria dicãtur
& per.l.cõductores. C.locati, igitur ſũ
opinionis.ꝙ neq; ex remedio d. l.ſi qs
in tantam actor iuuari poſſet.¶ Conſe
quentiam ita probo nam in tempore
quo iudicium reintegrande ceperit pe-
titorium non erat inchoatum, vnde di
ci non poterit ꝙ iudicio in petitorio
pendente.ſpolium commiſſum ſit (vt
intelligo . illum textum & gloſellam
in verbo.ante litem &c.hoc ẽ poſt vo-
cationem ad iudicium.quo caſu largo
ſaltim modo iudicium pendere dici-
tur,per ea que in auc.offeratur.C.de li
tis conteſtat) ergo &c. Argumento .
l. decem . de Verborum obligat.

A Vt ſumus in ſecundo ca
68 ſu illo videlicet quando
Actor nõ feciſſet ſuper
poſſeſſorio a, ſe primitus
inchoato ſuperſederi.

¶ Tunc ita dicam ꝙ . ¶ Aut prius in
poſſeſſorio ipſo pro ſe ſententiam ha-
buit. ¶ Aut prius in petitorio. ¶ In
primo caſu ante omnia reſtituẽdus ẽ,
videlicet anteq̃ conuentus in exceptio-
ne dominii ſui (quam propoſuit con
tra petitorium eiuſdem actoris) audia-
tur.quãuis illucuſq; fuerit auditus. nã
hoc eſt ſpolii priuilegium cui deroga-
tum minime video. ¶ Item pro hoc ẽ
regula, qui prior agit prior appellat.l.
qui prior.de regul.iur.¶ Ad quod Ab
bas.in.d.c.paſtoralis num. 30. ¶ Et
id quod nunc dixeram ante omnia re-
ſtituẽdum eſſe, intellige etiam ꝙ a, poſ
ſeſſorio appellatum fuiſſet do Rotam
in nouis. 131.¶ Excepto caſu quo ap
pellationis cauſa vna cum principali
ipſo negotio commiſſa eſſet vt dicã in-
fra quo vltimo caſu petitorium non a
iudice primo cognoſcetur ꝓpter ſpo-
lii priuilegium ſed vtrunq; negocium
per iudicem appellationis iuxta for-
mam ſibi commiſſam. ¶ ꝙ ſi in poſ-
ſeſſorio Reus conuentus obtinuiſſet,
actor petitorium proſequi cogeretur.
per auc.qui ſemel.C.quom . & qñ iu-
dex.ſic dicũt.d.Antonius.& Abbas in.
d.c.paſtoralis.¶ In hoc tamen actorẽ
iuuari putarem ꝙ non prius expenſas
a, reo in poſſeſſorio erogatus refice-
re teneatur q̃ ſi & in petitorio ſuccubu
iſſet Rota in. nouis. 319.quãuis nõ ſic
e, cõtra vt ibidẽ & I ampl.4.ſpoliat.&c.
¶ REDEVNDO qua reſtitutionẽ
69 actori plene facta reus vel inchoando
nouam inſtantiam in petitorio iuxta
poſita in.c.ſignificauerunt.de teſtibus.
vel proſequendo antiquã , ſi velit pro-

bare ſe eſſe dominum audiendus eſt. vt
per omnes in. c. ex conqueſtioñ. de re-
ſtit. ſpoliat. ¶ Et ſi obtinebit eius do-
minium trahet ad ſe poſſeſſioné vt ha-
betur in. c. cum dilectus. eodem. ¶ Sin
autem. ¶ Et tunc aut actor probauit ſe
eſſe dominum. ¶ Aut non. Primo ca-
ſu pronunciabitur pro eo, non ad effe
ctum vt poſſeſſionem conſequatur (cũ
eã habeat) ſed vt declaratur dominus.
vt quandoq; reo veniente atq; ſe eẽ do-
minum coram iudice inſtante iuxta ea
que habetur in. c. examinata. de iudic.
per declarationem iam factam a, iudi-
cii limine repellatur. Ita. d. Antonius,
& Abb. in. d. c. paſtoralis. ¶ Sed aduer
to dñ. d. Ant. concludit ꝙ reus qui ſuc
cumbuit in poſſeſſorio ſi inſtet actoré
debere proſequi petitorium iuxta poſi
ta in. auc. qui ſemel. non debeat audiri.
Nam reprehenditur per Abbatem. vo-
lentem ꝙ immo. cum ſuſpenſionis cau
ſa finita ſit, ſi actor petitorium nõ pro-
ſequetur in expenſis veniat condénan-
dus. ¶ Ego dominum Antonium Se-
quar. nam ſi reus errogauit & expenſas
quaſcunq; fecit ſibi habet imputare. cũ
violentia ſpoliando ſit vſus Argumen
to. regule damnum in lib. 6. Abſurdũ
enim eueniret vt violento expenſe refi-
ciantur. ¶ Satis enim actor ipſe a, teme
ritate venit excuſandus probando ſuam
poſſeſſionem que, & ſuum dominium
in dubio eſſe oſtẽdit. d. l. bonefidei. C.
depoſ. argumen. l. prime. eodem: hoc
modo ceſſat argumentum de auc. qui
ſemel. ibi enim ratio eſt ne reus fruſta-
retur. neue lis in longius protrahatur:
¶ Vnde potius concludendum puto
reum ipſum vt violentum ad expenſas
(quas etiam in petitorio actor errogaſ
ſet) condemnari. ¶ Pro quo induco
que poſueram in ampliatioñ. 4. ad re-
gul. ſpoliatus ante omnia. circa princi
pium. ibi. c. accedens el. ſecundo. vt lite
nõ cõteſt. & fortius dñ dixerã ſpoliato
ré teneri ẽt ad oẽs vtilitates amiſſas &c.
p ſpecul. i tit. de recõuẽt §. nũc. nu. 4.

SEcundo caſu hoc eſt quan
do ſententia prius in peti-
torio lata fuit & tunc aut
in fauorem conuenti hoc
eſt declaratoria dominii
ſui. ¶ Aut actoris. ¶ Primo caſu aut
actor ipſe appellaſſet. ¶ Aut non ap-
pellaſſet. ¶ Si appellaſſet non debebit
in poſſeſſorio ſuperſederi coram iudi-
ce prime inſtantiæ. Cum priuilegium
ſpoliati non ceſſet. de quo. in. d. Rota.
non enim ſicut poſſeſſoriũ facit ſuſpen
dere petitoriũ per. c. fin. de ordine co-
gnit. Ita dicendũ eſt ecõuerſo. ¶ Que
70 ri nunc poſſet an actor inuito reo poſ-
ſit in appellationis cã reaſſumere poſ-
ſeſſorium concluditur affirmatiue. ſi
nõ ſola ſed cum negocio principali cã
commiſſa fuiſſet vt in. d. Rota. in no-
uis. 131. que quãuis loquatur niſi ſit cõ
uerſus caſus videlicet in appellatione
a, poſſeſſorio vt poſſit reaſſumi petito
rium iam ſuſpenſum, tamen eadem ra-
tione hic dicẽdum eſſe puto. ¶ Adda-
reſcripta iuriſdictionalia eſſe ſtricti iu-
ris, vnde quicquid non expreſſum ẽ di-
citur omiſſum. l. quicquid aſtringẽde,
de verb. oblig. habetur in. c. p̊. g. de offi
cio delegat. in. c. cauſam que & in. c. ſi.
de reſcrip. ¶ Sed aduerto hec procede
re in profanis ſed in beneficialibus du-
bito, an reo obtinente in petitorio poſ
ſit actor & ſi appellaſſet reaſſumere poſ
ſeſſorium. & moueor quia incipit con-
ſtare de non iure agentis in beneficio
quo caſu poſſeſſionis reſtitutio impedi
tur vt diximus in fallen. 22. & vide que
in. fallen. 57. dum reſqondeo ad gloſ.
in. c. conſtitutus. de filiis presbyter.
¶ Nec obſtat prefata Rota. Quia lo-
quitur (ſi aduertis) in caſu contrario
ideſt in ſentẽtia lata in poſſeſſorio quo
caſu ceſſant poſita in. d. fallent. ¶ Si
vero actor non appellauerit & tunc di
co vt ſupra. in verſic. proximo. ibi. ſed.
hic videndum &c. Immo & fortius hic
vbi nulla ſuſpenſio facta fuit &c.
71 ¶ IVXTA Predicta quero an in ſe-

cunda inſtantia liceat agenti ſuſpende re petitorium & inchoare poſſeſſoriũ. ¶ Ioã. An. Quẽ. refert, & ſequitur Abbas. in. d. c. paſtoralis. Concludit ꝙ ante litem conteſtatam in petitorio prime inſtantie ſi appellatur a, grauamine quod etiam iuſtificetur iuxta. c. appellanti de appell. Poterit coram iudice ad quem inchoare quod iudicium velit. cum lis nulla coram ꝑ iudice cepta dicatur. c. ex parte. de verb. ſig. ¶ Vnde coram iſto petitorium initiatum ſuſpendere ac poſſeſſorium incipere tam in beneficialibus q̃ in profanis eidem licitum erit hec eorum prima concluſio. ¶ De qua dubito, quia iudex appellationis omni alia iuriſditione caret extra negocium deuolutum. c. ex parte cum ſimil. de appellat. niſi dicamus ꝙ grauamen vtrunq; negocium petitorium videlicet & poſſeſſorium reſpiciebat. ¶ Secundo concludunt poſt litis conteſtat: ſolum petitorium pro quo appellatum ẽ, deuolui. c. ad hec. c. propoſuit. de appellat. Vnde poſſeſſoriũ coram ꝑ. iudice cum noua inſtãtia incipiendum eſt. eodem modo in beneficialibus niſi ad Papam fuiſſet appellatum quia tunc & altero non inchoato deuoluitur vtrunq; . c. ꝑ. de elect. in. 6. clemen. cãm. de appell. ¶ Sed ſi vtroq; a, principio moto appellaretur q̃a tũc vtrũq; deuolui contingit, actori licebit & poſt concluſum in cauſa prime inſtantie. c. cum Ioannes de fide Inſtr. auc. per hanc. C. de tempor. appellat. ¶ Et inuito reo in petitorio ſuperſedere atq; poſſeſſorium proſequi. ¶ Qui nimmo ſuſpendere petitorium ab aduerſario ceptum. quod eſt contra Rotam in nouis. 20 ς. vbi contrarium dicitur in profanis. ¶ Et arguit ipſe Abbas nã in bñficialibus nõ datur poſſeſſio ſine titulo timore vicioſi ingreſſus. c. ꝑ. de eo qui immitt. in poſſ. cauſa rei ſeruann. itaq; tanto minus ſuſpendi deberet ſed cum in eis ſuſpendatur. vt in clemen. prefata. fortius ſuſpendi dicetur in profanis. ¶ Pro defenſioñ dominorũ aduerto ꝙ in bñficialibus eſt odioſior vt dixeram in fallen. 22. prope ipſius finem cum igitur ſuſpenſio fundetur propter odium ſpoliantis vt omnes fatentur non eſt inferendũ ad profana in quibus minor odii ratio viget. nam in his predo etiam reſtituendus ẽ vt milies diximus d. l. prima. ff. de ui & in arm. ¶ Non enim titulus de quo Abbas facit odium in beneficialibus minorare vſq; quo fuerit pronunciatũ ¶ Item neq; vt titulus eſt conſiderandus pro quo do gloſam fin. in. d. Clemen. dum in fine dicit aliud eſt petitorium inchoare, aliud poſſeſſorium ex titulo colorare. non enim ſequitur ꝙ (quia in beneficialibus requiritur color tituli) ideo ſit probatus titulus vt ſic minus debeat ſuſpendi vt argumentatus eſt. ¶ Nihilominus ex dictis iſtorum infero ꝙ vbi actor iu petitorio reum de ſuo dominio excipi paſſus ſit vt in prima. fallen. regule ſpoliatus aſi omnia &c. ſuſpẽdere petitorium nequeat. ¶ Illud etiam notiſſimum eſt poſt concluſum in cauſa petitorium ſuſpendi non poſſe ne lites litibus inculcentur neque malitiis via parerur vt dicit tex. in clem. d. ¶ Niſi ſpoliato vel malitia vel dolo ſpoliãtis probationes ſubtracte fuiſſent vel alia ex iuxta cauſa ut iudici ſederit. vt ibidem. ¶ Quod vltimum exemplatur ſi actor de ſpolio facto probatiões offerret in promptu. nam tunc etiam de malitia couuenti liquet. vt dicit Petr. de Eliazar. quem ſequitur Abbas ea ratione quia tunc ambe rationes prefate ceſſant. ¶ Sed vix crediderim ſi priuſquã concluderetur in cauſa actori probationes non incognite fuiſſet vt eriam in dnbio preſumendum eſt argumento. l. qui accuſare. C. de eden. Quadere Innocentium in hoc ſequar dicentem actori eſſe imputandum. ¶ Addo reum eſſe a, malitia excuſandum ſi aduerſetur ſuſpenſioni cũ ab actore prõptas in poſſeſſorio

probationes

probationes habente fuerit in petitorio tam longe tractus, concludenter in hoc tenerem contra d. Abbatem. Argumento. l. iii. in §. eligere. ff. de tribut. nō propterea dicendum puto quin poſſeſſoriū cumulari (de quo Dyn. in. c. nullus. pluribus in. ſexto, & dixeram in. l. edita. C. de eden.) ſeu omnimodo petitorio renunciari valeat. ¶ Quibus adde caſus rotales. in nouis. deciſ. 131. ꝙ ſuſpenſo petitorio ſi qui obtinuerit ī poſſeſſorio poſt tranſitum in rem iudicatam ſine ui propria autoritate poſſeſſionem intrauerit non dicitur propter ſuſpenſionē attentaſſe. ¶ Et in antiquis. 184. ꝙ ſuſpēſo corā vno iudice poterit corā alio proſequi ſi ſup eodē a. tertia pſona corā ipſo alio agatur. per. l. cū apud. ff. iudic. ſolui. Et vide ī materia. rot. nou. 283.

72 TErtium ſequitur primi capitis mēbrum qñ ab eodem actore poſſeſſorium recuperande petitoriūq; eodem tempore ſeu ſimul proponerentur. Dicendum eſt admitti cumulationem. quia ceſſant omnes rationes impeditiue vt ſupra dictum eſt. ¶ An autem ſententia lata ſuper vno tantum preiudicet alteri concludo vt poſueram in. fallen. 57. ¶ Queri poſſet in iſtis terminis qualis iudicis pronunciatio debeat eſſe. Ioan. And in hoc amplam ponit diſtinctionem quam ſeriatim poſuit Abbas. in. d. c. paſtoralis. eodem. dicens tū eam potius laborioſam ꝙ̄ ſubtilē. ¶ Breuibus vtar verbis. ex facti enim varietate iudex quandoq; pro vno in petitorio pro altero vero in poſſeſſorio. vel duntaxat pro eodem in vtroq; diffiniet. ¶ Aduerto ꝙ dum dicunt conſtito pro Actore in poſſeſſorio ſed pro dominio conuenti in petitorio. reum ipſum non teneri ad reſtituendum ex ratione quia dominium trahit ad ſe poſſeſſionem. c. cum dilectus. eodem. ¶ Nam contrarium eſſe verius puto vbi cū poſſeſſorio inchoaretur remedium. d. l. ſi quis in tantam. ¶ Itē & ſi nil moueatur de. d. l. ſi quis. nihilominus vbi ſpolium eſt violentum concludo prout in. d. fallen. dixerā contra ſocinū quem tamē ſaluo in nō violento. ¶ Verūtamen putarem ꝙ facta reſtitutione ſpoliato iterum ab eo ipſi domino ex iudicis officio reſtituetur. iuxta. l. qui reſtituere. ff. de rei vendic. Quod declaraſſe putarim in fallen. xvi. in verſic. venio ad ſecundum. in regul. ſpoliatus. &c. ¶ Nec non ꝙ etiam fructus interim percepti reſtituendi ſint p Rotam in antiquis 191. vide Innoc. in. c. paſtoralis. eodem. num. 3. in fine numeri. ¶ Iterum Aduerto dum volunt ꝙ nemine in petitorio probante reus abſoluatur eiq; actor expenſas reficere condemnetur. ¶ Nam contrarium dicerē in terminis noſtris vbi ſpolium eſt violentum, cum enim in eo actor obtinuerit, a, preſumpta calumnia excuſandus ē ¶ Item quia reus conuentus ſpoliando cauſam prebuit omnibus inde ſequutis. arg. l. manumiſſiones quoq;. ff. de iuſtit. & iure. vnde ſibi ipſi imputandum ē iuxta. l. item eorum. in. §. ſi decuriones. ff. ꝙ cuiuſcunq; vniuerſit. ¶ Neq; debet eſſe melioris conditionis ille qui deliquit. l. iiii. ff. de donat. inter. virū & vxorem & dixeram in hoc eodem capite. in verſic. redeundo &c.

73 CAPITE primo principali diſcuſſo ſequitur, ſecundum hoc eſt quando petitorium ab vna parte poſſeſſorium vero ab altera per interdictum vnde ui, ſeu conditione. l. ſi quis ad ſe fundum. C. ad. l. iulian. de ui. aut ex. l. ſi quis in tantam. C. vnde ui. (que tria aliis poſſeſſoriis recuperande de quibus omnibus late maranta de ordine iudic. ad charte 46. potiora ſunt) proponeretur. & ¶ Diſtinguamus quod aut poſſeſſorium ante litem conteſtatam in petitorio quamuis poſt editam actionem, inchoatū eſſet. ¶ Aut in ipſa conteſtatione ſeu eodem tempore quo petitorium. ¶ Aut poſt conte-

N

ſtationem vt ſic tria membra huius caſus agamus. ¶ Ad primum eſt dicẽdum quod aut ambo iudicia tendũt ad diuerſa. ¶ Aut ad vnum & idem conſequendum. ¶ Primo caſu nulli dubium eſſe vt quin concurrant vt ſic ſuper vtroque eodem tempore cognoſci poſſit cũ veri ficetur regula·§·noſtri.& ceſſent oẽs regule impeditiue cumulationis. vt dicit Bart. in 6.combinatione in prima. & aliis locis. ¶ Atq; hr in 6.lectura.nec non generale eſſe videtur. in omnibus caſibus qui ſequuntur facit illa vulgaris regula.l.fin.ff.de calũnia.l. Papinianus exuli.ff.de minoribus. ¶ Sed in contrarium cuman.dicit eſſe caſum.in. c.ſi.de ord.cognit.dum indiſtincte vult ſpoliatum nõ cogi ſuis ſpoliatoribus reſpondere,pro quo tex.in.d.l. ſi quis ibi ante omnia,& hoc vltimum ſequar per ea q dixeram in fallen.60.ad Regulam ſpoliatus ante omnia,num.95. ¶ Redeundo item & in ſecundo caſu proceditur tantum in poſſeſſorio, ſuſpenſo petitorio, cũ cauſa ſpoliatiõis ſit priuilegiata d.l.ſi quis ad ſe fundum.C. ad. l. Iul.de ui.l.prima.C.ſi per vim vel alio modo not.l l.prima.ff.de ui & ui.arm.ſic Bar. hic in 5.combinat.concludens in caſu e,cõuerſo videlicet vbi prius ab vno poſſeſſorium reintegrande, motum fuiſſet deinde ab aduerſario ſuo petitorium.de primo caſu ibi tradit etiam ſi per modũ excipiendi, reus petitorium propoſuerit de quo in prima, fallentia .ad regulã ſpoliatus ante omnia. ¶ Item ſubdens hic in 4.combin.hoc procedere quãuis reus in initio petitorii falſus eſſet ſe poſſidere. Nam vt dicit ante litem conteſtatam licet penitere.l.his qui ſe obtulit.ff. do Rei.vend.quaſi dicat ꝙ proponende poſſeſſorium reintegrãde,quia profitetur aduerſarium poſſidere, penituerit ſe atq; tacite reuocauerit confeſſionem. ¶ Quod nõ crediderim indiſtincte pro ut loquitur in preiudicium alterius partis. Ponamus reum a poſſeſſorio abſolutum remanſiſſe,profecto eund. credã in petitorio a ſe moto exoneratum vt probare poſſeſſionem conuenti in petitorio ipſo (quam probare quiſq; Actor in rei vendic.debet ſi agere vult per.l.ſi. ff.de rei vendic.) non teneatur. Ex quo eam reus ipſe penes ſe eſſe apud acta cõfeſſus eſt. itaq; ius parti queſitum argu. l. Pomponius·§·idem ſcribit.ff.de procurat. ¶ Non ob.d.l.his qui ſe obtulit, quia dico tunc demum vult poſſe penitere cum probet vere ſe non poſſidere, ita intelligo illum tex. alias verbum,vere,vano ibi poneretur itaque velit vt in ſimplicibus terminis(de quibus nos) penitere ne etiam expreſſe liceat. ¶ Vnde & pendente iudicio in poſſeſſorio ipſo non viderẽ cur in petitorio nõ ſit procedẽdum. ¶ Niſi vel dicamus quod Reus ipſe poſt confeſſionem a ſe factã,ſpoliari potuerit, vnde ſtante hac poſſibilitate vt priuilegiũ ſpolii operetur. ¶ Cõſequẽter exiſtimo ꝙ ſi Actor velit in petitorio proſequendo non impediri, debeat interogare Reũ (dũ in poſſeſſorio ſe facit Actorem) vt declaret pro quo ſpolio quoue tempore commiſſo agat vt certior fiat cedere ſeu contendere velit. ixta.l.primam.ff.de edend. ¶ Si reſpondent de tempore ante prefata cõfeſſionem,non viderem cur ſibi preiudicatũ non ſit.vt ſic priuilegio vti nõ poſſit,ammodo credam illo caſu petitoriũ a poſſeſſorio non impediri, quominus cum ipſo concurrat. ¶ Quinimmo magis extimarem in poſſeſſorio non poſſe procedi, niſi oſtenderit ꝙ errore ductus illo modo. confeſſus eſſet.

QVo ad ſecundum membrũ Bar.hic in 6.combinat. dicit ꝙ quando vnus petitorium alter eius aduerſarius eod. tempore poſſeſſoriũ reintegrande ceperit iudicia non poſſe cõcurrere ſi ante omnia reintegrari peteret cum hoc ſit priuilegium ſpolii. d. l.ſi quis. ¶ Itẽ quia ſe inuicem impediũt ratione contrarietatis, nam qui petit co ipſo aſſerit alium poſſidere. Alter vero

dum

dum reintegrari petit negat ſe poſſidere
vnde petitoriũ ceſset per.l.fin.ff.de Rei.
vendic. Cum Bar.tranſeunt omnes Ad-
uerto quia per ſecundam rationem fit vt
quãuis nõ ante omnia.petat &c.ſed ſim-
pliciter petat. iuxta.c. Reintegranda.
iii. queſt: prima ſuſpendendum ſit.

74 SEquitur tertium membrum
ſecundi capitis quãdo poſt
conteſtationem factam in
petitorio eius aduerſarius
aſſerens de illa re petita ſe
eẽ ſpoliatum reintegrati peteret. ℂ Et
diſtinguendum eſt per articulos quod
aut agitur pro ſpolio facto poſt conte-
ſtationem in petitorio ipſo. ℂ Aut ante
conteſtationem. ℂ Ad primum Bart. i.
prima combinatio.vult ꝙ quanuis per
vtrunq; eodem reſpectu agatur, nihilo-
minus in vtroq; proceditur nec impedi-
tur concurſus.l.ſi conſtiterit.C. fin.Re
gum.Alex.Iaſon· & communiter docto.
hic. ℂ Sed tamẽ Bar.ipſe opponit quia ſi
ſpoliatur quis lite pendente reſtituitur
per officium iudicis argumento. l. edi-
les·§·item ſciendum. ff. de Edilic. edic.
quod expedit cũ euitetur onus proban-
di duo, videlicet ſpoliationem & poſſeſ-
ſionem, que probari oportet vbi ordina
rio iure agatur.c.cõſultationibus de of-
fic.deleg. non ſic ſi officium iudicis im-
ploretur, tunc enim, ſat eſt probaſſe ꝙ
tẽpore mote litis ſpoliatus poſſidebat,
nunc autem Reus in poſſeſſione eſſe re-
periatur, vt not.in clem.ii. vt lite pend.
Abb.in.c.ex parte.ii. de reſcrip. ℂ Flo-
ren Reſpondent ꝙ per officium iudi-
cis veniunt acceſſiones puta fructus, nõ
alia que aliunde occurrant, vt ſpoliatio
prout hic, que ſeparata ẽ atq; de ſe prin
cipalis. ℂ Dico ꝙ vbi remediũ cõpetit
ordinarium, extraordinarium ceſſat. l.
in cauſe.ff.de minor. ſpoliato competit
ius ex. d. l. ſi quis ad ſe fundum.l.pri-
ma.ff.de ui.& ui.arm.cum ſimil. non di
ſtinguentibus an lite pendente vel non
pendente fuerit ſpoliatus ergo &c. ℂ Ite
rum opponitur, per tex. in clemẽ. vnica
de cã poſſeſſion. & propriet.alias col.
vbi non vtrunq; iudicium procedit ſed
ſuſpenditur petitorium. ℂ Reſponderẽ
ꝙ vbi odium ſpoliatoris eſt ſuſpendi ſu
ſpendetur ſic habetur in.d.clem.vbi ve-
ro non odium eidem eſt, non ſuſpende-
tur.ſic loquitur tex.in.d.l. ſi conſtiterit
C.fin.Regum. ℂ Et induco pro hoc id
ꝙ de circuito euitando cõſideraueram
in examine regule ſpoliatus ante omnia
num. 19.ſed in terminis noſtris vt ſcia-
tur an ſpoliator in ammiſſione Rei peti
te inccurrat vt que res ſpoliato quera-
tur per.l.ſi quis in tantam. C. vnde. ui.
vtrunq; iudicium procedit ſic etiam flo-
ren.intelligunt tex. in.d.l.ſi conſtiterit.
ℂ Vnde dum Aretin. Hic & Ripa dice-
bant ſpolium poſt ſpoliationem (quia
execrabilius) fortius ſuſpenſurã eſſe pe
titorium retorqueo ideo non ſuſpende-
re vt magis ſpoliatorii officitur. ℂ Ad-
uerto hec procedere volente actore, ne
contingat beneficium inuito conferri,
vnde ita demum ſi declarauerit ſaltim ta
cite actor puta querendo beneficium d.
l.ſi quis in tantam. Quo caſu minus iſti
loquuntur hic, ideo ratio Aretin. ceſſat
ℂ Niſi vel concludamus ꝙ quando de
ſpolio non tamen de violentia conſtat,
petitorium non ſuſpendatur cum legiti
me motum ſit vt in alio dicit hic Ripa.
Argumento.l. qui cũ maior ff.de Bon.
libert. ℂ Non obſt.c.primum.de Reſt:
ſpoliat.in 6. quia loquitur ante litẽ mo
tam, & ſic illum intelligo in verbo acto-
re hoc eſt pro eo qui nunc Actor eſt &
quicquid Ripa. ℂ Videtur tamen per
hec reſtringi concluſionem Bart.ex pre
fata clemen.in quo. Floren. partũ ad-
uertiſſe viſus eſt.pro Innoc. & Abb. in.
cap.ex conqueſtione de reſtit.ſpoliat.
ℂ Saluemus pro poſſe ꝙ d l.ſi conſtite
rit in omni cauſa dũmodo profana pro
cedit, vnde propter penam de qua ibidẽ
ſemper odium ſpoliatori ẽ vt in vtroq;
procedatur, ſed clemen. loquitur in be-
neficialibus quibus illa pena non cõue-
nit, & vide que in 4.ampliat. dicã. ℂ Et

ſinaliter concludo cum Iaſone dicente ꝙ in.d.l.ſi conſtiterit eſt caſus Bartoli, ac euitantur argumenta facta per ſemetipſum. Id ſibi adde ne regula cōtrarietatis concurſum hoc in loco impediat cū ex diuerſis perſonis oriatur vt alias diximus in lecturis. ¶ Quero in iſtis ter
75 minis quid ſi is qui petitorium ceperit per modum exceptionis vel etiā action. Recuperande ſeu interdicto ſe opponat reo in petitorio conuēto, qui ſimili modo prius fecerat ſe actorem interdicto tamen poſt cōteſtationem ſicut ſupra. an ſuper triplici cauſa & iudicio procedatur. namq; poſſeſſorium ab eod. a quo petitorium proponi poteſt, vt in ꝑ capite diximus, videtur ſup triplici eſſe procedendū. ¶ Nihilominus diſtinguo ꝙ aut Actor pretendit ſe ſpoliatum anteꝗ̃ ſuper petitorio cōteſtatum ſit, aut poſt. ¶ Primo. caſu aut ſe opponit excipiendo aut agendo. ¶ Si excipiendo non debet in poſſeſſorio ſed tantum in petitorio audiri. Moueor quia uim repellere in cōtinenti licet. l. vt vim ff. de iuſt. & iur. cum ſimil. vnde quia ſpoliatus ante conteſtationem ſpoliantem ſpoliauit poſt, p 3. ꝙ īter media cōteſtatione vim non repulit incontinenti: cum igitur pateat ꝙ obtinere non poſſet non audietur ne vano iudicium fieret argumento. l. hec ſpoliatio in. §. diuus. ff. vt leg. nom. cauet. ¶ Sed ſi per modum actionis audiretur quia concurrunt vt ſupra. ¶ Vnde erit euentus ꝙ ſi reus nō probaret ſe ſpoliatū, Actor ſuper vtroq; obtineret. Si vero probaret reus inꝗ̃ tunc Actor inſtante reo perdet vtrunq; per. l. ſi quis in tantam. C. vnde ui. l. ſi conſtiterit. C. ſiu. Regund. ¶ Sed aduertendū eſt quod quia reus interdicto reintegrande vtens, ſe poſſidere negabat, ideo actorem obtinere ſi vult oportet oſtendere ꝙ reus ipſe poſſideat vel dolo poſſidere deſierat. l. ab ea parte. C. de probat. ¶ Secundo caſu quando Actor ſpoliatum ſe dicit poſt conteſtationem, ſimiliter diſtinguo ꝙ aut excipiendo aut agendo ſe opponat. ꝑ. caſu auditur in poſſeſſorio quia potuit id (dum actor ipſe ſpoliauit reum) fieri incontinenti ad vim repellendam. non autem in petitorio quia cum actor ſe ſpoliatum fecit eo ipſo faſſus eſt ſe poſſediſſe poſt conteſtationem. vnde petitorium remanſit extinctum, cum extinguatur poſſeſſione petentis argumento. l. quoties. ff. de ſolut, § fi. inſti. de perp. & temp. actio. c. examinata de iudic. & ꝙ ſemel extinctum ē ex eo quia tacite fatetur ſe poſſediſſe, non debet ei preiudicare & ob id maxime quia inducta in augumentum nō habet operari diminutionem. l. legata inutilitet. ff. de Adim. legat. ¶ Reſpondere ꝙ petitorio agendo tacite conuenti poſſeſſionem fatebatur non mirum igitur ſi per conſimilem tacitam tollatur argumento. Regule nihil tam naturale. ff. de reg. iuris. ¶ Immo credum idem eſſe dicendum vbi expreſſe conuenti poſſeſſionem actor profeſſus eſſet, ad hoc vt Regulam contrariorum de qua. ſupra. euitemus. Proceditur igitur tantum ſuper poſſeſſorio vtriuſq; iuxta ordinem. c. cū dilectus de ordi. cognit. ¶ Aut actor agendo contra reum petitorio conuentum interdicto recuperande vtatur tūc dico ſuper triplici iudicio, nō poſſe procedi, tū obſtant modo inducta quia petitorium vt ſupra extinctum eſt.

76 CApiamus ſecundum articulum tertii membri iſtius ſecundi capitis reintegrande qui articulus eſt vbi poſt cōteſtationem factam in petitorio agetur pro ſpolio violenter commiſſo antequā lis in petitorio ipſo ex aduerſo moto conteſtaretur. ¶ Et tunc ſubdiſtinguendum eſt, ꝙ aut ambo tenderent ad diuerſa aut ad eundem finem. ¶ Primi caſus exemplum eſt, qu's vendicare cepit ob nudam alterius detentationem puto contra depoſitarium, vel eum cui ex ꝑ decreto cuſtodia rerum data eſſet, & ſuper eo lite conteſtata exaduerſo depoſitarius interdicto ſeu reme-

dio

dio d.l.ſi quis ad ſe fundum cum ſimil.
pro poſſeſſione recuperanda (a qua fue
rat a petitore ipſo eiectus, & ſpoliatus,
ante talem detentationem) vti profitea-
tur,doct.cõcludunt ſimul ſuper vtroq;
procedi. ¶ Sed cuman.cõtra, fretus q̃a
priuilegium ſpolii eſt vt vel excipiendo
vel agendo propoſitum ſit.Semper pri-
us expediendum per.c.dilectus &.c.fin.
de ordin.cognit. ¶ Iaſon ꝙ illud quan-
do reſpectu eiuſdẽ poſſeſsionis. ¶ Flo-
rent.immo etiam diuerſe. ¶ Saluo Bar
tolum ꝙ verbum diuerſe in.d.c. refera-
tur ad factum & perſonas non vt ſigni-
cet iudicia mota ad diuerſa. nam cõtra- 77
rium in facti narratione ibidem euidens
eſt dum reſpectu eiuſdem naturalis poſ-
ſeſsionis caſtri agebatur. ¶ Secundo re-
ſponde ꝙ ille tex. non ſe fundat in priui
legio vterque enim ibi poſſeſſorio hoc
vtebatur,ſed i regula q̃ prior agit prior.
&c . ſatis enim poſſeſſorium in hoc pri-
uilegiatur ꝙ non obſtante ipſa Regula
qui prior. cum petitorio concurrit.
¶ Vñ illũ tex.induco pro nobis. ¶ Ad
cumanum reſpõde negãdo earundẽ.ll.
eſſe rationem vbi iudicia tendunt ad di-
uerſa quia lis in petitorii cauſa con-
teſtata fuiſſet vt ipſe tu colliges. Quic-
quid Ripa. ¶ Nam.d.c.fin.de ordin.co
gnit.loquitur vbi ante conteſtationem.
& in terminis primi membri vt põdero
verbum.ibi.reſpondere. ¶ Non obſtet
tex.in.l.ordinarii.ff.de rei vendi.l.incer
ti.ff.de interdic.cũ ſimil.Quia,ibi vterq;
afferebat ne dum ſe dominum eſſe,ſed &
poſſeſſorem. neceſſarius igitur erat or-
dovt alias dixeram per d.l.incerti.ꝙ hic
ceſſat. ¶ Item non inepte dicetur ibi
vtrunq; iudicium reſpectu eiuſdem poſ-
ſeſsionis agitari,igitur. ¶ Iterum cõtra
concluſionem inſtatur per.c.primum.
de reſt.ſpol.vbi ſi probatur dominium
in poſſeſſorio ſit preiudicium, vnde di-
cerem ꝙ vbi cõcurſus admitteretur poſ
ſeſſorium ceſſet, cum regula ſit ꝙ vbi p
vnum alteri fieret preiudicium per idem
in altero ſuperſedeatur.l.fundi.ff.de ex-
cept. ¶ Sed bene Soccin. hic reſpondet
negando probationem de dominio fa-
ctã reſpectu poſſeſsionis ciuilis vel nude
detentationis poſſe preiudicium reſpe-
ctu naturalis afferre,ad quod que dicen-
tur in 5.lectura. ¶ Tertio inſtatur per
tex.in.c.ex conqueſtione de reſtit.ſpol-
per quam Alex.hic dixit concluſionem
hanc non procedere de iure cano. tamẽ
omni iure procedit vt hic Ripa per tex.
l.c.ii.de ordin.cognit. in rõe ſui ibi q̃a
mutue petitiones minime ſe cõtingunt.
Sequitur ſecundus caſus qñ
poſſeſſorium ſecundo tem-
pore ceptum id eſt poſt cõ-
teſtationẽ tendat ad eundẽ
finem ad quem petitorium
prius ab aduerſario inchoatũ. ¶ Tunc
aliud attendi debet videlicet,an actor in
initio petitorii Reum interrogaſſet ſi rẽ
per ſe petitam poſſideret. ¶ An minus
interrogaſſet. ¶ Rurſus ſi non interro-
gaſſet, queſtio ſurgat quomodo per iu-
dicẽm pronũciaretur ſi contingeret reũ
petitorio conuentum tempore ſẽtẽtie
non poſſidere.minus dolo malo deſiiſ-
ſet poſſidere. ¶ Redeundo ſi interrogaſ
ſet vis eſt in reſponſione quia ſi reſpondi
derit affirmatiue,non potuit poſt recu-
perande agi pro ſpolio ante commiſſo,
cum ex ſui cõfeſſione pateat ammiſſam
poſſeſſionem recuperaſſe, niſi eroneam
confeſſionem oñdat vt dictum eſt. ¶ Si
negatiue poſſeſſorio vti nõ prohibetur,
ſed non concurret cum petitorio cum
id pati non compellatur vt eſt tex. in.l.
fin. ff. de rei vendic. niſi mendaciter ne-
gaſſe conuictus ſit. vt dicam. ¶ Si ve-
ro Actor non interrogaſſet Reũ an poſ
ſideret & per ſe lite cepta reus poſſeſſo-
rium recuperande introeundo fieret ẽt
Actor,poſſeſſorium tunc concurrit cũ
petitorio, quãuis ad eãdem poſſeſſionẽ
quodlibet directum ſit ita Bartol.hic in
combinatione.quia exceptio ꝙ ſpolia-
tus ante omnia &c.eſt dilatoria,vnde an
te conteſtationem opponi debet. ¶ Sed
opponitur ꝙ immo poſt.quia & poſt ſu

peruenit,argum.l.ii. C. de cõſort.eiuſdem.litis &c.c.inſinuante de offic.deleg. per Bar.in.l.Pomponius.ff.de procurator. ℂ Reſpondet Alex. ꝙ ſi poſt &c.fuit culpa conuenti, quia prius cõteſtatio nẽ id proponerẽ debuiſset, declarat Bar. in.l.prima.ff.de except.in iii.colum.per tex.in.l,iuſiurandum & ad pecunias.ff. de iur.iuran. ℂ Secus ſi prius nõ potuiſſet, quia tunc & ad ſuſpendendum petitoriũ proponeretur per.d.l.ii.argumento,vt ſupra.& ſic intelligo & pono caſũ ad.d.clem.eodẽ, vt loquatur de ſpolio poſt conteſtationem, Probo quia non eſt preſumẽdum vt ſpoliatus tanto tempore tacuiſſet,argumẽto.l. cum de inde biud C.de probat. & eorum que dixerã in ampliat. 34. & in fallen.22.num.56. ibi illud &c. Aliter eam intelligit ibi glo. ꝙ ſit ſpetiale in cã appellationis. ℂ Aliter Ripa hic ꝙ illud in clem.procedat in beneficialibus. ℂ Sed prius Alex.hic in 6.combinatione dixit ꝙ clemen. procedit de equitate canonica. ℂ Ripa pro ſe induxit ablatiuos abſolutos in ſui principio poſitos argumento.l. a teſtatore. ff.de condit.& demon. ſed ſecundũ hoc intellectus glo.coniungeretur cum illo Ripe ꝙ erat cã beneficialis in inſtantia appellationis. ℂ Ego vt ſupra.concludo inherẽdo magis rationi ꝗ̃ diuinatio di. ℂ Nec obſt.ablatiuus quia dicam ibi reſolui ſub conditionem facti. hoc eſt ſi in facto ita euenerit, non aũt per hoc ſequitur vt aliud velit in profanis.cum pape diſpoſitio ad profana non trahatur niſi caſibus in quibus expreſsum eſse reperiatur.c.nouit.de iudic. immo magis dicendum eſt,eum tex.regulari ex ratione,quia poſt conteſtationem ſpoliatio &c.vt ſupra.vt ſic concordet cum legib. temporalibus.argu.c. cum expediat de electio.in 6. ℂ Ad.l.ſi cõſtiterit. C. fin. Regun. vbi proceditur ſup vtroq; iudicio. Reſponde vt ſupra. verſic. ſequitur tertium.num.74. ℂ Iterum opponitur contra Bartolum ꝙ quãuis ante conteſtationem in petitorio ſpoliũ cõmiſsũ eſset,atque agi potuiſset,nihilominus in petitorio debeat ſuperſederi, hac ratione quia preſupponimus inchoatũ ſpoliũ per viam actionis,que habet incluſã exceptionem, vnde qua ratione actio ipſa ſiue interdictum proponitur poſt cõteſtationem,eadem exceptio que ſub ea tacite continetur argum.l. qui habet in princ.ff.de tutel. ℂ Confirmat Soccin. quia quando except.regulatur ab actione intentata regulatur ſecũdum naturã eiuſdem.vnde licet exceptio temporalis eſset,nihilominus perpetua fiet, ſi perpetua actio ſit.& e,contra,vt declarat Bar. i.l.ii.ff.de doli except. tenent igitur Itẽ contra Bartolum tenuit, Abb. in.c.ex conqueſtione de reſtit.ſpoliat. num.8. ℂ Sed cum Bart.concludo, nec obſtat ſi talis introcluſa reguletur ſecũdum naturam actionis. quia reſpondeo verum eſse niſi ratio repugnet.que eſt vt patiendo litem cõteſtari in petitorio qui prius exceptionem id poterat differre,ſibimet ipſi piudicauerit, ac ſi expreſse exceptioni renunciaſſet,propter ꝙ ius parti que ſitũ eſt.vt inſtare poſſit in.l. de qua re & l.vbi ceptum.ff.de iudic. ℂ Et ideo bene hic Ripa dixit ꝙ ſicut exceptio litis finite, ita demum in uim dilatorie opponi poſſit ſi ante litem conteſtatam opponatur.l.eleganter. ꝟ ſi quis poſt.ff.de cõd. indeb.non poſt, quãuis ſui natura perẽptoria ſit.c.ꝑ.de litisconteſt. in 6. ita & interdictum Recupereande. ℂ Non ob. c.ex conqueſtione de reſtit. ſpoliat.vbi per acceſſorium ſuperſedetur in petitorio.quia dicũt Alex.& Aret. illud de equitate canonum,pro ut in.d.clem.prima, eod. ℂ Ego dico ꝙ ibi eſt tex. pro Bar. dum dicit priuſquam mulier ſuper poſseſſorio citaretur,ergo vult poſt citationẽ,fortius poſt conteſtationem petitorium per poſseſſorium non retardari. & ad.d.clem.dedi reſponſionem. ℂ Non obſt.nouiter Bonon.contra Bar.ob rationem,quia dici non poteſt exceptionem ex opponentis parte prouenire,ſed potius ſpoliatoris. cuius dolus prepon

deratur culpe ſpoliati non proponentis illam ante conteſtationem. ¶ Quoniam reſponderem id forſitan verum eſſe vbi pro certo pateret ꝙ petitor fuerit ſpoliator. ſed cũ dubitetur culpa vero ſpoliati certa ſit, argumentum euaneſcit argumento. l. fin. de compenſ. ¶ Vnde limito concluſionem Bar. ne procedat ſi poſt conteſtationem in petitorio ſpoliatus oſtendat ſe ui eiectum a ſpoliatore quãuis ante conteſtationem, tunc nõ verbis opus eſt neque iudiciali ſtrepitu ſed ante omnia reſtituẽdus. ¶ Sed ſi ſit ſpoliatus poſt conteſtationem abſque eo ꝙ prius probet eiectum ſe, ſuſpenditur petitorium. ſic intelligo dictam clemen. ¶ Limitat ſecundo imola ne procedat vbi Reus conuentus in petitorio quãuis poſt conteſtationem declaret ſe non poſſidere, tunc ſuper eo non procedetur. per tex. cum glo. in. l. qui petitorio. ff. de rei vendic. qui probat vt Soc. dicit, quicquid Alex. nam qua ratione ibi actor poſt conteſtationem reum interrogare poteſt, quia per antea oblitus eſt eadẽ reus etiam negare poterit. quia prius crediderit ſe poſſidere, nam in medio litis vtrique pariter fauetur vt not. Bar. & doc. in. l. ſi quis intentione ambigua. ff. de iudic. in. l. fin. C. de fruit. & litium expenſ. ¶ Vnde Claudius hic ponit ꝙ tex. cũ glo. in. l. ſi a te. ff. de except. rei. iudic. in quo Bar. ſe fundat allegari non meruerit, nam cum ibi ſe poſſidere putauerit, eſt dicẽdum ne tanq̃ ſe liti offerens, condemnari poſſit. ¶ Reſpõdeo ꝙ Bar. eam. l. non ſic induxit ſed vt oñderet effectum vbi non poſſidebat neque fuit interrogatus, ille enim effectus ẽ vt pronuncietur rem petitoris eſſe, & tamẽ Reus quia non poſſidet abſoluatur, vt ibi glo. ¶ Quod vltimum tempera niſi Actor contrarium probare velit, itaque reum poſſidere per tex. in. l. fin. ff. de rei vendic. ¶ Vnde in hoc articulo dic per Soccin. ꝙ aut querimus nũquid per poſſeſſorium inchoatum poſt litem conteſtatam in petitorio, debebat petitorium ſuſpendi, & dicamus vt Bar. negatiue, q̃a cum except. dilatoria ſit, proponenda erat, quod limita vt ſupra. ¶ Aut an reus poſt conteſtationem que ſit negãdo. puta, ad petita ſe nõ teneri vt moris ẽ, vt petitorium ſuſpendatur, dicere poſſit ſe non poſſidere. ¶ Et tunc intuendum ẽ an ſciuerit ſe non poſſidere, ꝙ preſumitur per. l. ii. ff. de iur. & facti ignor. cũ nõ ſit alieni facti, & dic ꝙ tanquã ſe liti obtulerit condemnandus eſt. & ita intelligo Bar. quãuis Soccin. in hoc non prorumperit & uim iſtius preſumptionis parũ conſiderauerit. ¶ Vnde per hanc dico ꝙ abſq; eo ꝙ Actor mendacium de quo ſupra probet Reus condẽnaretur. ¶ Et hoc abſq; dubio uerius eſſe puto, ubi Reus poſt litem in petitorio cõteſtatã, poſſeſſorium reintegrande nõ inchoaſſet. ſed ubi inchoaſſet ut ſunt termini noſtri tacite dixiſſe uidetur ſe non poſſidere, qui poſſeſſionem ſibi reſtitui profeſſus eſſet argumento. l. decem. ff. de verb. oblig. ¶ Qua de re ultimo concludi bene uidetur in petitorio ſuperſederi abſque expreſſa declaratione illa ſe nõ poſſidere, conſequẽter oppin. Bar. (de qua ſupra) reditur periculoſa, quia ſicut expreſſe reus admittitur ad declarãdum vt per Soccin. ego non uiderem cur illa tacita effectum expreſſe non habebat operari, nam dum Reus agit recuperãde id neceſſario cõcludit & ineuitabiliter. unde pro expreſſo habẽdum eſt argumento. l. quãuis C. de fideic. oportet igitur ſaluando Bartolum. tollere argumentũ Soccini. ¶ Vnde reſpõdeo ꝙ ideo actor & poſt conteſtationem poſſit Reum interrogare an poſſideret quia in ſui ſemper facultate eſt a iudicio recedendi argumento. l. poſtq̃ liti. C. de Pac. ¶ Non ſic e conuerſo, nam poſt conteſtationẽ Reus, eſt alligatus quia liti. ſe obtulit ac ſi poſſideret, nec in facto proprio tollerabilis ignorantia eſt. d. l. ii. ff. de iur. & fac. ignoran. niſi oñdat errorẽ vt 2. queſtio. ſupra. non igitur uerum eſt ꝙ eadẽ ratione, qua Actor interrogat per. l. qui

petitorio.ff.de rei uendic. ipſe aūt Reus
78 declaret ut per Soccin. ¶ Queri poſſet utrum error modo dictus per iuramentum oſtendi poſſit, Claudius ſic per tex. ineuitabilem in.c.preſentiū de teſtibus, per quem ita conſuluit Decius in conſ. 189.letatus.colum.6.in fin. ¶ Sed caue quia ibi caſus.eſt ſpecialis ut ibi glo. neque etiam ead.ratio eſt in caſu noſtro. ſi enim ibi teſtes maliuoli admitterētur, fieret irreparabile preiudicium, cū ſententia fundetur in eorum dictis unde tu tamen.&c.hic ſecus. ¶ Non enim quia dilatoria poſt conteſtationem non recipiatur fit in meritis cauſe tantum preiudicium, nihilominus obſeruarem iuramentum, ſi etiam cum aliquibus coniecturis adiuuetur. Alias non. ¶ Priuilegium enim ꝙ ante omnia reſtituatur ſublatum reo conuento ſui culpa fuit, ut dictum eſt. non igitur ita de facili reuiuiſcet, argumento. l. eius militis. §. militia minus. ff. de militari teſtam. ¶ Vltimo loco in his omnibus aduerto ꝙ ſi actor in petitorio libello narraſſet reum rem poſſidere atq; peteret &c. eo ipſo quo reus omnia contenta in libello negat, reſpondere videtur ſe non poſſidere, vnde quoniam paſſim ſic reſpōdetur, Tutius erit Actori ſimpliciter ſibi rem reſtitui, tanq̄ domino petiiſſe. ¶ Nihilominus vt plurimum reſpondetur negando narrata prout narrantur, que reſponſio nō eſt ſimplex, ideo non intelligitur negare contenta omnia in libello ſeu narrata, conſequenter non per illam, videtur negaſſe ſe poſſidere, quāuis in libello id poſitum fuiſſet, qua de re predicta ſciri neceſſarium fuit, vt dicunt Imola Paul. poſt Bar. in. l. ſi dubitetur. ff. de Iudic.
79 ¶ Sequitur modo queſtio ſi in vtroque iudicio petitorio videlicet ex parte prioris Actoris, poſſeſſorio vno reintegrande propoſito poſt, ex parte prioris conuenti procedatur (vt quia Reus ipſe nō in tempore petierit vt ante omnia reintegraretur de quo ſupra & contingat in tempore ſententie ferēde, reperiri reum non poſſidere (preſuppoſito ꝙ neq; prius fuerit interrogatus vt in proximo pūcto dictum fuit) an & quomodo per iudicem pronunciandum ſit. ¶ Bart. in 4. combin. vult pronunciari actorem eſſe dominum, & reum eſſe abſoluendum, illa cauſa adiecta quia ipſe nō poſſidet. ¶ Quod verum eſſe doctores dicunt et ſi a tempore petitionis, & poſt, Actor ipſe poſſediſſet, per tex. in. l. ſi aū. ff. de except. Rei. iudic. Quod ultimum ita ſumunt quia ſi Reus poſt conteſtationem agat interdicto recuperande vt Bart. caſum ponit ſatis infert actorem poſſidere ¶ Opponitur de.c. examinata. de iudic. vbi Actor abſq; abſolutione cōuenti de qua ſupra repellitur a iudicio. ¶ Iaſon, quia ibi Reus erat interrogatus & rñdiderat ſe non poſſidere, iuxta. l. fin. ff. de Rei vendic. hic non interrogatus & paſſus eſt conteſtari indicium q; liquidari non mirum &c. ¶ Que reſponſio tollitur qa in. d. c. non apparet, de interrogatione nec in eo fundatur, ſed in alio quia Actor poſſidebat. ¶ Cardin. & Aretin. Aliter reſpondebant ꝙ ibi Rei vendicatio Actori non competebat, quia penes eū poſſeſſio erat, nec apud alium detentatio. ¶ Sed Rom. contra quia immo detentatio erat penes ſequeſtrum cuius ratione poterat vendicare. ¶ Hec tollitur quia tempore petitionis nondū ſequeſtratum erat vt Aretin. dicit. Vnde vult deſtruere concluſionem Bartoli in terminis quibus poſſidebat Actor, vt ſic nō pronuncietur vt ſupra. ſed a iudicio repellatur. ¶ In quibus conſidero ꝙ aut tempore inchoati ab Actore iudicii conuentus in eod. opponeret Actorē ipſum poſſidere. ¶ Aut non. ¶ Primo caſu. ¶ Aut notorium eſt id verum eſſe. ¶ Aut non. ¶ Si notorium puto repellendum Actorem atq; ab obſeruatione iudicii Reum eē liberandum, per tex. in d.c. examinata. quem ita intelligo, Nam quia fatetur ibi Actor ꝙ tempore ſequeſtratiōis poſſidebat, & nūc alio nō apparente, dicitur poſſidere cum per ſequeſtrationem poſſeſſio non tollatur vt ibi glo. nec a ſequeſtro vendicatur. ¶ Se-

cundo

cundo caſu illud incidens in petitorio ꝙ principale eſt in poſſeſſorio videlicet an poſſideat nec ne ipſe Actor ventillandum eſt. ¶ Quod ſi Actorem poſſidere reperiat qui etiam dominium ſuum probet, tunc ſi poſſidet, quia Reum ſpoliauit non pronunciabitur vt per Bar. ſed immo ipſi reo dominium applicandum eſt, in terminis quibus Reus remedium. l. ſi quis in tãta. C. vnd. ui. petiiſſet quod quomodo intelligatur ſupra. poſui añ verſic. aut ſumus &c. ¶ Si non id Reus inuocaſſet, ſed aliud, de quo. in. l. ſi quis ad ſe fundum in petitorio ſuperſedebitur, donec ante omnia reſtituatur. ¶ Si vero nullum ex predictis ſed ſimplex remedium canonis reintegranda iii. q. prima (nõ inſtando ꝙ ante omnia &c.) tũc minus pronunciabitur pro dño Actoris, ſed tantum Reus ab obſeruatione iudicii abſoluetur, vt tradit Matheſilaus in ſingul. 138. vbi idem eſſe dicit vbi Actor non poſſideret, ſed ſciret reum ipm minus poſſidere neq; feciſſe quo minus poſſideret. ¶ Et dicas tunc actorem ad expenſas teneri, cum dolo petierit ꝙ habebat, argumento Regule dolo facit in lib. 5. iuncta. l. eum quem temere. ff. de iudic. ¶ Secundo caſu princidali quando Reus credens poſſidere ſe obtulerit liti qnãuis poſt probetur actorem ipm poſſidere, tamen pronunciaretur vt per Bar. per. d. l. ſed ſi añ vbi gl. declarat. ff. de except. Rei iudic. ¶ Intellige vbi Actor ignorans ſe poſſidere, crederet Reũ a ſe conuentum poſſidere, quia tamẽ debet venire inſtructus. l. qui accuſare. C. de eden. probare habet ipſe ignorantiã alias non, vt ſupra ſed in expenſis condemnaretur ob preſũpta temeritatẽ iuxta. l. eum quem temere. ff. de iudic.

10 Videndum eſt tertiũ principale caput, ꝙ ẽ vbi poſſeſſorium reintegrãde ac petitorium ab vtroq; proponatur. & dicamus ꝙ aut prius ab vno tunc procedit Regula ꝗ prior appellat &c. ¶ Si eodẽ tẽpore & tunc. Dicit Bartolus in 6. combinat. nõ poſſe concurrere cum ratione contrarietatis, & ratione ordinis iudiciarii, qui ordo eſt vt poſſeſſorium precedat iuxta. l. prim. §. fin aũt. ff. vti poſſidetis, & l. inter ligatores. ff. de iudic. cõcurſus impediatur, Alex, & communiter cum eo tranſeunt. ¶ Sed aduerto ꝙ Bar. non loquitur in poſſeſſorio recuperande, ſed retinende vt videre eſt in exemplo ſuo. vbi vterq; ſe dominũ & poſſeſſorẽ, dicit ideo in illa combinatione videtur defectiuus, non de omnibus tradendo ſicut in ꝓpoſitis combinationibus. ¶ Quia tamen rationes de quibus Bar. huic, de quo nos, minus obſtant, concludamus non impediri, cõcurſum. Immo vt vnuſquiſq; dicere poſſit ſe eſſe dominum, & ad poſſeſſionem, qua fuerit ſpoliatus, reſtituendum. ¶ Ceſſat enim hic ratio contrarietatis, de qua Bart. hic in 6. colum. & dicam in poſſeſſorio retinẽde. ¶ Ceſſat ratio ordinis de qua in. l. ordinarii. C. de rei vendic. vbi Bald. & in. l. incerti. C. de interdic. & hoc dixit Bar. in prima combin. in verſic. 2. videamus. ¶ Videtur tamen obſtare tex. in. l. fin. ff. de Rei vendic. nam ſi rei vendicatione agam cũ reintegranda, ſimili modo aduerſarius, patet ꝙ vnuſquiſq; negat ſe poſſidere, vnde ſequitur vendicationem ceſſare contra negãtem per d. l. fin. ¶ Nihilominus concludo in ea ſuperſederi, donec probetur, quis eorum poſſidebat, que probatio in reintegranda requiritur, vt dixeram, in declaratione regule ſpoliatus añ omnia in princ. ante fallen. ¶ Qua probatione facta petitorium iam ſuſpẽſum (ceſſante. d. l. fin.) vna cũ poſſeſſorio reintegrande, proſequatur, & quoniam oportet vnũ de poſſeſſione melius probaſſe. iuxta regulam. l. ſi vt certo in. §. ſi duobus vehiculũ. ff. cõmod. ideo concludamus quod concurſus reſpectu vnius tantũmodo procedat vt probatur in d. verſic. nõ aũt reſpectu ambarum partium, immo pars que poſſidere probetur in vtroque ceſſare debebat.

O

81 DIſcuſſa Secunda Concluſione Bartoli hic ad Primam lecturã in 2.colum. Et eius occaſione tractata cauſa poſſeſſionis reintegrãde, & proprietatis. ¶ Tertio concludit Bar. ibid. in verſic. vt igitur. ꝙ ſententia lata ſuper petitorio pro dominio conuẽti obſtat eidem Actori poſtmodum poſſeſſorio retinende agẽti niſi paratus Sit de ſua iuſta poſſeſſiõe ſe probaturũ quo caſu lectura hec prima verificetur. Quod quomodo procedat infra num. 92. & 93. pleñ dicam. ¶ Sed quoniã cauſa poſſeſſorii retinende quãdoq; proponitur priuſquã ſuper proprietate ſententia feratur quo caſu dubitari contingit an & quando vni ipſarum cauſarum per alteram propoſitã preiudicium ſeu in quo fiat. Igitur generaliter tractemus de cauſa poſſeſſionis retinende & proprietatis vt ſic occaſione, vnius caſus ponatur totus tractatus iuxta. l. naturalis. ff. de preſcript. verbis. ¶ Eo premiſſo quod vulgatiſſimum eſt videlicet retinẽde interdictum pro rebus ĩmobilibus poni in. ff. &. C. vti poſſidetis, Et practicari cum mandato de manutenendo pro mobilibus vero in titulo vtrobi. de quibus. ibidem per gloſ. & Bar. & p Abb. in. d. c. paſtoralis. ¶ Danturq; contra eum, qui de facto nõ aũt iudicialiter aliquem in ſua pacifica poſſeſſioñ. turbat. declarat Abbas in. c. audi tu. de reſtit. ſpol. niſi turbans ex eadem tũ deiectus olim extitiſſet Alex. cõſil. 36. in p̃ vol. poſt Bar. in l. prima. vti poſſid. ¶ Vnde ſimili modo vt diximus in recuperanda per tria capita diſtinguamus ꝙ ¶ Aut ambo ideſt interdictum retinende & rei vẽdicatio ab eodem proponantur. ¶ Aut ab aduerſario ſuo Alterum proponi contingit. ¶ Aut vtrunq; ab vtroq;. ¶ Quo ad Primũ faciamus tria membra & primum ſit quando ab eod. proponuntur diuerſo reſpectu. ¶ Secundum quãdo dubitatur an diuerſo reſpectu ſeu eodẽ propoſita fuiſſent. ¶ Tertium. quando pateat vtrunq; iudicium propoſitum eodem reſpectu fuiſſe. ¶ Redeundo ad primum glo. hic in. 3. lectura. Bar. Aretin. Iaſon. & recentiores concludunt ſimul poſſe agitari itaq; cumulari. ¶ Exemplum cepi aduerſus te petitorium reſpectu naturalis tantum poſſeſſionis Rei mee penes te exiſtentis vt ꝗ petam declarari me eſſe dominum ad effectum vt res ipſa mihi reſtituatur iuxta l. officium. & l. qui reſtituere. ff. de rei vẽdic. non per hoc ſequitur quin tali iudicio pendente poſſeſſorium retinende ciuilis mee poſſeſſionis in qua turbor per naturalem occupationem ſeu poſſeſſionem tuam (puta quia ui, clam, ſiue p̃cario a me habueris atq; reſtitutionem denegaueris) inchoare ſiue cumulare valeam iuxta. l. ſi duo. ff. vti poſſid. hec. n. duo iudicia tunc diuerſo iure fundantur vnde a quo vis incipiatur ad inuicem ſe non impediunt. ¶ Nec obſtat vt dicunt ꝙ quando duobus mediis idem conſeq̃ poſſumus alterum eligere cogamur. l. nemo ex his. ꝙ. quotiẽs. ff. de regul. iur. Quia Bart. rñdet ſufficere ꝙ oriantur ex diuerſis fontibus ſecũdum glo. in. l. edita. C. de eden. ¶ Itẽ rñdet, hic nõ ad idẽ competere. In interdicto. n. principaliter petitur non turbari ſeu non moleſtari, ſed in rei vendicatione principalis petitio ẽ vt inſtans eẽ dominus declaretur iuxta. d. l. in rẽ. cum ſimil. ¶ Quod quãuis ſubſiſtere quibuſdam nõ videatur, cũ effectualiter in vtroq; naturalis poſſeſſionis reſtitutio cupiatur, nihilominus Alex. ſaluat ꝙ diuerſimode reſtitutio venit ideſt in rei vẽdicatione per officium iudicis. In interdicto iure actionis. nam nihil per officium petitur ſed tãtum nõ moleſtari, quod vltimum fieri nequit in caſu noſtro niſi naturalis ipſa reſtituatur. ¶ Sed ſpecul. in titulo. de libell. concept. in. ꝙ. fin. in verſic. illud. vult ꝙ immo in rei vendicatione veniat reſtitutio iure actionis. Idem Angel. hic in repetit. Bologn. & Claudius. ¶ Quos & hoc

ego

ego ſequar. nã officium illud iudicis nõ impartiatur ente ſententiam.d.l.qui reſti tuere.ff.de rei vendic. Et in ſententia pariter.pronunciandum eſt rem eſſe reſtituendam ſicut dominium eſſe agentis,vt petitum eſt,ſi volumus eam eſſe libello conformé iuxta. c. quoniam contra de probat.& vide ſupra num.79. Itaq; videtur eſſe concludendum contra Bart. ſtante opinione Cyni & vltramontano in.l.edita.C.de edédo.videlicet ꝙ quando duo iudicia competunt ad eundem effectum non cumulentur. ℭ Saluarem ꝙ quãuis in vtroq; vnus effectus ſit reſpectu reſtitutionis tamen non principaliter vnuſquiſq; venit in petitione, ſed alter venit in cõſequentiã alterius. ℭ Principale enim in rei vendicatione eſt ſe dominum declarari ſed in incõſequẽtiam illud ſit vt res reſtituatur. cum in dubio (vt milies diximus in poſſeſſorio recuperande) penes dominum poſſeſſio ſit collocanda.l.bonefidei. C. depoſiti. & quoniam id quod principaliter agitur attendẽdum eſt vul.l.ſi quis nec cãni. ff. ſi certum petatur.igitur &c. ℭ Nam & effectus vt ſupra rei vendicationis & ad plura prodeſſe poterit, vt tu ipſe capis. & ſatis ab effectu retinende (qui eſt non inquietari) differt. Vñ tã ex prima q̃ ex ſecũda Bartoli rõne cum ipſo tranſibo.

82 Secũdum ſequitur mẽbrum id videlicet, quando dubitatur an diuerſo reſpectu ab eodẽ ambo propoſita ſunt & tunc ſi ex coniecturis diri mi poſſet,id fiet. Secundum Bar.hic & ſpecul.de libel.concept. in.§. nunc videamus.Innoc.in.c.cum dilectus.de ordiñ cognit.Alex.& Ripam hic.exẽplantes vbi vẽdicatio contra vſufructuarium (intelligas olim vt quia ſit finitus vſufructus vt per Soccin.quicquid Alexander) inchoaretur.nam clarum eſt vſufructuarium naturaliter tantum poſſidere.l.naturaliter.i.eodem. non igitur alio reſpectu petitio inchoari potuit argumento. l.decem de verb,oblig. ℭ Vel contra eũ qui ſe haberet pro vſufructuario qui vero non erat,aut emphiteotã &c. ℭ Aut non coniiceretur propter quam poſſeſſionem vẽdicari ceptum ſit, & Actori declarationi ſtaretur.vt Bart.Alex.& communiter (ſi Iaſoni credendum eſt) Doctores concludunt.per.l.ſi quis intentione ambigua.ff.de iudic.per.l.inter ſtipulantem.§.ſi ſticum.de verb. oblig. quos Ripa recentioreſq; ſectantur. ℭ Sed Roman.Iacobus de Puteo. Sequendo Cumanum dicunt in hoc vltimo contra cõmunem ꝙ immo tunc iudicis declaratio ni relaxandum per.d.l.ſi quis.ibi. Accipiet. ℭ Moti etiam ex ratione quia dubitatio nõ conſiſtit in facto prout in.d. §.ſi ſtichum.&.§.finali.Sed in iure atq; iudex id accipere debebit ꝙ Actori vtilius videatur.quos Claudius quoq; ſequitur. ℭ Aduerto ꝙ ſi Bartoli opinionem ſequemur tex.hic generaliter & indiſtincte loquẽs offenderetur contra. l.primã in §.& gñaliter.ff.de legat.preſtan.nam nedum non expectat heredis declaratio nẽ,ſed neq; iudicis de qua Cuman. ℭ Minus ipſius viuẽtis Actoris.vult enim non denegari vti poſſidetis interdictum ei qui rẽ vẽdicare cepit. Ea ratione quia nõ videtur poſſeſſioni renunciaſſe &c.que ratio non expectat aliquam declarationẽ vnde ſemper dicendum eſſe puto ꝙ ex coniecturis dici debeat declaratũ. ℭ Nõ enim veriſimile eſt vt petitorium cepe rit reſpectu ciuilis poſſeſſionis,& q̃a verba libelli conueniunt tantummodo naturali poſſeſſioni dum rẽ reſtitui petitur cũ verba in potiori ſignificatu &c.l. prima.ff.ſi ager vectig. ℭ Itẽ quia nihil ex ciuili reſtitutione Actor conſequeretur cũ facta naturalis reſtitutione nulli dubium eſt ſtante dñio ſuo quin & ciuiliter poſſideret. ℭ Necnõ quia id quod dicitur ꝙ vẽdicãdo quis aduerſarium poſ ſidere profitetur, reſtringendum eſt eatenus quatenus pro effectuanda vendicatione neceſſariũ ſit, & ne fruſtatorie agatur. reſtrictio probatur per regulam.l. cũ de indebito.ff.de probat.igitur i ſcla

74

naturali verificabitur. vt ſic dicamus per
tacitam Actoris confeſſionem de rei cõ
uenti poſſeſſione minuſquã poſſibile ſit
eidem debere preiudicari. argumẽto. d.
legis. & l. non omnis. ff. ſi cert. petatur.
¶ Nec obſtare putarem ꝙ ſecundũ hoc
ob nudam ſolam detẽtationem vẽdicaſ
ſe videretur vt minusꝗ̃ poſſibile &c. vt ſu
pra. Reſponderem ex aſſiſtentia non de
tentationẽ duntaxat ſed & poſſeſſionem
eẽ ꝑſumẽdam. argumento. l. prime. ſu
pra. eod. ¶ Itẽ quia nuda detẽtio nũquã
ꝑſumitur cum vltra aſſiſtẽtiam & aliud
factum requirat, videlicet ꝙ vel cuſtodie
cauſa res aſſignata fuiſſet, vel legatorum
conſeruãdorum, aut aliter, que omnia
abſq; iudicis facto non procedunt. l. Ful
cinius. ff. ex quibus cauſis in poſſeſſ. ea
tur. & per totum titulum vt legat. nomi
ne caueatur. ¶ Vel etiam partis de quo
inſtit. depoſiti. cum ſimil. ſed multiplicia
facta non ſunt ꝑſumenda. l. emancipati.
C. de collation. igitur &c. ¶ Iterum di
ci poſſet ꝙ ſecuudum hec mea dicta nun
quam communis doctorum concluſio
(habens ſe ꝙ per petitoriũ propoſitum
videatur in eadem re poſſeſſorio renun
ciatum) verificaretur, cũ ſemper dici poſ
ſet id ratione ſolius ciuilis poſſeſſionis ce
piſſe atq; petitorium prius pro naturali
¶ Vlterius & ex diuerſo ſi cõmunis iſta
opinio ſimpliciter ſumpta (vt ſumitur ꝑ
eos) ſtarẽ poſſet, vtiq; textui noſtro dire
cte contrariaretur. Qui noſter textus re
ſpectu diuerſe poſſeſſionis intelligi neq;
ret cum ita intelligendo de indubitabili
videretur. cõtra. l. quod labeo. ff. de Car
bon. edicto ſtãte ꝙ ex diuerſis nõ fit illa
tio vt in l. vulg. vt etiam alias poſui. Re
ſpectu aũt eiuſdẽ impediretur interdictũ
proponi cum eidẽ (inchoando petitori
um) renũciaſſet. ¶ Vnde vt contraria
euitemus intelligam hunc textum in ter
minis quibus interdicto vti vellet ratio
ne ſolius ciuilis ¶ Nec obſtat ꝙ hoc ẽ
diuinare quia dicimus licere vt iura iuri
bus concordentur. c. cũ expediat. de ele
ctione, lib. 6. ¶ Neq; obſtet hic textus ĩ
verbo poſſeſſioni quod verbum cõꝑ
hẽdit ẽt naturalẽ. nam rñderẽ intelligen
do hoc verbum in gñe atq; integraliter,
itaq; vt velit ne videatur poſſeſſioni (in
tegraliter & in gñe prout naturalẽ atq;
ciuilẽ cõphendit & in rubrica diffini
ui) renunciare. ¶ Non aũt id intelligo
in ſpecie hoc ẽ cuilibet poſſeſſioni nam
taliter intelligẽdo rationes ꝑfate nimiũ
vrgerẽt, ita ꝙ vix confuſio & contrarie
tas magna euitaretur. vt ẽt patebit in le
ctutis. ¶ Vñ dum dicit non. n. vĩ poſſeſ
ſioni renunciaſſe &c. Intelligo quomi
nus interdicto vti poſſit. hoc eſt ratione
tuẽdi ciuilẽ ꝑ quod ẽt indirecte conſeq̃
tur naturalẽ vt in. l. prima. ff. vti poſſid.
& talẽ intellectum huic litere aſſigno.
¶ Facit quia verbum poſſeſſioni de quo
textus hic pro ciuili & naturali iunctĩ ſu
mitur vt patet in rubrica noſtra. & in. l.
prima. in. §. huius aũt. ff. vti poſſidetis.
Probat Bal. ĩ. l. prima. C. communia de
vſucap. Alex. in conſil. 28. in 2. volum.
¶ Itẽ quia verba in potiori ſignificatu
&c. vt in vulg. ¶ Non obſtat l. ordina
rii. C. de rei vẽdic. l. incerti. ff. de inter
dic. quia ſimili modo dicam ibi verbũ:
poſſeſſioni. pro naturali ẽt & in gñe ſu
mi, vt ſtatim dixeram. ¶ Itẽ ibi aduer
tẽdum ẽ ꝙ vterq; dicebat ſe eẽ dominiũ
& poſſeſſorẽ vt de hoc pondera ibi ver
ba. & melius colligitur ex. §. retinẽde in
ſtit. de interdic. ibi ab vtraq; parte que
ſtio proprietatis erat. & ibi vter ex litiga
toribus poſſideret &c. ¶ Vñ ordo iſte
neceſſarius fuit vt prius in poſſeſſorio
vẽtilaretur. vt ibidẽ in verbis vt ex hoc
ordine facto &c. ¶ Quod ceſſat in ter
minis noſtris vbi pro ciuili tantum in
terdicto vtebatur adeo ꝙ naturalẽ eẽ pe
nes aduerſarium non minusꝗ̃ in petito
rio profeſſus ẽ. ¶ Et conſequẽter ceſſat
ratio contrarietatis. de qua in. l. prima.
ff, de furt. ¶ Ceſſat ẽt regula electionis.
nam tunc eligere quẽ oportet cum duo
diuerſa remedia competerẽt ad idẽ. l. cũ
filius. §. variis. de legat. ſecũdo, vel ſi non
ad idẽ tamẽ important contrarietatem

in eadẽ

in eadē pſona Actoris. vt not.in.l. quod in heredem.§.eligere.ff. de tribut. Sed hic ad diuerſa vt ſupra diximus alterando. regulam.l.ſiquis nec cauſam. neque contrarietatem &c. ¶ Sic etiam ceſſat cōtrarium de regula.l.nemo ex his.§.quotiens.ff.de regul.iur. ¶ Item ceſſat regula.l.fundi &.l.fundum.ff.except.habens ſe ꝙ vbi abſolutoria lata in petitorio parit exceptionem rei iudicate in poſſeſſorio cumulatio impediatur ſtant.n. iſta ſimul.vt tu a, petitorio abſoluaris ego autem in ciuili mea poſſeſſione tuendus ſim.cum poſſibile ſit poſſeſſionem penes me potius q̄ penes dominum collocandam vt milies diximus in materia reintegrande per tex hūc noſtrum cum ſimil. de quibus regulis melius & quomodo ceſſent videbis infra in ſequenti tractatu.de cumul.actionum. ¶ Vlterius ceſſat argumentum.fruſtatorii actus videlicet dum arguebatur ꝙ quia ciuilis poſſeſſor poteſt naturalem ingredi propria autoritate.l.prima.§. interdictum. ff.vti poſſidetis ideo ꝙ fruſtatorie poſſeſſorium retinende ſolius ciuilis inchoaretur. ¶ Nam Hormandotius reſpōdet ꝙ non quilibet audet illud facere. ¶ Aduerte quia ſi non audet timet ſe poſſe repelli vn̄ ſe ipſum etiam de ciuili ſpoliat. vt not.per omnes in.d.§. qui ad nundinas.l.clam.i.eodem. ¶ Vnde potius dicam ꝙ per ſolum ingreſſum non ſatisfit quominus moleſtari poſſit. & euidens ē quia & naturali poſſeſſori competit interdictum.d.l. prima. ff. vti poſſidet. ¶ Nec obſtat vltimo cōcluſioni noſtre argumentū;illud angeli ꝙ quando due actiones ad inuicem ita ſe habeant ꝙ lata ſententia & facta exequutione in vna ex altera agi non poteſt,cumulatio impediatur.per.l.primam.§.fin. ff. ſi fam. furtum. Quia ridet bene Alex.illud verū vbi ex vnius exequutione plene alteri ſuccurratur. ¶ Vnde dicas ꝙ reſtitutio ipſius rei facta ipſi domino nō tollit moleſtationem ſaltim in terminis.l.diffamari.C.de ingen.& manumiſſ, in qua lege ſumitur ꝙ animus etiam moleſtatur. ¶ Vel etiam dicas per Alex. ꝙ in petitorio non venit intereſſe paſſum rōne moleſtationis. Vltimo nota ꝙ ſupra poſita in hoc.num.82.verſic. Secundum ſequitur &c. procedunt in terminis iſtius.§. ſed abſolute querendo. An in dubio ſtādum ſit actoris vel eius heredis,aut iudicis declarationi vide. infra. in quinta lectura in verſic. querit Bartholus &c.

83 REſtat tertium membrū huius primi capitis hoc eſt qn̄ petitorium & poſſeſſorium retinende reſpectu eiuſdem poſſeſſionis puta naturalis ab eodem mota fuiſſent. ¶ Quod quomodo cognoſcatur ex conuenti interrogatione cum Actoris reſponſione de quibus in.l.prima.ff.de eden. Apparebit.nā alias in dubio pro ciuili tantum inchoaſſe diceretur vt nuper dixeram. ¶ Vnde videamus. An & quādo in vno & in quo Actor alterum proponendo ſibi ipſi preiudicet,in altero abrogando vel ſaltim cumulando. ¶ Et dicēdum puto ꝙ aut ſumus i iuribus incorporalibus quibus quilibet petitor eſt & poſſeſſor tunc cumulatio nō impedietur ita Bar. & Alex. aliiq; in. l.edita.C. de eden. Butrius in c.cum dilectus eodem.& in retinēda eſt communis opinio per.l.& ſi forte.in.§. ſciendum.&.l.ſicuti.in.§.Ariſto.ff.ſi ſeruitus vendic. ¶ Niſi Actor eſſet ita fatuus ꝙ cumulet (vt dicit Bal.in.l. incerti col.3.ff.de interd.) plura contraria in eodem libello vel diuerſis cumulatiuis. ¶ Et pro communi Iaſon allegat textū in.l.cum fundum.ff. de ui & ui armata. & in c.paſtoralis eodem. quāuis non loquatur in retinenda ſed eadem ratione id concludit. ¶ Vnde Cardin.& Imola. in clem.vnica eodē idē eſſe volunt in bn̄ficialibus vbi nō datur dominium neq; poſſeſſio ſed quaſi. Cum iura ſint quos hic Ripa ſectatur. ¶ Aut in rebus corporalibus tunc ſi ſumus in habentibus cauſam proprietatis admixtam de quibus dixerā in fallen.4.ad regulam ſpoliatus

añ omnia idẽ quod ſupra dicẽdum eſt. ¶ Si tamen prius poſſeſſorio iudicio a-
ctum fuiſſet. ¶ Secus vero vbi petitorio
prius, nam tunc ſentẽtia ſuper eo lata pa
rit exceptionẽ Rei iudicate in poſſeſſo-
rio. l. fundi. & l. ſed ſi añ. ff. de except. ſic
Ioã. An. & Butrius in. d. c. cum dilectus.
hoc eſt in terminis noſtris. de quibus in
d. §. quedam inſtit. de interdic. vbi prin-
cipaliter dicitur habere cauſam adminiſtrã
vt hic Ripa. ¶ Idẽ ego dicam in non ad
mixtis. ſi & vbi ſentẽtia in poſſeſſorio la
ta ſit quia conuẽtus ſe eẽ dominium pro
baſſet, poſtquã ad tollendum interdictũ
vti poſſidetis id allegaſſet, vt alias in ſimi
li dixerã ĩ prima fallẽ. & p Bal. in l. incer
84 ti. nu. 8. ff. de interdic. ¶ Si vero non ſu
mus in hñtibus cãm proprietatis admi-
xtã & tũc. ¶ Diſtinguamus. per tres cãs.
PRima cauſa ſit vbi petito
rium inchoatur prius, &
poſt poſſeſſorium. ¶ Se
cunda vbi e, conuerſo.
¶ Tertia vbi vtrunq̃ ſi-
mul. ¶ Rurſus ad primã conſidero tres
caſus. ¶ Vnum quando petitorium pri
us eligens ſciebat ſe poſſidere. ¶ Alterũ
ſi ignorabat. ¶ Tertium ſi titubabat.
85 ¶ Ad primum per doctores concluden
dum eſt vt eo ipſo quo vendicare cepit
poſſeſſorio renunciaſſe cenſeatur ita ꝙ
poſtea in interdicto audiri nequiret. Ar
gumento. l. prime. ff. vti poſſid. Ita Bar.
in. 3. combinat. ibi quero. Alex. Aretin.
& Magis cõmuniter. ¶ Sed Imola Ro.
& Iaſon contra per textum noſtrum q̃
ad ignorantiam tantum non eſt reſtrin
gendus, neq; ſuper eo diuinandum eſt,
cum gñaliter loquatur. ¶ Item quia in
tentio petentis. non fuit amittere. argu-
mento. l. cum de indebito. C. de probat.
vñ ſuccedit regula. l. non omnis. ff. ſi cer
ti petatur. propter quod vltimum Iaſon
dixit hanc vltimam eẽ de iure veriorem.
¶ Pro quibus Addo ꝙ ſi textus hic ad
caſum ignorantie reſtringeretur ſuper-
flue poſitus fuiſſet cum nulli vnquã du-
bium fuerit ꝙ ignorans (cum non cõſen
tiat) non amittit. ¶ Nihilominus prio-
res Magis ſequor quia Magis pſumẽdũ
eſt ꝙ nõ habeat iactare ſuum vt ſupra.
q̃ ꝙ ſciuerit ſe poſſidere d. l. cum de inde
bito iũcta. l. ſi qui deſtinauerat. ff. de rei
vẽdic. ¶ Nec ẽtdico ꝙ pſumatur igno-
rare ne dicamus hanc legẽ eẽ factã ſuper
indubitabili. contra. d. l. ꝙ labeo. atq;
poſitam verbis magis q̃ rebus contra. c.
commiſſa. de elect. in ſexto. cum ſimul.
¶ Sed potius ꝙ inter ſciẽtiam & ignorã
tiam ẽ dare medium ideſt titubationem
argumẽto notatorum in regula. eius eſt
nolle. in. lib. vi. & ideo ꝙ reſpectu iacta-
tionis ſeu perditionis potius ignorantie
equiperandum ſit. per glo. in rubr. ff. de
iuris & facti ignoran. ẽ ſingularis textus.
vbi apoſtilla. in. §. ſin autem. l. fin. C. de
furtis. ¶ Non tñ propterea dicam Acto
rẽ debere probare titubationẽ cum ne-
dum grauaretur ſed & ſibi ipſi ꝑiudica-
ret vt dicam in 3. cauſa. neq; grauandus
ẽ argumẽto. l. nimis graue. ff. de teſtibus
ſed immo lex magis id de quo ſupra pſu
mat. Vñ vt renunciaſſe viſus ſit ſcientiã
probari oportebit & hic textus, limite-
tur quẽ nõ alio modo intelligam. ¶ Et
redeundo ad cõcluſionẽ noſtram omiſ
ſis debilioribus duo vrgere videtur pri-
mũ quia ei qui poſſidet non datur actio
in rẽ. l. prima. §. interdictum hoc. ff. vti
poſſidet. §. fin inſtit. de perpet. & tempo
ral. action. c. examinata de iudic. Si igi-
tur nulliter agit vt in. d. c. minus renun-
ciaſſe dicẽdum ẽ cum ex actu nullo nul-
lus iuris effectus ſortiatur argumento.
l. prolatam. C. de ſñtiis. ſic Aretinus.
¶ Cui rñdeo iura illa intelligi reſpectu
conſequendi ſeu hñdi. vt etiam pondero
textum in. d. §. interdictum dum dicit ꝙ
ſibi ſufficiat vt poſſideat, quaſi dicat agẽ
do nil conſequi poſſet. ¶ Item textum
in. d. §. fin. dum dicit omnia iudicia eſſe
abſolutoria quia eo ipſo quo quis ſatiſ-
facit, liberatur. vñ vult ne agatur. quia
ne dum pars ſed & iudex atq; iudicium
eluderetur. hoc ẽ ratio pfati. c. ¶ Nos
vero non reſpectu conſequendi ſed com

parendi

parendi loquimur, nam dum petitori o
agit vt ſibi reſtituatur tacite profitetur
aduerſarium poſſidere argumento.l.de
cem.de verb.obliga.vñ poſtea liberum
ſibi non eſt reuocare quod iudicialiter
contra eundem profeſſus eſt. Argumen
to.l. Pomponius ſcribit.ff.de procurat.
vide hyppol.in ſingul.incipien. Calor
iudicii. ¶ Non igitur dico ꝙ poſſeſſionẽ
amittat & in hoc concordemus cũ Imo
la Romano atq; ſequacibus. ¶ Sed ꝙ
poſſeſſorium amittat,hoc ẽ ius ſup poſ-
ſeſſorio comparendi.ſtante regula con-
trarietatis de qua.in.l.prima. C. de fur-
tis.Non obſtante regula.d.l.cum de in-
debito.cum iſto caſu amiſſio in neceſſa-
riam veniat conſequentiam argumento
l.iii.in.§.eligere.ff.de tribut. &.l.iii.§.
variis.de legat.ꝑ. ¶ Ad hunc textum re
ſponde vt ſupra declaraui ꝙ intelligatur
ſuper poſſeſſione ciuili ſeu integrali vt
exponetur ibi nihil.commune ideſt non
omne commune vt in glo.dixerã. ¶ Se-
cundum cõtrarium eſt.c.examinata de
iudic.dum ibi dicitur ꝙ in petitorio nõ
proceditur.per quod videtur ne poſſeſ
ſorio renunciatum ſit nam tunc proce-
deretur vt dicunt. ¶ Sed reſpondeo Re-
motis doctorum reſponſionibus cum re
uerentia intricantiam ſe, illa melior mi-
hi ſuadetur ꝙ non procedatur in fauorẽ
libellantis quia poſſidebat vt ibi textus,
quaſi dicat quia iudicium eludebat. non
propterea ſequitur ſi quid contra ſe vel
tacite in iudicium dixerit, per eius aduer
ſarium allegari nequeat.facit.l.de etate.
ff.de interrogat.action. ¶ De Se.n.ipo nõ
de altero queri debet iuxta regul. dam-
num quod quis ſui culpa &c.in.lib.6.
¶ Nam profeſſus eſt in petitorio aduer
ſarium poſſidere, dedignari nunc nõ de-
bet ſi dicens ſe poſſidere non auditur.ar
gumento rubr.& tituli.ff.quod quiſque
iuris. Sed quia hec ratio magis conuenit
in ſequenti membro vt.i.dicã.in 3.lectu
ra.num. 114. Melius dicendum eſt ꝙ
quia ſciens ſe poſſidere eludebat iudice
& partem atq; mendaciũ dicebat vt ibi

dem ponam igitur &c. & conſequenter
dicendum eſt ꝙ quia patet ex textu no-
ſtro, ꝙ ius comparendi regulatur ex re
nunciatione.vt patet in verſ. & ideo &c.
iuncta ratione ibi nec.n.&c.ideo abſolu
te per ꝑfatas rationes dicam cõtra Imo-
lam Rom.& ſequaces,vt in iſto caſu re-
ſpectu aduerſarii renunciaſſe cenſeatur,
& communis opinio verificetur. ¶ Vñ
infero ꝙ ſi eius aduerſarius eſſet vere do
minus poſſeſſionem tanquam vacantẽ
dummodo ſine ui vere ingredi poſſet.ne
que ſpoliare diceretur vt dixeram in fal-
lẽ.3.iũcto quia hic nullus interceſſit me
tus. Nec non ceſſat diſpoſitio.l. fin.C.
vnde ui. ibi quod ſuum eſt &c. & vi-
de omnino infra tertiam lecturam.

86 SEcundus caſus eſt quando
petitorio agens ignorabat
ſe poſſidere Bar. Alex. Are
tin. Iaſon.& omnes conclu-
dunt nõ videri eum poſſeſ-
ſorio renunciaſſe cum ignorans poſſeſ-
ſionem non perdat.l.Mater. ff.de inoſ-
fic.teſtam.l.legitimam.ff.de petit.here-
dit.vnde concludunt poſſeſſorium poſ-
ſe cumulari dummodo quibuſdam con
iecturis ignorantia probetur puta ꝙ ꝑ
ſeruum ſiue filium alibi commorantem
poſſideret,aliem enim facti tollerabilis
ignorantia eſt,l.fin.ff.pro ſuo. ¶ Nec
obſtat ꝙ coniunctorum facta ſcire pre-
ſumatur.l.de tutela.ff. de integrum re-
ſtit. Minorum.Quia reſpondet Bal.in
l.qui ſororem.ff. de iure deliber. Bart.
Alex.& doct.in.l.prima.ff.ſi cert. peta-
tur ꝙ illud dictum procedit quo ad iura
ſanguinis vel proceſſum nature puta eta
tis. ¶ Aduerto ꝙ ſi a,me ipſo non deci-
piat ſuperflue nedum loquantur ſed ẽt
minus iuſte non enim debet Actor one-
rari vt ignorantiã probet ſi(nec ea pro
bata) cumulari nõ impeditur niſi eius
ſcientia probaretur de quo ſupra. ¶ Igi
tur in illo ſolo caſu eorum dictã Sequor
in quo Reus ipſe probaſſet puta per te-
ſtes ſimpliciter deponentes(non expri-
mendo de filio vel ſeruo)poſſeſſionem

Actoris. nam quia is dicitur poſſidere
cuius nomine poſſidetur.l.is poſſidet,i.
eodem.non male deponerent ticiũ poſ-
ſidere ſi eius filius aut ſeruus poſſideret.
¶ Et in iſto caſu putarem Actorem de-
bere (ſi poſſeſſorio vti velit) ignoran-
tiam probare alias nequaquã vt per ſu-
periora. ¶ Quibus nec obſtare puto id
quod hic Ripa dicit ꝙ ignorans poſſeſ-
ſionem perdit.per.l.id quod.ff. eodem.
nã reſpondere illud in perditione.q̃ al-
terius) facto cãtur.Secus vbi facto amit-
tẽtis de quo nos.nõ.n.hec amiſſio proce
dit aliter q̃ amittẽtis cõſenſu. quo carẽt
ignorãs.l.1.§.ſi furioſus.i.eodẽ.igr̃ &c.
TErtium capiamus caſum
ideſt quaudo Actor peti-
torium inchoãdo de ſua
87 poſſeſſione titubaret exẽ-
plum certo modo (non
tamen explicite) ſibi relatum eſſet eius
filium vel ſeruum eius nomine poſſide-
re,atq; interrogatus de hoc certiorem ſe
non eſſe reſpondidiſſet. Profecto tituba
tionem tunc potius ſcientie q̃ ignoran-
tie puto equiperandam nam cum inſtru
ctus venire debuiſſet.vulg.l.qui accuſa-
re.C.de edendo.ſuum erat ſe fieri certio
rem priuſquam petitorio vti cepiſſet.
Quod cum nõ fecerit proculdubio pu-
tarem eum vt aſpernantem legis de qua
in.l.is qui deſtinauerat.ff. de rei vendic.
eſſe iudicandum. ¶ Nam in.d.l.iuriſcõ-
ſultum non aliter conſilium dediſſe pu-
tarim q̃ vt nos admoneret poſſeſſoriũ
amiſſuros ſi petitorium inchoaremus.
¶ Non obſtat ſi ſupra titubantem igna
ro equiperauerim per glo, in. d.rubr. p
tex.in l.fin.§.fin autem. C. de furt.quia
reſpõdeo illud eſſe verum niſi a,lege ad-
monitus fuiſſet.d.l.qui accuſare in ra-
tione ſui iuncta.d.l.is qui. ¶ Sed & addo
ꝙ in ſuperiori lex habet eum pro illo ti
tubante,qui magis ignaro. equiperatur
cum non cõſtiterit iudici eum aſpernaſ
ſe legẽ,hic ſecus vt ſupra diximus. ¶ Et
ſic limitarem textum in.d.§. fin autem.
¶ Ad quod facit regula exp̃ſſa nocent
in lib.6 ¶ Facit illud ꝙ alias dicitur ve-
rum eſſe contumacem eum qui non ta-
cendo ſed exprimendo dixerit. nolo ve-
nire glo.in verbo.cõtumacia. vbi doct.
in.l.conſentaneum. C. quomodo.&.qñ
iudex vbi Bart.in tertia colum. & iſdem
in.l.ex conſenſu in.§.fin. in verſic. que-
ro quis ſit verus cõtumax.ff.de appell.
88 EXplicita prima cauſa mo-
do ſequitur ſecunda que ẽ.
Si retinẽde interdictum pri
us inchoaretur an ab eodẽ
poſtea rei vendicatio mo-
ueri valeat.& ſiquidem .atione ſolius ci-
uilis poſſeſſionis poſſeſſorium motum
fuiſſet,nulli dubiũ reſtat poſſe etiã ven-
dicari cum reſpectu naturalis tãtum poſ
ſeſſionis reſtituende hoc eſſe motum vt
ſupra probatum ſit. ¶ Si vero etiam na-
turalis tũc ſimili modo vendicatur ſi ra-
tione ſolius detentationis apud aduerſa-
riue exiſtentis id fieri exp̃ſſum eſſet, ceſ-
ſant enim tunc rationes omnes impedi-
tium cumulationum de quibus hic Bar.
in 2.qõn.dicã infra.de cumul.action.cir
ca principium. ¶ Si vero non fuerit ex-
preſſum oritur dubitatio quia poſſiden-
ti vendicatio non datur.vt in.§.fin. in-
ſtit.de perpet.& temporal.action. cũ ſi-
mil. & vulgar.iuncto quia poſſidere ad
huc p̃ſumitur is qui in p̃teritum poſſediſ
ſe probetur.l.iii.C.de probation ¶ Qui
nimmo etiam probatur ex actorum in-
ſpectione que ſemper loquitur.vulg.l.ar
riani.C.de hereticis. Itẽ probarem hoc
modo ſi enim poſſeſſorium proponen-
do quis petitorio iam propoſito renun-
ciare vr̃.&c.vt dicit Bart. in tertia lectu-
ra gloſe.per.d.§.fin.& per.l.poſt diem.
ff.de lege commiſſ. communiter appro
batus tanto fortius petitorio nõ adhuc
inchoato renunciaſſe cenſendus eſt.con
ſequentiam probo per regulã. l. ii.ff. de
his q ſunt ſui vel alieni iuris. ¶ Que no
ſtra concluſio nõ procedit vbi reus poſ
ſeſſorio cõuentus negaret explicite acto
rem poſſidere ſeu eidem interdictum cõ
petere.nam contra eundem actorem pe
titorio

titorio vtẽtem nequaquam fundare ſe in
eo poſſet cum iam nixus ſit id impugna-
re videlicet actorẽ poſſidere. ¶ Hoc te-
nuit Bar. in cõtrario caſu qui eſt vbi pri
us petitorium ceperit de quo ſupra. Mo
tus ex regula nemò ex eo. in lib. 6. hoc
idem hic nos eadem ratione teneamus.
¶ Secus ſi non explicite ſed tantum ne-
gaſſet narrata prout narrantur vt fieri
conſueuit nam quia talis eloquutio re-
ſtringi poſſet ad ſolam inquietationem
vt ſic non aliud negatum eſſe cenſeatur,
ideo potius huic opinioni adherendum
puto argumento. l. ſi quis intentionẽ. am
bigua. de iudic. ¶ Et an & quãdo in po
ſitione negata ſe fundare poſſit. vide. i. le
ctura tertia in 3. concluſione Bartoli.

QVeri nũc poſſet anq̃ poſ
89 ſeſſorio finito petitorium
capere valeat ex eo vt pu-
to pendet an videlicet ex-
ceptio iudicati vnius alte-
ri obſit. Concludenter dico ꝙ quia nil
habet commune poſſeſſio cum pro-
prietate vt in textu noſtro. ¶ Item quia
quandoq; contingit poſſeſſionem alteri
q̃ domino eſſe tribuendam vt milies di-
ctum eſt in materia reintegrande. per. l.
bona fides C. depoſiti. cũ ſimil. ideo de
ſententia vnius ad aliud non inferatur.
¶ Sed videtur ne etiam poſſeſſorio fini-
to petitorium inchoetur ex ratione de
qua ſupra. illa videlicet quia actor profeſ
ſus eſt ſe poſſidere conſequenter ſibi p̃-
iudicauerit cum poſſeſſorium non com
petat poſſidenti. c. examinata. de iudic.
¶ Quicquid dicatur eodem modo hoc
in loco concludo ꝙ ſi Reus explicite ne
gaſſet poſſeſſionem actoris, non poſſit ſe
fundare &c. vt ſupra. dictum ẽ. Secus vbi
negaſſet narrata prout narrantur. Quia
tunc talia verba per ipſum reum interp̃-
tabũtur. d. l. ſi quis intentione ambigua.
¶ Facit ꝙ alias dixeram de circuitu eui-
tando in princ. repetit. ante. num. 20. ſi-
cut & ſi Reus ipſe reſpondendo minus
negaſſet poſſeſſionem actoris ſed tantũ
profeſſus eſſet ſe eum nullatenus turbaſ-
ſe. petitorium tunc quippe non inchoa
retur. d. § fin. inſtit. de perpet. & tempo-
ral. action. cum iam actor ipſe apud acta
ſe poſſidere ꝓtulerit vñ petere videretur
id qđ haberet arg. regule. dolo facit i 6.

MOdo videndum eſt quid
e, cõuerſo an petitorio fi-
90 nito iſdem poſſeſſoriũ re-
tinende inchoare valeat.
diſtinguendum eſt an rõ-
ne poſſeſſionis habite poſt petitorium
finitũ. ¶ Aut añ. primo caſu audiri mere
tur argumento. d. l. bonefidei. tenet hic
Bar. in retinenda quẽ ſequuntur. ¶ Niſi
cõuentus excipiendo dixerit ſe fuiſſe ſpo
liatum. de quo in fallẽ. 29. ſuperius in re
integranda. ¶ Et quod dixeram habite
poſt petitorium finitum intelligo etiam
ante finitum dummodo poſt ceptum vt
Bar. vult in 4. lectura quod per eundem
declara. non tamen conuenit hoc in lo
co vbi loquimur. ¶ Item intelligo hoc
vbi agens vti poſſidetis interdicto decla-
ret ſimulq; probet poſſeſſionem ſibi que
ſitam poſt petitorium finitum, alias iudi
cio meo nõ audiretur. cum in finem vſq;
iudicii petitorii profitendo poſſeſſionẽ
eſſe penes conuentum inſtetiſſet. ¶ Se-
cundo caſu. Diſtinguo quomodo fini-
tum ꝓſuponamus, vel quia Reus Actore
non probante ſit abſolutus iuxta. l. qui
accuſare. C. de eden. ¶ Vel quia etiam
ſe eſſe dominum oſtendiſſet. Primo ca-
ſu videtur eadem ratione qua ſupra (vi-
delicet quia prius actor profeſſus eſt ip-
ſum reum poſſidere propter quod ven-
dicare voluit) nunc eundem profitentẽ
ſe poſſidere ne audiri mereatur. ¶ Nihi-
lominus quia quod prius profitebatur
alieni nõ ſui facti eſt, prout ſui eſt in pro
ximo caſu ſuperiori videlicet vbi prius
poſſeſſorium &c. ¶ Item quia vendican
do non principaliter poſſeſſionem alte-
rius profitetur (nam principalis eius in-
tẽtio eſt vt ſuum dominium declaretur
iuxta. l. in re. ff. de rei vẽdic. ideo ab ex-
cuſatione (vt puto) non eſt repellẽdus
argumen. l. ii. ff. de iuris. & facti ignoran.

P

Conſequenter puto vt interdicto vti poſſit. ℂ Sed ſi Reus abſolutus ſit quia ſe eē dominum probaſſet oritur diſputatio an interdicto retinende officiat exceptio notoriati dominii Bar. in. 5. combinat. hic videtur dicere ꝙ non. ℂ Sed Antonius. de Butr. in. c. dilectus. de cā poſſeſſ. & propriet. I 2. colum. in verſic. ſed teneo primum &c. tenet ꝙ ſic. ſi bene reſpicis. conſiderando ꝙ in caſu noſtro ꝑſuppo nitur agi pro retinenda poſſeſſione habita per actorem antequā petitorio vti ceperit. ℂ Vnde cōcluderem ꝙ aut agit pro retinēda ciuili cōſequenter ne in ea moleſtetur, ꝙ ſuccedet ſi naturalis ſibi reſtituatur. Iuxta. l. clam poſſidere. ſ. ꝟ. fin. i. eodem. c. licet cauſa. de probat. tūc vt ab exceptionē dominii nō repellatur. Quia cum naturalis ipſa poſſeſſio nō ui, non clam, non ꝑcario, penes dominum ipſum reperiri cōtingat, reſtituenda nō erit. Cum neq; ſpoliato agenti reſtitutio iſto caſu fiat, vt dixeram in materia reintegrande in fallen. 67. ℂ Et hoc modo intelligam procedere argumen. canoniſtarum de quo Butrius vbi ſupra. dicentium ꝙ obſtat recuperande. &c. ℂ Aut agat pro retinenda etiam naturali tūc dicam ne dominii exceptio obſtet nā non fuit iſto caſu dominium inter eaſdem partes notoriatum ad effectum excludēdi poſſeſſorium vt diximus in prima fallen. & per Bal. in. l. incerti. num. ff. de interdic. Vnde ſimpliciter ſuccedet regula nri. ꝟ. & d. l. bonefidei. ℂ Sed an & qñ exceptio dñii retinende poſſeſſorio obſtet videbis me infra in 2. principali Capite huius materie. vbi late vt credo dicam.

91 Reſtat videre tertiam cām tertii membri, vt compleamus primū caput retinende illa eſt vbi iidem petitorium & poſſeſſorium retinende vno cōtextu proponit. ℂ Si quidem diuerſis reſpectibus vt qa poſſeſſorium pro retinenda ſola ciuili res clara eſt vt in principio huius poſſeſſorii diximus. ℂ Si dubitatur vt quia ſimpliciter nil exprimendo propoſita eſſent eodem modo concludendum eſſe putarem ad hoc vt libellus ſubſtineatur, vt in dubio iura conantur vulg. l. ſed & ſi poſſeſſori, in. ꝟ. item ſi iuramento. ff. de iure iuran. nam ibi verba impropriantur ad ſubſtinendum libellum. Ergo fortius dicendū eſt hic vbi ſolummodo diſtinguuntur. Argumento. c. cum expediat. de elect. in 6. facit. l. ſi quis intētion. ambigua. ff. de iudic. & conſequenter poſſeſſorium pro ciuili poſſeſſione petitorium vero principaliter pro declarādo dominio, ſecundario vero pro naturali poſſeſſoriū conſequenda mota eſſe dicantur. ℂ Quod intelligo, reperta terminorum habilitate alias ſi actor ſe ciuilem habere profiteretur & vtrunq; moueret non aliter dicā q̄ prout in ſequentibus ponā. ℂ Aut ambo iudicia poſſeſſoriū videlicet & petitorium eiuſdem reſpectu proponūtur. Ideſt ob naturalem poſſeſſionem conſequendam (quod conuentus ſcire ſi velis ab actore petat. iuxta. l. primā. ff. de edē.) tunc vt ſibi ipſi contrarius a, iudice nullatenus admittetur per regulam. vbi repugnantia de regul. iuris. in. 6. Immo ex officio libellus reiiceretur dicūt omnes in. l. edita. C. de edendo, poſt Bart.

92 Secundum caput principale poſſeſſorii retinende illud ē videlicet vbi poſſeſſorium ab vno inchoetur petitoriū vero ab altero ſeu aduerſario ſuo vel e, cōuerſo motū fuiſſet. ℂ Vñ duas cās faciamus q̄ꝶ prima ſit vbi ꝑ. loco poſſeſſoriū. &c. vt mō dixi. ℂ Secūda ſi ꝑ loco petitoriū. ℂ Circa primā cōſideroplures caſus vnū qñ petitoriū ab aduerſario moueatur ꝑ viā exceptionis vt ſi cōtra interdictum retinēde excipiat de dñio ſuo dicēdo ſe non aliquem turbare ſed tanquā dominus ꝙ vtitur iure ſuo ℂ Aut per modū actionis primo caſu. ℂ Bar. ſequutus Raynerium hic dicit exceptionem neq; rei iudicate obſtare, poſſeſſorio retinende. ℂ Quod eſt vt puto dicere, ꝙ nedum exceptio dominii oñi

per

per inſtrumētum;ſed neq; per ſententiā
inter eaſdē partes notoriati (prout dixe
ram in prima fallentia ad regulam ſpo-
liatus ante omnia 'poſſeſſorio retinende
agenti habet obſtare.nam non inter eaſ
dem partes ſententia lata dubitationem
afferret.argumēto. Rubr.C. res inter a-
lios acta.&.C.quibus res iudic. non no-
cet. ¶ Mouetur per glo. communiter
approbata in.l.ſi de eo.in.§.fin. 1. eod.
& per glo.(vt declarat Bar. hic) in. l.ſi
de ui in fine gloſe magne. ff. de iudic.
¶ Pro hac opinione facit regula.§.no-
ſtri. ¶ Item pro hac Bologninus argu-
it. ꝙ lex an eādem.in.§.fin.ff.de except.
rei iudic.loquitur indiſtincte ꝙ qui ſuc-
cubuerit in poſſeſſorio non impeditur
inchoare petitorium ergo e, contra di-
cendum eſſe concludit. vt cōtrariorum
eadem diſciplina eſſe oſtēdatur. ¶ Pro
hac etiam opinione Claudius dicit ꝙ in-
terdicto vti poſſidetis is obtinet qui pro
bat ſe iuſtam habere poſſeſſionem tem-
pore litis conteſtationis. vt per Alex. in
conſ. 154.in 5.volum.incip.viſo proceſ
ſu eſt tex.in.§.retinende inſtit. de inter-
dict.Ergo dominii exceptio nō obſtat.
¶ Quod etiam ſenſit iureconſultus in.l.
is qui deſtinauerat.dum ibi conſiliū dat.
ff.de rei vendic. ¶ Contrariam vero par
tem.tenuerunt Dynus in regula qui ad
agendum.& in regula dolo. facit in lib.
6.Cynus & Bald.[in.l.incerti.nu. 17.C.
de interdic. Quinimmo idē vr̄ ipſe Bar-
tolus itaq; vt ſibi contrarius tenuiſſe in.
l.ſi coloni.C.de agric.& cenſit. libro x.
hanc eādem Ang.Paul.& Ceteri in.d.§.
finali.Hormandotius hic. Canoniſte in
c.ii.de reſtit.ſpoliat.& ē communis opi-
nio. ¶ Verūtamen.d. Alex. & Soccinus
ex verbis.d Antonii de Butrio ita cōcor
dant opiniones, ꝙ aut quis agit cum in-
terdicto retinende in hoc tantum ne in
ſua ciuili & naturali moleſtetur ſeu in-
quietetur, & opinio prima ſit verior.
¶ Aut pro tuenda tantummodo ciuili
in qua propter naturalem poſſeſſionem
penes alterum exiſtentem turbatur, &
tunc ſecunda opinio procedat. Ex ratio
ne maxime illa quia que retinende agit
id in effectu petit quod eſt reſtituturus.
vnde dolo facit &c. vt in regula. in libro
6. ¶ Pro hac opinione Butrius in d.c.
in literis.argumentatur ꝙ quia videmus
exceptionem dominii obſtare poſſeſſo-
rio recuperande (quod magis eſt priui
legiatum) ideo fortius dicendum ſit no
cituram poſſeſſorio retinende. ¶ Cor-
roboro quia obſtando recuperāde ob-
ſtat ordinario iuri Siue remedio. iii.q.
prima.in.c.reintegranda. C. ſi per vim
vel alio modo.cum ſimil. Sed remediū
retinēde quāuis remedium ordinarium
ſit & principaliter introductum ne mole
ſtetur vt etiā fatetur Bal.in. l. incerti nō
tamen reſpectu reſtitutionis. ea enim ſe-
cundario venit per officium iudicis vt ſi
mile eſt in rei vendicatione. vt habetur
in.l.officium & in.l.qui reſtituere. ff. de
rei vendic. ¶ Vnde tanto magis huic re
ſtitutioni exceptionem dominii obſtatu
ram eſſe putarem quanto ꝙ extraordi-
nem expeditur. Argumento.l.eius mili-
tis ī.§.militia miſſus.ff.de milit. teſtam.
¶ Quam opinionem limitabant nō pro
cedere in caſu quo iudicium retinende
ſaperet naturā reintegrande.vt puta ſpo
liatus de naturali vt in terminis. l. clam
poſſidere in.§.qui ad nundinas. nolue-
rit agere iudicio reintegrande ſed magis
elegerit poſſeſſorium retinende ciuilis
in qua per detentionem naturalis ab oc
cupatore turbatur, vnde volunt ꝙ ſicut
reintegrande nō obſtat exceptio ita neq;
huic retinēde. ¶ In quibus omnibus ad-
uerto ꝙ regula dolo facit preſupponit
pro firmo vtentem interdicto vti poſſi-
detis vt per indirectum naturalem conſe
quatur, eam habitam eſſe reſtituturum.
& ꝙ illud ipſe ſciat Siue ſcire debeat vt
patet in verbo eſt. Cuius verbi natura ē
oſtendere veritatem.c. & ſi Chriſtus. de
iure iuran. ¶ Quo ſtante dicamus ſic, ꝙ
aut apparet vtentem interdicto vti poſſi-
detis eam rem eſſe reſtituturum. ¶ Aut
non. §. caſu procedat opinio ſecunda

vt ſupra relata. ¶ Secũdo vero caſu procedat opinio prima. ¶ Reſtat mõ ſcire quando apparere dicatur in quo cõclu do ꝙ ſi actor omiſſo interdicto, petitorium inchoaret, poſtponendo conſiliũ legis.in.d.l.is qui deſtinauerat.atq; Reus de dominio ſuo excipiendo ſententiã conſequeretur, tunc actor trãſeundo ad interdictum effectualiter petere diceretur quod eſſet reſtituturus. ¶ Nam quãuis in interdicto non petat reſtitutionẽ. ſed tantummodo moleſtanti ſilentium imponi vt vtar verbis Baldi in. d.l. incerti. C.de interdic.hoc tamen verum eſt reſpectu formĩ ſed effectualiter reſtitutionẽ petit,vnde pſata exceptio obſtare debebit. Que magis in equitate ſecũdum omnes ibidem ꝗ in rigore fundatur. ¶ ꝙ autem ſi omnem poſseſſionem haberet eam domino reſtituere in dubio cogendus eſset nulli dubium eſt. per regulam.l.officium,&.l. qui reſtituere. ff. de rei vẽdic.cũ ſimil. Adde pdictis ꝙ nõ curatur de mõ ſi habeatur effectus vt in vulg. ¶ Nõ obſtat gl. in.d.l.ſi eo.in.§.fin.vbi quia dominus qui clãdeſtine ſuã rem occupauerat ſciebat vel ſaltim ſcire debebat aduerſarium contra ſe controuerſiam fore moturum,ideo dicetur clã poſſidere per.l.clam poſſidere.i.eodem cum ſimil.quãuis non reſpectu proprietatis vt communiter ibi declarant.& cõſequenter de dominio excipiens minus officiat agenti retinende. ¶ Quoniam reſponderi poſſe puto non id procedere vbi dominium inter eaſdem partes notoriatum fuiſſet vt hic tunc enim quia poſſeſſio ſibi de iure competit vt in. d.l. officium. ſuſpicari minus debuerat alterum ſibi eſſe controuerſiam moturum. ¶ Pro hac mea opinione do Rotã in nouis.417.circa finem vbi nõ habentur pro attentatis quando pendente petitorio aduerſarii,hñs ſententiam in poſſeſſorio ab aduerſario pari mõ inchoato propria autoritate (ſine ui tñ) eam fuerit exequutus. ¶ Similis caſus eẽt vbi rem tibi vendidiſſem cuius poſſeſſionem non tradidiſſem,ſed tñ eam clandeſtine cepiſſes.hoc modo limito.d.§.fin. ¶ Itẽ reſponderem ꝙ quãuis in iſtis terminis clam poſſidere dicatur per rationem pfate gloſe,tñ aduerſarius indolo eſset petendo quod eſset reſtituturus vt in regula.dicta.ſed doli vitium deteſtabilius eſt vitio clandeſtinitatis. ¶ Nam in clandeſtinitate ratio eſt illa ſuſpitio cõtrouerſie ſed controuerſia non importat perditionem cauſe conſequenter ipſius rei reſtitutionem, põt.n.abeſse ſicut adeſse argumẽto.l.neq; natales.C.de probat. cũ dubius ſit litis euentus.l.prima.ff. de trãſactione. ¶ Non ſic in doloſe petente, is enim certus eſt eam eſse reſtituturum,ergo preponderabitur clandeſtinitati. vt in alio dropoſito dicit Ioã.And.ad ſpecul.ſup rubrica de reſtit. ſpoliat.volens vnum cum altero compenſari.quo ſtante ſequitur illa regula ꝙ in pari cã melior eſt cõditio poſſidentis. d.l. prima.§.qui a,me.ff.de ui & ui armata. ¶ Nõ obſtat regula.§.noſtri quia dico eam procedere in ſimplicibus terminis. Videlicet in illis quibus Reus abſolutus fuit quia Actor non probauit iuxta.l. qui accuſare.C.de eden. non propterea ſequitur quin Actor interdictũ retinende inchoare poſſit. Immo poterit quia nihil. commune &c.vt in.§.noſtro. ¶ Sed ſi Reus onus probãdi ſe eſse dominum ſumpſiſſet,obtinuiſsetq;. quãuis Actor interdictum tunc inchoare non impediretur ſecũdum regulas iuris per rationem huius noſtri textus, tñ impediretur ſecundum regulam equitatis. que eſt.d.regula dolo facit pualens regule ſtricte iuris argumẽto.l.placuit.C.de iudiciis,& pro his dictis omnino me videas in examine regule ſpoliatus añ omnia. in verſic. nõ obſtat Claudius. ¶ Neq; obſtabit textus in.d.l.& an eandem in.§. finali.ff.de except.rei iudic.vt ſupra inductus quia rũſio erit ne procedat argumentum cõtrariorum vbi eſt ratio diuerſa vt diximus in rubrica. Modo ſic qui ſuccũbuit in poſseſſorio retinende ciuilis prout

in terminis noſtris aliquid lucratus eſt, quia cũ agẽs petitorio debeat pro Bart. conuẽtum poſſidere ſeu detinere vt in.l. prima.ff.de alien.iudic.mutam.cã facta. Iſte ſuccumbens in hoc (ſi poſtea inten-tat petitorium) releuatur cum per ſuc-cumbentiam ipſam appareat aduerſariũ naturalẽ poſſidere. ¶ Et ſi diceres ꝙ ſuc cumbere potuiſſet ex defectu ſue ciuilis quam non probaret magis q̃ ex iuſtifica tione naturalis penes alterum exiſtẽtis, replicarem ꝙ eo caſu nihil perditum ſi-bi eſt ex quo petitorium inchoando ſi-bi p̃iudicetur. ¶ Non ſic e,cõuerſo nam ſi contra petitorium a,me inchoatũ con uentus nedum excipiat ſed etiam probet dominium ſuum,in poſſeſſorio inchoã-do mihi p̃iudicaret.cum proprietatis cã trahat ad ſe illam poſſeſſionis dicit Ab-bas in alio propoſito in.c.ſollicite.de re reſtit.ſpoliat.per.l.bonefidei. C. depoſ. propter quam rationem ſuccedit regu-la dolo facit in lib.6.igitur &c. ¶ Non obſtat quod dicebat Claudius p ea que Alex.in conſil.154.quia dico ꝙ id pro cedit non vbi dominium notoriatum eſ ſet inter eaſdem partes per ſententiam vt ſupra.tunc. n. & ſi prius poſſeſſio ciuilis erat iuſta penes actorem nihilominus p ipſam ſententiam iniuſta effecta eſt argu mento.l.prime. in.§.ff. depoſ. ¶ Niſi Actor ipſe ĩ interdicto vti poſſidetis quo que probaret aduerſus exceptionem do minii a,conuento propoſitam,ꝙ nõ ob ſtante dominio ipſo conuenti poſſeſſio penes Actorem permanſura ſit vt alias diximus in prima fallen.ad regul.ſpolia tus añ omnia,& ſic limitaretur hec opi-nio quam puto ſubſtinuiſſe. ¶ Ad.d.l. is quis deſtinauerat reſponde ꝙ immo ſenſit contrarium, nam dum dicit ꝙ in-hereat poſſeſſioni quia ſic transfert o-nera probandi in aduerſarium, ſenſit ꝙ aduerſarius probando dominium auocet iſtius poſſeſſionem. vt ſic ne-queat iſte ſe tueri cum interdicto facit quod infra proximo dum reſpondebo ad textum in. l. ſi de eo eodem,

93 Ut & ſecũdo principaliter non apparet vtentem inter dicto ratione ciuilis &c. vt ſupra.poſſeſſionem natura lem (ſi quam haberet) cũ ciuili eſſe reſtituturum,tũc opinio Ray-nerii.Bartoli.atq; ſequacium verior iu-dicetur. per glo.in.d.l.ſi de eo. in.§.fin. vbi textus dicit.Si ſeruum meum boneſi dei emptori clã abduxerim &c.vñ pon-dera ꝙ non emerat a,me ſed ab alio. nõ igitur concludenter apparet ꝙ eum ſer-uum eſſet reſtituturus cum poſſibile ſit ꝙ emptor emiſſet a, me vero domino, vel aliter a,me dominium & per multas manus fuiſſe trãslatum, vltimo loco ad illum a,quo clam abduxerim perueniſ-ſe.vñ bñ glo.ibidem loquuta eſt.ꝙ exce ptio dominii poſſeſſorio retinenda non obſtabit. ¶ Quod intellige in ſuis termi nis,alias ſi male fidei emptor ille fuiſſet (cum in dolo ſit) non obtineret in in-terdicto.nam qui in dolo eſt non audi-tur allegans domini clandeſtinitatem vt declaraui.parum añ. ¶ Ad quod facien dum ſupra induxi conſilium Alexandri 54.hoc modo concordo textũ in. d.§. finali cum p̃cedenti concluſione per re-gulam dolo facit &c. ¶ Secũdo pro cõ-cluſione argumentor ꝙ exceptio domi nii (non per ſententiam) habiti, ſed ſim plex de qua loquimur propoſita per cõ uentum non obſtat poſſeſſorio recupe-rande vbi vis commiſſa non fuiſſet vt di ximus in prima fallen. regule ſpoliatus añ oĩa,dũmõ oñdat ſe poſſidere debere vt ibidẽ loquutus ſũ, igr̃ ꝙ multo mi-nus poſſeſſorio retinende obſtare poſſit dicendũ ẽ.conſequentlã ex eo ſumã ga agẽs poſſeſſorio recuperãde nullã qñq; poſſeſſionẽ h;.notatur in.§.q ad nundi nas.ſed agẽs retinẽde ſẽp h; ad minus ci uilẽ ideſt habere p̃tendit vt ibidẽ p oẽs.

94 Sequitur quando poſſeſſo rio retinende cõuentus op ponat ſe Actori per modũ actionis ideſt vẽdicationis reſpectu eiuſdẽ poſſeſſionis Bar.

Bar. hiç in 4. combinat. vult ne concurrant, ſed vt ſuper poſseſsorio tantum p̊. loco moto procedatur, maxime quia reus petitorium proponens videtur poſseſſioni renunciaſſe, itaq; vult vt poſseſsorio agens in cauſa illa potior pronuncietur. ℭ Quod dicit renunciaſse intelligo per Aretinum hic, ſi per ſe poſſidebat, nõ ſi per filium ſiue ſeruũ vt diximus in verſic. 2. caſus. nu. 86. ℭ Item intelligo vbi añ litem conteſtatam in poſseſsorio petitorium moueatur, & quoniam eadem ratio renunciationis viget in Actore vti poſſidetis ſi ſe turbari profiteatur per naturalem cõuenti, itaq; cõpenſantur ideo deuenietur prius ad naturalis poſseſsionis cognitionẽ vt dicam. in verſic. Sexta dr̃ regula &c. num. 141. ℭ Secus ſi poſt conteſtat. Nam tunc inſpiciendum eſt quomodo Reus in poſseſsorio coteſtãdo reſpondidiſset, ſi enim ſimpliciter in poſseſsorio retinende negaſset Actorem poſſidere tunc tanto magis dicendũ erit ne petitorium cumuletur quanto ꝙ Reus ipſe nunc profeſsus ſit actorem (quẽ prius in poſseſsorio negauerat) poſſidere. vñ vt ſibi ipſi cõtrarius repelli debet. per. l. primam. C. de furt. ℭ Nec obſtat ſi dicatur Reum ipſum poſſe negationẽ primam reuocare quia reſpõdeo vt per Aretin. hic. in. 9. colum. in verſic. in ea ibi &c. ꝙ in alio iudicio reuocare nõ licet quia videretur eludere argumẽto & videtur textus in. l. duobus vbi Bart. in. §. ſi ergo. ff. de iure iuran. ℭ Quod dictum aſſignat pro pulcherrima limitatione ad doctrinam Bartoli in. l. poſt legatũ in principio. ff. de his quibus vt indignis. ℭ Sed ſi negaſset conuentũ naturaliter poſſidere per quam naturalem Actor in ſua ciuili turbari profitetur, ordo eſt vt prius de naturali cognitio fiat, itaq; ne cumuletur vt dicam in. d. verſic. Sexta regula &c. ℭ Aut non ſimpliciter negaſset ſed qualificate puta narrata pro ut narrantur, & tuc ceſſat ratio modo dicta ꝙ videatur renunciaſse &c. ℭ Item ceſſat contrarietas modo conſiderata, nam illa verba ad ſolam inquietationem referri poſſunt, vt ſic negaſse neq; affirmaſse actoris poſseſsionem videatur ſed duntaxat a, ſe moleſtationem ſibi inferri. ℭ Vñ vel Actoris declarationi ſtandum erit iuxta. l. ſi quis intentione ambigua. ff. de iudic. ℭ Vel & melius abſq; alia declaratione id eſse accipiendum, argumento eorum que habentur in. l. ſi cũ aurũ. ff. de ſolut. & p Bar. in l. ſi id quod. de verb. oblig. Argumento. etiam regule. l. cum de indebito. C. de probat. & puto hic poſse cumulari. ℭ Quinimmo ꝙ ſi Reus de ſuo dominio incõtinenti edoceret, pro Actoris poſseſsione dicam nõ eſse pronunciandum. Cum inſtando velle poſſidere id quod domino eſt reſtiturus, nedum eludere diceretur ſed etiã doloſe verſari contra equitatem legis in l. ſi me & ticium. ff. ſi cert. petatur. & regule. dolo facit. in lib. 6. ℭ Niſi iuſtificaret ꝙ nõ obſtãte dñio alterius. ſua debeat eẽ poſſeſſio vt alias in fallen. prima diximus ad regulã. Spoliatus añ omnia.

95 MOdo videndum eſt quid e, conuerſo ideſt vbi Actor non poſſeſſorium ſed petitorium ceperit deinde conuentus ex aduerſo interdictum retinẽde mouerit, an hoc poſſeſſoriũ petitorio cumuletur. ℭ Largho modo loquor cum ea eſſe cumulatio dicatur que ab eodem fit qui primũ iudiciũ inchoaſſet vt dicit Bal. in. l edita. C. de eden. in. l. incerti. C. de interdictis videtur eſſe dicendum nedum cõcurrere poſſe ſed etiam poſſeſſorium debere prius expediri, ex ratione Bartoli hic in 5. cõbinat. in fine. quia proponens petitoriũ videtur ſue poſſeſſioni renunciaſſe, vnde ſi ambo in poſſeſſione cõueniunt nil aliud ſupereſt q̃ ꝙ cauſa expediatur atq; iu poſſeſſione ſua quis tueatur. per. l. primam. ff. vti poſſ. ℭ Sed contra concluſionem hanc vrget quia intentio vendicantis illa fuit vt eatenus aduerſarii poſſeſſione profiteretur quatenus pro rei vẽdicatione vtenda ſibi neceſſarium foret,

nec

nec alia p̄ſumenda eſt, vt dicit Imola re-
latus. hic per Aretinũ in. 9. col. ¶ Nec
lobſtat iſdem Aretinus reſpondens ꝙ ni-
hilominus petens poſſeſſionẽ perdit, & ſi
alteri non queratur quia reſpondeo re-
ſponſionẽ hanc facere pro hac parte nã
non aliud dicimns niſi hoc videlicet ꝙ
alteri non queritur, vt conſequenter ne-
gemus eorum concluſionem habentem
ſe ꝙ nil aliud reſtat q̃ ꝙ cauſa expedia-
tur &c. vt ſupra per Bartolum. ¶ Prete-
rea in caſu Bartoli prius poſſeſſorium
ceperat in quo proponens aſſerit ſe poſ-
ſidere atq; tueri, vnde petitorium capiẽs
nedum videtur renunciaſſe &c. ſed & aſ-
ſertioni Actoris conſenſiſſe non mirum
ſi expeditio facilis eſt atq; prius fienda
&c. ¶ Minus moueor ſi in petitorio di-
xiſſet reum conuentum poſſidere iniu-
ſte, nam ſat eſt ꝙ dixerit eum poſſidere:
cum ẽt predo ſit in poſſeſſione tuendus
vulg. l. prima. ff. de ui & ui armata. dixi
in ampliat. prima. ad regulam ſpoliatus
ante omnia. ¶ Et in iſtis terminis puta-
rem non vendicare ſibi locum id quod
Bar. in prima lectura huius. §. dixerat
videlicet ꝙ renunciatio facta dicatur in-
ſtantie atq; liti nõ aũt poſſeſſioni, quod
nota. ſed in terminis noſtris petitorium
prius ceptum eſt vnde ceſſat ratio taciti
conſenſus adhibiti ſuper aſſertione alte-
rius, & reſtat argumẽtum Imole quinim
mo reſtat regula qui prior agit &c. de re
gul. iur. ¶ Et ideo concludo in noſtris
terminis ꝙ aut Reus ante propoſitum
a, ſe poſſeſſorium reſpondidiſſet Actori
ſe non poſſidere, tunc quãuis poſſeſſionẽ
ſuam non amiſiſſet per ea q̃ Bart. in. l.
fin. circa princ. ff de rei vendic. nihilomi
nus quia in poſitione negata fundare ſe
non poſſet vt per Bar. & omnes hic. nõ
puto eum eſſe audiendum donec petito-
rium fuerit finitum, immo tanquã ſibi ip
ſi cõtrarius a, iudice repelletur argumen
to. l. prime. C. de furtis. ¶ Et ex hoc in-
fero ꝙ poſt litis conteſtationem in pe-
ritorio vix Reus in poſſeſſorio iſto au-
diendus eſſet cum litis cõteſtatio perficia
tur per conuenti negationem ut omnes
in auc. offeratur. C. de litis conteſtat.
¶ Quod verum eſſe puto etiam ſi Reus
iuſtaret pro moleſtia illata poſt conte-
ſtationem. niſi vel diceres eum negaſſe
narrata prout narrantur vt ſuperius po-
ſui in verſic. ſequitur &c. ¶ Aut non ne-
gauerit vel negando narrata prout &c.
& tunc ſup vtroq; procedetur. ¶ Quod
intelligas vbi contrarietas non inſurge-
ret vt dicit Salyc. in. l. ordinarii. C. de rei
vendic. exemplans. ſi agam rei vendic. cõ
tra te tanquam naturaliter poſſidentem
petendo ex officio rẽ mihi reſtitui. ¶ Si
diceres ꝙ ciuiliter ſolum poſſideas atque
petas in ea te tueri per interdictũ vti poſ
ſidetis, cum in ea turberis a, me natura-
liter poſſidente, & prius tũc de poſſeſſio-
ne querendum eſt. ¶ Sed vbi non dare-
mus caſum contrarietatis ſuper vtroq;
iudicio procedi deberet. ¶ In quo etiã
aduertendum eẽ puto ꝙ ſi prius de acto
ris dominio conſtat, ſuper poſſeſſorio
conuenti pronunciari non conuenit cũ
reſpectu eius cui eſt poſſeſſionem reſtitu
turus nõ ſit in poſſeſſione tuendus arg.
d. l. ſi me & ticium. ff. ſi cert. petatur & re
gule dolo facit &c. ¶ Quinimmo Odo
fredus vult in poſſeſſorio ſuperſederi, &
ſi non conſtet dummodo petitorium in
continenti ſe probaturum paratus ſit, vt
refert & ſequitur Bal. in. l. ordinarii, C.
de rei vendic. num. 13. ¶ Hec intelligo
procedere niſi etiam probaret ſuam poſ
ſeſſionem ob alterius dominium non fo
re mutandam, tunc. n. nedum ſimplici-
ter ſed etiam pronunciandum eſt nõ ob
ſtante dominio rei conuenti ita poſſi-
deatis. ne alias dubitari contingat an ſen
tentia ſuper petitorio lata exequutioni
demandanda eſſet iuxta. l. officium. ff. de
rei vendic. ¶ Nam ad iudicẽ ipſum per-
tinet prouidere ne lites litibus inculcen-
tur. c. finem litibus. de dolo & contu. c.
diſpendia. de iudic. lib. 6. cum vulgar. ob
quam etiam rationem ſententiam clarã
proferre tenetur argumento. l. prime. ff.
de eden. ¶ Si tamen prius de poſſeſſorio

conſtet pronunciabitur poſſeſſorem eſ
ſe tuendum. Quia quãuis poſſibile ſit (vt
quia pro dominio petitoris proferendũ
eſſet) poſſeſſionem domino fore reſti-
tuendã nihilominus ſub eo ꝓtextu non
conuenit iudicem pati moleſtias cuipiã
inferri arg. l. illicitas. ff. de officio ꝓſidis.

96 TErtium principale caput
eſt vbi vterque hincinde
proponit petitorium &
poſſeſſoriũ retinẽde hoc
eſt vnuſquiſq; eorum di-
cit ſe dominũ & poſſeſſorem. Bar. in vlti
ma cõbinatione vult in poſſeſſorio pri-
us procedẽdum eſſe, cũ quo Alex. Paul.
Aretin. Iaſon. & communiter oẽs. Alias
recordor dixiſſe de hoc eſſe caſum in ter
minis in. l. ordinarii. C. de rei vendic. Se
cũdum gloſam ibidem vbi Bal. & Salyce.
Et ita Iacobus Butr. intellexit. l. incerti.
C. de interdic. nam ratione ordinis a iu
ra dati ibidem hoc fit. ℭ Vñ inferrem ꝙ
ſi partes vellent vt ſuper petitorio etiam
procedi deberet nihilominus iudex eas
audire non debet. publice. n. intereſt iu-
ris ordinem obſeruari. l. properandum.
C. de iudic. argumento. l. ſi quis in
conſcribendo. C. de pactis. & ex officio
iudex occurret vulgata. l. congruit. ff. de
officio preſidis. ℭ Sed Bal. in. l. prima. in
fine. C. de caducis tollen. limitat. hoc nõ
procedere in iuribus incorporalibus q̃a
in his quilibet eſt petitor et poſſeſſor.
ℭ Vñ doctores dicunt ꝙ eadem ratione
ſit in omnibus poſſeſſoriis iuribus cãm
proprietatis admixtam de quibus dixe-
ram in fallen. 2. ℭ Ad regulam ſpoliatus
añ omnia & hñtur in. l. 2. in. §. quedam
inſtit. de interdictis. ℭ Contrariũ in hoc
tenuit, Aretinus. hic in. 17. colum. in. 5.
combinat. in fine. cõcludens ꝙ quia per
vnum iudicium intentatum idem omni
no alter conſequi põt ſaltim per viã ex-
ceptionis, vt cõcludit Bal. per illum tex.
in. l. quemadmodum. ff. de iudic. contra
ea que dixerat in. d. l. prima. Ideo ꝙ ſicut
in aliis iudiciis duo libelli contrarii non
admittuntur vt per Innoc. in. c. cum cõ
tingat. de officio deleg. per Bal. in repe-
tit. l. edita per canon. in. c. in ꝓſentia. de
probat. Ita ꝙ neq; in duplicibus iudiciis
de quibus ſuꝑ. ℭ Iaſon non inuenit. d. l.
quẽadmodũ. & minus mihi oñſa ẽ. ℭ Ad
uerto ꝙ quando alter excipit ſolummo
do excludit vt exceptionis natura ẽ, ſed
quia vult includi ſeu declarari ſe heredẽ,
neſcio videre cur conditio ſua. par non
debeat iudicari. argumento. l. fin. C. de
fructibus & litium expenſis. ℭ Quo aũt
ad ipſam concluſionem nõ viderem ſic
de facili ꝓcedere poſſe ſi. n. dico me do-
minum & poſſeſſorem non viderem cur
ego ſicut aduerſarius meus audiri nõ me
rear. ℭ Poſſeſſorem tunc intelligo ratio
ne ciuilis poſſeſſionis vt alias dictum eſt.
num. 91. ℭ Item ſi dominium meum eẽ
profitear atq; vt ex officio res mihi reſti
tuatur, non ideo minus exiſtimo ꝙ (q̃a
vti poſſidetis interdicto vtar) in petito
rio debeam repelli nam potius interdi-
cto vti cenſebor ſucceſſiue tanquam ad-
uerſarii audaciam timens, vel quia iacta-
uerit ſe ꝙ nunquam ipſam rem ſini paci
fice poſſeſſurus) poſtulauerim ne dum
meum dominium declarari atq; reſtitui
rem vt ſuꝑ, ſed etiam ea reſtituta vt ſim
in eius poſſeſſione tuendus, & ita libellũ
eſſe magis interꝓtandum arbitror q̃ ꝙ
mihi ipſi cõtrarius (itaq; fatuus vt dicit
Bal. in. l. incerti. C. de interdic. nu. 8. ĩ fi-
ne.) iudicãdus ſim. ℭ Nã ſi libellorũ ver
ba debẽt ĩpropriari magis vt libellus ipſe
ſubſtineatur vulg. l. ſed & ſi poſſeſſori in
. §. Itẽ ſi iurauero. ff. de iure iurã. Multo
magis dicendũ ẽ ea debere ꝑ diuerſa tp̃a
diſtingui arg. c. cũ expediat de elect. i lib.
ſexto. & d. non debet de conſanguin. &
affinit. qua de re concludo non aliter
concluſioni doctorum locum fore quã
ꝙ vbi contrarietas euitari nequiret.

97 QVarta concluſio Barto
li in. 2. col. verſic. vt igi
tur. in hac prima lectu-
ra eſt, ꝙ ſententia lata
pro dominio conuenti
obſtat eidem actori poſ

ſeſſorio adipiſcende agenti.Secus ſi non pro dominio ſed ſimpliciter abſolutoria feratur de quo infra.Nunc autem eadem ratione qua ſupra.in retinenda nu. 81.occaſione caſus Bartoli fretus,& qa plerũq; añ latam ſententiam ſuper proprietate poſſeſſorium adipiſcẽde inchoatur,ponam pro poſſe integrum tractatũ ideſt de cauſa poſſeſſionis adipiſcende & proprietatis. ¶ Vnde meminiſſe oportebit remedium poſſeſſorium adipiſcende de quo infra (vt dicit Bal.in.l.incerti C.de interdic.)Competere tãtum ei qui habeat ius ex cauſa vera & tali vt abſq; vlla traditione titulũ ſibi tranſtulerit vniuerſaliſq; ſit.puta ius ſucceſſionis de iure p̃torio ſeu bonorum poſſeſſio. ¶ Singulari.n.ſucceſſori non datur(vt iſdem & omnes dicunt) interdictum adipiſcende.quãuis in eum ipſo iure dominiũ trãſiret.puta ſi legatarius vel donatarius eẽt vt iiſdem Bald.ibidem num.12. ¶ Nam prius quis declaratur bonorũ poſſeſſor. que declaratio ius tribuit in hereditate cum introductum ſit a,p̃tore,vt patet in titulis.de bonorum poſſeſſ.in.ff. ¶ Deinde ſi hereditaria bona conſequi velit. apud alterum illa eadem pro herede vel poſſeſſore poſſidentem exiſtentia, opus eſt vt interdicto quorum bonorum (de quo.in titulo ſuo.ff.&.C.vbi optime declarat Salyc.)vtatur. ¶ Quod interdictũ quia nedum ex mẽte ſed etiam ex verbis p̃toris competit, appellatur remedium directum. ¶ Simile interdictum eſt illud quorum legatorum de quo ĩ titulo ſuo quo heres (vt falcidiã detrahere poſſit) vtitur contra poſſidentes res tanquã legatarios.vt ſic earum poſſeſſionem adipiſcatur.& detracta falcidia deinde conueniatur.glo.Bar.& doc.in.l. prima.ff. quorum legat.Corneus in conſil.37.in 3.vol. ¶ Sed tamen adipiſcende remedium quandoq; datur ex mente tantummodo p̃toris,&(quia ex mente tantum) dicitur vtile non directum.puta quando ex teſtamento vel ab inteſtato iure ciuili alicui hereditas competat. ¶ Item & fideicommiſſario cui ex ſenatuſcõſulto trebelliano reſtituta eſſet. ¶ Necnon & ei cui competit petitio bonorum cauſa libertatum conſeruandarũ.vt dicit Bal. in.l.incerti.num.12.C.de interdic.non enim iſtis aliqua verba p̃toris dirigũtur. ſed ex eius mente fauetur vt dicit glo.in l.edicto vbi Bal.& Salyc.C.de edicto diui Adriani tollen.eſt communis opinio defenſata per Salyc.in.d.rubr. ¶ Quod vtile remedium datur etiam pro vna tantummodo re,non ſic directum not.in.l. prima.§.fin.quorum bon. in hoc ſimile eſt petitioni hereditatis.ad ꝙ.l. licet minimam.ff.de petit.hered. cum ſimil. q̃uis in altero diſſimile ſit quia nõ datur hoc contra debitores hereditarios not. glo.& doc.in rubric.C.quorum bon. ¶ Et ſciendum eſt ꝙ omnes p̃dicti hodie loco directi vel vtilis vtuntur actionibus in factum que interdictorũ loco ſuccedunt vt in.§.fin.inſtit. de interdictis. ¶ Item & poſſeſſorium adipiſcende eſt Quod domino fundi pro rebus coloni (quas pro mercedibus fundi pignori futuras tacite pepigiſſet) ex Saluiano interdicto competit. vt dicit textus in.§. interdictum quoq;. inſtit. eodem. nam quia bona ipſa ex quo (fuerunt inuecta) dño domus ſeu fundi pro pẽſione tacite hypothecata ſunt vt in §.item ſeruiano.vbi glo.doctoreſq;.inſtit. de action. p Neguſan,in tract.de pignor.in 2. parte.num.170.etiam ſi ex fundo ipſo extrahantur. ¶ Eorundem ẽt ſi tertius ſit poſſeſſor ex Saluiano interdicto conuenietur ad poſſeſſionem domino fundi reſtituendam vt ſue hypothece incũbat. dicit tex.in.l.prima.ff.de Saluian.interdic.ſpec.de loc.§.poſtq̃.Abb.in.c. paſtoralis de cã poſſ.& propriet. ¶ Hoc adeo verum eſt ꝙ & ſi dominium earundem rerum alterius q̃ coloni eſſet,&cõtra dominum pro tempore quo cuſtodite fuiſſent competeret interdictum ceteris poſtpoſitis p̃tendentibus hypothecã. cum hoc detur ob neceſſariam rerũ conſeruationem vt glo.Bart. in.l.huius

ff.qui potior.in pignor. habean. cetera
dic per Neguſan. ¶ Necnon & illud poſ
ſeſſorium adipiſcende eſt quod datur he
redi ſcripto de quo in.l.2.per totam.C.
de edicto diui Adriani.toll. ¶ Cuius re-
medium eſt pinguius cum detur nedum
contra poſſidentem pro herede vel poſ-
ſeſſore (contra quos tantum datur p̃to
rium de quo ſup̃ vt eſt textus in.l.prima
ff.quorum bonorum & in. l. penul.vbi
Salyc.C.eodem dicens dari etiam cõtra
eum qui dolo poſſidere deſiiſſet) ſed &
contra quoſcunq; etiam titulo poſſiden
tes.vt ibidem glo.maior. ¶ Cõtra quos
titulo poſſidentes minus hereditatis pe-
titio datur ex ratione ſecũdum Alex . in
conſil.73.in 5.volum .quia agens peti-
tione hereditatis neceſſe non habet pro
bare ꝙ defunctus dum viuebat rei domi
nium habebat.Sat.n. eſt ſi probetur ꝙ
poſſidebat ſiue detinebat. ¶ Vnum hoc
non p̃termittam ꝙ glo. in.d.l.in alio di
cto mihi non eſt clara.dum vult here-
di ſcripto neceſſarium non eſſe probare
ſe heredem prout probare tenetur is qui
hereditatis petitione agit. ¶ Vel etiam
is qui cum interdicto quorum bonorũ.
tenetur probare ſe bonorum poſſeſſorẽ
ſat.n.ſibi eſt (vt dicit) teſtamentũ quod
omni vitio prima figura careat &c.pro
ferre.vt ibi textus. ¶ Nam non viderẽ
cur eo ipſo quo tale teſtamentum pro-
fert probare non dicatur ſe eſſe heredẽ,
eſt.n.inſtrumẽtaria probatio efficacior
vt in.l.2.C.ſi minor ſe maior dixerit,igi
tur &c. ¶ Redeundo hoc poſſeſſorium
adipiſcende pro rebus corporalibus tũc
datur vt per gl.Bal.& Salyc.in. d. rubr.
& pro illis incorporalibus que inhereñt
corporalibus vt per Salyc.in.d.l.prima
per.l.Sicuti.in.§.Ariſto.ff.ſi ſeru.vend.
Addo.l.in Modicis.ff.de cõtrah. empt.
¶ Vnde dicamus ꝙ quãuis hereditatis
petitio detur & pro rebus incorporali-
bus ſeu iuribus vt dicit glo.in.d.l.ii.C.
de edicto diui Adrian.tollen.habetur in
l.ſed ſi lege.ff.de petit.heredit.non pro-
pterea dicẽdum erit pro hiſdem iuribus
competere interdictum vtile quorum
bonorum ne abſurdũ id ſequatur & con
tra iuris rationem vt maioris efficacie
vtile q̃ directũ eſſe reperiretur,argumen
to.l.eius militis in.§.ſi militia miſſus.ff.
de milit.teſtamento. ¶ De natura vero
huius poſſeſſorii adipiſcende videndus ẽ
ſpecul.in titulo de teſtam.§.nunc dicen
dum.vbi pulcherrimas ponit formas li-
bellandi atq; poſitiones tam ex Actoris
parte q̃ conuenti producẽdi. ¶ Vltimo
non illud omittam ꝙ impropriiſſime
loquitur Abbas.in.c.paſtoralis:dũ vult
vt poſſeſſorium adipiſcende ſit vbi bñfi-
ciatus (qui nũquã poſſeſſionem bñficii
ſit adeptus)officium iudicis imploret ad
eam nanciſcẽdam, & ſequitur maranta.
de ordin.iudic.ad car.45.nam & ſecun-
dum hoc iudicis officium de quo . in.l.
officium.&.l.qui reſtituere.ff.de rei ven
dic.diceretur eſſe remedium adipiſcẽde,
quod quã falſiſſimũ ſit nõ eſt q ignoret
98 ¶ NVNC calcando veſtigia Bartoli
ea tñ in vnum reducẽdo dicamus ꝙ aut
poſſeſſorium adipiſcende & petitorium
proponuntur ab eodem. ¶ Aut a,diuer
ſis adinuicem litigantibus. ¶ In primo
capitur diſtinguendum eſt ꝙ aut p̃. peti
torium & poſtea poſſeſſorium adipiſcẽ-
de proponatur . ¶ Aut e, conuerſo.
¶ Aut vtrunq; ſimul. ¶ In ſecundo capi
te aliter diſtinguamus ꝙ aut p̊.petitoriũ
ab vno deinde poſſeſſorium ab aduerſa-
rio ſuo. ¶ Aut e,conuerſo ideſt p̊. poſ-
ſeſſorium poſtea &c. ¶ Aut eodem tem
pore vnus petitorium alter vero poſſeſ-
ſorium proponant. ¶ Aut vterq; pro-
ponat petitorium & poſſeſſorium vt qa
quilibet eorum dicat ſe eſſe dominum ,
& poſſeſſorem. ¶ Redeundo ad primũ
caput & ſignanter eiuſdem primum mẽ-
brum.dicit Bar.hic in prima. combina-
tione ꝙ admittitur concurſus cum ceſ-
ſet omnis ratio impeditiua.per glo.in.l.
ſi de ui.ff.de iudic. ¶ Niſi in caſu quo ſic
ſe haberet ꝙ vnius electione alter tolle-
retur de quo in . l. fin . C. de codicill.
¶ Vel niſi fuiſſet concluſum in cauſa qa

tunc

tunc ne lites litibus inculcentur ex equi‑tate canonica cumulatio impeditur. c. paſtoralis eodem. ℂ Quinimmo & de rigore iuris ciuilis in caſu tñ quo poſt concluſum in cauſa cito ſententiam ferri ſperaretur. eſt textus in. c. ſignificaue‑runt. de teſtibus. ℂ Sed contra Bartolũ poſſet induci gloſa. d. c. dum dicit iure ciuili. ℂ Item ſingulari ſucceſſori nõ cõpetit interdictum adipiſcende, vt ſuꝑ po‑ſuimus, ſed qui vẽdicat eſt ſingularis ſuc‑ceſſor d. l. officium. ff. de rei vendic. po‑terit igitur reus conuetus excipere ne cu‑mulatio fiat cum per primum iudicium actor tantumdem conſequeretur atq; cu‑mulatio nimis ipſum conuentum defati‑garet. ℂ Ad quod quia lites litibus incul‑cari non debẽt vt ſuꝑ. vñ non parum de gloſis illis dubitarem indiſtincte equipe‑rantibus poſſeſſorium adipiſcende ad il‑lud recuperande ꝙ ſicut cum ſecũdo rei vendicatio cumulatur ita cum primo. vt videre eſt in glo. magna ibi. verſic. Si ergo aliquis &c. ℂ Non obſtat textus in d. c. paſtoralis ibi. quod pro recuperan‑da ſeu adipiſcenda proponitur &c. Quia eſt reſponſio Pape ad caſum propoſitũ qui caſus erat pro recuperanda tantum Vñ verbum adipiſcenda, prolatum a Papa eſt quia non aliter in ſupplicatio‑ne prolatum eſſe reperiebatur. ℂ Quod etiam euidẽti ratione ſuadetur nam poſ‑ſeſſorium adipiſcende ei tantum compe‑tit qui in proprietate obtinuiſſet, vt ſuꝑ diximus in herede ac bonorum poſſeſſo‑re, non ſic dr̃ immo diuerſum in poſſeſ‑ſorio recuperãde in iſto. n. ſufficit ſolus tituli color loquendo in beneficialibus. & diximus in materia reintegrãde ad fal‑len. 22. ℂ Sed in. d. c. paſtoralis. & eiuſ‑dem terminis ius agentis non erat decla‑ratum, non igitur viderem dici poſſe ꝙ interdicto adipiſcẽde vtatur. ad ꝙ ẽ glo. in. l. 2. C. de edict. diui Adriani tollen. dũ vult vt ius prius in proprietate declaran‑dum ſit. vt etiam dicit Bal. in. l. prima. C. quorum bonorum & videtur dicere ſpecul. ſuper rubrica. de cauſa poſſeſſ. & propriet. dum ponit formam libelli & loquitur in beneficialibus. de quibus ẽt hr̃ in. c. accedens. de accuſat. vt ẽt vr̃ dice‑re Abb. in. d. c. paſtoralis num. 12. ibi. & poſtmodum contra debitores &c. ℂ Vl‑terius nedum ratio diuerſa eſt in recupe‑randa de qua ſupra. Sed ẽt alia conſidera‑ri põt. illa vз odium violentie vt ex eo fiat vt pluribus actionibus teneatur, ſicut in ſimili eſt textus. in. §. ſic itaq; inſtit. de actionibus. ibi odium furũ &c. Quod odiũ ceſſat in adipiſcẽda ergo &c. ℂ Et conſequentet dicendum eſt (vt contra‑ria & abſurda hec euitentur) Papam il‑lud verbum protuliſſe vt ſupra dixi. nec non ad oſtendendnm vim aliquam non fieri in illo verbo, eo mõ prolato, quin diſpoſitioni de qua. ibidem locus detur. nam verba propter ſubiectam materiam ẽt impropriantur, vulg. l. ſi vno. ff. loca‑ti cum ſimil. ℂ Vr̃ tñ huic mee conclu‑ſioni obſtare dictum Pauli de Caſtro in conſil. 6. poſt Bal. in. d. l. ii. in fine. dum in hoc ponit formam libelli. C. de petit. heredit. ꝙ Rei vendicatio cum petitio‑ne hereditatis cumuletur. ergo vr̃ debe‑re concludi eodem modo vt cumuletur cum vtili interdicto adipiſcẽde quod vti‑le datur obtinenti in petione hereditatis de ſupra argumẽto. l. ad rem mobilem. C. de procurat. & eorum que dixeram. in rubrica. C. de edendo. poſt oẽs ꝙ vali‑dum eſt argumẽtum, de ꝑparatoriis ad ꝑparatam. ℂ Nihilominus ego iudica‑rem ꝙ Bal. dicat oppoſitum. vt patet in ſuis verbis ibi niſi excipiatur &c. ex qui‑bus verbis apparet ꝙ aliter Baldus vult vbi quis cumulare vellet inuita parte de quo hic loquimur. ℂ Et ideo magis in‑hererem opinioni Guillelmi de Cunio quam ibidem Bal. refert ne Rei vendica‑tio cum hereditatis petitione concurrat ſeu cumuletur. ℂ Vel ẽt dici põt ꝙ ali‑ud eſt querere an rei vendicatio cum he‑reditatis petitione cumuletur quo caſu ceſſent rationes ꝑfate cum per heredita‑tis petitionem non conſequatur tantũ‑dem hoc eſt dominium ſuum declarari.

¶ Aliud eſt querere e, conuerſo vt ē caſus noſter in quo negari non pōt quin lata ſñia & exequutione facta ſuper primo iudicio vēdicationis, contingat in alio liberatio,quod eſt vnum de impedientibus cumulationem vt per Bart. hic num.4.& in.l.edita.num.9.per Angel. Alex.hic & Moderniores.& per Bald.in l.ordinarii.C.de rei vendic. numero 7. ¶ Qui quāuis hanc regulam cumulationis impeditiuam videlicet ꝙ exequutione facta ſuper vno &c. limitet non procedere vbi iudicia ſe habeant vt excedentia & exceſſa,nihilominus aduertendum eſt ꝙ rei vēdicatio reſpectu finis(qui ē attēdendus.l.3.§.ſcio.ff.minor) in omnibus petitionem hereditatis in eadem re excedere videtur, declaratur enim dominus itē datur cōtra quēlibet poſſeſſorē.

99 Capio ſecūdum caſum quando prius poſſeſſorium adipiſcēde poſtea in alio libello petitorium reſpectu eiuſdē rei proponantur & concurrunt ſeu cumulantur, niſi per primi electionē ſecūdum tolleretur. ¶ Quod multo magis procedit vbi abſolutoria lata in primo exceptionem rei iudicate in ſecundo ſcʒ in petitorio non parit.l. & an eandē.in.§.fin.ff.de except. rei iudic.vt dicit Bar.hic in.2.combinationū. ¶ Vñ opꝫ ꝙ exēplemus quando quis in bonorum poſſeſſione vel hereditatis petitione obtinuiſſet deinde adipiſcende poſſeſſorium capiat, ¶ Sed tñ aduerto ad quid deinde vēdicare,ſi liquido conſtat ꝙ obtento in hereditatis petitione (que tantū datur contra poſſeſſorē) cū interdicto omnino conſequi debet.profecto vtile interdictum adipiſcēde nil aliud (vt puto) tunc ē q̄ exequutio quaſi ſimplex iudiciaria ex qua abſq; alterius iudicii examine poſſeſſionem obtinet. ¶ Et ſi diceres ꝙ vtilius ē vendicare ad hoc vt declaretur dominus. Rñderē vel id fieri reſpectu aliarum perſonarum & nihil releuat.argumēto tituli.ff.res inter alios acta. ¶ Vel reſpectu eiuſdē vt poſſeſſionem ex officio conſequatur iuxta d.l.officium.& nihil ē vt modo protulimus cum eam citius obtineat cum interdicto. ¶ Vel ſi dicamus vt dominus declaretur ad hoc vt quandoq; reo ſuper eodē dominio inſtare volēte repellatur exceptione puta rei iudicate,& tunc minus.nam vendicatio cumulata redderetur eluſoria cum facta reſtitutione heredi vel bonorum poſſeſſori p interdictū, iudicium rei vendicationis expiret.l.fin. ff.de rei vendic. Vnde concludenter nō viderem aliquem effectum iſtius cumulationis ſeu concurſus. ¶ Tertius eſt caſus quando vtrunq; ſimul eb eodem proponatur Bar.cōcludit id fieri poſſe. demus exemplum per Bal.in.l.ii.C. de petit.heredit. ꝙ actor in libello dicat ſe eſſe dominum & heredem ſeu bonorum poſſeſſorem. ¶ Quandoquidem rōnes de quibus diximus modo in ſecundo caſu ceſſant,nam hic non eo ipſo p adipiſcende interdictum conſequitur bonorū poſſeſſionem,opus.n. eſt vt prius ſe heredem probet vel bonorum poſſeſſorē, Vnde quoniam preter ſpē probationis non eo modo euentus in petitione hereditatis contingere poſſet, ſibi licitam puto fuiſſe cumulationem.

100 Nunc videndi ſunt caſus ſecundi capitis quorum primus eſt vbi primo loco petitorium ab vno,deinde ab aduerſario ſuo adipiſcēde poſſeſſorium inchoaretur Bar.hic dicit ꝙ aut diuerſis reſpectibus & cumulātur. ¶ Aut eodem reſpectu & tunc. ¶ Aut reus id poſſeſſorium ante litem conteſtatam in petitorio proponat, & pōt. quinimmo eo propoſito in petitorio non procederetur ex ratione quia conueniens interdictum hoc proponendo negat ſe poſſidere igitur petitorium ceſſit. l. fin.ff.de rei vendic. ¶ Aut Reus id proponat poſt litem in petitorio conteſtatā,& tūc aut reus ipſe añ rñdiderit ſe poſſidere. ¶ Aut non vt ſupra proximo dictum eſt. ¶ Intelligo vt dicere velit ꝙ

quando negauerit tunc in poſſeſſorio
tantum procedendū ſit. & ex verbis eius
capiā ꝙ ſi reſpondidiſſet ſe poſſidere, nō
cumulatur quia peteret ꝙ haberet. arg.
regule dolo facit. In lib. 6. ¶ Dum autē
inducit. d. l. fin. aduerto ꝙ quāuis petito
rium vt ibi ceſſet nihilominus actori vt
liberum ſit conuenti mendacium pro-
bare vt ibi tex. ¶ Inde dicendum eſſe pu
to dum mendacii iudicium ventilare-
tur, etiam in poſſeſſorio adipiſcende per
conuentum propoſito ſuperſedendum
eſſe. pro quo induco ea que in. fal-
lent. 28. dixeram. ¶ Nam ſi reus ſe
probaturum offerret agentem vere ſpo
liatum non fuiſſe, itaque mendacium
agentis, audiretur itaque interim (dum
probaret, reſtitutio que priuilegiata
eſt vt in. l. ſi quis ad ſe fundum. C.
ad. l. Iulian. de ui. impediretur. tanto
igitur fortius dicendum eſt, impediri
interdictum adipiſcende quanto quod
non ita fauorabili priuilegio ſubnixum
101 eſt. ¶ Secundus caſus iſtius capitis eſt
e, conuerſo ad precedentem puto ſi
primo poſſeſſorium adipiſcende, ab
vno poſtea petitorium ab. aduerſario
ſuo inchoaretur & dicas ꝙ aut illud pe
titorium per viam exceptionis propo
natur. ¶ Aut per viam actionis primo
caſu in poſſeſſorio ſuperſedendum eſſet
Bal. in. l. incerti. num. 17. C. de interdic.
dummodo incontinenti &c. vt dicam p
Bar. ¶ In caſu vero ſecundo Bar. in cō
binat. 5. diſtinguit ꝙ aut petitoriū ſecū
do loco propoſitū fuit diuerſo reſpectu
& cumulari potuit. ¶ Aut eodem & nō
potuit. Cum ille qui propoſuerit inter-
dictum eo ipſo negauerit ſe poſſidere vñ
ſuccedit. d. l. fin. niſi forte conueniretur
ratione poſſeſſionis deinde qſite. ¶ Sed
aduerto in hoc vltimo caſu ꝙ hec eſt re
conuentio & quia poſſeſſorium eſt indi
cium ſummarium vt dicit glo. 2. & Bar.
in l. prima. num. 22. C. quorum bono-
rum. Petitorium vero iudicium ordina
rium ideo non cumulatur ſecundū Bal.
in. d. l. incerti. num. 21. per notata in. c.
p. de mutius petione. & in auc. & conſe-
quenter. C. de ſñtiis & interloquut. om-
iudic. facit quod dicit Bar. i. l. cōſtat. C.
quorum bonorum. dum vult ꝙ excep-
tio dolo facit &c. non obſtet adipiſcen-
de niſi incontinenti excipiens domi-
102 nium probet. ¶ Tertium reſtat videre
caſum quando ſimul eodemq; tempore
vnus petitorium alter vero poſſeſſoriū
hoc proponant nam tunc & ratione cō
trarietatis, & ratione ordinis Bart. vult
concurſum impediri ſed ſuper ſolo poſ-
ſeſſorio procedendum eſſe. vt in ſimili
dicit in. 4. caſu. in 7. combinatione ibi
quilibet ſe dominū & poſſeſſorē. ¶ Sed
Aduerto exēplum hoc minus adipiſcen
de conuenire ſed magis poſſeſſorio reti-
nende, exemplum ſuperius eſt in verſic.
tertius caſus &c. ¶ Item in adipiſcenda
impoſſibiliter caſus hic adaptaretur, nō
enim prius interdictum quorum bono-
rum inchoari poteſt q̄ ſi in hereditatis
petitione obtinuiſſet ſi de utili īterdicto
loquamur. ¶ Oporteret igr̄ prius queli
bet contra alterum viciſſim in heredita
tis petitione obtinuiſſe, quod impoſſibi
le reputarem repugnante regula contra
rietatis reſpectu poſſeſſiōis, propter quā
hereditatis petitio introducta ē vt in ſuo
titulo. ff. & C. ¶ Puto tñ poſſe verifica-
ri in interdicto directo quorum bonorū
vbi prius bonorum poſſeſſio abſque
alia partis ſeu alterius requiſitione agni
ta fuiſſet de quo in. l. fin. C. qui admitti.

103 TRACTATIBVS poſſeſ-
ſoriis vna cum cauſa pro
prietatis in hac prima le-
ctura pro poſſe digeſtis,
illud ſciendum eſt lectu-
ram quāuis in ſe veram tñ tanquā diui-
natiuam, & tanquam ſuper hoc textu,
inconuenientem, communiter reproba
ri. ¶ Nā verbum. cepit. (prout dicūt)
declarat precedens. verbum. vendica-
uit. non importare perfectionem. ¶ Im
mo verbum vendicauit. Exponendum
eſſe, ideſt, vendicare cepit. Argum. l. fin.
ff. de rei vendic. ¶ Et quia ſecundum tex

minos illationis ad quã ſe refert. ibi nõ enim &c. intelligendum eſt. §. ꝑterea inſtit. de inutil. ſtipulat. ¶ Inſuper quia ſi verbum. vendicauit perfecte ſumeretur, denotaret fauorem actoris, quo ſtante dicere hic non conueniret, vt pro dominio cõuenti ſñtia lata ſit, iõ nos trãſeamus ad ſecũdã lecturã gloſe doctorũq;.

104 SEcunda lectura eſt ꝙ cum primo loco ageř petitorio ceperim, nunc poſſeſſoriũ capiens eidem petitorio ex ꝑſſe rennuciarem. ¶ Vnde Claudius hoc modo ſummat, agens petitorio ſi eo pendẽte liti & cauſe renunciaret, nõ impedietur agere poſſeſſorio retinende. ¶ Huic lecture non obſtat l. ordinarii. ff. de rei vendic. l. incerti. C. de interdic. Minus obſtat; auc. qui ſemel. C. quõ. & qñ iudex quia (vt poſt Bart. dicũt) hic nõ vult differre prout in ꝑfatis iuribus. ſed in totũ renunciare. ¶ An aũt lectura ſit in ſe vera poſtq̃ concl'ones ex eã euulſas examinauerimus apparebit.

105 PRima dubitatio ex tali lectura inſurgit. An ex ipſa renũciatione dominium quod erat penes agentem ipſi conuento queratur. ita vt agẽti poſtea poſſeſſorio, de rei cõuẽti dominio (in caſibus quibus ipſi cõuẽto proſit) opponi poſſit. ¶ Quidam ꝙ ſic. p. l. poſtq̃ liti. C. de pactis. ¶ Plurimi ꝙ nõ. per. l. ſi profundo. in fine. C. de tranſact. vbi actor pro fundo (quem tranſactionis cauſa dediſſet vt a, lite receſſiſſet) de euictione non tenetur. non ergo (vt dicunt) dominium translatũ ẽ, quia tunc teneretur. hoc modo arguit hic Alex. p gl. i. l. penul C. pro empt. & in. l. ſiue apud acta. ff. de trãſact. ¶ Nec obſtat ſi donans dominium trãsfert nõ tñ de euictione tenetur, vt in. l. Ariſt. §. fin. ff. de euict. ¶ Quia Ripa rñdet ibi eẽ caſum ſpecialẽ. vnde ſequitur argumentũ de. l. ius ſingulare. ff. de legibus. ¶ Similis ẽ in vẽdente hereditatẽ iuxta. l. fin. C. de heredit. vel actioñ vẽdita qui tñ de ſingularium rerum euictioñ non obligatur. ¶ Et quoniam argumẽtum. hoc de euictioñ nõ tenetur ergo dominium nõ transfert aliquantulum dubioſum eſt. ¶ Iterũ inſtari poſſet. de. d. l. ſi pro fundo. vbi per receſſum a, lite dominiũ fundi ex ea cã traditi transfertur vt in principio ipſius legis. ¶ Rñdetur ꝙ hic non ẽ traditio de qua ibi, neq; dimiſſio q̃ traditioni equiparetur, de qua in. §. vẽdite. inſtit. de rerum diuiſioñ ſed litis renunciatio ꝑut i. d. l. ſiue apud acta. ¶ Et q̃uis dimiſſio eẽt non tñ verum ẽ ſemp eã traditioni equipandam. vt dicit gl. in. §. ſi minus. vbi Iaſon iſtit. de actioñ. ¶ Irẽ & vbi procedit equiperatio nõ ẽ in actibus liberatoriis (vt ẽ renunciatio litis de qua nos ſiue diſtractibus vt p Alex. in l. nam & poſtea in. §. ſi minor. col. 3. ff. de iureiuran. hec recẽſiores. ¶ Tertio inſtatur ꝙ remoto, vno & omnia p. que ad illud ꝑuenitur, remota eẽ cẽſentur. l. Oratio. ff. de ſponſal. Dominium igitur (quia p id ad rei vẽdicationem itaq; renunciatum ꝑuenitur) remotum eẽ cenſendum ẽ. Sic Ang. Rom. hic & Salyc. in d. l. ſi profundo. ¶ Sed rñdet Alexan. ꝙ aſſumptum tale falſum ſit, cum ceſſa rei vẽdicatione in ceſſionarium dominium non transferatur. Secundum glo. in. l. plane. ff. famil. herciſcum ¶ Socin. replicat illud in ſimplici ceſſione non aũt vbi is cui cedatur ſimplex poſſeſſor eſſet iuribus p ſe allegatis. ¶ Sed Ripa cõtra hoc attẽto ꝙ tunc demum verum ſit, cũ non ſolum liti ſed ẽt vẽdicationi renunciaretur. vt p Bar. in. l. prima. ff. de vſucap. pro emptioñ ſecus in ſimplici litis renunciatioñ, quia tunc pacti vel doli exceptio tantum, reo ipſi conuẽto q̃ritur. ¶ Aduertẽdum ẽ ꝙ ripa ꝑſupponit p renunciationẽ vẽdicationis, dominiũ trãſferri. ¶ Sed Alexand. contra ꝙ immo tunc pacti tñmõ, vel doli exceptio, aduerſario queratur. Argumẽto. l. tale pactum. ff de pactis. l. non ſolum. §. liberationis. ff. de liberat. legat. non vllo pacto dominium. d. l. ſi pro fundo. ¶ Pro. hoc eſt glo.

ē glo.magna.in.l.ſi Maritus.in·§·ſi negauerit.ff.ad.l.Iuliā de adult. vbi ꝙ renuncians videtur fateri ſe nō habere ius, non autem in aduerſarium trāsferre dominium argumēto.l.decem. de verbor. oblig.pro hoc vr̄ textus in.l.ſi te. C. de ingen.& manumiſſ.& confirmat. Alexā. ꝑ gloſam ordin.i.l.plane.ff.famil.herc. ℂ Quicquid dicant in articulo,cōcludo ꝙ aut conuētus de ſuo dominio excepit 106 ℂ Aut nō ſed ſimpliciter negauit. ℂ Primo caſu vt actor renūciando vēdicationi quinimmo liti ſimpliciter, ſeu cauſe ſi bimet ipſi ꝑ udicauerit,cum iudicialiter domino ſe faciēti ceſſerit. Argumēto.l. de etate.ff.de interrog.action. ob eā.n. cauſam idem allegatum dominium renunciaſſe cēſendus ē. ℂ Secus ſi inſtātie tantum ſe renunciare expſſiſſet .non. n. tūc renunciādo liti vel actioni id ob malam cauſam feciſſe dicēdus eſt. Cum de mala vel bona cauſa prius q̄ ceperit agere certior factus erat.argumēto.l.qui accuſare.C.de edendo. Ad hoc quod hr̄ in d·§·ſi negauerit.Ergo &c. ℂ Aut conuentus ſe eſſe dominum non eſt profeſſus tūc opinionem communem ſequar. vt renunciando vendicationi per neceſſariam conſequentiam & dominio renūciaſſe cēſeatur,cum etiam dominium ſit neceſſarium añcedens.d.l.in rem.&.l. officium.ff.de rei vendic. Iuncto maxime quia poſſidēti renunciatum eſt vt ſupra Soccin. ℂ Nego tñ vt per id dominium tranſſerat, & quia non apparet id voluiſſe argumento. l. cum de indebito C.de probat. ℂ Et quia non potuiſſet argum. regule nemo plus iuris in 6º. ℂ Ex quibus ceſſat argumentum, factum ꝙ renunciando vr̄ pro derelicto rem habuiſſe,nam non ideo dominium conuento queſitum eſſe dicendum eſt.minus ꝙ renuncians conuenti dominium eſſe. tacite ſaltim de quo ſupra proximo profeſſus ſit. ℂ Vñ concludo ꝙ quia per renūciationem pro derelicto habuiſſe cēſendus eſt,ideo ꝙ ſuper dominio quouis iure veniat (ſi modo ſe ſui iuris ignarum non probaret)nō ſit ampleclēdus. ℂ In poſſeſſorio vero ſic,per regulam. l. noſtre. ℂ Item quia non eſt profeſſus dominium conuenti.ideo regula.l.boneſi dei.C.depoſiti.ceſſare debebit. ℂ Que etiam ceſſat vbi profeſſus ſit. &c. ſi tamē ſe eſſe iuſtum poſſeſſorem probare velit vt diximus in tract. retinē..num.in ſine.

Secunda eſt dubitatio numquid ſi in terminis iſtis (quibus conuentus non eſt profeſſus &c.)nō vēdicationi, ſed liti tātum ſimpliciter renunciaſſet. At & propterea ipſi dominio renūciaſſe dicetur, ita ꝙ ſuper dominio ipſo (de quo ſupra) non amplius debeat audiri. ℂ Bar. vult ꝙ tam iuri q̄ inſtātie renunciarit,poſt glo.in.d.l. poſt q̄ liti & communiter ſequūtur.quia litis nomen ius quoq; deductum in lite comprehendit.l.litis nomen.ff.de verb.ſignific. dummodo renunciare id valeat. ℂ Vt quia non eſſemus in bñficialibus quibus in manibus tantum ſuperioris renunciari debet.Rota in nouis. 36. Ripa poſt Alex.hic per.c.quod in dubiis.de renūc. tunc.n.ſoli inſtantie renunciatum remaneret. ℂ Eodem modo in feudalibus cū in ſuperioris tantum manibus &c.Bald. in.c.ꝑ.col. 2.de alien.feudi pater.per Felyn.in.c.que in eccleſiarum 28. col. de conſtit. ℂ Item niſi renunciaretur liti q̄ coram arbitris &c.nā tūc ſolo compromiſſo non iuri &c.Dicit Bald.in.l.ſi diuerſa.C.de tranſac. ℂ Concluſio Bartoli & communis vr̄ mihi dira niſi eā intelligamus hoc eſt iuri ſeu actioni ex eadem tantum cauſa eidem competenti. ℂ Secus ſi ex alia. ℂ Quinimmo puto, & ſi ex eadem cauſa ſibi competat ꝙ vbi vnam tantum actionem in libello complexus ſit eidem tantum renunciaſſe cenſeatur.neq; ſibi ꝑiudicaſſe ſi ex eadē cauſa aliam actionem puta ſtatutariam noviter in iudicio inchoare velit.argumento regule ꝙ nemo preſumitur iactare ſuum.d.l.cum de indubito.cum ſimil.facit. legato generali.ff.de adimen.legat.

107 TErtio Queritur quid ſi re
nunciauerit iudicio ſeu in
ſtantie, concludit Ripa ꝙ
non propterea rei vendi
cationi ſeu dominio renũ
ciaſſe cẽſebitur. & quia verbum iudiciũ.
non comprehendit ius in eodem dedu
ctum, cum interp̃tetur pro inſtantia tan
tum ſeu iudiciaria tela. c. forus. de verb.
ſignif. Item quia tale verbum non exten
dedum eſt d. l. cum de indebito. ¶ Que
omnia procedunt in ſimplicibus termi
nis non autem vbi ex coniecturis vendi
cationi ſiue dominio renunciatum fuiſ
ſe noſceretur. ¶ Puta vbi actor renunci
ando ceſſiſſet ex cauſa inferente tranſ
lationem dominii que eſt ſi (vt cederet)
pecuniam vel quid pro eo conſequere
tur. Bar. & Imol. in. l. prima. C. ꝓ empt.
¶ Vel dicas ob parẽtelã ſequutã vel ali
ud condignum bñficium argumento. l.
Attilius regulus. ff. de donat. ¶ Sicut e,
conuerſo dicendum eſt vbi propter cor
poris inualitudinẽ ſeu aduerſarii poten
tiam & longitudinem litis, inſtantie qui
nimmo & liti renunciaſſet. nam tunc do
minio renunciaſſe non eſt cenſendus. d.
l. cum de indebito. ¶ Vñ ſi res quoquo
modo ad ſe perueniret retẽtione vti po
terit iuxta. l. ſi quis emptionis. titulo. §.
ꝑ. C. de pſcript. xxx. annorum. ¶ An au
108 tem renuncians in expenſis condemne
tur & quando vide in. l. poſtq̃ liti. C. de
pactis. nam renunciando fatetur ſe teme
re litigaſſe, vnde occurrit. l. eum quem
temere. cum vulg. ff. de iudiciis niſi iuſtã
cauſam litigandi vſq; ad diem renuncia
tionis habuiſſe demonſtraret. ſ vr Aretin.
hic pōt Bal. in. d. l. poſtq̃. ¶ Ripa cumu
lat hic dictum Felyni in. c. accedens. col.
5. Et. Rom. vt lite non conteſt. ꝙ ſi Re
us probationes ſuas differre diſtulerit vt
magis actor defatigaretur tunc renun
ciando actor poſt cõuenti probationes
nedum excuſandus ab expenſis a, cõuen
to factis venit, ſed immo cõuentuũ ipm
actori in expenſis condemnari cõuenit.
¶ Quod verbum notabile eſt, tñ nõ in
uenio Felynum hoc dicentẽ, ſed tantum
modo ꝙ mora aduerſarii facit eum te
neri ad expẽſas. vt per Bal. in. l. nõ igno
rat. C. de fructibus & litium expenſis.
Que rō conuenit tali dicto. ¶ Hec in re
nunciante iuri ſeu liti. Secus inſtantie q̃a
tunc ſemper tenetur. Paul. de Caſtro. &
doct. in. l. deſtitiſſe. ff. de iudic. ¶ Niſi in
caſu quo ſpoliatus vendicationi renun
ciet vt ſpolio agat per Canon. in. c.
ſignificauerunt. de teſtibus.

109 DE dubitatiõibus expeditus
videre ſequitur de cõueni
entia & validitate lecture.
Bart. dicit eẽ diuinatiuam
in hoc tex. vbi nullum ver
bum de renunciatione. que minus p̃ſu
menda eſt. d. l. cum de indebito. tñ ꝙ ſit
in ſe vera. ¶ Sed Alex. ꝙ minus in ſe ve
ra motus quia q̃ primum petitorii ſit ini
tium poſſeſſorio renunciatur cum regu
la ſit ꝙ petitorio agens aduerſarium poſ
ſidere profitetur. l. prima. ff. de alien. iu
dic. mutã cauſa facti. conſequenter ſe nõ
poſſidere. iuxta. l. ſi vt certo. §. ſi duobus
vehiculum. ff. commodati itaq; deinde
poſſeſſorium retinende (quod ſoli poſ
ſeſſori competit vt in ſui materie princi
pio vidimus) ſtante ſui ipſius contrarie
tate inchoare non poterit. Argumento
l. vbi repugnantia. ff. de regul. iur. ita
communiter concludunt. ¶ Moder
ni Bonon. reſpondere conantur verum
eſſe ꝙ fatetur aduerſarium poſſidere, tñ
iniuſte vt tenet glo. magna in. §. alie. in
ſtit. de action. ¶ Item quia vendicatio
quandoq; competit contra non poſſi
dentem ſed detinentem tantum. l. offi
cium. ff. de rei vendic. ¶ Item et quan
doq; datur cõtra turbantem ſeu inquie
tantem. contra quos etiam (licet non
poſſideant) vti poſſidetis interdictũ da
tur. l. ſi duo. §. ſi vicinus. ff. vti poſſid. Vñ
mordaciter Alexandrum reprehẽdunt.
¶ Saluando conſidera ꝙ poſito vt iniu
ſtam poſſeſſionem aduerſarii profitere
tur, tñ vnum eſt in fauorem conuenti vi
delicet dũ ſuã profitetur poſſeſſionem.
¶ Alterum

¶ Alterum in fauorem agentis dum di-
cit iniuſtam. ¶ Sed ſi agens ipſe petito-
rio renunciat (cum pateat de ſui calum
nia. vt dicit ſpecul in princ. iſtius queſtio 110
nis. vel ſaltim fatetur ſe non habere ius
vt p glo. in. d. l. Maritus. ff. de adulter.)
tollitur fauor agentis itaq; p̄fata quali-
tas ꝙ iniuſte &c. & remanet cōfeſſio poſ
ſeſſionis conuenti vñ non viderem quo-
modo poſſeſſorium poſtea inchoare va
leat, impediente rōne communi de qua
ſupra. ¶ Et ꝙ qualitate confeſſionis dē-
pta remaneat confeſſio ſimplex po-
nunt in. l. publica. C. depoſiti. ¶ Secūdo
ad argumentum. de. l. officium. rñde ꝙ
inſiſtens p̄ſumitur poſſidere tam de iure
vt patet in. l. prima. ſupra eodem. q̄ ho-
minis p̄ſumptione cum detentio facti ſit:
ideſt ꝙ legatorum vel fideicommiſſorū
cauſa res fuerit aſſignata. vel alio modo
ſola detentio collata. Sed facta non p̄ſu-
muntur. l. emācipati. C. de collat. igr̄ dū
actor rei vendicatione vſus fuerit (ſtan-
tibus dictis p̄ſumptionibus) pro poſſeſ
ſione non autem ſola detentioñ, vſum eſ
ſe dicendus erit. argumento l. cum in te-
ſtamento. de teſtam. ¶ Si diceretur ꝙ in
terp̄tatio ſumenda eſt cōtra fundantem
ſe in confeſſione itaq; contra reum. c. in
pñtia. de probat. rñdeas verum eē niſi iu
ris p̄ſumptione foueretur. Itē niſi actor
renunciaſſet vt ſupra per quod ſe teme-
re egiſſe oñdiſſet. ¶ Ex quo capite vide
licet confeſſionis orte ſaltim tacite ex re
nunciatioñ magis ſequor Alexandrum
q̄ ex capite renunciationis. ¶ Non ob-
ſtat Claudius quia immo rei vendicatio
non datur contra turbantem niſi turbās
ipſe in re ſiſtat. probo per. d. l. officium.
vbi ꝙ detur contra nudum detentorem
quāuis in reſi ſtentem, vix tolleratur. p̄te
rea ſiſtens p̄ſumitur poſſeſſor vt ſupra.
igitur &c. ¶ Et hic omnino ponas que
in 4. concluſione ſequentis lecture dicā.
¶ Itaq; cōmunem opinio. ſequar cōtra
Bart. & Bonon. in terminis tamen qui-
bus vti poſſidetis interdicto pro retinen-
da poſſeſſione naturali vteretur. Secus
ſi pro retinenda ciuili quia tunc prefa-
te reſponſiones (quas feci) ceſſarent.

TErtia lectura gloſe ac Bar
toli illa eſt ꝙ agendo poſ
ſeſſorio retinende vī peti
torio iam propoſito re-
nunciaſſe. ¶ Ad contra-
rium legis. ordinarii. & l. incerti. Rñde-
tur, ibi prohiberi concurſum vtriuſque
hic vnum inchoando alteri renūciatur,
vñ cadit in idē ne vcz cōcurrāt. ¶ Vna
pro hoc rō per gloſam aſſignatur argu-
mento. l. poſt diem. ff. de lege commiſſ.
¶ Secunda eſt eiuſdem Bartoli argumē
to · § · fin. inſtit. de perpetuis & tempora-
libus action. & l. quotiens. ff. de ſolut. cō
muniter ſequuntur. ¶ Quod indiſtincte
verum eſſe dicunt ſiue Reus neget, ſiue fa
teatur poſitionem actoris retinēde nam
ſemper per actorem ipſum renunciatum
eſſe concludunt. ¶ Bñ verum dicunt ꝙ
ſi conuētus negaſſet actoris poſitionem,
dicentis ſe poſſidere contra quem proſe
qui in rei vendicatioñ volentem excipe
ret ꝙ petitorio renunciarit, Replicabit
actor conuentum nō debere audiri, qm̄
dum negauit actorem poſſidere conatus
ē impugnare ipſius actoris poſſeſſionē.
Itaq; illud per quod Actor petitorio re
nunciaſſe cenſetur. Vñ adiuuari non de-
bet vt in regula nemo ex eo &c. ¶ Ex q
bus infero ꝙ ſi Actor non replicaret de
d. regula ex eo. proſequi ac obtinere
poſſet id videlicet ꝙ Actor ipſe iure ven-
dicandi careat. ¶ Quinimmo dicere ſe
dominum, necnon per exceptionem do
minii repellere agentem in poſſeſſorio
per regu. dolo facit &c. de qua ſupra lo
quuti ſumus in expreſſa renunciatione.
Quod vltimum tñ cogita. ¶ Sed aduer
tendum quia rō ex qua Bar. mouetur, vi
get etiam vbi prius petitorio egerit, vt
ſic poſſeſſorio tacite renunciauerit. Qua
de re vī non poſſe dici nunc poſſeſſoriū
retinēde inchoari per. l. noſtram. ¶ Vñ
Bar. ipſe ibi quero pro &c. poſt gloſam
(vt ſoluat) dicit in hac lectura p̄ſuponē
dum eſſe ꝙ quando agens petitorium

R

inchoauerit,ſiue poſſeſſionis eſſet igno‑rans argumento.l.ſi duo. ff. vti poſſid. ¶ Vel ꝙ hic nõ per ſe ipſum ſed per ſer‑uum poſſidebat,ſiue colonum, tunc. n. rei vendicatione agendo renunciare nõ videtur, cum poſſeſſio quam per alium retinemus ſolo animo non amittatur,ni ſi alter eam fuerit ingreſſus.l.peregre.§. gbus. eodem. ¶ Vel ſi dicere uis ꝙ hic non erat ignorãs,& per ſe poſſidebat, in telligendus ſit iſte textus in terminis q‑bus quis rõne duntaxat vnius poſſeſſio‑nis puta naturalis,penes aduerſariũ exi‑ſtentis vendicabat. Deinde rõne ſolius ciuilis vti poſſidetis interdicto vti cepit ne in ciuili ipſa per naturalẽ alterius tur baretur.tribus igitur modis diſtinguen‑do textũ hũc ab impugnatiõi defendit.

III Prima concluſio ſumitur ex hac lectura ꝙ licet ali‑as ſibi ipſi contrarius a, iu dicio ſit repellendus.l.pri ma.C. de furtis.c.ſollici‑tudinem.de appellat.d.regula vbi repu‑gnantia.tñ hoc non procedere vbi non eodem inſtanti ſed ex interuallo contra rius fiat, puta ſi primo dico vnũ nõ pro pterea repellendus ſum ꝙ eius contrari‑um deinde dixerim,immo audiendus tã quam a,primo receſſiſſem vt hic ſecun‑dum hanc lecturam. ¶ Quod procedit vbi conuentus actoris poſitionem factã in p̃.iudicio negaſſet.d.l.ex eo. & poſſet hic eẽ quartus intellectus, ne alias dicen do hunc textum male loqui concluda‑mus. ¶ Nihilominus Aduerto quia hu‑ic legi minus aptatur.tex. enim hic in a‑lio nõ se fundat ꝙ̃ in renũciatione itaq; actu ante tẽpus negationis. ¶ Accedat id quod Ripa hic dicens ꝙ neq; ex ver‑bis Bartoli intellectus hic ſumeretur cũ Bar.dicat pp ſñiã latã in vno nõ ĩpediri aliud inchoari nõ añt vult nõ ĩpediri at‑tẽta negatiõ cõueti ſñia. n. ĩpugnauit cõfeſſionẽ actoris.V ñ ſibi licuit ẽt iurate cõtrauenire Bar.in. l. poſt legatõ. ff.de his quibus vt indignis. Sic Ripa infert cõtra Iaſonẽ vt videre eſt. ¶ Quicquid

ſit excedit terminos iſtius.§. vbi ſñiam latam fuiſſe nullo modo p̃ſupponitur. vt patet per verbũ.Cepit.& vidimus ſup̃ ¶ Et nihilominus quãuis non quade‑ret intellectus in ſe tñ verus eſt per d.re‑gul.ex eo.facit quia geſta in iudicio ab aduerſario impugnata gerenti non no‑cent.glo.in. c. cum veniſſent. de eo qui immitt.in poſſ. cauſa rei ſeruã. vbi Ab‑bas.¶ Sed Bolog. & Claudius inſurgũt ꝙ immo nec in ſe verus intellectus ſit,qa & ſi conuentus approbaſſet actoris poſi tionem nihilominus primi iudicii repu diatio inducta non eſt. Cum ſaltim taci te in primo iudicio nedum dicatur con uentum poſſidere ſed indebite ac iniuſte d.l.prima.C.de Alien.iudic. mut.cauſa facta.& quotidie etiam ponitur in libel‑lis. Quo caſu etiam rei vendicatio com petit.d.l.officium. & quia in interdicto vti poſſidetis ſe iuſte poſſidere profitetur & ob id ab aduerſario non debere turba ri, nõ eſt iudicandus contrarius immo conformis.Itaq; abſq; eo ꝙ dicatur eſſe renunciatũ.ita R̃ndent ad.l.ordinarii. ex.l.incerti. ¶ Magna profecto impu‑gnatio & abſque dubio vera reſolutio eſſe,vr,vbi in libello exp̃ſſiſſet indebite & iniuſte ſicut ſupra. Sed ſi non exp̃ſſiſ ſet vix intellectus ſubſtineretur, niſi in dubio negaremus vendicaſſe rõne iniu‑ſte poſſeſſionis. ¶ Pro reſolutiõe p̃tis dubii conſidero quandam eſſe iniuſtam poſſeſſionem rõne violentie ſeu furtiue detentionis & inſiſtentie. ¶ Quandã nõ rõne dicta ſed tantum rõne non iuridice detentionis puta deficientis tituli ſuper re apud alterum exiſtente. ¶ Primum concernit iniuſtitiam naturalem ſeu iu‑riſgentium.arg.l.nam natura.ff. de con dit.indeb. ¶ Secundum iniuſtitiam iuris poſitiui. Modo ſic vendicando quis pro fitetur aduerſarii iniuſtam hoc eſt nõ iu ridicã cũ vẽdicãs ſuũ dñium probet, cui poſſeſſio collocãda.ẽ.l.bonefidei.C.de pol.iuncto ꝙ agendo quis eatenus tan‑tum profiteri vr quatenus pro ſe neceſ‑ſarium ſit non vltra. vt minus ſe ipſum

grauare dicatur argumento . l. cum de
indebito. C. de probat & l. nimis graue.
ff. de teſtibus. ¶ Sed pro effectu vendi-
cationis qualitas violentie neceſſaria
non erat, ſed ſat ſufficere ꝙ conuentus
poſſidere probetur. argumento. l. fin. ff.
de rei vendic. igitur &c. ¶ Modo ſic
aut vult interdicto retinende vti ratione
ciuilis tantum poſſeſſionis cuius occa-
ſione non vendicauerat, & tunc eſt opi-
nio clara. & procedit hic textus vt Soci.
hēt in vltima. lectura. ¶ Aut ratione na-
turalis cuius occaſione iā ceperat vendi-
care tunc minime poteſt, cū q iam pro-
feſſus eſt (vendicando) naturalem pe-
nes aduerſarium non violenter perma-
nere. nunc vt contrarius repelleretur
quia per violentiam aduerſarii dicit ſe
moleſtari. ¶ Modo ſic aut vult inter-
dicto vti quia ſimpliciter moleſtatur, ſeu
inquietetur, ſeu aliter iuxta. l. diffamari.
C. de ingen. & manum. tunc minime po
teſt. cum iam ſit profeſſus poſſeſſionem
conuenti que preſumitur ex inſiſtentia.
per. l. primam. ſupra eodem. vnde con-
uentus ipſe non vt moleſtator ſed tan-
quam ſuo iure vtens haberi debet argu-
mento. l. Marito. ff. pro ſocio. l. ſeruus.
ff. de manum. teſtamento, cum vulgar.
¶ Immo tentari poſſet ꝙ etiā ſi in ven-
dicationis libello dixerit aduerſariū in-
debite & iniuſte &c. tamē ꝙ intelligatur
de iniuſtitia poſitiua de qua in. d. l. bone
fidei vt ſup̄. nō aūt. naturali ſeu iuriſgen-
tium vt eſt violentia iuxta. l. ex hoc iure
gentium. ff. de inſtit. & iure. ¶ Item vio-
lēta poſſeſſio conuēti facit vt actor rein
tegrande iudicio vtatur. non retinende
c. reintegranda. iii. q. prima. ¶ In vno
tantum caſu opinarer ꝙ verba indebite
& iniuſte in libello operarentur. videli-
cet vbi vterq; ſimul pro indiuiſo rē ipſā
naturaliter poſſideret. nam poſtq̄ agēs
ceperit vendicare credo vt nihilominus
retinēde naturalis interdicto vtatur. qa
ſtant iſta ſimul vt vendicare ceperit ra-
tione naturalis iniuſte hoc eſt violente
penes aduerſarium exiſtentis, & retinen-
de interdicto vtatur rōe ſue iuſte. in qua
per aduerſarii violentā turbari dicatur:

111 Secunda concluſio Barto
li eſt ꝙ confeſſio conuen
ti facta in poſſeſſorio fidē
facit in petitorio. ¶ Vñ
Aretin. infert ꝙ licet pro
bationes facte in iudicio ſummario mi-
nus fidem faciant in ordinario ſeu plena
rio, confeſſio tñ ſic. ¶ ꝙ autem poſſeſ-
ſorium ſit ſummarium. ē tex. vbi glo. &
doctores in. l. prima. C. ſi per vim. vel a-
lio modo. Butrius & Abbas in. c. cū dile
ctus. de ordine cognit. ¶ Florēti. addūt
ꝙ confeſſio dicta operatur vt poſſeſſo-
rio agi poſſit non autem vt ex ea ſequa-
tur condemnatio, cum opus ſit vt de tur
batione cōſtet. l. ſi duo. §. itē videamus:
ff. vti poſſid. & p ſñtiā declaretur vt ibid.

113 Tertia ex eius dictis conclu
ſio capitur. ꝙ ſi conuētus
actorem poſſidere negaſ-
ſet in aſſerta ab actore poſ
ſeſſionē fundare ſe non poſ
ſet, excipiendo ꝙ per talem aſſertionem
actor ipſe petitorio renunciauerit. nam
obſtaret regula. d. l. ex eo. de regul. iur.
in 6. Ad quod ſpecul. in titulo de depo-
ſito. cum allegatis hic mille per Claudi-
um & Florent. ¶ Concluſionem Alex.
& Soccinus. ampliant non ſolū ſi negaſ-
ſet ſed & ſi diſſimulaſſet. vel non reſpon
diſſet. argu. l. de etate. §. qui tacuit. ff. de
interrog. action. ita Bal. hic. & Paul. in.
l. ſicut. C. de repud. hered. ¶ Ripa tñ cō
tra, quia contumax hr̄ pro confeſſo. c. 2
de confeſſ. in. 6. cōfeſſus vero vti pōt po
ſitionibus confeſſatis vt per Bart. ſupra
ergo &c. ¶ Sed miror cum non abſolu-
te verum ſit contumacem pro confeſſo
haberi, hr̄. n. in ea parte que in odium
ſue cōtumacie ſibi ſit odioſa vt ibid. ſcri
bētes. dixerā ī regula ſpoliatus ante om-
nia. ad. num. parum ante. 20. ¶ Limita-
tur cōcluſio per Iaſonem, procedere tan
tum vbi incontinenti vellet ſe fundare
in eo quod negaſſet. ſecus ſi ex interual-
lo. quia tūc liceret. vt per Bar. in. l. poſt

legatū.ff.de his quibus vt indign. ℂ Aduerte hoc videri contra apoſtillam ad Bar.ibidem, dum vult ꝙ licet reuocare quando reuocatio fieret incontinenti, non ſi ex interuallo, ergo ſequitur ꝙ (cū ex interuallo non liceat) ſtandum ſit in poſitione, conſequenter vt Reus allegare non poſſit actorem non poſſe vendicare cum dixerit in interdicto ſe poſſidere, cui poſſeſſori vendicatio non datur. vt uolunt in·§·ſic itaqꝫ.inſtit. de action. ℂ Quod tenerem niſi excuſabilis error eſſet. Argumento.l.ii.ff.quando actio de peculio ē annalis vbi notatur. ℂ Quod fieret vbi conuentus probaſſet rem petitam (& pro qua interdictum ſecundo loco intētatur) per alium eo tempore naturaliter poſſideri, per ſeruū puta vel filium in quibus ignorantia eſt tollerabilis vt hic Bar. ℂ Exemplemus Actor cepit vendicare poſtmodum retinende interdictum, dicēdo ſe poſſidere &c. quod conuentus ipſe negauit. ℂ Si Actor redire vellet ad petitorium, repelleretur. cū faſſus ſit ſe poſſidere, conſequenter petitorio prius propoſito renunciauit. ℂ Et ſi aduerſus hoc Actor ipſe vellet ſe tueri per.dict.regulam nemo ex eo. conuentus triplicare valeret, etiam ex interuallo (dummodo ad alia iudiciaria acta deuentum non fuiſſet) ꝙ fuerit errore ductus quadere actor ipſe ad interdictū redire cogetur neqꝫ amplius petitorium proſequi. Quod ei forſitan nociturum erit ſi melius poterat petitorium probare q̃ turbationem in interdicto. ℂ Nec obſtat dicendo ꝙ quia probauit errorē ergo fatetur actoris poſſeſſionem, conſequentēr ꝙ actor ipſe vinceret in interdicto. ℂ Nam error fuit quia pro firmo dicebat ꝙ actor non poſſidebat, de quo tñ ignarus erat & iuſta cauſa ignorātie ſuberat puta quia videbat rem ab eo poſſideri quem ſue poteſtatis & non ſubiectū actori eſſe cōmuniter credebatur ſic argumentū tollo. ℂ Rurſus ſi non excuſabilis error eſſet, non ſemper dicēdum ē in poſitione negata fundare ſe non poſſe. ℂ Nam Soccin.hic diſtinguit ꝙ aut ob talem negationem aliam pateretur penā, aut non. p̊.caſu negationem reuocare poſſet. & ſic procedit.l.cum de indebito.C.de probat. patitur enim ibi aliā penā illā vcz quia imponitur ſibi probādi onus a quo erat exemptus. ℂ Aut aliam (quia lege non caueretur) penam non incurreret & tunc in poſitiō negata non ſe fundabit. ℂ Quod vltimum intellige niſi incontinenti ſe corrigere vellet, argumento.l.lecta.in·§·dicebam.ff. ſi certum petatur.tunc liceret & ſi error tolerabilis non eſſet. ℂ Incontinenti videlicet anteq̄ per aduerſarium negatio acceptaretur. Bal.in.l.gallus·§·p̊.ff.de liber.& poſtum. Argumento.l.ſicut.C. de action.Et obligat. ℂ Et anteq̄ negatio in ſcriptis reducta eſſet ſecundum Innoc.& Ioan,de Anania.iu.c.in literis de diuort.de quo dubito ſi acceptata nō ſit ℂ Preterea ꝙ in poſſeſſione negata fundare ſe nō poſſit limitatur.tertio ne procedat vbi Aduerſarius talē poſitionē feciſſet, quā pro parte negare poterā & negaſſem.tūc.n.occaſione illius partis nō ipediar qn ſuper tota poſitiōe fundare me poſſim.ſic Alex.in cōſil.183.in.v. vol.& Florent.hic. ℂ Quarto limitatur in eo qui noluit rñdere poſitioni ratione alicuius partis ī ea cōtente, pp quā poterat licite non reſpondere. Alexan. in dicto conſil. Claudius hic & recenſiores. ℂ Quinto limitatur procedere in ipſa poſitione negata, ſecus in dictis teſtium examinatorum ſi videlicet ſuper his fundare ſe vellet vtiqꝫ poſſet. Angel. in cōſil.152.īcipiē.ī qōnc.vertente quē ducūt hic Florētini.hec pauca volui dixiſſe hic & ſi nō profitear cumulare ſeu componere q̄ potius reptoria extracta ab alis reptoriis q̃ tractatus.vocari mereātur

114 QVarta Concluſio Bartoli ſumitur. ibi quero pro declaratione &c. ꝙ agēs petitorio videtur poſſeſſioni (quam habet) renunciare. dummodomo ſciat poſſidere per

ſe

ſe non per ſeruū vl'&c. hec eſt communis opinio. ¶ Sed Imola. Rom. & Iaſon cōtradicunt. primo per textum noſtrum vbi p̄. actor petitorium intētauit. Si.n. poſſeſſorio renunciaſſe viſus eſſet. non vtiq; diceret ꝙ non videtur poſſeſſioni renūciaſſe. neq; iuuat ꝙ in hoc textu ignorabat ſe poſſidere; quia diuinaretur. Sic Alexan. Aretinus. aliique. ¶ Sed Florentini contra & ꝙ immo ſi ſciret non videtur poſſeſſioni renunciaſſe. vt patet ex ratione huius textus illa quia nihil commune &c. ¶ Secundo. quia tunc quis per actum cōtrarium priori renunciaſſe videtur cum talis actus de iure ſortiretur effectum. l. ſi iur. ff. de legat. iii ·§· poſteriore. inſtit. quibus modis teſtam. iſir. ¶ Tertio. per. tex. in ·§· fin. inſtit. de perpet. & temporalibus action. l. quotiens. ff. de ſolut. c. ſi quis presbyterorū de rebus eccleſ. nō alien. ¶ Quarto. per ·§· ei qui. inſtit. de actio. per. l. primam. in ·§· interdictum hoc. ff. vti poſſid. per. c. examinata. de iudic. ¶ Omiſſis reſpōſionibus que nunc patebunt ad primum. ¶ Rn̄deamus ad ſecundum vnde rn̄det Alex. ꝙ procedit in aliis actibus non autem in poſſeſſion̄. Argumento. l. prime ·§· ſi vir. ſupra eodem. & l. quod Meo. in ·§· ſi furioſi. i. eodem. Cui quāuis dici poſſit in his iuribus procedere fauore vltimarum voluntatum argument. l. prime. C. de ſacr. ſanct. eccleſ. & ſimiliter ad l. nihil ·§· ſi cum iure. de legat. tertio. ¶ Tamen aliter replicant Florentini ꝙ immo hic nedum nō voluit amittere, ſed imo voluit acqrere, ſeu cōſeq ſecūdario ſaltim per officium iudicis. vnde ſuccedit ꝙ actus agentium non vltra eorum intētationē &c. l. nō oīs. ff. ſi cer. petatur.

115 BReui verbo dico ꝙ aut cōſideramus caput renūciationis. ¶ Aut caput p̄iudicii. ¶ In primo dic ꝙ aut ſciebat ſe poſſidere vt quia id per aduerſarium probaretur, & tunc cum taliter ſciens incipiat vendicare itaq; aduerſarii poſſeſſionem profiteatur, nedum videtur eludere partem & iudicem. ſed etiam eſſe mendax non igitur mirum ſit ſi poſſeſſion̄ p̄riuetur argum. l. fin. ff. de rei vendic. per quem tex. (vt puto) optime probatur. Arguendo per rubricam ꝙ quiſq; iuris &c. vt ſic ipſa lex in penam ſaltim interp̄tetur talem renūciationem magis q̄ detegere mendacis audaciam. ita ceſſat quod hic Aretinus ¶ Non obſtat hic textus quia dico minime p̄ſumendū vt loquatur in terminis non veriſimilibus, qui ſunt vbi ſciens ſe poſſidere coram iudice cōtrarium profiteatur ac mendacium proferre de quo ſupra. argumento. l. obligation̄ gn̄ali. de verb. oblig. cū ſimil. lex. n. turpia pro ipoſſibilibus habet. not. in ·§· antepen. inſt. de hered. inſtit. ¶ Vn̄ cōcludamus ꝙ ſicut exempla, quāuis non reſtringāt regulam. l. damni infecti. la. ſecunda. ff. de damno infect. tamē declarant in quibus terminis regula loquatur. vt Corneus in conſil. 88. in litera. a. ita ꝙ hic rō ꝙ nihil commune habet proprietas &c. que eſt gn̄alis intelligatur in terminis in quibus ſequentia iuriſconſulti verba ſe hn̄t, itaq; non p̄ſuppoſito caſu quo quis eludatur. ¶ Conſequēter habes reſponſionem ad argumentum Alexandri & Aretini de quo ſupra dicentium ꝙ eſt diuinare &c. ¶ Itē habes rn̄ſionem ad Florentinos ponderantes rationem gn̄alem iſtius textus. ¶ Aut neſciebat Actor ſe poſſidere dum petitorium cepit quod preſumendum eſt vt dixi numero 113. & tunc procedit iſte tex. vt p Bart. & oēs ſecundum per lecturam hāc declaratur. ad diuinationem dedi nūc reſponſionē.

116 CIrca ſecundum ideſt conſiderando caput p̄iudicii. & tunc dico ꝙ quāuis conuētus non probaret ſciētiam actoris, nihilominus Actor qui petitorium ceperat cū profeſſus ſit conuentum poſſidere, nunc non poterit interdicto retinende vti dicens ſe poſſidere. quia ſibi ipſi contrarius in iudicio repellēdus ē. d. reg. vbi repug. & d. l. 1.

C.de furtis.¶ Nec excuſari poterit allegans ignorantiam ſuam cum ſcire id debuiſſet vulg.l.qui accuſare. C. de edẽdo inſtructus.n.venire debet vt in vulgaribus iuribus turpe.n.eſt agenti dicere nõ putaram.¶ Niſi iuſtã cauſam ignorantie &c.vt dixi. ¶ Differentia iſtorum caſuum illa mihi occurrit quia in ꝑ. conuentus rei vendicatione ſi non negauerit poſitionem actoris ſed tantum ſimpliciter dixerit (vt moris eſt) nego narrata prout narrantur &c.que poſſunt referri ad negandum dominium tantũ. Tunc probato eo videlicet ꝙ actor dum cepit vendicare ſciebat ſe poſſidere. Nedũ poſſit ſe tueri contra eundem interdicto retinende agentem ne admittatur vt ſupra tanꝗ renunciauerit &c.ſed immo ꝙ poſſit conuentus ipſe agere contra actorem ſeu ipſum conuenire per interdictum retinende ciuilis poſſeſſionis ſibi queſite per talem renunciationẽ actoris cui conuentus ipſe iudicialiter non contradixit. argumento.l.Pomponius.ff.de procurat.cum vulg.vbi in iudicio quaſi cõtrahitur & conſequenter conſequi naturalẽ vt dixi & dicemus in vlt. lectura. ¶ Vn in actu Praxis obſeruarem ꝙ vbi cõuentus ſcirem actorem ipſum poſſidere atq; probarem ꝙ illud ſciat,tũc vt iudex pronunciet actorem ipſum tali poſſeſſioni renunciaſſe & cõuẽto ciuilem poſſ.acquſitam eſſe.& conſequẽter agerem vti poſſidetis pro conſequenda naturali argumento.d.l.fin.de rei vendic. ibi per iudicem &c. facit regula. damnum quod qs ſui culpa &c.in lib. 6. ¶ Et ſic limitarẽ glo.in.d.§.ſi uir.in verbo amiſerit. ibi. cum & ſi nõ queratur. &c.nã puto ꝙ iudex poſſit declarare ciuilẽ ſicut etiam ſolã ciuilem transferre põt ſine naturali vt dicit Bal.in.l.ii.in prima qõñ. C. vbi in rem action.& Aretin. in.§.qui ad nundinas. ſupra eodẽ.col. 2. in fine. & vide ſupra num.85.¶ Sed in 2.caſu crederem conuento nullam poſſeſſionem fuiſſe queſitam itaq; ceſſare argumentum: factum de. l. fin. ff. de rei vendic. ſed tantum exceptionem contrarietatis de qua in. l. prima. C. de furtis.

REdeundo ad argumenta. non obſtat tertium. Quia bñ rñdet Aretinus ꝙ illa iura loquuntur vbi non a, principio poſſidebat actor vt hic. ¶ Adde quod ſupra diximus in his iuribus non poſſe actori mẽdacium neq; malitiam tribui, ſed loquuntur vbi pendente iudicio ipſi actori ſatis fiat,tũc bñ fateor non cenſeri renunciatum eſſe. cum minus conueniat ad caſum.& ſi loquiſas eſt puto in hoc Bartolum fuiſſe aliquãtulum cauilloſum. ¶ Immo neq; tunc poſſet conſiderari preiudicium de quo.ſupra.in.2.capite. ¶ Ad.§.ei qui. inſtit.de action.cũ ſimil.fateri debemus, ꝙ ei qui poſſidet non eſt actio prodita per quam neget rem actoris eſſe & e, cõuerſo ꝙ qui agit non poſſidet.Sed aduertendũ eẽ.illud procedere de iure. ¶ Sed quoniam actor nõ preſumitur ius ignorare vulg.l.ii.ff.de iuris & facti ignor. iõ tanquã veniens cõtra ius,ſi ſciens ſe poſſidere agat,& ratione eluſionis & mẽdacii(de qbus ſupra) poſſeſſiõe veniat priuandus. argumento.d.l.fin.ff.de rei vendic.¶ Si vero neſciens,ſibi preiudicium tulerit,cum tanꝗ venẽs inſtructus ſcire id debuiſſet,vnde ſibi ſua culpa nocebit ſi tanquam ſibi ipſi contrarius a,iudicio repellatur. ¶ Alio mõ reſpondeo ad numero, 85. in retinende materia in verſiculo. prima cauſa &c. quem vide. ¶ Ad.c.examinata. de iudic. vide quomodo.ſuꝑ num. 85. dedi reſpõſionem.

115 QVartam lecturã videamus habentem ſe ꝙ inchoauerim vti poſſidetis interdictum ratione poſſeſſionis quam poſtquã iudiciũ ceperim in petitorio acquiſiuerim. ¶ Hãc Bolog. & Claudius hoc modo ſumant. ſi petitorio agens eo pendente poſſeſſionem nouiter acquiſiuerit vt in ea ſe tueatur vti poſſidetis interdicto vti poteſt. ¶ Ceſſat hoc modo contrarium de. l.

ordinarii &.l.incerti quibus in locis earum actionum concurſus prohibetur. ¶ Ceſſat etiam contrarium pcedentis lecture cum in initio petitorii non poſſidebam, itaq; verum dixi, nūc etiam cū poſſeſſorio ago verum affirmo ſic Alexander. ¶ Secundum hoc iſta lectura ponitur ratione euitande cōtrarietatis agentis quod fieri nō debuit quia (vt dicunt Claudius & Bologn.) ſtāt iſta ſimul vt quis poſſideat & petitorio agat, puta ratione detentationis tantum apud aduerſarium exiſtentis.d.l.officium.ff.rei vendic. Item quia dicitur ī libello ꝙ Aduerſarius iniuſte poſſidet. ¶ Reſpōde tamē vt ſupra poſui in quarta qōne. prime lecture in verſic.de dubitat.&c. ¶ Contra lecturam hanc Bar.opponit de.l.quotiens.ff.de ſolut.de·§·ei q.iſtit.de action. ſeu·§·p̄.iſtit.de perpet.& temporal.act. quibus in locis patet ꝙ re peruenietē ad petitorem. iudicium expirat, itaq; nō cōcurrit poſſeſſorium cum petitorio vt p̄ ſuponitur in lectura. ¶ Vt hoc contrariū euitetur Bar.dicit, ꝙ ī petitorio proceditur eo ſolo reſpectu, vt ſuper fructibus fetibus, expēſis ī lite factis, atq; ſup ſtipulatione de euictiōe ſibi cōſulatur. nam ſi ſuper principali ipſa re petita nō pronunciaretur, neq; recurſum contra eum qui ſibi alienam rem vendidiſſet cōſequi poſſet. Argumento.l.ſi dictum.in ·§·ſi compromiſero. ff. de euict. ¶ Ad quod ſimile habetur in.l.vtiq;.l.l. in bonefidei.ff.de rei vendic.in.l.ſi ſeruum.ff. iudic.ſolui. ¶ Cōmuniter doctores contra Bartolum inſurgunt ꝙ immo neq; reſpectu rei principalis iudiciū expiret, cum ſibi non denegetur petere ſe dominum declarari iuxta.l.ex diuerſo. ff. de rei vēdic. quinimo nō attēto ꝙ poſſideat declarari (vt ſupra) peti pōt.ē textus in.l.ſi a,te in·§·p̄ iuxta tertiam lecturam in glo. ff.de except.rei iudic. nam ibi cōuentus fuit abſolutus itaq; ceſſat contrarium. de dicto·§·fin.& tñ̄ actor declaratur dominus. ¶ Cōtra communem hāc opinionem arguitur ꝙ ſñīa contra nō poſſidentem nunquam exequutioni demandari pōt,& ſi dicatur ꝙ immo tunc demandetur cum poſſeſſio ad conuentū ſuperueniſſet vt dicunt Paul.de caſtr. & Soccin.in.d.l.ſi a,te.per.l.is qui ſe obtulit.ff.de rei vendic. ¶ Reſpondetur ꝙ immo ea lex contrafacit. In verbis ibi iterum petenti. atq; ibi tollit viam exequutiuam de qua ibidem querebatur. Argumento.l.& ſi ſine.in·§·ſed quod papinianus.ff.de minor. ¶ Quibus replicatur ꝙ immo poſtq̄ res ad conuentum perueniſſet via ipſa exequutiua conceditur. vt eſt communis opin. & textus apertus in.l.ſi inter te & me.ff. de except. rei iudic. ¶ ꝙ aūt hec ſit opinio communis Claudius multa cōgerit. quia tñ̄ nō profiteor implere chartas in recitationibus niſi & quatenus vt quid afferam, neceſſe habeam.& id quo Breuius valeam, trāſibo cum ipſo. ¶ Et non pretermittam ꝙ Florentini Bartolum ſaluant vt dum dixit de euictione, voluerit ſñīam etiam ſuper principali eſſe ferēdam. cum alias dicendo nunquā de euictione ageretur ad ꝙ d·§·ſi compromiſero.&.d.l.habere. ¶ Iterum contra communem quia ei qui poſſidet vendicatio nō datur. d.c. examinata. ¶ Vulgaris. Reſponſio illa ē procedere ſi poſſideat a, principio ſed ſi ex poſt facto ceperit poſſidere infirmari non debet id quod a, principio valuit argumento.l.patre furioſo.ff.de his qui ſunt cui vel alieni iuris. ¶ Que lectura quāuis in ſe vera ſit vt communiter concludunt nihilominus huic textui dicunt non conuenire tāquā diuinatiuā. ¶ Immo Addas lecturam textui directo contrariam. quia cum tex.dicat non vr̄ poſſeſſioni renunciaſſe qui rem vendicauit. hoc eſt vēdicare cepit vt diximus ſupra in fine prime lecture. Secundum meliorem opinionem, patet ꝙ dum cepit &c. poſſidebat. Alias verſic. ibi non vr̄ renūciaſſe &c. eēt abſq; dubitatione, quod vano diceretur. cōtra.l.quod labeo. ff.de carbon.edict. ¶ Queritur in terminis iſtius lecture (quia vera in ſe eſt) quomodo per

do per iudicem pronunciandum ſit. Cō
muniter volunt conuentum duntaxat
ab obſeruatione iudicii abſoluendum:
¶ Bar.tñ ꝙ immo etiam a, re ipſa peti-
ta. ¶ Mihi videtur ex mentē doctorum
eſſe ꝙ aut de actoris dominio non con
ſtabat antequá petita res ad ipſum acto-
rem perueniſſet. ¶ Aut ſic. Primo caſu
locus ſit cōi opinioni. ¶ Secundo vero
caſu opinioni Bartoli.pro qbus Cardi.
Abbas & Felinus.in.d. cap. examinata.

QVinta lectura & vltima
ſeqtur in glo. ibi vel dic
116 tertio,nam ſecūdum do-
ctores voluit dicere qnin
to.quāuis Rapha. Cum.
velit in effectu tres tantum eſſe lecturas.
non inſiſtam. ¶ Secundnm hanc egi
rei uendicationē contra naturaliter tan-
tummodo poſſidentem, & eo pendente
iudicio, Agam contra eūdem interdicto
vti poſſidetis pro ciuili poſſeſſionē apud
me retinenda,in qua turbor ab aduerſa-
rio eo ipſo quo retinet naturalem a, me
violēter puta.clā,Siue ṗcario vel ad hoc
eſt textus in.l.ſi duo.in.§.ii. ff. vti poſ-
ſid.qua de re cum diuerſis reſpectibus a-
gatur,in vtroq; iudicio procedi pōt ſe-
cundum gloſam. ¶ Declarandus igitur
eſt tex.hic ibi non vř poſſeſſioni renun-
ciaſſe.hoc eſt ciuili. quominus cum in-
terdicto in ea actor fundare ſe poſſit. nā
nihil commune habet &c. ¶ Opponi
poſſet ꝙ ita intelligendo lex hec eēt ſu-
per indubitabili contra. l. quod labeo.
ff.de carbon.edicto.ſi.n.egit vēdicationē
reſpectu naturalis tantum (vt ṗſuppo-
nitur) puta id exprimendo, nulli dubi-
um eſſet ſed cuiq; clarum ꝙ ciuili (que
diuerſa eſt vt diximus in rubrica) renū-
ciatum non cenſeretur. Argumento.l.
cū ṗror.ff.de iudic. ¶ Vt hoc euitemus,
concludi poſſe puto ꝙ in petitorio ſim
pliciter & abſque taxatiua agere cepit.
ſed poſtmodum capiendo interdictum
pro ciuili tuenda,declarare dicatur ven
dicationem reſpectu naturalis tantum
inchoaſſe ſic lectura clara erit.

NOn tñ dicam vt Bologn.
hic volens pro ſexto intel-
lectu ſiue lectura,eadē rōne
ꝙ capiens interdictum pro
ciuili & naturali tuenda de-
claraſſe dicatur vendicatione ſe vsū eſſe
rōne ſolius detentationis de qua in.l.of
ficiū. ff.de rei vēdic. ¶ Profecto in hoc
variarem ea ſola rōne quia in dubio de-
tinens ſeu inſiſtens iudicandus eſt poſſeſ
ſor argumento.l.prime. ſupra. eodem.
¶ Non obſtat dum pro tali ſua opinio
ne dicebatur ꝙ in hoc textu non conſi-
deretur vna poſſeſſio ab alia diſtincta
ſed integralis ipſa prout eſt ciuilis iun-
cta cum naturali, & diſtinctio hic non
fiat niſi de proprietate ad poſſeſſionē.
¶ Quia rñderem ꝙ ſi quando verbum
poſſeſſio profertur, capi deberet pro
integrali vt ſupra.ſequeretur vt rei vēdi-
catio nunquam competeret niſi contra
eum qui ciuiliter & naturaliter ēt poſſi-
deret.eadem rōne quia profertur verbū.
poſſeſſio.in.§.eque.inſtit.de action.ſim
pliciter dicendo.vendicationem nō da-
ri niſi contra poſſeſſorem & ei qui poſſi
det non competere. Quod q̄ ſit falſum
patet in.l.officium.ff.de rei vēdic. ¶ Ad
tex.hic rñde,ꝙ dubiū vertebatur de poſ
ſeſſione ad proprietatem,nō aūt de poſ-
ſeſſione ad poſſeſſionem.ideo nō fuit ex-
ṗſſa diſtinctio poſſeſſionum. ¶ Vlteri-
us diſtinctio hic poſita eſt per modum
rōnis & principaliter pro ratione, que
magis conuenit in terminis iſtius lectu-
re q̄ ubi verbum poſſeſſio integraliter
caperetur. nam qñ integraliter &c.tex-
tus hic decideret abſq; dubitationē,cum
id notiſſimum ſit.illationem nō fieri ex
diuerſis vulgar.l.papinianus Exul.ff.de
minor. ¶ Non obſtat dum ſecundo di-
citur ꝙ ciuilis poſſeſſio conſiſtit in ani-
mo ut communiter doctores volunt &
animus turbari non pōt. conſequēter
competere interdictum quod tantum
pro turbationē conceditur.ff.uti poſſid.
Cui Adde.l.ii.C.de hered.inſtit. Quia
q̄ falſiſſimū ſit dicere animū nō turbari

nemo eſt qui ignoret. ¶ Eſt enim verum quandoq; animum non poſſe conuinci vt in.d.l.ii. ¶ Necnon verum eſt animum quandoq; non turbari, non tamen ſequitur nõ poſſe turbari. ¶ Quod fit non quia timeat ſe poſſe repelli, cum naturaliter non inſiſtat, cui inſiſtentie repulſio conuenit. Sed quia non quieſcit animus niſi corpus conſequatur id ꝙ rationabiliter conſequi debet. Eſt enim hoc de iuregentium a, naturali ratione hominũ cauſatum ·§· quod vero inſtit. de iure naturali gentium & ciuili. ¶ Ad id quod Bal. dixit in.l. prima. C. communia vtriuſq; iudic. & Alexand. in conſil. 28. in 2. volum. ꝙ verbum poſſeſſio in ſingulari. pro ciuili & naturali ſimul iuncta intelligatur. facit. l. prima. in ·§· huius autẽ. ff. vti poſſidetis. reſpondeo verum eẽ niſi tali modo intelligẽdo lex fieret ſine dubitatione & contra. tex. in. §. 5. in prohem. inſtitutionum.

ET ex hoc infero ꝙ vbi expreſſiſſet rei vendicatione vti vt declaretur dominus, & eius ratione Aduerſarius deſiſteret a. nuda detentatiõe (tũc, q̃a ceſſat rõ indubitabilis deciſiõis) verbũ poſſeſſio ꝓ naturali & ciuili iũcta capiendũ ſit & pro his ſimul tuendis interdictum inchoatum eſſe dicatur.

HOc in ſe puto verum. & forſitan dari poſſe pro ſeptimo ĩtellectu, vt ſic eadem rationem qua diuinant dando quintum intellectum communem, ea videlicet vt contrarietas euitetur debere diſtingui vt inchoando interdictum retinende intelligatur pro ciuili tantum. & conſequenter vendicationem inchoatum pro naturali fuiſſe, ſimili modo nos diuinare poſſimus vt proprietatis iudicium reſpectu ſolius detentationis (quãuis principaliter vt declaretur dominus) fuerit inchoatum. vt quia fuiſſet expreſſum. (vt euitemus rationem quam nuper dixi ꝙ in dubio detentor preſumitur poſſidere.)

¶ Que noſtra diuinatio ea ratione fieret ne verbum poſſeſſio hic poſitum diſtinguatur, ſed potius cenſendũ ſit ſignificare ciuilem & naturalem vt in genere diffinitur. vt per Bal. & Alex. vbi ſupra.

OCtauam inſuper adderem lecturam & intellectũ. nam 117 non attento ꝙ in iudicio rei vendicationis ſeu proprietatis, ſecundario veniat per iudicis officium poſſeſſio. d. l. officium. l. qui reſtituere. ff. de rei vendic. cum ſimil. iureconſultus dixit hic nihil commune &c. ¶ Hoc eſt dicere nõ propterea quia iudicis officio poſſeſſio venit &c. credere debes vt proprietas quid habeat commune cum poſſeſſione ita vt ſi quam (dum vẽdicabat) poſſeſſionem habebat ei renunciaſſe viſus ſit. nam nõ vr̃ renũciaſſe &c. & ideo quãuis proprietatis iudicium ceperit retinende interdictum inchoare poteſt. ¶ Quod intelligo ratione cuiuslibet poſſeſſionis. non attento an ratione eiuſdem poſſeſſionis, petitorium cepiſſet. ¶ Nam in petitorio non fuit cogitatum de poſſeſſione ſed de dominio tantum vel ſaltim principaliter vnde id tantum attendendum eſt vulgar. l. ſi quis nec cauſam. ff. ſi cert. petatur. ¶ Non enim video intellectum cui conueniat hec ratio iuris conſulti niſi iſtum. ¶ Obſtat quia ſecundum quam rõnem ſemper hec duo iudicia cumularentur, quod eſt falſum. vt in ſuperioribus lecturis & dicemus infra de actionum cumulatione. ¶ Sed reſpõde in illis caſibus alia particulari ratione cumulationem impediri. ¶ Si. n. p̃ poſſeſſorium retinende capiam cum per id profitear exp̃ſſe me poſſidere, non potero eiuſdem net poſſeſſionis ratione vẽdicare, cum vendicatio poſſeſſori non detur. d ·§· ei qui. inſtit. de action. cum ſimil. ¶ Sed ſi p̃ ceperim petitorium potero poſt poſſeſſoriũ retinende capere ratione eiuſdẽ met &c. vt hic. per rationem iſtius textus. non tñ potero petitoriũ añ ceptum proſeq.

neq; hoc dr̃ in hoc textu. ¶ Immo dico nó poſſe proſequi, moueor quia res peruenit ad caſum a, quo incipere non pót argumento. §. ſi ſeruus. inſtit. de noxalibus. action. patet quia cum ſecundo loco profitear exp̃ſſe me poſſidere ſuccedit regula. d. §. ei qui. cum ſimil. & quia cótrarius audiri nó debet d. l. prima. C. de furtis. cū ſimil. igitur remoto petitorio, ſuper interdicto tantum procedi debebit, neq; ĩ hoc textu dr̃ ꝙ ſuper vtroq; procedendum ſit. ¶ Vñ dico ꝙ per rónem iſtius textus cumulatio nunquam impeditur ſed per alias iuris regulas ſicut ſupra. Que vbi ceſſant prout ĩ termi nis quinte lecture. Ibi ambo iudicia concurrunt. Sum de lecturis expeditus.

118 MODO quia gloſa noſtra vltimo loco ſecundum, quintam & communem lecturam cócludit ꝙ vtrūq; iudicium poſſeſſorium vcʒ & petitorium ſimul agitantur diuerſo reſpectu, itaq; ambe actiones cumulantur (& ſi nos aliter in proxima lectura loquuti ſimus) ideo hic magis q̃ in. l. edita. C. de edendo (vbi nullum verbum ſit de cumulatione) tractari cóuenit. ¶ Si enim reſpicimus textum hanc clara in in eo ẽ cumulatio. Vnde occaſione vnius caſus poſſumus ponere totum tractatum vt dicit textus in. l. naturalis. ff. de preſcript. verbis. ¶ Sed & ſi conſideramus materias tractatuum per nos hic nuper examinatorum, inueniemus magnam partem cumulandarum actionum fuiſſe digeſtã vt etiam infra patebit. ¶ Igitur hic totã amplecti debemus vt odioſã connexorũ diuiſionem euitemus. vnum enim connexorum ad ſe alterum trahit. c. tranſlato. de conſtitution. ¶ Item in habentibus ſimbolū facilior eſt aditus iuxta. l. ſi in rem. in. §. Item ſi quecunq;. ff. de interrog. action. ¶ Ad hoc etiam Addamus vulgarem illum textum in. l. ii. ibi prout res patitur applicãtes. ff. de ſtatu homin. vbiq; allegatum ꝙ materie ſunt cótinuande regulariter nó relaxãde. ¶ Neque dicendum eſt ꝙ (quia libellus quandoque emendatur addendo,) ideo additum cumulari dicatur, conſequẽter vt in. l. edita, loquente de emendatione cóuenienter fuerit hec ptractata. nã dic ꝙ tunc non additur actio ſed qualitas nos hic de actionum cumulatione dicimus. ¶ Et vt Rectius loquamur nó dicamus ꝙ ibi male, ſed ꝙ aptius & melius hic cumulandarum actionum materia pertractetur. cuius etiam opinionis fuit Ang. de Peruſio, quãuis ſcribentes habito fortaſſe reſpectu illo de quo Bar. ibi. nu. 4. in verſic. ſecundo quero &c. ibidẽ examinauerint. ¶ Et ꝙ hoc in loco ſit magis diſceptanda ſuadetur ex dictis Baldi in. l. incerti. C. de interdic. num, 17. dum vult ꝙ poſſeſſorium cum petitorio quatuor modis ĩ examine. iudiciali cócurrat ideſt per modum mixti iudicii de quo di ximus in fall. 4. ad. d. regulam. ſpoliat. &c. ¶ Per modū exceptionis de quo in fallen. prima. cum iam dictis ad dictam regulam. ¶ Per modum reconuentionis de hoc. loquutus ſum in tractatu prorogationis fori, de eo non igitur hic aliud ponam. ¶ Et per modum cumulationis. ¶ Vnde nos viſis tribus primis modis oportet videre quartum ſi cócurſum petitorii cum poſſeſſorio ſeu cauſe poſſeſſionis & proprietatis examen imperfectum relaxare nolumus.

119 ET cum a, diffinitione id ſuper quo agitur plerũq; inchoetur ſeu deſcriptione, videamus quid ſit cumulatio actionū. ¶ Dū tamen prius ſcias ſub actionis verbo hic poni accuſationem iuxta rubricam. C. quando ciuilis actio. criminali &c. ẽ tex. in. l. plura. ff. de action & oblig. ¶ Itaq; large accipi, quinimmo largiſſime, vt et verbum actio comprehendit officium iudicis iuxta. l. actionis verbo. ff. de verbor. ſignif. per quod etiam officiū cóntra

delin-

delinquẽtes inquiritur vt habetur in . c. qualiter & quando. de accuſat. in. l. prima de officio preſidis. ¶ Cumulatio actionis eſt vnius actionis cum alia coadunatio vt dicit Bar. i. l. edita. ¶ Sed purpuratus contra, quia coadunantur que tranſeant in vnum. l. ſi plures. §. fin. ff, de pact. cũ cumulate per ſe ſtant. vt per Bal. in paduana. col. 15. ¶ Secundo. quia in l. ſi idem cum eodem (per quam diffiniuerunt) dicuntur coaceruari & ſunt pecuniarũ ſumme non actionũ. ¶ Itẽ quia dictio. cũ. in diffinitiõe male, ponitur nã eius natura eſt acceſſorium copulare. l. prima. & 2. ff. de pecul. legat. ſed actionum cumulatarum nulla eſt acceſſoria eque enim ſunt principales ergo &c. ¶ Bald. in Paduana diffiniuit aliter ꝙ ſit plurium remediorum per ſe ſtantiũ in iudicio ſimultanea vel ſucceſſiua propoſitio facta quem ſequitur Ang. Arct. in. §. ſi minus. inſtit. de action. & Marianus in. c. finali. de libell. oblat. ¶ Aliter iſdem Bald. in Peruſina num. 62. ꝙ ſit pluriũ actionũ ĩ iudicio ꝓpoſitio quem ſeqtur Corneus. ¶ Adderem verbũ ſucceſſiua. nam propoſitio ſimultanee facta non videtur importare propriã cumulationẽ cũ ex tali ſimultanea nõ ſecerneretur actio cumulata ab illa cui cumuletur. Et difficili' altera ꝓpõitur ex poſt facto vt dicit Bal. ĩ l. ordinarii. C. de rei vẽdic. col. 4. purpur. ĩ. d. l. nu. 55. ¶ Obſtare huic vr̃ a deſcriptioni. dũ purpur. ĩduxit. d. l. ſi plures. rñde p verba ibi. iſto caſu. ergo ſecus in reliquis arg. l. cũ ꝑtor ff. de iudic. neq; vim eẽ ĩ illo caſu cũ ſint eiuſdẽ ſpẽi vñ facilior ẽ aditus. d. l. ſi ĩ rẽ. ¶ Itẽ ea q̃ ĩ ſuo gñe recipiũt functionẽ facilius incorporatur. §. cũ ex aliena. iſtit. de rerũ diuiſ. ¶ vl' dici poſſet ꝙ ĩ pecunia ſit ſpeciale vt in. §. ſed nec. in verbo mixta. vbi glo. in eodem dicto titulo.

120 SEcundo quotuplex ſit cumulatio dicitur per Bal. i. l edita. nu. 78. ꝙ triplex ideſt permiſſa. ¶ Nõ permiſſa. ¶ Et mixta. Sed nõ intelligo nõ permiſſam nam nõ entium: nulle ſunt partes nedum nulla ſubſtantia. ¶ Mihi magis placet vt dicamus ſic, Cumulatio eſt duplex. Vna voluntaria & altera neceſſaria vt ſic magiſtraliter magiſq̃ ſubſtantifice procedamus, vt in iure noſtro obſeruari debet. attento ꝙ in eo ſubſtantifice procedendo periculoſum eſt. argumento. l. omnis diffinitio ff. de regul. iuris. De neceſſaria Bal. ibidẽ num. 78. & dicemus ad numero. 120. in verſic. decimo ex eadem &c. ¶ Duo igitur cumulationis gña faciamus. ¶ De voluntaria dic ꝙ quãdoq; permittitur. ¶ Quandoq; denegatur. ¶ Permitti dicitur regulariter vt dicam in examine illo cur ſit inuenta. ¶ Non permitti dicitur ſiue denegatur vbi rõnabile impedimentũ ſubſit. ¶ Impedimẽta vero plurima doctores ex iure capiunt. ¶ Quedã ex parte cumulantis. ¶ Aliqua ex parte actionis priori loco mote. ¶ Ex parte cumulantis vel quia primã eligendo ſibimet ipſi (donec ipſa prima finiatur) in alia proponenda ꝑiudicauerit, iuxta. l. ꝙ ĩ heredẽ. §. eligere. ff. de tribut. ¶ Vel quia per ſecundam ſibimet ipſi contrarius in eo quod primo loco dixerit iudicialiter efficeretur, iuxta. l. finali. C. de codicill. vel ſaltim in parte. prout in. l. prima. C. de furtis. ¶ Aut quia per regularem euentum litis ſeu ſñiam ſuper actione p̊. mota apparere poſſet fruſtatorie poſtea cumulatum, atq; aduerſariũ litibus indebite fuiſſe vexatum. iuxta. l. primam in fine. ff. ſi famil. furtum. ¶ Ex parte vero actionis prime, quia ſui natura ſit vt aliam ſecum non patiatur ad ꝙ l. fundi. & l. fundum. ff. de except. ¶ Vel alterã proponendo rei per primã actionem petite ꝑiudicaretur. de quo in. l. prima. ff. famil. hereiſcum. l. ſi quis libertatem. ff. de petit. heredit. ſed hec eadem ẽ: ¶ Aut quia primam actionem proponendo, aperiatur aliam proponi naturaliter non poſſe. ſtantibus regulis, vt habetur in. l. ordinarii. C. de rei vẽdic. & l. incerti. ff. de interdict. cũ ſimil. ſu. ꝛ. n:

hec oẽs ſex rõnabiles cauſe ſeu regule im
peditiue vt p Bar. in.d.l.edita.vbi Bald.
nu.78.& Bar.atq; ſequũtur cõiter docto
res hic.de qbus ĩfra plene cognoſcetur:

121 TErtio queritur cur cumu
latio inuẽta ſit,ſeu cur iu
ra plures actiones cumu
lari permittant ,ex dictis
Bartoli ſumitur hec ra
tio ꝙ quia regulariter dubium fiebat an
libellum mutari liceret,ideo vt qui vltra
propoſitum actionem aliam propone
re cupiebat id obtinere non impedire
tur,iura cumulationem adinuenerunt.
¶ Sed purpur.contra hoc,ex rõne quia
dubium (ſi quod fieri poterat) orieba
tur per auc,qui ſemel.C.quom.& qñ iu
dex.& nihilominus cumulare prius po
terat, & tẽpore digeſtorum,per.l. ſi idẽ
cum eodẽ.ff.de iuriſ.d. om.iudic.¶ Ra
tionem Bartoli tollit a ſufficienti parti
um enumeratione,dicens aut ſumus vbi
plures actiones competunt ex eadẽ cau
ſa.aut vbi ex diuerſa.ꝑ.caſu neq; nũc cu
mulare licet.per.l.duobus.§.exceptio.
ff.de iure iuran.ſecundo caſu omni tem
pore licuit. ¶ Vnde dat rationem vt ſit
inuẽta cumulatio gratia litium minuen
darum.per.l.nõ eſt nouum.iuncta glo.
penul.ff.de action.empt.per glo.in.c.
ii.de capell.monach. vtq; euitentur ex
penſe.c.fin.de reſcript.¶ Mihi hoc vlti
mum diſplicet ſi verum eſt cumulatio
nem fieri ex cauſa tantummodo diuerſa 122
vt is idem dicit, nam non propterea ꝙ
iiſdem iudex adeatur minores expenſe fi
unt,ſed penultimum placet,aliter tñ de
clarãdo, videlicet vt cito finis litibus im
ponatur.l.fin.ff.pro ſuo.c.finẽ litibus.
de dolo & contumac.c.ꝑ.de reſtit. ſpo
liat.in 6. quod minus imponeretur ſi pri
mi iudicii finis expectari deberet. ¶ Vñ
magis dicendum eſt fuiſſe inuentam ad
publicam vtilitatem que vertitur etiam
in cito finem litibus imponendo.l.pro
perandum.C.de iudic.cum ſimil. ¶ Ex
qua rõne infero dicendum eſſe cumula
tionem regularitatẽ eſſe permiſſam vbi
cunq; lege vel ipſius rõne prohiberi nõ
reperiretur & ſic ſequende ſunt glo.in.l.
edita.vbi Bar. Alex.Decius & communi
ter poſt Dinum in.c.nullus pluribus.de
regul.iur.lib.6.quem etiam ſequitur Sa
lyc.in.l.ſi quis homicidii.C.de accuſat.
& hoc mõ ceſſat dum purpuratus eos re
ꝓhendit, dũq; vult vt probari oporte
at eſſe permiſſam,argumẽto.l. illam.C.
de collat.¶ Nam dico eo ipſo quo pa
teat in cumulando verti publicum inter
eſſe,ſat probatum remanet eſſe permiſ
ſam.cum publica vtilitas priuate ꝓfera
tur vt per oẽs in.l.prima.ff.ſolut.matr.
adiuuat magis hec ꝗ ꝓ rõ ſit illa Baldi.l.
Peruſina.num.63. dicentis permiſſam
quia ſicut licet ad libitũ cuique vti re ſua
ita & domino actionis.iuxta.l.in re man
data.C.mandati. ¶ Sed immo videtur
vt cumulare ſit lites litibus inculcare,cõ
tra.c.paſtoralis.de cã.poſſ.& propriet.
Dic illud verum vbi plures actiones, ex
eadem cauſa maxime ad idem compe
tentes cumulari permitterentur.tunc.n:
fierẽt plures lites.& id quod in vno & eo
dem iudicio ſeu inſtantia finiri poſſet,
in diuerſis ventilaretur.argumento.eius
ꝙ in ſimili dr in.l.nulli.C.de iudic.non
autem vbi ex cauſis diuerſis de quo nos.
& dicemus.nũc in gñibus cumulationũ.

GENERA Igr
ipſa cumulatio
num permiſſa
rum capiamus
que magis pro
prie dici debet
modi cumulan
di vt vult Pur
pur. Et hoc vt ne confundamur cũ ge
neribus predictis.¶ Niſi vel dicas hec eẽ
gña ſubalterna.quia modus magis refer
tur ad factum cumulantis,ideſt an ſimul
tanee vel ſucceſſiue cumularet ꝗ ad cãp
ſeu actionum vel rerum cumulatarum
diuerſitatem.¶ Vñ Dinus in.d.reg.qua
tuor eẽ. dici quam ſequitur Bal.vbi ſup
primũ,quando quis in iudicio vni actio
ni vellet alteram que ex diuerſis cauſis

&ad

& ad diuerſa tenderent, contra eundem cumulare. ¶ Secundum eſt vbi diuerſitas eſt actionum tantum, ſed non cauſarum & minus rerum. ¶ Tertium eodē modo vt primum eo excepto quia non ex diuerſis cauſis ſed ex eadem tñ competant ad res diuerſas. ¶ Quartum eſt prout primū niſi quia competit ad eandem rem. ¶ Vñ aut diuerſitas eſt actionum cauſarum & rerum. ¶ Aut actionum & rerum tātum. ¶ Aut actionum & cauſarum tātum. ¶ Aut ipſarū actionum tantum. ¶ Bar. Addit quintum qñ plures actiones ex eadem cauſa ad idem cōpetant contra diuerſos. ¶ Per quod conſiderando perſonarum diuerſitatē dicere opus eſt vt purpur. bñ addiderit ſextum ideſt qñ plures actiones competant pluribus ex eadem cauſa. ad idem contra eūdem. vt in pluribus reis credēdi & litis cōſortibus de quo in. c. in pñtia. de probat. ibidem Abb. & tradit imola in. c. cum. M. Ferrar. de conſtit. ¶ Itē (vt dicit) Addi poſſet quādo plures creditores vellent plures debitores conuenire in eodem libello, vt poſſint ſi actiones differant tantummodo numero & non ſpecie. de quo Rom. in conſi. 240. viſo thermate. ¶ Modo ad primum redeamus, Cyn. Bar. Bal. Paul. Alexan. & omnes poſteriores ſcribentes dicunt cumulationem eſſe permiſſam. per. l. ſi idē cum eodē. ff. de iurisd om. iudic. ¶ Do exemplum per. l. primam. C. de donat. que ſub modo. ¶ Exemplat Bal. vt ſi debes mihi decē ex teſtñto & Sticū ex promiſſione. & quāuis in. d. l. iureconſultus gñaliter loquatur in omni gñe cumulationis dummodo ſpeciali rōne prohibitum non reperiatur, tñ tanto magis in iſto caſu (quanto ꝙ ex diuerſis omni ex parte nō infertur iuxta. §. noſtrum) cumulationem permitti dicendum eſt. ¶ Secundo mouetur Bar. per. l. fin. C. de annali. except. quā ſic induco ꝙ quia quidem putabant (vbi perſonalis tantū fuerat mota actio & hypothecarie nulla habita mentio) vt perſonalis ipſa tantum eēt perpetuata. hypothecaria vero pſcriptione ſublata. Ideo pro nō dubio habebant vt vbi etiam hypothecārie mētio habita fuiſſet, ibi quo ad oēs interrupta pſcriptio cenſeretur. quod euenire nō poſſet niſi actiones ipſe cumulari valerent etiam ſucceſſiuo modo. Vñ cum ſpeciale ſit ibidē ob odioſas euitandas pſcriptiones vt vna tātum propoſita & altera perpetuata dicatur, regula in ceteris ē contraria. vt niſi ambo proponantur pro propoſitis nō habeātur. ¶ Que regula neceſſario ſumpta probat poſſe cumulari ſi dicer volumus vt ſub dubio facta eē dicatur. Alias lex ſine dubitatione diſpoſita diceretur. cum ſi hypothecaria perſonali cumulari nō potuiſſet, abſq; dubio hypothecaria & añ illam legē non perpetuaretur. Verba. n. ibi nulla habita mētio pſupponūt cumulationē fieri potuiſſe. Argumēto regule. l. decē. de verb. oblig. ¶ Sed Aduerto ꝙ de perſonali & hypothecaria de qua loquitur Bar. in 2. gñe non vr inferēdum ad gñalē cōcluſionē de qua loquimur. maxime quia apud nonnullos dubiū ē an cumulētur vt p dinū in. d. regula nullus: ꝗuis Bal. ī Paduana teneat ꝙ ſic nu. 82. ¶ Item. d. l. ſi idem cum eodem. nō principaliter de cumulatione diſponit ſed tātū pſupponit actiones cumulatas. quod etiā verificari poſſet & ſi regulariter nō permitteretur in caſibus ſpecialiter promiſſiſ. argumento. l. qui teſtam. ff. de teſtam. ¶ Vñ oportet vt regulā perſtringamus ex rōne dicta vt cito finis litibus &c. ¶ Cui etiam addamus illam Baldi de qua ſupra. ¶ Que ratio noſtra cum ſit gñalis dicitur parere regulam vt per poſita in rubr. ff. de regul. iur. vbi etiam Decius. ¶ Et ꝙ magis ex rōne ipſa ꝙ ex dictis iuribus regula firmetur facit purpur. dicens iura pfata non eē reſtringenda ad hanc ſolam concluſionem ſeu primum genus. ¶ Ego aliter modo intellexi ꝙ non probēt ſaltim regulam ſed probetur ex ratione ipſa. Que etiam locum habet & ſi lis ſuper vna actione cepta nō

eſſet,vt quia ſimultanee cumularentur. quãuis aliud innuere videatur verbum. finis.in ipſa ratione poſitum.)℄ Ex quibus infero contra purpuratum volentẽ hypothecarie cumulari perſonalem nõ ei,conuerſo,per.l.ſi deferente.ff.quibus modo pign.vel hypot.ſolu. ℄ Nam rõ d.facit vt indiſtincte cumulentur & probatur per.d.l.finalem.vt eam induxi. ℄ Reſpondeo ad.d.ſi deferente. ꝙ ibi iuratur ſuper facto. quod reſpicit oẽ remedium vt dicam in cumulatione accuſationis.dat. ſimile purpur.de.l. fundum & l.fundi.ff.de except. ſed minus facit quia ibi viget rõ piudicii vt dicit textus. ℄ Infero etiam ad verba in.d.§.ſed neque ibi.omne ei damus licentiam &c. ne importent ſpecialitatem cum ex rõne ipſa, & per.d.l.fin.pateat, & per antea cumulari potuiſſe. ℄ Que rõ quandoq; alia particulari ratione eliſa,non parit effectum cumulationis. vt in ſimili dixi in principio mei tractatus editionis. ℄ Puta in terminis noſtris vbi daretur caſus ꝙ ad inuicem actiones ipſe q̃uis diuerſe tamẽ ſe cõtingerent.propter quod ſequitur ꝙ ſi sñia ſuper vna daretur Rei iudicate exceptionem pareret ſuper altera.vt per Bart.in.l.edita num.12. per.l. fundi.&.l.fundum.ff.de except. ℄ Vel quando vna eſſet maior. ſeu ex ordine alterum precedere deberet. vt refert etiam purpur. numero. 47.

123 EX qua ratione etiam ſequitur ne ſtare debeamus in ſimplicibus terminis propriarum actionum de quibus in d.l.ſi idem cum eodem.ſed etiam ad omnia remedia gñaliter transſeundum ſit. ℄ Vt ſic nullitas & appellatio cumulentur non tamẽ copulatiue cum eo caſu copulans ſibi ipſi contrariaretur in eadem verborum cõceptione. nã appellatio pſupponit validitatem,vt in toto ſuo titulo de appell. ſed cõditionaliter puta dico nullam & ſi qua eſt appello ſeu alternatiue puta dico nullã vel appello ſic Iacobus de Arena & Cynus in.l.contra maiores. C.de inoffic.teſtam.ſequitur Bal.in.l. edita. num.85.declarãs indiſtincte tã in actore quã in conuento. ℄ Necnon ſubdens quandoq; cumulari copulatiue vt ſi incipiatur ab appellatione dicendo appello & dico nullam.quia tunc nullitas includitur in appellatione ex quo cum grauamine examinatur. ℄ Secus e,conuerſo vbi a,nullitate initium fieret.non enim appellatio in nullitate aliquo pacto includitur.l.prima.C.quãdo prouoc. nõ eſt neceſſe.vnde tunc oportet vt conditionaliter &c.vt dictum eſt. & hoc magis de conſuetudine quam de iure vt dicit Decius in.d.l.edita. per glo. Bart.& doctor. in.§.ſed iſte. inſt. de act.

124 SEcundo ex eadem etiam ratione fieri putandum eſt,vt ordinarium remedium (puta nullitatis) cum extraordinario puta in integrũ reſtitutione cumuletur.nihilominus(quia videtur obſtare.l.in cauſe. ff. de minor per quam eligens extraordinarium videtur fateri ꝙ ordinario caret,vt in ſimili diximus in poſſeſſorio retinende.in 5.lectura. limitando hunc.§.noſtrũ. ℄ Itẽ quia videtur obſtare impedimentum cõtrarietatis reſultantis in eadem verborũ conceptione,attento ꝙ reſtitutio pſupponit validitatem toto titulo. de in integr.reſtit. & validitas nullitati directo contrariatur.l.prolatam.C. de ſñtiis ex periculo recitandis) concludamus per Bal.in.d. l.edita.86.cumulari conditionalr vel &c.vt diximus ĩ pcedẽti. ℄ Que declaratio (ſi magis aduertis)ẽ limitatio regule cõtrarietatis.de qua.l. prima. vbi glo.Bart. Bald. & Salyc. C. de furtis.

125 TErtio ex eadem ratione vt finis cito litibus imponatur dicere opus ẽ, ꝙ accuſator ſuam accuſationem inquiſitioni Cepte per iudicem cumulare valeat. ℄ Et e,contra udex accuſationi inquiſitionẽ accumulet ita Bald. in.l.edita.num.88. per.l.ſi quis

quis homicidii. C. de accuſat. ¶ Subdens hoc verum eſſe niſi magis geminare quā cumulare quis diceretur argumento. l.penul. § fin. ff. naute. Caupon. ſtabul. ¶ Et niſi ſñia lata ſuper prima rei iudicate exceptionē pareret ī ſecūda per. l. qui de crimiñ. C. de accuſat. poſt Dynum in.d.regula nullus pluribus. in 6. quod idem ē dicere (vt puto.) Sub hac enim includitur geminatio. ¶ Sed Aduerte ad.d.l.ſiquis.non.n. de cumulatione loquitur immo vbi altera accuſatio poſt finitam primam inchoaretur. Doctoreſq; extendunt ad inquiſitionem, ſic ibidem Salyc. num 5.& Bal. in addit. ad ſpecul. de ſñtiis. col. 22. conſequēter. d. l.ſiquis. vr̄ eē contraria dum p̄ſupponit añ finē actionis p̄ loco mote non poſſe alteram inchoari. ¶ Quod etiam rōnē illam habet quia crimina ex eodē facto proueniebāt vt ibi Bar.& in.d. l. qui de crimine. vbi ēt late an devtroq; delinq̄ns priuetur. quo caſu ex eodē facto ipi nos fateri videmur nō poſſe cumulari, maxime quia tendunt ad diuerſa cum accuſatio ad priuatam inquiſitio vero ad publicam tendat vtilitatem. ¶ Nam non loquimur quando ex diuerſis factis tūc enim nulla dubitationis cā ſubeſt ſtante regula. § noſtri.&. l. Papinianus exul. ff. de minor.& quādo ex diuerſis cauſis. loquitur Bar. in.l. nunquam plura. C. de priuat. delict.& non loquitur Bal. vbi ſupra. patet. quia ſic dicendo ſue limitationes non conuenirent. ¶ Vnde per hec concludo q; fundamentum noſtre concluſionis in ratione magis dicta iactandum eſt q̄ in.d.l.ſi quis homicidii:

826 Quam noſtram concluſionem tanto fortius procedere dicemus quāto q; maleficia ſunt cito punienda vulgata. l. ita vulneratus. ff. ad.l.acq l.l. cōgnuit. ff. de offō preſidis: ibi ſollicite agas. ¶ Facit q; Ang. in tractatu malefic. col. xiii. verſ. queritur hic. & ibidem Auguſt. Arim. q; factum partis non debet nocere publico iuri. per. l. primam. cum glo. ff. ad Syllen. ¶ Vnde hec erit & alia ratio in criminalibus cumulandi. Que magis operabitur q̄ predicta, cum per hanc (& ſi ex diuerſis cauſis remedia ipſa prouenerint) cumulatio fiet. Qui caſus (hoc eſt quādo ex eodem facto ſeu eadē cauſa prouenisſent) non eſſet hic ſed in ſexto cumulationis gñe tractandus. ¶ Nihilominus ne criminalium ipſam materiam ſpargamus, per quod difficilior tractatus cognitio traderetur, examen eorum totaliter hic faciemus. ¶ Aduerto dum dixi in criminalibus quando ex eodem facto &c. per hanc vltimam rationem cumulari, nam vr̄ obſtare Bartolus in.d.l. qui de crimine. per rationem quia ſñtia ſi detur ſup vna exceptionem rei iudicate ſuper altera. parrere pōt, ſed in caſu noſtro pōt, (vt ſi pronunciaretur ſuper facto hoc ē nō fuiſſe factum ſeu delictū vt dicit dyn. in.d.regula.& Bar. in.d.l.) nam tunc pariter inquiſitio (quāuis inchoata nō fuiſſet) ſicut agitata accuſatio tolleretur, ergo &c. ¶ Rñde p̄ad doctrinā Bartoli Ita demum locum habere poſſe ſi ſecūdum cauſarum communem curſum, poſſibile eēt ferri ſententiam ita, vt exceptionē rei iudicate ſuper alia pareret. ſic Alex. & communiter in.d.l.edita. ¶ Sed communis non ē curſus cauſarum vt reus conuētus onus capiat probandi delictum non eē factum, cum ſibi ſufficiat negare factum. argumēto. l. qui accuſare. C. de edēdo. ¶ Maxime quia nec veriſimile ē ſe ipſum quēpiam onerare, argumēto. l. cum de indebito. C. de probat. iuncta. l. nimis graue. ff. de teſtibus. vbi maxime onus difficile eēt vt ē probatio negatiue. c. quoniā contra. de. probat. (quibus ex rationibus vt puto mouetur Bartolus in.l. prima. ff. de ui bon. rapt. ad dicendū q; ī dubio dici debeat reū nā abſolutū q a accuſationem actor nō probaſſet. argumento. l. Iulianus. ff. de condition. indebiti. quod ſequitur Felyn. in c. examinata. de iudic. Idem prius dixerat Iacobus de Arena quem ſequutus ē

Salyc.in.l.prima.in.4.colum.per plura pulchra motiua.C.quādo ciuilis actio) ergo ſequitur eſſe dicendum in terminis noſtris vt quāuis ex eodem facto tñ cumulentur. ¶ Vel ſecundo ſoluere poſſeſſ. per ea que Bar. ibidem dicens ſecus ſi cumuletur a,diuerſis,quod hoc in loco adaptabile eſt.cum inquiſitio per iudicem fiat,accuſatio vero per offenſum. ¶ Item videntur adinuicem ſe habere vt excedētia & exceſſa quo caſu vult ibi Bartolus a,diuerſis nō autem ab eodem poſſe cumulari. ¶ De hac tñ dubito quia loquitur Bar.ibi,ſi ſunt diuerſa delicta de quo iſdem Bar.in.d.l.Senatus.habentia ſe ad inuicem vt genus & ſpecies,vt ē homicidium & paricidium,&vult ne cumulentur.ex eo patet dū concludit pro vno tantummodo puniri. ¶ Secus ſi ſpecies ſeparate eſſent quāuis ex eodem facto deſcendentes,vt in.l.ſi adulterium cum inceſtu.ff.de adulter. ¶ Et in eo qui in eccleſia homicidium commiſiſſet Itaq; homicidium & ſacrilegium vt per eundem Bar.in.d.l.ſenatus.vbi vult pro quolibꝫ puniri. ¶ Et ideo conſequenter dico ꝙ a,diuerſis cumulentur.per ea que nūc dixeram. ¶ Nō autem ab eodem.d.l.qui de crimine.& per Salyc.in.d.l.ſi quis homicidii.num.8.in fine,& vide Bar.in.d. l.ff.de ui bonorum raptorum.vñ finaliter & hec ſolutio ſtare poſſe vr̃. ¶ Vel ēt tertio ſoluere poſſes dicendo ꝙ aliud ē querere ſi ex eodem facto plura crimina pueniſſent an finito iudicio ſuper vno. Aliud inchoari valeat, & tunc loquatur d.l.qui de crimine.vbi Bar.& omnes ꝙ ab eodem accuſari non poſſit. & conſequenter per hoc dicas minus cumulari. per ea que ſupra argumētatus ſum. & dicit ibidem Bar.num.12.a.pluribus vero diſtingue ſicut ſupra de accuſante ac de iudice inq̄rēte loquutus ſū. ¶ Aliud & diuerſum eſt dubitare quando vnum & idem crimen ſit pro quo accuſatio cepta fuiſſet, an accuſationi inquiſitio vel e,contra cumuletur. & tunc vr̃ idem dicendū eſſe quia videbitur quis geminare rc iō per nos cōſiderata ceſſaret illa vcz vt cito finis litibus &c. ¶ Ex diuerſo vr̃ vt immo cumulentur quia ſubeſt ſecunda ratio delictorum puniēdorum. ne ꝙ geminare eſt cum vna tendat ad publicū altera,vero.(vt dixi)ad priuatum iter eſſe vt declarat Bar.i.d.l.ſenatus.in.3. colum.in verſic.extra gloſam. circa m edium. ¶ Dyn.tñ i.d.regul.expſſe dicit ꝙ vbi ex eodem facto &c.inquiſitio & accuſatio non cumulentur.cum sñtia lata ſuper vna poſſibiliter &c,vt ſupra. ¶ Refert & ſequitur Bal.vbi.ſupra num. 89. amplians etiam id procedere vbi eſſent plura facta tendentia ad idem.puta ſi eēt inſultus cum percuſſione,nam ideo inſultauit vt percuteret vt vult glo. vbi ēt Bar.num.xi.in.d.l.qui de crimine. Vnde vult Bal.ipſe vt ſuperueniens accuſatio inquiſitionem ceſſare faciat, modo ſi accuſator ſuam ſuorumve iniuriam proſequatur.per.l.ſepulchri.ff.de ſepulchro violato. ¶ Secus ſi iniuriam alterius q̄ eius pro quo ſua non intereſt. ¶ Nam tunc aliud conſiderandum ē ꝙ immo tunc in reſpicientibus publicam vindictā iudex (quia idoneor) eſt pferendus.ita Bal. ¶ Aduerto ꝙ hac rōe habita non viderem cur(quando ſuam quis iniuriam proſequeretur) etiam iudex cumulare inquiſitionem impediendus ſit. nam quāuis offenſus in eo potius quam iudex idoneor reputetur, tñ ad priuatā non publicam vindictam. ¶ Facit Bald. ibidem dum fatetur inquiſitionem fuiſſe inuentam & ad quoadiuandam accuſationem. ¶ Item facit quia ſi dictum eiuſdem Baldi volentis vt inquiſitio per accuſationem impediatur, verum eſſet,ſequeretur vt accuſanti liberum fieret colludendo vcz, vel aliter cum accuſato paciſcēdo, aut negligenter ſe hñdo,ne maleficia punirentur. Sed quia factum partis non hēt nocere fiſcho ſeu rei publice cuius intereſt maleficia puniri.vt alias dicit Bar.in.d.l.ſenatus.in.3.colum.in fine.dum vult per eandem rōnem vt qualitas in accuſatione omiſſa cumuletur ergo &c.

ergo &c. ¶ Ex quo tollo fundamentum
dini ꝙ abſolutoria lata ſuper accuſatio
ne poſſibiliter &c. nam dico, ꝙ ſi Reus
conuentus abſolueretur quia probaſſet
delictum non eſſe factum. hoc non eſt ſe
cundum communem curſum cauſarum
vñ rõ Dyni ceſſat. ¶ Aut quia Accuſa-
tor non probaſſet & tunc poſſet proba
re fiſchus. ¶ Non obſtat. d. l. ſepulchri.
q̃a eã intelligo reſpectu intereſſe vt ꝑ lo
co parti offenſe ſatisfaciendum ſit. eodẽ
modo intelligo Bartolum in. d. l. ſi ma-
ritus. num. 7. ff. de adulter. dum vult ꝙ
accuſatio quantum ad exequutionem ꝑ
feratur. ¶ Immo. d. l. ſepulchri. facit cõ-
tra. in fine ibi. cum non ad rem familia-
rem ſed magis ad publicã pertineat vul-
tionem. hoc ẽ dicere ꝙ accuſatio tunc
inquiſitionem nõ excludat reſtat igitur
earum concurſus. ¶ Et e, contra dicen-
dum eſt ꝙ offenſus inquiſitioni per iudi
cem cepte accuſationem cumulare poſ-
ſit, quod tãto fortius cõcludamus quan
to ꝙ (vt ſupra viſum eſt) pleriq; putaue
runt vt cepta inquiſitio per ſuperuenien
tem accuſatorem tollatur ſeu ſuſpenda-
tur de quo plene Bart. l. l. maritus. 2. in
§. fin. ff. de adult. per Bal. pulchrius in.
l. prima, in § cum vrbem. ff. de officio ꝑ
fecti vrbis. Caccialupus tangit in. l. Im-
perium. ff. de iuriſd. om. iudic. queſt. no-
na, Decius l. rubr. ff. de iudic. i 2. lectura.
ſed tñ non puto verum vt ſupra dixi.

127 QVarto. ex eadem ergo rõ
ne concludẽter dicemus
Accuſatorẽ aliam accu-
ſationem non ex eodem
facto prouenientem ac-
cuſationi prius per ſe Cepte contra
eundem cumulare. Secus contra di-
uerſos. etiam ꝙ actionem ipſe ex ea-
dem cauſa prouenirent de quo in. l.
cum rationibus vbi plene Bald. C. qui
accuſare non poſſunt. ſic intelligo. l.
plura. C. de action. & obligatioñ.
¶ QVINTO ex eadẽ rõne ſecũda. vide
128 licet ne delicta ſint impunita, ſequitur ꝙ
ſi de eodẽ crimine quis (qui fuerat accu
ſatus) contra alium de eodem crimine
accuſantem non exceperit, dicendo de
eodem delicto non debere contra ean-
dem hominem ſepius queri, per. l. penul.
in fine. ff. naute Caupones ſtabul. Cumu
latio ꝓcederet. vt dicit Bar. in. l. ſenatus.
num. 12. quãuis facta exequutione ſup
vna. in alia liberatus remaneret. Secus in
ciuilibus actionibus, in quibus hec ſecũ-
da rõ ceſſat. ¶ Quam exceptionem eo-
dem modo neceſſariam eſſe credamus,
vbi qs in 2. iudicio vellet cumulare qua
litatem omiſſam in primo. de quo iſdẽ
Bar. in. d. l. ſenatus. ¶ Sed Aduertẽdum
eſt quia Bar. vult ne ſecundum iudiciũ
cum illa qualitate motũ cumuletur cũ
primo, ſed ꝙ faciat tanquam grauius &
maioris ꝑiudicii ſilere primum. argumẽ
to. l. per minorẽ. ff. de iudic. & l. prime.
C. qui accuſare nõ poſſunt. & in iſtis ter
minis puto neceſſariam exceptionẽ ad-
uerſus volentem proſequi primum. que
rõ nequaquam conuenit vbi quis abſq;
alio iudicio vellet cumulare qualitatem
¶ Vnde ex rõne vt cito finis litibus im-
ponatur, & ex alia vt delicta puniantur,
concludamus abſq; nouo iudicio (non
obſtante exceptione dicta) cumulatio-
nem qualitatis admittendam. ſecus vero
in ciuilibus poſt litis conteſtationem. l.
non põt. ff. de iudic. ¶ Queri nunc poſ-
ſet qd ſi actor occaſiõe qualitatis omiſ
ſe nouum vellet cumulare iudicium, Re
us vero vellet ut qualitas ad iudicium ce
ptum (abſq; alio inchoando) addatur.
Dic prout alias poſuit Salyc. in. d. l, ſi
quis. in queſtione illa vcz an & quando
duo crimina in eodem uel in diuerſis li-
bellis proponentur. Qui concludit ꝙ
quando duo crimiua cõtra eundem cõ-
petentia reducerentur ad eandem fo-
mam, poteſt compelli actor ut ambo
in eodem libello proponat. per. l.
non eſt nouum in verſic. ꝙ ſi prius.
ff. de action. empti & per rationem
ut litium diſpendia euitentur. cap.
diſpendia. de reſcript. libro ſexto.
Ita dicamus hic. neque alio modo.

T

SExto ex eadem ratione ſe-
quitur, vt iudicis inquiſitio
126 poſſit ciuili actioni propoſi
te per offenſum, ſeu accuſa-
tioni ciuiliter intentate, cu-
mulari. ¶ Nec obſtare dicamus titulũ. C. quando ciuilis actio &c. Quia Bal. in l. prima. C. de appellat. Reſpondet in 3. col. in eius fine. ne ille titulus locum obtineat in iudice inquirente. Sequitur Alex. in l. prima. ff. de ui bon. rapt.

SEptimo ex eademmet rõne
fit ꝙ pendente actione ciui-
130 li ab eodem criminalis cu-
muletur. Sed cõtra hoc ob-
ſtat. l. interdum. ff. de publ. iudic. vbi ſi ciuilis & criminalis oriantur ex eodem facto, nequeunt cumulari. ſic Salyc. in. d. l. ſi quis homicidii. num. 8. poſt. Bar. in. l. ꝑtor. §. ex hoc edicto. ff. de ui bon. rapt. ¶ Vñ concludo cõcluſionem hanc noſtram ita demum procedere, ſi abſolutoria lata ſuper ciuili ſecundum communem curſum cauſarum parere non poſſet exceptionem rei iudicate ſuper criminali. vt per dynum in. d. regula. nullus Bar. Alex. & communiter in. l. edita. Alias locus eſſet ꝑfate legi. interdum. in cuius gloſis exempla videbis. quãuis mea quidem ſñtia parum declarata. ¶ Rurſus ꝑfatam legem. in. l. interdum; ſublimitemus, vbi ciuilem actioné acceſſorie cumularemus, puta petendo quem puniri de furto, & in expenſis condemnari, ſeu ré per officiũ iudicis mihi reſtitui ut iſdem Bart. in. d. loco. nu. 7. ſubdens tñ ꝙ ciuili criminalis acceſſorie non cumulatur. ¶ Secundo ſublimita vbi cauſa criminalis ea eſſet in qua capitis pena imponenda veniret. Secundum relatos in apoſtilla ad Bar. vbi ſupra, & per Bal. in. l. prima. C. de appellat. in colum. 3. ¶ Sed aduerto ꝙ Bald. loquitur quando a, diuerſis & ex diuerſis cauſis ad inuicem ſe non contingentibus moueantur. nos quando ab eodem, & ex cã eadé. ¶ A, diuerſis etiam eſt id quod diximus in principio criminalium, & etiam paulo añ de iudice inquiſitionem cumulante. ſ verſic. tertio ea eadem &c. ¶ In iſtis caſibus ceſſat regula ꝑfata impeditiua, & reſtat rõ dicta cumulationem introductiua. ne impunita. &c. ¶ Iterum aduertẽdum eſt, ꝙ immo etiam in iſtis terminis vcz quãdo a, diuerſis &c. vr̃ vt cumulari nequeat, obſtante alia regula impeditiua rõnemq; ꝑfatum limitatiua id é illa maioritatis, nam ciuilis & criminalis non cumulantur. ne per minorem cãm minori ꝑiudicetur. dicit tex. in. l. per minorem. ff. de iudic. in. l. fin. C. de ordine cognit. Quod etiam in iſtis terminis tenuit Bar. vbi ſupra. ¶ Nihilominus rñdeamus potius rõnem hanc eſſe pro nobis. nam quia ciuilis eſt minor, per eam non debebit criminali ꝑiudicari quominus poſtea cumuletur. ac delictum puniatur. ¶ Quinimmo concludo idé eſſe & ſi non a, diuerſis dummodo ex cauſis diuerſis vt ſupra. ¶ Vlterius pro Bartoli opinione & communi duo iura potiſſime vrgere videntur. tex. in. l. prima. C. quando ciuilis actio. & in. l. damus. C. ad l. Cornel. de falſis. vbi expſſe dici vr̃ ꝙ ciuilis & criminalis etiam ex diuerſis cauſis prouenientes, ab eodem nõ cumulentur. ¶ Super quo aduertendum eſſe puto, ꝙ glo. in. d. l. damus ponit plures lecturas. Neq; vr̃ aperte rñdere ad. d. l. finalem. Cuius gloſe tertiam lecturam Salyc. ibi approbar̃ vr̃, ideſt ꝙ ideo ibi prius finis in ciuili expectetur, q̃ criminalis, inchoetur, quia prius ipſa ciuilis mota fuiſſet. nam ratio hec coutrarium non eneruat. non. n. ꝑuentioni locus eſt vbi altera maior lederetur, vt ſuadetur ex ratione d. l. per minorem de quo etiam vr̃ mihi eſſe textus in. l. fin. C. de ordine iudic. Ité vbi publice vtilitati obuiaretur. d. l. ita vulneratus. que rõ quãuis in iſto caſu conuenire non videatur (cum non iudex ſed offenſus inſiſtat & pro vindicta priuata iudicis officium petatur) nihilominus ſecundario ſaltim dicendum eſt eſſe publicam. quia per priuati petitioné cognitionéq; deuenitur ad delicti

propala-

propalationem. vt ſic punitio ſequatur. ℂ Cognitio igr̄ ipſa quamuis priuata ſit non iōminus fauorabilis dicetur in iſto caſu nam nedum publice intereſt maleficia puniri, ſed ēt citius. puniri, ad quod tex. in. l. congruit. ff. de officio p̄ſidis. ibi ſollicite agas vt malis hominibus prouincia careat. & in auc. de mandatis principum. in verbum non poſtponas. ℂ Ad d. l. primam. C. quando ciuilis actio. Rñdeamus eius legis dubitationē in eo tantum cōſiſtere, vcz an sñtia lata ſuper ciuili retractari poſſit ſuper criminali. vt patet ibi. per alteram que ſuperit iudicatum liceat retractari. atq; diſponitur affirmatiue. ℂ Vñ ſequitur ꝙ lata ſuper ciuili non parit exceptionem rei iudicate ſup criminali, quia ſi pareret nō opus eſſet retractatione, atq; lex fieret ſuper indubitabili. contra. l. ꝙ labeo. C. de Carbon. edicto. ℂ Conſequenter dicendum eſſe puto cumulationem criminalis nō impediri per rōnem de qua ſup̄. ℂ Non enim video doctorum argumentationē illam (vcz ꝙ quia ibi diſponitur finitam ciuilem poſſe retractari in criminali ergo ꝙ criminalis cumulari non potuiſſet) procedere poſſe. Nā intelligo poſt finitam ciuilē quia tunc dubitatio erat ne ſententia lata amplius retractari deberet. argumento. l. iudex poſtquam. ff. de re iudic. quadere concludo ſicut ſup̄.

131 Octauo ex eadem rōne illa quia publice intereſt maleficia puniri. infertur ꝙ inchoata per me ciuili actiōe, ab aduerſario meo criminalis cumuletur. Puta ſi petierim derem ex cauſa mutui, aduerſarius dicat mutuum fuiſſe vſurarium itaque ex eodem facto vtraque deſcendat. vel aliter exemplaretur prout in l. fin. C. de ordine iudic. Sed quoniam hec non eſt cumulatio ſed reconuentio, ne a, a termininis variemus, me remitto ad ea que tradidere doctores in. d. l. fin.

132 HEc tamen pauca verba hoc in loco faciam diſtinguendo terminos vt clariores materiarū & caſuum dilucidationes porrigam. ℂ Vnde dico ꝙ quandoque ab eodem plura remedia ſucceſſiue proponuntur quandoq; a, diuerſis. ℂ Si ab eodem & tunc aut ſunt plures actiones ciuiles, & locus ſit proprie materie cumulationis de qua in. l. edita. C. de edendo. & nos hic examinamus. ℂ Aut plures criminales & tunc ſi contra eundem dirigantur dic vt ſupra poſuimus. ℂ Si vero cōtra diuerſos eſt materia legis cū rationibus. C. qui accuſare non poſſunt ℂ An autem in eodem libello cumulari neceſſarium ſit vel poſſint in pluribus libellis dicam infra. nume. 145. ibi. ſecundo queritur &c. ℂ Aūt vna eſt ciuilis altera criminalis que ab eodē &c. & dic vt habetur in. l. prima. C. quando ciuilis actio. & in. l. interdum: ff. de publicis iudic. de quo ſupra diximus.

IN ſecundo capite quādo vcz hincinde ſeu a, diuerſis proponuntur & tunc. ℂ Aut cauſe ipſe plures ſunt ciuiles. ℂ Aut criminales. ℂ Aut vna ciuilis & altera criminalis. ℂ Primo caſu. ℂ Aut ambo hinc inde principaliter mote fuiſſent. ℂ Aut earum altera incidenter. ℂ Primo caſu ſubdiſtingues ꝙ aut mota ſecūdo loco fuiſſet ante factam cōteſtationem in prima ſeu ſtatim poſt, tunc dic vt in. l. cum Papinianus. & in auc. & conſequenter. C. de sñtiis & interloquut. om. iudicium. & in. l. qui prior ſecundum tertiū intellectum gloſe communiter approbatum. ff. de iudic. que eſt materia recōuentionis poſita per me in tractatu prorogationis fori. ℂ Si vero poſt conteſtationem factam in prima, tunc dicuntur mutue petitiones. de quibus in. l. ſi idem cum eodem. §. ꝙ ſi mutue. ff. de iuriſd. om. iudic, habetur in decretalibus titulo

ſuo.de Mutuis petition.late Butrius in. c. cum dilectus.de ordin.cognit.& Abbas.in.d.c.p̃. ℭ In earum enim qualibꝫ proceditur. Nec altera per alteram impeditur.ac diuerſis ſentētiis terminātur. vt not.in.d.l.prima. ℭ Non ſic in cauſa reconuentionis.vtraqꝫ tūc eadem ſñtia terminanda eſt.vt not.in auc.d.quod ēt in ipſo tractatu poſuiſſe puto. ℭ Prius tñ acta conuenientis q̃ reconuenientis. expediri debent.de iure loquor per.d.l. qui prior. ℭ De cuius intellectu & an coram delegato,vel an coram ordinario. Simul tractari debeant,& que differentia ex eo effectualiter reſultet, Vide Butriũ vbi.ſupra.num.17.&.18. & Abbatem. num.113. ℭ Circa id quod dictum eſt vt eadem ſñtia &c. Queritur quid ſi iudex in cauſa conuentionis tantum pronunciaſſet,an ſñtia valida ſit ita ꝙ abſqꝫ appellationẽ non deſtruatur,communiter ꝙ ſic. ℭ Iterum queritur vbi nõ appellauerit an ipſa ſñtia priuſq̃ ſuper reconuentione pronuncietur exequutioni demandari queat,dic per.d. Antoniũ. ſed melius per Abbate in.d.c.num.15. ꝙ ſic. ℭ Subdētes ꝙ vbi ſcādali timor eſſet in differendo iudex proferre ſñtiã poterit.nec appellatio obſtaret. ℭ Item ꝙ dictum eſt vt eadem ſñtia &c. procedit niſi ſecunda actio propoſita eſſet p̃iudicialis ad primam.de quo in.§.p̃iudiciales inſtit.de action.& in.l. vix certis. ff.de iudic.nam de p̃iudiciali prius cognoſcendum eſt atqꝫ terminandum. l. prima.C.qui accuſ. non poſſunt.c.tuã. de ordine cognit. ℭ Que aũt ſint iſte cāe p̃iudiciales ponit Abbat poſt. d. Antonium & Calderinum in.d.c.tuã. ℭ Vel niſi ſecunda eſſet priuilegiata. de quo in. l.ſi de ui.ff.de iudic.in.l.prima. C.de appellat quibus in caſibus prima ſuperſedenda eſt donec ſecunda finiatur. ℭ Redeundo ſi vero actio ſecũdo loco ab aduerſario incidēter propoſita fuiſſet, & tunc loquitur.l.prima.C.de ordine iudic.non.n.tunc eſt reconuentio cũ proponatur per viam exceptionis.perēptorie vt ibidem notatur.& per Specul.in titulo.de incidēti q̃õn.in.§.p̃. ℭ Atqꝫ procedetur tantum ſuper eo quod.ſecundo loco propoſitũ fuiſſet.ex rõne quia vbicunqꝫ proponitur aliquid quo probato intentio aduerſarii in totum eneruaretur tunc ſemper ſuper eo procedendum eſſet.licet in.iudicio ſecũdario deductum fuiſſet. Innoc.in.c.ii.de reſtitu. ſpoliat. ℭ Et intelligo ſi Reus in exceptione fateatur intentionem actoris. Sed ſi neget,non excludetur actor a,probando in termino ſicut probare poteſt ipſe Reus. Dicit hoc.d. Antonius in.c.p̃. de ordine cogn. num. 8.ibidem Abbas. p l.ſi quidem.C.de except. ℭ Quod tñ limitat niſi probationes Rei eſſent in prõptu,non tñ ille actoris,vt quia tractũ tēporis exigant.vt per glo.in,c.ſi forte.de elect.in lib.6.in verbo añ omnia, ℭ Tu dicas ꝙ parum facit quia loquitur vbi plura non hincinde vt hic,ſed ab eadem parte obiicerentur. ℭ Item ſi verum diceret,ſequeretur vt terminus datus pro vna tantum parte datus cenſeretur. ꝙ eſſet contra Regulam.l.fin.C.de fruct. & litium expenſ. ℭ Dico ergo ꝙ nõ excluditur actor a,probando. ℭ Et diſtinguo ꝙ aut probationes prompte facte per ipſum Reum a,faciēdis ab actore elidi poſſent,(in quo iudicis arbitrio ſtandum erit argumēto.l.iii.ff. de teſtibus. &.l.ediles.in.§.item ſciendam.ff.de edilic.edicto.) & tunc Butrii limitatio ceſſet. ℭ Si vero elidi non poſſent, & tunc ſuper probationibus Rei conuenti ſententiam ferre non poſtponat.ne contingat fruſtra fieri ꝙ factum minus releuaret contra legem in.§.diuus.l.hec ſtipulatio.ff.vt legat.nomina caueat. ℭ Secũdo.Item in limita niſi in odium violentie puta vbi Reus conuentus exciperet. vtendo remedio.l.ſi quis in tantam C. vnde ui. ℭ Talis.n.exceptio non eſt dilatoria prout eſt illa que prouenit ex.l. ſi quis ad ſe fundũ.C.ad l.ul. de ui. ſed. peremptoria,ſeu mixta. de qua infra.numero 136. Et colligitur ex pluribus.

bus fallentiis datis ad regulem ſpoliatus añ omnia. ℂ De equitate tñ vſus inoleuit vt ſimul atq; ſemel vtriq; parti probatorius terminus conſtituatur. vt dicit in noc. in. c. prout nobis. de dolo & cõtu. lib. 6. & ſeruatur. vt dicit Angelus in. l. p̄tor ait. ff. de damno infecto. ℂ In quo potius cõcludo eſſe in arbitrio iudicantis ſecundum contingentiam factorum, vbi ſibi videatur ob id poſſe lites abbreuiari. Sic Innocentius & hoc modo habebit ſe prima rõ noſtra. ℂ Simili modo dicendum eſt vbi actio ſecundo loco propoſita ſit emergenter, vt quia excipiendo quis dilatorie ſiue peremptorie (tñ in vim dilatorie) ſe opponeret. non ad merita cauſe, ſed ad proceſſum. ℂ Puta dicendo actorem eẽ excommunicatum vel minorem xxv. ãnis ſiue ſeruũ. ℂ Vel dicendo iudicem eſſe incompetentem, ſemper. n. tũc ſuper ipſis exceptionibus (omni vſu remoto) & añ conteſtationem in principali (vt ibidem. Innoc. & Abbas) cognoſcendum eſt. atq; terminandum. exp̄ſſe, ſeu ſaltim tacite. quod ſit per proceſſum ad vlteriora iuxta. c. inter monaſteriũ. ff. de re iudic. c. ex parte. de appellat. ℂ De incidẽti & emergentĩ aliter loquitur glo. in. l. prima. C. de ordine cognit. plene Bal. declarat & differentias ponit in. l. prima. C. de ordine iudic. Plenius Butrius in. c. p̄. de ordine iudic. vbi etiam ponit an ſuper incidenti vel emergenti ſit exp̄ſſe pronunciandum ſeu an tacita pronunciatio ſufficiat. ℂ Qui tñ finaliter concludit non differre niſi in caſu quo id quod incidenter propoſitam & finitum ſit, principaliter proponeretur. nam ſi exp̄ſſe finitum ſit p̄iudicare poſſet in alio iudicio in quo principaliter deducatur non ſic vbi tacite &c. ℂ Item niſi in hoc quia in emergenti tacita vel expreſſa fiet incontinenti. ſed in incidenti in calculo ferende ſententi e fieri poſſet. ſic iſdem ad numero. xi. ℂ Et au & quando de incidenti, id eſt de peremptoria exceptione tantummodo intentione fundata cognoſcendum ſit. ℂ Item an & quando ſuper incidenti vel emergenti queſtione ſit pronunciandum. Item & quę ſit actio incidens vel emergens. Videbis in diſtinctionibus. dñi abbatis in. d. c. primo de ordine cognit. ℂ Redeundo quando ſint plures criminales. tunc aut principaliter hincinde mote fuiſſent, & locus erit diſpoſitioni de qua in. l. neganda. C. qui accuſare non poſſunt & l. is qui reus. vbi Bar. ff. de public. iudic. vbi ſi actio ſecundo loco propoſita ſit maior, ſeu preiudicalis ad primam, prius ſuper ipſa ſecunda cognoſcetur. de conſuetudine tamen dicunt eſſe vt ſuper vtraque cognitio fiat. tamen ſuper ſola maiori debeat pronunciari argumento. l. iii, cum ibi not. C. de ordine cognit. ℂ Si vero nulla eſſet maior in vtraque terminandum eſt. Exemplum in. l. prima. §. ſi publico. ff. ad. l. Iulian. de adulter. ℂ Quod etiam procedit vbi ſecundum crimen contingeret primum. puta ſi me de homicidio accuſaſſes, ego vero de falſo. id eſt ꝙ falſam inſtitueris accuſationem te reaccuſem. vt not. glo. in. d. l. ſi prior. quanuis tunc per neceſſariam alterius conſequentiam ſuper vno tantum pronuncietur. ℂ Aut ſecundo loco criminalis non principaliter ſed incidenter mota fuiſſet, ſeu emergenter, & tunc loquitur. l. quoniam Alexandrum. C. ad. l. Iulian. de Adulter. dum dicit de lenocinio. Intelligo enim ꝙ incidenter &c. quanuis & etiam illa ciuilis de qua ibidem ſit incidens. ℂ An autem & quando accuſatus poſſit reaccuſare ſuum accuſatorem, vide Bartol. in. l. ſi is qui reus. ff. de publicis iudic. ℂ Reſtat modo quando vna ciuilis ab vna parte. Altera vero criminalis ab aduerſa parte proponatur, & tunc aut ambe, principaliter &c. dic per gloſſam, & doctores. in. d. l. qui prior. ℂ Aut ſecunda incidenter ſeu emergenter & dic. eſſe caſum in. l. iii. C. de ordine iudiciorum. ſi recte intuearis.

133 NOno ex iſdem rõnibus ambabus inferẽdum eſt ad reũ conuentum ꝙ (quia cito finis litibus &c. vt ſe habet ratio prima) plures exceptiones cumulare poſſit. dummodo nõ ſint contrarie. de quo latiſſime Bal. in. l. prima. C. de furt. ¶ Et dummodo ſententia lata ſuper vna non ſit paritura exceptione rei iudicate ſuper altera, tunc cumulatio nõ fiet per generalitatem (vt dicũt) ꝑfate. l. fundum. ff. de except. ¶ Itẽ etiam quia delicta ſunt puniẽda. vt ſe habet ſecũda ratio ideo vt de pluribus criminibus ſimultanee vel ſucceſſiue obiicere valeat, eſſe dicendum puto: ¶ Que ratio q̃uis inepta eſſe videatur (cum effectus exceptionis nõ ſit impugnare ſed tñ ſe tueri vt dixeram. nu. 48. ad regul. ſpoliatus. &c. & conſequenter non petatur quem puniri, quo caſu tantum ratio ꝑdicta concludit, ſtante maxime regula ꝙ attenditur quod principaliter agitur. vulg. l. ſi quis nec cauſam. ff. ſi cert. petatur.) tñ negari non põt quin excipiẽdo delicta propalentur, ita vt per id puniantur. cum vndecunq; claruerint punienda ſint. vulg. 24. queſt. 4. c. ecce. cum congeſtis. vbique per criminaliſtas.

134 SVper his querendum eſt vtrum Reus ipſe conuentus exceptioni per eũ propoſite actionem ſeu petitionem valeat cumulare Bal. in. l. edita. late diſputauit num. 90. concludens, ꝙ aut ius agẽdi ſumitur ex fonte defenſionis. ¶ Aut non. ¶ Primo. caſu non cumulat. Exemplum Reus excepit de ſolutione contra agentem hydothecaria, & ſolutionẽ cum nõ poſſet probare per teſtes, ceperit agere contra actorem vt exhiberet inſtrumentum cancellatum, vt quia animo habebat ſolutionem cum inſtrumento. ipſo poſſe iuſtificare. nam tunc non cumularet. ſecus in terminis legis. finalis. C. de ordine cognit. non. n. ibi ſumitur ius agendi ex fonte defenſionis. ſed rõe ſtatus. ¶ Preterea dicit Bal. ꝙ illa actio agentem nõ defendit quominus contra eum interim exequutio fiat, ſecus ſi añ ſñtiam cõtra ſe latã litẽ de ſtatu mouiſſet per. l. ſi ad libertatẽ. ff. de ſtatu hominũ. ¶ Ad. l. ſi inter me & te. ff. de except. rei iudic. Rñdet ꝙ ibi in petitione id cõtinebat ꝙ in ſimplici defenſione non claudebatur.

135 DEcimo ex eadem prima ratine vcz vt cito finis litibus imponatur, inferẽdũ eſt. vt nedum cumulatio permittatur vt in ꝑdictis ſed quandoq; inuito actore facienda ſit. Ideo dicitur neceſſaria vt per Bal. in. d. l. edita. num. 94. ¶ Exemplat. vbi actor poterat petere decem puta ex mutuo, vult. petere qnq;, vt deinde petat alia qnque. & ſic diuidere petitionem, nam cogitur inſtante Reo illã integrare ¶ Interrogatus igitur actor an ſit amplius ex eadem cauſa petiturus ſi rñdiderit affirmando. Sibi iubebitur vt integre agat. vt dicit ſentire gloſam in. l. duobus. ꝰ. ſi plures. ff. de action. empti. & argumento. l. nulli. C. de iudic. ¶ Vñ (vt dicit) ſi pars opponat de diuiſione petitionis, non procedit libellus ille peto decem de maiori ſũma. ſic ille. ¶ Sed quero quid ſi actor rñdiderit nolle agere in plus, & poſtquã in petitis obtinuerit petat alia quinq;, an poſſit. Vr̃ ꝙ non. Quia ſe ipm excluſit quemadmodum diximus iu regula impeditiua ratione contrarietatis: ¶ E, contra vr̃. ꝙ pro reſiduo actio nõ ſit amiſſa. Et ſi ſe ipſum excluſerit rñderi poſſet id duntaxat pro illa vice. Nam & is qui cõtraria propoſuerit, quãuis ſe ipſum excluſerit, id intelligitur tãtum pro illa vice. Quod patet cum poſtea ſi ab eo recedat iterum vnum contrariorum inchoare nõ impediatur. & maxime hic dicendum eſt vbi ſuper prima petitione fuit obtentum, qua de re ſuper ſecunda (cum ex eodem facto deſcendat, itaque ius fouere ſicut in prima preſumatur) audiri dicendum eſt. vt ius ſuum cuiq; tribuatur. ¶ Concludẽter tutius fieri poſſe

credam.vt inſtante Reo iudex precipiat
actori abſq; alia iterrogatione de qua ſu
pra,vt integret petitionem,ſub pena im
ponendi perpetuum ſilentium in ceteris
ex eodem facto ab eodem actore peten-
dis.quo facto ſi intra p̃fixum arbitrio tẽ
pus eam nõ integrabit perpetuum ſilen-
tium imponet. ¶ ꝙ hoc nedum poſſit
iudex ſed & facere teneatur, motus ſum
tam quia publice intereſt finẽ litibus &c.
vt ſe habet rõ noſtra, q̃ quia iudex iniq
tati manifeſte ex officio occurrere deb3
Bar.in.l.prima.ff.ꝙ ui aut clam.manife
ſta eſt vbi actor id quod iu vna & eadem
inſtãtia poterat terminare,in diuerſis vẽ
tilari voluerit.vt dicit textus in.l.nulli.
C.de iudic.qui q̃uis loquatur de diue.ſis
iudicibus tñ ſicut ibi ex officio punitur.
vt eſt textus in verbis.pena ei ex officio
imminente &c.(qui ſi non eſſet iniquus
non puniretur argumento.l.abſentem.
ff.de penis cum ſimil.)ita hic. ¶ Hec(vt
dicunt)procedunt niſi actor aliquã excu
ſationem afferret, vt quia diceret ſe mo-
do ad quinq; tantũ agere quia ſuper aliis
qnq; ſibi deſunt probationes. ¶ In quo
vix crediderim a,precepto excuſari ſi ſu
per credito ex eadẽ cauſa & facto deſcen
dente petitionem integrare ſibi precipia
tur. ¶ Exemplum.duo ſimul emerunt
ab vtroq; res fuit euicta vnus deinde de-
cedens inſtituit aliũ qui de euictione vo
lebat tñ agere pro parte nam cogitur
integrare ſecus ſi ſeparatiſſimus eſſet cõ
tractus vt dicit Bal. Puta ſi ex diuerſis fa
ctis (quia & diuerſe requiruntur proba-
tiones) vt quia plures habite fuiſſent ſo
cietates(quãuis eadẽ cauſa in genere ſit)
nihilominus dicendo ſicut ſupra excuſa
retur per ea que Baldus numero 95.per
rubr.C.vt nemo inuitus.& argumento.
l.ſciendum.ff.de vſuris.&.l.Argẽtarius
§.cum autem.ff.de eden. ¶ Aduerte tñ
per eundem, ꝙ vbi quis allegat plura &
concludit vnum, ſuam malitiam oſten-
dit. niſi ex cauſa iudicis arbitrio excuſa
ae:ur.argumento.l.iii.ff.de teſtibus.& ti
tuli.ff.ex qbus cauſ.maior. ¶ Et vltimo

dicamus ꝙ eadem rõne qua voluntaria
ſic & neceſſaria introducitur cumula-
tio.contrariorum enim eadem eſt diſci-
plina,vbi eadem ratio eſt,vt dixeram ad
rubr.in verſic. ſecundo cõcluditur. &c.

135 COgnitis rõnibus finalibus
cumulationum & diſcuſſis.
rationum decem illationi-
bus ad plures cãs ciuiles,cri
minales,& mixtas. ¶ Nec
non viſo primo gñe cumulandi per.l.ſi
idem cum eodem.ff.de iuriſd.om.iudic.
per.l.fin.C.de annali except. ¶ Illud ſci
endum eſt cumulationem petitorii cum
poſſeſſorio ſub hoc gñe cõtineri. quod
quomodo ꝓcedit ſupra poſuimus ſub
rubrica.de cauſa poſſ.& propriet.num.
64.in verſic.i primo mẽbro &c. ¶ Mo
do ſecundũ capſamus hoc eſt QVAN
DO PLVRES ACTIONES
EX EADEM CAVSA DE
SCENDENTES AB EODEM
CONTRA EVNDEM AD I-
DEM CONSEQVENDVM,
Monerentur. ¶ Exemplum ſi vendide
rim tibi fundum nam nedum actio ex vẽ
ditio mihi competit ad p̃ciũ recuperan
dum ſed & certi conditio gñalis. & quia
abſolutoria ſi daretur ſuper vna poſſibi
liter in alia rei iudicate exceptionem pa
reret ideo Bar.& cõmuniter concludũt
non cumulari. ¶ ꝙ aut exceptionem in
alia &c.Bart.probat per.l.de eadem.ff.
de except.ſed loquitur ea lex quãdo cõ
petunt ad diuerſa. ita purpur.num.57.
in.l.edita rationem aſſignat quia tũc Re
us poterat opponere ne fieret p̃iudiciũ
actioni p̃ loco propoſite,cum data falſi
tate ipſius prime ſequebatur falſitas ſecũ
de vcz actionis cõfeſſorie.non ſic in ter
minis noſtris.nõ enim data falſitate cer
ti conditionis generalis ſemper ſequitur
falſitas actionis ex vendito ſeu alterius
ſpecialis.vt per Bar.in.l.certi conditio,
ff.ſi cert.petatur. ¶ Sed hoc vltimum ne
go quando competunt ex eadem cauſa,
ſi verum eſt ꝙ in genere ſpecies compre
hendãtur iuxta.l.ſi quid earum.§.inter

emptum.de legat.§. ¶ Cum eodem tñ concludo ꝙ melius probetur per.l.pluſra.ff.de action.& oblig. ꝗ per.l. de eadẽ ff.de except. rei iudic.&.l.ſingulis.nõ.n. (quia volunt vt lata ſententia ſuper vna actione nõ poſſit alia actio inchoari propter vim rei iudicate vt eſt natura tituli & per rationem d.l.ſingulis)ideo ſequitur ꝙ ante rem iudicatam cumulari nõ potuiſſet. ¶ Obſtat tamen quia quãdo plures actiones ex eadem cauſa ſimul dãtur ad idem,non propterea (ſi proponãtur) lis efficitur longior. Minus aduerſarius maioribus expẽſis defatigatur quare omnis ratio impeditiua ceſſare videtur.non ſic in.l.ſingulis. nam ibi fuit defatigatus in vna non eſt in altera defatigandus.hoc vult illa textus. ¶ Conſiderã ſi dici poſſet illud in.l.plura.procedere in contractibus ſtricti iuris ſecus vero ſit in contractibus bone fidei.

136 Ertiũ genus eſt QVANDO EX EADEM CAVSA DIVERSE ACTIONES COMPETENTES AD DIVERSOS EFFECTVS CONSEQVENDOS, AB EODEM CONTRA EVNDEM PROPONERENTVR. ¶ Exẽplum actio furti ad penam da qua in inſtit.de oblig. ex delicto. ¶ Cõditio vero furtiua datur pro re furata recuperãda caſus eſt in.l.ſi pro fure.ff.de cõdit.furt. has Bar.Bal.Alberic.ceteriſq; communiter in.l.edita.volunt nõ cumulari.p iura Bartoli. ¶ Sed fulgoſius cõtra per l.rei communis.ff.pro ſocio.per.l.ſi ſeruus.ff.commodati per l.primam.§.fin. ff.ſi famil.furtum.per.d.l. ſi pro fure. & per.l.ſi quis ſeruũ.ff.ad. l.Iulian.de plagiar.necnon.l.ancille.C.de furt.Rñdẽs allegatis pro cõmuni ꝙ procedũt impedimenta cumulandi ex rõe maioritatis. ¶ Hoc tñ tollitur. per.l.fundi,&.l.fundum .ff.de except.vbi non eſt maioritas & rñdetur ad iura fulgoſii ꝙ non pmittunt cumulationem in eadem inſtantia.

Sed tantum prouideãt ne vna inchoata alteri p̃iudicetur quominus prima. finita inchoari poſſet. ¶ Pondera in.d.l.ſi pro fure,& in.d.l.rei communis.verba. nec altera conſumetur &c. ¶ Addas rõnẽ,de qua in.§.eliget.l. iii. ff. de tribut. ¶ Concluſio communis in hoc gñe fundatur in ratione ſepedicta, ꝗ abſolutoria lata ſuper vna parere poſſet exceptionẽ in altera rei iudicate.ita Bartolus per.l. primam.ff.de ui bon.rapt. ¶ Cui aliam video potius ꝗ iſtam conuenire,rõnem illam vez quia cõdemnatione & exequutione facta ſuper vna reus in altera liberatur,ne actor idem bis cõſequi debeat. Pondera ibi.ne amplius id cõſequatur. ¶ Itẽ per.l.duobus.§.ſi quis iurauerit. ff.de iure iuran. ¶ Cui rñde.ꝙ per illa verba ibi. Aliud eſt furtũ facere &c.probatur a,cõtrario ſenſu,ꝙ vbi actiones tẽdunt ad diuerſa ibi ceſſet exceptio rei iudicate,nam optimum eſt argumentũ. d.iureiurãdo deciſiuo ad rem iudicatã. ¶ Item ibi tunc obſtat exceptio iuſiurãdi ſeu rei iudicate,cum nõ iuratur ſecundum communem curſum cauſarum.declaratur in ſequen.ibi. igitur ſi quis iurauerit non eẽ condẽnatum,&c. & in ſuppoſitis ibidem.vbi iuratur ſemper ſuper facto, non ergo meruit allegari per ea ea que nunc concludam. ¶ Tertio Bar. inducit.l.interdum.ff.de publ.iud c. que vt puto vere probat hanc cõcluſionem, & dico ſic ſi.n.ibi cumulatio impeditur vbi vna ẽ criminalis que cumulari deberet attenta ratione ſuperius dicta ne maleficia impunita remaneant, tanto fortius hic impediri dicẽdñ eſt, vbi quia ſunt ambo ciuiles ea ratio ceſſat. ¶ In eo tñ contra Bartolum opinarer volentem in l.interdum.ita diſponi quia abſolutoria lata ſuper vna poſſet parere exceptionẽ rei iudicate ſuper alia. nam ſi talis illius legis ratio eſſet,oporteret ponere caſũ in quo reus conuentus ſumpſiſſet onus probandi furtum nõ eſſe factum,vel vim non eſſe commiſſam,ſeu ſaltim a,ſe non commiſſam.tũc enim abſolutoria ſuper vna &c.

vim &c. ¶ Quod o nus ſubire non eſt ſe
cundum communem curſum cauſarum
attento ꝙ actore non probãte Reus ve-
nit abſoluendus.vulg.l.qui accuſare.C.
de edendo.nec eſt veriſimile quem ſuſci
pere onus probandi negatiuam que dif-
ficilis eſt probationis.c. quoniam con-
tra.de probat.& dixeram ſupra. ¶ Itẽ
ſic intelligendo indiſtincta & ſimplex diſ
poſitio illius legis cum tali ſubauditio-
ne violaretur. ¶ Quãuis cum Bar.com
muniter opinati ſint nihilominus credã
ad.d.l.interdum.aliam rationem eſſe q̃
rendam. ¶ Vel concludenter credã ſal-
uando Bar.& communem ꝙ in ea lege
caſus vbi Reus.ſumpſiſſet onus proban
di vt ſupra ſubaudiendus ſit.moueor.ꝑ
verbum.Interdum.cuius natura eſt a,re
gulis itaq; a communi curſu deuiare.ff.
de ſolut.l.ſi vero.§.interdum.l.ſi vt cer
to.§.interdum.ff.commodati. & ſic hu
ius generis concluſio verificetur. ¶ Ali
as & regulariter cum fulgoſio tranſirẽ.
neq; video q̄d repugnet quin vnã actio-
nem pro re ipſa alteram pro pena con-
ſequenda proponam. ¶ Rurſus ſi non
ſumpſerit onus probandi pretenſum fa-
ctum (ex quo ſupradictũ duplex ius ori
tur) non eſſe factum. Et aliud conſide-
randum eſt, an id quod Reus ſe proba-
turum ſuſcepit ſit tale ꝙ eo obtento nõ
poſſit id quod cumulari ab actore pre-
tendatur) obtineri, & tunc cumulari
actor impediatur. ¶ Aut tale non ſit,
& cumulare poſſit exemplum non aliud
queram q̃ in.d.§.ſi quis iurauerit.

Quartum genus cumulan-
di eſt QVANDO PLV
RES ACTIONES
137 EX DIVERSIS CAV-
SIS COMPETERENT
AD IDEM CONTRA EVNDEM
Bar.concludit poſſe cumulari quẽ com
muniter ſequuntur. ¶ Niſi ad inuicem
taliter ſe haberent ꝙ lata sentẽtia & facta
exequutione ſuper vna eo ipſo Reus ab
altera liberatur tunc enim nõ cumulan-
tur ſecundum Petrum de Bellapertica
alias admittitur vt ſupra maxime quia
ceſſat regula impeditiua ꝙ ſententia la-
ta ſuper vna paritura ſit exceptionẽ Rei
iudicate ſuper altera &c. Item quia vbi
prohibita non reperitur ibi permiſſa cẽ
ſetur, vt ſuperius dictum eſt. vt in termi-
nis iſtis. eſt textus in.l.huiuſmodi.§.qui
ſeruũ.de legat.ꝓ.l.ſi is.de action. & obli
gat. ¶ Sed purpuratus contra per.l.ſin-
gulis.ff.de except.rei iudicat.in ſui gñali
tate comprehendentem omne cumula-
tionis genus. ¶ Dic immo in illis verbis
ibi vnum iudicati finem ſufficere &c.pro
bari noſtram concluſionem.hoc eſt di-
cere ꝙ vbi nõ ſufficit vnus iudicati finis
ibi cumuletur.hic certe caſus eſt vbi nõ
ſufficit vnꝰ iudicati finis. Ergo &c. ¶ Itẽ
rñdeo ꝙ ibi ex eodem facto nõ ex diuer
ſis actiones procedebãt vt glo. declarat.
¶ Contra communem. ſecundo loco
facit tex.in.l.nemo ex his.§.quotiẽs.ff.
de regul.iuris. gñaliter prohibẽs cumu
lari Bar. Eum intelligit vbi ex eadem cã
diuerſe competant actiones nõ ex diuer-
ſis vt hic. ¶ Sed hoc non tollit gñalitatẽ
pro qua facit quia ſi diſtinguere voluiſ-
ſet vtiq; expreſſiſſet prout expreſſit alia
verba ibi.eiuſdem Rei nomine &c.argu
mento,tex.in.l.vnica in.§.ſin autem,C.
de caduc.tollen. ¶ Niſi dicamus neceſ-
ſario diſtinguendam ne ſit lex contraria
prefate legi.ſi is.& dicto.§.qui ſeruũ fa-
cit,c.cum expediat.de elect.lib.6. ¶ Sed
quia hoc aliquibus videretur eſſe refugi-
um miſerorũ ideo cõcludamus ꝙ.d.§.
quotiens loquitur vbi ſunt plures actio-
nes reales.vt ibidem videtur dicere.glo.
ibi perſequutorie &c. tunc enim cumu-
lando non euitarentur inconuenientia
de quibus in.l.ſingulis. ¶ Attende tamẽ
ꝙ d.§.qui ſeruum.&. d.l.ſi is. loquũtur
in perſonalibus in quibus pro vna actio
ne poteſt ſolui res, & per alia pretiumꝰ.
¶ vel melius dic ĩtereſſe qđ verificari nõ
poteſt in pluribus realibus igitur &c. &
ſic limitarem hanc communem conclu
ſionem non procedere in pluribus actio
nibus realibus tũc enim quãuis cõpetant

ex diuerſis cauſis non propterea cumu-
labuntur.d.§.quotiens. ¶ Item limito
non procedere vbi peteretur ex duabus
cauſis lucratiuis,ita Bar.p.l. Meuius.§.
duorum.de legat.ſecundo. ¶ Purpur.
contra quia quãuis ille tex.dicat ꝙ obtẽ
to in vno liberetur in alio, non tamen
negat poſſe cumulari. ¶ Reſponde per
ea que in quarra concluſione. Item li-
mitationem hanc proba.per. d.l.is qui.
cum ſequent.vbi glo. declarat.

138 QVintum genus additum p
Bar.in. d. edita. Illud eſt.
QVANDO PLVRES
SVNT ACTIONES
EX EADEM CAVSA
COMPETENTES AD IDEM
CONTRA DIVERSOS cumu
lantur vt per eũdem & plenius in.l.3.§.
p.ff.de duobus rei. ¶ Procedit hoc in ſi-
multanea cumulatione vel vno vel di-
uerſis libellis fiat. ¶ Et de plano proce-
dit ſi quẽlibet pro parte tantum conue-
niret, vt quia ſimpliciter ĩ eodem inſtru
mento obligati eſſent Bald.in. l. ab eo.
c.quomodo & qñ iud. ſed ſi inſolidum
quẽlibet idſorum duorum pluriũue reo
rum conueniret actor, poteſt vno eorũ
dem inſtante compelli ad eos in vno &
eodem libello conueniendos ne diuerſis
inſtantiis defatigentur. ¶ Iterum ſecun
dum Bar.& quoſdam alios in.d.§.p.li-
bellus talis non teneret,& conſequenter
acta & ſñtia nulla redderentur. niſi in li-
bello ipſo ab actore inſertum eſſet ꝙ vni
us eorũdem ſolutio ſibi ſufficiet. ¶ Cõ
traria vero ẽ opinio Baldi ĩ.l.ſi pluribus
d.leg.2. Quã ſequitur Paul. in. d.§.ex
rõne quia illa expreſſio in libello conti-
netur tacite vt ſubſtineri dicatur. & re-
fert apoſtilla ad.d.§.& tenuit Ang. Are
tinus ĩ.§.p.inſtit,de duobus Reis refert
& ſequitur purpur.in.l.edita. num. 49.
mihi vr̃ equior. ¶ Que Cumulatio pro
cedit vt ſupra dictum eſt quando ex ea-
dem cauſa,ſecus vbi deſcenderent ex cau
ſis diuerſis,Bal.in auc.hoc ita.C.de duo
bus reis & in.l.ad officium C.communi
diuidun. Item ſecus vbi ex eadem, ſi tñ
actiones in ſpecie differrẽt. Vnde ita de-
mum cumulatio harum fiet ſi numero
tantummodo variarent. ¶ Illud mihi
vr̃ addi poſſe ꝙ non ideo quia ſunt plu-
res perſone, debeãt plures actiones iudi
cari de quibus hoc genus predicatur.ea
dem enim actio eſt contra plures ſimpli
citer obligatos in eodem contextu,quia
ſub vnione obligati ſunt non in ſingulis
ſummis de quibus in.l.ſcire debemus.de
verb.oblig.tanto fortius vbi inſolidum
obligati extitiſſent,cum eo caſu vnicam
perſonam repñtẽt attento ꝙ vnica ſo-
lutione ſiue vnius alter remaueat libera-
tus vt ſup & ideo genus hoc potius ma-
giſtrale q̃ neceſſariũ fore dicẽdũ puto.

139 SExtum dicit purpuratus eẽ
cumulationis genus e,con-
uerſo ad pcedẽs VBI PLV
RES CREDITORES
ACTIONES EX EA-
DEM CAVSA DESCENDENTES
ET NVMERO TANTVM DIF-
FERENTES CONTRA EVNDEM
REVM DEBENDI CVMVLA-
RENT vtiq; poſſent tam in vno q̃ in
diuerſis libellis vt dicit Bar. in auc. hoc
ita.C.de duobus reis.in.x.col. verſic.de
ſecũdo vero per.l.ũ.ff.de titulo. ¶ Pur-
pur. Addit regulam correlatiuorum de
qua in.l.fin.C.de indicta viduit. tollen:
ſic in pluribus litis conſortibus de qui-
bus.in.c.in preſentiã.vbi Abbas de pro
bat. ¶ Ad que videndus eſt Rom. in cõ
ſil.210.viſo themate ponens etiam de
pluribus Reis credendi agẽtes cõtra plu
res Reos debendi.de quibus purp. facit
Septimum genus & nihil eſt cum vnica
ſit actio vt dixi,niſi in contractu ſumma-
rum ſeu rerum debitarum diuiſio facta
fuiſſet.quo caſu competere non diceren
tur ad idem. ¶ Redeundo conuentus ſi
velit,cogere eos poteſt ad cumulãdum,
ne pluribus inſtantiis defatigetur. Inno-
cẽ.in.c.cũ Martinus.de cõſtit. ¶ Quin-
immo qñq; eos cumulantes medio iu-
dice cogit ad non cumulãdum ſi aliquã
coloratã

coloratam rationem in medium afferret propter quam pateat ex cumulatione damnum ſibi inferri. ſic purpur. in. d. l. edita. bñ concordans dicta Romani in conſil. cum dictis Baldi. in. l. eo ꝙ a, non nullis. C. ſi cert. petatur. Vide que Decius in. d. l. edita. ¶ Cõcluſio noſtra procedit etiã i criminalibus Bar. late i. l. hos accuſar. in. §. lege. ff. de accuſat. ¶ Quid autem ſi cumularẽtur perſone accuſatorum ſiue iudicum Bal. in Padu. col. 14.

140 SEptimum cumulationis genus addit Alex. ad. §. hic noſtrum QVANDO poſſeſſoriũ p̃. loco proponatur, & ex aduerſo idẽ poſſeſſorium proponi contingat vel aliud. vt ſic duorum poſſeſſorium vnum ab Actore alterum a, Reo proponatur. eſt materia c. fin. de ordine cognit. c, frequens. de reſtitu. ſpoliat. in. 6. ¶ Sed quia hec nõ ẽ cumulatio ſed eſt vel mutua & reciproca petitio, vel reconuentio. vt dicit Bal. in. l. incerti. nu. 23. C. de interdic. quod declara vt dixerã in verſic. octauo ex eadem ratione &c. Ideo pretermittamus. ¶ Et ſi diceres genus hoc poſſe ſubſtineri vbi ab eodem duo poſſeſſoria cumularentur. nihil eſſet nam nunq̃ cumulantur vt per Bal. in. d. l. num. 25. ex ratione quia. Semper contrarietas reſultaret. dic vel ſuperfluitas vt per eundem. num. 7. in. fine per. l. primam. ff. ſi familie furtum feciſſe dicatur.

141 GEneribus ſeu modis cumulandi expeditis ĩ qbusqm̃ vidimus nõ nullas rõnes cumulationum impeditiuas oportet nũc ſcire regulas omnes impedientes. ¶ Primam doctores eſſe dicunt quando. ¶ Vna actio propoſita in iudicio eſſet ſuper qua ſñtia ſi daretur exceptionem rei iudicate pareret ſuper illa actione quam actor ipſe cumulare velit, nõ cumulatur glo. Bar. & doct. in. l. interdum. ff. de publicis iudiciis Bar. Alex. & doct. in. l. fundum. ff. de except. Bar. Bal. Alex. Iaſon & poſteriores omnes in. l. edita. C. de eden. ¶ Intelligentes concluſionem vbicũq; exceptionem de qua ſupra parere poſſibile eſſet, neq; etiam ſimpliciter iſtum caſum admittunt, ſed ꝙ oporteat non aliã attendi poſſibilitatem q̃ eam que ſit ſecũdum communem curſum cãrũ. ¶ Hoc eſt ꝙ abſq; eo ꝙ reus conuẽtus aliquod probandi onus in ſe ſuſcipiat, talis ſñtia abſolutoria pro eo ferri poſſet ꝙ ex ea rei iudicate exceptio (de qua ſupra) oriretur. ſic Bar. in. l. fundum & hic. & in. l. edita. vbi Alex. num. 16. & poſteriores communiter concludunt. ¶ Difficile eſſet exemplum huius regule inuenire preterq̃ ſi plures actiones darẽtur in terminis quibus loquitur. l. cum queritur. cũ ſequentibus. & l. ſi mater. in. §. eandẽ. ff. de except. rei iudic. ſeu in terminis primi gñis ſupra poſiti. ¶ Que regula ſecundum Bar. in. l. edita. i ſecũdo gñe. procedit tam in ſimultanea hoc eſt eodem inſtanti q̃ in ſucceſſiua cumulatione & ad. §. ſed neq;. in auc, de fideiuſſ. dicit ibi eẽ ſpeciale vt actiones ſimul proponantur ne actor volẽs peruenire ad fideiuſſores in nimium defatigetur. ¶ Fulg. contra in. d. l. edita. quia dicere ꝙ ſit ſpeciale refugium eſt miſerorum. ſuper intellectu vero illius paragraphi nõ aliter in propoſito inſiſtendum eſt. ¶ Illud enim ſufficiat dixiſſe ꝙ ibi actiones competant ex diuerſis cauſis non eadem hic & in. d. l. cum queritur. ¶ Sed Dynus in regula nullus pluribus. Ioan. Fab. in. §. in perſonam inſtit. de action. Bal. in. l. ordinarii. in. iiii. col. & purpur. in. l. edita. num. 54. limitant hanc regulam non eſſe attendendam in ſimultanea cumulatione q̃uis attendatur in ſucceſſiua ex ratione quia diuerſitas proceſſuum ſatis ledit. vt iſdem Bal. in Peruſina. col. & in. penult. col. & in. c. diſpẽdia. de reſcrip. in. 6. pro quibus eſt quia vt dixeram in. gñe non propterea fiunt plures expenſe neq; plus cõuẽtus ipſe defatigatur. vbi ſimultanee cumuletur. ¶ Minus incõuenientia mul

tiplicantur ex quibus oritur hec prima
regula ſecūdum Bar. in.l.incerti.quade
re ſaltim in bonefidei actionibus vt dixi
in p̄.gñe, limitaré. ¶ Addo ꝙ lata sñtia
abſolutoria ſuper perſonali actione ori
tur exceptio rei iudicate ſuper hypothe
caria ſecundum oēs.quãuis non e,con
tra ſecundum riminal.in.l.edita. & nihi
lominus ſimultanee cumulãtur vt in.d.
§.ſed neq;. ¶ Nec obſtat allegata ſpe
cialitas quia vltra dictam reſpōſionem,
Rñdeo ꝙimmo regulariter verū ſit.mo
ueor per.l.fin.C.de annali except.in ver
bis ibi.ſi.n.perſonalis fuerit mota actio
hypothecarie vero nulla habita mentio
&c.p̄ſupponit igitur ꝙ in eodē libello
vtriuſq; mētio fieri potuiſſet itaq; cumu
lari vt alias dixerā in princ. primi gñis.
¶ Itē moueor per.l.finalē. C.de action.
& obligat.vt etiam eam intelligit Bald.
nam ſi contra diuerſos cumulatur for
tius contra eundem.non attēto ꝙ sñtia
lata ſuper vna ſit paritura exceptionem
rei iudicate vt ſupra. ¶ Ad.l.fundi.& l.
fundū.ff.de except. Rñderē prout alias
ꝙ illa diſpoſitio.non cumulandi non ſi
at ex eo quia sñtia lata ſuper vna pariat
exceptionem rei iudicate &c.nam eēt de
directo contra leges.in.l.& an eandē.cū
ſequen.diuerſa.n.ē ſeruitus.a,re ipſa ſup
qua p̄tenditur conſtituta. vna corpora
lis altera vero incorporalis vt inſtit. de
rebus corpor.& incorpor. & ideo bñ iu
reconſultus rationē aſſignat.ibi ne p̄iudi
cium fundo fiat. ſic in.d.l.fundum. ¶ Et
ſi dices ꝙ ratio p̄iudicii ſit illa quia abſo
lutoria lata &c.Rñderē hoc eē falſum.
nam ex rebus valde diuerſis(vt ille ſunt)
nō infertur ad rubr.ff. de rei iudic. & de
except.rei iudic.que p̄ſupponunt identi
tatē rei vt declaratur.in.d.l.& an eandē.
¶ Sed ratio ibidem declaratur vcz quia
non debet admitti ad probandum ſerui
tutē deberi fundo ſuo qui prius nō pro
bet eē ſuum; vel ſaltim preſumptiue. vt
quia ſit in ipſius fundi poſſeſſione.l.ſiue
poſſidetis. C.de liber.cauſa.argumento
l.prime.ſupra eodē. ¶ Vt in ſimili alias
dicitur ꝙ non debet quis admitti ad pro
bandum id quod probatum non releua
ret.l.ad probationem.C.de teſt. vbi gl.
¶ Hec.n.ratio.d.l.fundū.etiam dici poſ
ſet ratio ordinis,& patet l.d. l.in verbo:
prius.cuius dictionis natura ē ordine de
notare.l.Moribus.ff.de vulg.& pupill.
¶ Sicut etiam ordinis ratio facit neſquis
(qui iudicium retinende ceperit) pro ea
dem poſſeſſione rei vēdicatione vti poſ
ſit.vt declarauimus ſ lecturis. num. 110.
per.l.ordinarii.C.de rei vendic.l.incerti
ff.de interdic. ¶ Vnde.d.l.fundum.alle
gari magis conueniret ad regulam ſextā
impeditiuam.non enim dicetur ſenten
tiam latam pro conuento ſuper proprie
tate fundi in terminis.d.l.l.fundum.poſ
ſe parere exceptionem rei iudic.ſuper ſer
uitute,vt ex p̄dictis patet.Sed magis ꝙ ſu
p ſeruitute agere impediatur,donec pri
us probauerit fundum ticianum eſſe ſuū.
¶ Nam ſi conuentus ſuper ſeruitute nō
exciperet vt ibi.fieret p̄iudicium fundo.
que verba intelligo.ideſt ipſi reo cōuen
to in ſuo fundo,quia patiendo ſuper ta
li ſeruitute ſe conueniri tacite fateretur
dominium fundi (de cuius proprietate
agitatur) eſſe ipſius conuenientis. ¶ In
ſimili habuimus in prima fallentia ad re
gulam ſpoliatus ante omnia &c. de eo
qui paſſus eſt de dominio rei conuenti
excipi ad impediendum poſſeſſorium
reintegrande a,ſe motum.

142 SEcunda eſt regula impe
ditiua quando due actio
nes ad inuicem ita ſe hñt
ꝙ eo ipſo quo vna inchoa
tur altera tollitur. itaque
vnam eligendo ad alteram p̄cluditur a
ditus.vt glo.in.d.l.edita. per ſex iura cō
cludit. Quorum duo tātum facere viden
tur ideſt.l.3.in.§.eligere.ff. de tribut.&
l.fin.C.de codicill.ita purpur. ¶ Con
cluſio procedit vbi ex eodem facto com
petant & ex eodem titulo contractus.vt
declarat Bar.in.l.prima.in.§. vñ queri
tur.ff.de public.dum loquitur etiā quan
do eſt vnum factum & vnus titulus cri
minis

minis,plures tamen agēdi forme. ¶ Rō
cur electione vnius (cuiuſuis) altera tol
litur,eſt quia ſi ambas exerceret ſibi ipſi
quoad actionum effectum (vt dicit Bal.
in.l.prima.C.de furtis.num.8.) in iudi⸗
cio coutrarius eſſe quod iura aborrent.
argumento.l.vbi repugnātia. ff. de reg.
iur. ¶ Si enim ceperit agere tributoria,
eo ipſo tacite iudicialiter approbat. ne⸗
gotium per ſeruum in peculio factum. ꝙ
ue contribuere cum creditoribus velit.
vt in titulo.ff. de tribut. nam in iudicio
eiuſdem eſt efficacie tacitum cuius exp̄ſ⸗
ſum.l.de etate.in.§.qui tacuit cum aliis
vulgar. ff.de interrog.action. ¶ Sed quo
niam in ipſo eodem iudicio dicitur qua⸗
ſi contraxiſſe vulg.l.Pomponius ſcribit.
ff.de procurat.a,quo ſicut & ab ipſo cō
tractu inuita parte recedere non licet. vt
inſtit.de obligat.ex cōtractu.(Quod re⸗
cedere tunc eſſe diceretur cum actionem
de peculio (per quam nolle cum credi⸗
toribus cōtribuere profitetur vt in.l.pri
ma.ff.de tributoria) cumularet)ideo fa
ctum eſt vt alteram eligendo non ſit am
plius ad aliam regreſſus.d.§.eligere hoc
modo declaro gloſam l.l. interdum.ff.
de public.iudic.ſed ꝙ immo actio p̄. lo⸗
co propoſita attendenda ſit. ¶ Addo
textum in.l.prima.in.§. in tutela.ff.de
tutelis & rationibus diſtrahen.

DVbium oriebatur vbi eo
843 dē in libello ambe actio⸗
nes proponātur purpur.
vult.eſſe ſtandum ordini
ſcripture, vt primo loco
propoſita, ſit proſequenda. argumēto
not.p Bar.in.l.2.ī.§.ſi prius.ff.de vulg.
& pupill.habes tu textum in. l. cum pa⸗
ter in.§.penul.de legat.2. vide Deciū in
rubrica.in 2.col.in lectura nouiſſ. ff. ſi
certum petatur. ¶ Item vult etiam eſſe
ſtandum declarationi actoris.per.l.ſi qs
intentione ambigua.ff.de iudic. ¶ Hoc
ſequor.Addito ꝙ eo ipſo quo ſuper alte
ra tantum proſequi ceptum ſit,ea decla⸗
rata dicatur.plus.n.ē facto q̄ verbis ope
rari,vt not.in.l.de quibus. ff.de legibus.

¶ Vnī infero ꝙ quia libellus de ſe abſq;
proceſſu nil operatur ideo ꝙ conſidera⸗
tus ordo ſcripture in propoſito parum
faciat. ¶ Si vero ſup vtraq; actione pro⸗
poſita procedat,aut ē ex aduerſo oppo⸗
ſitum. ¶ Aut non.p̄.caſu cum ſit excep⸗
tum vt vnica ſolum debeat vti, eligere,
ſi velit iudicium proſequi cogetur. Bar.
Alex.Iaſon,Decius, & communiter. in.
d.l.edita. ¶ Si tamen ante litis conteſta
tionem oppoſitum fuiſſet.per.l.ſed & ſi
ſuſceperit.ff. de iudic. ¶ ꝙ ſi non eliget.
neq; alterā proſequi poterit.Bal.in.d.§.
eligere.per ſpecul.de action.& petit.§.ſe
quitur.verſic.quid ſi velit. ¶ Necnon ſi
exceptio peremptoria eēt nedum cumu
lationis ſed etiam actionis,tunc quando
cūq; opponi poſſet.Ita Bal.in Paduan.
8. ¶ Secundo caſu quia non fuit oppoſi
tum procedit libellus ſuper vtraq; Bar.
in.d.l.in verſic.expeditis generibus per.
l.primam.§.ꝙ autem.ff.quorum legat.
Bal.in Paduan.num.82.Alexā.& com⸗
muniter omnes.nam vt dicebat Iac.Bu⸗
tric.refert etiam Bal.libellus generalis,
& obſcurus concludit iudici dummodo
ex probatis poſſit ſequi abſolutoria vel
condemnatoria.quo caſu iudex in con⸗
demnando eligit minorem partē, in ab⸗
ſoluendo fauorabiliorem. ¶ Secus ſi ta⸗
lis eſſet obſcuritas ſuper qua certa ſentē⸗
tia ferri nequiret tūc.n.neq; exp̄ſſus par
tium conſenſus aliquid poterit operari,
cum incerta ſententia nullatenus tenere
poſſit.l.prolatā.C.de ſententiis. ¶ Que
antedicta ſententia ſuper illa actione pro
ferri debebit, que prius iuſtificata fuiſ⸗
ſet. ¶ Neq; vt puto conuentus talem ſen
tentiam (donec alia ventiletur) ſuſpen⸗
derī poterit ſub clipeo aut.qui ſemel.C.
quom.& qn̄ iudex. Cum liberum eidem
actori fuerit vel vni actioni renunciare,
iuxta.l.poſtq̄ liti.C.de pactis. ¶ Quod
eo ipſo feciſſe dicendus eſt,quo aliam iu
ſtificaſſet.cū iuſtificatio illius fuerit ex⸗
cluſio alterius.argumēto.d.l prime.ff.
de tribut.vt ſupra declarate. Iūcta regu⸗
la.l.cum.p̄tor.ff.de iudic. ¶ Ea etiā ipſa

ratione fiet, ꝙ actor ſuper iuſtificata ſen-
tentiam ferri non inſtet, ſed proſequa-
tur ad aliam iuſtificandam, poſſit ſuper
qua velit petere ſententiam ferri. cum ex
aduerſo ante conteſtationē non ſit ex-
ceptū. de quo tñ aliter & melius loquar
in ſecunda generali limitatione ad has
regulas impeditiuas. ¶ Itēm circa ꝑdi-
cta debet aduerti ꝙ .l. finalis. C. de codi
cill. loquitur quando ex diuerſis cauſis
actiones deſcenderent & ad idem ſeu ean
dem heteditatem ageretur. eſt. n. alia cau
ſa teſtati hoc eſt factum teſtatoris ſeu te
ſtamētum. Alia vero cauſa inteſtati hoc
eſt factum legis introducentis ius ſucce-
dendi. non igitur puto hanc legē cōue
nire in terminis noſtris, ſed potius cōue-
niat. lex in. l. cū filius. §. variis, de legat. ſe
cundo. in. d. §. eligere. & in. l. commiſſo-
rie. ff. de pact. inter empt. & vendit. ¶ Nā
quando ex diuerſis cauſis, nō eſt locus
neceſſarie electioni de qua nos. vt. d. §.
eligere. in verſic. plane &c. poteſt enim
vtrūq; proſequi vſq; quo ex vna fuerit
exactum. quo caſu eatenus alia impedi-
tur quatenus exactio facta fuiſſet & non
vltra. vt dicit Paul. de Caſtro in. d. §. eli
gere. per. l. rei communis. cum ſequen-
ti. pro ſocio. ¶ Et dr̄ ex diuerſis cauſis ēt
ſi ex eodē facto due obligationes oriren
tur, puta ſi ex eodemmet reſultaret actio
ex contractu, & ex delicto. vt per eundē,
& ideo reſpectu exceſſus cumulantur.

144 VLterius licet vti ſupra non
cumulentur. neq; vna ele-
cta, ſit amplius ad aliam re
greſſus. vt. d. §. eligere (vt
puto) ex ratione Baldi in
l. prima num. 8. C. de furtis. dicentis qa
electio vim repudiationis habet & cete-
ra conſumit. Allegando. l. ſi is qui ſticū.
C. de procurat. ¶ Nihilominus fallit
quandoq; vbi relicta ꝑ. loco propoſita
ſit tranſitus ad ſecundam. ſi iuſta ex cau-
ſa iudex ad id concedendum moueatur.
vt ſic per in integrum reſtitutionē (que
ob iuſti erroris cauſam conceditur) fa-
cultas obtineatur. dicit Bald. in. d. §. eli-
gere. per. l. habebat vbi glo. & Bar. ff. de
inſtit. ¶ Sed Paul. de Caſtro i. d. §. vult:
ꝙ immo mero iure, ſi error ipſe probe
tur per. d. l. habebat. in princ. ꝙ eſt dice
re vt puto, vt concedatur reſtitutio
a iure. nō ex ui clauſule gn̄alis ſi qua mi
hi iuſta cauſa &c. ¶ Hoc ſequor vbi pro
babilis error eſſet in facto, vt in. d. l. habe
bat. fortius vbi. error ex aduerſarii facto
ſuccedat. per ea que de libello incerto di
cūt Innoc. in. c. cōſtitutus. de in integr.
reſtit. Ang. Aretin. in. §. ſed iſte. inſtit.
de action. Iaſon i. l. fin. C. de furtis. ¶ Ad
quod eſt neceſſe videre Bal. in. l. prima.
C. de furtis. num. dū dicit de errore pro
ueniente ex contumacia conuenti. ¶ Si
vero error ſit in iure puta quia crederet
ſibi vnam duntaxat competere actionē
cum vere duas haberet. ¶ Tunc aut eſt
vir & maior, nec etiam in damno euitan
do (ſicut opinor) iuuaretur. p. l. regula.
ff. de iuris & facti ignoran. Si mulier in
damno euitando, atq; tantum in caſibus
iure expreſſis ei ſuccurretur. dicit Rom.
in conſil. 125. per. l. fin. C. de iure. & fa-
cti ignoran. per doctrinam Bar. & com-
munem in. l. Claudius Claudianus. ff. de
acquiren. hered. eſt textus in. d. l. regula
cum ibi notatis. dixeram in regula ſpo-
liatus ante omnia. in. 17. Ampliation̄.
¶ Caſus vero non eſt expreſſus vt nota
tur in. d. l. regula. & in. d. l. finali. Ergo
&c. ¶ Necnon infero contra Paulum
non in concluſione ſed in exemplo ſuo
quia ponit iuris errorem.

145 ITem & tertio, licet vbi ele-
ctione tollūtur vt ſupra nō
cumulētur. tñ fallit in caſi-
bus vbi. libellus alternati-
uus admittatur. iuxta c. cō-
ſtitutus de in integrū reſtit. c. Abbate fa-
ne. de re iudic. c. cum dilecti. de empt. &
vēdit. ¶ Itē & vbi admittitur libellus cō
ditionalis, de quo not. in. l. prima. in fi-
ne princ. ff. de action. empti. ſic Bal. in. d.
l. regula. & iſdē Bal. vidēdus ē i. l. 1. C. de
furtis. dū vult neceſſariā nō eē proteſta-
tionē dūmodo alternatiue cumuletur.

Tertia

146 Tertia regula cumulādi impeditiua ē, vbi actiones q̄ competunt ad inuicē contrariarētur. ſic Bar. in. d. l. edita. per. l. primam. C. de furtis. l. eum qui. l. cōtra maiores. C. de inoffic. teſtamēto. ℂ Iſdē opponit, ꝙ ſi contrariæ ſint electione tolluntur. vt ſupra in proxima dictum ē. & in. l. prima. C. de furtis. tñ ſoluit argumētum procedere vbi in exercitio contrariarētur nō aūt in origine tātum, nam tunc dici nō pōt vt electione tollantur. cū electio tantum detur inter plura. l. ſi illud. ff. quando dies legat. cedunt. que plura nō ſunt vbi origine cōtrariantur cum ſi vna ſit alia in rerū numero eē non poſſit. ℂ Sed huc uſq; videre non poſſum quomodo in. d. l. eum qui. cum p̄dictis potius cōtrarietas originis eē dicatur, q̄ in. d. §. eligere. & in d. l. fin. Immo oppoſitum vt infra. ℂ Itē minus quomodo in p̄fatis legibus non due ſed tantū vnica (vt p Bar.) ſit actio dicēda. Immo dicētur due, ſaltim in poteſtate. vt dicit Bald. in. d. l. incerti. num. 6. ℂ Et contrarium vr̄ apparere in. d. l. cōtra maiores. ibi. duplicem actionem inferentes. & in. d. l. prima. C. de furtis. ibi eligere debes. ℂ Vñ potius adherēdo verbis Baldi in. d. l. prima. nu. 8. dicam ꝙ quedam ſunt contraria quo ad verba non aūt quo ad effectū. & tunc non cumulantur. ℂ Adde minus electione tolluntur. Ita tollo argumētum Bartoli. ℂ ꝙ non cumulētur probo, quia ſi aliter diceres fruſtatoria dici poſſet decifio in. d. l. eum qui. contra vulg. l. ꝙ labeo. ff. de carbon. edicto. nam ſi cumularētur nulli dubium eēt ꝙ finita inofficioſi querela falſi accuſationē proſequi poſſet. ℂ Item probatur in. d. l. contra maiores. in verbis. prioris iudicii mora &c. ℂ Si. n. cumularētur mora damnum afferret, & querela per quinquēnium p̄ſcriberetur, cum negligēs fuiſſet. ℂ Itē & ꝙ electio non tollantur patet in iſdem legibus dum vna earum finita, ſit ad alteram tranſitus. iunctis declarationibus in p̄cedēti concluſioñ datis. dum habuimus ꝙ vnius electione tollitur omnimodo alia ſic vt ad eam amplius regreſſus non habeatur, cum electio cetera conſumet. vt dixit Bal. ℂ ꝙ aūt cōtraria nō ſint quo ad effectum, dixit Bal. in. d. l. prima. ex ratione quia per vtrāq; viā dicit defunctū inteſtatum. ℂ Tu aliter dic ꝙ vtraq; via tēdit ad impugnandum ſeu deſtruendū, nam certe nō dicit inteſtatum qui de inofficioſo agit & quoniam attēditur mēs ideo electione non tollūtur, vt dicit Bal. argumento. l. ſcire leges. ff. de legibus. ℂ Quinimmo attenta mēte de qua Bal. neq; origine contrariantur nam origo. incipit a, mēte. l. quod labeo. ff. de ſuper lec. legat. ℂ Neque Iac. Butr. Bar. neque Bal. eum referens in. l. incerti num. 6. C. de interdic. mihi aliter perſuadebunt in terminis. d. l. eum qui. & l. contra maiores. ℂ Quedam vero ſunt quo ad effectū contraria, tūc puto locum eē regule electionis de qua. in p̄cedēti concluſione. ℂ Nam contrarius ē effectus tributorie (qui ē in approbandū factum ſerui) effectui actionis de peculio qui ē in improbādo. ſic in. l. fin. C. de codicill. cum ſimil. vt optime declarat glo. in. l. prima. C. de furtis. hoc modo tollo conſequentiam Bartoli dum opponit & dicit ꝙ ſi eſſent contraria electione tollerētur nō. n. omnia contraria electione tolluntur, vt patet ſupra. Immo ꝙ ſint contraria quaſi in effectu & electione non tollantur, vt ē poſſeſſorium retinende & petitorium ratione eiuſdem poſſeſſionis. dicam in ſexte regula impeditiua. que videnda ē in fine. ℂ Necnon infero contra Dinum & eundē Bartolū (ſi loqui fas eſt) ꝙ hec concluſio que eſt tertia regula Dini nō meruerit ſeparatum poni. ℂ Nam quia potius mens debet attendi vt dicit Baldus, ideo in ſecunda regula Dyni. d. §. eligere cum ſimil. potius dici debebit cumulationem impediri ratione contrietatis. ℂ Et ob talē cōtrarietatis rationem vt eligere cogatur. de quo puto eſſe caſū in. l. prima. C. de furtis. in verbis eligere

debet.quã(vt puto)ſupra per ipſos parũ
apte inducta fuit. ¶ Nam non viderem
quenam alia rõ electionis de qua ibi poſ
qt q̃ quia contrarie actiones eẽnt & hoc
probo per.l.primam.ff.ſi ſeruus extero.
vbi eſt ſimilis actio mandati &c.ſicut eſt
.§.eligere.& textus.ibi vocat. cõtrarias
actiones &c. ¶ Et hec vt opinor proce-
dunt niſi contrarie in effectu actiones ta-
les eſſent,quarum vna tacite alteram in-
cluderet.vt eſt nullitas & appellatio tũc
cumulãtur.vt per Bal.in.l.incerti,num.
7.& in.l.prima.C.quando prouoc.non
eſt neceſſe.vel niſi caſus eſſet ſpecialis in
odiũ conuẽti vt ẽ in.l.prima.cũ ibi not.
C.de don.q.ſub mõ.quod odiũ nõ cõue
nit loco pio. puta hoſpitali vt ibi Bald.
247 QVartam regulam fecerunt
Butric.Bar.Bal.in Peruſi-
na,col.penul. doctoreſque
communiter in.l. edita. &
hic vt ſi plures actiones ita
ſe habeant ꝙ condemnatione facta ſuper
vna & exequutione Reus (contra quem
exequutum fuiſſet)ab altera liberaretur,
tunc vna propoſita non poſſet ſibi alte-
ra cumulari. Cum vbi ſit incompaſſibili
tas exequutione ibidem cumulatio im-
pediatur.ſic & Marianus i.c.ii. de libell.
oblat.Rom.in conſil.240.392.Alexã.
in.l.prima.de legat.p̊. Mouentur maxi
me per.l.primam.ff.ſi famil.furt.in ver-
ſic.ſi ſciente.ibi nec vna pena exacta alte
ra tollitur. ¶ In quo tandem diuerſoꝝ
opinio mihi placuit ꝙ quia ibi vnicum
erat furtum,ideo concluſio non probe-
tur.Sic Bal.in Padua.& purpur. ¶ Nec
obſt.Alex.ibi plura cenſeri furta cũ q̃ſ
que ſeruorum in dolo fuiſſet,conſequen
ter plures competant actiones per.l.ſe
ſeruus plurium vbi not.ff.de noxal.quia
Bar.in.d.l.prima.§.fin.Rñdet, ꝙ hẽtur
pro vno furto.& fictio magis hoc caſu',
inſpici debet. ¶ Purpur.ponderat ibi.
verbum actio,in ſingulari prolatum.reſ
piciens omnes ſeruos. ¶ Addo textum
in.l.ſi familia.in verbis. & plura facta. &
ibi.non vt in furto vnum.ff. de iuriſdic.
om.iudic.vbi clareſcit furtũ a, pluribus
ſeruis commiſſum debere dici vnum fa-
ctum. ¶ Vlterius purpurat dicit ꝙ in.d.
l.prima.nil habetur de cumulatione at
que conſiderat verba.lite conteſtata.nã
(vt dicit) conteſtatio non eſt terminus
cumulationem impediẽs,cum vbi cumu
latio ſit permiſſa,tam añ q̃ poſt cumule
tur.vt per glo.in.l.edita. vñ ne ſine mi-
niſterio verbum.conteſtatio.ibi poſitũ,
cẽſeatur,concludit magis ibi de emenda
tione q̃ de cumulatione ꝑdicari. vt qñ
de ſeruis in libello prius non expꝛſſis, po
ſtea adiiciendis diceretur. ¶ Pro hac tñ
regulari concluſione ſatis puto probare
textum in.l.commiſſorie.C. de pactis in
ter empt.& vẽdit.ſunt.n.ibi diuerſe actio
nes & contra reum vna exequuta eo ipſo
ab altera extitit liberatus ne contingat
actori ſe rem & ꝓcium ꝑſtaturum'. ergo
&c. ¶ Si diceres illum textum magis cõ
uenire ad primam regulam impeditiuã,
aperta rñſio ſe offert.ꝙ per ſñtiam latã
ſuper vna dici non poteſt res ſuper alia
actione iudicata.argumẽto.l. eãdẽ.ff. de
except.rei.iudic.& ſupra.in prima decla
ratum eſt. ¶ Diuerſe.n.ibidẽ nedum sũt
actiones ſed ex diuerſis cauſis deſcenden
tes,& ad diuerſa tẽdentes.qua de re.non
eſt de exactione ad rem iudicatam infe-
rẽdum. ¶ Et propterea etiam dici poſ-
ſet contra Bartolum volentem vt p hãc
quartam regulam, Dyni dicta deſtruan
tur. ¶ Nec non per hunc tex.indiſtincte
loquẽtem vcz.d. l. commiſſorie.inferri
poſſet contra Bal.in Peruſina.Socin. &
purpur.ibidem.cõcludẽtes in iſtis termi
nis cumulari ſimultanee poſſe per. d.l.
primam. ¶ Item neq; viderem rationẽ
ꝙ ſimultanee magis &c.Immo eadẽ ẽ ra
tio in vtroq; ne bis idem cõſequatur ſeu
&c.d.l.commiſſorie. ¶ Addo in hoc vl
timo text.in.l.prima.§.p̊.vbi not. ff.de
ſtipul.ſeru.iuncta rõne quia quis dupli-
ci iudicio non eſt defatigandus ſeu duaꝝ
examine diuerſarum actionum. argumẽ
to.l.nulli.ff.de iudic. ¶ Quod verum eẽ
puto niſi conditionaliter cumularetur

ideſt

ideſt ꝙ ſi ex vna non obtineatur altera
ſit propoſita.quo tñ caſu examen ſuper
vna tantum fiet.ne contigat quem diuer
ſimode fuiſſe defatigatũ.vt ſupra. ℭ Vl
të rius regulam exẽplat Paul. de Caſtro
in.l.edita.vbi eadem res mihi ex diuerſis
cauſis lucratiuis & a,diuerſis perſonis de
beretur ſi.n.ex vna conſequar eo ipſo al
tera tollitur p.l.oẽs.C.de action.& obli
gat. ℭ Aduerto quia loquimur quando
agatur contra eundem ſed Paulus quan
do contra diuerſos.& eſt ibi ſpecialis ca
ſus vt etiam in ſimil.l.prima.C. de dotis
promiſſ.& nihilominus in iſtis terminis
ſñtia ſuper vna minus pareret exceptio
nẽ ſuper altera rei iudicate. ita ſaluemus
a,Bartolo,Dynum. ℭ Necnon dicamus
ꝙ quando contra diuerſos non ſit cu-
mulatio vt habuimus in cumulationis
deſcriptione,vnde non facit Pauli exem
plum. niſi duo Rei debendi eſſent quo
caſu magis perſone q̃ actiones cumulari
dicerentur. ℭ De actionibus loquimur
nos ſed de perſonis etiam loquitur.l.pri
ma.ff.ſi famil.furtũ. & dicemus. nam ſi
diuerſe ſint actiones contra diuerſos res
eſt ſine dubitatione per regulam.§.no-
ſtri.&.l.Papinianus exul. ff. de minor.
ℭ Exemplum aliud dat purpuratus vbi
cum rei vendicatione quis cumularet he
reditatis petitionem. admitti non debe-
bit ſi ex aduerſa parte ante litis conteſta
tionem in cumulata exceptum fuiſſet vt
etiam dicit Bal.in.l.ii.in col.fin.C.de he
redit.petit. Alex.in cõſil.89.lib.2. ℭ Re
gula exemplata procedit vbi iudicia ip-
ſa paria eſſent vt quia non plus in ſecun-
do q̃ in p̃.cõſequi cupiatur.ſecus ſi in cu
mulato plus conſequi poſſe conſtet. ſic
intelligo Baldum.in.l.ordinarii. nu.7.
C.de rei vendic.quem Paul. in.l.edita,
& Alex.vbi ſupra ſequuntur. dicentes ẽt
poſſe cumulari ſi iudicia ipſa vt exceden
tia & exceſſa inuicẽ ſe haberẽt. ℭ Hoc ve
rum puto ſi cumulatum excedat non e,
cõuerſo. vt perſtringitur ex ratione no
ſtre regule de qua ſupra. ℭ Quod etiã.ſe
cundo ſublimito in terminis q̃bus vnius
electione altera tollatur.per tex.in.d.§.
eligere.l.3.ff.de tribut.non enim tũc ex
ceſſum attendendum eſſe puto ne deue-
niatur ad contrarietatem in iudicio tol-
lerandam de qua in precedenti dixerã.
ℭ Itẽ Regula procedit niſi actor proba
biliter ignoraſſet aliam ſibi competere
actionem Rom.in conſil.245.per regu
lam.l.prime.in.§.ꝙ aũt.ff.quorum le-
gat.Ita hic purpurat⁹. ℭ A,quo diſcrepa
rem quia propter ignorantiam non eui
tatur ratio concluſionis noſtre ne actor
bis idẽ &c. & ne Reus nimiũ defatigetur
&c.potius enim hec attendẽda ſunt quã
ignorantia actoris cuius officium erat
vt veniret inſtructus.vulg.l. prima.ff.de
edendo.l.qui accuſare.C.d.titulo. Vñ
purpurati cõſiderationem magis aptan-
dam eſſe puto ad regulam.electionis.de
qua ſupra.hoc modo vt electione facta
nihilominus per in integrum reſtitutio-
nem ignorãti ſuccurrendum ſit, vt iterum
admittatur ad eligendum actionem ex-
penſis refectis &c.ne alteri per alterũ ini
qua conditio feratur contra regulas iu-
ris.ſuccurratur itaq; vt libellum emẽdet
addẽdo iuxta.l. primã.ff.ſi famil.furtũ.
ſiue mutet.per verba.& ius dicẽtis decer
nit equitas.de quibus in.d.l.edita. ℭ Itẽ
Regula procedit ſecundum eoſdem niſi
vbi ſine figura iudicii procedatur vt per
Bar.ad reprim. ℭ Vel niſi vbi clauſula
omni meliori modo adiecta eſſet de qui
bus Aret.in conſil.102.tu dic ꝙ loqui-
tur de ſimultanea quam dixi nõ eſſe pro-
priam cumulationem quãuis purpurat.
num.61.dicat immo ſucceſſiuam nõ eẽ
propriam.Et in ſimultanea tantum ipſm
ſequor. ℭ Item Regula procedit vbi am
be actiones competerent ad idem princi
paliter, ſecus ſi altera per cõſequẽtiam.
exempla per Corneum in.l.edita. num.
18.vbi quis qui petitorium cepiſſet poſ
ſeſſorium recuperande cumularet.nam
quãuis obtẽta per iudicis officiũ poſſeſſio
ne iuxta. l. officiũ.ff.de rei vẽdic.a,poſ-
ſeſſorio Reus ſit liberatus,tñ cumulatio
tali caſu permiſſa ẽ.attẽto ꝙ in petitorio

X

iudicis officium mercennarium fuit iux
ta.l.primam.vbi Bar.ff de iuriſd.om.iu
dic.non principaliter intentatum. vnde
poſſeſſorium in conſequentiam motum
& obtentum fuit ita Bar.hic. d. Ant. in.
c.cũ dilectus.de cauſa poſſ. & propriet.
¶ Corneus p hoc addit. l. nemo ex his
·§·quotiens. ibi eiuſdem rei nomine.ff.
de regul.iuris. arguendo.a,cõtrario ſen
ſu.n:i in rei vendic.nõ agitur pro poſſeſ
ſioñ principal'r ſed pro dñio ergo &c.

148 QVinta regula cumulationis
impeditiua eſt quando dua
rum actionũ altera ſit ma-
ior tũc minor cumulari nõ
poteſt Bar.in.l.edita. & hic
communiter approbatus.cumulatio igi
tur actionis cum accuſatione nequaquã
admittitur cum accuſatio tanquam ma-
ior non immerito actioni pfertur. dicit
tex.in.l.fin.C,de ordine cognit. ¶ Quã
&ſi,Salyc.in.l.edita.& Angel.Aret.in·§·
ſi minus. Inſtit.de action.necnon Alex.
in.l.reum criminis.C. de procurat. Di-
cant eam loqui de recõuentione.tñ De-
cins in.d.l.edita. Reſpondet ibi probari
per gñalem rationem ſupradictam. Se-
cus vbi cauſa non eſſet maior ſed equa-
lis potentie vt notat Bar.in.l.ſi inter me
& te.ff.de except.rei iudic. ¶ Pro côclu
ſione inducitur tex.in. l. per minorem.
ff.de iudic.& in.l.interdum.ff. de publi-
cis.iudic.& in.l.prima. C. quando ciui-
lis actio criminali piudicet. facit regula
149 vbi maius periculum de regul.iur.in.6.
¶ In quibus illud attendendum eſt ꝙ
remediorum ſeu actionum diuerſis mo-
dis altera eſt maior.vel ratione piudicii
inferendi alicui perſone vt eſt criminalis
de qua ſupra.& dixi in verſic. Aut.vna ẽ
&c.& tunc loquuntur pfata iura. ¶ Que
procedunt ſecũdum Decium vbi ſupra:
ſi criminalis cum ciuili habeat aliquam
connexitatem ſecus ſi totaliter ſeparate
eſſent vt puta ſi te accuſem non propte-
rea impediar a,te petere ex cauſa mutui
Decem.ſic intelligit.d.legem.in.l p mi-
norem. ¶ Et procedit vbi ab eodẽ pro-
ponantur & ſic loquitur.d.l. interdum:
& attenditur impedimentum propter
cõnexitatem ſecus vbi a,diuerſis tunc &
ſi totaliter ſint ſeparate tamen cumula-
tio ipeditur.p.l.fin.C.de ordiñ cognit.
vt dicit & diſtinguit glo. in d.l. interdũ.

150 SEcũdo ẽ & alia cauſa ma
ior ratione piudicii infe-
rendi alteri cãe vt eſt cau
ſa ſtatus.que etiam piudi
cat perſone cum per eam
redigatur in ſeruitutem atq; tollatur li-
bertas res ineſtimabilis (vt dicit textus.
in·§·cum g. inſtit. quib. ex cauſ.manũ.
non licet)ſimili modo ſecum alterius
actionis cumulationem non admittit.cũ
prius de ea cognoſcendum ſit etiam ſi p
modũ exceptionis proponatur. l. ii. C.
de ordine.cognit.vbi glo Bal. & doct.
¶ Nã qa ſerui nihil habere poſſunt.l.q
attinet.ff.de regul.iur.cum vulg.ideo ſi
quid petam ab aliquo aſſerente me eſſe
ſuum ſeruum atque me vt ſeruum poſſi-
dẽre,prius ſuper ſtatus queſtione cogno
ſcetur.cum per eiuſdem queſtionis euen
tum poſſit pronunciari me eſſe ſeruum
& conſequenter aditus ad aliud quid pe
tendum clauderetur. ne igitur cõtingat
cum alterius iactura iudicium reperiri
ventilatum iura voluerunt per ſtatus q-
ſtionem alterius cuius uis queſtioni ſu-
perſedende piudicari vñ maior (cum ei
cedatur)non immerito dicetur. ¶ Que
ſtioni inquam nedum ciuili vt ſupra ſed
& criminali vñ nedum non accuſabo de
crimine illum qui contra me ſtatus que
ſtionem inchoaſſet.vt in.l.ſi ſtatus.C.de
ordiñ cognit. ſed nec (ſi accuſaſſem & il
le me eſſe vel ſui vel alterius ſeruum ex-
cepiſſet) accuſationis iudicium proſeq
poſſem quãuis alias vt ſupra de crimine
prius cognoſcendum eſſe diximus. eſt
textus in.l.cum ſtatus.d.titulo. vbi Sa-
lyc.& in.d.l. ſi ſtatus. vbi optime de-
clarat Bal. ¶ Idẽ & ſi ab eodem propoſi
ta eſſent nam ſi quem de crimine accu-
ſarem qui diceretur ſeruus. et ab altera
parte liber. prius de ſtatu cognoſcẽdum
eſt

eſt cum aliter puniantur ſerui q̃ liberi.l. ſi crimen &.l.fin.C.de ordine cognit. iū ꝯta.l.prima.in fine.ff.ad.l.Cornel.de fal ſis. ❡ In eo tñ differentiam faciamus an agendo vel an excipiendo ſtatus queſtio item mouerit nam quando agendo cum ego conuentus in quaſi poſſeſſioñ liber tatis conſtitutus reperiar exigere a, debi toribus potero.quãuis aliud velle videa tur Salyc.in.d.l.cum ſtatus. Cuius legis verba pódero ibi.moueri &c.& ibi ſi ſer uum te ſñtia declarauerit.) ❡ Item a,cre ditoribus potero conueniri.vt in.l.cau ſa ordinata.C.de l iberali cā. Secus vero eſt vbi ſub poteſtate alterius cõſtitutus pro libertate inſtarem.d.l. cum ſtatus. &.d.l.ordinata. ❡ Item quando queſtio ſtatus mouetur excipiendo.puta peto a, te hereditatem vel aliud.& exciperes me eſſe ſeruū iuxta. l. ꝙ attinet.ff. de regul. iur.(Quia tunc ſñtia fundari nõ pōt in exceptioñ.ſed tantum ſuper petitioñ. c. licet Ely.de Simon.hr in auc.offeratur. C.de litis conteſt.) nõ ſimpliciter & dun taxat in queſtione ſtatus,ſed invtraq; co gnoſcendum eſſe dicendum eſt, & ſuper vna tantum hoc eſt principaliter propo ſita pronunciandum. Cum eo ipſo quo in principali lis dirigatur per neceſſariā conſequentiam ſuper incidenti tacite re maneat pronunciatum. ❡ Si principa lis ſit illa ſtatus de ea tãtum in ſñtia pro fertur. ❡ Si vero principalis ſit patrimo nialis vel de re particulari, nihil in ſñtia de ſtatu mentionabitur.Caſus ē in. l.pri ma.C.de ordiñ.iudic.vbi ſi pupillo agē ti petitione hereditatis obiiciatur ꝙ non eſt filius,ſuper hereditate tantum condē dando vel abſoluendo ſñtia profertur, hoc ideo eſt quia ſñtia lata ſuper princi pali ꝓiudicat ſuper incidenti. ❡ Vlteri us,& dr̃ tunc ꝓiudicare cum ad poſitio nem vnius neceſſario ſequatur cõcluſio alterius ita Bal.in.l.cum ciuili.d,titulo. In terminis quibus principalis eſt ciuilis incidens vero criminalis vel e, contra. ❡ Declaro ſic,ſi iudex in ſñtia ponit he reditatē ad me ſpectare neceſſario cõclu dit me non eſſe ſeruum.d. l. ꝙ attinet. ❡ Sed ſi ponit ad me non ſpectare con cludit me eē ſeruum attento ꝙ nulla ex alia rõne dicatur ad me non ſpectare niſi illa quia ſim ſeruus. nā ſñtia declaratur ex actis Alex.in.l.actorum.ff.de re iudic. cum allegatis. ❡ Secus puto debere dici vbi exceptio nō ſtaret in ſimplicibus ter minis defenſionis,ſed introcluſam habe ret impugnationem. Puta quia dicas me eſſe ſeruum tuum.opinarer. n. tunc per ea que ſupra,in cauſa tãtum ſtatus tanq̃ ſuper maiori eſſe pronunciandū. ❡ Vñ dicas.ꝙ quãuis cauſa maior minorem ſi bi cumulari non patiatur vt ſupra.tamē ſi incidenter minori adiecta fuiſſet ſimul taneum proceſſum & cumulationem pa tietur. ❡ Item ſecus eſſe puto in termi nis.l.quoniam Alexandrum.C.de Adul teriis.tūc.n.ſuper adulterio q̃ ſup leno cinio pronunciatur & e,contra (vt opi nor) quia mutua delicta compenſantur Abbas in.c.olim.cum allegatis ad num. 23.de reſtitu.ſpoliat. Sicut igitur in mu tuis petitionibus ſuper vtraq; ſimul pro nunciādum vt ſupra diximus num. 13 ſ. per.c.ꝑ.de mutuis petition. Ita in predi ctis vbi mutua ſunt delicta pronunciari dicendum eſt. ❡ Itē exceptio Lenocinii hēt in ſe impugnationem vt ſupra ergo &c. Hoc cepi ex dictis Baldi in. l. 2. num.9.C.de ordine iudic. ❡ Et ex iſtis declaratis hēs ꝙ cāꝑ pluriū principaliū Motarū ciuilis vincitur a,criminali cri minalis a,liberali vt ſic earum Victrix ſi bi alteram cumulari non patiatur,ſed ſo la cognoſcatur.Et diffiniatur. ❡ Secus tñ vbi maior incidenter propoſita eſſet tunc niſi vltra modum repulſiuum habe at & conſecutiuum de quo Abbas in.c. ii.de ordine cognit.num. 17.& dixeram in Ampliat.48. ad regulam ſpoliatus &c. minori cedit in hoc dico vt in co gnitione minorem ſibi cumulatam eſ ſe patiatur, & etiam in exequutione quandoque minor ipſa preferatur vt in.d.Ampliatioñ.

TErtio quandoq; cauſa dr
151 maior rõne dignitatis vt ē
cauſa ſpiritualis nã quia
dignior eſt profana vt in
c.ſolite. de maioritate &
obedientia.in verbo dignior.ideo dice-
tur maior.conſequentiam probo per di
ctam rubricam. ¶ Vñ quãuis per viam
exceptionis cauſa ſpiritualis deducatur,
Ciuilem prius motam coram iudice ſe-
culari ſilere facit. ¶ Exemplum ſi con-
tractus excipiendo vſurarius allegetur,
ſeu de periurio excipiatur,aut ꝙ non ſit
de legitimo matrimonio natus,ꝙ ſit vel
non ſit clericus, ſiue ſi a,iuramento abſo
lutio petatur,cum ſimil.de quibus in.c.
ſi iudex laicus de foro competen.lib.6.
in.c.lator.qui filii ſint legitim et Bar. in
l.ii.de verb.oblig.per Bal.in.l. ſeruus :
C.de iudic .habetur in.l. Titia. ff. ſolut.
matrim.per d.Antonium, & Abb.in.c.
tua nos.de ordiñ cognit. ¶ Vbi etiam
ponit an & q̃uo per Eccleſiaſticum lai-
co inhibeatur,necnon vbi non ſit neceſ
ſe inhiberi quaſi ꝙ iure ipſo inhibitũ cen
ſeatur,quod quando ſit non opus eſt ci
tatioñ. ¶ Item & ibi ponit an.ſi cã ſpiri-
tualis coram laico incidenter propoſi-
ta ſit,& per eum ad Eccleſiaſticum remiſ
ſa ſummarie & abſq; litis conteſtatione
tractetur. Vide ꝙ ſic nu. 12.poſt innoc.
& Ioã. And. Quod reſtringit Abbas vbi
vna pars abſit, ſed ſi vtraq; ſit pñs,con-
teſtare debet. libellus tñ.& ſi altera abeſ
ſet erit offerendus cum ſñtia ferri ſuper
eo debeat.c.licet Eli.de Simon. ¶ Item
an proceſſus iudicis laici teneat ſi ꝑiudi-
cialis exceptio cognoſcenda per Eccle-
ſiaſticum propoſita fuerit (non tñ op-
poſitum vt ad Eccleſiaſticum ipſum cã
remittatur).d. Abbas tunc vult valere
proceſſum ſed non ſñtiam. ¶ Secus vbi
ꝑiudicialis non in modum exceptionis
vt ſupra ſed principaliter coram iudice
Eccleſiaſtico mota fuiſſet, nam tũc ſi co
ram laico ciuilis cauſa moueatur (niſi ſi
bi fieret inhibitio) proceſſus & ſñtia te-
net. ¶ Quod tñ limito niſi prima frõte
cauſa que mota eſſet coram laico iudice
appareat ſpiritualis vt dixi ĩ tractatu pro
rogationis fori ad charte. 24. in 4.col.
¶ Que aũt dicatur prima frõte vide om
nino ibidem.num.76.ad charte. 59.per
plures columnas. ¶ Et ꝙ laicus iudex
in repetitione vſurarum adiri poſſit. Itẽ
& cognoſcere an exacte fuiſſẽt ibidẽ om
nino ad charte 61 .in prima col. ¶ Et ꝗ
ſint caſus mixti fori ibidem. num. 62.
¶ Illud etiam addendum eſt vt quanuis
cauſa ſpiritualis coram laico iudice per
viam exceptionis fuerit Introducta, tñ
ſñtia poſtmodum ab Eccleſiaſtico iudi
ce lata dicitur eſſe diffinitiua. vel ſaltim
hñs vim diffinitiue cum ab eodem iudi
ce aliam diffinitiuam non expectet .q̃uis
a,iudice ipſo laico ſuper principali nego
tio diffinitiua expectetur. Secus ſi ab eo-
dem Eccleſiaſtico expectaretur.ſic intel
ligo voluiſſe dñm Ant.in.d.c.tuam.nu.
14.poſt Federicum in cõſil. 182.de or-
diñ.cognit. Qua de re poterit ab eadem
tanq̃ a,diffinitiua appellari. ¶ Sed Ad-
uerto dum dixi coram ciuili iudice &c.
Quod non facit ad hanc materiam cu-
mulationis in qua iudicis habilitas eſt ꝑ
ſupponenda in qualibet ipſarum cauſa-
rum cumulandarum.argumento.l.cum
teſtamento. ff. de teſtam.Sed bñ facit ad
materia ſequẽtem vcz de ordiñ cognit.
¶ Qua de re caſus eſt hic ponendus ubi
coram iudice eccleſiaſtico tam ciuilis ꝗ
ſpiritualis cauſa moueatur. ¶ Et tũc ita
dicamus ꝙ aut cauſa ſpiritualis fouet ip
ſi cauſe ciuili,& cumulentur. Exemplum
peto mihi reſtitui pecunias quas ha-
bueris a,me necnon dico ꝙ commiſiſti
vſuras.vel dico contractum ob quem pe
cunias ipſas tibi dederim eſſe vſurarium.
¶ Item aliud exemplum vt ſi peto here-
ditatem.n.fratris mei quã vt filius eius
ob inteſtato poſſides, & dico ꝙ non es
ex legitimo matrimonio natus. vl' pone
ꝙ talis mea intentio ꝙ non ex legitimo
&c.proponatur a,me per viam replica-
tionis contra te excipientem de filiatio-
ne. ¶ Aut cã ſpiritualis aduerſatur cauſe

ciuili & e,contra (quod vix crediderim
vbi a b eodem proponatur) & nõ cumu
lantur. Sed ſpiritualis in cognitionẽ p̃fer
tur. Exemplum vbi,a pluribus aduerſan
tibus propoſita eẽnt. ¶ Que maioritas
dignitatis adeo remanet intacta ꝙ etiam
volentibus partibus litigatorum neq; in
cidenter nec per recõuentionẽ aut aliter
iudex laicus in talibus ſe intromittet. q̃-
uis alias & regulariter verum ſit iudicem
de cauſis incidenter coram ſe propoſitis
cognoſcere poſſe, de quibus principali-
ter cognoſcere nequiſſet. vt hr̃ in. l. quo-
tiens. C. de iudic. & in. l. adite. C. de or-
dine iudic. ¶ Sed ꝙ minus incidenter in
hac ſpirituali cognoſcere valeat etiã de
iure ciuili tenet Bar. in. d. l. quotiens. per
l. omnes. C. de ſacr. ſanct. Eccleſ. dixerã
in tractatu prorogationis fori num. 36.
¶ Hec tñ intellige & limita per dominũ
Abbatem, in. c. tuam. de ordiñ cognit.
¶ In eo tñ ꝙ ipſe Abbas tenet cõtra Bu
trium & ceteros volentes ꝙ vbi non eſt
queſtio validitatis ſed tantum facti puta
an ſit filius iſtius vel illius incidẽter pro-
poſita cognoſci poſſe per iudicem etiam
laicum. Concordando concludo ꝙ aut
queſtio eſt talis facti quod per laicum fie
ri potuiſſet puta matrimonium, declarã
do conſenſum coniugum iuxta. tex. in fi
ne inſtit. de patria poteſtate & i. ꝟ. p̃. de
nuptiis tunc opin. d. Antonii aliorũq;
procedat. vñ inferam ꝙ corã iudice lai-
co, quis in quaſi poſſeſſionẽ matrimonii
manuteneri ſe petere poſſit. ¶ Aut tale
factum eſt quod per laicum fieri nequi-
uiſſet puta excommunicari, abſolui, cele
brari, vel ſimile tunc verum dicat Abbas
per. c. ſi iudex laicus. de ſñia excommu-
nic. in 6. nam an ſit vel an non ſit excõ-
municatus tãtum Eccleſiaſticus cogno
ſcet. non ſic filiatio ea. n. dependet ex fa-
cto hominis vez an pro filio fuerit repu
tatus. ¶ Ad id quod dicit Abbas vt co-
gnoſcens cauſam facti pariter. cognoſce
re de legitimitate facti dicendus ſit. Rñ-
derem conſequentiam negãdo, pro quo
inducerem exempla per Butrium poſita
in. d. c. tuam, num. 2. & poſita prius per
Bartolum in. d. l. titia. ff. ſolut. matrim.
& in. d. l. quotiens. ¶ Illud nihilominus
attendi debet ꝙ ſupradicta de cauſa ſpiri
tuali non procedunt in cauſa quaſi ſpiri
tuali. vt per. d. Antonium. vbi ſupra. nu.
17. poſt medium numeri. ¶ Itẽ nec pro
cedũt in cauſis mixtis vt videbitur ĩ meo
tractatu prorogationis fori nu. 71. col.
4. & num. 76. ¶ Item neq; procedunt
vbi laicus cognoſcit ad effectum remit-
tendi cauſam ad iudicem eccleſiaſticum
vt dicunt in fine dicti. c. & hec omnia
poſui propter ordinem cognitionis de
quo in fine tractabo.

152 QVarto quandoq; cauſa di-
citur maior propter maio
rem quam affert vtilitatem
puta publicam, ea. n. vtili-
tas priuate p̃fertur. vt vul-
garia ponuntur in. l. prima. ff. ſolut. ma-
trim. Ideo in cognoſcendo p̃ponenda ẽ
conſequenter altera minor ſibi non cu-
mulatur. ¶ Inde (vt puto) & ex eadem
ratione ſit ꝙ prius ſuper exceptionẽ litis
finite cognoſcatur. cum publice interſit
finem litibus imponi. l. properandũ. C.
de iudic. c. finem litibus. de dolo & con-
tumacia. ¶ Eadem etiam rõne in excep-
tione tranſactionis. l. fratris. C. de tran-
ſact. c. p̃. de litis cõteſtat. cũ ſimil. ¶ Nec
diuerſum eſſe puto ſuper exceptionẽ vſu
capionis cum publice interſit dominia
in incerto non eſſe. ꝟ. p̃. inſtit. de vſucap.
¶ Idem in exceptione p̃ſcriptionis nã
quãuis dũ p̃ſcriptio introducitur ſit odio
ſa vt hr̃ in. l. fin. C. de annali except. ta-
men introducta eſt fauorabilis per ean-
dem. d. rationem ne dominia in incerto
ſint. ¶ Hec. n. & ſimiles exceptiones di-
cuntur mixte quia tam ad proceſſum q̃
ad merita opponi poſſunt, vt dicit Inno
cen. in. c. cum inter. R. de elect. Vñ dicen
dum eſt eas proponi poſſe tam añ quã
poſt litis conteſtationem c. p̃. de litis cõ
teſt. in 6. Butrius ĩ. c. p̃. de ordiñ cognit.
num. 8. & vide ſupra. num. 118. in verſi-
culo octauo &c. ¶ Pro quibus etiã addo

ꝙ qua ratione fit vt actiones non cumulentur in terminis quibus ſi ſuper actionū ꝑ. loco inchoata ſñtia daretur Rei iudicate exceptionem pareret ſuper altera, vt diximus in prima regula impeditiua. Eadem etiam dici debebit ne cumulentur actio & exceptio vbi talis exceptio proponatur ſuper qua lata ſñtia tolleret ius agentis circa merita. ad hoc ē tex tus in. c. ꝑ. de ordiñ cognit. ℂ Verum ꝙ de conſuetudine, quidam aſſerunt vt cōmunis terminus vtriq; parti ſtatuatur de quo. vide quod ſupra in verſic. octauo ex eadem &c. ℂ Vlterius ex eadem rõne dicendum eſſe puto, in exceptionibus dilatoriis. impediunt. n. litis ingreſſum (vt puto) nulla ex alia rõne niſi. q̃a publice intereſt iudicia nō fieri nulla. Quod contingeret vbi actor eēt ſeruus hominis vel demonis, vt quia excommunicatus, ſeu aliter inhabilis ad comparendum in iudicio. ℂ Vel ſi iudex iuriſdictione careret. tunc. n. prius in talibus cognoſcendum eſt. l. ſi quis prohibet. ff. de poſtulan. d. l. quoniam Alexandrum. ff. ad. l. iuliam. de adult. c. exhibita. de iudic.

ℂ Neq; credam tūc admitti cumulationem de conſuetudine communem partibus terminū ſtatuendo de quo diximus. ℂ Nam vt dicit Bal. in Paduana, nu. 96. prius perſona eſt habilitanda q̃ actio cumulanda. vnde vult ꝙ ſi quis cumularet dicendo peto abſolui a iuramento & eo ſoluto contractum vt illicitum reſcindi Aduerſariumq; ad vſuratum reſtitutionem condemnari, libellus non teneret.

ℂ Poſſes tu tñ in hoc rñdere ꝙ in ſuis terminis actor fatebatur ſe eſſe inhabilē non ſic in terminis exceptionis, qua de re concludo ꝑdicta ita demum procedere ſi ſtatim. exceptio ꝓſumptiue ſaltim iuſtificetur, vt eſt quando actor (contra quem excipitur) vel gereret ſe pro ſeruo. vel communiter ita reputaretur. vt ſupradictum eſt. num. 134. in verſic. eſt & alia. ℂ Vel ſi excipiens oſtendat contractum iuratum. Nam ſi actor de inualiditate iuramenti vel ſuper iure ſeu quaſi poſſeſſionū ſeruitutis rem in dubium reuocaret, prius terminari debebit. ℂ Idē etiam dicendum eſt in dilatoriis nō concernentibus perſonas, ſed ſolum actitata. vt quia ordinata ſint ad nullitatem concludendam. Eiuſq; diſputatio a, iuſtitia ſuper principali ſeparata eſt. c. cum inter. de elect. vbidē Innocen. ℂ Ad quod induco notabile verbum d. Antonii in. c. cum dilectus. de cauſa poſſeſſ. & propriet. volentis ꝙ ſpoliationis exceptio tanquam dilatoria, et ſummaria incontinenti probanda eſt, & ſufficit ſemiplena cognitio. non dico. probatio. per ea que vide omnino poſita per Abbatem in. d. c. num. 55. ℂ Vlterius etiam opponi poteſt poſt litis conteſtationem dummodo excipienti negligentia neque at imputari, ꝙ videlicet non ſit ſpeculatus an vlla exceptio ſibi competat ſic. d. Anton. ibidem. num. 10. poſt Calderi. num. & ſequitur Abbas, num. 53. & 54.

153 Quinto maior etiam cauſa dici pōt rōe maioritatis iudicis. l. cōtra pupillum. §. qui ad maius. ff. de re iudic. vr̄. n. tunc effecta maior cum in ipſa ſuperior mauus imponit. ℂ Ita intelligo maiorem iudicē in. d. §. ideſt ſuperiorē hec occaſionabiliter pono non ꝙ ad materiā faciant.

154 Maior tamen cauſa in materia noſtra dicetur ratione compreheñſionis. vt eſt cauſa vniuerſitatis. compꝛhēdit. n. ſingula corpora, donec enim illa agitatur actio competens pro aliquo ipſorum corporum agitari nō poteſt itaq; cumulari. argumento. l. in modicis. ff. de contrahen. empt. ℂ Poſſet tamen dici illud non ex maioritate cauſa ri, ſed potius quia ſententia lata ſuper cauſa vniuerſitatis paritura eſt exceptionem ſuper particulari vt dictū ē in prima regula impeditiua, vñ vel melius exēplemus vbi pēdeat iudiciū hereditatis ne cumuletur actio pro legato p. l. ſi quis libertatem. ff. de petit. heredit.

255 SExto cauſa poſſet dici ma-
ior in odium violẽtie & ꝙ
ideo ſiquis moueat interdi
ctum vñ ui. vel cõditionem
legis. ſi quis ad ſe fundũ. pe
titorium ab aduerſario ſibi non cumule
tur. Dictum eſt num. 73. in verſic. capi-
te ꝑ. & num. 80. videndum &c. ¶ Hoc ẽt
in criminalibus dici poterat cum violen
tia ſit delictum. vt. d. l. in verb. & alias pe
nas. vide ſupra. num. 118. octauo &c ibi
ſi vero &c. ¶ Quinimmo hec poſſet ap
pellari maxima. Nam quãuis cauſa ſta-
tus in cognitione omnes alias faciat ceſ
ſare vt vidimus num. 150. Nihilominus
hec ſibi p̃fertur vt prius q̃ illa ſtatus etiã
per viam exceptionis contra ſe mota co
gnoſcatur exequaturque. d. l. ſi quis
ad ſe fundum. & dixi in Ampliat. 48.
ad regulam ſpoliatus &c.

256 SEptimo dr̃ maior ob alte-
rius cauſe indigentiam. Si
enim indigens facto meo,
ſed ego nullatenus tuo. Mi
nus video cur non merear
dici maior. Do exemplum per. l. fundũ
ff. de except. nam confeſſoria non com
petit niſi domino fundi. §. Eque. inſtit.
de action. Actio communi diuidũdo mi
nus cõpetit non habenti partẽ in fundo
diuidendo. ¶ Vt igr̃ cõfeſſoria q̃s agat
prius ſe eſſe dominum fundi (cui ſerui-
tutem deberi p̃tendit) probare opor-
tet cũ actio confeſſoria egeat rei domi-
nãtis dominio vt prius id declaretur ſic.
d. l. fundum. & procedit vbi Reus con-
uentus poſſideret. vt ibidem. vñ non cu
mulabitur immo cognitio ſuper domi-
nio p̃cedet. ¶ Sed ſi Actor poſſideret rei
vendicatione vti poſſet contra detinen-
tem, vt ſi ei commodaſſet vel in depoſi-
tum tradidiſſet. iuxta. l. officium. ff. de
rei vendicatione. confeſſoriam cumu-
lare poſſet Sat. n. eſt probaſſe dominiũ
p̃ſumptum quod eſt vbi Actor ipſe poſ-
ſideret. cum ex poſſeſſione dominium p̃
ſumatur. argumento. l. prime. ſupra titu
lo noſtro, l. bonafides. C. depoſiti. cum
ſimil. vnde iſto caſu (non obſtante ex-
ceptione conuenti) cumulatio ſiet dum
mõ Actor probat ſe poſſidere. ¶ Quod
nõ aliter intelligam q̃ in ſimultanea cu-
mulatione vel in ſucceſſiua tñ facta ante
conteſtationem in petitorio. aliter tñ ſit
poſt conteſtationem (cum. n. iam do-
minium in dubium refrigatum ſit) non
puto poſſe tunc cumulari per rationem
d. l. fundum. argumento. poſitorum in
materia mutationis & emendationis in
l. edita Et in iſto caſu viget rõ maiorita
tis de qua nos. ¶ Sed immo vr̃ ex alia ra
tione prohiberi cumulationem in. d. l.
fundum. illa vcz ne p̃iudicium fundo ſi
at, vbi textus. Dic verum in illo caſu q̃a
conuentus poſſidet nam ſi pateretur cõ
feſſoria ſe conueniri, tacite iudicialiter
fateretur dominium fundi eſſe conue-
nientis per neceſſariam conſequentiam
illam de qua. ſupra. i. quia ſoli domino
rei confeſſoria competit &c. argumen-
to, l. de etate. ff. de ĩterrog. actioñ. ¶ Et
conſequenter ipſi agenti tanquã domi-
no poſſeſſionem (quam ipſe reus habet)
reſtituere teneretur quia penes dominũ
poſſeſſio eſt collocanda. d. l. bonafides.
& ſic fieret ſibi p̃iudicium in fundo quẽ
poſſidet vt per indirectum poſſeſſionem
perderet abſq; eo ꝙ aliquid agens pro-
baret de iure ſuo. ¶ Item p̃iudicium ſi-
bi fieret in dominio fundi vt ex dictis pa
tet quia tacite recederet a conteſtatione
per ſe facta in petitorio dũ negauit fun-
dum petitoris eſſe. ¶ Vtilius igr̃ ſibi da-
tur exceptio ne p̃iudicio fundo fiat, hoc
eſt ſibi in fundo. quod contingeret ſi cu
mularetur. ¶ Et per hoc p̃iudicium in
dominio fundi, dicerem vt quãuis nõ ip
ſe Reus conuẽtus ſed actor fundum poſ
ſideret, tñ poſt conteſtationem in peti-
torio, non amplius iudicium ſeruitutis
(de quo ſupra) cumularetur. ¶ In quo
Aduerto ꝙ declarauimus. l. fundum. ſed
non vacuauimus contrarium, Vñ finali
ter dicamus ꝙ cumulatio impeditur ne
p̃iudicium &c. ſed non contingeret hoc
niſi actio ſeruitutis egeret dñio agentis

vt ſupra.conſequenter niſi petitorii iudi
cium maius eſſet.¶ Prima.igitur cauſa
ꝓdictorũ eſt ipſa maioritas.& quia res at
tribuitur prime cauſe. l. item eorum·§·
ſi decuriones.ff.ꝙ cuiuſcũq; vniuerſ.no
mine igitur & ratione maioritatis quan
doq; cumulationem impediri dicemus.
¶ Necnon & ſimile exemplum demus
vcz vbi hereditatem petã ac iudicio pen
dente velim a, poſſeſſoribus rerum ſin⸗
gularium hereditariarum ipſas res ven⸗
dicare,ſeu exigere a, debitoribus heredi
tariis,nam iſte ſecunde dependent a,pri
ma,igitur de ipſa prima,vt de maiori co
gnoſci debebit.l.vt debitũ. C. de hered.
action. ¶ Ex quibus declaratis īfero cõ
tra gloſam.in.l.ſed ſi ante. ff. de except.
volentem ꝙ cauſa ſeruitutis ſit maior il⸗
la proprietatis ſeu petitorii,quia per illã
ſeruitutis petitorio preiudicatur.nam di
co ꝙ ꝑiudicium non oritur ex cauſa ſed
ex conſenſu qui eſt adhibitus in iudicio
vt declaraui.¶ Nec preiudiciũ fit in pe⸗
titorio ipſo immo cauſa ſeruitutis peti⸗
torio fauet,cum eo ipſo quo cauſa ipſa
ſeruitutis introducetur in petitorio re⸗
maneret obtentum.vt dixerã.¶ Item &
ſi preiudicium ibidem aliquod conſide⸗
ratur eſt ex parte conuenti non autem
petitoris.qui caſus ex parte petitoris de⸗
bet attendi vbi queratur an actioni preiu
dicetur.argumento·§·primo. inſtit. de
action. ¶ Poſſum finaliter concludere
ꝙ quando vna actio minor eſt altera ob
indigentiam ſiue dependentiam,tunc ceſ
ſet donec altera cognoſcatur. neq; cu⸗
muletur niſi ab Actore res que peti⸗
tur poſſideatur.quod intellige vt ſupra.
SExta dr̄ regula cumulatio⸗
157 nis impeditiua quãdo iuris
ordo eſt vt altera in iudicia
li cognitioñ ꝓcedat exem⸗
plum in. l. ordinarii.C.de
rei vendic,in.l.incerti.C.de interdic.l.ſi
de ui.C.de iudic. Secundum vnum glo
ſe intellectum declarando tamen eas le⸗
ges vbi vterque aduerſantium inter ſe
dominus & poſſeſſor eſſe profiteatur.

vt dixeram ad num. 96. ſub rubrica de
cauſa poſſ.retinende & propriet. in ver⸗
ſic.tertium principale caput &c.¶ Si.n.
neſciretur quis ſit poſſeſſor Rei vendi⸗
catio (que datur tãtum contra poſſiden
tem Siue detinentem) inchoari nequiret
vñ prius oportet apparere quis poſſeſſio
ni incumbat. ¶ Sicut ſimile eſt vt prius
agatur ad exhibendum q̃ ꝙ vendicetur.
vt in ſuo titulo.ff.ad exhiben. ¶ Simili
(vt ſupra)modo,ſi quis ſit in interdicto
vti poſſidetis Actor,& alter qui in eo Re
us eſt fieret in petitorio Actor,prius ſu
per poſſeſſorio cognoſcetur.ideſt apud
quem poſſeſſio ipſa eſſe reperiatur.q̃ ꝙ
ſuper petitorio cognitio fiat.l. fin.ff.de
rei vendic.& q̃ ſuper interdicto ipſo reti
nẽde procedi poſſit. ¶ Intelligo vbi vti
poſſidetis pro tuenda tantummodo ciui
li inchoaretur in qua ciuili per alterius
naturalem turbari profiteatur. Item &
ꝙ conuentus naturalem eſſe penes ipm
Actorem retinende(cuius naturalis oc⸗
caſione Reus ipſe conuentus Rei vendi
cationem ĩchoauit)profiteatur.de quo
dixerã in cauſa poſſeſſ.retinẽde ad num.
94.¶ De rõe iſtius ordinis vide pulchre
per Bal.in.l.incerti.num. 9. ff. de inter⸗
dic. ¶ Et dicas ꝙ hic nedum eſt ordo
cognitionis ſed eſt & impedimentum cu
mulationis.nam vbicunq; ordo a, lege
datur ibi eſt cumulationis impedimen⸗
tum.ne dicatur legem vano ordinẽ ad⸗
inueniſſe. ¶ Contrarium enim dicã vbi
nõ vterq; (vt hucuſq; diximus)ſed vnus
tñi litigantium ſe eſſe dñm & poſſeſſo⸗
rem dicat.& reiuendicatione ſimul cum
interdicto vti poſſidetis,vti velit ob can⸗
dem conſequendam poſſeſſionem.tunc
enim non ordinis ratione ſed ob euitan
dã contrarietatem cumulatio impedi⸗
tur,ita Bal.in.l.ordinarii num. 5.¶ Se⸗
cus vbi aliqua diſtinctione contrarietas
tolli poſſet quod vt fiat etiam diuinare
licet vt declaraui in materia retinende,
num.82. ¶ Vel quia eſſemus in iuribus
incorporalibus in quibus petitor & poſ
ſeſſor idem eſſe poſſit vt dicit Bald.in.d.

L.nu.4.

l.num.4.hr̄ communiter in.c. paſtora-
lis de cauſa poſſeſſ.& propriet.& ibidem
in.c.cum Eccleſia Sutrina . tunc equidē
cumulabuntur. ℭ Item & vbi petitoriū
ex agentis poſſeſſione fomentū caperet
vt ſunt iudicia diuiſoria dicit Bal. num.
6.per.l.primam.ff.famil . Herciſcun .
ℭ Adde fallentiam ſuper quartam .&
fallentiam. 22.in verſic . ſequitur &c.ad
regulam ſpoliatus añ omnia. In quibus
etiam idem eē cōcludo in beneficialibus
ℭ Item ſecus in inſtantiis ſucceſſiuis,nā
ꝗuis in eadem inſtātia neq; ſucceſſiue cu
muletur tamen ipſa finita poterit in alia
inſtātia altera actio inhoari] Bal.in.'d.l.
incerti.num.4. volui dixiſſe [quāuis ex-
tra propoſitum cum hec non ſit cumu-
latio.ℭ Hec enim non ſunt illa que ele
ctione tolluntur ſeu vnius electione al-
tera ſublata remaneat.vt dixeram in ter-
tia regula impeditiua.nume. 146.

CVr autem lex non ita hic di
xerat vt'electione tollatur
158 attenta cōtrarietate de qua
ſupra, ſicut dixit.l.l.iii.§.
eligere.ff.de tributor.ꝓ quā
contrarietatem Bart.in ſecūda queſtio-
ne.poſt combinationes.in.l.edita,idem
velle vr̄ in vtroq; caſu) ℭ Rōnem hanc
offerrem ꝙ in inchoāte interdictum vti
poſſidetis error potuiſſet interuenire,ꝙ
vcz crediderit ſe poſſidere, & hoc etiam
ꝓſumendum eſt ne videatur (cum ſciat
obtinere non poſſe niſi poſſideat per.l.
primam.ff.vti poſſidetis)iactare tempus
& expenſas.contra. l. cum de indebito.
C.de probation . Similiter in rei vēdic.
non igitur aſpere voluit vt per vnius ele
ctionem altera tollatur ſed in terminis.
d.§.eligere. Ceſſat prefata ratio vt tu
ipſe vides igitur & diſpoſitio.

ET quoniam viſum eſt cu-
159 mulationem in caſibus di
ctarum regularum impe-
diri. Neceſſe eſt inſpicere
an ipſo iure an vero tunc
demum impediatur cum ab aduerſa par
te oppoſitum fuiſſet,ſeu ſaltim a, iudice
inhibuiſſet. Bar.hic latius examinat . q.
in.l.edita,& concludit impedimentum
ordinis cumulationi non obſtare ſi ex
aduerſo non ſit oppoſitum .c.cum dile-
ctus.de ordiñ cognit.notatur in.l. ſi mā
cipium . el ꝓ. ff. de euict . ℭ Aduerto
hoc procedere in terminis allegatarum
legum.in quibus de preiudicio tantum
agitur aduerſe partis . nec mirum quia
ſicut exꝑſſe quis fauori ſuo renunciare
poteſt,vulg.l.ſi quis in conſcribendo :
C.de pactis.Ita tacite.vulgata.l.qui pa-
titur.ff.mandati.Argumento.l. cum qd
ff.ſi certum petatur. ℭ Sed ſi ordo ſit in-
troductus ob euitandam cōtrarietatem
vt ſupra proxima regula,iudex abſque
partis facto impediet cumulationem vt
non ignoret quomodo per eum ſn̄tia fe
renda ſit.ad ꝙ .l.prima.ff. de officio aſ-
ſeſ.allegata per Bar.hic,& melius decla-
rat Bal.in Paduana num.83.dicens tūc
libellum eſſe ineptum cum ſuper eo ne-
queat pronūciari,cōdemnando vt loq-
tur.non dico abſoluendo cum & ab in-
epto quis abſoluatur. ℭ Ex qua eadē ra-
tione infero ꝙ vbi Actor ſimpliciter pe-
titorium & poſſeſſorium retinende pro
ponat,non declarādo intuitu cuius poſ
ſeſſionis agat,iudex ipſe abſq; partis fa-
cto Actorem declarare compellet . quo
non declarante libellum reicere poſſet.
ℭ Sed ſi iudex ipſe cumulari permittat
concludendum erit vt hic per Bart. ꝙ
aut proceſſus cōtraria non contineret.
aut ſic.ꝓ.caſu poterit ſn̄tia ferri vt ex ꝓ
ceſſu ipſo contrarietas libellorum ſubla
ta remaneat argumento.l.ii.ff.quorum
legat. ℭ Quod verū affirmo quia in ter-
minis iſtis non exprimitur id ꝙ in textu
d.§.eligere. ℭ Item in iſtis terminis qñ
vcz vtor interdicto vti poſſidetis &c.vl'
e,conuerſo ſi vtar rei vendicatione,tunc
ſi contrarietas in diuerſis iudiciis ſeu in-
ſtantiis (vt dicit Bar.)apparet atq; diuer
ſis temporibus concludo exceptionem
neceſſariam fore alias cumularetur.quā
uis Bar.hoc ſub dubio relaxaſſet.& mo-
ueor ꝙ non ipſo iure altera ſublata eſt

vt ratioñe aſſignans. ſed ſi ſimul & eodẽ
tempore non eſt materia hic. dicam in-
fra.num. 144.ibi queritur &c. ¶ Rede-
undo ex ratione.d·l.ſi quis in cõſcriben
do.infertur ꝙ vbi actiones ſic ſe haberẽt
ꝙ ſñtia lata ſuper vna poſſet exceptioñe
rei iudicate ſuper altera parere, cumula
tio non admittetur ſi Reus conuentus
exciperet.& hoc mõ prima regula pro-
cedat alias non procedit vt hic per Bar.
¶ Et per eandem ipſam rationem idem
eſſe dicas vbi ſententia lata ſuper vna &
exequutione facta contingat per id in al
tera liberatio, vt ſe habet quarta regula
cumulationis impeditiua.ſic Bar.in.d.l.
edita.Subdens idem eſſe vbi cumulatio
impeditur rõne maioritatis.quia in om-
nibus his caſibus leges loquẽtes ſe ſemp
referunt ad exceptioñe. ¶ Sed purpur.
cõtra quartam,quia.l.prima. ff.ſi famil.
furtum . expreſſa ẽ verbis importãtibus
ipſo iure,ibi aliorum nomine ſubſtine-
tur actio . argumẽto.gloſe in.l.in crimi
nali.ff.de iuriſd.om.iudic.nam ſi ſibi nõ
competit actio,a,iudice (vt dicit) repel
letur.¶ Reſpondeo in.d.l. prima.poni
tantum vnicam actioñe que ipſa eadem
eſt que ſubſtinetur quo ad alios ſeruos.
non igitur ad cumulationem (que pluri
um actionũ fit) ille textus cõueniret pro
ut in ipſa regula declaraui . ¶ In quibus
etiam aduerto dum dictum eſt rõne ma
ioritatis,quia concluderem ꝙ vbi ſit ma
ioritas ratione criminalitatis, vel digni-
tatis,vel publice vtilitatis,de quibus ſup̃,
tunc & parte non opponẽte iudex ex of
ficio cumulationem impedire valeat.cũ
nedum priuatũ intereſſe verſetur(quod
a,parte remitti poſſit per.d. l . ſi quis in
conſcribendo) ſed immo publicum.vt
patet in ipſarum trium maioritatum de
clarationibus,ſed & ceteris cõcluſio Bar-
toli procedat. ¶ Sequitur caſus vbi ele-
ctione tollitur. Bar.vult vt a,principio
cumulentur ſi oppoſitum non ſit . quia
cum ob aduerſe partis contumaciã con
curſus admittatur.l.prima.§.que autẽ.
ff.quorum legat.Multo magis dicendũ
ſit admitti ex conſenſu qui p̃ſumitur ex
taciturnitate.argumẽto not. in.l. fin. C.
de annali except. ¶ Sed obſtat quia hic
taciturnitas non infert conſenſum cum
ſciat a,lege cumulationẽ eſſe prohibitã.
d.§.eligere.Induco quod in ſimili dr̃ de
die qui iterpellat pro homine.l.magnã.
C.de cõtrah.& committ.ſtipulat. ¶ Itẽ
obſtat quia cum ambo ſimul proponan
tur.¶ Prior in ordine tantum propoſi
ta cenſetur . argumẽto.not.per Bar.in.
l.ii.ff.de vulg.& pupill.Ergo vna.conſe
quenter altera ſublata eſt:quomodo igi
tur cumulabit attẽto ꝙ nemo ſine actio
ne experitur. vulgat.l. videamus . ff. de
negoc.geſtis.¶ Vnde reſpondeamus ad
d.§.quia autem. ꝙ non ſimpliciter cu-
mulet,ſed cum proteſtatione ꝙ ex vna
tantum conſequi velit,vt patet in ſequẽ-
tibus.Alias dicendo non eſſet bona ſimi
litudo de qua ibi.in verbo ſicut &c. iux-
ta.l.ſi me in vacuam.ff.de acquiren.poſ
ſeſſ.¶ Ad doctr.Bartoli in.l.quidã con
ſulebat.in verſic. ſed quid ſi ſimul. ff. de
re iudic.dic illas exceptiones non ad in-
uicem,ita ſe habere vt vnius electione al
tera tollatur vt hic. ¶ Finaliter conclu
damus ꝙ ſine proteſtatione nullatenus
cumulentur etiam parte tacente quinim
mo (vt puto) & volente,nam perſiſten
do eodem tempore in vtraque vcz facti
probatione,ac improbatione,nil aliud
puto eſſe ꝗ quandam fatuitatem de qua
Bal.in.l.incerti. C.de interd.col. 2. quã
non ideo minus ex parte rei conuenti in
eo cõſentientis quã actoris eſſe dicemus.
¶ Aut cumulate ſunt cum proteſtatio-
ne,tunc parte tacente cumulatio proce
dat. Et ſic loquatur Bartolus. ¶ Reo ve
ro non tacente ſed opponente non pro
cedat cum a,lege data forma reperiatur
vt Actor eligere debeat. & verbum ẽ ne-
ceſſitatis.vt notatur in.l.nõ quicquid.ff.
de iudic.que forma non ita reperitur in
terminis.d.§. quia autem.attento ꝙ in
certitudo prouenit ex parte cõuenti nõ
mirum ſi & inuito conuento tali mõ cu
mulat, ſecus hic. & ita Bartoli argumẽ-
tum

tum ceſſat. ¶ Obſtat adhuc oppoſitio
quam fecimus primam. Reſponde ꝙ ta-
citurnitas immo infert conſenſum cum
& ſi ſciat eſſe prohibitã a, iege &c. tamẽ
etiam ſcit ad priuatum Rei fauorẽ pro-
hibitam fuiſſe. cui ſi iudicialiter obuiari
patiatur ſibi ꝑiudicat. vulg. l, cũ oſtendi-
mus. ff. de fideiuſſ. tutorum cum ſimil.

QVeritur modo in caſibus
160 quibus ad impediendã cu-
mulationẽ, neceſſariũ ſit op
ponere, an omni tempore
opponi valeat. Bal. in Pa-
duana. col. 16. verſic. 2. queritur. ꝙ nõ.
Sed ꝙ duntaxat ante litis conteſtationẽ
factam in actione cumulata, ſecus poſt.
cum hec exceptio ſit dilatoria ĝ &c. l. pe
nul. ff. de except. hoc idem Alex. in con-
ſil. 78. in. ꝑ. volum. in cauſa & lite. ſed
poſt conteſtationem ſuper actione pri-
ma opponi põt vt ex ꝑdictis. ¶ Non au
tem poſt concluſionem in cauſa in ipſa
prima. c. cum dilectus. de fide inſtrum.
& hec eſt vna reſtrictio ad concluſionẽ
ſupra factam vcz ꝙ neceſſarium ſit op-
ponere, niſi eẽt peremptoria nedum cu
mulationis ſed etiam actionis quia tunc
vſq; ad ſñtiam opponi poſſet vt per Bal.
num. 81. ¶ Alia reſtrictio eſt vt cumu-
latio impediatur ratione contrarietatis,
nam & parte non opponẽte cumulatio
impeditur. Bar. hic. in. 7. combinat. & l
l. edita. Paul. de Caſtro. in conſil. 40. in
lib. ꝑ. nã vt dicit Bal. in. d. l. edita. num.
85. nihil petit qui contraria petit vñ iu-
dex ex officio libellum reicit vt ineptum
cum ſuper eo nequeat pronũciari. quod
nemine diſcrepãte in cumulatione ſuc-
ceſſiue procedit. ¶ Sed dubitatur. in ſi-
multanea vt ſi in eodem libello plures
actiones contrarie ſimul proponantur.
¶ Et tunc dicendũ eſt ꝙ aut ambas pro
ſequi velit & in nulla audiri meretur. Ita
Bar. Bal. Paul. & Communiter. argumẽ
to regule. vbi repugnantia. in lib. 6. Itẽ
ex ratione quia ſe ipſum Actor excluſit.
l ii. §. ſed ſi. ff. quãdo appell. ſit. l. ii. §. ſed
ſi. ff. de re iur. vñ quia libellus eſt nullus
cõcludunt vt ab obſeruatiõ iudicii ab-
ſolutio ſequatur. per ea que Bar. & doct.
in. l. Ticia. ff. de accuſat. & corroborat
Aretinus in. l. edita, i vltima col. ¶ Aut
vnam tantum proſequatur tũc Bar. vult
valere proceſſum atq; ſñtiam ſup eo la-
tam. Bal hoc ſpecifice non tetigit. Sed in
diſtincte loquutus eſt. ¶ Aretinus ſequi
tur Bartolum quia Iudex patiendo ſup
vno tantum conteſtari litem, tacite dila
toriam exceptionem reicit que Reo cõ-
uento queſita erat ex eo quia actor con-
traria proſequens vel allegans ſe ipſum
excluſerat vt dictum eſt. Nam (vt dicit)
omnis exceptio peremptoria que ex cõ
feſſiõ partis notoria ſit efficitur dilato
ria vt notat Innoc. in. c. fin. de libell. ob-
lat. Cum Actor de euidenti calumnia e-
uincatur. ſed ſi Iudex patiatur cõteſtari
litem tacite reicit vt ſupra igr̃ &c. ¶ Ad-
uerto ꝙ hoc non a, Iudice ſed potius ab
ipſo conuẽto procedit qui ſuper vno tã
tum contrariorum litem conteſtatur.
Ex hoc enim videtur ipſe remittere ius
opponẽdi & conſẽtire reductioni ſeu e-
mẽdationi ipſius libelli fiẽde p Actorem
¶ Nam quãuis Actor a, principio duas
contrarias propoſuerit actiones tñ (pa
tiẽdo per conuentum rñderi duntaxat ſu
p vna) dicẽdus ẽ tacite libellum ad vnã
reduxiſſe itaq; emẽdaſſe. ſumitur hoc ex
tacito iudiciali conſẽſu qui exꝑſſo equi
peratur. vulg. l. de Etate. ff. de interrog.
action. l. cum oñdimus. ff. de fideiuſſ. tu-
torum. ¶ Vñ infero ꝙ ſi conuẽtus nol
let cõteſtari litẽ, Iudex vero vellet & pro
nunciaret haberi pro conteſtata, Itaque
tacite reiiceret &c. vt per Aretinum. cõ-
uẽtus ipſe poſſet appellare. ¶ Item dico
ꝙ vbi lis vti ſupra cõteſtata fuiſſet ſi Iu-
dex Reum conuẽtum ipſum abſolueret
ab obſeruatione Iudicii occaſione libel
li contraria continẽtis conſequẽter nul-
li vt ſupra. poſſet Actor appellare attẽto
ꝙ libellus fuit tacite emendatus vt dictũ
eſt, ac Iudex in eo litem cõteſtari paſſus
ẽ. ¶ Idẽ nõ ſi eſſet paſſus neq; pati velit
vtiq; partium quelibet appellare poſſet.

facit. l. pretor ait in. §. ff. de noui
operis nunciat. ¶ Secus vbi conuen-
tus non ſuper vno tantum ſed ſuper quo
libet cõtrariorum eiuſdem libelli litem
conteſtaretur. tunc. n. vbiq; contratiorũ
rõ viget atq; ipſa regula. vbi repugnãtia.
procedit. neq; partium conſenſus efficax
erit quominus iudex vtrũq; repellat attẽ
to ꝙ ſuper eo libello ſententia ferri ne-
queat. vt dixit Bal. in Paduana. 83.

161 REdeundo dum diximus ꝙ
neceſſarium eſt opponere
dic per Bal. & docere de li-
tis pendẽtia per. l. gñaliter.
ff. de except. & dic per eun-
dem niſi iudici conſtet actionẽ quam cu
mulare velit eidem non competere quia
tunc ex officio ſupplet. ¶ Sed vr̃ Baldus
ſibi ipſi contrarius dum ad. nu. 82. vult
vt in actionibus que electione tolluntur
libellus procedat ſi non excipiatur. itaq;
iudici conſtat ꝙ per electionem vnius al
tera ſublata eſt, & tñ non ſupplet. cõcor
da ꝙ Bal. tunc loquitur cum ſimultanee
cumularentur ſed prius dixerat ſucceſſi-
ue. diuerſitatis rationem darem quia ſi-
multanea ſanari poſſet conteſtando litẽ
duntaxat ſuper vna vt ſupra dictum eſt
in hac eadem queſtione. ¶ Neq; obſtat
regula. vbi repugnantia in 6. vnde forti-
us hic ꝙ̃ in ſupradicto caſu cumulatio
procedit. pro hac rõne do. l. ſed et ſi poſ
ſeſſori. §. Item ſi in iurauero. ff. de iur̃ iu
rã. vbi ꝙ libellus in q̃tũ p̃t ſuſtineri d3.

162 SEcundo queritur vtrum
vbi admittitur cumula-
tio dicatur vnus & idem
libellus eademq; inſtãtia
Bar. ꝙ ſic. ſi tñ actiones ip
ſe differant numero tãtum vt quia ex ea-
dem cauſa competant ad idem. ſecus ſi
etiam in ſpecie differrent vt quia compe
terent ex diuerſis cauſis. ita ipſe. in. l. edi-
ta. in p̃. & 4. gñe cumulationis. ¶ Alex.
& communiter doct. volunt idem eſſe &
ſi in ſpecie differrent quãuis Bar. velit ꝙ
quando ſpecie differunt & ſi poſſint cu-
mulari non tñ in eodem libello. ¶ Vti-
litas huius diſputationis eſt vt ſciatur an
ſtãte ſtatuto ꝙ pro quolibet libello (vt
loquitur Bar. & Bal.) ſoluatur tot pecu
nia in communi, Vel (vt loquitur Areti
nus ibidem poſt Bar, in. l. libellorum. §.
ſed et aliud. ff. de accuſat.) ꝙ ſi q̃s ab ac-
cuſatione deſiſtat ſoluat decem in com-
muni an ſemel vel pluries in communi
pecunia ſoluenda ſit. ¶ Item diſputa-
tionis caſus eſt vbi ſimultanee cumula-
retur vt quia plures actiones ſimul pro-
ponantur. Secus ſi ſucceſſiue quia tunc
cum ſuper ſecundo loco propoſita lis i-
terum debeat conteſtari. nulli dubium
erit libellos eſſe duos & iudicia diuerſa,
Ita Paul. de caſtro. in. l. edita. ¶ In quo
purpur. concludit ꝙ ſi in prima actione
propoſita non fuerit lis conteſtata pro
alia cumulãda nouus libellus exigatur,
Quia non venit ad primã. actionem per
viam aditionis nam ſic eſſet emendatio.
Vñ due libelli erunt quia due ſunt cõclu-
ſiones quãquã vnum iudicium eſſe dicen-
dum ſit, quia ſuper vtroq; vna litis cote-
ſtatio ſufficit. Vult igr̃ ꝙ ĩ terminis Pau
li de Caſtro omnia ſint diuerſa, In termi
nis vero ſuis libelli tantum. Quod vlti-
mum de plano procedere dicemus ſi ca
pimus libellum pro charta, nam tunc &
in ſimultanea cumulatione duo erunt
ſecundum omnes vbi due eſſet cõcluſio-
nes. ¶ Sed ſi caperemus libellum pro iu
re quod ĩ eo deducatur vt loquitur Are-
tinus in. d. l. edita. in penul. colũ. tot ſunt
libelli quot actiones Argumento. l. ſciue
ue debemus. de verborum oblig. quod
verum eſſe puto & ſi vnica ſit concluſio
ad quod facit id quod infra per Baldum
¶ Si vero capiemus libellum pro qua-
dã ſolẽni forma deducẽdi ius in iudicio
tunc Aretinus declarãdo Bartolum di-
cit ꝙ aut medium concludendi in diuer-
ſis actionibus, ideſt cã eſt eiuſdẽ generis.
¶ Aut diuerſi. ¶ Primo caſu puta ſi a-
go contra te pluribus actionibus depo-
ſiti vel ſi pluribus commodati. de quo
in. l. in commodato. §. ſi duabus. ff. com-
modati. Eſt vnus libellus ſi in oĩbus ſe-

mel

mel concludatur vt declarat Bart. in.l.
cum rónibus.C.qui accuſare non poſ-
ſunt.❡ Secundo caſu diuerſus eſt libel-
lus.& diuerſa inſtantia. ſic intelligit iura
Bartoli vcz.l.heredes·§·ꝑ.ff.famil.Her-
ciſcum.&.l.nõ eſt nouum. ff. de action.
empt. ❡ Hanc diſtinctionem Aretinus
cepit a,Baldo & ꝑtermiſit id quod dicit
Baldus vcz vltimum Caput diſtinctio-
nis procedere vbi non ſunt iura conne-
xa.Secus in connexis.l.ſingulis.ff. de ex
cept.Argumento.l.patris & filii.de vul-
gari.& pupill.&.l.qui prior.ff.de iudic.
cũ ſimil. ❡ Itẽ procedere licet ſimul &
in eadẽ charta plures & differentes in ſpe
cie ponantur.nam nõ ideo minus ſit qn
quodlibet de per ſe decernatur.❡ Con-
cluditur igr̃ ex ꝑdictis attento ꝙ verbũ.
accuſatio.proprie ſumptũ ſignificat for
mam qua ius accuſandi deducitur in iu-
dicium vt dicit Aretinus. Ideo ſi plura
crimina eiuſdem gñis ſint etiam ꝙ inten
tentur contra diuerſos vna ſit accuſatio
l.hos accuſare.vbi Bar.ff.de accuſat. cõ
ſequenter vna ſoluetur pena.Secus ſi di-
uerſi gñis quicquid indiſtincte ſit loquu
tus Bar.in·d·§·ſed ſi alio.❡ Nam vt di
cit Salyc.in.l.ſi quis homicidii.C.de ac-
cuſat.quãuis pene ſint moliende. per.l.
ſi de interꝑtatione. ff.de penis per quod
arguit contra concluſionem hanc tamẽ
Argumẽtum tollitur cum i dubio a,vo-
cabuli proprietate non ſit recedendum.
vt ſupra niſi ex conſuetudine loquendi
tolleretur de quo Butricarius per Bart.
vbi ſupra recitatus,hoc eſt vt quia pro-
baretur ꝙ ex conſuetudine illo nec alio
mõ verbi accuſatio. Interꝑtatio ſit. ſic Sa
lyc.quod nota dum facis poſitiones

163 IVuxta hec dubitari contin
git quid ſi quis plures de di
uerſis criminibus ſimul ab
eiſdem commiſſis accuſare
velit an in eodem libello id
explicare queat.❡ Vel pone ꝙ vnum tã
tum de diuerſis criminibus ſucceſſiuẽ ac-
cuſare intẽdat an omnia in eodem libel
lo ponere teneatur,loquimur vbi nullo
modo crimina ſe tangant & ex diuerſis
cauſis ſeu factis ortum habuiſſent.Secus
ſi ex eodem facto nam tũc de ambobus
eodem tempore quis non accuſatur vt
eſt caſus in.l.qui de crimine.ff. de accu
ſat.❡ Redeundo glo.in.l.libellorũ. in
·§·ſed ſi aliud.de hoc dubitauit. Breui-
ter ſequamur nos Butricarium declara-
tum a,Salyc.in.d.l. ſi quis homicidii &
eundẽ Salycetum.❡ Qui relatis opinio
nibus,Ita concludit ꝙ aut plura iura ei-
dẽ competẽtia poſſunt reduci ad vnam
agẽdi formulam iu qua vtriuſq; effectus
includatur.❡ Aut non. Primo caſum
cum queritur an in eodem libello poſ-
ſint &c.vt ſupra.Dicẽdum ẽ ꝙ ſic per.l.
heredes·§·de pluribus.ff.famil. Herciſ-
cũ.l.ꝑtor·§·ſi mihi plures.ff.de iniuriis,
immo ꝙ inſtante aduerſa parte compel
latur ſi de omnibus ipſa aduerſa pars ex
periri velit.de.l.ꝑtor.&.l.nõ eſt nouũ.
in verſic.ꝙ ſi primũ.ff.de action. empt.
& hoc ex ratione ne litium diſpẽdia du-
plicentur.argumento. c. diſpẽdia de re-
ſcript.in 6.ſecus ſi non de omnibus, vt
C.vt nemo inuitus &c. ❡ Secundo caſu
principali concluditur ꝙ Actor ſiue ac-
cuſator in diuerſis libellis illa plura po-
nere poſſit.vt in.d.l.libellorum·§·ꝙ ſi
libelli,& probatur vt dicunt in. d.l. qui
de crimine.a,contrario ſenſu neq; com-
pelli põt vt in eodem libello ea poneret
cum lege non caueatur.ſi tñ ſponte velit
in eodem &c.vtiq; non eſt prohibendus
vt dicit Salyc.Immo ꝙ de hoc ſit caſus.
in. d. l. ſi quis homicii. iuncta gloſa.
etiam ſi crimina ipſa diuerſa lege pu-
nirentur quicquid Bartolus.

164 TErtio querendum ẽ poſt
glo.& Bar.in.d.l.edita an
ſup actione cumulata de
calũnia debeat iurari Bar
tolus relatis opinionibus
Azonis & Hugonis ad inuicẽ aduerſan-
tium concludit ꝙ vbi nõ variatur inſtan
tia ſed eſt vna & eadem neceſſe non eſſe
ꝙ iterum iuretur cum primum iuramẽ-
tum ſit vniuerſale ad quolibet emergens

vt in auc. in iſta. C. de iuram.calum. ❡ Secus vbi ex cumulatione noua inſtãtia fiat de quo ſupra. vt quia in ſpecie actiones differrent, nam iterum iurabitur & procedat quod ibidem illa gloſa. Indiſtincte volens eſſe iurandum quam communiter ſequuntur. ❡ Sed contra Bartolum ꝙ immo communis opinio indiſtincte procedat purpuratus hic mouetur, ꝙ habemus iuramentum regulariter deferri poſt litis conteſtationẽ Bar. in.l.2.C.de iur.calum.per. l. primam. ibidẽ Decius & in.c.prudẽtiã in.§.ſexta.de officio delegat, in tertia colum. q̃uis in aliquo caſu & añ conteſtationem deferri contingat, vñ p̃ſuppoſito iuramẽto delato in actione prima. p̃ſupponẽda eſt litis conteſtatio facta. ſed quia poſt litem conteſtatam impoſſibile eſt taliter cumulari ꝙ cumulata in eadem inſtãtia prima claudatur, ergo nunquã daretur caſus in quo iuramentum actionis prime ſufficeret in actioñ ſecunda. ❡ Secundo dicit ꝙ Bartolus loquitur per verbum emergit. ſed cumulata non emergit immo eque principaliter venit vt in diffinitioñ cumulationis dictum ẽ per Bal.in.l.non ignorat.C.qui accuſare non poſſunt. Vñ Paul.& Alex.in.d.l. edita.in añpenul.col. volunt vt licet vna inſtãtia videatur, plures tñ queſtiones eẽ cẽſentur. iccirco concludit indiſtincte ſicut ſupra. nam ſicut (vbi plures actiones ſpecie differentes in diuerſa inſtantia añ tñ aliquam conteſtationem cumularentur) vna pro omnibus litis cõteſtatio. ſat eſt, ita vt ſufficiat vnum calumnie iuramentum. ❡ Neq; ſequatur argumẽtum Bartoli volentis, diuerſitatem ſpecierum operari diuerſiatem inſtantiaꝝ, nam fideiuſſor ſemper verbis obligatur non ſic principalis. itaq; actionum diuerſe ſpecies ſunt & nihilominus fideiuſſor qui beneficio excuſſionis renunciauit in eadem inſtantia cum principali conueniri põt.l.3.§.fin.vbi Paul.ff. de duobꝰ re's & per Riminal.in.d.l.edita.in 5. cumulationum gñe. ❡ Conſidera ꝙ Bart. in p̃.mẽbro dicit quandoq; &c. ergo in hoc non vt plurimum contingit ſentire voluit. tunc.n. aſſentirem cum purpurato, ſed caſum in quo añ conteſtationem cumularetur, conſequẽter dum dicit nõ opus eſſe iurari ſuper actione cumulata, ſit intelligẽdus in caſu quo calumnie iuramẽtum añ conteſtationem ſuper prima deferatur, de quo Bar.in.d.l.2. alias recordor vidiſſe ſtatutum vt in editione actionis iuretur añquã cõteſtatio ſequatur. ❡ Circa verbum emergens dic ꝙ in verbis ſuis non ita ponderandum eſt ſicut ſe hñt verba legis. ſed potius prout poſtea inciderit iuxta illud. q̃ de nouo emergunt &c.ad. l. de etate. ff. de interrogat.action. Hec vbi preſupponimus vnam inſtantiam ſed ſi duas induſtincte contra Bartolum tenerem.

165 Qvarto poſt calumnie iuramentum dantur inducie vñ queritur an noue inducie concedende ſint in actioñ cumulata Bart. vbi ſupra ꝙ ſic niſi ex prima ipſius conuenti deliberatione potuiſſet & de actione que poſtea cumulatur eẽ inſtructus. Aduerto ꝙ loquitur de induciis deliberatoriis. De aliis puta que dantur ad opponẽdũ cõtra cumulationẽ dic ex mẽte Baldi in Papuana col. 21, indiſtincte dari. quicquid ſit in arbitrio iudicantis erit vt per Bald. in. l. 2. de dilat.

166 Qvinto vtrum ſuper eo tantum quod primo loco fuerat petitum ſñtia ferri poſſit vbi & alia cumulata fuiſſet glo.in.d.l.edita.& Bar. ꝙ ſic.p.l.de qua re.ff.de iudic. purpur. dicit Bartolum non cepiſſe gloſam volentem in prima tantum fuiſſe adhibitã cognitionem. ❡ Contra puto & conſidera ſua verba vt breuior ſim omittam. ſed nihilominus ſequere purpuratum in cõcluſione. ꝙ aut ſumus in caſu quo dũtaxat ſuper prima actioñ cognitum fuiſſet p̃ſuppoſito per gloſam, tũc ſi vna eſt inſtãtia ſuper vtraq; actione diffiniendũ

eſt

eſt etiam ſi ad inuicē ſic ſe haberēt ꝙ la
ta sñtia ſuper vna nō pareret ſuper alia
rei iudicate exceptionē. & rō ē quia plu
res diffinitiue ſuper eadem inſtantia fer
ri nequeunt.l.iudex poſteaq̄.ff.de re iu
dic.c.p̄.de mutuis petit. ℂ Si vero plu
res inſtantie eſſent tunc que actio p̄ ſit li
quidata prius terminari debebit etiam ſi
sñtia lata ſuper vna, ſit ſuper alia excep
tionē dictam paritura.quicquid glo. &
Bar. ſenſerint in.d.l.edita. Nam ipſi dicē
ti sñtiam differri debere donec ſuper ſe
cūda actionē Cognitum fuerit, imputan
dū eſt cur fuerit paſſus cumulari nec op
poſuerit.vñ vult vt acta iſtius prime ſen
tētie ad effectum excipiēdi de re iudicata
contra ſecundam actionē non diſcuſsā
produci poſſint.iuxta.l.gñalē. ff. de ex
cept. ℂ Aut ſumus in themate Bartoli
vcz vbi ſuper vtraq; cognitum fuiſſet &
tunc ſuper vtraq; pronunciari debebit
vt per Bar.quod verum purpur. Putat
etiam ſi vna sñtia exceptionē illā paritu
ra fuiſſet. per rōnem.l.de qua re.ff.de iu
dic.quicquid Bar.in.d.l.edita. ℂ Hoc
abſq; dubio verum eſt vbi vtraq; ſit abſo
lutoria vel condēnatoria. ℂ Si vero vna
condēnatoria & altera abſolutoria tunc
concluſio procederet, ſi pro Reo con
uēto procederetur in cōfeſſoria, vt ſi ab
ſolueretur a petitis per Actorem iuxta.l.
fundum.ff.de except. Et condēnaretur
tamē ad fundum. ℂ Sed ſi damus caſum
e conuerſo concluſio non procederet,
non enim ſup vtraque pronunciasi poſ
ſet obſtante regula.l ſingulis . ff. de ex
cept . ſed tunc tutius erit in preiudicia
li debere pronunciari.

157 REtēto themate dicto quan
do ſup vtraq; actione pro
nunciādum eſt. an ſi ſuper
vna duntaxat pronuncie
tur sñtia ſit nulla. vel ſi nō
ſit an altera ſopita remaneat, Bart.in.l.
edita vult non eſſe sñtiam nullam. l. nō
iccirco.ff.de iudic.cum ſimil.nec altera
ſopitur vt hic purpur.etiā ſi numero tan
tum differrent per doctrinam Bartoli in
l.cum.quis.ff.de ſolut.& quāuis hoc dif
ficile eſſe dicatur cum per diffinitiuā vi
deatur officiū iudicis expiraſſe, argumen
to.l.4.ff.depoſ.nihilominus quia tot li
belli cēſentur quot actiones totidemq;
inſtātie vt ſupradictū ē, igitur cōcludēdū
ē vt vna finita nec altera ſopita remaneat
argu.l.fin .C.de calū.l.Papinian.exul.ff.
de minoribus.& textus nr̄i vulgariumq;.

158 SExto querēdum eſt vtrum
plures perſone in eodem li
bello cumulari poſſint. dic
per Bald. in.ciuilibus, & in
criminalibus tam de perſo
nis actorum q̄ reorum quam etiam iudi
cum vt in Paduana num. 92. ſuper
quo nihil aliud ponam ne terminos
iſtius noſtri ꝗ tractantis tantum de cu
mulatione actionum eggredi videar.

159 VLtimo nedū cō
mode ſed et ne
ceſſe eſſe puto vt
(cum in prepoſi
tis materiis non
pauca iudiciarie
cognitionis or
dinem concer
nentia diſcuſſerimus, hoc eſt duarum
pluriumve actionum in iudicio propo
ſitarum in qua prius poſteriuſue diffini
ri vel cognoſci oporteat) Materiam
quoque ipſam de ordine cognitionum
nedum diſtinctim repilogemus, ſed ſu
pra ſparſim poſitā in vnum reducamus.
Itaq; & quartum hunc tractatū ex tribus
precedentibus tractatibus colligemus.
ℂ Dicendum eſt igitur premittendo ꝙ
vbi non eſt cumulatio actionum (large
loquor prout officium iudicis nec non
170 & exceptio actionis vocabulo compre
hendūtur.iuxta.l.actionis verbo. de ver
borum ſignif.& ꝗ p̄.inſtit. de except.)
ibi ordo cognitionis eſt diſputandus.
ℂ Si enim cumularentur cōcurſum in
ter ſe haberent vnde non eſſet dare prius
atq; poſterius, ſuper quo uis ordinis fun
data eſt: doct.in.l.moribus ff.de uulga
ri & pupill. ℂ Item ubi tantum unica

competit ibi de ordine non ē diſceptandum. Cum ſuper vna tantum plures cognitiones eodem tempore nō adhibeantur vt traditur in.l. vbi ceptum.ff. de iudic. ¶ 2. Facit ꝙ dicit Bar. in.l. edita nu. 8. ꝙ vbi non eſt niſi vna non cadit electio. ita dicemus hic.

27 ET concludamus ꝙ vbi plures competant actiones large vt ſupra vel eidem puta actori cōpeterent, vel vtriq; viciſſim litigantium, que ſimul vel ad inuicem ſe non compatiātur ibidem de cognitionis ordine diſcutiendum eſt. earum vcz que in cognitiō ꝑferatur. ¶ Vnde aut actiones plures ſeu plura remedia ab eodem prodoſita fuerint. ¶ Aut altero vtriuſq; viciſſim. ¶ In ꝑ. capite aut earundem altera tantum ſit poſſeſſoria. ¶ Aut quelibet petitoria. ¶ Aut poſſeſſorie omnes. ¶ Si altera tā tum &c. tunc aut eſt recuperāde. ¶ Aut retinende. ¶ Aut adipiſcende prout in cā poſſeſſionis & proprietatis diximus. ¶ Si recupāde ordo cognitionis eſt vt tam ſuper petitorio q̄ ſuper poſſeſſorio procedatur vt dixeram diſtinguendo tñ vt ad num. 72. Et in fallen. 57. ¶ Si retinēde tunc aut intuitu eiuſdemmet poſſeſſionis ābo proponātur. ¶ Aut diuerſe. ſi eiuſdem tūc videtur vt cognitio prius ſuper poſſeſſorio fiat vt ex eiuſdē cognitionis fine ſciatur an ſuper petitorio cognoſcendum ſit. l. ordinarii. C. de rei l. incerti. C. de interdic. contrarium dicas quia hic ab eodem proponūtur qui vt ſibi ipſi contrarius eſt repellendus vt in vulg. ibi a, diuerſis. Repellendus iuẜ ſed ſecus in habentibus cauſam proprietatis admixtam. & in iuribus corporalibus & ſimilibus vt ibidem num. 83. 84. vſq; ad nu. 92. ¶ Si vero ageretur reſpectu diuerſe poſſeſſionis in vtroq; eodem tempore cognoſci debebit vt in ·ꝟ· nr̄o. ſic cōmuniter intellecto. vt diximus nu. 81. 82. vbi etiam plene quid attendendū ſit vbi dubitaretur an reſpectu eiuſdem ſiue diuerſe poſſeſſionis iudicia mota fuiſſent. ¶ Aut & tertio poſſeſſoria ꝓpoſita eēnt adipiſcende tunc ordo illud erit vt prius ſuper petitorio cognoſcantur, quod qn̄ procedat viſum eſt. num. 98.

SEcundo principali Articulo ideſt quādo actiones oēs ſuper proprietate ſeu perſonales ab eodem proponantur eſt dicendum ꝙ (quia regulariter cumulātur vt ſupra diximus in tractatu de cumulatione actionū nu. 118. 120. 121.) ideo eodē tēpore ſuper vtraq; cognoſcetur ne alias dicendo fateri cogamur cumulationē vano introductam eſſe ſeu irrationabilem. ¶ Sed quoniam concluſio regularis hec plures fallentiis patitur vt latius videre ē regulis quas ſupra poſuimus cumulationum impeditiuis, ideo iudicantem animaduertere oportebit an actiones plures ab eodē propoſite tales eſſent ꝙ ſui natura vnius electione altera tollatur. ¶ Aut non. Primo caſu ſup ꝑ loco propoſita cognoſcetur nec alteram cumulari patiatur vt ſupra num. 142. vbi plene. & ſi eodem tempore proponerentur proponentem coget ad eligēdum. vt. d. ·ꝟ· eligere. dixi, num. eodem. in verſic. ſi vero &c. Quo facto ſuper electa cognitio fiet. Nec amplius altera moueri poterit. ¶ Secundo caſu quando non tollūtur electione tunc SECVNDA DISTCTIO ERIT ꝙ aut ad inuicem ita ſe habeant ꝙ inter ſe contrarientur & tunc diſtinguendum eſt ꝙ aut origine, aut exercitio tantum contraria ſint vt dixeram. num. 146. ¶ Secundo caſu ideſt ubi non contrariantur tunc TERTIO LOCO DISTINGVE ꝙ aut vna propoſitarum actionum eſt maior altera. ¶ Aut nō. Si maior ſuper ea dūtaxat cognoſcetur ut diximus. num 148. in 5. regula cumulationum impeditiua niſi maior incidenter proponetur ut ibidem in fine. & quando dicatur maior uide ibidem cum ſequentibus numeris uſq; ad 154. excluſiue. ¶ Qua actione maiore diſcuſſa, minor inchoari

poſſet

poſſet niſi maior ipſa per modum exceptionis propoſita fuiſſet quia tunc ſi in fauorem ipſius excipientis diffinitum eſſet non amplius ſuper altera cognoſcetur. de quo viſum eſt. num. 133. ¶ Si earũ altera non ſit maior tunc & QVARTO DISTINGVEMVS ꝙ aut ſecundum iuris ordinem altera precedere debet. ¶ Aut non. Primo caſu cognoſci oportebit ſuper ꝓ loco ordinata vt viſum eſt ad ſextam regulam impeditiuam num. 151. ¶ Sed ſi nullus a, iure ordo ē introductus tunc faciam duo membra. ideſt aut vtraqꝫ principaliter inchoata eſt. ¶ Aut altera propoſita incidenter. ¶ Primo membro ſubdiſtinguendum eſt ꝙ aut vtraqꝫ actio eſt ciuilis. ¶ Aut vtraqꝫ criminalis. ¶ Aut altera tantum criminalis. ꝓ caſu in vtraqꝫ cumulatarũ cognitio iudicis erit vt diximus in generibus cumulationum. nume. 135. 136. 137. 138. 139. 140. non obſtante ꝙ p aduerſarium proponentis ſeu Reum cóuentum inſtetur vt ſuper vna duntaxat cognitio fiat. ¶ Hoc vltimũ dico quia in pſatis. ſecũda, tertia, & quarta diſtinctionibus ita demũ cognitio ſup vtraqꝫ impeditur, ſi conuentus proteſtatus ſit ſcz ne cumuletur. ¶ Alias eo non proteſtante neqꝫ id declarante non attenta contrarietate Minus imparitate ſup omnibus eodem tempore iudicis cognitio erit. vt ad. num. 143. & 144. in verſicul. queritur modo &c. ¶ Niſi talis ea ſit cótrarietas ĩ libello ꝙ ſup ea minime ſñtia formari poſſet vt quia minus per acta ſequentia fuerit ſublata vt diximus num. 160. per Bal. in Paduana. num. 83. ¶ Et niſi actiones ipſe plures non ſimpliciter ſed ſub conditionĩ a, principio cumulate fuiſſent nam tunc non ſimul eodem tempore &c. Quod vltimum eſſe verum dicas non tamen in omnibus caſibus predictis vt declaraui ad num. 146, in fine tertie regule impeditiue cumulationis. ¶ Secundo caſu quando vtraqꝫ ſit criminalis tunc eodem tempore in cognitione concurrent vt ſupra ad num. 126. in verſic. quam noſtram &c. & num. 127. ibi quarto &c. ¶ Tertio caſu quando altera tantum ſit criminalis ſimili modo in vtraqꝫ cognoſcetur. vt ad num. 129. 130. in verſic. ſeptimo ex eadem &c. in fine. ¶ Sequitur ſecundum membrum vcz quando vna principaliter altera vero incidenter propoſita eſſet non, diſſimili modo concludamus ſuper utraque (cum ab eodem propoſita ſint) cognoſcendum eſſe attento ꝙ omnis regula impeditiua ceſſat, maxime illa preiudicii de qua in. l. prima. C. qui accuſare non poſſunt. & in. c. tuam. de ordine cognit. ¶ Tertius principalis articulus nunc ſequitur videlicet quando oẽs ſunt poſſeſſorie propoſite ab eodem, tunc dic ꝙ ſi non obſtat impedimentum contrarietatis ut quia proponens non ſit ſibi ipſi contrarius cumularentur quia tamen hoc uix contingere poſſet cum ſemper pene obſtare uideatur ut diclarat Bal. in l. incerti. C. de interdic. num. 25. ideo cõcludamus regulariter ſup utraqꝫ cognoſci non poſſe ſed immo actorem eſſe repellendum ut notat ubi ſupra Bald.

CAput ſecundum principale huius materie ſequitur hoc eſt ubi a, pluribus ad inuicẽ aduerſantibus actiones plures ſeu remedia plura moueantur. Super quo illa ẽt diſtinctio eſt attendẽda ꝙ aut ſunt plures ciuiles. ¶ Aut criminales. ꝓ caſu ꝙ aut earum altera ẽ poſſeſſoria. ¶ Aut utraque petitoria. ¶ Aut & tertio q̃libet poſſeſſoria. ¶ In ꝓ membro conſiderandum eſt ꝙ aut illa poſſeſſoria eſt recuperande. ¶ Aut retinende. ¶ Aut adipiſcende. ¶ Primo caſu quando recuperande tunc aut eſt mota per modum exceptionis. ¶ Aut per modum actionis. ¶ Si per modũ exceptionis & aliud conſiderari oportet ꝙ aut exceptio ſit propoſita ante litem cõteſtatam in petitorio. ¶ Aut poſt. in ꝓ articulo qñ ante litem &c. Dic ut dixeram ad regulam ſpoliatus añ omnia ſup prima. & ſecũda fallentiis. ¶ Hec. n.

exceptio nõ eſt peremptoria vnde nõ poſt cõteſtationem &c.iuxta titulum. Inſtit. de except. neq; proprie dilatoria intẽtionis actoris itaq; minus dicetur regulariter contra intentionem de quo nunc diximus, ſed potius priuilegiata vt i.d.fallen.prima & ſecũda.& qnta. num. 131. ❡ Quod priuilegiũ perditur per cõuentiõẽ tacitũ cõſenſum vulg.l.ſi quis in cõſcribendo.C.de pactis & poſuimus late. ad num.77.per totum.& prius in fallentiis. prefatis. ❡ Proſequamur hoc recuperãde aut poſſeſſorium per modum actionis.tunc ſuper eo prius cognitio fiet q a ſpoliatus ante omnia &c.vt ad nu. 64.65.ſi tñ añ conteſtatiouem factã in petitorio propoſitũ fuiſſet.❡ Sed ſi poſt conteſtationẽ tũc dic vt in 24. & 25.fallentiis. vbi etiam.de bñficialibus. ❡ Itẽ quod dixi prius ſuper poſſeſſo: io tali cognoſcendum eſſe procedit etiam ꝙ queſtio proprietatis ab aduerſario per viam exceptiõis mota fuiſſet vt ſuꝑ ſuo loco. & in fallen.prima.& ſecũda. ❡ Hoc dixi quia regulariter ſuper exceptione prius cognoſcendum eſt.vt in princ.inſtit. de exception. dũ exceptio diffinitur. ad ꝙ c.tuam.cũ aliis poſitis ad num. 118.iuncto q a dñium regulr̃ ad ſe trahit poſſeſſionem vulgata.l.bonafides. C.depoſiti. & ꝙ ſuper ipſa poſſeſſionis reintegrãde eã prius cognoſcatur exempla pene tot erũt quot poſuimus ampliationes ad regulã ſpoliatus añ oĩa. ❡ Nõ tñ hoc procedere videtur vbi petitorũ ſuper diuerſa re q̃ ſuper qua petitorio agr,lis conteſtata fuiſſet de quo tñ dic vt ĩ fallẽ.60. ❡ Sed ſi poſſeſſorium ſit retinẽde dicendũ eſſet vt poſuimus in ſui materia inchoãdo a,num.81.& proſequendo vſq; ad num.96. ❡ Si vero poſſeſſorium eẽt adipiſcende,dicemus vt ſuꝑ in ſui materia.ad.nu. 97. ❡ Secundo caſu ideſt qñ vtraque petitoria eſt que ab vtraq; parte propoſita eſſet , & dicẽdum eſt prout declarauimus num. 131.in verſic. octauo &c.ibi ꝑ.caſu &c.cũ ſequentibus. ❡ Tertio caſu qñ vtraq; eſt poſſeſſoria tũc aut vtraq; reintegrãde hincinde ꝓponatur. ❡ Aut vtraq; adipiſcẽde. ❡ Aut ab vno prius recuperãde ſed ab aduerſario poſt retinẽde vel adipiſcende. ſeu e,cõuerſo. ❡ Aut ab vno prius retinende ab altero poſt adipiſcende vel e,cõuerſo. ❡ ꝑ mẽbro ideſt ĩ reintegrãde. ❡ Aut p modũ actionis dicẽdũ ẽ vt poſui.ad regul.ſpoliatus añ oĩa in fallen,59. & hr̃ in. c.fin. de ordiñ cognit.aut per modũ exceptionis dicendum eſt vt in.d.fallen. ❡ Si ab vtraq; parte agatur retinẽde nulli dubiũ reſtat qn ſi eodẽ tẽpore proponãtur locus ſit regule. ꝙ q melius probabit &c. l.ab ea parte.ff.de probat.& interim ſuꝑ vtraq; procedetur ĩvt litigatorũ paritas &c.l.fin. C.de fruct.& litium expenſis cũ ſimil. ❡ Si diuerſo tẽpore locus erit Regule.l.qui prior.ff.de reg. iur.nã & occupãtis ẽ melior conditio.l. ſiue aũt.ff. vti poſſ. ❡ Non diuerſimode dicendum eẽ puto ĩ poſſeſſorio adipiſcẽde. ❡ Sed ſi ab vno recuperãde ab alio adipiſcẽde,vl̃ retinẽde,certũ eſt ſuper ſolo recuperãde fore ꝓcedẽdũ . cũ ſpoliatus Ant.oĩa &c. nam ſi exceptio dominii recuperande non obſtat vt in prima & ſecũda fallentiis & mille locis viſum eſt multo minus obſtare poſſeſſionis exceptionem vel actionem concludendum eſt argumento.l.bonefidei.C.de depoſiti. ❡ Niſi actor recuperande ſiue excipiens ſibimetidſi preiudicauerit conſentiendo ſuper retinende &c.vt in d.prima fallen. ❡ Vltimo loco quando ab vno adipiſcende ab altero retinende tunc nulla ratio ſub eſt cur ſuper vtroq; non ſit procedendũ ❡ Redeundo quando eſſent plures criminales hincinde mote principaliter vel incidenter me remitto ad ſupra poſita. num.31.in fine. ❡ Sũ expeditus & equidẽ me nõ latet pro hoc vltimo tractatu potuiſſe ex tribus ſuperioribus plura colligi,ſed quoniam hic nũq̃ diſtinguẽdo magis pro lectoris commoditate quã diſcutiẽdo(de quo ſupra)profiteor,ſtudioſe tu ipſe cetera colligere ac ſupplere non dedignaberis. ❡ Ego hec pauca ſuꝑ his

materii

materiis dixiſſe cautius exiſtimaui, non vt ignorem longe melius ea conſiderari declarariq; potuiſſe, ſed vt quiſq; ceptum olim a. me ſcribendi vſum temporum calamitate non aliqua ex ignauia diu intermiſſum fuiſſe facile arbitretur HONOR, LAVS, GLORIA, CHRISTO REDEMPTORI NOSTRO cuius eterne pietati meos porrigo labores Antonius de Mattheis.

FINIS.

INDEX MATERIARVM.

1 OPERIS Commendatio.
2 EVIDENTIALIA.
3 PROPRIETAS, verbum. Quomodo ſumatur. diffiniatur, In quo differat a dominio & ab vſufructu. ℂ Senſus. Ad. l. iiii. ff. de vſufru. ℂ Ad. l. proprietatis dominium. C. de probat. ℂ Ad. l. recte dicimus. de verbor. ſignific. Collectiue. ℂ Ad. l. permiſceri. in titulo noſtro. ℂ Ad. l. per procuratorem. C. eodem. ℂ Ad. l. ſi de vi. ff. de iudic. ℂ Ad. l. queſtio. de verbor. ſignif. ℂ Ad. §. non ſolum. inſtitut. per quas perſon nobis acquir. ℂ Item ad §. primo. inſtit. de vſufruc. ℂ Ad. l. idem neratius. in. §. non ſolum. ff. de vſufructu. accreſcen. ℂ Et ad. l. ſequen. ℂ Ad. l. vſufructus pluribus a ff. de vſufructu. ℂ Ad. c. primum de in integrum reſtit.
4 SVPER libello cõcludente ad solã proprietatem an lata ſententia teneat. ℂ Senſus ad. l. ſi domus. §. fundus. de legat. prima.
5 DIVISIO textus & ratio decidendi cum eius intellectu.
6 PRIMVM notabile cum concordan. vbi idẽ notari poteſt.
7 DOMINIVM ex poſſeſſione an preſumatur. ℂ An & quomodo ex diuerſis non inferatur. ℂ Senſus ad. l. plerumque. ff. de iure dotiue. Ad. l. primam. ff. de de ventr. inſpicien.
8 SECVNDVM notabile. ℂ An petitorio peudente poſſeſſorium & quod inchoari poſſit remiſſiue.
9 TERTIVM notabile an qui petitorio vti ceperit, poſſeſſorio renunciaſſe dicatur. R emiſſ.
10 GLOSA prima. examini tredi ur, et an quid commune habeat proprietas cũ poſſeſſione.
11 SERVITVTES habens vel ſimilia iura an proprie poſſidere dicẽdus ſit. ℂ Et ex quibus conſtet vſusfructus ℂ Senſus ad. l. ſi edes. in. §. fin. de ſeruit. Ad. l. penult, de ſeruit.
12 VSVMFRVCTVVM habens ſeu ſimile, dominium an habere dicatur.

13 SVPER libello cõcludẽti in ſolo dñio an probato duntaxat ſuper vſufructu ſententia lata ſubſiſtat. ſenſus ad.l.ii.in.§. primo,ff. ſi ſeruitus vendic.

14 CLAVSVLA omni meliori modo. ſeu clauſula petens ſibi ius & iuſtitiã miniſtrari quid operentur.

15 DOMINIVM an ex ſola poſſeſſione queratur.

16 DOMINIVM a, poſſeſſione an ſeparetur:

DE CAVSA POSSESS. ET PROPRIET. DE RESTITVTIONE SPOLIAT.

17 GLO. FINALIS examen.

18 SENTENTIA lata in petitorio, an in poſſeſſorio hñte cãm ꝓprietatis admixtam preiudicet quid e, conuerſo. ℭ Sẽſus ad.l. ſed ſi ante.ff. de except.

19 REVS conuentus in petitorio ſi ea ſola rõne quia dominum ſe eſſe probaſſet, abſolutus ſit, an ea propter eundem poſſeſſorio recuperande agentem repellere valeat. ℭ Senſus.ad.c.primo de reſtit. ſpoliat. ℭ Et de circuitu euitando.

20 CONCLVSIO circa predicta. ℭ Sẽſus ad l. ſi qs in tantã.C.vñ ui. ℭ Et ad.l. ſi conſtiterit.ff. finiũ regundorum.

21 QVID in proxima difficultate dictandũ ſit. ℭ Sẽſus ad.c. primũ, de reſtit. ſpoliat. ℭ Ad.c.ad decimas. eodem in lib. 6. ℭ Ad.c. audita.extra eodem. ℭ Ad.l. fin. ff.de pactis.

22 ACTOR poſſeſſoriũ petitoriũq; eodẽ tempore mouens ſi patiatur per conuentum excipi de dominio suo an propterea ſibi preiudicet quominus ante omnia reſtituatur.

23 QVID ſi ſolum petitorium intẽtet vel ratione ſolius detentationis ſeu etiam poſſeſſionis a, qua priuſquam peteret ſpoliatus ab eodem fuiſſet.

24 QVID ſi quis petitoriũ cepit. & poſtquã conuentus de ſuo dominio excepit a, conuento ipſo ſpolietur. Sed poſt ſententiã pro dominio conuenti latã reintegrari petat, an propter ſententiam ipſam reintegrari ante omnia impediatur.

25 QVID ſi spoliatus ſit antequã de ſuo dñio cõuentus excepiſſet ſed poſtq̃; ſup dominio ipſo ſententia lata ſit, poſſeſſorium inchoaret, an non ante omnia reſtituatur. ℭ Secus. ad.§. noſtrum. ℭ Ad.§. reintegrande. inſtit. de inter. ℭ Ad.c.ad decimas.eodem.ln 6.

26 REGVLA. ſpoliatus ante omnia reſtituendus declaratur. necnon ratio cur ante omnia id fiat. ℭ Queue requirantur vt id fieri obtineatur tam in ſpiritualibus & in beneficialibus quàm in profanis. ℭ De violento ſpolio vel de non violẽto & de quo tempore ſpolii probandum ſit. ℭ Sẽſus ad §.interdictum in.l. prima. ff.de ui & ui armata. ℭ Ad. l.iiii.ff. de condit et demõſtr.

27 SPOLIATO poſtquã ſuper dominio conuenti ſententia lata eſſet, & agenti recuperande cur exceptio dominii conuenti minus officiat, exemplum & quomodo hec prima fallentia procedat. ℭ Item cur ſpoliato poſt petitoriam a, se ceptum ſed ante diffinitionem ſuper dominio conuenti poſt ceptam tamen cognitionem

nem. agenti recuperande obſtet exceptio prefate cognitionis ita vt non ante omnia reſtitui obtineat. & quid in terminis. c. reintegrāda. 3. q. prima.

28 EXCEPTIO prefate cognitionis atque ſententie ſuper dominio conuenti an ſpoliato recuperande agenti, ſimulque dicenti ſpoliantem ſi quod dominium habuerit amiſiſſe vigore legis. l. ſi quis in tantam. C. vnde ui. obſtet. ℭ An et quando ſententia que lata eſt ſuper dominio cōuenti ſic poſſeſſorium reintegrande reſpicere videatur vt eidem poſtea moto ſit nocitura.

29 DOMINVS ſpolians clādeſtine poſſeſſorē an de ſuo dn̄io excipiendo repellat eundē inſtantem ante omnia reintegrari. ℭ Quid ſi poſſeſſor ipſe ante dn̄i ingreſſum poſſeſſionem vacantem dimiſiſſet. ℭ Quid ſi dn̄s probaret poſſeſſionem abſque vitio habuiſſe. ℭ An poſſeſſio poſterior clādeſtina preſumatur. ℭ Quo modo in his omnibus diſtinguendum ſit. ℭ Senſus in. l. ſi coloni. C. de agric. & cenſitis. ℭ Ad. l. ſi de eo. in. §. fin. i. eodem.

30 PREDONI clā ſpoliato recuperande agenti, an exceptio dominii conuenti ſēper obſit.

31 BENEFICIVM canonis reintegrāda. 3. q. prima. an ſemper competat ſpoliato vbi. non competit quo iure occurratur.

32 CANONIS reintegranda. 3. q. prima. fit examen. ℭ Senſus ad. c. cum ad ſedē, de reſtit. ſpoliat. ℭ Ad. c. ſepe in eodem titulo.

33 CANONIS reintegranda. remediū, an in rebus, & foro laicorum locum ſibi vendicet. ℭ Senſus ad. l. ſi me & titium. ff. ſi cert. petatur,

34 POSSESSIONE priuatus non expulsiue, nec ablatiue inſtans ante omnia reintegrari. an per dominii exceptionem repelli poſſit, an iudicis factum cenſeatur eſſe factum litigatoris. ℭ Coacta voluntas an dicatur eſſe voluntas in poſſeſſorio recuperande. ℭ Exceptio dn̄ij, an et quando agenti actione ꝙ metus cauſa nocitura ſit. ℭ In poſſeſſorio recuperande; an expulſiua differat a, compulſiua. ℭ Senſus ad. l. Medicus. ff. de varijs & extraord. cognit. ℭ Ad. l. fin. §. fin. ff. ꝙ metus cauſa. ℭ Ad verba Bartoli & Baldi in. l. penult. ff. de condit. ob turpem cauſam.

35 COMPELLENS quem ad dimittendam poſſeſſionem ſi eandem minus ingrediatur, an compulſus (priuſquā ſuper dn̄io cōpellentis cognitio fiat) reſtituendus ſit. ℭ Cur in profanis non eo modo exceptio dn̄ij obſtet ei qui metu poſſeſſionē reliquiſſet ſicuti ſi metu renūciaſſet.

36 IN Poſſeſſorio tangente cām proprietatis ſpoliatus, an eo ipſo quo quis reintegrari petit. audiendus ſit. ℭ Quale ſit poſſeſſorium habens cauſam propietatis admixtam. quid operetur, & quid in beneficialibus. ℭ Senſus ad. l. 3. in. §. hoc autem. ff. de itinere actuq; priuat. ℭ Ad. l. fin. cum ibi notatis. ff. ſi ſeruit. amittatur.

37 PETENS añ omnia reintegrari. An ex eo (quia reſtitutio abſque irreparabili preiudicio fieri nequit, & quia ſpolians ſe dn̄m probare incontinenti velit) im=

pedientes. ¶ Quid ſi non irreparabile eſ
ſet ſed ſi reſtitutio fieret poſſeſsio diffi=
culter. puta fortilitii ab eodem auocare=
tur. ¶ Ad copulã carnalẽ, an & quan=
do reſtitutio fiat. vbi de viri ſeuitia ti=
meatur vel q̃a odio capitali vxorẽ proſe
queretur. ¶ Quid ſi is a, quo difficulter
poſſeſsio auocaretur vt ante omnia rein=
tegrandus ſit offerret velle idonee caue=
re ſi pro conuenti dominio iudicabitur.
¶ Quid ſi ſpolians nedũ dominiũ ſuum
ſed & ſpoliũ anterius oſtendat, an caueri
per ſpoliatũ vt ſupra ſufficiat. ¶ Ca=
ſus vbi ex interuallo ſpoliatorẽ ſpoliare
liceat. ¶ Senſus ad.c.nõ debet. xi, q.iii.
¶ Et ad.c.non inferenda. 23.q. prima.
QVID ſi ſine magno ſcandalo reſti=
38 tutio fieri nequeat, an propterea ſpoliato
non ſit occurrendũ. ¶ Officium iudicis
quale erit.
AGENS recuperandę ſi pro iuſtifi
39 cando dominio conuenti ad iudicialem a=
ctum perueniri ſit paſſus, an ex eo ante
omnia reintegrari impediatur. ¶ Quid
in cauſa appellationis.
PRESVMPTIONE iuris ex=
40 tante contra ſpoliatum, an ante omnia re
ſtitui debeat, quenam dici debeat hec pre=
ſumptio. ¶ Exemplatur in ſpiritualibus
beneficialibus necnõ et ſeruitutibus. ¶ Sẽ
ſus ad glo.in.c ad decimas.eodẽ.lib.6.
DOMINII exceptio ſi a, tertio non
41 habente cauſam a, ſpoliatore proponatur
an. ſpoliatũ reintegrari ĩpediat. ¶ Quid
ſi ex reſtitutione ipſi tertio durior Ad=
uerſarius conſtituatur. ¶ Quid ſi ex non
reſtitutioue melior cõditio ſpoliantis fiat.
et q̃d ſi tertius nedumdñum incontinenti
oſtendere ſit paratus ſed & ꝙ alias ab
agente nunc reintegrãde fuerit ſpoliatus.
42 EXCEPTIO cõcludens ſpoliatũ nõ
poſſe poſsidere an ſpoliatum reintegrari
impediat. Exempla quotidiana.
43 EXCOMMVNICATVS ab
agendo poſſeſſorio reintegrande, an &
quando repellatur. quid in heretico & ſi=
milibus vbi pulcherrimi caſus.
44 ASSASSINI. Simoniaci tirãni ſi
mileſq; criminoſi ob crimina inhabiles ad
poſsidendũ ſpoliati, an et quãdo reſtitu=
tui impediantur. ¶ Beneficialia in hoc an
differant a, profanis.
45 CASIBVS in quibus ex reſtitutione
peccatũ reſultaret ſicut eſt in quibuſdẽ be
neficialibus & matrimonialibus an ſpo=
liatus reintegrari impediatur.
46 IN BELLO ſpoliatus an pace con
fecta reſtituatur.
47 REVS reintegrãde conuentus exci=
piens de dominio ſuo Actoris facto poſt
ſpolium ſibi queſito puta negligentia vel
renunciatione. An Actorem ipſum remo=
ueat a, poſſeſſorio reintegrande. ¶ An ꝑ
renunciationem iuris ſpoliati fiat notoriũ
ius ſpoliantis. ¶ Quid in beneficialibus.
¶ Quid in habẽtibus cãm proprietatis ad
mixtam. ¶ Quid vbi in beneficialibus vis,
aut metus interueniſſet. ¶ Quid ſi poſt
ipſam renunciationem renuncians ad huc
poſsidere repertus ſit. ¶ Senſus ad.c.ſol=
licite. de reſtitut. ſpoliat. in.6.
48 PRELATVS agens, tutor ſiue al
ter adminiſtratorio nomine, an & quan=
do reintegretur. ¶ Senſus ad.c.cum ſu=
per. de eam poſſeſſ. & propriet.
49 SI PER ſpoliati confeſsionẽ vel ali=

ter iudici liqueat poſſeſsionē nō eſſe reſti tuendā ſpoliatus reſtituendus an ſit qd in beneficialibus ſiue profanis. ¶ Vltimum ſpoliū purgandum eſſe qūo intelligatur. ¶ Quid ſi ſpoliatus ſuū ſpoliatorē alias ſpoliaſſet. ¶ Quid de pluribus violentijs hincinde cōmiſsis,an & q magis in remte granda audiendus ſit. ¶ Qualis ſit ille pre do q in poſſeſſorio reintegrādo audiri nō mereatur,& q vocari debeant predones vltra eos quorū ſaluti nemo parcere de bet. ¶ Si ſpoliantis violentia notoria non eſſet, an reſtituere non teneatur attento non iure ſpoliati. ¶ Stante non iure ſpo liati,an ex eo qa reſtitutus capiendo fru ctus peccat.reſtitui non mereatur. ¶ Offi ciū iudicis laici,necnon eccleſiaſtici quali ter habere ſe debeat. ¶ Seuſus ad glo.in. c.in literis.eodē. ¶ Ad.l. ſi qs ad ſe fun dū.C.ad.l.Iul.de ui. ¶ Ad.l.primā.in.§ q ui a,me.ff.de ui & ui armata. ¶ Ad. §.recuperande.inſtit.de interdic. ¶ Ad. d.l. ſi qs. ¶ Ad,rotā.in nouis.deciſ.7.& deciſ.624. ¶ Ad.d.l. ſi qs. ¶ Ad Re gulā cancellarie Apoſtolice.de vltimo ſpo lio purgando.

50 EXCEPTIO ſpoliātis aliqua pro batione concludens,an noceat reintegrari volenti.

51 EXCEPTIO dominii,eccleſie no mine ciuitatis ſiue pupilli probāda, an spo liato ſe reſtitui petēti nocitura ſit. ¶ Sen ſus ad.c. primū,de reſtit.ſpoliat. ¶ Ad.l, ſi quis in tantam.C.vnde vi.

52 SPOLIANS reintegrande cōuen tus excipiens ſe ab actore prius ſpoliatum an ſpoliatum actorem impediat ante om ni a reintegrari. ¶ Quid ſi non per modū exceptionis ſed actionis anterius ſpoliū op ponat. ¶ Exceptio ſpolij,an omnibus alijs exceptionibus priuilegiatis,puta depoſiti, vel ſimilibus paratam executionē habentibus preferatur,

53 SPOLIATVS vbi non ageret ſpolio sed exciperet aduerſus petitorium actoris q ſpoliauerat,an poſſeſsionis reſti tutionē obtinere valeat. ¶ Quid ſi cōtra poſſeſſoriū reintegrande tali modo exce piſſet, ¶ Malefidei poſſeſſori contra ma lefidei poſſeſſorē,an remediū canonis re integrande competat. ¶ Quid in iuribus incorporalibus atq; ſpoliis ſuper diuerſis rebus hincinde cōmiſsis. ¶ Senſus ad.c.cū dilectus.de ordine cognit.

54 SPOLIATO a,re mobili.an exce ptio dominii incontinenti probabdi obſit.

55 IN CAVSIS ſpiritualibus & be neficialibus spoliatus,an ante omnia reſti tuendus ſit,& que requirantur vt reſtitu tio concedatur. ¶ Quod modis titulus co loretur,& de tituli coloratione. ¶ Quid ſi spoliatus titulū non colorauerit,an ſentē tia pro ſe lata ſit ipſo iure nulla. ¶ Poſ ſeſſor conuentus,an titulū colorare tenea tur. ¶ Agens poſſeſſorio reintegrande per viā attentatorū,an poſſeſsionē quā habeat ex titulo colorare teneatur. ¶ Qūo colo ratio fiat, an fienda ſit vbi pro attenta tis agatur.

56 PETENS reintegrari ad eccleſiam beneficiam vel ad aliud quod publici iuris ſit poſſeſsionē ex titulo,an colorare tenea tur. ¶ Si ius reſiſtat agēti,an ex titulo poſ ſeſsionē colorare teneatur. ¶ Quid ſi ne dū reſiſtat ſed etiam pateat de notorio nō iure ſuo.an coloratio ſufficiat. ¶ Caſus

in q̃bus.& ſi ius agenti reſiſtat poſſeſsio=
nẽ tamen ex titulo poſſeſſor colorare non
tenetur. ¶ Quid ſi ius agenti reintegran
de non reſiſtat, an ſemper reſtitutio fien
da ſit. ¶ Si violentia non ſit adhibita ꝑ=
ſonalis, an nihilominus reſtitutio ante om
nia ſaltim de ſtilo fiat. ¶ Senſus ad.c.ex
inſinuatione. de officio delegati. ¶ Ad.c.
ſi Epiſcopus.de preben.in 6.

57 SPOLIATVS copiã iudicis nõ ha
bens, an q̃a periculũ eſt in mora vel res ip
ſa dãnũ patiatur, ſi ſpoliet ſuũ ſpoliatorẽ
ante omnia reſtituere teneatur, & quid ſi
de proximo iudex erat reuerſurus. ¶ Sen
ſus ad . l . generali. C . de decur . lit . x.
¶ Ad.l.ait pretor in.§. ſi debitorem . ff.
de his que in fraud.credit.

58 SPOLIATVS non exprimens a,
quo an agẽs faciat in petitorio ſupꝑſederi.

59 AN ET q̃n poſſeſſoriũ operetur effe
ctũ ſuſpenſiuũ in petitorio. ¶ Quid ſi poſ
ſeſſorium poſt litis conteſtationem in peti=
torio (cum clauſula ꝙ aduerſarius ſi
quod dominium habuerit id amiſerit per.
l. ſi quis in tantã. C. vnde vi) propoſitum
fuiſſet. ¶ Quid ſi non ad effectum.d.l.
ſi quis in tantam. ſed ſimpliciter vt peti=
torium impediret. ¶ Cur in beneficiali=
bus abſque iudicis decreto ipſo iure quis
incidat in penam.d. l . ſi quis in tantam.
¶ Cur in profanis non ſuperſedeatur
in petitorio per poſſeſſorium poſt inchoa=
tum ſicut in ſpiritualibus, & beneficiali=
bus ſuperſedetur. ¶ Et quando ius alicui
competens originari videatur. ¶ Senſus
ad clem.primam, de cauſa poſseſſ. & pro
priet. ¶ Ad.c.ex inſinuatione.de officio
delegati.

60 LITE conteſtata in petitorio, an illud
ꝑ poſſeſſoriũ motũ ſuper eadẽ re donec re
ſtitutio fiat ſuſpendatur.

61 ADEPTVS poſſeſsionẽ lite pẽden
te ſi ſpolietur an ſit reſtituendus . & de
attentatis hincinde. ¶ Senſus ad Rotã int
Antiquis. 428. ¶ Ad.l. ſi quis ad ſe fun=
dum.C.ad l.Iuliam de ui. ¶ Ad Rotam
in nouis. 55.

62 MILITES ruſtici ſeu perſone alie
que iuris ignorantia excuſantur ſi eorum
ſpoliatores ex ĩteruallo ſpolient, an añ om
nia reſtituere teneantur.

63 EXCEPTIO conuenti dicentis acto
rẽ non fuiſſe ſpoliatũ, an impediat eũ ante
omnia reintegrari puta dicendo ꝙ actor
tempore pretenſi ſpolij non poſsidebat,
ſed ipſe conuentus vel tertia perſona.
¶ Quid ſi talis exceptio per tertium aſ=
ſerentem rem ſuam eſſe proponatur.
¶ Et an dicere ſufficit ꝙ Reus ipſe
tunc poſsidebat vel an preſcriptionem
allegare opus ſit in profanis vel quid in
beneficialibus. ¶ Senſus ad rotã in nouis.
259. Ad boeriũ in deciſ. 238.

64 MONACHVS obtinens beneficiũ
ad nutũ Abbas aut beneficiũ amouibile ſi
ab Abbate ſpolietur, an ante omnia reſti=
tuendus ſit. ¶ Quid ſi pendeat inquiſitio
procurata per monachum contra ipſum
Abbatem dum ſpoliatur. ¶ Senſus ad ro=
tam in antiquis deciſ. prima . & 358.
¶ Ad Bellem. in deciſ. 251. ¶ Ad In=
noc.in.c.olim.de accuſat. ¶ Ad.l, ſi quis
conductionis.C.locati.

65 PRINCEPS in poſſeſſorio ſi man=
det ſuperſederi, an in ſolo petitorio pro=
cedatur.

Si poſt

66 SI POST ſpolium ſpoliatus de domi nio ipſius rei a, principe priuaretur, an reſtiſtituendus ſit. ¶ An & quando per principem ſine cã priuatio fieri poſsit, & que iuſta dici mereatur.

67 QVIS ſi ſpolietur ab illo cui de iure ob nãtura res erat, an reintegretur. ¶ Quid ſi violenter. ¶ Et quid in emphiteoſi eccleſiaſtica ſi ob non ſolutum canonem res cecidiſſet, an prelatus violenter ſpolians iudicio pendente faciat eccleſiã cadere in penam.l. ſi quis in tantam. C. vnde vi.

68 PRINCEPS violenter ſi quẽ ſpo liaret, an ſpoliatus reſtituatur. ¶ Quid in iudice inferiori. ¶ Senſus ad Baldum. in ſuo conſil. 27. ¶ Ad Deciũ in cõſil. 191

69 SPOLIATVS a, iuribus que pre ter leges penes priuatas perſonas ſine ti tulo exiſtunt, puta a, quaſi poſſeſsione ve ctigalis exigendi ſeu iuriſdictionis exer cende ſimiliumq;, an reſtituatur.

70 FICTVS poſſeſſor qui verã poſſeſ ſionem non apprehendiſſet ſi spoliaretur an reſtitui debeat.

71 PROVISVS ab ordinario de bene ficio ſi a, prouiſo per Papam de eodem be neficio ſpolietur, an reſtituatur. ¶ Re ſeruatio Pape qd operetur. ¶ Quid ſi re ſeruatiuus violenter ſpoliet. ¶ Et quid ſi non violenter ſed alter lite pẽdente ſpo lietur, & an tũc titulũ colorari oporteat. ſi ex iudicis officio reſtituatur. de decreto irritans &c.

72 INTRVSVS contra formam. c. ij, vt lite pendente ſi ſpolietur ab, eo q in poſſeſſorio obtinuiſſet, an reſtituatur. quis dicatur intruſus.

73 POSSIDENS vigore reſignatio nis facte in manibus Pape ſimpliciter ad mittentis de beneficio electiuo, ſi ſpoliatur intra trimeſtre tempus quod eligẽtibus da tur, an ſit reſtituendus. ¶ Quid de pleni tudine poteſtatis ſi Papa eligentibus de rogaret.

74 NAVRALITER tantum poſſi dens ſi a, ciuili tantũ poſſeſſore vi ſpolia retur, an reſtituatur. ¶ Quid de vſufru ctuario, & de ciuiliſsima poſſeſsione.

75 SPOLIATVS, an reſtituatur ſi ſpolians per Papam ex certa ſcientia ſpoliationis, ſeu intruſionis cõfirmaretur.

76 DEIECTVS a, poſſeſsione ſi eius eruientes adhuc in ea commorarentur, an ſi tanquã non deiectus reſtitutione nõ egeat.

77 AGENS petitorio coacte ſeu aduer ſarij facto, an propterea non ante omnia in poſſeſſorio cognoſcetur.

78 INTRVSVS violenter in Roma nam ſedem ſeu Papatum ſi expellatur, an erit reſtituendus.

79 SPOLIATVS ab adminiſtratio ne ob probatam dilapidationem, an nõ ſit reſtituendus. ¶ Quid in ſpoliato a, iudice propter delictum ita ꝙ ſpolium vel pars pene vel tota eſſe dicatur.

80 SPOLIATVS ſi ſpolium nõ agen do ſed excipiendo proponat, an ante om nia reintegretur ſaltim vbi notorie de spo lio conſtaret.

81 RESTITVI petens ab eo q cõtra ſe agere diuerſo modo cepiſſet, an ante o nia debeat audiri. ¶ Quid ſi prima que ſtio, ſit criminalis ũel de maiori parte bonorum.

82 SPOLIATVS a, ſe ſpoliato, an

83 ante omnia ſit reſtituendus,
RESTITVI ante omnia petens ab eo q non malitioſe abſit, an ſit audiendus ¶ Quid ſi violenter fuerat ſpoliatus. ¶ Senſus ad. c. conſultationibus. de offi cio delegati.
84 SI CVI poſſeſſio ſub conditione tra= dita eſſet ſpoliaretur, an reſtituendus ſit.
85 POSSIDENS contra regulas iuris ſi ſpolietur, an reſtitui debeat.
86 COLONVS a, domino rei conducte ſpoliatus, an & quando reſtituatur.
87 CASVS in qbus maritus vxore ſpolia tus non reſtituitur, & an excommunicato iudex vxorem reſtitui faciat.
88 PREDO ſpoliatus reſtitui petens, an non ſit audiendus quia dñs rei ſuper qua ſpolia commiſſa fuerũt reintegrari ſe pe tat vel adipiſcende interdicto vtatur. ¶ Et qs dicatur predo in poſſeſſorio ha= bente cãm proprietatis admixtam,
89 SPOLIATOR qui non eſt ſoluen do quomodo reſtituere debeat.
90 NVDVS detentor ſpoliatus an reſti= tuatur.
91 MALEFIDEI poſſeſſor ſpoliatus an reſtituatur ſi res ipſa abſq; vitio ad ſuũ dominũ perueniſſet, ¶ Quid ſi non ſpo= liatus ſed dolo ductus tradidiſſet.
92 CONVENTVS poſſeſſorio, & petitorio ſimul an qa de ſuo dominio exci piat non ante omnia reſtituere debeat. ¶ An vtroq; conuentus ſi obtineat in poſ ſeſſorio ius acquirat in petitorio.
93 SPOLIATVS a, ruſtico muliere vel ſimili q iuris ignorantia excuſetur an ante omnia reſtituatur vt ſic de dominio ſpoliatoris obijci nequeat. ¶ Quid ſi per ſone tales prius ipſe ſpoliate fuiſſent. ¶ Senſus ad glo. in. l. regula. ff. de iuris & facti ignoran. ¶ Ad Bal. in. l. ſi qs in tantam. C. vnde vi.
94 SPOLIANS conuentus ſi excipiat ſeu reconueniat ſpoliatũ tanq; ſui ſpolian= tem ſuper altera re, an nõ ante omnia re ſtituere teneatur ſed in vtroq; ſpolio pro cedatur. ¶ Quid ſi ſuper eadem re ſpo= lia commiſſa pretendant,
95 SPOLIATVS reſtitui petens, an non impediat ſpoliantem ſuper diuerſa re petitorio agentem. ¶ Quid ſi violẽter fuerat ſpoliatus. ¶ Senſus ad. l. ſi qs ad ſe fundũ. C. ad. l. Iuliam. de vi. ¶ Ad. c. ex conqueſtione. de reſtit. ſpoliat. ¶ Ad. c. in literis. d. titulo. ¶ Ad. l. ſi de vi. C. de iudic. ¶ Ad. d. c.
96 CONVENTVS reintegrande ſi oſtendat ſui dominii talem probationem que ſecũ paratam exequutionem haberet. An non ante omnia reſtituere teneatur. ¶ Quid ſi non exequutionẽ ſed tantũ pro bationem paratam haberet. ¶ Senſus ad regulam. dolo facit q petit &c. ¶ Senſus ad vera Bartoli.
97 EXCEPTIO dominii incontinenti pro publica vtilitate probandi, an impe= diat ante omnia quẽ reintegrari. ¶ Quid de fiſco ſpoliante ſimulq; contra ſpolia tũ de dominio ſuo excipiente.
98 CAPPELLANVS q Parro= chianis ſacramenta denegat ſi petens ab eis decimas non admittatur an tanq; ſpo liatus decimis ipſis ante omnia reſtituen dus ſit. ¶ Caſus in qbus qs dicitur ſpolia= tus q nũquam poſſeſſionem habuerit.
99 MVLIER a, viro qa promiſſam do= tem

tem ſibi non tradidiſſet expulſa reſtitui, an debeat.

100 OCCVPANS *poſſeſsionem vacantem, an ante omnia ipſam agenti reſtituere teneatur.*

101 SACERDOS *ſpoliatus corpore mortuo an reſtituetur.*

102 DOLO *ductus poſſeſsionem ad verũ dominũ ipſius rei relaxauit, an vt ſpoliatus reſtituetur.* ❡ *Senſus ad.c.reintegranda.iij.q.prima.*

103 SPOLIANS *conuentus, an quia ad probandũ de ſuo iure de facto al, iudice fuit admiſſus eo ſaltim probato reſtituere ante omnia non teneatur.*

104 VNIVERSALIS *ſucceſſor, an ante omnia reſtituere teneatur quid de particulari.*

AMPLIATIONE.

1 PREDO *ſpoliatus an añ omnia reſtituatur.*

2 CLAM *ſiue precario poſsidens a, ſpoliante ſpoliatus an ſit reſtituendus,*

3 PEREMPTA *re a, qua fuerit qs ſpoliatus an ante omnia ad eius eſtimationem per viam ſaltim compenſationis reſtituendus ſit.*

4 AD FRVctus *rei expenſas errogatas in lite ac damna paſſa et intereſſe ob ſpoliũ commiſſũ an ante omnia pariter vt ad rem ipſam reſtituendus ſit.* ❡ *An etiam ad vtilitates amiſſas.* ❡ *Quid de fructibus percipiendi vel his q percipi potuiſſet.* ❡ *De fructibus Beneficiorũ & his q ſũt a, ſolo ſeparati, an ſpoliator ſub vmbra ſeu velamine iudicii excuſetur.* ❡ *Reſtitutus ad omnia minimo excepto puta nũmo an ſpoliãti agẽti rñdere teneatur.* ❡ *Abſoluto conuento ob non probatũ ſpoliũ an priusq̃ ſpoliatus in petitorio audiatur expenſas reficere debeat.* ❡ *Si ſpoliatus victor ſpolianti victo dilationem ad reſtitutionem conceſsiſſet, an ea pendente petitoriã inchoare valeat.* ❡ *Ad fructus percipiendos, an ſi non perſonalem vim commiſiſſet teneatur.* ❡ *Quid ſi ſpoliũ doloſum ſit aut ex contractu reprobato.* ❡ *De ſpoliati qualitate inſpicienda & officio iudicis* ❡ *Senſus ad. c. frequens. de reſtit, ſpoliat.* ❡ *Additio ad Abbatem in. c.in literis.num-7.eodem.* ❡ *Ad Rotam in antiqs.406.in nouis. 150.in antiquis. 129* ❡ *Ad.l.& partus.ff.q metus cauſa.* ❡ *Ad.c.grauis.eodem.*

5 RES *que venit reſtituenda quali modo reſtituatur.* ❡ *Quid ſi ſpoliatus vltra ipſam reſtitutionem per tantũ temporis ſpatiũ quanti poſſederit ipſe ſpolians. poſsidere velit anteq̃ ſpolians audiatur.* ❡ *Sẽſus ad.c.ij.& c.quãdiu.iij.q.2.*

6 RATIFICANS *ſpoliũ ſuo nomine factum an ante omnia reſtituere teneatur quomodo ratificatio fiat & quo remedio reſtituere cogatur.*

7 SI DVbitetur, *an q de dominio excipit ſit is q ſpoliauerit an ante reſtitutũ ſpoliatum debeat audiri.* ❡ *Senſus ad.l. ſi cum exceptione.ff.q metus cauſa.* 1 ❡ *Ad.l. ſi quis ad; ſe fundum & gloſam ibidem.C. ad.l.iuliam.de vi.*

8 ACTVALI *ſpolio non probato, an ſpoliatus ante omnia ſit reſtituendus vel ſi non ante omnia tamen reſtituatur.* ❡ *Suc*

ceſſor in re, an & qñ ſicut autor reſtitue re teneatur, & de ſpolio preſumpto,

9 DE RE mobili ſpoliatus, an & qñ ante omnia ſit reſtituendus. ¶ Senſus ad d.l. ſi quis ad ſe fundum.

10 SPOLIATVS anteq; ageret ſi ſe non acturũ ſpolio promiſiſſet, an nihilominus audiendus ſit. ¶ Quid ſi renunciaſſet. ¶ Quid de pacto vel renũciatione facta poſt vel ante ſpoliũ commiſſũ. ¶ De violento ſpolio deq; pacto ingrediẽdi propria auctoritate.

11 RENVNCIATVM ſi eſſet iuri agendi poſt ſpoliũ commiſſũ ante tamẽ q̃ ſpoliatus agere cepiſſet, an et qñ renũcianti obſit ¶ Quid in bñficialibus. ¶ Quid ĩ extraiudiciali renũciatione. ¶ Et quid ſi poſt renũciationem eandem rem poſſidere longo tempore continuaſſet. ¶ Recuperande poſſeſſorio agens, an a tertia perſona de ceſsione vt ſupra facta excipiente repellatur. ¶ Senſus ad c. ij. de re reſtit. ſpoliat.

12 SPOLIATVS conſentiens contra ſe petitorio agi an ſi deinde reſtitui ante omnia velit recipiendus ſit.

13 LIBERTATE ſpoliatus an añ omnia reſtituatur. ¶ Senſus ad Veronenſ. in conſilio ſuo ciuilium.

14 ECCLESIE nomine ſi q ſpolietur, an ante omnia reſtitui debeat, qd ſi qs ne ſpoliaretur violentas manus in clericũ inieciſſet, an incidat in c. ſi quis ſuadente diabulo.

15 ALTERIVS nomine pro quo qs de rato promittat, an ante omnia reſtitui volens non ſit repellendus.

16 A IVDICE tanquam a, priuata perſona ſpoliatus, an ante oĩa reſtituatur. ¶ Et an iudex ipſe in eo negotio ſe poſt intromittere poſſit. ¶ Quid ſi non incompetens iudex abſq; cãe cognitione proceſſiſſet. ¶ Vel cũ cognitione tamen poſt interpoſitam appellationem.

17 SENTENTIA nulla exequuta ſi ſit An qa tũc vere qs dicitur ſpoliatus ante omnia reſtitui debeat. ¶ Et an allegare valeat ſpoliantem ius ſi quod habebat amiſiſſe per l. ſi qs in tantam C. vnde vi. ¶ De minore muliere ſimilibusq; iurium ignaris excuſandis. ¶ De ciuilis tantũ rationis defectu vel etiam naturalis. An & qui a, pena. d. l. ſi quis in tantam excuſare habeat.

18 SENTENTIA pro ſe obtinens ſi de facto & reſiſtente poſſeſſore poſſeſſionem occuparet, an eiectus añ omnia reſtituatur. ¶ Quid ſi eiiciens id vt ſuc ſententie exequutor deputatus feciſſet, an & qũo non male feciſſe exiſtimandus ſit. ¶ Qũo pars intereſſe habens cui captura aduerſarij commiſſa eſſet gerere ſe habeat.

19 SPOLIANTE in ipſa poſſeſsione per principem confirmato, an & qñ ſpoliatus eo non obſtãte reintegrari ſe ante omnia petat. ¶ An ſine cã id a, principe fiat. ¶ Et que iuſta cã eſſe dicatur. ¶ DIFFERENTIA quenam ſit ſi non confirmet Princeps ſpoliũ cõmiſſum ſed potius mãdet quẽ ſpoliari. ¶ De omnimoda pape in beneficialibus poteſtate. ¶ Senſus ad Bartolum in tractatu tirannidis.

20 SINGVLARIS ſucceſſor in re & in vitiũ violenti ſpoliatoris, an & qñ ante

ante omnia reſtitui debeat. ¶ Quid de iure canonico. ¶ Raptor ſi ſpoliaretur, an remedio canonis.reintegranda. vti poſſit. ¶ Succeſſor in quo differat ab autore de ſucceſſoris notitia non pſumēda. ¶ Addtio ad Franciſcū de Curte in ſuo cōſil. 70 in prima col. ¶ Senſus ad Neapol. Capicij primam Deciſ.

21 SPOLIATVS a re. ſibi quodam iure competenti, an ad alias que ſub illo iure claudūtur ſit reſtituendus. ¶ Senſus ad Innoc. in.c. in literis. de reſtit. ſpoliat..

22 DETENTOR nudus, an & qñ ſpoliatus reſtituatur.

23 SPOLIANS reſtituendi facultate Carens, an qñ in ſuo dominio audiri non mereatur. ¶ Quid ſi rei preciū perſoluere ſit paratus quem ſpoliatus recipere nolit, an non ſit audiendus.

24 IN BEneficialibus ſi ſpolias conuentus excipiat de intruſione ſeu non canonica inſtitutione ſpoliati agentis coloremq; habentis, Aut de beneficij reſeruatione incontinenti probanda, an nihilominus ante omnia reſtituere teneatur. ¶ Quid ſi ſpolians excipiat ꝙ alter (per cuius obitū ſpoliatus beneficiū obtinuiſſe aſſerat) illo tempore viuebat. ¶ Senſus, ad Rotam in nouis. 459.

25 RES Eccleſie vacantis violenter occupans, an ante omnia reſtituere prelato teneatur. ¶ Quid ſi ſpoliās ipſe ſe eſſe prelatum profiteatur.

27 MANDANS fieri ſpoliū ſeu ratificans ſuo nomine factū, an ante omnia reſtituere teneatur.

27 MONACHO contra Abbatem inquiri procurante, ab ipſo Abbate ſpoliato, an reſtitutio ſiat.

28 SPOLIATVS facto illius ꝑ quē poſſidebat coloni puta ſerui ſiue procuratoris in alterū poſſeſsionem transferentis an ante omnia reſtituatur vel ſi non ante omnia tñ reſtituatur. ¶ Proprietarius, an facto vſufructuarii in alterū puta poſſeſsionem transferentis perdat. ¶ Et an pro ciuili ſua poſſeſsione tuenda poſſeſſorem de naturali eiicere valeat.

29 POSSESSIO valide collata, an & quo caſu reſtituenda ſit exemplum in beneficialibus.

30 SPOLIATVS a, quaſi poſſeſsionē incorporaliū puta iuris exigendi, an ante omnia &c. qd ſi non violenter. ¶ Et qd in praxi obſeruandū ſit. ¶ Quid in aliis iuribus puta eūdi vel colligendi paſſagiū ſimilibuſq;, & an ex interuallo auctoritateq; propria poſsint recuperari.

31 SI EO tempore quo qs iudiciū reintegrande cepit vere non erat ſpoliatus, ſed iudicio pendente ſpolietur, an vigore cepti iudicij ſit reſtituendus.

32 SPOLIVM commiſſum eſſe vbi nō conſtet, an aliquo nihilominus caſu qs veniat reſtituendus, & an ſub conditione reſtitui quis poſſit.

33 FEVDO ſpoliatus ſi de titulo non edoceret, an nihilominus reſtituendus ſit & infra quantū temporis ſpaciū. ¶ An idem ſit in ſpoliato ab officijs per regem conferendis.

34 RENVNCIANS ſeu cedens iura dominij ſui poſſeſsioniſq; ſi dū actualiter poſt poſsideat a, tertio ſpoliaretur, an ante omnia veniat reſtituendus tam in prophanis q̄ in beneficialibus, & quo iure.

¶ Quid de alius detẽntoribus. ¶ Quid in beneficialibus ſi poſtq̃ renũciaſſet ſiue ceſsiſſet pacifice triennio poſſederit. ¶ Quid ſi non per trienniũ &c. ſed violenter ceſſaret &c, ſiue metu fuerit ſpoliatus, an ante omnia in caſibus iſtis veniat reſtituendus.

35 VIOLENTER ſpolians ſi preſcribat, an nihilominus reſtituere teneatur, ¶ Quid ſi non violenter, an iuri agẽdi per, c. reintegranda iij. q. prima. ſpatio annorũ triginta inter preſentes preſcribatur. ¶ Senſus ad. l. ſi qs ae ſe fundum. C. ad. l. Iuliam de vi. ¶ Ad, d. c. reintegranda.

36 CASIBUS in quibus recuperande agenti dominij exceptio obſtaret ſi ſpolians Ante ſpoliũ ipſam rem a, poſſeſſore conduxiſſet, an ante omnia reſtituere teneatur, & q̃uo ſpoliũ hoc cammitti dicendum ſit.

37 SI PROhibeatur qs redire a ſuam poſſeſsionem vel ſi ſibi ſolutio cenſus vt hactenus conſueuit denegaretur, an ante omnia ſit reſtitnendus.

38 FERIIS non obſtantibus, & qbus an reſtitutio fienda ſit. ¶ An exequenti in die ob honorem Dei feriata reſiſti licitũ ſit. ¶ Et qñ taliter eyeq faciens ius amiſtat, ¶ De exequutore puniendo. ¶ Nec non de exequẽdo vbi periculũ eſſet in mora vel ſimili caſu. ¶ Senſus ad. l. ij. C. de ferijs. ¶ Ad. l. ſi qs in tantam. C. vnde vi. ¶ Ad. l. fin. C, de ferijs.

39 SPOLIATVS q in petitorio obtineret ſi appellatione ſuper eodem pendente ſpoliatorem ſpoliaret, an ante omnia reſtituere debeat.

40 AB HEredibus ſpoliatoris, an & qñ ante omnia quis reſtituendus ſit.

41 EXCEPTIONE depoſiti non obſtãte, an ante omnia ſpoliatus reſtituatur.

42 PROCVRATORE de poſſeſſione quam dñs penes eũ eſſe ignorabat eiectio, an dñs ipſe reſtituatur. ¶ Quid de negociorũ geſtore. ¶ Senſus ad. l. bonorũ ff. rem ratam haberi. ¶ Ad Bald. in ſua queſtiõ. incip. accuſatus de vi. turbatiua,

43 IN CAVSA appellationis, an ante omnia qs ſit reſtituendus ſi prima inſtantia ſuper dominio conuenti ad effectũ excludendi poſſeſſoriũ, cognoſci paſſus eſſet ¶ Quid de iure Ciuili vel de iure Canonico. ¶ Senſus ad Clemen. vnic. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. ¶ Ad. c. paſtoralis. eodem. ¶ Ad. c. ex conqueſtione. eodem extra.

44 FICTE poſſeſsionem adeptus, an ſi alter eam violenter occupet ante omnia ſit reſtituẽdus. ¶ Fictus poſſeſſor q̃uo ſpoliari dicatur. ¶ An ex eo ꝙ qs (ſi vere poſsidere velit) non admittatur violentũ ſpoliũ pati dicendus ſit. ¶ Quibus modis qs ficte poſsidere dicatur. ¶ De interdicto adipiſcende habente vim recuperande. ¶ Senſus ad. l. ſi colont. C. de agric. & cenſit. ¶ Ad. l. ſi quis ad ſe fundum.

45 AN QVIA moueatur interdictum recuperande ſuper interdicto retinende ab aduerſario prius moto ſuperſedendum ſit.

46 RECIPIENS poſſeſsionem pro altero q̃ pro quo fuerit animus tradentis ſi ſpolietur, an & cui dabitur interdictum. ¶ In poſſeſsione vel in dominio transferendo tradentis vel an recipientis animus

plus

plus operetur.

¶OB DElictū *infamiatus itaq; fama ſpoliatus,an de* Innocentia *docto ſit ante omnia reſtituendus.* ¶*Quo tūc.verba an te omnia,erūt intelligenda.* ¶*Quid de ſpo liato ob contumaciam in non comparēdo.*

47 SPOLIATVS *a,ſpoliante crimi naliter conuentus ſi de ſpolio tantū exci= piat,an ante omnia hoc eſt anteq; vlterius in criminali procedatur ſit reſtituendus.* ¶*An & qn̄ exceptio operetur effectum conſequutiuum.*

48 AN QVIA *ſpolians non totaliter reſtituiſſet in ſuo iure minus audietur.*

MISERABILES *perſone an ēt non petentes officio iudicis ante omnia re ſtituentur.*

49 VIOLENTIA *legali ſpoliatus an ante omnia reſtituetur.* ¶*Quis iſte dicen dus ſit.* ¶*Ratio cur vſure in ſortem cō= putenter.*

50 MVLIERES *dolo ducte ad poſſeſ ſionem tradendam, an tanquam ſpoliate ante omnia reſtitui debeant.*

51 PRELATVS *Eccleſie nomine re cuperande poſſeſſorio agens, an non ob= ſtante ꝙ ſuper dominio conuenti ad exclu dendū etiam poſſeſſoriū conſenſiſſet ante omnia tamen ſi treſtituendus.* ¶*Quid in alijs rebus publici iuris.* ¶*Et qd de fiſca libus ſi fiſci procurator paſſus eſſet vti ſupra.*

52 IVRISDICTIONALIBVS *ſpoliatus,an ante omnia ſit reſtituendus.* ¶*Et q dicantur expulſores.* ¶*De epiſ= copo q contra inobedientes deſidia vel me tu quieuit.* ¶*Senſus ad Clem.vnicam de foro competenti.* ¶*Ad.§.q ad nōdinas, in.l.clam poſſidere.i.eodem.* ¶*Ad.c.ſub orta de re iudic.* ¶*Ad.c.cum eccleſia Su trinn de cauſa poſſeſſ. & propriet.*

53 INHABILES *vt ſerui, an et quē ante omnia ſpoliati reſtituantur.*

54 DE FVGA *ſuſpecti ſpoliatores, an ſemper ante omnia reſtituere teneantur.*

55 HONORE *ſpoliatus, an ante omnia reſtitui debeat.* ¶*Prouocans ad duellū an ſuꝑ aliqua re iudicialiter valeat cōueniri.*

56 ARBITRIO *ſuo libero ſpoliatus, an & quando ante omnia reſtituetur.*

57 NVLLITATIS *exceptio, an be neficio recuperande obſtet.*

58 CONSVLENS *an & quando vt violentus expulſor ante omnia reſtitue re teneatur.*

59 CIVILITER *tantū poſſidens ſpo liatu, an & quando ante omnia vel ſi nō ante omnia tn̄ reſtituendus eſſet.* ¶*Quid de eo qui reuerſus nō admittatur.* ¶*Vel de eo qui ſuſpiretur ſe poſſe repelli,an el que eorū differentia ſit.* ¶*De vtili con= ditione ex.d.l.ſi qs & de vtili interdi= cto vnde vi.* ¶*Senſu. ad.l.ſi quis ad ſe fundum.C.ad.l.Iuliam de vi.* ¶*Ad Bar. in.l.prima.in.§. ſiue autem.ff. de vi & vi arm.* ¶*Ad.l.fin.C.vnde vi.* ¶*Ad l. primam.C.ſi per vim vel alio modo.*

61 PAPA *electus ſi ſpolietur, an ante omnia ſit reſtituendus.* ¶*Quid de intruſo qui nulla precedente electione papatū oc= cupaſſet.* ¶*Si non reſtitueretur an conci lium ſit conuocandum.* ¶*Et an ſtatim quo eligitur poteſtatis plenitudinē cōſequatur.*

DE CAVSA POSSES. RECVPE= RAN. ET PROPRIET.

63 QVOMODO cā poſſeſſ. recuperande & proprietatis in ſuperioribus diſcuſſa fuerit. & quare inſerta fuit materia ſpoliatorum reſtituendorum : ¶ Item quomodo infra.cā poſſ.recuperāde & proprietatis examinabitur. & prius vbi ab eodem proponatur.

64 PETITORIO Cepto ſi poſt ab eodem recuperande poſſeſſorium inchoaretur in vtroq; an ſimul examen fiat. ¶ Quin ſi in iſtis terminis Actor pretendens ſibi ſufficere poſſeſſorium non ſponte petitorium proſequeretur, an nō obſtante ꝙ petitorium ſuperſederit nihilominus conuentus in eo inſtans poſſit dominus pronunciari. ¶ Senſus ad verba Bartoli. Innocentij. & Baldi. ¶ Senſus ad.c. ſignificauerunt.de teſtibus. ¶ Ad.c.cum eccleſia Sutrina.de cā poſs. et propriet. ¶ Ad auc. ſi ſeruus.C.de epiſcopis, & clericis. ¶ Ad,l. vis eius.C.de procurat.iuncta.l. liberis,§. fin.C.de liber.cauſa.

65 EXCIPIENS de ſuo dominio contra petitorium actoris, an ob id eundē actorem impediat quominus ſi nunc ante omnia reintegrari velit audiendus ſit.

66 ACTORI petitorium a,ſe prius ceptum relaxare nolenti ſed duntaxat ſuſpendere, donec.Interdicti cauſam poſt a,ſe motā fini tradat, an concedatur. ¶ An iudicia ſuſpendi pluries licitū ſit. ¶ Quid in cauſa appellationis an ſuſpendi vnum iudicium liceat. ¶ Senſus ad auc.qui ſemel.C.quomodo & quando iudex. ¶ Ad Rotam in nouis.decis. 394.

67 ACTOR poſſeſſorium recuperande ſi capiat quo pendente petitorium intentet vtrūq; an proſequi poſſit. ¶ Sententia ſuper petitorio lata, an preiudicet in poſſeſſorio quod actor ipſe ſuperſederi feciſſet vel e,conuerſo.

68 QVID ſi in poſſeſſorio non ſuperſeſſum eſſet, an tunc ſententia ſuper eo lata donec actor reſtituatur petitorij ſuſpenſionem operetur, & qd ſi a, tali ſententia appellatū ſit. ¶ Quid ſi conuentus in poſſeſſorio obtinuiſſet, an actor petitoriū ſecūdo loco a,ſe motum proſequi cogendus ſit. ¶ Et quid de expenſis factis in poſſeſſorio.

69 RESTITVTIONE poſſeſſionis actori plene propter ſententiam facta qūo conuentus petitorium proſequatur. ¶ Qualis vel pro conuento ſeu pro actore iudicis pronūciatio habere ſe debeat, & de expenſis reficiendis.

70 ACTOR Nolens proſequi petitorium, velit reaſſumere poſſeſſorium, an ad expenſas conuento vel e, contra teneatur. ¶ Quid ſi in petitorio prius pronūciatū ſit, an poſſeſſorij proſequutio coram primo.iudice impediatur & ſi a, tali ſententia appellatū ſit. ¶ Et an actor ſuccūbent q appellauit poſſeſſoriū coram appellationis iudice reaſſumere poſſit. ¶ Quid in beneficialibus. ¶ Sēſus ad rotam.in nouis. 131.

71 ACTOR in ſecūda inſtantia ſuſpendere petitoriū, & inchoare poſſeſſorium an poſſit. ¶ Quid ſi in petitorio lis conteſtata non eſſet vt qa ab aliquo grauamine conteſtationem precedente appellatū ſit. ¶ Quid vbi conteſtata, an tūc liceat actori petitoriū a,ſe ceptū ſuſpendere, & poſſeſſoriū reintegrande in ſecūda inſtantia

proſeq

proſequi. ¶ *Vel an ſuſpendere petitoriũ ab aduerſario motum.* ¶ *An & quando poſt conclusum in cauſa petitoriũ ſuſpendi liceat.* ¶ *Sẽſus ad rotã in nouiſ.* 305.

72 POSSESSORIO *recuperandæ ac petitorio ab eodem, & eodem tempore motis an ſententia ſuper vno lata, & alteri preiudiciũ ferat.* ¶ *Qualis prõnũciatio iudicis eſſe debeat.*

73 PETITORIO *prius ab vna partiũ moto ſi ante vel poſt eius conteſtationem ab aduerſario recuperandæ iudiciũ inchoaretur qũo procedendũ ſit.* ¶ *Quid ſi ambo iudicia ad diuerſa tendant vel qđ ſi ad vnũ idemq; conſepuendũ, an tũc ſuꝑ poſſeſſorio dũtaxat vel ſuper vtroq; procedi valeat.* ¶ *Nũqd ſi conuentus, in initio ſe poſſidere faſſus ſit ſuper poſſeſſorio a, ſe moto (actoris tamen petitorio ſuſpenſo) procedatur.* ¶ *Et quid ſi eodem tempore petitoriũ ab vno poſſeſſoriũ aũt ab aduerſario ſuo proponantur.* ¶ *Sẽſus ad.l. ſi is qui ſe obtulit. ff. de rei vend.*

74 SI POST *conteſtationem in petitorio conuentus dicens de eadem re ſe ſpoliatũ, reintegrandæ iudiciũ caperet, an et qũo pro ſpolio facto poſt vel ante ipſam conteſtationem procedendũ ſit.* ¶ *Senſus ad clem. vnicam. de cã poſſeſſ. & propriet.* ¶ *Ad. c. primũ de reſtit. ſpoliat. in 6.* ¶ *Ad. l. ſi conſtiterit. ff. famil. herciſcundæ.*

75 REO *Conuento in petitorio vel excipiendo vel agendo ſe actori opponenti ſi actor ſimili modo ſe opponat, an ſuper triplici iudicio procedatur.* ¶ *Quid ſi actor vel poſt, vel ante conteſtationem in petitorio ſe ſpoliatum fuiſſe profiteatur.*

76 POST *conteſtationem in petitorio ſi pro ſpolio ante ipſam violenter commiſſo agatur qũo procedendũ ſit.* ¶ *Quid ſi tendant ad diuerſa.* ¶ *Senſus ad. c. fin. de ordine cognit. ad. l. incerti. ff. de interdic.*

77 QVANDO *poſſeſſoriũ & petitoriũ tẽdũt ad eũdem finem ſi actor interroganti reſpondiderit conuentus ſe poſſidere, an poſtmodũ per conuentũ ipſũ recuperandæ poſſeſſorio agi poſſit, & an ſuper vtroq; iudicio procedatur.* ¶ *Quid ſi non interrogaſſet preſuppoſito ſpolio cõmiſſo ante conteſtationem, an quia conuentus in petitorio conteſtari ſit paſſus, ad petitoriũ ſuꝑſedendũ nõ admittatur.* ¶ *Quid ſi Reus non interrogatus, poſt conteſtationẽ ipſam declaret ſe non poſſidere, an per poſſeſſoriũ reintegrandæ deinde motũ in petitorio ipſo ſuperſedeatur.* ¶ *An tacita declaratio conuẽti ſufficiat ex eo ſumpta qa conuẽtus ſe ſpoliatũ eſſe profitetur,* ¶ *An vero nec expreſſa ſufficiat niſi conuentus de ſuo errore doceret.* ¶ *Senſus ad clem. vnic. de cã poſſeſſ. & propriet.* ¶ *Ad. c. ex conqueſtion. de reſtit. ſpoliat.* ¶ *Ad. l. ſi a, te. ff. de except. rei iudic.*

78 ERROR *an probetur per iuramentũ.*

79 VBI IN *vtroq; iudicio ideſt petitorio actoris & poſſeſſorio conuenti procedatur, ſi contingat ſententiæ tempore reperiri conuentũ non poſſidere. Quomodo per iudicem pronũciari oporteat.* ¶ *Sẽſus ad. c. examinata. de iudicijs.*

80 SI *Poſſeſſoriũ recuperandæ petitoriũq; ſi ab vtroq; ꝓponatur qũo ꝓcedendũ ſit.*

DE CAVSA POSS. RETINEN. ET PROPRIET.

B

81 CAVSA Poſſeſsionis retinende & proprietatis an ſimul agitari poſsint ¶ Quid ſi & ab eodem proponantur diuerſo reſpectu. ¶ Et qñ id fieri dicatur.

82 SI Dubitetur an diuerſo reſpectu mota eſſent, an ſimul tractari poſsint. ¶ An & qñ dubitari dicatur. ¶ An opus ſit agẽtis declaratione vel ſaltim iudicis ꝙ diuerſo reſpectu agatur poſſeſſorio non eodẽ quo petitorio. ¶ Vel an abſq; alia declaratione concurrant ¶ Senſus ad. §. noſtrũ. duobus in locis. ¶ Ad. l. ordinarij. C. de rei vendic. ¶ Ad. incerti. ff. de interdic.

83 PETITORIVM & poſſeſſoriũ retinende ſi qñ ab eodem mota eſſent, an concurrant. ¶ Qũo cognoſcatur ꝙ eodẽ reſpectu &c. ¶ Quid in iuribus incorporabilibus. ¶ Et quid in corporabilibus habentibus cãm proprietatis admixtam.

84 QVID vbi non haberet cãm proprietatis admixtam ſed prius petitoriũ fuerit inchoatum.

85 SCIENS ſe poſsidere ſi petitoriũ capiat an poſſeſsioni renũciaſſe viſus ſit vt deinde retinende iudicio agere nequeat, et an ex eadẽ rõne poſſeſsionẽ perdat. ¶ Senſus ad. §. noſtrũ ¶ Ad. §. ſin aũt. in. l. fin. C. de furtis. ¶ Ad regulam illam habentem ſe ꝙ ei q poſsidet nõ datur actio in rẽ. de qua in. l prima. §. interdictũ. ff. vti poſſid. & in. c. examinata. de iudic. ¶ Ad. d. c. examinata.

86 IGNORANS ſe poſsidere dũ petitoriũ capit, an deinde retinende iudiciũ valeat accumulare. ¶ Ignorantiam probari, an opus ſit ſeu, an preſumatur. ¶ Et an ignorans poſſeſsionem perdat.

87 TITVBANS de ſua poſſeſsione ignoranti vel an ſcienti potius eqparetur. ¶ Senſus ad. l. ſi is q deſtinauerat. ff. de rei vendic. ¶ Ad. §. ſin aũt. in. l. fin. C. de furtis.

88 INCHOATO poſſeſſorio retinende, an ab eodem petitoriũ inchoari valeat etiam ſi conuentus in poſſeſſorio negaſſet ſe poſsidere. ¶ Quid ſi negaſſet narrata prout narrantur.

89 POSSESSORIO retinende finito an petitoriũ inchoari poſsit vbi maxime conuentus in poſſeſſorio ipſo negaſſet poſſeſsionem actoris. ¶ Quid ſi negaſſet narrata prout narrantur.

90 E, CONVERSO ſi petitoriũ finitũ ſit an iſdẽ poſſeſſoriũ retinende ob poſſeſsionẽ ſibi poſt vel ante petitoriũ finitũ inchoare valeat. ¶ Quid ſi ob id tantum finitũ ſit quia conuentus (actore non probãte) fuit abſolutus, vel quid ſi cõuentus ipſe pronunciatus dominus fuiſſet.

91 POSSESSORIVM retinẽde ac petitoriũ, an eodem cõtextu eodem vel diuerſo reſpectu inchoarentur.

92 SI AB vno retinẽde poſſeſſoriũ, ab aduerſario petitoriũ inchoẽtur ſuper vtroq; an procedatur. ¶ Quid ſi petitoriũ excipiẽdo proponat, & an dñij exceptio officiat retinẽde. ¶ Quid ſi poſſeſſ. retinende naturam ſapiat reintegrande. ¶ Et qñ clarificetur quẽ petere id quod ẽ reſtituturus. ¶ Sẽſus ad regulã. dolo facit etc. in lib. 6. ¶ Sẽſus ad. l. ſi de eo. in. §. fin. eodẽ. ¶ Sẽſus ad. § hũc. ¶ Sẽſus ad. l. et an eandẽ. in. §. fin. ff. de excep. rei iudic. ¶ Ad. l. is q deſtinauerat. ff. de rei vẽdic.

93 QVID ſi non pateat vtentẽ interdicto

retinende

retinẽde ciuilis eã cũ naturali quã in retinenda conſequeretur eſſe reſtituturum. ¶ Sẽſus ad.l.ſi de eo.in.§.fin.eodem,

94 CONVENTVS poſſeſſorio retinẽde,an ſi agẽdo petitoriũ capiat,ĩ vtroq; procedatur. ¶ Quid ſi petat poſt litem conteſtatã in poſſeſſorio. ¶ Et qualis fuerit conteſtata.

95 ACTOR petitoriũ cõuentus poſſeſſorium retinende mouendo,an & qñ cõcurſus admittendus ſit.

96 SI Aduerſantiũ qſq; vtrũq; iudiciũ capiat,an ſuper vtroq; vel an tñmõ poſſeſſorio procedatur. ¶ Quid in iuribus incorporalibus. ¶ Quid iu hñtibus cãm ꝓprietatis admixtam ¶ Et quomodo libellus de quo ſupra interpretetur.

DE CAVSA POSS. ADIPISCENDE ET PROPRIET.

97 POSSESSORIVM adipiſcende cui competat quale ſit vtile vel directũ quotuplex pro qbus rebus & contra quos.

98 ADIPISCENDE poſſeſſoriũ ſi ab eodem a,quo prius petitoriũ incohoetur concurſus,an fiat. ¶ Quid ſi vnius electione alter tolleretur. ¶ Quid ſi ſit in cauſa concluſum. ¶ An rei vendicatio cũ heréditatis petitione cõcurrat,& an hec vt excedentia & exceſſa ſe habeant.

99 ADIPISCENDE poſſeſſorio primo loco moto,et ĩ alio poſt libello (reſpectu eiuſdem rei) petitorium capiatur, an vtriuſq; concurſus fiat.

100 QVID ſi ab codẽ vtrũq; ſimul ꝓponãtur

101 PETITORIO prius moto poſt ab aduerſario poſſeſſorio adipiſcende qualis cõcurſus fiat ſi diuerſo vel eodem reſpectu propoſita fuiſſent. ¶ Et ſi eodem quid ſi ante vel poſt conteſtationẽ primi iudicij. ¶ Cognitio ſuper mandatio hoc poſſeſſoriũ interdictum an retardet.

102 ADIPISCENDE poſſeſſorio moto an(ſi poſt aduerſarius petitoriũ capiat) concurſus admittatur. ¶ Quid ſi petitoriũ excipiendo,vel agendo. ¶ Quid ſi diuerſo reſpectu vel eodẽ, & an reonuentio fiat vbi vnũ dũtaxat iudiciũ ſũmariũ ſit.

103 EODEM tempore ſi quis petitoriũ & aduerſarius adipiſcende poſſeſſoriũ capiat,an cõcurrere debeant. ¶ Et quid ſi aduerſantium quiſq; vtroque vtatur.

LECTVRE.

114 PRIMA Lectura dicta comprehendens cãm poſſeſſionis & proprietatis, an in ſe vera ſit.

115 SECVNDA Lectura. Si q nunc poſſeſſorium retinende capit petitorio iam cepto expreſſe renũciaret, an ex eo dñium eius cõuento queratur, Ita vt ſi poſtea poſſeſſorium capere velit eodem conuenti domínio repellatur.

106 VBI Conuentus nõ eſt profeſſus ſe poſſidere nunquid, ſi nõ rei vendicationi,ſed liti tantũ ſimpliciter renũciaſſet dñio renunciaſſe dicatur,ita vt ſuper eo poſt audiri non mereatur.

107 RENVNciãs inſtãtie ſiue iudicio,an dñio ſeu rei vendicationi renunciaſſe dicatur.

108 RENũcians,an in expẽſis condẽnãdus ſit

109 LECtura hec ſecũda,an cõueniat huic.legi vel ſaltim,an in ſe vera ſit.

110 TERTIA Lectura, an agendo quis poſſeſſorio retinende videatur petitorio prius propoſito renunciaſſe. ℭ An ſi qs ſibi ipſi contrarius iudicialiter & ex interuallo fiat a, iudicio (attento ꝙ aduerſarius negauerit ſuper primo iudicio ſe poſſidere) nõ repellatur. ℭ Quid ſi cõuentus poſitionem actoris in primo iudicio factã non negaſſet, & actor ipſe dum primo vẽdicabat profitebatur ſaltim tacite reũ iniuſte ſeu indebite poſſidere, an quia id tacite profitebatur ſi poſt retinende iudicio vti velit nõ ſit vti cõtrarius iudicãdus & a, iudicio repellẽdus. ℭ Et an caſus hic ꝑ intellectu ad hunc textum aſsignari queat ℭ Verba. indebite & iniuſte. poſita in libello. quid operentur, & vbi.

111 CONFESSIO conuenti in poſſeſſorio fidem an faciat pro actore in petitorio.

112 SI REVS retinende conuentus negaſſet actorem poſſidere an deinde excipiẽdo cõtra eundẽ volentẽ incipere petitorium, atque dicendo ꝙ dum in retinenda dixerat ſe poſſidere petitorio ipſi renunciauit, ad impediendum petitorium id inchoari audiendus ſit. ℭ Quid ſi non negaſſet ſed diſſimulaſſet vel non reſpõdidiſſet. ℭ An & quando quis in poſitione negata fundare ſe non poſſit.

113 SCIENS per ſe poſſidere, an & qñ petitorio agens poſſeſſorio renũciare videatur. ℭ Et an & qñ conuentum actoris ſcientiam probare oporteat. ℭ Intellectus ad. § noſtrum. ℭ Ad. §. fin. inſtit. de ꝑpet. & tẽporal. action. ℭ Ad. l. quotiens. ff. de ſolut. ℭ Ad. c. ſi quis pſbyterorũ. de rebus eccleſ. non alien. ℭ Ad. §. ei qui. Inſtit. de action. ℭ Ad. l. primam. §. interdictum hoc. ff. vti poſſid. ℭ Ad. c. examinata. de iudic.

114 QVARTA Lectura. petitorio pendente ſi actor poſſeſſionem nouiter acquiſiuerit, an vti poſſidetis interdicto vti poſſit. ℭ An lectura huic textui adaptetur, et an in ſe vera ſit. ℭ Senſus ad hũc textũ.

115 QVINTA lectura, Agens rei vendicatione contra naturaliter tantũmõ poſſidentem, an iudicio pendente pro ciuili ſua retinenda vti poſſidetis interdicto vti non impediatur.

116 COMunis intellectus ad. §. noſtrũ. & quo tueatur. ℭ Sextus & ſeptimus intellectus ad hunc. §. tentari poſſet.

117 INTELLECTVS nouus ad. §. noſtrum. autoris.

DE CVMVLATIONE ACTIONVM.

118 CVMVLANDArum actionum materiã cur hic magis q̃ in. l. edita C. de edẽdo. examinari cõueniat. ℭ Quot modis petitorium & poſſeſſorium examine iudiciali concurrant.

119 DIFFINITIO Cumulationis ſeu deſcriptio. & quo pñs rubrica de cumulatione actionum intelligatur. ℭ Differentia quenam ſit inter ſimultaneam & ſucceſſiuã cumulationem. ℭ Senſus ad. l. ſi plures. §. fin. de pactis.

120 QVOTVplex cumulatio ſit, ſeu que gña cumulationis eẽ dicãtur. ℭ Qñ cumulari ꝑmittatur, & qñ nõ ꝑmittatur, ℭ Queue impedimenta obſtent, & ex qua parte ꝑuenire dicantur.

121 CVMVLATIO quare fuerit inuenta. ℭ Et an regulariter ꝑmiſſa eẽ dicatur.

Duas

122 DVAS actiones ex diuerſis cauſis prouenientes & ad diuerſa tendentes contra eūdē cumulari an liceat, ex qua rōne vel lege. ¶ Et an hypothecaria vel rei vendicatio cū actiōe pſōali cumuletur. ¶ Sēſus ad d.l.fin.C de ānali.except. ¶ Ad.l.ſi idē cū eodē.ff.de iuriſdic om.iudic ¶ Ad.l.deferēte.ff.qbus mod.pigr. vel hypoth. ſol ¶ Ad.§.ſed neq; in auc. de fideiuſſ.

123 NVLLITAS & appellatio an et quando cumulētur.

124 ORDINARIVM remediū puta nullitatis an & qñ cū extra ordinario puta in integrum reſtitutione valeat cumulari.

125 INQVISitioni p iudicē cepte accuſatio an cumuletur vel econuerſo. ¶ Senſus ad.l. ſi quis homicidij.C.de accuſat.

126 RATIO cumulandi in criminalibus. ¶ Senſus ad doctrinam Bartoli in.l. qui de crimine.C.de accuſat. ¶ Ad.l. ſepulchri.C.de ſepulchro violato.

127 ACCVSAtiones duas cōtra eundē vel cōtra diuerſos, an quis poſſit cumulare.

128 QVID e,cōuerſo, an diuerſi de eodem crimīe cōtra eūdē et an ī crimīalibus qualitas cumuletur. ¶ Vel an ſup qualitate admiſſa nouū iudiciū moueri neceſſariū ſit.

129 IVDICIS inquiſitio, an ciuili actioni ſeu criminali ciuiliter tñ mote cumuletur. ¶ Senſus ad.l.primā C. qñ ciuilis actio.

130 CRIMINALIS actio ciuili que pēdebat ab eodē vel a diuerſis, an cumuletur. ¶ Senſus ad.l.damus.C.ad.l.corneliam.de falſis. ¶ Ad.l.primā.C.quādo ciuilis actio.

131 CIVILI actione mota, an & qñ ab aduerſario criminalis moueatur. ¶ Diſtinctio terminique ponūtur in qbus loqtur l.edita.C.de edēdo. ¶ L.cū rōnibus.C.qñ accuſ.nō poſſunt. ¶ L.prima. C.qñ ciuilis actio. ¶ L.Papinianus.& auc.& cōſequenter.C.de ſententijs, et interloq.om. iudic. ¶ L.qui prior.ff de iudic. ¶ L.ſi idem cum eodem.§.q. ſi mutue.ff.de iuriſdic.om iudic. ¶ Cap.primo.de mutuis petit. ¶ L.vix.certis.ff.de iudic. ¶ L.ſi de ui.d.titulo. ¶ L.prima.C.de appellat. ¶ L.prima.C.de ordine iudic. ¶ L.negãda.C.qui accuſare non poſſunt. ¶ L.is qui reus.ff.de publicis iudic. ¶ L.prima.§.ſi publico.ff.de adulter. ¶ L.quoniam Alexandrū.C.de adulter. ¶ L.iiii.C.de ordine iudic.

132 ACTIONVM Cumulatarum ſi altera veniat incidenter ſiue emergenter. ¶ An ſuper his emergentibus tantum vel incidentibus cognoſcendum ſit. ¶ Quid ſi ſuper his & ſuper principali cognitū fuiſſet. ¶ An ſuper emergentibus ipſis &c. expreſſe debeat pronunciari vel an tacite ſufficiat. ¶ An ex expreſſa pronunciatione diuerſi effectus ab his qui ex tacita reſultarent. ¶ Queſtio emergens ſiue incidens quenam ſit.

133 EXCEPTIONES plures, an & quando conuentus cumulare valeat vel de pluribus ubiicere criminibus. ¶ Et an exceptioni per eum propoſite actionem cumulare impediatur.

134 ACTOR AN ET Quando cumulare teneatur, & de neceſſaria cumulatione. ¶ De que precepto a iudice actori fiendo ſub pena perpetui ſilentij ſuper ceteris ex eodem facto deſcendentibus ſi ea non cumularet. ¶ Et qūo a precepto excuſaretur. ¶ Senſus ad.l.nulli. C.de iudic.

135 ACTIONES plures ex eadem cā

deſcendentes ab eodē contra eundē ad idē conſequendū an cumulentur. ¶ Senſus ad. l.plura.ff.de action.& obligat.

136 ACTIONES diuerſe ex eadem cā deſcendentes & ad diuerſa conſequenda tendentes ab eodem contra eundem an cumulētur. ¶ Sēſus ad.l·rei cōmunis.ff.pro ſocio,ad.l.ſi ſeruus.ff.cōmodati. ¶ Ad. l.primā.i.§.fin.ff.ſi famil.furtū. ¶ Ad l.ſi pro fure.ff.de condit.furtiua. ¶ Ad. l.ſi quis ſeruum.ff.ad.l. Iuliā de plagiar. ¶ Ad l.ancille.C.de furtis. ¶ Ad. l.ſi duobus.§.ſi quis iurauerit.ff de iure iuran. ¶ Ad.l.interdū.ff. de publicis iudic. ¶ Ad.d·ꝯ·ſi quis iurauerit.

137 ACTIONES plures ex diuerſis cō petētes, ad idem tendentes contra eundem an cumulentur. ¶ Senſus ad.l ſingulis.ff. de except. ¶ Ad.l.nemo ex his·ꝯ·quotiēs ff.de regul.iuris. ¶ Ad.l. Meuius.in·ꝯ· duorum,ff.delegat.ſecundo,

138 ACTIONES plures ex eadem cā competentes ad idem contra diuerſos cumulari an non impediantur.

139 ACTIONES plures numero tantū differentes & ex eadē cā deſcendentes cō tra eundem Reum debendi, an a,diuerſis creditoribus in eodem vel ſeparatis libellis cumulari poſſint. ¶ Et quid de pluribus litis conſortibus.

140 POSSESSORIE actiones plures, an hincinde cumulentur.

141 ACTIONES plures qn̄ ad inuicem ſic ſe habeant ꝙ ex ſententia lata ſuper vna oriretur exceptio rei iudicate ſup altera, cumulari an et qn̄ impediātur. ¶ Sēſus ad·ꝯ·ſed neque. in auc. de fideiuſſ. ¶ Ad.l.fin.C.de annali except. ¶ Ad l.fin.C.de action.et obligat. ¶ Ad.l.fundi ¶ Et ad.l.fundum,ff.de except.

142 ACTIONES plures ad inuicem ſic ſe hn̄tes ꝙ per vnius iudiciale initiū ſeu ꝑ vnius electionem altera tollatur, an cumulari impediantur.

143 SI IN eodem libello plures actiones proponi cōtingat,an ordini ſcripture vel an actoris declarationi ſtaretur. ¶ V.l an libellus vtrāque cōtinens(nō opponenti parte) procedat. ¶ Et an ſn̄tia ſup actione primo loco iuſtificata feratur. vel an omnimodo ferenda ſit. ¶ Quomodo ſe debeat habere. ¶ Senſus ad l.iii. in·ꝯ·eligere.ff.de tribut. ¶ Ad.l.fin.C.de codicil. ¶ Ad.l.cū filius.in·ꝯ·variis. de legat.ii. ¶ Ad.l.commiſſorie,ff. de pactis inter empt.& vendit.

144 RELICTA actione inchoata ſi actor ad ſecundā predictarū trāſire vellet ¶ An non a,iudice repellatur. ¶ Mulier minor ſeu ſimilis an(vbi regulariter nō cumulatur) ex cauſa erroris adiuuentur.

145 EEDEM actiones que electione tolluntur an alternatiue ſaltim cumulentur,

146 ACTIONES plures que ad inuicem contrariantur,an & qn̄ cumulari nequeant.& in quo differat verbis tantum, an etiam effectu contrarie eſſent. Sēſus ad.l. cum qui.& l.contra maiores.C.de inoff. teſtamento. ¶ Ad.l iii.in·ꝯ·eligere.ff.de tribut. ¶ Ad.l.primā.C.de furtis, ¶ Ad l.primam.ff.ſi ſeruus extero.

147 ACTIONES plures ſic ſe hn̄tes ꝙ ex condēnatione & exequutione facta ſuper vna connentus ab altera ſit liberatus, an cumulari valeant. exemplā plura dantur, ¶ Quid ſi iudicia eſſent imparia, an

cumulari

cumulari nõ impediatur. ¶ Quid ſi actor alia ſibi cõpetere ignoraſſet. ¶ Quid ſi ſine figura iudicij procederetur. ¶ Vel ſi in libello clauſula omni meliori mõ. inſerta eſſet. ¶ Et qđ ſi ambe actiones ipſe non principaliter ſed altera in conſequentiam alterius veniret.

148 ACTIONVM pluriũ ſi altera ſit maior an cumulatio fiat. ¶ Senſus ad. l. per minorẽ. ff. de iudic. ¶ Ad. l. interdũ. de public. iudic. ¶ Ad. l. primam. C. quando ciuilis actio.

149 ACTIONVM quõ altera dicatur maior rõne preiudicii inferẽdi cãe vel perſone. ¶ Exẽplum & qñ qõ ſtatus alterã ſibi cumulari nõ patiatur. ¶ Sẽſus ad. l. ſi ſtatus. C. de ordine cognit. ¶ Ad. l. cã ordinata. C. de liber. cã. ¶ Ad. l. primã. C. de ordine iudic. ¶ Ad. l. quoniam Alexandrũ. C. ad. l. Iuliam de adult.

150 ACTIONVM ſeu cauſarum maior ratione dignitatis quando prius q̃ ſibi altera cumuletur terminanda ſit.

151 ACTIONVM ſi qua ſit maior qa maiorẽ ferat vtilitatẽ puta publicã, an cumulationẽ (qa eſt prius terminanda) impediat. ¶ Quid de exceptiõe litis finite. trãſactionis preſcriptionis ſeu ſimilis. ¶ Et qđ de cõſuetudine dicendũ ſit. ¶ Quid de exceptiõibus dilatorijs ſeu ĩpediẽtibus litis ingreſſũ cur ſuper eis prius cognoſceetur.

152 ACTIONVM ſeu cãrum maior ob dignitatem quomodo prius eſt terminãda.

153 ACTIONVM maior rõne cõprehẽſionis quenã ſit et prius terminetur. vt ẽ cã vniuerſitatis qa ſingula corpa cõprehẽdit.

154 ACTIOnũ maior ob violentiã an maxima dici mereatur qa ſtatus cãe ꝑfertur.

155 ACTIONVM maior que ſit ob alterius indigentiã. ¶ An & qñ actio cõfeſſoria ſimultanee vel ſucceſsiue ante vel poſt conteſtationem in petitorio ipſi petitorio valeat cumulari. ¶ Senſus ad. l. fundum. ff. de except. ¶ Et ad glo. in. l. ſed ſi ante, in. d. titulo.

156 ACTIONVM ſi altera (ſtante iuris ordine) in iudiciali cognitione precedere debet, an cumulatio impediatur. ¶ An & in quo differat ꝙ aduerſantium alter duntaxat profiteatur ſe eſſe dñm & poſſeſſorẽ a caſu in quo vterq;, vt cumulatio non impediatur. ¶ Quid in iuribus incorporalibus ſeu in iis quibus petitoriũ ex agẽtis poſſeſſione fomentum recipit vt ſunt iudicia diuiſoria. ¶ Quid in inſtãtiis ſucceſſiuis. ¶ Sẽſus ad. l. ordinarii. C. de rei vẽdic. ¶ Ad. l. incerti. ff. de interdic.

157 ACTIONVM cõtrariãtiũ cur lex non dixerit alterã alterius electione tolli.

158 CASIBVS in qbus cumulationẽ impediri fatemur, an ipſo iure procedat, vel an exceptione vtendũ ſit. ¶ Iudicis officiũ ad impediendam cumulationem quale erit. ¶ Quid ſi cum proteſtatione cumularetur. ¶ Senſus ad. l. primam. ff. ſi famil. furtum. ¶ Ad l. primam. §. quia aũt. ff. quorum legat.

159 CASIBVS in quibus pro cumulatione impedienda debeat opponi, an poſt ſicut ante litis conteſtationem ſuper actione primo loco propoſita id fieri valeat. ¶ Iudex & parte non opponente ſimultaneã vel ſucceſsiuam cumulationem impedire, an poſsit. ¶ Quid in ſimultanea contrariarum ſi actor vnam duntaxat proſequi velit, an ex aduerſo vel per iudicem impe-

diatur. ℭ Quid ſi conuētus ſuper vna duntaxat actione contrariarum in libello propoſitarum vellet cōteſtari litem iudex autem ſuper vtraq; vel e,conuerſo,an appellari poſsit.

160 ACTIONES que electione tolluntur non opponente parte, an cumulentur. ℭCur cumulatio ſimultanéa magis q̄: ſuccesſiua permittatur.

161 CASIBVS in quibus admittitur cumulatio an vnus libellus & eadem inſtantia dicantur. ℭQuid ſi actiones numero differrent ſeu ſpetie tantum. ℭExtāte ſtatuto vt pro quolibet libello tot pecunia in communi ſoluatur. ℭVel aliter puta ſi quis ab accuſatione deſiſtat pecuniam ponat in communi, an ſemel tantum, ſeu an pluries pro libello cumulatorio pecunia ſoluenda ſit. ℭQuid in ſimultanea vel quid in ſucceſsiua cumulatione.

162 IN EODEM libello, an quis plures de diuerſis criminibus accuſet. ℭVel an eundem (vbi crimina ipſa ſe adinuicem nullo modo contingant) in eodem libello explicare teneatur.

163 IVRARE de calumnia ſuper actione cumulata actor, an teneatur.

164 INDVCIE nouiter, an ꝓpter actionem cumulatam prefigende ſint.

165 SENTENTIAM ferri, an ſuper prima petitione dūtaxat oporteat non attento ꝙ alia cumulata fuiſſet.

166 SVPER vtraq; vbi pronūciandum eſſet. An ſi ſuper vna ſola pronuncietur ſententia ſit ipſo iure nulla. ℭVel ſi non ſit, an per ſententiā ſuper vna latā dicendum ſit alteram remanſiſſe ſopitam.

167 PERSONE plures in eodem libello an cumulentur. remiſsiue cum termini nō ſint egrediendi.

DE ORDINE COGNITIONVM.

168 DE ORDINE Cognitionum cur hoc in loco materiam tractari conueniat. ℭEt de tractatu hoc ex tribus ꝑcedentibus tractatibus extrahēdo.

169 ORDO cognitionis in quibus terminis locum ſibi vendicet.

170 DISTINCTIO tractatus & qui ordo in cauſarum cognitionibus ſit adhibendus cum tota materia.

FINIS.

ERRORES EMENDATI CVM DESIGNATIONE
locorum ſuper.§.nihil. commune.

Dum recitatur textus.§.noſtri ante.numerum primum. ibi radicauit. dic vendicauit.

Ad numero. 18 .*verſic.nam & ſi. poſt verbum.diuerſi pone.ideſt.*

Ad num.29.*colum. 5 .in octauo verſic.ibi ſine.dic ſint.*

Ad num.34 .*colum. 3.in ſexto verſic. poſt verbum dedit. pone. non differre.*

Ad num.48 .*colum. 3 .proprie finem. poſt verba ſi vero non ipſe. pone . ſed.*

Ad num.69.*colum. 2. poſt medium.ibi procedens. dic procedere.*

Ad num.93.*colum.2.prope finem. poſt verb.puto.pone.ſi.*

Ad num.95 .*colum .4. poſt verba.minus etiam attento an prius petitorium. pone. diuerſæ rei (ſecus eiuſdem vt ſupra fallen.25.)*

IN AMPLIATIONIBVS ET VSQVE IN FINEM OPERIS.

Ad num.4.*colum.6.ibi,in.Dic.ui.*

Ad num.9.*colum.prima.in vltimo.verſic . poſt verbum immobilibus pone admittatur.*

☞Ad num.17.*col.2.in medio.ibi minime.dic maxime.et poſt verbum pertractanda.pone non cum illis.* ¶*In fine ibi.27 .ampliat.dic. 38.*

Ad num.23 .*colum.2.prope medium.poſt.verb.etiam* ꝙ.*pone.ſi.*

Ad num.34 .*colum.2.ibi renunciatus.dic renuncians.*

Ad num.40.*in princ ibi ſcientia.dic neſcientia.*

Ad num.53 .*ibi poſuram.dic poſueram.*

Ad num.54.*poſt omnia verba.pone . . . .*

Ad nume.61.*columna.2.in princ . poſt . verba.quam habebat . pone non admittatur.*

Ad num. 63.*in princ.ibi ſecundum.dic. ſe fundum.* ¶*In medio ibi motibus.dic melius.*

Ad num.64.*colum. 2.poſt medium.ibi dicat in dic.dicam.*

Ad num.47.*ante medium.ibi ſuſpenſuram dic. ſuſpenſurum ,* ¶*Et ibi officitur. dic officiatur.*

Ad 79.*in 3.verſic.ibi vno.dic.vero.prope medium.ibi indiciumq;.dic iudiciũ*

Ad num.81.*2.verſic.ibi ente.dic ante,*

Ad num.88,*in medio.ibi.impeditione dic impeditiue.*

Ad num.93.*ante med.ibi retinenda.dic retinende.*

Ad num.98.*colum.3.poſt med.& poſt verba.hereditatis de.pone.quæ*

Ad num.127.*ibi actionem.dic actiones.*

Ad num. 128. 2. colum. prope. finem, ibi fomam. dic formam.

Ad num. 131. ibi termininis. dic terminis.

Ad num. 143. col. 2. prope. finem, ibi cauſa. dic cum, et in vltimis verbis. ibi cau dic caſu, & colum. 3. in primo verſic. poſt. verbum ꝙ. pone. ſi.

Ad num. 146. colum. prima. in fine. ibi electio dic electione.

Ad num. 147. in princ. poſt verbum incompaſſibilitas. ponas. In.

REGISTRVM.

abcde, ABCDEFGHIKLMNOPQRSTVXYZ; ABC.

Omnes ſunt Quaterni præter C, qui ſunt Duerni.

Romæ apud Antonium Bladum Impreſſorem Cameralem.
Anno Domini M.D.LXII. Die 15. Ianuar.

ROMA

123

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE
LAB. RESTAURO
ROMA